
MANOSCRITTI
Magl.
XX
22

n° 360

Duſtoria eſt diſtantia cu͂ pl'a ex ſup[?] nubus orientał a Sole erit elongatus p 76

Et dicitu͂ duſtoria quasi Securitas.

Abantia ē profecto revolutionis anni ſul'alithia.

Dn͂uſ Neuba dicitur ī die ſol. ī nocte luna. ſ. ille cuius eſt dignitas.

N° 177

SEZIONE MAGLIABECHIANA

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE FIRENZE Mss

Magl.

Classe XX

Codice 22

Provenienza Magliabechi

foto mario setter

D.22.

Queſto libro e di gino di neri digino capponi cittadino fiorentino.

XX 22 membr.

PTOLEM. Centum Verba cum AN. barfo

Script. Sae. XIV

Dustoria est distantia cum planeta ex superioribus orientalis a sole erit elongatus p. 96
Et dicitur dustoria quasi servitus.
Abantia e profectio revolutionis anni sul alitha.
Dominus Neuba dicitur i die sol. i nocte luna. sille cuius est dignitas.

ar. 1360

N° 177

SEZIONE MAGLIABECHIANA
BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE FIRENZE Mss
Magl.
Classe XX
Codice 22
Provenienza Magliabechi

Questo libro e di gino di neri di gino capponi cittadino fiorentino.

D. 22.

XX - 22 membr.
PTOLEM. Centum Verba cum AN. barbo
Script. Sec. XIV

N° [illegible]

CL. XX, 22

a. gradus sig. in quo erat luna.
vel accidit cum uerbo. s.
a. ille gradus qui erat ascendens.

C. E.

Incip. lib. centu. uerbor. ptolomei.

Dixerunt ptolomeus et hermes quod locus lune in hora qua sperma cadit in matricem est gradus ascendens in hora natiuitatis. Et in loco qui erat gradus ascendens in hora infusionis spermatis erit luna in natiuitate. Et quando orbes perfecti fuerint dico quod in gradu ascendentis in natiuitate. Ac si dicerent quod ascendens infusionis spermatis est ascendens nati. Cum perfecti fuerint circuli et cum sic fuerint erit mora nati in uentre matris media que constat in CC.LXXIII. diebus. Et si luna in gradibus fuerit occidens sciemus quod circuli perfecti non fuerint et erit hora minor que constat ex CC.LVIII. Et si fuerit in occidente et oriente sciemus quod plus erit quam mora minor et minus quam maior. sciemus si fuerit maior media uel minor ea. quod sic sciemus. Si inuenerimus lunam euntem ab occidente in orientem sciemus quod tendit ad mediam moram et si econtrario sciemus quod mora est maior media. Et si fuerit luna per i. gradum ante gradum ascendentis erit mora maior que constat CC.LXXXVIII. diebus. et ibi erit maior dubitatio. Si inuenerimus lunam in i. gradu ante gradum occidentis. Si in ii. in i. gradu erunt CC.LXXX. dies. erit et procedimus quod erit ad ordinem hoc totum. Aspice lunam in hora natiuitatis si fuerit super terram in hoc loco qui est ab occidente in oriente accipe gradus quos ibi inueneris ab occidente usque ad gradum lune et duplica eos et diuide per XV. et quot sunt hore dierum et quot exierint erunt dies et quot remansit erunt hore. Adde illos dies et illas horas more minori et quod collectum fuit erit mora. Contine hanc moram

ex hora natiuitatis et erit tempus ab infusione spermatis cum eo quod ex ea remansit equalis luna et ubi terra inueneris erit ascendens natiuitatis. Et si luna sub terra fuerit tendens ab oriente ad occidentem accipe quot fuerint a gradu ascendentis usque ad lunam ex gradibus et minutis et operare sicut diximus secundum ad de medie more et tot ex ea minue et cum eo quod remansit equa lunam et ubi eam inueneris erit ascendens natiuitatis. Dixit magister abraam abenezre. gradus infusionis spermatis non erit ex toto locus lune in natiuitate uel ipse erit uel ei oppositus. Et si erit de ascendente natiuitatis id est non erit locus lune in spermatis infusione uel ipse erit uel ei oppositus. Et sic fuit expositus mitoticus id est non erit gradus ascendens hora natiuitatis ex toto locus lune hora infusionis spermatis uel ipse erit uel ei oppositus. Ptolo. dixit quod stelle cum caudis sunt. Ex predictis uenientis secundum quod uendemiatores et ptolomei amicos, id est equus, quos dicitur ascherem, sicut marinus uel aurora, s. argentum, s. rosam, s. ingens, et cetera, et sic assimilant stellis, nos significant bella et timores et euentus magnos in mundo. Et ex colore earum cognoscetur malum futurum. Et ex nostro signo in quo primus apparuerat facietur quod in illo nutrimentum erit. si apparuerint in oriente erit cito. si occidente tardabit. Stelle que est complexione uentis. Dixit magister adeo modo luce abit cuilibet et mors eius in fundamento scientie et pagant. XII. signa. Cum quando apparet nocet regibus et potentibus orbis et surgunt homines in mundo qui uolunt mutare leges antiquas et nouas adducunt et priores opis signo est excepte cauete sus

Seruitus est quod si hora casus spermatis erit luna in ascendente quod infans stabit in uentre matris CC.LXXIII. diebus et erit ille gradus ascendens in hora natiuitatis et ipsum sibi erit in eo et sic ascendens et luna permanent orbes et cetera s. ex. et hoc per tabulas et per ipsum perfecit ex ea ad ascendens et lune et sic ascendente et loco lune hora natiuitatis potest scire ascendens et locus lune hora casus spermatis sicut docetur.
Cum luna pagine gradu erit primum cursus secundum mediam motibus horis.

Cum in illo loco erat in hora casus spermatis sic inuenies casum in gradu qui ascendit in hora natiuitatis et ipsum erit terra in hac.

s. duplica eos et diuide per. XV. s. illud quod prouenit s. illo tempore.
s. hora.

a. tunc fuit hora casus spermatis. inuenerit ubi erat luna in gradu qui ascendit hora natiuitatis et ipsum erit terra in hac.

a. non erit gradus ascendens hora nati. ex toto locus lune hora infusionis spermatis uel ipse erit uel ei oppositus.

In alio equus.
In alio ascendens.

BIBLIOTECA NAZIONALE 1885

Aschoen est ex complexione mercurii. cum le-
uis. prius et cauda eius longa et in parte in qua
apparuit. cauda eius significat mortem regum
et gentium. Guttas. Matutina est rubea cum
cauda longa non tamen ut dominus ascendens est
ex complexione martis. que quando apparuit
in oriente. caput inferius habens. significat pau-
citatem aque et famem magnam in civita-
te et guerras in terra babilonie et in terra
arabum et aliorum et in egypto. donec i-
applicauit ad occidentem. Argentum habet ra-
dium pulcherrimum ad modum argenti pu-
rissimi quem non potest homo aspicere. et quando apparuit
significat annos steriles in terra ubi fuerit. et
melius erit si apparuerit in oriente et in
aquatico signo. Nigra est ex complexione sa-
turni colore magis cerulea quam nigra. que
dum apparet significat mortem multarum et decolla-
tionem. Rosa magna est et rotunda faciem
hominis habens. coloris argenti mixti auro.
quando apparet significat mortem regum et divitum
et res mutantur mutabuntur et venient
meliores. Veru. habens ... est aspectum propter
solem incedens et significat mutationem fruc-
tuum et nascentium terre et mortalitatem
regum et divitum. Pertica grossum radium
habet et significat paucitatem aque et defectionem
annone et si coniuncta fuerit alicui planetarum
preter hoc significat ... Si cum venere significat muta-
tionem aque maximam. Si cum mercurio significat
mortes morientium sapientum. Si cum
luna in signo eius in regibus et orbis potentibus
apparebit. Si cum sole populis gentium mo-
net. Si cum saturno mortalitates significat
grauiores. Si cum marte significat guerras
plures et mortalitates in gladiis. Si
cum ioue quicquid significat in regibus apparebit.

Dixit ptolomeus. Iam scripsi tibi iesure libros
de hiis que stelle in hoc seculo operantur quibus ma-
gne sunt utilitatis illis qui volunt pre-
scire futura prouenire quod illis que scias alia
cognouerint. Accipe igitur istud bono homine.

Verbum primum. Scientia stellarum ex te et illis
est. Astrologus autem non debet dicere rem specialiter sed
uniuersaliter ut qui eminus uidet rem aliquam sub sua
materia. nec tamen peruenit ad eius cognitionem certam
sed nimis quod hominum dei recognitionem dubia
per formam uero certam ... habentes indiuiduitatem que certe
sunt inter necessarium et possibile. scilicet ... qui rerum naturam
et opus stellarum considerat. sed illi qui ex
meliori parte futurorum cognitionem habent propter
sunt uitati et per naturam ... ordinantes ... licet
non multi habent scientiam huius artis. Quod autem
dixit ptolomeus. Ex te et illis. significat quod qui res
futuras cognoscere desiderat illum oportet inde-
dere binis uiis. scilicet per ut inspiciat stella-
rum motus et opera que sunt uerbis ... motus
stellarum et libros quos antiqui scripserunt
de significatione motuum ipsarum et adiungat
illis que cumque probauit in tempore suo. Illa
uia est ut dum ... considerationem diam conside-
ret scientiam istam multa natura potest dare
diuinatione. Multi sunt qui dant diuinationem natura
quorum nec rationes nec significationem habemus
nec inuenimus in opere suo in operato. sed quod
dixit ex eorum cordibus manat et ex hiis
diuinum mittos et hic uia est prima sunt a
phisis diuina ... dixit ptolomeus. quod eorum
que sunt obseruatio uidetur quod huius artis scientiam per
doctrinam et alii per inspirationem diuinam. Cum au-
tem has 2 uias habent inter sapientes repu-
tabitur in diuinitatis ... dicte. Si autem

aliquis istarum careret in unum sapientes iudi-
cant. Et quod dixit ptolomeus quod astrologus non debet
dicere rem specialiter sed uniuersaliter. ideo dixit quia hec scientia non est
nisi secundum probationem et opinionem et quia materia
ad quam pertinet opus totum stellarum conuertibi-
lis est ad unum et ad aliud. ideo dixit non
specialiter sed uniuersaliter ut ignis effectum calorem
uocamus. sic aliarum rerum effectum esse tunc
cum calore ut piperis et aliorum. sed ignis
effectus proprius dicatur combustio. Quod dixit
ptolomeus. ex meliori parte dixit. sed in anima quia
... ... in illa ubi est non qua ipsa co-
gnoscat quod contingit debeat. Et quia homines ... conti-
nui illam iram et captiuitatem et eorum nos con-
tinuam solicitos esse cognitio futurorum
auferret a nobis. Sed si hoc ius a mundanis
separetur. possemus futura prenoscere sicut uide-
mus hominibus non nullos qui futura pre-
dicunt et complexionem cum eius complexionem torquet.
Et significatio rerum quas uidemus in celo di-
stinguit. Et preter ea que diximus alia mul-
ta significant. Eorum autem qui dicunt se futura
prenoscere non omnes eodem modo prenoscunt. nam
alii solo corde alii solo signo quod in-
uenit interrogante alii ex principio lectio-
nis et aliis multis modis.

Verbum 2. Dixit ptolomeus. Quando eliget elector in-
tendens meliora non erit inter ipsum et eum quod habet
hec scientia ... Expositio. Multi homines putaue-
runt quod ptolomeus loqueretur hic de electionibus quas eli-
gebant astrologi in inceptionibus operum. sed
non est ita. Immo uoluit improbare rationes eorum
qui dicebant quod celi circulus non currit naturaliter
sed currit sic. scilicet elementorum et habebant hanc
opinionem quod uidebant eos semper moueri ab
oriente in occidentem et aliter non sic mouentur immo

huc et illuc. Sed quia sunt celi potentes super
omnia que sub eis sunt. elegerunt meliorem
incessum. scilicet orbicularem quia ... non habet ini-
micum est quod possit contra eos ire uel trahere
retro. Igitur omnis qui facit medicinam in spera per hoc sa-
cere. et non cogitat aliquo medium super facit illud.

Verbum 3. Dixit ptolomeus. Qui facit opus aliquod
secundum hanc scientiam inueniet in natiuitate sua pluri for-
tem certum opus tale. Expositio. Docebit te ptolomeus
in libro quadripartito quales sunt stelle et forti-
tudines earum manantes et opera earum animali-
bus. Quia si electa natura quando aliquis fuerit fortis
in natiuitate alicuius apparebit opus illius
stelle in illo nato et ab illo medicus faciet
et artificiose perficiet. Fortitudo pluri-
bus est. ut sit in aliquo dignitatum suarum in aliquo
angulorum in bono esse a sole et 3 superiores sint
orientales. 2 uero inferiores occidentales.

Verbum 4. Dixit ptolomeus. Anima que naturam dat in-
dicia iudicabit super eas stellarum
erit que eius iudicium melius quam illi qui iudi-
cat per ipsas stellas. Expositio. Iam docuimus
de quo aliquid habet hec scientia. nec dixit quod se stel-
larum sunt ex ope quod faciunt ipse sub hoc ar-
culo. ubi sunt cantillationes uel iaculationes. Et stel-
le cum caudis. scilicet comete et ... qui appa-
rent circa solem et alia multa que propter circuli
luce sunt et hec omnia nominauit Aratus in libro
quod designationibus harum stellarum corpo-
sunt et alii philosophi similiter nominauerunt. Sed signi-
ficatio non tamen ualet quantum alias stellas et tamen
anima que habet hic iudicia per stellas scientiam certam
melius iudicabit quam alius per alias stellas.

Verbum 5. Dixit ptolomeus. Astrologus optimus
multum malum prohibere poterit quod secundum stel-
las futurum est cum eius naturam prescierit sic enim

ꝑmunieet ei. an mali futuri eãt
possit ei piari. Expo. Vidi q̃ h opus
nõ ē eq̃le sũs apiẽtibꝫ ⁊ incipientibꝫ ad
maius ul' ad minus sũs apienciorũ inter pos
sunt. Ideo peritus astrologus cũ timuerit
ne mali aliquid eueniat diuertet ipꝫ malũ
dñm. ut cũ ipm malũ euenerit nõ tñ ei
applicet. qm̃ si ex improuiso otigeret.
v. g. si ad bñ tẽperatus eẽt cũ natiuitatẽ
sciremus. ut si aliq' infirmitatẽ ex na
tura martis uideremus uẽtam compleẽ
eius ad frãe uiderẽ ut infirmitas ad
ueniens eam intẽperatã inueniet. Silr operabit
in cetis planetis cũ ꝑsciunt quid ex
eorũ na uẽturum sunt.

Verbũ. 6. dix' ptol. Dũc electõs ꝑficiet
cũ fortitudo tẽpis sunt. q̃s fr̃nt tas q
int. 2ª. ĩ receptorẽ eẽt. Si uõ minor fuit eius
ꝑficiam nõ tñ apparebit lꝫ ꝑficiat aliq̃tũ.
Expo. Signato natiuitatis ⁊ fortitudo elec
tõis cũ in signatõe boni cõueniunt. ad bonũ
accesserit electõ. Si uõ discordauerint. forti
oris fortitudo apparebit. q' natiuitas
cor' assimilatur ⁊ electõ rei q̃ corp' adiuuatur
ē cibꝫ ⁊ mediciña q̃ sũt accñ aliena. Vide
mus. n. q' medicinã qm̃ corp' ingrediẽs si
sanũ illud inuenit eius sanitatẽ augebit.
si pũ infirmũ ad sanitatẽ reducet. Si uõ
mltũ infirmũ ꝑfẽs medic' apparebit. q̃m
ꝑficiat mltũ. Talr discernes inter nati
uitates ⁊ electões. Si. n. natiuitas ⁊ elec
tio rẽe fuerint. ꝑficiet ei bona elcõ inicia.
⁊ si natiuitas mala fuit mltũ. nõ iuuabit
ei elcõ ꝑficẽ lꝫ ꝑficiat aliq̃tũ. Et recep
tio ē in mq̃ oparet electõ. sui corꝑis. sui
alt. 2ª. exercitiuũ. sui alt. 2ª. placatitũ.

dicunt ptol'. ib. ē. q' mlti astrologorũ
ignorauerunt. Quia cũ uolumus alti. 2ª.
exercitium aspicẽ. scire debem' qd sit inter
utrũq; exigente ⁊ fortitudine ⁊ ascendẽs
alti corꝑ accipera qd sit inter dñm ascẽ
dẽtis ⁊ dñm. 7. ⁊ osiderare q's eorũ fortior
fuit. Si. n. dñs ascendẽtis fortior fuit
q' dñs. 7. aut equalis. aut pluꝫ in fine illiũ
tẽ de electõe ei accipienda nos intro
mittẽ debem'. qd si mltũ peior fuit de
sua electõe nos nõ intromittam'. q̃ nõ
apparebit electõis ꝑficiam lꝫ ꝑficeremus.

Verbũ. 7. ait ptol. Nõ potest dare in
ditia sꝫ opletione stellarũ nisi q
ui ante opleccõem nãle cognouit bñ.
Expo. Copletio stellarũ ē h qd operant
earũ nãe cõiunctõibꝫ ⁊ aspectibꝫ earũ. Cõiunc
tio. n. ⁊ aspẽs stellarũ ĩ ẽe in operant ⁊ in
opibꝫ q̃ agimꝫ in h sclo. Sꝫ iã docuit ptol. ex
h ubi magis ĩtia pte libri. 4. ptractatũ.
q̃lr ex natiuitate alic' cognoscam' ane q
uitatẽ ⁊ ĩ ei' tribꝫ uiribꝫ ⁊ ĩ eo qd manat
ex illis. ex bona ul' mala iusticia ul' in
iusticia. largitate ul' auaritia. uirtute
sui modo uõ. frctilitate siue ꝑditione. sꝫ ubia
ul' humilitate. Cũ uõ q̃lr h totũ ex aia
manat cognouim' stellas aspiciat i
dñm. quid ex stellis h ad aiam ꝑueniat. ⁊ h
ps ē melior ad sciendũ cũctis ptibꝫ q̃ in
hac scia otinent. q' siq's astrologus bñ sci
uerit. mereatur phs dici.

Verbũ. 8. ait ptol. Aia sapiens adiu
uabit op' stellarũ q̃admodũ seiator for
titudines nãles. Expo. Sapiẽs ē aia que
scit illud qd diximus ⁊ eius adiutoriũ
ē qm̃ ad bonũ aliquid uẽturũ ꝑnosticat.

ul' hĩ omeo
rat zahel i
lib' electõm

ul' omi
xtione

ul' omi
xtio.

de fortitu
dibꝫ celi

illud qd diximus. quo sibi res suas preci
piat sic aptare. qd illud uenturũ mali
ac mei eueniat q' eueniret nõ eũ sic pre
muniret. de h tactũ ē in. ē. 4.

Verbũ. 9. dix' ptol. Vultus huius sclĩ cele
stibꝫ uultibꝫ sũt subiecta ⁊ ideo sapiẽtes
q̃ ymagines faciebãt stellarũ mot' in
celestes uultus inspiciebant ⁊ sic opa
bant qd debebãt. Expo. In h ē. uult ptol.
ymaginum scientia nobis manifestare ⁊
uultus quos in h sclo dicit ee factos. qd
oĩbꝫ illis dicunt uultus ẽe siles i celo
manẽtes. v. g. celestis scorpio ĩ terris
scorpioĩbꝫ dñat ⁊ celestis sp̃es sp̃ẽtibꝫ
terrenis. Ideo scultores ymaginum aspiciẽ
bant qñ plũa de subradijs sol' egredie
bãt ⁊ ingrediebãt hos uult' ⁊ planetã in
ascẽdẽte ponebãt ⁊ uultũ quẽ intrabat.
sculpebãt i lapide ⁊ cũ eo ingebãt alia
q̃ necẽia uidebant. faciebãtq; cũ eo ex
aptatõe seu destructõe qd uolebant ⁊ uis
illa ĩ lapide durabat tpr' mlto. Et ego
uidi tẽpibꝫ Chomarche regis. q uenit
ad nos satillitẽ xpianũ. ex romanis ⁊
sapiẽtis uidebat. qui paganismũ idu
enis moratus ē i egypto ⁊ i geometria
peritus faciebat ymagines que artifici
alr mouebant ⁊ cognoscebat nãm la
pidũ ⁊ herbarũ. Quadã at die cũ eo sta
ta amicum ei' uenisse ĩ audiui q'
scorpio pt morsũ pungerẽt. At ille stãti
ex marsupio sigilla odorẽ incẽnsi ha
bentia extrauit. eiq; unũ illorũ porrex'
⁊ tñm portare iussit. ex quo stãti an;
bibisset amicus ꝯquieuit. Tũc ego resp
tiẽs sigilla uidi uultũ ĩq'noꝫ eorum

scorpiois ipsiũ. Interogaui qd ẽet il
lud de quo sigillaret ista. Mox ille
mĩ ondit anlũm aureũ cui' lapis erat
electrum quo fuit uult' scorpiois in
sculpt'. Interogaui q̃ hora sculpsisset la
pidẽ illũ ⁊ dix' q' luña in scorpiõe iam
stante sculpsisset eũ. Erantq; scorpio i
sculpt' ex. 4. angulis ⁊ sigillaui cũ
eo masticis incẽnsũ ĩ eadẽ hora ⁊ alia q
di. putãdo q' uis eẽt ĩ ĩ incẽso sꝫ ĩ alijs
rebꝫ tñmodo ualebat.

Verbũ. 10. dix' ptol. Vti oꝫ infortunijs
ut i electõibꝫ sic utim' pita medici
uenenosis sꝫ q̃ntitatẽ ꝯpetẽtẽ. Expo.
Imperiti astrologi ponunt suã signato
nẽ ĩ oĩbꝫ electõibꝫ fortunas ⁊ faciũt
eas fortes ⁊ infortunas abiciendo fa
ciũt eas debiles nõ ꝯsiderantes dñm elec
tõis oportet nã; nec sp̃es; cui ꝯuenit electõ
⁊ sic plerũ qñ iuuare credũt impediunt.
Docti uõ respiciũt i electõibꝫ primũ ad
nãm illius cui eligit ⁊ uel p q̃nãt
electõ. Et si natiuitas nota fuit suffiiet
illis ⁊ forte faciet significatorẽ in'
usq; sui fortuna fuit ul' infortuna. Si uõ
ignota fuit inspiciet id qd uicit i eius na
tu' moribꝫ. Et ideo cui fit electõ ⁊ forte
faciet plurimꝫ illi ꝯcordante i electõe siue
sit fortuna ul' infortuna. Et ideo puocauit
nos ptol. ut operem' ꝑ infortunia i electõib'
q; plꝫ ꝑficiet. Quedã at necẽia st i hoĩs
quibusdã ⁊ hoĩbꝫ de calliditatibꝫ ⁊ inimici
tijs qñ inimicis noce ⁊ pimũt reos i ectis
silibꝫ ⁊ assimilauit ⁊ infortunias speciebꝫ aiali
is actus que. q. ueneni dñit. Si g' me
dic' peritus eẽet has sp̃es sigl'is i corꝑibꝫ

capituli.

utriusq; capli s. p dño nati
⁊ pro re q̃ eligitur

quibus dicitur virtutes earum figurarum, sicut astrologus peritus et docet in fortunarum virtutes in hijs que nouit, sed quantitatem earum esse. Et hortatur nos Ptolomeus ut quod operatur pusillas caueat ab illis. Et dixit secundum quod locutus est ydonicum quantitatem.

Verbum .11. Dixit Ptolomeus: Non eligas in anni tibi preuenire mensi in ita rei eam eligi et nec intentionis fine illa scitus, nec opus quod est inter virtute speciem et virtutem aliam .i. directionis et retrogradationis. Si uir est necesse ut sic loquatur super id quod iudicas, nec eius ad veritatis solam spem nec legentium libros et auditorum ligni ignorantis assillaris, nec consequitas in sublib. Expositio. Astrologum oportet expertum esse suorum in mentore et antiquorum, ut per illa certa fortunarum quam infortunarum quantitate comprehendat et attendat per ea que intellexit ad figuras futuras; nec sufficiat ei loquatur signis ut cum uident fortunam dicat quod introgator timiabit esse suum malum et cetera sic legentes alicuius ex signis quas ipse exemplificauit expositum.

Verbum .12. Amor et odium remouent iudicem a veritate. Magnanimi puri predicti magna pusillanimis autem magnificat parua et est equitas inter utrumque. Expositio. Duas esse infirmitates dicit a phis de prehensione esse a bona rei discussione illarum prohibentes. Prima est per amorem minus rebus que scrutari deberet et scrutantur odio quamuis quod prefiguret propter malam significationem. Secundum phis astrologis antiquorum regibus donatiua dabant ut eorum essent indiuina rata et

non timet aliquos et eorum sollicitudines remouent, nec et honor uel dignitatis seu diuitie eos a via rectitudinis auertent. Magnanimum audaciam et memoriam predictorum significat quod talis est generosa pura perdit et ea non dissoluit sed potentem propter suam animositatem. Pusillanimis vero significat animam imbecillem qui non sat iuxta mina ita ut eius conditio longa, eum a maioribus impediat animus aut iomini sua conditionis est medius inter utrumque.

Verbum .13. Cum spica uis aliquod primum sit secundum illum a secundis stellarum testimonium accipe. Expositio. Secundum stellarum secundum effectus que fuit ibi minimo per stellas obseruatori non iudiciorum astrorum necesse est scire quid deceduit et secundum hoc oportet phis quod iudicant stelle, verbi gratia significauit stelle in aliqua hieme quod uer illius anni meliorum pluuiarum esset et asparam in illa hieme fuit utique pluuiarum continuarum et accidunt uero secundum uentum et tonitrua et media significet per hoc destructionem rerum in illo tempore uenis. Et conuenerit signos agentes et paticarie et corroborantur secundum per hoc ut considerent quod iudicauerant.

Verbum .14. Quotiens erit error astronomici .i. eius dominus fuit impeditum. Expositio. Quando fuit ascendens et eius dominus signos introgantis .i. eius dominus erit signes rei quesite: cum ergo infortunati fuerint significat malitiam quod consequitur interrogans in illa propria interrogat et per hoc est ut fiat illi error in requisita astronomi quod praui quando infortunati erunt .i. eius dominus differebant interrogationem et loqui de illo timore. Erroris.

Verbum .15. Ascendentia inimicorum regni ab eius secundum regni ascendentem tendentia sunt .i. ascendentia dominium in illo regno angli eius regni. Sed ascendentia ministrantium in regno succedentes anglis regni. Ciuitatum autem ascendentia eorum conficientibus indicant omnia quicumque accidunt. Que autem ascendentia sunt in regni ordinatoribus eadem ciuitatum preuiant omnia que sibi eorum regno fient. Et ascendentes apparitionis alicuius secte in illis ciuitatibus demonstrant quod sibilla secta futurum est in ciuitatibus ipsis. Expositio. Significat tendentia sunt quorum unum non erit in anglis post anguli, et sunt .11. 12. 3. 6. 9. notum est omni astronomo quod cum fuerit ascendens natiuitatis aut anglis ex anglis eius ascendentis inceptionis regni aut anglis ex anglis fuerit natiuitas alicuius cum regnum non cognouit, perueniet regnum ei in illo regno erit que et honor in illo et non in alio. Reges quippe antiqui omnium in suis regnis nascentium natiuitates obseruabant, et cuiuscumque natiuitatem uidebant competere regno eius ascendentis dominum inimicorum suorum .6. uel .9. sunt .3. interficiebant eum prius quam regnum suum esset contra regnum eorum. Sed si esset ascendens nati uel aliquis anglorum ei conueniens alicui ex succedentibus anglorum regni et esset nati regno competens, ipse potens esset in regno illo et illius esse sic esse ministri. Ascendens ciuitatis aut signum sub cuius ascensione quis incipit in illa primum lapidem collocare illud significat esse quod futurum est in morantibus illam ex aptitate et destructione. Et ascendentes acceptionis .i. ordinis regis fortitudinis regis illius principis et filiorum eius et stabilitatem dum regnauerit illa. Ascendentes secte in quo incipit ipsa secta preualere super sectam illius ciuitatis et susceperint eam in morantes illam et illud significat quamdiu durauit et esse quod accidet de illa quamdiu durauit.

Verbum .16. Cum peruenit fortune locis timoris adducet nocumentum a uisus. Si non aspexit ad illud impedimentum fortune tertio sextili aut fuerit illo in nullabus timor ille et secundum hoc medium dic in .8. omnibus. Expositio. Inuentum est quod impossit quod dicet ad iunctum in locis timendis fortune uel infortune et erit hic .8. omnibus sunt ut perfuit locis timoris fortune et eueniet malum ab eis. Sic sit tertio super illum uisum propter uenientem firmandum et accedit eclipsis ut possit locis timoris infortune et fiet illi malum ab inimicis nocis in capitulum. Tertium est ut possit fortune locis fortunarum et eueniet commodum bonorum et sublimitatis ab eis et iustitis. Quartum in istis aspectus non fortunarum ad aliquam illarum partium .8. auget bonum et minuit malum et aspectus infortunarum ad illas auget malitiam et minuit bonum.

Verbum .17. Rimare namque originis interactus et passiones, prius quam propositis iudicium de illo. Expositio. Intendit phis Ptolomeus cum porrecta sibi fuerit natiuitas alicuius non debet iudicare quod de uita eius aut aliquo esse nisi premissa eius originis inuestigatione, que possibile est ut sit natiuitas bestie, uel hunc filius quem erit ei plagato sic humane uite sed dicta post de actibus eius et passionibus.

.s. calor uel p(er) aspectu(m) q(uod) si fe(m)i(ni)n(us) esset s(u)b(stanti)a(m) bonu(m) e(st) a femi(ni)
q(uia) sup(er)flu(it) i(n) medio celi moueret nauseam.

que uidemant s(ecundu)m originem subiecti.

Verbu(m) 19. Cu(m) fuerit luminaria i(n) eode(m) mi nuto / fuerit(que) fortune i(n) ascendente gradu / erit fortuna ei i(n) acquisitione s(ubstanti)e. Et similiter si fuerit luna i(n) minuto oppositionis sol(is) (et) fortu na (in) gradu a(scendentis) / erit co(n)iu(n)ctio cu(m) fuerit i(n) fortuna illo loco fortune. Exp(ositi)o. Omnes astrologi iudica bant se intromittere i(n) aliqua dictione lunaria erit i(n) eod(em) minuto. Et si fuerit fortuna i(n) ascendentis minuto / tunc erit pars fortune corporalis cu(m) fortuna / (et) erit tunc op(us) ei a(d) prosperitate(m) (et) lucru(m). Si u(er)o i(n) loco fortune i(n)for tuna erit illi i(n) contrario / q(uia) fortuna cu(m) fuerit i(n) minuto .(ascendentis) hora oppositionis solis (et) lune erit pars fortune cu(m) fortuna / (et) hec utile e(st). Et si fuerit i(n) loco ei(us) i(n)fortuna multiplicabit ei impedimentu(m) q(uia) tunc impedit ascendens (et) .(ascendens) i(n)fortuna. Et hec e(st) exp(ositi)o sana secte magn(e).

Verbu(m) 19. Si q(ui)s purgatione(m) accepit (et) luna cu(m) ioue manente abiuuabit op(er)ationem ei(us) (et) effectus ei(us) mediante minuet. Exp(ositi)o. Effectus me(dicine) n(on) e(st) n(atur)al(is) cor(pori) s(ed) attrahit humo res superfluos i(n)uitos p(ro)p(ter) q(uo)d p(re)cipue n(atur)ales. Et q(uia) n(atur)a fortior illa fuerit mediante prohibebit illius effectu(m) (et) significatio h(uius) e(st). Q(uo)d i(dem) dicitur o(m)nia co(n)fortat n(atur)a(m) (et) i(n) ip(s)o impetu me(dicine) debi litat ei(us) effectu(m) n(atur)a. Iupiter u(er)o co(n)fortat n(atur)a(m) (et) auget i(n) iuuentute sua cu(m) luna fortitudi ne(m) p(ro)hibente(m) effectu(m) me(dicine).

Verbu(m) 20. Tangere mebru(m) f(er)ro luna i(n) si gno ip(s)ius mebri manente h(or)rendu(m) e(st). Exp(ositi)o. Iam i(n)uenerunt astronomi q(uod) luna au get humiditate(m) i(n) o(mn)ib(us) mebro ad qu(o)d si gnu(m) i(n)nuit. et tangere membrum f(er)ro e(st) uulnerare (et) addere uulni humi ditate(m) que multiplicat nocume(n)tu(m).

Verbu(m) 21. Purgatione(m) accipe luna i(n) scorpione uel pisce stante d(omi)no (et) ascen dentis coniuncto plan(e)te qui fuerit s(u)b t(er)ra. Lau dabile ualde. Si u(er)o d(omi)n(u)s ascendentis plan(e)te e(xi)sti(t) i(n) me(di)o celi nauseam patietur ut euomat me(dicinam) (et) i(n) co(n)tinuo morabit(ur). Exp(ositi)o. Triplicitas h(uius) aq(uati)ca e(st) tota (et) prodest potatori q(uia) obstat fortitudi(ni) eius. Cu(m)q(ue) co(n)iunctus fuerit d(omi)n(u)s ascendentis plan(e)te existe(n)ti s(u)b t(er)ra mouebit me(dicin)a ad inferiora corp(or)is (et) erit utilis actus ei(us). Cu(m)q(ue) d(omi)n(u)s ascendentis iunctus fuerit plan(e)te sup(er) t(er)ram manenti mo uebit illa(m) ad sup(er)iora (et) q(ui) ea(m) accepit na useam patiet(ur) (et) minuet(ur) ei(us) effect(us).

Verbu(m) 22. Noua uestime(n)ta facere uel (in)cidere luna i(n) leone timo(r) mag(nus) e(st) si fu erit impedita. Exp(ositi)o. per face(re) i(n)tendit scinde re (et) co(n)sumere (et) p(er) excidere i(n)due(re) (et) eis uti. Si g(e)n(er)a(liter) u(er)o fixi i(n) o(mn)ib(us) op(er)ib(us) s(un)t iuuantia que i(n)ceduntur alterare (et) p(re)cipue signum leonis / q(uia) cu(m) h(oc) q(uo)d fixu(m) sig(nifica)t multitudine(m) meroris o(mn)ium que excide(re)nt (et) malum d(omi)nium in illis.

Verbu(m) 23. Almuscheleter lune cu(m) pla(ne)tis in natiuitate / ponit natos nobiles i(n) h(oc) q(uod) sig(nifica)t. Et si euenit / q(uod) plan(e)te sit fortes i(n) semet ip(s)is sig(nifica)t q(uod) excellit eos i(n) hoc luna / (et) si debiles fuerint sig(nifica)t q(uod) excedit se i(n) h(oc) plus q(ua)m sciat. Et a p(ri)ncipio iq(ui)na erit ex citu(m) erit ex(cel)le(n)t(er) plan(e)ta(rum) illoru(m) i(n) angulis ap parentib(us) aut succedentib(us) illos / (et) utilita(s) nati eius erit de fortuno coru(m) s(ecundu)m huc modu(m) co(n)fert q(uod) remaneat ex partib(us). Exp(ositi)o. Almuscheleter d(icitu)r duob(us) modis. aut a(s)pectus (et) aut e(st) eius ex(ce)ptulo. Q(uo)d aut(em) i(n) h(oc) loco i(n)tendit e(st) almuscheletoch. no(n) aspectus

fortes d(icu)nt(ur) plan(e)te m(er)cipis cu(m) fuerint aucti n(umer)o (et) magnitudine in suo cu(r)su. e h(ab)itus stellarum in .4. aut e(st) for(tis). aut debilis
2. fortunati d(icu)ntur cu(m) sint de domib(us) eoru(m) (et) ceteris dignitatib(us) suis. aut fortunatis aut infortunatis.
Est aut(em) fortuna stellar(um) triplicita plenaria diminuta. multiplex ut cu(m) co(n)uenit i(n) multis digni(tatibus). plenaria ut i(n) domi(bus) alijs medi ocris figure ut saturnus in aquario (et)c. diminuta ut in alteris.
Est aut(em) fortitudo ascensus in septen(trionali) uel e(st) in sep(tentrionali) ascensus in circulo ecce(n)tri motus augmenti statio .2. ex(tra) adusti(onem). directus i(n) angulo (et) i(n) succedenti. sup(er)iores orie(n)ta(les) (et) orientalib(us) (et) cum quadratib(us) sol(is) ibit(ur) p(ar)tic(ularibus) i(n) signis masculi(nis). p(re)ter lib(ra).

qui s(un)t ex angulis signo(rum) q(uo)d e(st) tetragoni q(ua)dratus exagonus (et) opp(ositi)o. Dic(itur) (et) q(uo)d plan(e)te tu(n)c lune mot(us) ex n(atur)is suis.

Glosa. h(ab)itus stellar(um) quadruplex e(st) / aut e(nim) e(st) fortis uel debilis / aut fortunatus uel i(n)fortunatus. Est aut(em) fortuna stel lar(um) triplex. p(ri)mo multiplex ut qu(an)do co(n)uenit i(n) dignitatib(us) multis. Sc(undu)o plenaria ut i(n) domi(bus) alijs medioc(ri)s fig(ur)e ut saturnus i(n) aq(ua)rio. et t(er)tio diminuta ut i(n) alijs. Et no(ta) q(uod) n(atur)ali uirtute (et) efficatia anglo(rum) diuiso(rum) mo(do) p(er)ueniet(ur) i(n) ce(n)tro i(n) motu(m) (cor)por(um) rer(um) mouentiu(m) (et) i(n)flue(n)tiu(m) uere ef ficatia / dico c(ausa)ta i(n) altitudine rer(um) i(n)fioru(m).

Textus. Luna u(er)o sig(nifica)t p(ar)tes respicientes i(n) nob(is) formas rer(um) (et) op(er)a ear(um) ita u(t) sit p(er) aspectu(m) iouis audilitia / austaria p(er) aspectu(m) martis / impetuositas p(er) aspectu(m) saturni pauca / p(er) aspectu(m) ueneris ylaritas / p(er) aspectu(m) mercurij diuinatio (et) sapientia. Et unusq(ui)sq(ue) de plan(e)tis co(n)fortat opus suu(m) i(n) do(mo) n(atur)is / s(ecundu)m q(ua)nti tate(m) fortitudinis eius i(n) semet ip(s)o (et) appa rebit sic ille ap(er)t(e) h(oc) e(st). Si fuerit i(n) angulis ap parentib(us) uel succedentib(us) anglos apparebit. si u(er)o aut(em) no(n) p(ro)ueniet aut illi s(ecundu)m q(ua)ntitate(m) sue fortitudinis. Et assonabit fortitu do plan(e)te lune (et) erit q(uo)d co(n)ponit(ur) ex ill(is) et ex a(spectu) ad que p(er)ueniet diuisio .g. modi significan tes ea que diximus (et) sunt h(uius)m(odi) forti app(ar)ens n(atur)ales uel uin(cen)ti(s) / fortis app(ar)ens noce(n)s / fortis occultus iuua(n)s / fortis occultus noce(n)s / debilis app(ar)ens iuuans / debilis app(ar)ens noce(n)s / debilis occultus iuuans / debil(is) occultus noce(n)s. Glosa. Est aut(em) fortitudo ascensus i(n) septe(ntrionali) uel e(st) i(n) sep(tentrionali) ascensus i(n) circulo ca(us)a motus augm(en)ti sta tio sc(d)a. ex(tra) adusti(onem). directus i(n) anglo (et) i(n) suc cedenti. sup(er)iores orient(ales). (et) orient(ales) alib(us) circuli q(ua)drantib(us) sol(is) ibit(ur) p(ar)t(icularibus) (et) i(n) sig(nis) masc(ulinis) luna i(n)fect(a).

Verbu(m) 24. Eclipsis lu(m)i(n)a(r)iu(m) i(n) angulis natiuitati(s) uel reuolutionu(m) an(n)o(rum) iudicatur s(ecundu)m na(tur)am illius signi. Et t(em)p(u)s i(n) hoc ut sit p(ro)portio que i(n)t(er) g(ra)du(m) ascendente(m) (et) g(ra)du(m) eclipsis ad .190. p(ar)tes sic p(ro)por tio que e(st) i(n)t(er) i(n)itiu(m) eclipsis usq(ue) ad hora(m) illa(m) ad totu(m) t(em)p(u)s q(uod) sig(nifica)t a tota eclipsi de t(em)p(o)rib(us). Et t(em)p(u)s i(n) eclipsi sol(is) eius o(mn)is hora a(n)nus un(us). In luc u(er)o eclipsi una queq(ue) hora m(en)sis. Exp(ositi)o. I(n)te(n)tio e(st) q(uo)d sol et luna uel alt(er) eoru(m) eclipsat(ur) i(n) anglo nati uitatis humane uel i(n) angul(o) reuolutio onu(m) an(n)o(rum) eius / asseq(ue)t(ur) n(atur)a aliq(ui)d h(uius) re(ru)m i(n) loco qui e(st) cause sol(is) (et) sig(nifica)t (et) si fuerit a(n)gulus domus regni erit i(n) reg(no). Si u(er)o fuerit a(n)gulus domus uite erit i(n) corp(or)e eius / (et) s(ecundu)m huc modu(m) d(icitu)r de ceteris angul(is). p(ro)pt(er) q(uod) anguli reuolutionu(m) le uiores sunt a(n)gul(is) natiuitatu(m) hora q(ua) ad mat(er) co(n)tingit / q(uo)d d(icitu)r e(st) e(st) ut aspicias horas eclipsis quot sit (et) si sol fuerit ecli psis pone o(mn)i hore eius annu(m) (et) fractio(n)i hore s(ecundu)m ca(n)o(n)i p(ro)portione(m). Demu(m) aspice t(em)p(u)s il lud totu(m) quot an(n)i sit (et) quota fractio sit an(n)i (et) accipe ex eo s(ecundu)m q(ua)ntitate(m) illius q(uo)d e(st) i(n)t(er) g(ra)du(m) ascendente(m) (et) loc(u)m eclip sis ex .190. g(ra)dib(us). Et si fuerit eclipsis lu(ne) accipe t(em)p(or)a que co(n)iugunt ex m(en)sib(us) s(ecundu)m n(umeru)m hora(rum) eclipsis (et) fractionu(m) eius (et) accipe a p(ri)ncipio t(em)p(or)is hor(e) s(ecundu)m q(ua)ntitate(m) illi(us) q(uo)d e(st) i(n)t(er) ascendens (et) loc(um) eclipsis ex .190. cu(m) ita e(st) e(st) q(uo)d i(n)cipimus lun(am) eclipsa(ri).

Nota totu(m).

aspectum ex parte eorum et in angulis medii celi nativitatis et in mora eclipsis .3. horas. Sed cum itaque regnum natum debiliter .3. mensibus et invenimus totum tempus .90. dies. aspeximus itaque ad hoc quod erit inter gradum ascendentem qui est initium arietis et gradum medii celi et erit medietas .180. per gradus equales, accipiam ergo de .90. quantitatem medii et erit inde .45. ab eclipsi gradus quod acciderit ex quo significatur. Et eodem modo est operandum in solis eclipsi.

Verbum 24. Dirige significatores cum fuerint in medio celi circulis civitatis per ascensiones circuli directi et cum fuerint in gradu ascendentis per gradum ascensionis civitatis eiusdem. In hiis vero que sunt inter illa fac cum ascensionibus graduum secundum quantitatem eius corporis ... et alias partes diriges retrorsum. quia quanto magis ipse accesserint motus primi ... Expositio. Intendit quod directio significatorum cum fuerint in gradu medii celi fit secundum successionem signorum et per ascensiones civitatis. Si vero fuerint inter illa secundum eundem motum successione signorum et per ascensiones que equantur vel accipiunt inter illa in latitudine graduum et diminutione illorum. Spatium autem directionis est secundum motum erraticarum stellarum, cum causa est quia mutatio earum est secundum motus circuli moventis stellas fixas. quia gradus partis est de gradu firmamenti et non movetur in illo motus quippe totus est contra successionem signorum.

circuli directi si vero fuerint inter gradum ascendentis successionem signorum et per ascensiones

Attende quod dicit verbo 88. de directione partis fortune in revolutionibus annorum

pars fortune a dextro partes dirigunt contra successionem signorum.

Verbum 26. Fortior celatio est significatores significantes que debent celari in corde solis vel fuerint sub terra. aut in loco non aspicienti dominum vel exaltationem eorum. Et fortior que esse possit est cum fuerint significatores existentes a centro suo ad exaltationem suam et ille in angulo ne sunt convenienti. Expositio. Iam iacerent plures a malo in illo cum capitulo hoc impedimentum maximum. Quod autem intendit in hoc est quod illud quod celatur aut est bonum aut est actio bona sicut cum timens principem vel aliquem qui eum insequeretur et absconderet se a eo. vel si quis manifestaret secretum suum alicui quod patefieri nollet et in hiis inventa sunt divisa. Cum enim fuerit a eo significatoribus vult ut sit existens ad inclinationem solis ... modo finis rei. In hoc vero removet hoc quod hic iudicas et qui abscondit se movet in illo latibulo. Sed laudabile est in hoc celatione ut sit significator ... tenens gradum coniunctionis et non sit egressus ab orbibus radiis. Et quando significator a suo casu ad exaltationem suam significat quod ipse apparebit in fortitudine et bona perseverantia et quod rei sue finis laudabilis.

Verbum 21. Venus facit natum delectari ipsa in modo quod habens significatori significat delectationem secundum partem que proponit ad hunc modum. Expositio. In hoc convenerunt antiqui quod venus facit delectationem ad ipsa, nec est dubium quin locus eius magis proprius sit delectationibus. Tamen in quibusdam quorum nativitatibus venus erat in ariete et in corde ascendens. eorum quoque fuit delectatio eorum in rebus for

Eo quisquis sit in capite arietis et ascendens significat cap.

mos iuvenibus. Et quibusdam vidi cum in leone qui fuerunt amatores maxime mulierum. Et in libra qui fuerunt libidinis nimie. fueruntque libido quorumdam ... quorumdam incesta secundum fortunam vel infortunam aspicientium ad illam.

Verbum 29. Cum non accidit est quod luna corporaliter duobus planetis coniungatur quere eius corporalem coniunctionem cum aliqua de stellis fixis cuius natura sit coniuncta naturis natus. Expositio. Cum necesse fuit confortare nativitatem compositam ex naturis duarum stellarum erraticarum, et difficile nobis fuit ut sit significator sive luna vel alter planeta in earum aspectu, respicitamus aliquas ex stellis fixis que sic composite sit natura earum erraticarum stellarum et investigemus ut sit luna vel signum corporaliter illi iuncte. et hec adeo patet quod non indiget exemplo.

Verbum 29. Stelle fixe dant dona a modo excedentia sed multotiens finiunt in malum. Expositio. Laudabilius eorum quod scire intendimus in nativitatibus post coniunctionem et nutrimentum est dignitas nati. cum significatum ex planetis orientalibus et duobus earum ut sit significatores natu in fortis in angulis significat quod natus perveniet ad dignitatem parentum suorum. tamen si fuerit aliqua de stellis fixis que dicuntur albenie ——— que sunt cor tauri, ut cor tauri, cor leonis, et cor scorpionis, que sunt in orbe signorum ex magnitudine prima et de corde stellarum cum sint maiores in ascendente vel in angulo medii celi aut cum domino nativitatis natus ex luminaribus, et cum parte fortune exaltabit eius esse in

maximam dignitatem donec consulat regibus magni regni quamvis sit vilis progenie. Si hee stelle sole prefuerint cum fortuna caruerint erit mors pessima.

Verbum 30. Opus propinquorum regum ut succedat regno est ut conveniat nativitatis eius cum ... circuli in hora qua rex ipse fuit incoronatus. Expositio. In hoc astronomi observant nativitatem propinquorum regum et cum nativitate inveniunt minimum de hoc quod non erit ex parte orientales et in natura anguli et talia invenerunt quod non succedat regnum et permittunt quod principium est ubi sit ascendens nativitatis vel eius medium celi conveniens ascendenti vel medio celi hore incoronationis regis vel erit ascendens coniunctionis non medie que significat secundum illum. Et ego cum essem in etate minoris quidam famulus regis babilonie referens natum filium regis interrogabat an scirem si natus iste in egypto succederet in regno patris et cum perfrangere invenirem planetas ponderosos orientales existentes ab angulis et a sole nec prevenire potui sic significare sibi regnum patris et distuli dare iudicium donec studiosius inquirerem. postmodum vero quesivi a quodam sene quem caleth dicebat filium amiclieth perito in tanto iudicium qui cum respiceret signum interrogavit cum esset natus et dixi filius regis et ille obtinebit inquit regnum patris .10. annis fere. Sed erit sicut ille cum vidisset et quesivi unde perplexitatem hanc tunc retinens me sermonibus noluit indicare. Cum autem illum

al' si hee stelle cum sole prefuerint.

sicut cor tauri et cor leonis et cor scorpionis. Stelle que sunt in orbe signorum ex prima magnitudine et de prima magnitudine dicuntur earum alias stellarum que sunt maiores.

Dominus nativitatis dicitur iudex solis in nocte luna. scilicet ille cuius est dignitas.

venerari et placare muneribus non cessare/ dixit. huius ascendens est scorpius et sol in virgine s. in medio celi. Et sic erat cum iulius igillus est regnum et successit haaron suo patri et regnavit annis .9. et aliquot mensibus post obitum patris.

.s. in medio celi

Verbum .31. Cum pervenerit directio significatoris regni ad stellam que abscindit .i. que significat mortem morietur rex eius/ vel potentis in illo. Et omnis stella que fuerit in signo alithie .i. profectionis revolutionis anni ex annis regni significat nocumentum potentis in regno illo eodem anno secundum naturam stelle. Expositio. Intendit per hoc quod gradus ascendentis in principio regni cum fuerit ductus per ascensiones illius patrie in qua fuit illud regnum ad unumquemque gradum anni. Cum pervenerit directio ad infortunium fiet magnum accidens ei nocumentum secundum eius naturam. Et cum pervenerit ad fortunium fiet prosperitas secundum eius naturam. Omnis quoque stella que fuerit in signo alithie in signo revolutionis anni ex annis regni, interficiet eum potentem consilio illius stelle in hoc quod significat. Si fuerit saturnus erit occulta ... qui non detegit quod habet in animo. Si iupiter fuerit, erit iudex vel ... vel filius. Si vero mars, erit animosus vel dux militum. Et si fuerit sol erit rex vel ex potentibus vel ex propinquis regum. Si vero venus erit mulier magne fame. Si mercurius erit sapiens sive scriba. Si luna erit nuntius vel missus regis. Et si fuerit stella orientalis et ascendens ab augmento sua in auge sua s. excentrici vel epicicli erit iuvenis. Si fuerit occidentalis et descendens ab auge sua erit senex secundum quantitatem

vel alcinthie

s. ita intelligere in qua fuerit dignitate.

Cum ascendens est medium celi domini.

sua patris vel morte eius in angulo et secundum fortitudinem eius et exaltationem vel aliquam dignitatem erit eius honor et potentia/ et secundum quantitatem fortunii erit eius sibi.

s. stelli — vel fortuna — .s. moriens

Verbum .32. Concordia duorum in aliquo est quod reperitur ex significatore illius rei in nativitatibus eorum. Si ergo fuerit in eis laudabilis erit inter illos concordia bona et qui fortior erit loco sicut agens et princeps/ debilior autem sicut patiens et subiectus. Expositio. Intendit per concordiam duorum ut conveniant in opere .i. sive negotio vel similibus. Et oportet ut aspiciat astronomus ad significatores eorum. Et si fuerit unus eorum aspiciens alterum ex trino vel sextili aspectu, significabit ex hoc quod erit convenientia morum illorum in opere sui negotii qualiacumque. Si vero fuerit aspectus ex quarto vel opposito, significat maximam discordiam inter illos in re tali. Sed si se non aspexerint non erit inter illos concordia in re illa. Et cum se aspexerint, fortior in domo et in angulo erit princeps in negotio super alterum.

.i. ut sol sit in nativitate alicui ubi fuit luna in nativitate alterius

.s. illi negotii ... significatores ... in nullis non in nullis.

Verbum .33. Amicicia et inimicicia sumuntur ex permutatione duorum locorum luminarium in duabus nativitatibus et ex similitudine ascendentium eorum in amicitia et discordia et signum obediens est amantis fortioris. Expositio. Intendit cum sol fuerit in alicuius nativitate ubi fuerit luna in alterius nativitate et luna fuerit in nativitate primi. Sol autem ibi ubi erat in nativitate secunda. Fueritque ascendens unius in aspectu sextili alterius ascendentis vel in trino aspectu firmabitur inter illos dilectio et signum obediens alteri erit fortioris dilectionis et maioris inclinationis.

Verbum .34. Almustehi similiter loca coniunctionis

.i. almubtez

Sensus huius capituli est quod in nativitate hominis semper oportet ut gradus ascendentis vel medii celi sit inter gradus sui signi in quo fuerit almustelli super coniunctionem vel preventionem sui signi. Et si hoc non fuerit non erit illa nativitas hominis sed alterius animalis.

dominis erit in sui gradu anguli. omnis nativitas ex angulis que erit in illa coniunctione ex individuis hominum et similiter in preventione. Expositio. Sententia ptolomei in almuntaar est quod locus almustehi super coniunctionem vel preventionem debet semper cum angulo ex angulis ascendentis nativitatis hominis in illa coniunctione vel preventione et gradus qui non fuerit similis illi gradui non erit angulus in nativitate alicuius ... sunt in nativitatibus aliorum brutorum et non invenitur angulum ex angulis nativitatum ipsorum equale gradui almustehi super gradum preventionis vel coniunctionis in qua fuit illa nativitas.

.i. initor

.s. vel cum ascendente vel cum ...

Verbum .35. Cum pervenerit stella in aliquarta ex quartis anni ad locum cuiuslibet signorum in fuit sol ad monetam annis aliquantis tamen si fuerit stella concordans illi qualitati confortabit illam qualitatem secundum hunc modum dicere in omnibus. Expositio. Intendit quod cum stella pervenerit ad aliquod ex hiemalibus signis et fuerit frigida confortabit frigus illius hiemis. Et si calida fuerit naturam illius hiemis temperabit. Et si fuerit illa stella calida perveneritque ad calidum signum augebit calorem estatis illius et sic erit in siccis et humidis.

.i. augmentabit

Verbum .36. Exercent stellas fixas in positum tam urbium et plurima in statu domorum. Omnis vero civitas fundata cum martem extiterit in medio celi vel alia stella fixa ex albebri martis natura morientur quod plures eius principes gladio. Expositio. Intendit quod sunt stelle fixe ex albebri mutationibus que sunt ex complexione iovis vel veneris in ascendente constitutionis civitatis et in medio celi et in domo finis rei et i. a.

Non quod stelle fixe significent maiores ... quam plures nature stelle fixe civitatibus ... plures domibus.

.i. martis

et stelle erratice aspicientes vel illi coniuncte qui almustehi in aptitudine in bonis ex stellis necesse est ut sit in maiori duratione ut eorum fixio prolongetur et tardetur eorum destructio. Deinde si fuerit mars in medio celi vel stella fixa cuius natura sit sicut martis plures principes eius peribunt gladio. Ex dominum namque celi est ascendens principium eius et mars in tali loco terminat tempus eorum gladio.

.s. stationarii.

Verbum .37. Non fiet unquam quidem ille cui fuerit ascendens pisces vel virgo nisi sit maior sui regni occasio in agritudine. Et cum ascendens fuerit aries sive libra fortior sit pro necis occasio. Et scorpio vel taurus egritudinis causa sit. Secundum hunc modum in ceteris ascendentibus considera. Expositio. Ptolomeus dicit omnes domus que sunt unius partis quarum .i. fuerit ascendens nativitatis vel interrogationis et altera quelibet ex domibus fuerit. quarum pluralitas consignat dominum utriusque et sic coniunctio corporalis dominus utriusque eorum cum domino alterius. Per ergo quod in eo quod ascendens signat cum domino ad id quod significabit ab aliis. ut si fuerit virgo vel pisces ascendens erit gemini vel sagittarius domus regni et natus absque grandi labore in regalibus rebus se promovebit. Similiter si fuerit scorpio ascendens erit aries .6. domus. Et si fuerit taurus ascendens erit .6. domus libra quo erit ei egritudinis sue. Eodem modo si fuerit ascendens aries sive libra erit sue necis occasio. Si fuerit ascendens capricornus erit natus cum restitutionis peccatis sue sive leviter. Quod si aquarius fuerit erit ei immutator hominum. Et non quidam cui ascendens erit aries qui propter egritu

vel naturalior

.s. domorum

.i. leviter

quia scorpius vel taurus ...

dine fortes inimicos prius quam inuaderet eum
per multitudinem uaporis melancolici, quod
sentiebat se suffocari. Quadam uero die
descendit de orizonte sue sedis et dixit accipientibus
se sibi et mortuus est. In hac etiam urbe
uidi quendam nomine hamech de bonis
filium alii hamech ibn dietoli positum
ut fieret meschitam maiorem et destrueret
nam imperator indignatus a nouo quasi
non esset cum suum opus reliquerit imperfectum
qui suo infortunio stulte reuocatus ...
ter imperatorem commouit quapropter eius
mori sumitur huius ascendens fuit libra.
O quam bene inquit ptolomeus dicendo. uel si
etc. quia non semper contingit cum fuerit ascen
dens. i. ex illis quod necesse sit illud esse per
necessarium. Sensus est quod si mali fuerint
in .8. significat quod natus in terra ... et si fortu
ne fuerint ibi uel respiciant significat eum mo
riturum in loco. Sed cum fuerit significato nati
dans in terfectus ille semper in tertio
Si uero in loco significat moritur ... eiciet ei.

Verbum .39. Cui fuerit mercurius in aliqua
domorum saturni et mercurius fortis in
esse suo dat bonitatem intelligentie medulli
tus in rebus radicalibus principiis artium.
Et si fuerit in domibus signis martis dabit
fortitudinem prouidentie et honestatem
per eloquentie acuitatem atque stultiam fortior
locis domibus est aries. Expositio. Cui nec
perfuerit mercurius erit acutus et maior
ei prudentia ad intelligendum audita que
ad aliquod meditandum. Est enim esse suum in
calido et sicco quod exigit ad agilitatem
mentis sue ubi fuerit in certis fortitudinis eius
cum festinatione ex pluribus uel stellis fixis

plus idest quod dicant dispositionem suam quam
idest non presumit. Et cum occurrerit significatio
temperato declinante ad frigus et humi
ditatem significat dominum eius in quo se in
clinauit et assidue erit illorum in illis
duobus signis que sunt capricornus et aquarius.
est cum temperamento proprio quod attribuit ei
saturnus ex qualitate. Infortunio necesse est esse
secundum ptolomeum. Et locus eius est mercurius in ariete et
dat audaciam propter quod receptus est ex marte
de acuitate et agilitate. Sic non etiam
scorpione propter naturam eius humidam que fran
git naturam martis. Similiter uero cum fuerit mars
in acuitate aliquam in capricorno uel aquario
eligunt illi ut exerceant se in eius et
hoc fuit expertum.

Verbum. 39. Esse melius est domini et eius
domini in dignitate regni significat quod accidet
consiliatoribus suis et ei fiet de malo. Et eo
modo erit malum esse domini sed significat quod mo
dicum adipiscetur populus cum illo rege. Expositio.
Iam conuenerunt astronomi sicut hoc quod .10. in or
dine regni est locus eius et auxiliatores
eius et eius sunt ascendens populi et sua sunt
eius. et ideo impedit non consiliatores et sa
luum populi.

Verbum. 40. Cui profuerint mali et luna de
bilis sit in ascendente nati dominus nati ei
tem delectabitur in rebus insipidis et sapore a
maris et erit eius delectatio quam in rebus
terribilibus odore et coctis hys similibus. Expositio.
Iam concordati sunt astronomi quod cum dominus ascen
dentis solus perfuerit inactus et non participat
alter secum erit natura nati secundum quod de illo pila
dicet. Si ergo saturnus fuerit significabit
quod delectetur in gustu acetosis et ponticis.

Et si fuerit mars delectabitur in acutis et ama
ris ut allias et piper et in nouo ... et
hoc modo delectatio fit in odoribus terribili
bus ut presentiat odorem stercoris in coitu
et intrabunt ei pisces saporissimi salsi et
fetentes. Quendam quidem diuitem ui
di cuius nati domini fuerunt mars et saturnus
cum erunt fortes et delectabitur in comestioni
bus beluarum fetentium insularum et illas in
furno coquebat. Iurabat et quod quando coi
bat cum formosis redolentibus bene tunc
destituebat sibi uirga et cum olente
turpi confortabatur.

Verbum. 41. Caue ab infortuniis in .8.
domo eius in tunc cecidit in infortunium
eius domino redeunt. Expositio. Septima est loc
ad quem tendit uiator et octaua sunt
ab illo et indicant quod futurum est illi in
illo et quod lucrabitur ibi ascendentes uero est
locus ad quem redit redicens et hoc significat quod
adipiscatur ibi.

Verbum. 42. In egritudinibus si fuerit luna
in signo in quo fuit infortuna hora
natiuitatis eius uel in .4. uel in opposito eius erit
egritudo difficilis similiter natiuitati si fuerit
infortuna aut in signo illam dabit. Et cum
fuerit in loco fortune leuius erit. Si euene
rit completo egritudinis mentem fortune illius
que tunc minuabit cum habundancia predictum
nota sit caussis quam natiuitatis egritudinis sic
de in .c. suo .12. libri. que alchabi de co
plexione egritudinum. Expositio. Iam premisi
tractatum de libro dicit cum ... que de
in egyptum fiunt agunt. Sed ptolomeus in hoc pro
fuit nobis quod mali si semper fuerint nobis in
egritudinis complexione minuet mali

cia eorum. Si uero fortuna dominus fuerit egri
tudinis minuet eius fortunium quod
egregie dixit. dicit secundum quantitatem egritu
dinis. quod si fuerit medica egritudo non
perueniet ad esse magnum.

Verbum. 43. Res que fuerit secundum esse naturale
et secundum leges destruunt infortune. Que
uero fuit secundum naturam et non secundum leges non. et que
nec naturalis fuit nec secundum leges destruunt fortu
nius. Intendit utile fore in fortune
presit in incepto et non coniugant cum minori
significatione quod nocet in hac fortune. In
fornicatione uero que non secundum leges secundum naturalem
fit. sed in sodomitis et mulieribus se fricanti
bus que fuit extra naturam et leges nocet for
tune. Sed infortune iuuant. Et oportet astronomum
ut noscat unamquamque rerum istarum que fuerunt
naturales et extra naturam sciat quantitatem suffici
entem de rebus extra naturam.

Verbum. 44. Cum fuerit ascendens in fine
corrupti figurat in sumit et non peruenit
annus ad illam figuram pessimum erit. Expositio.
Intendit per corruptum ut sit ascendens egritu
dinis. uel natiuitatis. aut domus finis rei uel
domus mortis. alii dicunt quod est hor
rendum in fuerit signum reuolutionis anni
filius illi tunc leuius erit.

Verbum. 45. In omni natiuitate cui nec ascen
dens nec significator fuit in signo huma
no dominus ei erit ex hominibus qui non associan
tur ab hominibus. Expositio. Cum fuerit ascendens
hominis secundum hominis formam erit associabilis et
domesticus illis. Cumque fuerit secundum formam
alium qui exeunt in partibus hominum erit hor
ribilis inter homines et non multum associabilis
illis. Cum uero fuerit secundum formam alium feralium

mal. ipotum i incertis.

erit timidus et furibundus inter eos nec
uult assimilari alicui de parentibus suis.
Eodem modo si nati fuerint diurna et sol fu
erit vleg. et in signo humano. uel natiuitas
fuerit nocturna. et luna fuerit vleg et in signo
humano uel in aliquo alio signo quia in na
tiuitate diurna sol erit dominus nauba
et natiuitatibus nocturnis luna erit domina
nauba. Et sic dicemus de domino nauba
natiuitatis ex vlegia sua.

Verbum .86. Maior fortuna in natiuita
tibus est ex stellis fixis et ex angulis
albuz .i. coniunctionis et distoria ex loco p
tis fortune regni. in ascendente. Expositio. Iam
memorauimus in verbo .29. modo stel
larum fixarum et albuz in eius et angulorum
exposuimus in verbo .30. Et distoria est si fuit
pontosi in esse laudabili a sole orientales
in anglis leues non qui sunt sub sole oc
cidentales laudabiles et sunt hii leues. Sunt
n. quidam occidentales illaudabiles alia
quando laudabiles orientales sunt leues. et
Si utique pars fortune que cecidit in dominiza
tione regis in ascendente natiuitatis.

Verbum .87. Cum malus in natiuitate
alicuius ceciderit coniunctionis in loco fortune
in natiuitate alterius, illi in cuius natiuitate
fortuna fuit aliquod orribilia abeo in nati
cuius fuerit infortuna significat euenire et genus
mali erit ex natura planete. Illud non in quo fuerit
erit ex quantitate nec loci eius sed hec modum
sit in omnibus participationibus. Expositio. Id in quo
fit partito est ut sit malus in loco boni uel
bonus in loco boni et malus in loco mali.
malus non in loco boni dominum impedit
boni et iuuat dominum mali. aliter impedit

dominum mali et iuuat dominum boni. boni
autem loco boni significat quod unusquisque potiet
fortio suo et malus loco mali significat quod
quilibet impedit fortuni sui et locumtenenti aut
erit ex natura mali. Si non fuerit saturni erit o
cultus nocens ut accusator et blasphe
mator. Si mars mutio persequens malum
Venus aut iei. aut fit ex loco planete in do
mibus. Si fuerit in domo regia et ex parte
regis. si in domo sue erit in sibi et sic
de ceteris.

Verbum .88. Cum .10. ascendentis mist
regis fuit ascendens regis et cui ue
nerit almutaz super .i. ex illis cui almutez
super alterum concordia dilectionis permanebit
inter eos diu et fuerit ascendens — in
captiuum: cui fuit .6. ascendentis domini sui
ascendentes inimicus. .4. ascendentes uni et co
ueniunt omnia preter de laudabilibus signifi
catoribus signorum conuenientis significabit
aptitudinem eorum esse et paucam discordiam
inter eos. Expositio. Intendit plus quam mist
et captiuus et maior cui fuerint uicis sui
naturalibus regi domino et maritato erit longa
prosperitas in esse eorum. Conuenientie non
sunt in alio. est de ex aspectu significato
ris. 6. uel 3. et ex preceptione maioris fortuni
ue super illum et ex fortuna eius a semetipso.

Verbum .89. Cum ascendentes misti fuerint
.10. ascendentis domini. domini ab eo in mist
domino suo. Et filius si domus fuit .6. natiui
tatis in medio celi ibi recipies dispositio
ne a domino ascendentis erit boni domini i
fructibus suis et secundum hunc modum huius si
milia conferunt. Expositio. patens est de ce. .10. in
fortitudine manus est quod esse ceterorum angulorum

quod illo appet domini quia non fit in reliquis .3. an
gulis. Et cum fuerint ascendentes misti significat quod
esse sui est melius quam esse domini sui cum donat
illi et receptor dispositionis est fortior da
te sibi dispositionem. Ergo receptor dispo
sitionis significatoris sui a domino ascendentis
domini eius significat societatem boni et iniqui
tate domini cum illo et quod uenerabitur fuit. Et
sic necesse est in fratribus et filiis et his quoque
que sequuntur hec.

Verbum .90. Non obliuiscaris esse .120.
coniunctionum que sunt in stellis erraticis.
In illis .n. est maior scientia eorum que fuit in h
mundo sub sapientum antiquorum et doctrinarum.
Expositio. .120. coniunctiones continet in omni modo quod p
uenerint coniunctiones .a. planetarum que sunt binaria
ternaria. quaternaria. quinaria. senaria. et sep
tenaria. Binaria. saturnus iupiter. saturnus
mars. saturni sol. saturni uenus. saturni mercu
rius. saturnus luna. Iupiter mars. iupiter
sol. iupiter uenus. iupiter mercurius. iupiter luna.
Mars sol. mars uenus. mars mercurius.
mars luna. Sol uenus. sol mercurii. sol
luna. Venus mercurius. uenus luna. Mer
curius luna. Ternaria. 34. saturni iupiter
mars. saturnus iupiter sol. saturnus iupiter
uenus. saturni iupiter mercurius. saturnus iupiter
luna. Saturnus mars sol. saturnus mars
uenus. saturnus mars mercurius. saturnus
mars luna. Saturnus uenus mercurii. satur
nus uenus luna. Saturnus mercurius luna.
Iupiter mars sol. iupiter mars uenus. iupiter
mars mercurius. iupiter mars luna. Iupiter
sol uenus. iupiter sol mercurius. iupiter sol
luna. Iupiter uenus mercurii. iupiter uenus luna.
Iupiter mercurius luna. Mars sol uenus.

mars sol mercurius. mars sol luna. Mars
uenus mercurii. mars uenus luna. Mars
mercurius luna. Sol uenus mercurius. Sol ue
nus luna. Sol mercurius luna. Venus mer
curius luna. Quaternaria. 24. Saturnus
iupiter mars sol. Saturni iupiter mars uenus.
Saturni iupiter mars mercurii. Saturnus iupiter
mars luna. Saturnus iupiter sol uenus. Satur
nus iupiter sol mercurius. Saturnus iupiter
sol luna. Saturni iupiter uenus mercurii. Saturni
iupiter uenus luna. Saturnus iupiter mercurii luna.
Saturnus mars sol uenus. Saturnus mars
sol mercurii. Saturnus mars sol luna. Sa
turnus mars uenus mercurii. Saturnus mars
uenus luna. Saturnus mars mercurii luna.
Saturnus sol uenus mercurii. Saturni sol
uenus luna. Saturnus sol mercurii luna.
Saturnus uenus mercurius luna. Iupiter mars
sol uenus. Iupiter mars sol mercurii. Iupiter
mars sol luna. Iupiter mars uenus mercurii.
Iupiter mars uenus luna. Iupiter mars
mercurius luna. Iupiter sol uenus mercurii.
Iupiter uenus sol luna. Iupiter sol mercurii
luna. Iupiter uenus mercurius luna. Mars
sol uenus mercurii. mars sol uenus luna. mars
sol mercurii luna. mars uenus mercurii luna.
Sol uenus mercurii luna. Quinaria. 21.
Saturni iupiter mars sol uenus. Saturni iupiter
mars sol mercurii. Saturni iupiter mars sol
luna. Saturnus iupiter mars uenus mercu
rius. Saturni iupiter mars uenus luna.
Saturni iupiter mars mercurii luna. Saturni
iupiter sol uenus mercurii. Saturnus iupiter sol
uenus luna. Saturni iupiter sol mercurii luna.
Saturni iupiter uenus mercurii luna. Saturnus
mars sol uenus mercurii. Saturnus mars sol

venus luna. Saturnus mars venus mercurius luna. ¶ Saturnus sol venus mercurius luna. Iupiter mars sol venus mercurius. Iupiter mars sol venus luna. ¶ Iupiter mars sol mercurius luna. Iupiter mars venus mercurius luna. Iupiter sol venus mercurius luna.

6 ¶ Senaria .1. Saturnus iupiter mars sol venus mercurius. Saturnus iupiter mars sol venus luna. ¶ Saturnus iupiter mars sol mercurius luna. ¶ Saturnus iupiter mars venus mercurius luna. Saturnus iupiter sol venus mercurius luna. ¶ Saturnus mars sol venus mercurius luna. ¶ Iupiter mars sol venus mercurius luna.

7 ¶ Septenaria .1. Saturnus iupiter mars sol venus mercurius luna.

Verbum .51. Locus lune in hora nativitatis est ipse gradus ascendens de circulo hora casus spermatis. Et locus lune hora casus spermatis est gradus ascendens hora nativitatis. Expositio. In hac concordati sunt philosophi quod mora natorum in utero matris sit divisa [illegible] modis. Ex illis est media mora, et cum luna in gradu ascendente perfecerit in tempore more orbes equales et inveniatur tunc luna in gradu ascendente nativitatis. Maior vero est mora et tempus augmenti super tempora more medie per orbes equales et inveniet tunc luna in gradu ascendente nativitatis. Maior vero mora est tempus auctum super more medie per orbes perfectos minus orbe et non inveniet lunam post ultimum gradum ascendentem in quo est luna hora spermatis qui erit gradus ascendens in hora nativitatis. Minor mora est subtractio de tempore medio et subtractio illa minor est orbe. Et inveniet lunam per hoc sub tanta de gradu ascendente. Iamque omnes moraverunt astronomi in libris suis fer-

modis plures moras nativitatum quas sunt necesse mittere in iudiciis que ostendunt nobis ascendentes et locum ascendentis in casu quod seminis quod est principium inceptionis nati, quo discimus complexiones corporis eius et modum membrorum et multa que accidunt [illegible] que egrediatur a matrice. Illi autem qui ante Ptolomeum fuerunt per inquisitionem casus spermatis passi sunt multos labores, et patefacit nobis Ptolomeus hunc quia levius quam locus lune in tempore nativitatis et ascendentis casus spermatis, et locus lune in tempore casus spermatis est gradus ascendens nati, quia luna et ascendens revertuntur ad locum suum orbibus equalibus in mora media et augetur et minuitur in minori et maiori mora.

Verbum .52. Longiores significatores erunt in summitate circulorum suorum et ascendentes eorum in initiis signorum. Breviores vero significatores erunt in inferiori parte circulorum suorum et erunt eorum ascendentes in fine signorum. Auxiliare quoque cum illis per orientales planetas et occidentales et per stationes suas et per signa brevitate et longitudine. Longitudinem significat signum multarum ascensionum et brevitatem signa paucarum ascensionum. Expositio. Per significatores intendit planetas maioris dignitatis in ascendente nati. Summitas vero circuli et planetis remotior in circulo cuspidis egresse et in circulo brevi quod est centrum terre. Et hic sciunt equatores planetarum cum fuerit medius cursus diversitatis et cuspidis sic in initio .1. et significat quod natus talis erit longus. Et Ptolomeus prohibuit astronomis de centro revolutionis quod diximus quod est ut aspiciat partem eius in medio sed longi-

tudine et si fuerint longi vel mediocres iudicabit secundum hoc .s. si fuerint ambo longi longitudinem. Si vero breves et significatores fuerint in summitatibus circulorum suorum equitatem longitudinis iudicabit et significat gradus ascendens nati cum fuerit in initio signi ascendentis usque .14. gradum eius. Et si fuerint ascendentes signum ascensionis .3. gradus et fuerit dominus medii celi orientalis. Similiter si fuerint significatores in inferiori parte circuli sui et recesserit dominus eius [illegible] erit ille in fine brevitatis. Inferior vero circuli pars est hec minor longitudine centri de loco stelle ad centrum terre. Propterea sciendum est prius in longitudine et brevitate. Et cum hic significatores fuerint in longitudinibus propriis et quod ascendentes sunt in fine signi et dominus medii celi occidentalis et si omnia non concurrerint erit de mediocritate. Si enim longi fuerint non erit natus in fine brevitatis sed mediocris stature.

Verbum .53. Cum non fuerint significatoribus ascendentis nati latitudo erit macilentus. Si vero fuerit illis latitudo multa natus erit pinguis. Si vero fuerit latitudo meridionalis erit eius motus levis cum illa carnositate. Et si fuerit septentrionalis erit ponderosus in motu. Cum vero fuerint significatores ad retrogradationem, ad directionem et ad stationes suas [illegible] operatur. Expositio. Superius in quo intendit per significatores dominum ascendentis et dominum rei quesite. Cum fuerit cum aliquo suorum geuzar in eodem momento erit natus macilentus. Et cum fuerit illi latitudo erit secundum eius carnes secundum proportionem latitudinis sue. Si ergo meridionalis fuerit et hoc est cum fuerit ante principium capitis [illegible] .180. gradibus erit levior motus eius quia hec pars calida est alleviatio omnia. Et si fuerit aquilonaris est cum fuerit post principium capitis .180. gradibus quia hec pars est multe frigiditatis aggravat quod quo in ea perfinierit erit natus ponderosus motus. Retrogradatio vero significat pinguedinem et similiter statio prima quia tunc planeta est frigidus et humidus. Directio vero et statio secunda macilentiam significat quia tunc planeta est calidus et siccus. Unde oportet astronomum in iudicio talium omnino non festinare donec inquisierit bene principium et ipsius pinguedinem et maciem, longitudinem et brevitatem, sicut superius est expressum.

Verbum .54. Nullum edificium cuius significatores [illegible] fuerint planete in [illegible] celi subito elevabitur. Expositio. Convenerunt astrologi quod motus qui movetur [illegible] non [illegible] sunt secundum proportionem motus stellarum. Cum itaque si necesse sit volumus edificium elevare ponamus significatorem super ascendens inceptionis eius in [illegible] stellarum existentium [illegible]. Coniunctio enim planetarum [illegible] dilatat eius stabilitatem et erectionem.

Verbum .55. Commutant quidem meatus in impedimentis [illegible] nativitatibus cum non fuerint in medio celi [illegible] quia in his duobus locis amittet quod fuerit in [illegible] per dominum [illegible] in illa. Et cum hic fuerint ascendentes [illegible] infortunatis a stellis [illegible] albenenis [illegible] natus [illegible]. Expositio. [illegible] frequentat. Impedimenta vero que sunt [illegible] sunt [illegible] impedimenta [illegible] cum fuerit in ascendente [illegible] erit vero in medio celi [illegible] rebus natus que possident [illegible] ingeret [illegible]

.i. de eo quod est refferendum ad hec ipse [illegible] sit illa

s. natorum in ventre matris

vel dominus ascendentis orientalis

s. natus

s. hec

vel magistra

in sua [illegible] vel elevatione

non signis est quod [illegible] infortunie [illegible] significat sit una [illegible]

[illegible] in mari

significatores

de pinus amore. Cu aut ifortua ue
nerit cu stellis fixis i asceñte ex ñri
martis q hijs que p dixim' hñe ut sit i
medio celi ul' in .ñ. obruet' nauis.

Verbu. 56. Humiditates corp'. accedut
in p.° q ii. 2° ii[?] recedut. Et sz hāc ppor
tionem erit in reliqs donob; qrtis. Expo. Jn
tendit q humiditates cor' ab hora cuiuncti
onis sol' q lune usq; ad .ē. aspectu sol' q lune
qrtu ab initioribs suis ut apparet q erit
sic flumia q aq crescit q ex illo iacitur
accessio. Et ab aspectu .ē. po usq; ad ppnctō
ne crescit ab extremitatibs cor' . ad eor'
interiora q est sic flumia q aq recedut. Et a
ppnctōe usq; ad .ē. aspectu sz sic in .ē. pa
q ab aspectu .ē. so usq; ad coniuctōe recedut
sz pportionē .ē. quarte.

Verbu. 57. Cu fuerit eiq; dns i pedit[i]
egris remoue medicu ab egroto.
Expo. ascendens eiq; dns sz astrologos i
signant ēē egroti q .x. io q ei' dns medicu
ei signat quicu infortunati fuerint signat
errore medici q turbationem eius.

Verbu. 58. Vide ubi ceciderit locus al
chire inioris ab ascendente anni i q
cadit illa cuiunctio inior q quot inter
utriq; ceciderint sig. tot cō putabis
annos usq; ad mai' qd i ulla fuit. Et ora
spice ascendens anni i quo cadit illa co
niunctio inior. Expo. Annale oriens quo
inior accidit cuiunctio nos ciuitat intent
sit .n. cuiuctōes .3. mior ē cuiunctio satur
q iouis donec cuigant so q ei' quantitas
ē .fc. annor. media ē satu q iouis i aliq
triplicitate usq; ad aliā q ei' quantitas est
220. fc. annor. maior ē satu q iouis q ē
in aliq triplicitate donec .4. sc triplicita
tes ascendat q reuertat ad triplicitatem
in q incep q eius quantitas ē .960. annor
Cu q; sciuis illos ascendentes q signu cuiuc
tois aspice quot sit inter illa loca ex sigs
q gradibs q pone omē signu annum q sz ppor
tionem sua pone gradus ptem anni.

Verbu. 59. Cu interrogatus fueris de
absente no iudicas de eo mortem
donec remoueas ab eo ebrietatē nec
uulnus. donec tollas sagnis minuto
ne. neq; fbiam acqsiti. donec remoueas
pecunia cōmissi. est .n. i oibs iuditu
re. Expo. Jam pdiximus in expoe pa
libri hi' q qui de iuditijs tractat iudicat
p formas que sunt pp iuitute q ōnd mi
h ē ē uim. Et io no inueniet in fortitudie
iuditior ptn⁰ inter mortui q sopitum
q minuti q uulnerati nec inter illu cui
cōmissa ē pecunia q illu qui acqsiuit eā.
Audiui siquidē a pre meo cu dns pat
q ipse fuisset cu hijs qui se absconderant
a facie Almemim. cu abrahā filio almo
ydi q cottidie uisitabat eos albacē fili'
albetria. astrolog' discipulus tancbil
qui pcep ut afferret conchā maximam
eneā plenā aq q ipones stabulū cōsul
it ut deser descenderet i maiori pte diei
q hi io q faceret errare astrolog' i patoris
absconditor. dixerunt .n. q erant i me
dio maris. Tante sonus fctis ē q an
fugerunt p mare indicu q hē ē q monit
ptō ut rememoremus.

Verbu. 60. Alchiran erice st hore
i quibs declarat mutatōes morbor
ad bonu ul' ad malu uelocit sunt loca

1. termini ueniētes infirmi ul' infirmor
2. .f. determinatōes sane

lune in anglis qdrati circuli aclusi a ceclo
ditato alti corp' uo q precedūt has q in
dicat st loca lune i angul' alchimithemō.
.i. octogoni. Quā aut precedut has st lo
ca lune i angulis hntibs .16. latā q hoc
ptr' egritudis ē precessit sz eqlitatē q sin
interruptōe q no accit aliqd extri q cōtur
bet infirmu. Cu aut inuenim' h de stell
fixis ul' erraticis fortunatā i angulis
illis hora principij egritudis. signabit
alleuiatōem prosperam. Si uo infortuna sz
de alleuiatōem adiusā. nisi fuerit h infortūa
cōia egritudini q i sua hora .i. i fortuna. Jnā
uo ibijs anglis signabit morbos acutos
q sol plixos q silr ois plta sz ppos mo
res. Expo. pto. in h uolo dicere cām de
terminabiliu dierū qui st q i qd determināt.
.f. de bono ul' malo q alleuiatōes sz ordine
utilitas aut ibi maior ē medias quā
astrologis. qr multa pbia cōuenerūt fr
determinatōes sic diximus al' q sic alleuiatio
q plia inter nām egri q morbi. Accidit qd
egritudines .ē. q .7. q .14. determināt q q augē
tur sup h. dē .21. die. Sz habalijs acci
piunt auditu solo sine doctrina siue scīa.
nec rōcinant in h nisi p io qd pretērijt
de suis experimētis. Sz ptō. detexit cām
ei' q patefecit accidētem uni fiat q ē q nā o
uicta ē a morbo in initio ei' du incipit
dolor q phibet eā ne procedat opa ei' sz
eqlitatē. nec nā repugnat morbo in
hora qua nunc ipi. sz expectat u sit lū
i loco scdo morbo a quo loco fuit in ei'
principio. qr tē ñ erit uis huior q mouent i
subiecto. sic fuit i principio morbi. tē .n. itīm
nā ut morbo repugnet sic agit paritēs
actor cū accusatore i sui pnctā. cu illū uo
luerit repugnare ñ cu debilitata fuerit
uirtus eius q i loco i quo ille careat au
xiliatoribs q excitat nām i .ē. signo a
signo quo incep egritudo. qr .10. al' .ē.
signu a signo bonum .ē. ē cōtrarium ei ñ
q silr .ē. qr h loca significat inimicitias
q cōtrarietates pp cōtrarietatē signor q aspec
malor. Et qr qd inter initiu morbi q i
trantu lune in gradu qdrati a loco lune i
quo fuit i initio morbi p ascēsiones
signor q pnctōem radior fuit .7. dies.
Glosa. Accide sup ascensiōes .g. lune
in initio i firmitatis .190. ul' .90. ul' .49.
ul' .22. q mei .g. q p tota redue. 4z. g. eq
les q qñ luna erit i illo gradu erit i pctis
anglis eqtoris dici. sunt orb signor
h ē qd dic p nctōem radior. Text.
Et eod mō qd ē inter lunā i prī. mor
bi q ipa i oppōe fuit .14. q qd ē inter init
morbi q .ē. aspectu .f. qui ē cōtrarius prī.
morbi .12. dies. Et sz hc mod procedit i
modis alior dier .f. .8. q .2. Et erunt h
pncta angli quadrati quē icludit lā
linea circuli diuidēs illis pctis st alia
alia pcta indicata .f. octogoni q sedecē
goni q ē ubi puenit luā ad pnctū q
ab scindit unūquēq; arcu cu sbtēn
dit latus de latibs qdrati p mēsuribus
arcubs lata st figē hntibs .8. al' .8. an
glos a nois h pncta .f. octagoni st cōia pē
tis in quibs cep morbs prīam. Observet
ḡ astrolog' circa initiū morbi. qt sunt
ibijs pctis tam de stellis fixis qm errati
cis si fortune fuerint aut i fortune q si for
tune fuerint iudicet q significet uictoriā

1. .f. accusan
2. .f. accusat
.f. sig

ul' distruat ul' natat uerabs q la be et alia huiusmoi
.f. sigt
.f. i alio libro
Ⅎ po ascendti malu p cōtrarietatē signor

Hec cōtrarij ei' ē q i gradū ubi inc dico dicr ascēter egroto .220. egri tudini .21. a inc diane .ē.
Nō cū dic alkire i relig acce dic cuiunctōn aspici altium
Al' q sz quātitatē q sunt inter illū q ascendentes ex sigs erit ann' usq; ad ma[iorem] iu .4. fortias q sunt illa cuiunctōe
.f. fortias
.f. cuiunctione

nec sr colib. Infortune uo signat qd i
cole superabit nam i fuit infortuna
cōtra morbo 7 fortis i sua luz .a. i fortuā.
Glosa. Expoitor nō fec h mictōz d aglis
secte regoni s; tn de anglis q̄orati 7 ce
tegoi: 7 dix q illi anguli sl' iudicati q̄
sp i istis signis fuit. Sz latus secte re
goni ē ex .22.ª gr d i mdio 7 sl' m sig.
7 sic nō ē illis ōrietas q̄ n debent
eē signati aliōz. 8. ptō .10 dix eos eē
significatiuos q̄ circuis isti sl' medietates
circuli cetegoi. Ja g remouebit luā
morbi p sua ōrietatē illi morbo. et p
ōrietatē i fortūe ad morbu ut si fu
erit frigā 7 morbus calidū ul' si calida
7 morbz fridus 7 cū h's silia in spe
diusitati. Et dix q eē sol' i morb pro
lixis ē sic eē luē in acutis quoz mai'
tps ē orb luē .a. msis .j. 7 i prolixis orb
sol'. Innuit 7 ptō. q mo subtile cū di
ceret silr ois stella. que ē illi ptē de
morbz deuūt nos 7 qd i mōdati ē in
nob qd fuit de morbz quos i ōsuetu
dine nō lēmus/ hēt p morbo q̄r uisi
ē ut i h silr faciamus 7 dix uisi z ē
n accidat aliqd extrinsecis qd destru
at ordinē determinatōis. Et locuti sunt
de re q destruit determinatōem. hy qui
expoitierut libru astrōz y pocratis.
7 ido nō ē necēe nob illa repetē modo.
Glosa. Sens' hi capli talis ē qd illō
qd sigt ōuictio maioz fac q̄n debeat
fi p ōuictōem media h mō i ōuictōe
maiori figa faciendi ē 7 uideno qd
sig ficet ōuictio p i pam figam etca
almuta silr iueniendo 7 faciente sl'
reliq .3. sigt reliq .3.ª ōuictionu medi
az que fiet in ipa ōuictōe maiori 7 tē
uideno cū q illaz .3. ōcordauit illa pi
7 sic fiet illō i ōuictōe media 7 si nō ō
cordauit cū aliq illaz .3. tē significabit
q' illō fiet i ōuictōe meia 7 sic faciet in
qua pte mūdi fiet illō ex quo facet i
q. 8. ōuictionu mediaz fiet 7 si ōuic
tio meia diuidit ul' distiguit sm e p
at ōuictōem maiorē. Ptea uo sl' fa
ciente .12. sigt .12. ōuictionu minoz
que fiet in ipa ōuictōe meia. i q fiet
illō qd significati ē a maiori 7 cū qua
illaz ōcordauit ipa figa ōuictōis me
die 7 tē dicet qd in illa ōuictōe minori
fiet illō qd significati ē i meia 7 sic minoz
diuidit mediu. Dein faciente sl' .12.
sigt .20. annoz qui sl' i ōuictōe minor
7 cū qua illaz .20. ōcordauerint in p
ano erit illō qd significati ē a media ōuic
tōe. Et sic reuolutōes anoz determinat
illō ōfuse q sigt ōuictio meia. Silr
8. figē .8. q̄rtaz anu reuoluti determi
nant in qua pte fiat anu q sigt in
anu pri. 7 sla in q illaz ōcordauit anu
figa fiet illō. Et silr .3. ōuictōes sol' 7
luē q fiet in una q̄rtaz. 8. anu si fuit ō
uictōal' uel .3. puentōes si fuit puē
tōal' q̄rta anu determiat in pte q̄rte illi'
q̄ i qua pte ōcordauit fig. 8. in illa
ōuictōe fiet illō 7 silr illō qd sigt ō
uictio fac q̄n n debeat p .8. figās q fi
ent cū luā pueniūt ad .8. āglos figē
ōuictōis ut dem ē in .3. ilvd anu i stud.
Et sic q̄n tibi affert figa aliq. de eos cū
ptionari figē ōuictōis ul' puētōis

7 figē anu reuoluti 7 figē ōuictionis
minoris 7 figē ōuictōis meie 7 figē cō
uictōis maioris. q̄ h fortius fiet 7 si
minor figa n ōcordauit cū maiori sēp
priori nō erit illō adeo forte.

Uerbū. 61. Luā ppa ē cor. po' q̄ ui tuter
trahut ōsuetudinē eius in opati
one. Expō. Quia luā dat dispōez suaz
iōib; p litis 7 nllis ei dat dispōem suā.
assiilauerit eā cor p qd uirtutes opantur
7 nō opane ipm p illas. Et ptea ppa ē
cor i interrogatōib; 7 ceteris reb;.

Uerbū. 62. Cū posuis initiu puna
ōuictōis albulam. erit .i. puetuz
angli q̄orati in quo cū fuit luā fit ci
sis. ut dem ē 7 modicabit alitatōes aeris
in illo mse 7 erit modicati ih sz almutez
sup anglos ois figē illoz/ q̄ ille uicet
naturā aeris. postq' i eō ueneb it naz tpis
psēcis. Expō. ptō. diuisit nob al' nubi
bz mse uiatē p. 8. uariatōes 7 erit pa. 8.
agdu ōuictōis usz ad g̃du. 8. aspectus
7 almutē sl' ascendēs ōuictōis p cedent
illi q̄rte. Sz uo. 8. ē ag. a tribie usz ad
dimitu puētōis 7 pent ei dispōi almu
tem. sl' ascendēs cū fuit luā in g̃du a tri
bie. Tertia uo. 8. ē ag. puētōis usz ad
g̃du a tribie sc. 7 pent illi almutē sl'
ascendēs puētōis. Sz. 8. ultia ē a tri
bia sa. usz ad ōuictōem cui pent dns
ascendēs cū luā fuit i a tribia sa. aspi
ce itaq̄ ad naturā ascendētis 7 ei dnm
7 plutam fortiorē in illo 7 indica alita
tōes aeris in ipa. 8. sz naturā illi' signato
ris. O q' bn dix remoue i pindi o aere
q̄s pns. Si .n. signatoz signent p luna
in aliq. 8. 7 fuit i mse estiuali. erit hu
mor in aere cū quodā flatu leui et
humido sine pluuia.

Uerbū. 63. Oz aspice i ōuictōe satur
ni 7 iouis i eod m̄do. ad eleuatōez
amī coz sl' altim 7 indica sz fortitu
dine ñe eius eleuati ih mūdo. 7 silr
fac in .20. residuis ōiuctōib;. Expō.
Eleuato plte sl' plitam ē ut sit remoto
eius ab aulge circuli sui b'uis minor
remotōe altius ab aulge sui circuli
biuis 7 ille dr sl' altin eleuatius. Qd
uo dix de .20. ōuictōib; residuis dē;
ē q' plte sl' .a. 7 cū geminati fuerint erit
.21. que sl'. saturnus iupr. Satu mars.
Saturnus sol. Saturnus ueñ. Satu mer.
saturnus luā. Iupr mars. Iupit' sol.
Iupr ueñ. Iupr mercu. Iupr luna.
Mars sol. Mars uenus. Mars mercu.
Mars luā. Sol uenus. Sol mercu. Sol
luā. Ueñ mercu. Ueñ luā. Mercu luā.
hnt minōres effōs sz supat eleuatius.
Est aut modicati ualoris cū fuit in
ascendētē anu 7 in. 8. anu ul' i alchute
seu eclipsi sol' aut tunc.

Uerbū. 64. In alchiten mior diui
sa ē alchiten meia 7 i meia diuisa
ē maior. Cū g locutus fueris de diuisi
one ōstitui uniusitate 7 nō ponas s
mone tuū i reuolōe q̄ uitet malū i
eē bonu. Glosa. In ōuictōe minori est
distictio ōuictōis meie 7 i meia di
stictio maioris. Cū ergo locutus fuis
i distictōe ūfica uniusitatē ei. non
ponas smonē relatē q̄ debilioris
erit expōnis. Expō. n. mlc p distictō

p̄ncipiu alba arcū centoz ap pellat p̄mi angli q̄dri i q cū fuit luā fit cū sic sriusdi tū ē.

.a. missōi tinioz ul punetoz

.i. sup asce.

tenetoz

.f. almu similis

.f. ance

.i. q̄rtus aspectus

.a. dns ascen.

Ecli dix i. 12. c. sn ul alaib.

ei locus altior i circlo biui

nota fortiore eē ele uatōem i circlo biui. epiciclo q̄ ecentrico.

.s. qd duopsl' ingenē

ne exponere in veritate. quia maior certitudine similitas que non excusant in exponendo et hoc accidit revolutionibus annorum distinguentes significationes que sunt in nativitate et plurimum in minutis. In hoc quidem quod permittit coniunctionem minorem non est in veritate neque usque ad illud ad quod pervenerit ex coniunctione media et similiter eius quod permittit coniunctio media non est ultimatum neque illud quod pervenit ex coniunctione maiore. Nam sermo qui currit secundum cursum salvatur ab hoc ut sit relatius cum non sit expositio neque in quo deceptio sit. Expositio. Intendit per divisionem expositionem universalem quia maior indicat universaliter non sufficit nobis neque exponant. Itaque fuerunt revolutiones minores ad exponendum universitates que sunt in nativitate et maior universitas habet quia aliquando erit minor perfectior, neque pervenerint aliquando revolutiones (alioquin) maiores et quod permittit media perficiat neque pervenerit aliquando maiori (aliquibus). Ergo si processerit una secundum modum non dubitabit quis non sit revolutione eius expositio non est.

¶ Verbum 67. Pars fortitudo significatoris interrogationis fixa fuerit et aspice fortitudinem eius in ascendente revolutionis eius et an in ascendente aliquando minoris et in signo ad quod pervenit aliquando illo anno et secundum fortitudinem eius in hiis omnibus et debilitatem perveniet indicatio. Expositio. Subtiles astrologi qui faciebant fortitudinem partis interrogationis ex fortitudine eius super ascendentes et receptione dispositionis ex laudabilibus locis in interrogatione non sufficiebat eis donec aspicerent certitudinem partis in hiis in parte iam dicta pars aliorum. Et si inveniret ibi aliam proponebatur omnibus aliis partibus et erat qui loquebatur secundum illum secutus quod videtur suum erat firmum et ratum.

Si vero natus esset in hiis minuebat de significatione eius secundum quantitatem quam cernebat (in partibus) istis et ponebat dominus alias dominos locorum istorum participatores cum illo significatore et non accipiebat in significatione solus. Et vidi Zelen filium Alucha qui ponebat significatorem in omni interrogatione dominum coniunctionis vel preventionis in qua erat. Si esset eius dominium in ascendente faciebat eum participare cum domino interrogationis. Et si inveniret eum scilicet dominum coniunctionis vel preventionis in angulo non participabat cum eo aliquis et habebat (in altitudine) et ... inventionis.

¶ Verbum 66. Non abscidas per directiones solarii complete donationes significatorum. Alie donationes signorum fuerint et signa certe victrices (?) directionem pertinent ad id quod pervenit aliquando nativitatis. Dicit aliquando potest in illis perfectione et divisiore scilicet per alguebutam et quod per (fectio) et divisor id est alguebutar convenerint in bono vel malo cum directore graduum ascendentis. Et nec accidet nato illo in quo convenerint quia ista 2 tamen significant esse sanitates vel egritudinis nati. Expositio. Intendit antiqui dixerunt gradum ascendentis nativitati ad unumquemque gradum anni et pervenerint ad malum non decernemus per ipsum solum significare mortem nati. Si non direxit vlegs et alkokodear aliquem stantem super eum. Et si convenerint ad id quod pervenerint utreque directiones quod perfecta sit donatio annorum non erit in morte eius dubietas. Si autem non abscidas per illum.

¶ Verbum 68. Removere in omni iudicio quod non potest recipere totam formam aspectus stelle. Expositio. Intendit cum iudicium in nativitatibus vel interrogationibus per sapientiam aspiciam ad receptionem eius qui est natus vel dominus interrogationis et non iudicem ei perfectionem significationis donec sciam originem eius et erit dispositio inter illum natum et alium qui magis ydoneus sciet. Ad illius perspicientem sui sapientia progenies et nobilitate etc hec ratio tamen est alias in 14. expositore librorum huius libri.

¶ Verbum 69. Cum fuerit malus orientalis significabit impedimentum cum fuerit occidentalis egritudines. Expositio. Dominum inter egritudines et impedimenta posuit quia impedimenta sunt accidentia in membrorum de quibus non confido quod possit reverti ad debitum statum ut est cecitas, surditas et claudicatio. Egritudines dicuntur que accidunt membra a contemperantio et officio proprio naturalem nec despirantur quando ad id revertatur in quo prius erant. Et dixit quod malus quando impedient aliquod membrum et fuerit orientalis destruit ipsum totum penitus. Cum vero impedierit et fuerit occidentalis erit eius effectus minor quam cum est orientalis.

¶ Verbum 69. Cum fuerit luna in oppositione solis mixta stellis nebulosis significat morbos insensibiles in oculis. Et similiter si fuerit occidentalis luna in angulo et fuerint utrique mali scilicet saturnus et mars orientales ascendentes post lunam et sol in angulo et utrique mali ascendentes ante solem cum illo scilicet sol et luna opposita perdet natus in oculos ambos quia luna significat oculum dextrum et sol vero sinistrum. Expositio. Maius impedimentum in duobus luminaribus est cum fuerint 2 mali ascendentes ante solem et post lunam et cum sit in oppositione altius quia sic significat oculum dextrum luna vero sinistrum. Ideo incurabile est quando natus amittat oculum utrumque. Cum fuerit significator in nativitate secundum modum et stelle nebulose sint sub eo et ad cornu (id est) ad orientem capud gorgonis et locis in quo

cadit aqua quam aquarius fundit et guttur leonis aliene quia mixte sunt non lucent.

¶ Verbum 70. Epilentia sunt in quorum nativitatibus non complectitur luna mercurio nec unus ex illis complectitur ascendenti et cum hoc sit saturnus in nativitatibus diurnis in angulo et mars in nativitatibus nocturnis amentes autem sunt eodem modo cum fuerit saturnus in nativitatibus nocturnis in angulis et mars in diurnis et proprie si sit angulus in quibus fuerit mars cancer virgo seu piscis. Expositio. Convenerunt sapientes astronomi quod luna sit quasi corpus et planeta qui aspicit illum quasi virtutes que apparent in eo secundum virtutem planete aspicientis. Cum ergo non fuerint illa mercurio aspectus et aspexerit ascendentes indicat quod natus non habet virtutes agendi cum quod sit et erit multe oblivionis. Si autem non aspexerit unus eorum ascendentes nec alter eorum alterum erit natus amens. Si vero fuerit infortuna in angulo erit fatuus vel epilenticus. Cancer autem virgo et piscis sunt equalitates fortiorum in mercurio quando cum impedita fuerint et sint anguli in nativitate amittet natus notitiam sui id est discretionem et erit amens.

¶ Verbum 71. In nativitatibus virorum cum fuerint 2 luminaria in signo masculino actus eorum erunt viriles et femine in modo ut fiet in eo suo in alio. Eodem modo mars et venus erit eorum vero. Et cum fuerint orientales hec 2 stelle auxiliabuntur super masculinitatem cum autem occidentales in auxiliantur sunt feminitate et saturnus addit in immunditiam et mercurium auxiliatur super impetum delectationum et secundum hunc modum affert in eius. Expositio. Luminaria cum fuerint in nativitatibus

masculor in sign masculis. 2. 4 quartus 2. masculina aut in cardi. 2. masculina opi bit uirilr opa uiri. Et cum fuint loca luminarium feminea in natiuitate uiri. ecf feciabz eius nam / erit desiderium eius femi nineum / nec poterit lacrimas cohibere. Et cum omnia loca luminarum fuint masculina in natiuitatibz feminarum erunt actus ear uiriles / nec uiris subiugabunt. Cumqz fuint mars 4 uenus in sign masculis signbit q modo accidit dum natiuitatis sit sz naturam. Et si fuint orientales signbit q uir superat mulieres pp multam masculi nitatem 4 cum puellis coeat. Et si fuint i sign femininis 4 aspicerent eos saturnus cum sit occidentalis eius coitus erit infra 4 hoc fortitan ptibit donec rogetur hoies q agant cum illo. Et si fuit femina loco uo martis 4 ueneris masculini et ipi orientalis fugiet uiros hns coruz coitum odiosum 4 eliget fricare puellas. S i uo fuit locus martis 4 ueneris fe mininus 4 ipi occidentales diliget uiro rum coitus 4 erit nal modo ipius. Si uo fuit iupiter loco martis erit coitus uiri 4 mulieris sz leges. Et si mars so lus p fuit no aspiciens ioue erunt q ples coz coitus sz leges.

Verbum. 42. Secundo triplicat asce dentis pbat nutritionem et dns tri plicitatis dni anauba. s. tpris luminari sam uicarii et ce nator qui acquiret neccaria uite. Expo. ptolomeus hic narrat ra dices fruar iudiciis astronomicis co rum uo narrat ramos in libro quadrip tito. pa quitem inti obseruator nu

Anni nutritionis fuit. 4 dni triplicitatis dispositi g unusquisque unum 4 tertiam anni.

tritois e ut aspiciat dnm triplicita tis ascendentis natiuitatis 4 sciat eius fortitudinem pter fuum i aliquo anglo rum aut sit liber a malis 4 addit in hoc libro fortitudinem bonorum i ascendente 4 alia multa que astrologi nominant in nutritione. ptolomeus aut fecit in hoc loco mentio nem illius q si defuerit non pficientur cum alia et nisi po quis accidat alia i ipe et det psperitatem nutritionis. silr nunc tu si dns anauba in natiuitate hoc e sol in die 4 luna in nocte si fuint i angul aut i locis i quibz possint esse alchileg gradus i ascendentis i coniunctione 4 ps fortu ne i preuentione quicumqz eorum fuit dns anauba. si dns triplicitatis eius primus saluus fuit signbit bonitatem uictus i pa tria uite 4 sz signt q erit pt illam ubi ad sanitatem uite 4 e status qd remanet de uita. Sunt 4 quidam qui aliunde uite bonitatem attribuunt sic bonitatem sc 4 ei dno. Sz introduxit qd erat fortius i bonitate poibz aliis. Glosa. Sensus e q ista que ptolomeus hic posuit si defuint i natiuitate nulla alia possent pdesse ei si iudicamentum iuuare. Silr intelligendum i oi co qd dicit in hoc libro qd appellatur ex positor radices 4 ea que dicit i alarba ec 4 q alii dicunt i suis libris rami di amt que si defuint ista no prosunt.

Verbum. 43. Cum fuit mars corporalr coniunctus capiti algol 4 non aspexerit fortuna gradum ascendentis ponentem nec fortuna fuit in. g. a dns nauba luminum oppositus fuit marti aut ei .4. aspectu nati caput truncabitur. Qd si fu

erit luminare i medio celi suspendetur. Et si fuit mali aspiciens se a geminis 4 pisce abscindentur ei manus 4 pedes. Expo. Iam dixit ptolomeus q cum fuit mars uictus capiti algol corporalr i natiui tate hois pdet cap. sz adiuncat qualia pq eius puidentia magis uidetur aut. n. q signt bonam mortem si aspiciat fortuna gradum ascendentis i eodem aut abscidentem 4 ut fortuna sit in. g. qr hoc sz astro logos pfectos remouet malam mortem si fuint qd dixim. s. q fortuna sit i gradu in circuitu ut .g. mo in nec enim nauis ex mo do caduco cecidit in capite i loco suo au diui quendam qui uocabatur finalz filius azele sortilegi qui i ebr in ui uocabatur q fuit cum eo filio haali coal de aioso nauigio maris. qui cum uellet igredi terga tumultuosum uentis undis ex agitantibz illum intropassz submissione timite dixit no timeo nisi mortem in mari. Iupiter a. fuit i natiuitate mea i domo mortis orientalis qui phibet in mor tem malam fuisse i quit illum i loco suo i mortem qua sues omnis in natiui tate filii dni sui 4 uici solem i medio celi 4 ipe erat dns anauba albileg 4 mor te in. 4. aspectu eius 4 saturnum i anglo ter cui pisces erat ascendens 4 in tritus di stilli dari tradimi dicens. oz ut anq nuntice cpleant dies nutritionis. erat n. puer 4 cum ualde sollicitus circa i ue stigationem moz suorum no modo uni sibi timent cruciatem manuum 4 pedum 4 in furcatam. cum esset mansuetus 4 uerecundus. Cumqz puenisset ad annos. 30. igressi sunt

quidam domum ei fugientes eo q accidisset de dolo super illum qui perat in ba 4 deprehensi fuit in domo illa 4 ipe ca cis amisit manus 4 pedes 4 e 4 i fur catus 4 uidi cum absqz manibz 4 pedi bz 4 i furcatum. Hec adduxi ad osten dendum hoc ubum ptolomei.

Verbum. 44. Cum fuit mars i ascendente erit infatie aut i capite nati si gnum. Expo. mars e principal causa uulne rum 4 cicatricum. Caput uo totum e ascenden tis cui ps facies non ergo mirum si si gnum in facie fuit nati.

Verbum. 45. Cum mars coniunctus fuit dno ascendentis corporalr i leone 4 non fuit marti aliq dignitas i ascendente non fuit in. g. fortuna natus ille cremabitur. Expo. leo e signum calidum 4 siccum quo i triplicitate eius nullum calidius e. Cumqz fuit mars corporalr cum dno ascendentis nati i leone signt q accidat nato pri q impedimentum a sui qd e ignis 4 hoc augetur eo q non habet mars dignitatem in ascendente gradu. Qui si haberet ibi aliq potestatem minueret de malicia sua sic minuit malicia amica psidi erga notum suum. qr cum mars hnt dignitatem i ascendente cognoscat natum. Et remouet ptolomeus fortunam ab. g. per hoc q in hoc uerbo.

Verbum. 46. Cum fuit saturnus i medio celi 4 ille cui fuit anauba i oppo sito eius 4 quartum signum siccum fuit mori etur natus extra uia pp res ponderosas sup ipm cadentes. Et si humidum fuit submerget. qd si fuit ad formam hoim

s. g. signa stringlib[us] vl' cessus fu[er]i[n]t sib[us]
moriet[ur]. Expo. Ruina e[st] ex accentib[us] s[upra]
cuiusm cu[m] fu[er]it sup t[er]ra[m]. s[cilicet] i[n] medio celi et
fu[er]it vl[tim]a cu[m] fu[er]it an[te] an[n]u[m] subt[er]ra[m]. i[d] e[st]
signi sicci morietur ruina aliq[ui]s in h[oc]
natus & si fu[er]it aquatici submerget[ur]. s[ed]
p[ro]p[ter]ea remouet ib[i] q[uo]d e[st] inutile dubium.
Q[u]ia diximus q[uo]d destruit mala mor-
te. i[d] e[st]. cu[m] fu[er]it fortuna in . g. accidit n[on]
q[uod] diuiu[n]t. s[ed] n[on] morient[ur] inde.

Verbu[m]. 88. Dirige gradu[m] ascendentis
accentib[us] cor[porum] & gradu[m] p[ar]tis fortune
secu[n]d[u]m gradu[m] lune ad esse cor[porum] cu[m] n[ati]u[itate] & g[ra]-
du[m] sol' potita p[ro]ince ei al' dignitati q[ua] h[abe]t
a rege suo. gradu[m] u[er]o medij celi illis q[ui]b[us]
opat[ur] al' ad illu[m] i[n] quo ipse exercet i[n] opib[us]
ad unu[m] q[uo]d[que] gradu[m] a[n]ni. Expo. h[oc] ubi
& si planu[m] sit tu[n]c relinquit dubiu[m] nob' in
gradu ascendentis & gradu lune. p[er] gradu[m] n[atiuitatis] a-
scendentis sci[m]us de esse cor[porum] & alterationes
co[m]plexionis ei[us] s[ed] q[uo]d renouabi[tur] sup[er] eam
ex morb[is] & sanitatib[us] & dirigentis gradu[m]
lune ad id q[uo]d erit cor[de] ex vl[ti]mitate & a-
gilitate & q[uod] sit obediens a[n]i[m]e & agat q[uo]d
p[er]tinet ad a[n]i[m]a[m]. Directio u[er]o p[ar]tis for-
tune ad id q[uo]d acq[ui]rit & amittit. Et di-
rigimus gradu[m] sol' potita uel' dignitati
q[ua] h[ab]ebit a p[ri]ncipe suo i[n] bono uel' malo
q[uia] si obuiau[er]it fortune uel' radijs ei[us] g[ra]-
dus sol' augetur honor ei[us] erga d[omi]n[u]m &
suu[m]. Si u[er]o malo uel' radijs ei[us] minuet[ur]
honor eius. Et directio gradus medij
celi n[on] fit ita q[uia] directio e[st] tibi & o[mn]ib[us]
alijs q[ui] tibi d[omi]nant[ur]. directio u[er]o medij
celi fit tibi & ho[m]i[ni]b[us] illis q[ui]b[us] d[omi]nans. Et
directio e[st] sic dixim[us] q[uo]d i[n] medio celi fue-

nit. diriges p[ro]f[e]cc[i]o[n]es cu[m] diuitias q[ui]
fu[er]it i[n] ascendente p[ro]fectiones reg[is] an[no]. q[uan]d[o]
u[er]o n[on] fu[er]it i[n] aliquo istor[um] p[ro]fectiones
istar[um] . 2 . ascensionu[m] diriges.

Verbu[m]. 89. Planeta nich[il] opat[ur] in loco
in q[uo] nich[il] p[ro]misit nec i[n] loco ad que[m] n[on]
p[er]uenit natiuitas. Glosa. planete i[n] nati-
tate & reuolu[ti]one & q[ui] ne p[ro]mitti[n]t aliq[ui]d i[n]
locis i[n] quib[us] fu[er]int ip[s]i uel' aspexerint
uel' i[n] locis q[ui] n[on] aspexerint ip[s]i natiuitati
uel' reuolu[ti]onis uel' o[mn]ib[us] nich[il] p[ro]mittunt
ergo cu[m] planete co[n]i[u]nct[us] fuit i[n] h[i]is locis q[ui] n[on]
aspiciebat ip[s]am ... & cu[m] h[oc] fu[er]it i[n] locis
in quib[us] p[er]uenit ei directio. uel' directio
gradus ascendentis natiuitatis uel' alic[uius]
alterius q[uo]d dirige uel' opat[ur]. Expo. Intendit
astronomi suspicabant[ur] q[uo]d malus cu[m] fu-
erit i[n] ascendente uel' i[n] medio celi sine in
quolib[et] loco nati[uitatis] ante fig[ura] faciat mali[tia]
& bonus co[n]tra boni. s[ed] obs[er]uando e[st] tam i[n]
natiuitate q[uam] i[n] interrogatione & reuolu[ti]one.
Si planeta p[ro]misit bonu[m] uel' malu[m] i[n] aliquo
loco minuto nati[uitatis] illi uel' reuolu[ti]onis an[ni]
i[n]t[er]rogationis & p[er]tinet illo[rum] cu[m] c[on]iunget[ur] illi
aut aspexerit illu[m]. Et si p[er]uenerit i[n] locu[m] in
quo n[on] fu[er]it ei aspectus i[n] minuto e[ius]de[m] loci
n[on] apebit opus ei[us] i[n] illo. Cu[m]q[ue] p[er]uenerit
planeta ad aliq[ue]m gradu[m] p[ro]fectionis dabit
s[ecundu]m natura[m] suae bonus fu[er]it siue malus.

Verbu[m]. 90. Cu[m] fu[er]it mars in . xi . fu[er]it
& significatio ei[us] fortis i[n] ascendente d[omi]n[u]s
nati[uitatis] i[n]fidel erit p[ri]ncipi suo. Expo. domi-
nus . xi . e[st] a domo regia & e[st] domi[nus] sub[stantie] ei[us]. Cu[m]q[ue]
fu[er]it mars i[n] illa significat q[uod] cu[m] a[n]i[m]issio[n]is ei[us]
sub[stantie] & s[e]cu[n]d[u]m q[ue]r[e]t ex[tr]a[ne]a mortis. Si itaq[ue]
fu[er]it marti aliq[uo]d testimoniu[m] i[n] ascendente

significat q[uo]d natus. i[d] e[st]. d[omi]n[u]s nati[uitatis] erit occasio
amissionis illius.

Verbu[m]. 90. Cu[m] ueneri i[n] corporib[us] sat[ur]no
i[n] natiuitate fu[er]it & erit i[n]. x . dignita-
te erit natus immu[n]di coitus & h[oc] modo o[mn]i[ue]m
i[n] reliquis co[m]mu[n]ib[us] & co[n]iu[n]ctionib[us] uniuscuiusq[ue]
planete cu[m] quolib[et] duor[um] malor[um]. Expo. ueneri e[st]
cu[m] coitus p[ri]ncipal[is] & cu[m] p[ro]fu[er]it. x . q[ui] e[st] do-
mus c[on]iugij p[ro]p[ri]um e[st] h[oc]. Cu[m] ergo ueneri
fu[er]it co[n]i[u]nctu[r] sat[ur]no i[n]citabit natu[m] ut p[ro]fe-
rat stup[ro]r[um] postior[um] antior[um] & cupiditate
sp[er]matis cu[m] mau[lieri]. s[ed] si fu[er]it orientalis
sat[ur]nus diliget c[on]iunctores cu[m] p[ue]ris & p[re]p[o]-
net albis & flauis nigros. Et fu[er]it in
fortunniu[m] ex i[n]co[n]tro marte significabit
q[uo]d u[er]o sic zelotipus & coeat cu[m] puellis pueris
qui & coeant cu[m] illo & cu[m] uxore sua. Et p[er]-
uenit ad h[oc] q[uo]d fornicet[ur] cu[m] p[ro]prijs filijs &
agat cu[m] eis c[on]tra legem & cetera que p[er]ti-
nent ad immu[n]ditia[m]. Et erit legis p[re]uari-
cator.

Verbum. 91. Hore sumente ex . 4 . p[ro]b[abili]-
b[us] uel' . 4 . mod[is]. P[ri]m[us] q[ua]n[do] fu[er]int utriq[ue] si-
gnificatores. s[ecundu]s q[ua]n[do] fu[er]int eo si[gno] fi[xo] uel' simili-
dine. Tertia ut p[er]ueniat un[us] significator ad
locu[m] alterius. Quarta quec[um]q[ue] fu[er]it unu[m] ex
illis & locu[m] i[n] quo e[st] na[tura] rei q[ue]site. Quinta
id q[uo]d p[er]uenit ex eo . no . plete p[ost] augmentu[m].
uel' subtractor. Sexta mutatio figure sig-
nificatoris rei cu[m] directione & orientalitas
& q[uo]d h[ic] sile fu[er]it. Septima cu[m] planeta fu[er]it
p[er]uenit ad locu[m] qui accurat illi p[ro]p[ter]ea
Expo. p[ro]p[ter] bonor[um] intelligun[tur] ip[s]a i[n]ten-
tionu[m]. al' de co[m]plemento t[em]p[or]um interrogati-
onu[m] & inceptionu[m]. Qu[on]ia[m] p[ri]mu[m] q[uo]d e[st] cu[m]
utriq[ue] significatores e[st] ex gradib[us] quos naturam

in al'. de co[m]plemento t[em]por[um]

i[n] dies uel' p[ar]tes q[uo]d . x . g[radus] . accipe a sc[ilicet] ascen[dente] gd.
qui fu[er]int i[n]t[er] eos & fac eos i[n] dies l[ibr]is s[e]c[un]d[u]m
uel' horas aut annos. s[ed] q[uo]d erunt significatores
debiles siue fortes loco & c[etera]. s[ecundu]m e[st] q[uo]d do-
minu[m] ascendentis ea ad c[on]iunctione[m] d[omi]ni
rei. s[ed] ei p[ro]fectio erit cu[m] p[ro]fecta fu[er]it c[on]iunctio
& h[ec] e[st] p[ro]fectio fig[ure]. Tertiu[m] e[st] ut sciam q[ua]n[do]
p[er]ueniat d[omi]n[u]s ascendentis ad locu[m] uel' d[omi]n[u]s
rei ad gradu[m] ascendentis ex gradib[us] e[ni]m t[em]p[o]r[um]
dies uel' alie p[ar]tes t[em]p[o]r[um]. Quartu[m] e[st] o[mn]i q[ui]-
cu[m]q[ue] unu[m] ex illis & locu[m] interrogationis p[ri]mo
cu[m] ei e[st] s[ecundu]m q[uo]d p[er]uenit ad illu[m] i[n] diebus & bo-
nis n[on] p[er] n[atura]m gradui. sic i[n]itia. Quinta
e[st] ut aspicias q[ui]d ualeat suscipe d[omi]n[u]s i[n]-
terrogationis ex eo no. p[ro]p[ter] h[oc] q[uo]d redda[n]t uel'
minuat boni seu mali plete p[ro]p[ter]ea &
remanebit sic d[omi]ni alcochoden q[uo]d e[st]
hic finis t[em]p[o]ris. Glosa. Sic aspiciat alco-
choden i[n] natiuitate quid det de a[n]nis
& q[ui]d remaneat ei post augmentu[m] uel' di-
minutionem plete sic aspiciat i[n] qualib[et] i[n]-
terrogatione. al[ite]r minuta quid h[ab]et dare ex q[uo]
& p[ost]ea q[ui]d remaneat ei p[ost] augmentu[m] & di-
minutionem bonor[um] siue malor[um] planetar[um]. Te-
merus. Sextu[m] e[st] ut significator significet aliqu[e]m
i[n] questione & q[uia] retrogradus fuit n[on] poterit
p[er]ficere q[uo]d p[ro]misit donec dirigat. et erit
q[ua]ntitate t[em]p[o]ris retrogradationis & stationis
sue. Silr si combustus fu[er]it expectandu[m] e[st]
donec sit orientalis. Septimu[m] e[st] sic ca[us]a
n[on] apparueri[n]t significatores in [h]ac p[ro]p[ter] diuisio[n]e
dicam figuram. co[n]q[ue]rimus testificetur
et al[ite]r no. Et cu[m] fu[er]it mars i[n] p[ar]te que
aut ualet i[n]ne[m] uel' i[n] domo i[n]c[er]t[u]s ca-
tabit in . 4 . die sic q[uo]d ia[m] nec sic alia p[ar]te h[ic].
4 . in alijs aut[em] ne apparea[n]t significatores in

b[us] ubi supra e[st] ex
ultio e[st] ibi alarbi.

[i]n alio arege

[i]n al' rege

No q[uo]d gradus sol' dirigit[ur]
illis qui d[omi]nant[ur] . g . me
diji celi dirig[it] d[omi]n[u]s d[omi]n[u]m.

No. d[omi]n[u]s significatore
uel' receptore.

uel' p[er]uenit

s[ecundu]m aliq[ui] in
aliq[uo] loco.
s[cilicet] nati.
s[cilicet] loco.

s[cilicet] diriget

[i]n al'. regi.

no . qual[ite]r
p[er]uenit in
co[n]diti[o]-
nes coit[us].

Vbi g . sig[nifi]-
ficent aliq[ui]
d[omi]n[u]s uel' p[er]-
te dubium
q[uo]d e[st] in signo
re ascendenti
q[uo]d fit e[st] signo,
re[ci]d[it] a . domi-
nu[m] . al' . 2 . et
sic malus.

Vt si ...
uel' anni
aut hore.

s[ed] fuit

. 4 . p[er]uenit gradu q[ui]
sunt in[ter] d[omi]nu[m] a-
scendentis ad d[omi]n[u]m
rei . uel' . d[omi]n[u]s p[ro]ponit[ur]
uel' alia t[em]p[o]ra.

Sed in secundo i[n] quo
dicit ibi e d[omi]n[u]s a-
scendentis uel' d[omi]n[u]s
minus d[omi]n[u]s rei
ad ip[s]am domu[m] rei.

itineře 7 sit eq̃les 7 erit mars ad ♂. ea
dente aut ad domũ itineris 7 ia ta
bit illo. nec e aliud tps ppt h. h expo
melior e q̃ pcedens 7 sic dedit ex̃ in
itinere sic itelligas i aliis

Verbũ. 92. Dũ eq̃les fuint sig̃tores
liti aliqua ul' ei 9 aspice ascen
9iuctõis ul' pfectõis q̃ dũ eq̃les fuint
nõ festines dare iudiciũ. Expo. In sa
pientes astrologi i uoi intrrogatõe
iudicabat sup h q̃ casis p̃mũ occurrit.
ũn sepius i errore cadebat. ũm i hac
arte piti discuut sig̃tor fortitudies
accordantũ intrrogatõi 7 discordantiũ
ei. p̃ tmod ũo iudicat p fortiore ũ q̃
lauduis clarcat sub ex̃ ponam. Cũ ui
ũo intrrogauit nos de itine q̃d age ũo
lebat, iuenim sig̃tore intrrogantis 7 sig̃
ficatore itineris int ♀ 7 ♄. q̃d sig̃bat
mora ul' statõem, iuenimus sig̃tore i
intrrogantis eũte ad 9plõe itineris sig̃to
ris 7 oc hoc sig̃um itera satũs erat i
ttio ab ascendente 7 hoc iudicabat statõe.
Oportuit itaq̃ priũs q̃ loq̃rem. mih
discute oms sig̃tores itineris 7 stato
nis qui si fuint eq̃les ñ iudicabimus
te. s3 si fuit fortior unũ alto p illũ iudi
cabimus. In de ptõ ait. Cũ eq̃les fuint
sig̃tores obsua sig̃tore 9iuctõis uel
pfectõis dñante i ei ascendete 7 fac eũ
illa sic eũ dño intrrogatõis. Et si te in
ueñis s3 ee 7 modo accordantũ ñ iudica
bis s3 differes donec itret intrrogatõem.

Verbũ. 93. Hora acceptõis ul' offi
dignitatis e ei qui erit int illũ 7 pri
cipe ei. hora itronizatõis ei qui poit
i dig̃tate. e mõ ei in ope suo. Expo. 9ue
nerit astrologi q̃ hora acceptõis sit ei
qui adipisat 7 ei qui pest illi. Et hora
itronizatõis e ei qui e acceptus 7 q̃ st
sb illo. 7 h st diuisitas pp distãtia3 loci
quo morat qui adipisat 7 qui dat
acceptõem. Nos aut i his ideo p3 q̃
nõ eget ex̃. Nõ de dñantib3 a quib3 dñatur.

Verbũ. 94. Cũ fuit dñs ascendentis
itronizatõis alicũ dig̃tatis mars
7 ipe i sa ul' dño se 9iunct destruet sbs
cor quib3 ipe pcest 7 papne si fuerit
dñs se. iup. Expo. Si a ba ascente hora
acceptõis alicũ dig̃tatis e domus sbe
cor quib3 ipe pest. Cũq̃ fuit mars in
illa 7 ipe dñs ascendentis sig̃t q̃ rapiat
sbam cor 7 nullũ ee ceciũ ab illo. Cũq̃
p fuit iup domũ se. al' erit op marti
in illa plus q̃ si p fuit ei sat ius q3 ma
ius eũ p fuit loco tueb ei 7 expellent
nocumtũ ab eo 7 repugnabit i pedieti.
Iupi aut recedit a iurgijs 7 largit ex
genti ab illo. nec subsinet nequitias
ut tueat res suas 7 ideo in hoc loco uti
liores sũt mali. De elect luce ad pot ul' pfecti ul' adu lico.

Verbũ. 95. Cũ 9misit ul' pluslaueit
dñs ascendentis dño se dispõe3 ex
ee laudabili 9sum3 7 expectõ3 illi eius
miti. Si ũo fuit ex illaudabili amit
tet. Cũq̃ 9misit dñs se dño ascedenti
dispõem lucrabit. Et si fuit ex ee lauda
bili erit ex uolũtate ppli ppa. Si ũo ex
illaudabili erit 9t uelle ppli 7 ei ei ira.
Expo. Ptõ. poit ascendes i sam p̃misso
ũbo pplõ 7 ei sbe 7 ib docet nos sig̃tores
ascendentis 7 su sup pfim 7 eius sbam

Si d. as iudit beniuolo radio ad d. 2e accipiet pulcro mõ pricipis substantias pplĩ. Et ppls expedet. Si radio malo distorquebit. Si ũo d. 2e iudit ad d. as. ppls 9tribuet

ũn accidat i errore illos quib3 occulta
e sba nãa 7 ascendes intrrogatõis imo
itronizatõis psti sig̃t ipm psam. sba
ũo sig̃t pplm 7 sbam eius 7 ee cui pest
priceps. nec e dubiũ si fuit mars dñs
ascendentis eũ plte nõ i formet suas
dig̃tates qui dispergat 7 quicquid e
i sba 7 de reb3 alior 7 i pediat 7 saluabit
q̃d e ascendentis cui ipe pest 7 h mõ
soluit error qui hebat ex ũbo p̃misso.
Qd ũo iquit in hoc ũbo e notũ q3 9
missio dispõis dñi ascendentis dño se
ex ee laudabili e ut cat ad 9iuctione
suã ex sextili 7 ttio aspcu sig̃t q̃ p fãis
expendet multũ ex ppria uolũtate. S3
si fuit 9iuctio ex illaudabili ex hoc e
ex ☍. ul' opposito sig̃t amissione ñ ex ppria
uolũtate. Et eũ dñs se iũt ad 9iuctõe
dñi ascendentis ex sextili ul' ttio lucrab
multũ a io bono illor a quib3 suscepit.
Cũq̃ fuit h 9iuctio ex ♂. op. ul' oppoi
to sic lucrabit 9t uelle donãtiũ ex iu.

Verbũ. 96. Sol e origo uirtutis
uital' q̃ e i corde luna e origo uitu
tis nal' Saturnus e origo uirtutis 9tca
ue ul' retetiue que e i epate. Iupit uitu
tis crescẽtis. i. uegetatõis. Venus uitu
tis cogitatiue. Mars uirtutis irascibi
7 aie labori diuinis uirtutis appetitiue
i. cocupiscabil'. Ideo iueni mars 7 ueni
i natiuitate sig̃nt mores nati 7 i ingeniũ.
Expo. Phia 9uenerit ib. q̃ i diuidua
sũ sapientia effim. i. gñatõem 7 corrup
tõem sic ramũ radici, unde i diuidua
sũt rami a que tr igniis 7 aeris. In hũi
aut hor i diuiduor 7 declinatum fit

Interiũ obiũ capli e q3 p. 2. plãs. s. p sole 7 luna 7 saturnũ 7 ioue fit i creatũ. Et destructio ois in diuidui a 7 al'. Et p. 3. reliquos plãs. s. p martem 7 uenere 7 mercuriũ hnt ul' hntur mores nati.

ex uirtutib3 illor s3 ear 9iuctõem in
forme. al' s3 quantitate opatõis eor i
fortitudie ul' debilitate ul' opatõe.
mores quippe oms qui st largitas 7
auaricia auiditas 7 mentiri fidelitas
7 psidia ul' h̃s silia fuit ex 9mixtõe
tũũ mor istor martis ueneris 7 me
7 hor trũ p̃tate ee ul' ingenia hnt 7
exepla i alio libro ex huc. Nõ de pfectõe an.

Verbũ. 97. Tps mutatõis signor
i reuolõne expte sig pfectõis st
29. dies, 22. hore, 49. minuta uniuj
hore fere. al' expssius. Expte at asce
dentis i emispio. i. in orizonte 7 29. al'
29. dies 7 q̃rt dici. Accessis ũo so
laris a mutatõe solis de gdu i gdu
9 similem. i alio signo iquo fuit natus.
Expo. mult ostidit nob q̃ signor pfecit
ab ascente pfectõis 7 absente obsuato ad
reuolõem 7 q̃ st pta ul' gdus sol' in
aliis mensib3 solarib3 pp uitate adex
duodenõ q3 dic fere 7 q̃ rtiũ signo
ni i quo i ap̃annus solans q̃ reuolui
mus i ascendente. qui erit s ab illo in
quo in ap̃ anus mensaciis. Et ut dirj
gamus ab initio sig usq3 ad fine circ
7 9plebit i ãno solari. 12. sign. i qb3
mutabit natus 7 sig̃bit ee illius. Cũ
ergo diuisimus. 365. 7 q̃rtã dici p
12. signa exibũt. 29. dies 7 2. hore
7 19. minuta. 7 uni. 9. sa uni fere hora.
Et h e tps i quo morabit pfectio i uno
q̃s signo donec mutet ab illo ad sign
q̃d succedat illo 7 dĩ m̃sis pfectõis. Q
aut e expte ascendentis hora itellige
reuolonis ei. Et q3 ãnus qui e ex 365.

Que

aſcēdit ſʒ pl'i an uigēt fortitudie
dignitati i. aſcēdit 7 i locis lumīariū 7 fuit

dicb;. 7. dicit ſc̄ cū diſtributā fuīt p
iiij. ſigna decima uni ſigni ſc̄ā a mūdo
aſcendētis obſuato i reuolōe i ſʒ ad aſcē
dens in quo cepimus ſequēs mūit ac
cidit in unoquoqʒ ſigno. 29. dies 7 7. fere
dici. Tp̄a q̄ mīſis ſolaris ſūt diuiſa et
ſt ab īngſſu ſol' in minūt in quo fuit ho
ra nati' donec puēiat ad ſilē in illi i
eo ſigno ab illo: 7 in unoquoqʒ iſtoꝝ ptiū
pietate pateſcam i iſtis iudicioꝝ.

Verbū. 88. Cū uolūmi dirigē ptē
fortuē i aliquo anoꝝ reuolōis ac
cipiem a loco ſol' in loca lune. In natiuitate
7 ph'bitem a gdu aſcendete ani reuolo
nis. Expō. Ptō h ui ubi ſciam ſic colli
git qd nō oꝝ q cū icon nō' ad ē. 7 ā 7 do
cuit hāc doctrinā 7 iuocauit eā ptem
lune 7 rephēdert eū qui ignorantes
eī' intentōem q̄ diriḡ ptem fortune
i ano reuolōnis ad fortunas 7 i fortunas
7 ad radios eorum.

Verbū. 89. Eſſe autē q̄re a. 7. ē pūu
a. G. 7 ſit in cetis eodē mō. Expō. In
tendit eū 7. ſit domus prium erit 7. a
domo pūum 7 ē. 7. domus auoꝝ. Tertia
uo cū ſit domus frūz erit domus 7. a
domo frūz q̄ ē 6. domus pūuoꝝ. Et ſilr
ſigbit filios frūm. 7. q̄ ē 7. domus a
domo frūm.

Verbū. 90. Cū aſpexit ſigtor aſcēdē
tis erit cīnus rei occulte de ſbi aſcē
dentis. Si uo nō aſpexit aſcendēs erit
genī deſbarā loci ſigtoris 7 dnis hore
ſigbit rei colorē locus. 7 uit lue ſigbit
tp̄s eius hore ſi fuīt ſup trā erit nouū.
Si uo ſb tra uetus ad no quide ptis for

tune ſigbī lōgitudo ul' bñitas ipīus
a dno uo imi gdus. 7. 7 a dno imi
gdus medij celi ab illo. ſ. eoꝝ qui fuīt
i anglō. 7 a dno imi lue nati. Expō.
Si ſigtor q'itendit ptō nō ē lua nec il
le qui pfuīt 7 uacuus nlli iūct' i an'. i.
7 nō 9iuſit diſpoē ſnā alti. Qd ſi forte
ille qui pfuīt aſcendēti 7 locis iā dcis
uigeat alti 7 ille tm̄ alti adq' puenīnt
ultiā 9iūctio 7 qui nō uigetur alti ille
ptā erit ſigtor poſtq' iuenit eū i ſigtōe
fortitudo lōci ſui 7 fortitudo i ſemetipō.
Genus 7 ſb ta aſcendētis ſi fuīt trei erit
res oculta trea. Et erit aq̄tica uel ex
mari. ſi erit aq̄tici 7 fēm erit pigneſ
ſi fuīt ignei. Sil' locus ſigtoris. Dns
aut hore artificī. i. tp̄ā quoꝝ. 12. bt
dies 7 totidē nox ptā īmi circuli. In
dicit 7 ptō q' ua ſup trā nonas ſbtra
res certes inſinuat ueteres. Na ſʒ alio
eū fuīt ſigtor orietalis erit nouiʒ aʒ
occital' uetus 7 ſʒ hc modū qd erit ie
loca. Sig' uo ilōgo 7 bin adipīnis rei
abſcondite q̄titatē ſpectat ut ſi acce
pit aliquid cui' ptes ſūt bues 7 clauſe
rit i manu eccutalibʒ aut cortias p
tem auellane. quoꝝ unū ē lōgū. aliū
bue ut dix ptō decimus dix de ſinis 7 i
de alijs 7 eī nā e q' ſigt eī actio 7 paſſio
ut ē cū ſiccū fuīt ul' hūidum.

Verbū. 91. Detestabilius in ſigū.
egrotantis ut ſit ſigtor itrogatoiſ
ingrediēs ſb radios. ul' ſit ps fortue i
fortuia. Expō. Cū pſinet i ſigtōe qd di
ximus in. c. pcedenti perit ēē egrotatis
cū qʒ uolūit cū bñi mutatē ad amiſſi

.ſ. domi
diuicēdo ſigtoīe
.ſ. i mīto
ē ptā eū ui gēt qui nō ui gēt alti erit ſigtor ul' naſcēdo ōtra
De ſigtōre egritudo gn' dcīus ē ei ec.

nal'. ſʒ ſi gno ſit lōgitudo ne 7 bñitate eī nō inuit ñ az
illi uo nō lōgitudine 7 bñitate ſua de quo accipit illa pʒ
ſicut cū illud qd accipr ſit portio pua q̄ capiat palma
ex aiali aut portio cortias auellane 7 h ē lōga 7 h' arta
7 dīt imim nule ānios ptia nō alioꝝ 7 ñ eius ſit ſigt
actio ul' paſſio ſic cū fuīt durū aut leue i alio molle.

ſ. q ſit dns aſcen. 7 dn̄s locoꝝ luminariū 7 ſolus. ſ. ua
nius an ſiue. c. ut dictum ē in p'ecedenti capitulo.

one opis 7 de

TI

one opis 7 deſtructōem. Pars uo fortu
ne cū in fortunata fuīt deſtruet uitā 7
nō deſtinē uita. nec aliqs 7 aggredi 7 i
opatōes ſuas ñ qui ppāē ad mortē.

Verbū. 92. Saturnus oriēntal'. mars
uo occital' egrotantes magnus ipe
dit 7 h mō erit augmētū pſpitatis io
nis 7 ueñs in 7 aucone 7 meridie. Expō.
Intendit q' ipedimētū malorū mīnu
unt' in ſua bñ 7 pſpitatis fortuñi
augetr in ſua. Et hij. 7. plit hūt 7. ptes
orientis ē martis. orients ſatūni. Venus ht
meridiē 7 iupr 7 tonē. Cū ergo inuēnis
plitam pau hoc in aſcendēte egrotantiſ
in illa pte aut' malio cū pſit minuet 7
malū de ipedimēto ſuo 7 augebit pſpe
ritatem ſuī eē

Verbū. 93. Nō pſumas aſſiliāre ſigtis
agi' int' ſe ofert fors ul' eē regū aut
ſciam aſſilatōis poitoꝝ ul' ſigtoꝝ nec
ſigtores regnoꝝ q' regna mutant' i oi
9iuctōe. Et cū ceſſiatiuis ordines dab
regi 7 ill' quibʒ peſt q' debet illis i uno
quoqʒ tp̄e 7 erit ſalus illis ab errore.
Expō. Intendit q' plēs aſtrologi errāt
in collōne eē regū ſoli tm̄ mō. Diuiſtuʒ
uo p ione 7 nobiliū tm̄. Ceteris āt ſtellis
errantes que ſua ſt ihc mod. ſigbant
altitudīs eoꝝ ſʒ altitudem ſigtōis illāꝝ
pmittebūt eī mutatōe rei p alię uniū
pt uniū. 7 opant ſʒ ñām eius cū rei eē ē
q' mutatiū ē regnū. ad martē. al'tībʒ gē eē
regni in tp̄e ipius ſʒ altitudem eī' 7 nunc
tatiū ē opus ſol'. 7 quicqd ab alijs ſigti
ē in eē regni. p'ter martē. In cidunt nos
ptō. ut obſuemus regna 7 eā pq' ue re

a. iudicat eē regis p ſole ſoli mō 7 eē diuiaē p ionem
7 p alias ſtellas 7 ſm q' ſol 7 alie ſtelle mutat' infi
gnis 7 locis diuiſis icē, iudicabant 7 i hoc errant quia p'e
teritttebant mutatōem regis 7 regni que ſit i q'libʒ
9iunctione. Nam reges mutantur ſm ñām ſigti
ui 7 eius dn̄i 7 eē diuiciū in q'libet 9iunctione.

gnū ſuum dat 7 illa quibʒ peſt 7 q dcāgē
nit. Et ut ſollicitē i obſuatōe mo
tuū eoꝝ 7 i pōne. ul' poſſ one uniuſcuiuſqʒ
rei. ſ. ſtelle ſigūt 7 9iūctōis i loco ſuo
q' aſtrologus pl' qd 9poſuit errabit
i iudicio eo q' nō ofert ſʒ qd ē cauſa
7 nō. q' plr uocit eē regū ſigtōis debe
gʒ obſuare pmā 9iūctōem q̄ ſigauit i
regē. deinde omēs 9iūctōes 7 ſimul co
ferre tūc errabimus minus.

Verbū. 94. Locus fortioris ſigtoris. 1.
almubtē. in interrogatōe ſigūt qd ē
in illo intrrogatus. Expō. Sigtor itrrogatō
ē q' poſuimus in. 90. ūbo 7 locus i quo
ē de intrrogatōe ē id qd ieius aīo ē. ut
ſi fuīt i domo reg. q̄rit de regno. Si uo
i domo itineris q̄rit de itinē 7 ſic de oibꝫ.

Verbū. 95. Fortune ſpē accidit ut id qd
aſcendit in nocte gdu ſile ſit ei qd i
aſpect natus. Et ſilr illo qd aſcendit i oi
fratie ſigtōis iſtoꝝ ſile eopi eius. Et ſi ē de
poſitum b in. 40. ūbo. Expō. ſigt ul' ſtme
que aſcendūt cū fratrib; ſemp ſt ibi
dem gentes. 7 iudi 9ſentiūt eis 7 alijs in
dictis pfiūnt. Et iudi quoſda iudicam
tes pullas in hijs que accidūt nato. Et
nouī quēdā cui' nati aſcendēs fuit p
fratres ancris 7 plēs ſigtōes eī i tās fati
cātqʒ idonitā ipius ſplendida miūa
7 deſlecāpa bñ 7 ipe ſplendide uiuēs
7 ceīt ut quadā die ſcēi ſedere 7 frēs 9
familiaris dixa. Et quidē idonitā 9ra
ſūt ſigtōibʒ tūs 7 ille dix. Quicquid
uides frater pp alienū aſpectū. Et ſi dem
dare tibi deſiderū meū. Diſcēs q' ualde
mitoꝝ 9 ta ffēm meū pp qd i mādo labor

.ſ. auti
ul' ſtrō
ul' fortuꝰ

[uel omni]

uiuo. Et dixi ei: non quod non regnet crea[tura] decretis puto; sed cum mala consuetudo nimis surripit estimo uinosum. Et dixit michi: ego quod non sentiat corpori; sed magis appetere amplecti puerum nigrum cum quo fore in- [ab ipsa ariete] uolutus in guarnacia pellis albis ursi- nis intexta ut sic cum illo manere per noctem. Sciat tamen deus quod super ab omni uiri- lem coitum. Et hoc habeo appetitum tamen prope in fa- mie scandalum fatio nunc. Et hic probatur uerum dictum quod in parte facie arietis ascen- dunt forme quarum quedam similat uirum [alleuiste uel intuenes] nigrum in uolutum guarnacia alba. Et uidi quoque plura talia quorum in hoc loco narratio est prolixa. Et hoc exponitur in .ij. c. secundi libri alarbi.

Verbum .96. Loca in quibus cadunt ef- [uel opa. uel signa] [s. planete. s. priapy] fectus eclipsis et stationum et receptoris [q natalis quod est locum eclipsis] retrogradationis et directionis sunt anguli propriores locis eclipsis in natiuitatibus et reuolutionibus et urbium quos anguli sig- [s. anguli] nificant et que sunt edificate sub angulis [hoc exponitur in .ij. c. libri alarbi] temporis et nam magis operabuntur secundum locum eclip- sis et secundum iouitatem figure stellarum fixarum [s. stelle] et secundum naturam eius que fuit in signo eclipsis ex stellis erraticis. Quantitas uero ipsius quod accidit erit secundum quantitatem eclipsis in luminaribus et hoc modo iudica super hoc quod ap- paruerit de bono uel malo. Effectus eclipsis complentur qui sunt in stationibus et qui incipi- unt retrogradationem et directionem in eclipsibus cadunt in hominibus et reuolutionibus bonis et urbium quorum bonum et reuolutionum et urbi- um signa que sunt in angulis qui sunt circa eclipsim. Sunt ascendentia in nat- iuitatibus que est de triplicitate corum. Sed an- gulus qui est propinquior eclipsi. Et in effectu ipsi erunt in eo maiori parte. Ita nunquam est propior an- gulus. Ut si fuerit in angulo orientali erit in ciuitatibus quas significat in oriente et sic in- tellige in angulo medij celi et occidentis. Sed in .ij. c. secundi libri alarbi dixit ptolomeus quod effectus eclipsis erit in ciuitatibus que sunt de tripli- citate signi eclipsis uel que sunt sub eo- dem [illegible] radice quod similiter erit illi effectus in ciuitatibus et hominibus qui sunt sub signo anguli qui erit propior eclipsi. Et complexa qui habent plures dignitates in signo eclipsis et in signo illius erit almute- bir et effectus totius eclipsis erit secundum naturam almutebir sed quod fuit directus uel retrogradus uel stationarius. Sed ille effectus eueniet magis illis que est de natura signi eclipsis et stellarum fixarum que est in eo uel quibus in- duit eclipsis id est de natura planete qui est in signo eclipsis. Expositio. Verbum primum ptolomeus narrauit in albu- tu est obscurum propter magnam scientie uiri- tutem completus. Et hoc est quod in unico fue- runt effectus aut opera uel significationes luminaris et stationum aliarum stellarum erraticarum et in- ceptionum retrogradationum earum et directi- onum que est almutebir in hora eclipsis locorum uero in quibus cadunt illi effectus sunt que significat angulus qui est circa eclipsim in regionibus et ciuitatibus. Et ciuitates super quas significat illi anguli signum in quo fuit edificatio earum et ideo quod talis anglis significat super natos illi signi in natiuitatibus uel reuolutionibus eorum et ideo in quo cadit impedimentum uel prosperitas [i. super natos in illo quoque anno reuolutionum anglis ille fuerit ascen.] erit secundum locum eclipsis et iouitatum figurarum stellarum fixarum et naturam eius qui est in signo eclipsis. Quod si fuerit eclipsis luminaris in multa id est si multum obscurabitur luminare

prodebit eius opus multum et si medi- cum mediocriter. Prosperitas uero et impedimentum erit similium pluribus qui preferunt angulo et gradui stationis uel retrogradationis superiori aut directionis. erit fortuna uel infortunium.

Verbum .97. Dominus coniunctionis uel preuentionis [i. ascen.] cum fuerint in angulo rei quesite prosperatur res. Et similiter hoc quod uolumus esse durabiles et stabile. Cuiusque se occultauit quispiam scilicet dominus coniunctionis et preuentionis cum in angulo medij celi fuerit apparebit. Expositio. Dominus coniunc- tionis et preuentionis est planeta habens plures partes in ascendente coniunctionis uel preuentionis et in [s. coniunctionis uel preuenti.] gradum eius et ipse reuolutionis cum effectu habitano ut iam patefeceat in libro. Et ideo ex ipsius natura est reuelare occultum et difficilia reuelare et alleuiare. Ob hoc cum fuerit in medio celo de- li apparebit quod est occultum. No. dominus signi in quo est dominus anni coniunctionis uel preuentionis.

Verbum .98. Dominus anguli coniunctionis et pre- uentionis et quartarum anni cum fuerit fortis in cardine et fuerit in anglis uel succedentibus signis de quo significat erit carum. Et cum debi- lis in succedentibus fuerit erit uile. Et similiter cum fuerit uelox cursu uel tardus. Expositio. Dominus anguli ascendentis anni quartarum et mensium de stellis erraticis et est ille qui plures [s. illius loco ad quem aluis] partes habet in unoquoque illorum est significator fir- mitatis et fructus. Ideo dicit quod cum prefuerit aliquis eorum in angulo augebit pretium omnium que significat. Et si cum hoc fuerit cursu uelox perueniet ad perfectionem augmentationis pretii. Si non tardius mediocre erit pretium suum. Ptolomeus loquitur de domino coniunctionis et preuentionis et exponitur de domino quarti anni quartum ego non musta et similiter hic iudicata.

Verbum .99. Almaziz et comete sunt de [i. iacula] naturis stellarum et non de illis. Expositio. Iam patefeceram in premissis quod sana sitor sunt res que contingunt a stellis in aere et almaz[i]z est iacula. eo quod assimilantur illis in celeri- tate motus quando uocant pagani uolare in- duntur et ignari dicunt quod sunt stelle cadentes de celo sed non sunt de illis.

Verbum .100. Almaziz significat ex hijs que [qd ... almaciz] in aere fiunt et arabes uocant eas asfi- buli id est rosa alba et almeczic et sunt uapores subtiles in aere conglobati quos sol in[cen]di- at sic stellas. Cum ergo fuerint in una par- te significant ibi uentos accidentales. Et si di- uise fuerint in omnes partes significabunt diminu- [i. figurant] tionem aquarum et aeris turbationem et exercitus in- ucientes ad illud clima requirentes regi- onis et similiter omnia quod conuenient homines cli- matis illius scilicet leges. Comete uero uel comas habentes sunt ille inter quas et solem sunt [Comete ... signa ...] signa et apparent habentes crines multos et cum fuerint apparentes uel ascendentes in angulo ex angulis regni uel regis morietur rex eius aut alius potens ideo et si fuerint in angulo succedentium destruentur eius thesauri et mutabit consiliatores suos. Quod si cadentes fuerint ab angulis regni multiplicabuntur egritudines et infirmitates eritque mors eorum in maiori parte subitanea. Et accidet hominibus illius climatis detrimentum in consilijs. Et si [In al. si non fuerit coniunct.] habuerint comam insurget preditor contra reges. [i. cometa] [i. habitans] Cum igitur inueneris habentem mouentem comam id est tamen ab occidente usque oriente preditor ab [i. comam] illo clima ueniet de longe. Si non fuerit in mobilis erit preditor ille ex aliquo ciuitate [i. habitans] climatis illius. Expositio. Iam patefeceram in [In al. habitans] libro de operibus aliorum quod uapores ardui quotiens peruenerit ad celum fuerit assubrib.

Almaczic sunt iacula que uidentur frangere in celo de quibus dicunt insipientes quod sunt stelle cadentes in celo.

et fuit ante eam in anno quo nilus non diminutus fuit apri
lio significat desiccationem aquarum. Et quod dixit ar
icod quod sibi victus est vapor siccus maxime cum fuit
almaciz significabit in una parte fore victos. Cum
quod diffusa fuit almaciz in omni parte significabit
diminutionem aquarum auditis n. cum iacet
multiplicatione minuuntur aque. Remiscor cum
290. annis arabum diffuse assubub multe
et cooperuerunt aerem totum non tamen amplius
horis 3 minutis 4. Viri extincti sunt homines. Et misit
acceptio non modico tempore eius anni non modicum
passi sunt homines siti et siccitate et pervenit nylus
egypti ad 13. cubitos et minuta est ad in
commodum hominum quantitatis 4. cubitorum. Et
anno parum est gravatum et conturbati sunt populi
vehementer. Et tamen ceciderunt eo anno regnum et
ptolomei regis egypti. Fuit in anno 300. aliud.
diffuse fuit in omni parte aeris et minutis est
item visus et nulla apparuit sicut egyptum abscon
dente. Heulbeza regnante et post hec abraha
me accidit maxima impedimenta regnantibus
illis et insurgentibus egyptiis. Et habitantibus vero
comas ascendit ambis cum ignes et fuit in
anglo ex anglis coniunctionis in qua inceptum
est regnum filiorum habes. Obiit ergo habua
bez filius habez. Aluezir in anno vero 92.
Azuenaba quedam ascendit hominis comas
et duravit 11. noctibus et movebatur cum
marte. Alia omni nocte motu sensibili. In
travit quod fuit aliud aliquid post hoc tempore huius et
perfuit egypto et partibus eius accidit tamen in
egypto quicquid portendit predictum. Hoc est quod
malum de libris huius expositoris et certo
quod rationi sit rationibus suis et quod sua expositio
sit perfecta. Et volo quod mittatur illi que de
certa ab eo removeatur cuius intentio

solum est ut habeat eum et putat eum correctum
scire postquam eum habuerint in theca sua. Dif
ficile tamen est illi laborare ut eum addiscat
quia propter ab eo est removendus et ab hunc
filium esse n. maxime error si tradidimus fecerit il
li. Precor itaque deum ut diligat te. Per
fecta est huius libri translatio 14. die
mensis martii 12. die mensis gumedi in
anno arabum 430.

Deo gratias Amen.

Primum capitulum huius libri est
de esse circuli celestis et sec
ularium que operantur in hoc
seculo. Secundum de diversitate
religionis operis stellarum in plagis terre. Ter
tium de signis et naturis eorum calidi scilicet et
frigidi et que sunt extra vel mobilia diurna
vel nocturna. Quartum est de revolutione
annorum. Quintum de eclipsi lune et solis
et eius significatione. Sextum de mutatione
temporum per mutationem planetarum in signis ponde
rosorum. Septimum de eclipsi solis et eius
significatione. Octavum de coniunctione planetarum et eorum
operatione. Nonum de coniunctione planetarum altorum.
Decimum de coniunctione malorum. Undecimum
de coniunctione media. Duodecimum
de coniunctione minori.

Dixit messehalath: deus altissimus fecit
terram ad similitudinem spere et fecit circulum
altiorem manentum eius volubilem posuitque
terram fixam et immobilem in medio circuli non
declinantem ad dexteram nec ad sinistram.
Et posuit 4. elementa mobilia per 4. planetas.
Caput vero draconis et signa et universe
stelle participant 4. planetis in suis operibus
et naturis. Sicut est ergo opus planetarum in mun
do. Lapidi magneti in ferro, qui sic similiter
a lapide ferrum prolongatum movet. Sic omnis
creatura universa que sunt sicut terram efficitur
a motu planetarum et universorum que sunt sicut
terram. Tam scientium quam animalium fortunarum
sive infortunarum, apparet quoque vel destruc
tio fit ex motibus planetarum et operibus eorum. Cui
rei maxima significatio est diversitas hominum in esse
suo et fortuniis atque infortuniis, quia videmus quosdam dolores perferri malis, quosdam

vero stultos bonis. Numquid hec non habent certam
significationem quod fortuna vel infortuna fuit absque
arbitrio et voluntate eorum qui talia patiun
tur. Et hoc totum dei nutu est opus planetarum
et eorum fortuna atque infortunia.

Dixit messehalath: Scito quod sit opus
diversum planetis secundum diversitatem climatum quia
in climatibus quibusdam fuit quorum planeta fortuna
et quorum mala in alio climate diversis operibus
suis, dico omnibus rebus in climatibus et regi
onibus, ut ethiopum in quibus est calor et terram in
sclavorum apud quos est frigus semper. Cum
significaverint planete cum ethiopie superfluum
frigus temperatur eorum aer nec habitatores eo
rum prohibuit, unde necessaria est scientia totius climatum
et regionum accidentium. Et scito quod scientia ascendentis
est genus valde et dignum quod circa scientiam potuit
esse omne universale singulare et plurimum ut sunt revolutiones
annorum et eclipsis et horum omnium significationes in illis.
Et hoc non fit nisi per cognitionem significatorum et quod signum
unumquodque eorum ex regionibus et provinciis et universis rebus, sic diximus in libris nostris, et que
per traditionem aliorum quorumdam pauca hec
inter alia coniungimus.

Dixit messehalath: Signa sunt 12. quorum unum
quodque sunt 30. gradus et in quolibet gradu sunt
60. minuta. In quolibet minuto 60. secunda et sic
usque ad quintam partem et usque ad infinitum.
Hec signa significationem habent super ignem aquam terram
et aerem. Et ex quibus sunt ignea sicut
aries leo et sagittarius. Terrea sunt taurus vir
go et capricornus. Aerea sunt gemini libra aquarius.
Aquatica sunt cancer scorpio atque pisces. Et ex
his masculina sunt calida et frigida feminina.
Et sicut omnia signa masculina sunt diurna et
feminina nocturna. Sunt et ex eis quedam

mobilia eo quod mutatur in eis tempus, ut sunt aries, libra, cancer et capricornus. Et quedam sunt fixa quia tempus non mutatur in eis, sicut taurus, leo, scorpio et aquarius. Reliqua vero communia sunt in quibus tempus tempori commiscetur ad primum, sicut gemini, virgo, sagittarius et pisces; hec sunt nature signorum.

4 Dixit Mescihalach: Cum scire volueris quid accidat in anno ex pluviis et ventis ac aliis similibus, aspicito ascendens hora introitus solis in primum punctum arietis, et equa planetas ad horam ascendentis et scito qui dominatur super ipsam figuram; si fuerit ille qui preest fortunatus, erit mundus in statu aptus et bonus. Contrarium autem si fuerit malus et impeditus. Similiter facies in .4. anni et eius mansionibus. Scito quoque quod cum planete coniuncti fuerint in signis aquaticis in revolutione, significant multitudinem pluviarum; et in igneis multitudinem siccitatis qua terre nascentia retardantur; in aereis vero multitudinem ventorum. Similiter fiat in .4. anni cum fuerint in frigidis signis, significant frigoris gravitates et diminutionem caloris. Et cum mars et saturnus prefuerint anno et non aspexerint eos fortune, significant guerras et corruptionem pacis. Similiter si fuerint domini .4. etatis et fuerint in aliquo domorum malarum, et pluvias et pestilentias significant et fames; aut boni gravitates non erunt nisi ex coniunctione planetarum in igneis signis. In ille hoc et probabis, sic invenies eam veram.

6 Dixit Mescihalach: Eclipsis universaliter lunaris et solaris solummodo consideranda: Scias et ascendens eclipsis medie et planetam qui erit preesse ascendenti, sive

significatorem qui si fuerit malus significat detrimentum, si fortuna profectum. Eclipsis lune cum fuerit in signis frigoris significat frigoris asperitatem, et in aquaticis multitudinem pluviarum maxime si fuerit in hieme. Si vero estas aeris temperationem perdit. Et fortune cum aspexerint lunam et receperit eam, erit signo eius in profectu et utilitate.

Dixit Mescihalach: Si volueris scire latitudinem aliquid de rebus temporis, scito utrum sit signum planetarum ponderosorum calidum vel frigidum, quoniam si calidum fuerit, tunc caliditatem estatis et tepiditatem hiemis monstrat. Et si fuerint frigida significant frigus hiemis et temperamentum estatis. Similiter si coniuncti fuerint planete in signis aquaticis significant multitudinem pluviarum et aeris corruptionem, et hoc in hieme maxime. Sed in estate temperamentum aeris et multitudinem rorum. Ponderosi quidem planete sunt saturnus, iupiter, mars, quibus participat sol. Et ponderosi planete cum fuerint in directo alicuius regionis significant famem et acris siccitatem. Et cum ab ea fuerint elongati significant multitudinem pluviarum propter pluvialitatem dicto, ut non sit in medio signis. Et planete ponderosi cum sunt orientales significant siccitatem, et cum sunt occidentales significant multitudinem pluviarum in hieme et temperiem in estate. Similiter fuerint significant aptitudinem aeris in hieme et siccitatem in estate. 5

Dixit Mescihalach: Scito quod eclipsis solis non potest esse quin significet eventum magnum secundum quantitatem eclipsis. Hec cum fuerit .a. solis et super. Et cognito eventus solis eclipsi est ut scias ascendentem medie eclipsis et planetas vincentes qui prefuerint significatori eclipsis. 7

Qui cum sunt mali, significant impedimentum, corruptionem et mortem regum ac divitum; et si fuerint fortune, significant aptitudinem rerum. Eclipsis solis cum fuerit in ariete, significat mortem regum ac divitum et siccitatem ac famem. Et similiter in signis igneis; et in aquaticis significat multitudinem pluviarum et ceteris impedimentum, et fortune que tunc aspexerint minuent ipsum impedimentum. Mali vero si aspexerint, augebunt impedimentum et minuent ex fortuna. Et luna et sol cum fuerint alicui ylec et alcocoden et passi fuerint eclipsim, significant impedimentum et infirmitatem magnam domino ylec et alcocoden, nisi respiciant fortune.

8 Dixit Mescihalach: Coniunctio planetarum significat eventus res maiores. Et hoc ut respicias dum coniuncti fuerint planete altiores et inferiores, quare hii significant eventus bonorum et fortunam cum fuerint vincentes in signo coniunctionis fortune. Si fuerint mali significant impedimentum et eventus malorum. Significant quoque cum coniuncti fuerint cum aut eorum alicui malus planeta corruptionis plenitudinem significant in subiecto cuiusque signi. Hec est, si fuerit coniunctio in signis aquaticis significat corruptionem ex pluvia, et similiter in ceteris signis. Si autem coniuncti fuerint in signis femininis significant pestilentias et mortem aliarum feminarum. Similis erit narratio in feminis. Coniunctio planetarum et eclipsis luminarium cum fuerint in signis fixis significant stabilitatem mali et boni corruptionem. Et cum fuerint in signis mobilibus significant paucitatem status mali et eius corruptionis. Et in signis communibus significant medietatem in malo et in bono.

9 Dixit Mescihalach: Quia res magne propter eveniunt ex coniunctione planetarum altiorum ab ea

diversitate motus eorum. Cumque fuerint eorum .3. coniuncti in uno trino, ut faciunt, et aspexerit eos sol, significant destructiones sectarum et regnorum mutationem et maximas res secundum quantitatem fortitudinis eorum et cuiusque qui vincit in signis eorum. Et hec est coniunctio maior quia significat prophetias et prophetarum eventum quorum dilatatio, destructionem maxime si adiuvent aliqui planetarum inferiorum. Et fortior eorum est significator, qui si fuerit fortunatus significabit fortunam. Si vero infortunatus significat tribulationem et impedimentum. Et hii planete cum coniuncti fuerint in equalitatibus significant bonum et temporis aptitudinem cum multitudine bellorum, confusione mutationum. Si vero coniuncti fuerint in descensionibus suis significant detrimentum et corruptionem atque famem ex siccitate, nisi sit infortunatum. Cumque coniuncti fuerint in signo igneo significant siccitatem; sed in signo aquatico multitudinem pluviarum; est in aereo fortitudinem ventorum; in terreo frigus nimium cum impedimento bonorum. Et si coniuncti fuerint in signis masculinis significant destructionem masculorum in animalibus; in femininis autem significant destructionem in animalibus feminis.

Dixit Mescihalach: Iam premisimus quod res maiores eveniunt ex coniunctione magnorum planetarum altiorum. Sed illius planetis altioribus sunt alie coniunctiones que significant eventus maiores. Nam iovis coniunctio cum saturno est coniunctio maior et significat magnos eventus qui eveniunt. Accipias horam coniunctionis eorum et ascendens atque planetas et scias cum qui vincit illi, s. significatorem eorum, qui si fuerit fortunatus significat bonum et temporis aptitudinem. Si vero fuerit malus significat guerram et famem ex siccitate. Et cum fuerit mars fortior saturno significabit bonum 10

in sua coniunctione. Si uero saturnus fuerit fortior significabit malum et tribulationem. Coniunctio uero eorum in signis igneis et aeris significat caliditatem et siccitatem signum fortius iter eris significat destructionem seminum et famem. Si in aquaticis uero mutationem pluuiarum et pestilentias si fuerint impediti. Si uero fortunati significant aptationem rerum atque diminutionem malorum. Et si coniunctio maior fuerit in aliquo angulorum et maxime in medio celi significat eleuationem regni aut prophete excepte signum eius sectae. Quod si fuerit ipsum signum fortunatum et eius dominum esse bonum significabit hec eius uictoriam et donationem. Et si fuerit fortunatum signum et sublimitatis eius significat ei interfectionem uel salutem detectionem a bonitate annorum dicamus post annos ex eo natos quos prediximus extra hunc librum.

Dixit azesch. Coniunctio media est martis et saturni ab significat euentus qui fiunt ex contrarietate bellorum atque guerrarum. Cumque scire uolumus notitiam euentuum horum scito ipsum qui prest significationi coniunctionis eorum qui si fuerit fortunatus significabit fortunam et terrarum aptationem. Si uero malus significabit impedimentum et corruptionem. Coniunctio in signis bicorporeis significat mutationem in firmitatem. Et eorum coniunctio in angulis et exangulis anni significat contrarietatem et eorum diuersitatem et mutationem guerre et prestabit res donec uigeant alteram uice. Coniunctio eorum in signis igneis significat siccitatem et in aereis uentos et in aquaticis mutationem pluuiarum et motus gelu et niues et fortitudinem frigoris. Et fortune cum apparuerit minuet impedimentum et si cum aspectu malum augebunt ea. Et perpende ergo et inuenies sicut dixi.

Dixit azesch. Coniunctio minor est iouis et martis que significat euentus qui fiunt ex nubibus et pluuiis et ex aeris corruptione cum gueriis. Quorum coniunctionem si fortuna prefuerit significabit fortunam et si fuerit malus significat impedimentum. Cumque res quidem ex nubibus si fuerint coniuncti in ascendente anni uel in aliquo angulorum eius significat diuersitatem et discordiam regum si non aspexerint fortune. Et dominus coniunctionis fuerit ibi ijs fortuna aut malo apparebit natum illius qui fuerit fortior. Et si coniunctus fuerit malus cum malo uincet malus si prefuerit coniunctioni fortune.

Dixit azesch. hec est nomen summi eorum que protulimus in hoc libro et est ex electis astrorum.

Prologus super quadripartitum ptolomei et super glosis eiusdem hali habenrodiani comentatoris.
Tractatus primus glose hali habenrodiani super primam partem libri quadripartiti ptolomei pheludiani. Dixit hali.
Tractatus primus libri quadripartiti primo in diuidendo per uerba eius. Dixit ptolomeus. Cap. j.
29 Demonstrat quod pronosticatio acceptata de iudicijs astronomie est res quam homo per modum potest attingere et qualiter est id quod potest attingi. Dixit hali. Cap. ij.
31 Demonstrat quod hec ars est stabilis
43 dixit ptolomeus. Cap. iij.
Secundus tractatus glose hali super primo tractatu libri quadripartiti ptolomei. Dixit
50 hali.
Docet uirtutes duorum luminarium et quinque planetarum erraticarum. Dixit hali. Cap. iiij.
51 De sole. j.
52 De luna. ij.
53 De saturno. iij.
53 De ioue. iiij.
53 De marte. v.
54 De uenere. vj.
54 De mercurio. vij.
55 Ponit de fortunis et infortunijs. Dixit ptolomeus. Cap. v.
57 De signis masculinis et femininis. Dixit ptolomeus. Cap. vj.
58 De stellis diurnis et nocturnis. Dixit ptolomeus. Cap. vij.
59 De uirtutibus figurarum que fiunt per accessus in comparatione solis et aliarum stellarum. Dixit hali. Cap. viij.
61 De uirtutibus stellarum non erraticarum. Dixit ptolomeus. Cap. viiij.
62 In ariete.
62 In tauro.
63 In geminis.
In cancro.
In leone.
In uirgine.
In libra.
In scorpione.
In sagittario. 64
In capricornio.
In aquario.
In piscibus.
Hic perficitur quod quod locutus est ptolomeus in uirtutibus stellarum fixarum et inceptat docere quomodo scies uirtutes cuiuslibet planete. Dixit hali. 65
In uirtute quatuor temporum. Dixit hali. Cap. x. 66
In uirtutibus quatuor angulorum et qui uentorum oriuntur. Dixit ptolomeus. Cap. xj. 68
In signis fixis mobilibus et comunibus uno communibus. Dixit hali. Cap. xij.
In signis masculinis et femininis. Dixit ptolomeus. Cap. xiij. 70
In participatione signorum unius cum altero in figuris. Dixit ptolomeus. Cap. xiiij. 72 73
In signis altis et bassis et comendatoria. Dixit ptolomeus. Cap. xv.
In signis se aspicientibus et se equalia in uirtutibus. Dixit hali. Cap. xvj.
In signis diuisis non habentibus nec tenentibus inter aliquod acordamentum. Dixit ptolomeus. Cap. xvij. 74
In domibus quinque planetarum erraticorum et aliorum luminarium. Dixit ptolomeus. Cap. xviij. 75
De domibus solis et lune. 75
De domibus saturni.
De domibus iouis. 76
De domibus martis.
De domibus ueneris. 77
De domibus mercurij.
De triplicitatibus et qui planete sunt sui domini. Dixit hali. Cap. xviiij. 77
Primus triangulus. 78
Secundus triangulus.
Tercius triangulus.
Quartus triangulus.
De exaltationibus. Dixit hali. Cap. xx.
De terminis. Dixit hali. Cap. xxj.
De duodenarijs. Dixit ptolomeus. Cap. xxij.

84 De eſſencia faciei ad faciē et illuminandi 7 alijs rebus. Dixit haly. Cplm. xxiij.
85 De aplicacione 7 ſeparacione. Dixit ptolomeus. Cplm xxiiij.

L. II.

Explicit tractatus primus ptolomei 7 glose haly ſup primo libro qadripartiti. Incipit ḻ ſecundus tractatus ſecundi libri in textu 7 gloſis.

87 In diuiſione huius artis. Dixit ptolo. Cplm. j.
88 De propietatibus vniuerſalibus climatum. Dixit haly. Cplm. ij
90 De concordia prouinciarum cum trigonis 7 planetis. Dixit. haly. Cplm. iij.
98 Incipit ſecundus tractatus glose haly ſup capitulo quarto ſecundi libri quadripartiti. Quia iam deleuimus loqui in accidentibus vniuerſalibus. Dixit. haly. Cplm. iiij.
99 In pertento in quibus prouincijs contingent accidentia. Dixit haly. Cplm. v.
100 In tempore accidenciū 7 quando contingent. Dixit haly. Cplm. vj.
103 De genere 7 tempore in quo contingunt accidentia. Dixit haly. Cplm. vij.
106 De qualitate accidentis. Dixit ptolo. C. viij
112 De coloribus eclipſium 7 in cometis. Dixit haly. Cplm. viiij
114 In principio anni. Dixit haly. Cap. x.
116 In natura particularium ſignorum. aſtatum anni. Dixit haly. Cap. xj.
119 In ſciendo ſtatus particulares. Dixit haly. Capm. xij.
121 In ſignificacionibus acceptis a ſignificatoribus ſuperioribus. Dixit haly. Ca. xiij
122 Verba hermetis

Verba hermetis

L. III

Explicit ſecundus tractatus textus 7 glose ſup ſecunda parte quadripartiti ptolomei 7 Incipit primus tractatus glose haly ſup tertia parte quadripartiti ptolomei.

Incipit tertius tractatus prohemiale. Dixit haly. Cplm. j. 124
In cantu ſpeciali ſpermatis exitu infantis. Dixit haly. Cplm. j. 126
In ſciendo gradum aſcendentis. Dixit haly. Cplm. ij 128
In diuiſione iudiciorum conuenientium natiuitatibus. Cplm. iij. 129
In parentibus. Cplm. iiij. 132
In fratribus. Cplm. v. 136
Tractatus glose haly. 7. e. 2. ſiue glose tertie partis quadripartiti. 137
7 eſt tractatus in maſculis 7 femininis. Cplm. vj
In natiuitatibus geminorum. Cplm. vij. 137
De his qui non ſunt integri de malis in perfectis. Cplm. viij 138
De his qui non recipiunt alimentum. Dixit haly. Cplm. viiij. 140
In tempore uite. Cplm. x. 148
Hic incipit secundus tractatus glose haly. Dixit haly. 152
In forma 7 figura nati 7 eius complexione. Cplm. xj. 152
De peſtilencijs 7 infirmitatibus corporis nati. Cplm. xij. 155
In ſciendo mores anime nati. Cplm. xiij. 159
In ſciendo peſtilencias anime nati. Cap. xiiij 167

V. IIII

Explicit tractatus secundus quadripartiti ptolomei. Incipit quartus tractatus. Capm. primum prohemiale. Dixit ptolomeus. 170

De fortuna nati in diuitijs. C. j 171
In ſciendo fortuna quam in honore habebit. Cplm. 2. 173
175 In ſciendo magiſteria nati 7 opera que faciet. Cplm. iij.
In coniugijs. Cplm. iiij.
180 In filijs. Cplm. v.
185 In amicis 7 inimicis. Cplm. vj.
186 In peregrinationibus. Cplm. vij.
187 In qualitate mortis nati. Cplm. viij.
193 Hic incipit secundus tractatus glose quadripartiti ptolomei.
195 In partitione temporum nati per totam uitam ſuam. Cplm. viiij.

Explicit comentum haly ſup librum quartum tractatus quadripartiti ptolomei. Amen.

201 De tribus natiuitatibus apertis figuris

De ſtatu patris per natiuitatem. 1
De ſtatu matris. 2
De ſtatu fratrum. 3
Si natus erit maſculus uel femina. 4
De ſtatu corporis nati. 5
De ſtatu anime nati. 6
De ſtatu diuiciarum nati. 7.
De officio nati. 8.
De ſtatu coniugij nati. 9.
De ſtatu filiorum nati. 10.
De ſtatu itineris nati. 11.
De ſtatu mortis nati. 12.

Secunda natiuitas.

De ſtatu patris nati. 1
De ſtatu ſubſtancie patris nati. 2
De ſtatu matris nati. 3
De forma corporis nati. 4
De ſtatu anime nati. 5
De ſtatu ſubſtancie nati. 6
De ſtatu honoris nati. 7
De officio 7 miniſterio nati. 8
De ſtatu coniugij nati. 9
De ſtatu filiorum nati. 10
De termino uite nati. 11

Tercia natiuitas.

De ſtatu patris nati.
De ſtatu nati.
De diuiſione temporum uite nati.
De secunda natiuitate.
De tertia natiuitate.

Explicit. Amen.

Incipit expoſitio Haly aben rudiel ſup quadripartitu ptolomei q̄ p̄o ſr̄ p̄o libro ipius q̄dripartiti. D. Egidius p̄miſis de thebaldis lombardus de ciuitate parmēſi.

SCire et intelligere glorioſum eſt. Quia oīs ſapia ē a deo. Quia ḡ ē ad glōſa q̄ itllr̄ et diſcūt. et deus illū n̄re dillig̃ et elleḡ i quo poſuit ſupiois ſcie itllcm. Scia uō ſupior ē p̄ceulorib⁹ ars aſtror q̄ oīs a ſbiecte ſūt ē et ipa fundata ē ſup p̄ncipia cēta n̄alia ꝯplētentia totū mūdū amp̄ nomī ē ut p aſ ingſſ fiat pci q̄ puenire poſſit ad eā exq̄ pz q̄ ipa ſit ſupior et excellēſ. Ceter diu bō nō accīt qn diua puidētia diſponēte ſupior corꝑi fioā ō moueantur quoiā omī ſit ei oīum accitū tenor. Quī ḡ ſe igerit ēē intlligētiā ſcie ſtblamſ ſic diligit deū cognoſcē oīum creatorem q̄ opuſ ſtllār dei ē et ipē tamq̄ uicaīe dei opāt q̄q̄ accit in terreniſ. Item cū deus ſit ipē id intlligēſ q̄to quiſ mag̃ intllit tāto eſt deo p̄xunior cui nom bndictū ſit p ſclā ſempit̄na. Studeat ig̃ intllire unuſq̄ſ q̄ ſic ait ſalōn. Intlligēs gubnacl̄a poſſidebit. Ego uero tamq̄ uerus amator ſcie et ſcienti inſpiciēs qualit̄ in h̄ libro. q.ptū q̄ ꝯpoſuit ptolo ſapientiſſim⁹ tota ꝯſiſtit ars aſtror p regulas et radices ſm qua diuinalē ſciam et nām. ꝯſidās etiā q̄ ūba ſua ſic clauſa fuerant ſic q̄ ſuīus pondroſa q̄d uix ap̄i poterit p aliqd ſapiētū quin imo poci⁹ q̄ ꝯ errabat in eo et dulcis op puuoilz ſināb naſabat. pp q̄d ſr̄ tus et effcē ſcie ſit nobil̄ p̄cedebāt quia ulls in ea recto tramite incedebat librū ipm ut ei⁹ puius ſtudētib⁹ itllc⁹ clari⁹ pateſiat cū gloſis prudētiſſimi haly heben rodan phici qui adeo būit et ſua ꝯſideratiōe mirabili ut plenius intlligēs ipā ūba et q̄q̄ p ea patefacē ptolo⁹ tranſſit promdi ui ſu et būplacito dn̄i alfonſi romanor et caſtelle regis illuſtriſſimi de yſpanico in latinū planum. et aptū q̄m ad q̄ in hoc opere nō intēdo. Supplico ig̃ deo pat̄ ut m̄ dignet̄ uiam rectitudīs apire. Iſtū tn̄ libr iſtū de arabico in latinū tranſſfri mandauit p̄mitus in yſpanicē uoroma id glōſſimus. a. romanor et caſtelle rex inclitus. rex excelſus qui ſciam diligit et ſcientes honorat. qui a finibus terre per

N. de rege Alfonso

uniuerſa mem dicta cuiuſq maniei
omnium gentium linguarum perquirunt
ſcire et acquirit quamquam ſitarum ertu
tutum omni die et magis utilia et
multa conſideratione propria renoua
uit. libros philoſophorum ordinari man
dauit de ſapientum antiquorum ſiue
atque diis que hic ſtere iacebat per
dita et diffuſa quibus hodie illuminata
ſcientia iuuentum et illuminabit procul
dubio poſteritas futurorum. Eſt enim
ille munificus cuius liberalis munificen
tia inextimabile. et uagitudo preua
let uniuerſis. cuius honorificentia
tranſit adequalis. et remanet in ſe
ipſo. nec minuitur ſed augetur. eius
intellectus omnia comprehendit. eius prudentia
tia diuina potius quam humana uidetur.
nam hoc omnia iudicata ſunt et narrata in eo ut
ſcias e uirtutum omnium. Ergo alfonſus
non ſuo nomine nuncupatus. habet ſon ſalus
ſoſque uiuus cuius nomen uere ſaluti
ſcio regnant et ornatus actus uirtutibus
celeſtis fere. Etenim multa ſibi ſunt uelocis con
prehendam dico quod celum et aſtris amu
cabiles plurimum cum receptionibus ſuiſque
dignitatibus conuenerit ad tantum ho
minem faciendum non dico quod hominem per
fectiorem non facere potuiſſet. Huius igitur
omni die extentus exultat. quia quamuis
quieſcet fama regum et principum aliorum.
tua fama uigebit cunctis temporibus
immortalis. Tractatus primus gloſe haly
abenrudiani ſuper primam partem libri quadripartiti
ptolo. phelludiani. Dixit haly. R.

Verba Que dixit
ſapientiſſimus ptolomeus
parte iudiciorum aſtro-
nomie ſuper hiis que accidunt glo
ſare uolentes omnis qui uidit
uim ſtellarum et artis a principio
eius prouidens quibus ea que accidunt
poſſunt ſciri quorum principi
orum eorum ſunt in ſcientia naturali et alia
in ſcientia quadriuium ſunt probata. Sci
uit ſi uerba in hac de terminatione
certa intelligeres quando legis hunc
librum ſi mittit in eo appoſuius di
ligentem ſermonem tamen ſi ubi non in ſpecie
aleuit peruim tranſitus et
aſillabis certe bona auctore tamen
ſecuti ipſam quia inſpiciendi et de-
ſſitu ſuo non accipitur. et ſic melius
fuiſſet ut non laboraſſes intelle
gendo hunc librum et ſi uoluntate
magis et completo ſtudio appo
ſuiſ in potius ad altum gradum huius
ſcientie peruenire. Et petit tamen
deo ſupplices quod auxilietur et
ad intelligendum uerba boni uiri et per
fectiſſimi ptolomei regibus intellectu
dis gratiam in hoc. quia hucuſque
non fuit repertus qui complete poſſet ea
bene intelligere nec diſtinguere que ſunt
in eis nobiles rationes in quibus
ſermo poſſet uerum loquentem accidere
tes ſibi in eis de rebus quibus uerborum ſu
orum contulit rationem et eorum que ſunt diſti
guimus ut unum ſit ab alio ſep

tum. Supplicamus igitur deo ut
nos adiuuet noſque dirigat
in ſemitam ueritatis. Primo
autem dicit ut prepoſuimus res .6. quas
magiſter ſapientie in ſuis libris propoſuit
ſuna dicto ante pueritur agitur doni
Omnis enim ſcientiarum fore aliquis quod
ſit ſcientie ſine opere et earum que ſunt opera
Ceterum rebus que ſunt opera ſunt que per ſitu
unt id quod non de fiat ſicut eſt
phiſica. phiſica hec accipitur pro me
dicina et agricultura. et alia ſunt que
ſequuntur res nature ſicut de ſe et
carpentaria et alia ſunt que docet ea
que futura ſunt per naturas ſicut aſtrono
mi diuina prophetie et diuinationes.
Et per hanc artem iudicii aſtronomi
per hoc ſcire ut plurimum id quod fuit
longis ellapſis temporibus. et id
quod eſt et quod eſt futurum. Ç Impoſſibile
eſt ſcientia quam cum rebus phiſice pli
buſ continetur. ſicut eſt ſcire quot
ſunt ſpere et quot maneries ſunt et quot
celeſtes motus quibus ſciuit philoſophus
quot ſunt ſpirituales motores. Et
propter hoc ſcientiam iſtam in duas magiſter
partes diuidit. quarum una eſt
theorica et hec eſt aſtrologia quadriui
uialis. qua nouit homo quot ſpere
ſunt in celo et quot manieres mo
tuum que circa terre uicinam dei
uinitate determinantur et non ſit per
petue exaltatum. Ç Pars uero
alia eſt practica et hec eſt ſuper ſtellarum

iudicius qua ſciri poſſunt uirtutes
earum et qualiter operantur in re
bus omnibus que ſunt infra ſpera.
Ç Hee autem res ſunt. 2. elementa ſuo
ſitas terre omne. uegetabilia
alia et alia que ſequuntur. ſicut
ſalus que actus ſequitur temporis
et infirmitas corruptela. Ç In
hac enim parte ſcientia dicta practica
multos libros compilauerunt ſapi
entes antiqui. eorum tamen omnium
meliorem et magis complet et qui in
magis recta philoſophiam ſequitur eſt
liber ptolomei. hic uidelicet de quo lo
quimur. Ç Et quamquam talis
ſit multum clauſus eſt propter
breuitatem rerum nobilium que ſunt
in eo et rationum multarum que ſunt
in uerbis paucis comprehenſarum.
quia ptolomeus ſequi uolu
it morem bonorum philoſophorum quorum
ſunt auditores. et iſti ſunt de ſec
ta platonis et ariſtotilis qui ra
tiones magis paucas compre
henderunt uerbis. ut eas non
niſi ſapientes intelligent ſa
cendi aliud uoluntatem et ſtu
dium habentes magnum. Et nunc
ſcimus pigri. Et propter hoc oportet
quod huic librum gloſemus.
ut ſit leuior ad diſcere ac ſcire
ab cupientibus. Ç Preponemus
autem res .8. principales ut pre
diximus que ſunt. Ç Ratione

de quibus loquitur liber. Nomen libri
proficuum quod ponitur in eo. In qua ordina
tione exiſtit. Nomen auctoris eius
de qua arte eſt. De quot partibus eſt.
Qua maniere doctrine tenuit. Id quod
eſt in eo. De nominibus non loquitur
dico quod ptolomeus poſuit in eo
regulas et radices omnes quibus
ars iſta componitur in iudiciis. et
ita quod quando quis ſciuerit et in
tellexerit eas bene dicere poterit omni
tempore ea que accidunt omnibus corporibus
que ſunt infra ſpheram lune. ex his ea
que continent per naturam et que per
accidens ea ſequuntur. et poteſt homo
tamen non ſcire quantum poſſibile poteſt hu
manus attingere intellectus. De no
mine libri dico quod quando ptolomeus
in regulis et rationibus iſtis iſpe
xit eas diuiſas maniere inuenit
et propter hoc ad ſuam partem poſuit
unam quamque. et uidit quod erant
4. maniere non poſſunt eas in 4.
tractatibus ut quelibet perſe eſſet.
ita quod unaqueque per ſe ſuo proprio
nomine nominaretur. et propter hoc im
poſuit huic libro nomen liber .4.
partium inditior aſtronomie. ut ſcia
mus quod ſcientia iſta diuiditur in
4. partes quas dicet. De perfe
ctione huius libri dico quod eſt res
que bene poteſt intelligi ratione de
quo loquitur et nomine libri. ſimiliter
ex hoc libro poteſt homo ſcire totum

ſcientiam hanc in paucis ſer
monibus. De ordinatione libri
dico quod principia et radi
ces ſunt de aſtrologia quadru
uiali accepta qua ſcit homo
motus et figuras ſtellarum.
ſimiliter et de arte naturarum qua ſcit
homo res naturales et que com
plexiones. Et propter hoc conuenit
ut poſt has duas ſcientias li
ber iſte legatur. conuenit etiam
ut quadruuialem aſtrologia
liber iſte ſequatur ita quod ſcientia
ueniat ordinate. De nomine
compoſitoris. dico quod fuit
ptolomeus pheludianus ille qui
fecit almageſti et hoc inten
dimus ita eſſe pro eo quod
ſermo ſuus et intellectus ſuper li
bros huius libri aſſimilatur ſuo ſer
moni in uerbis aliis que in omnibus
aliis libris dixit quos manu
ſua eſt eum dixiſſe que maniera
qua loqui conſueuit. ſimiliter
omnes libri quos fecit ſunt unius
ſimilitudinis in bonitate. et u
tilitatem magnam de ſciendo.
tam bene res naturales ſicut et
quadruuiales et in habendo
perſe comprehendendi in uerbis
paucis rationes magnas.
Semper quia in nemminus in
aliis libris quos fecit et no
quod nominat et fatetur hanc ſcien

ſicut dixit in libro ſuo de ſitu
imis ſtatuum ſtellarum. quod propter
figuras ſtellarum eis contin
gentes propter ſuos motus
ſunt omnes mutationes
diuerſe et contrarie in quanti
tate et qualitate in hoc mundo
de generatione et corruptione et propter
has figuras ſunt mutationes
in rebus ſubditis huius mundi.
Dixit etiam in illo libro quod
corpora celeſtia dant rebus in
ferioribus ſub eis exiſtentibus uirtutes
ſimiles rebus ipſis habitibus
aptitudinem naturalem ad eas
recipiendas et talem rationem
qualis eſt iſta dixit in mul
tis locis in libro ſuo alma
geſti ſicut retulit in hoc libro
quanto loquutus fuit de te
plicitate. 9 ... oppoſitione. et coniunctione.
ita quod tam quando in iſ
tis duobus libris ſuis in
ſpeximus dilligenter ualde
ſimiles eos eſſe inuenimus
ſecundum uerba dixit etiam in li
bro ſuo de aſpectibus et uer
ba que dixit in libro ſuo de
mappa mundi aſſimilantur etiam
eis que dixit in ſecundo tracta
tu huius libri quando loquitur
fuit de partitione habitationis terre
Et hoc idem affirmat teſtimoni
um antiquorum caldeorum

de alexandria et aliorum illius
temporis ſapientum confitenc
tium quod ptolomeus fecit
hunc librum ille qui compoſuit
almageſtum et ceteri ſapientes
qui fuerunt poſt iſtos. ſicut thebit
abencora. iacob alkindi. iohan
nis filius yſaac. et abrahham de
abenegalo omnes affirmant
et ſunt certi quod hunc librum fecit
ptolomeus pheludianus qui
compoſuit almageſti. Et ſi
enim non feciſſet quis fuiſſet
ex ſapientibus qui haberet ta
lem uirtutem in ſermone et ſapien
tia profactam talem librum qualis eſt
iſte. nisi iſte ſolum modo ptolomeus. Certe
ego non extimo quod aliquis eſſet
tam neſciens nec tam audax qui
facere uellet nos credere quod alienum
feciſſet. niſi hic uir bonus. Ta
men albumaſar et alii qui fece
runt cronicas ipſi qui non intelle
xerunt niſi textum. et res accipi
unt per auditum quia non exqui
runt que eſt ueritas uel quare non est
dixerunt quod liber ptolomeus fuit
unus ex regibus alexandrie
ex his qui poſt alexandrum
fuerunt quia tali nomine nominabant
omnes reges ipſi et qui fuit in
ter eos rex unus qui tantum
dilexit ſapientes ſapientias
et ſcientias quod per quiſiuit et

et hunc quos libros potuit cuiusque
maneriei scientiarum et quos potuit
sapientes traxit ad terram suam
precibus et gratiis magnis quas fa
ciebat eis, ita quod nominatus fuit
ptolomeus scientiarum amator, et iste pto
lomeus fuit ante longo tempore quam
ille qui composuit librum istum.
nam in omnibus cronicis inveni
mus quod reges isti de alexandria
qui ptolomei fuerunt nominati fuerunt
ante quam romanorum imperium, et re
perimus quod iste ptolomeus qui
librum composuit almagesti nomina
vit loca stellarum secundum rectifica
cionem eorum tempore imperatoris roma
norum multum post tempora regum alexan
drie. Semper nunquam invenimus
quod hic rex ptolomeus scientiarum ama
tor composuit illum librum. tamen
diligebat multum sapientes et au
dire scientias et maxime libros de ab
rayca. Et iohannes gramaticus
qui fuit unus ex bonis sapien
tibus alexandrie affirmat hoc
quod diximus. Unde reperimus quod
ptolomeus pheludianus pro certo fe
cit fecit hunc librum almagesti
fecit et istum. Deque quia scientia
est liber iste de quo est de scientia pro
nosticationum, unde potest homo scire
res que future sunt ante quam
sint, sicut phisica scit per signa
ua que habent si eger sanari po

terit vel non, aut si sanus ad
egritudinem venire potent
vel non, vel ad quam infirmitatem
venire debet, sicut invenies
in libro pronosticationum ypocratis
et in libro suo aeris et aquarum
et regionum, et in libro Gal.
de crisi et in illo de diebus creticis.
Similiter laboratores et mari
narii habent suam artem quam
intelligunt per ortum et ascensum ste
llarum et earum occasum et per uen
tos qui movent et cognoscunt
ea que contingere debent in arboribus
messibus et mineris et id quod na
vibus in mari accidet et quando
tempore erit. Et in deum habent
autem suam qua sciunt res
futuras inspiciendo in corpori
bus spatulis et epatibus bestia
rum. Similiter augurii et illi qui
inspiciunt ad proverbia et qui
multi usi sunt Re una vel mistio
uno habent eorum unusquisque
intencionem suam pro scien
do res que future sunt ante
quam sint, unde scientia pro
nosticationis est manen
cium multarum. Dicemus quod
hec ars astronomie est una
ex illis et alia intelligens quod est
certior omnibus aliis verior et
generalior et in omnibus rebus
completa. De maioribus

partibus libro de quo sunt
quatuor ut predictum est quia ptolomeus
quatuor in generalibus maneriebus
in specie invenit quod erant quatuor.
1 In prima parte compilavit
omnes regulas generales omnes
partes quas huius scientie
continentes. In secunda parte compila
2 vit regulas quibus potest homo
scire res generales et generales que
habent accidere gentibus multis
vel uni genti. Sicut de nova
cione legum. Regum nova prelia
magna. bona tempora vitualium
sive mala per magnos terminos
et similia magna debentia con
tingere in magnis terminis. et
de hiis posuit partem secun
3 dam. In tertia parte omnes re
gulas compilavit quibus potest
homo scire ea que habent
accidere cuique persone in se
secundum nativitatem suam et de
hoc tertiam partem composuit.
4 In quarta parte omnes regulas com
pilavit quibus potest homo
scire ea que habent accidere
cuique persone de rebus extrinse
secus sicut coniugium mini
sterium et talia. et de hiis com
posuit quartam partem. Et postquam
ita scientiam istam in quatuor partes
tres generales divisit convenit
quod earum pars capitulos haberet

speciales sicut hic autem invenies. Et quia
electiones et questiones potest homo
intelligere per hec que dicta sunt noluit
in loquendo de ipsis se intromi
ttere ptolomeus et eo magis quia sunt res
debiles multum. De maneriebus de
quibus dico quod ptolomeus loquutus
fuit in. 6. maneriebus, in compositione
in solutione, in partitione, in divisione, et
in diversitate et similibus. Quod loquutus
fuit in compositione et solutione etiam sic
quando dixit talis planeta cum per se fuit
talem rem ostendit, et quando
aliam partitionem habuit rem talem de
monstrat et ita sic qualibet rem demonstrat per
argumentum vel per experientiam, in par
titione sic quando dixit quod gradus
omnes zodiaci sunt communitatem
habentes in tali et tali figura. In divisio
ne est ut quando loquutus fuit
in divisione planetarum et signorum. In in
ductione est ut quando loquutus
fuit de complexione cuiusque planete et sic
hoc probatum fuit repetitum. In simili
tudine ut quando terminat ra
ciones suas ad similitudines ali
orum. In hiis autem maneriebus
omnibus loquutus fuit in quantum
potest secundum naturam, sicut est calor
frigus siccitas humiditas, et res na
turales naturales nam opinio sua est
quod omnes stelle faciunt res istas
in corporibus que sunt in sua spera lune.
et sequuntur ea omnes res a que

in hac ſciencia dicte ſunt ſi
cut poſtea quando intelliges.
Poſtquam autē complete dic
tes . 8 . pͥncipales uolumus
in capͥe uerba ptolomei .. glo
ſare poſitum ſin ab una parte
et gloſam uerām ab alia . itaq
liber bene diuiſus ſit. C. 4.
tractatus pͥmi libri q̄dripartiti
ptolomei incidendo per
uerba eius. Dixͬ ptolomeus.

Rag o Syr

Res omiſon qui
bus pſicantur
pronoſticatione
accepte de aſtron
mia maiores et
nobiliores ſunt
due. H ptoloͦ inſpex in oī
bus maneriebus pronoſti
cationum et illas phycor
de ſtiulas inuenit et ſilr oīnz
alioz qui loquuti ſuñt et i
uenit quod unuſqͦ in ſua
ſciētia ſeruabat aſtell' . Sic
ypocras loquēdo de aſcenſu ⁊
occaſu ſtellaz . et ſicut loquut
ſunt galienus de mutōnibȝ
infirmitatū que curſum lu
ne ſequūt . et ſicut laboratoͤ
qui ſciunt tp̄e quo habēt ar
bores ⁊ uineas plantare et ꝯ
beſtius maſculū dare femine.
Siliͬ ⁊ marinarij q p ſtellas
dirigūt naues ſuas . hoͦˢ etiā
legū in ordinandis ſing
hoībȝ horis ⁊ diebus feſti
uis . tamē in hijs omībus
q̄ſ hñt de ſciencia ſtellaz
eſt res modica multū ita
qͦ nō p ſicē . Et poſtquam
ita ē . oͤt ut ſolummodo ſit
aſtrologi ars pnoſticatio
um completa. Nam aſtro
logus nouit id qͦ ſciunt
omēs iſti et ultra id quod
deſicē complemēto totius
. et pp hec dicit ptolomeus
quod res quibus ars pron
ſticationum p fecte comp
lentur maiores et nobili
ores ſūt due . hee due ſūt
aſtrologia quadriuialis ⁊
ars iudicioz aſtronomie . .
Qz dicit o muſon uult dīe
omi dīe et hec dicit ut
honorem faciat legentibȝ
librum ſuū . ⁊ tale uerbū
curialitatis inuenies in
principio libroz ſuorum
oīum ſicut in almageſto
⁊ arſmetica . Qz āt dͬ ma
iores uult dicē maioris
pfcōnis . quia p fectio cuiͦ
libet ſcientie debet ēē talͥ
ut ſit uera comphendens
omēs rationes que ſequ
untur de ea . Qz autē dicit
nobiliores dicit pro eo q̄

materia de qua loquitur quͣ
driuial' ſciētia ſūt corpora
celeſtia . et materia de qua iu
dicia aſtronomie loquunt
ſūt omīa corpora exītia in
fra ſpam lune ⁊ pp ea ars
iſta nobilior eſt cunctis a
liis quia materia de qua loq
tur eſt totus mundus . hec
autē uba que dicit ptoloͦ .
ſunt argumentum unum
cuiͦ ſōm eſt id qͦ dicit qͦ
res quibus pſicantur pro
noſticationes muſon maio
res ⁊ nobiliores et predica
tum eſt id qͦ dicit ſūt due.
Prima quar eſt de quibus in
ordinatione et uirtute pre
poni . et eſt hec ars qua duoz
luminarium ⁊ 4 . planetaz
figure ſciunt ſecundū mo
tum ſuū in cōpōne unius
ad aliam et eoz ad ſpam tre.
Hastrologia quadriuial' eſt
hec quia p ea ſcit homo figͣ
as ſtellaz ſecidū motus ſu
os reſpectu uniͦ ad aliam et
hec figure ſūt ōnes aſpectus
pectus in cōpōne aſpectus
eaꝝ ad trām eſt quando oē
trām l' longe . aut quando
oriuntur ul' occidūt . uel
ipſibus duoz luminarium
et ſimilibus . Et pp h dicit
ptolomeus figuras ſtellaruꝫ
ut nos intelligere faciat quod
ſciētia ſciendi cuiͦ nē ſūt ſi ſūt
leues aut nō . ſi pōderoſe ul' nō .
non eſt de ſciencia aſtrologi ſed
eſt de ſciencia naturͣ . Et 4 . plāe
de quibus dicit ſūt ſaturnus
iupiter mars uenus et mer
curius . Et qͦ dicit de arte aſtro
logie que debet in ordinatione
pponi ſuut . quia n ſciuimͦ figͣs
ſtellaz neſciemͦ ſcm quod opāt
in corpibȝ inſioribus iudicare
. Et quod dicit in uītute ſuut qz
ſue dēhes firmiores et fortio
res ſūt illis que ſūt in arte iu
diciorum . et hec quia de geōᵈ ⁊ arſ ᶜᵃ
ſūt accepte . Amp quia materia
de qua loquimur nobilior eſt
illa de qua loquit' ħā . quoniā
illa celeſtial' eſt . hec uero trenal'
. Cetm loquutus ſuut ſolummͦ
de . 4 . plāis nec noīauit ſtellas
fixas . ⁊ hec quia plāe ſūt leuiſ
motus ⁊ de uno ſtatu in aliuꝫ
cito mutantur . et ſecundū qͦ
mutantur iſti corpora inſiora
et maͬ quia uirtutes ſtellarum
fixaz ſciunt in cōpōne earum
ad uirtutes . 4 . plāz . Et ſp̄ ē noiaſ
duo luminaria ptolomeus dͬ p
ſole ⁊ lā . et qñ alios plāas noiat
dicit tal' plāa ⁊ tal' ut ſcire nos
faciat uirtutes ⁊ progeniturain

magnam quā habent duo lu-
naria magna ſup alias pl'tas.
Et ſi ad uerba ſua in ſperereris
inuenies quod ipſe nominat
eas ita. Pres ſecunda que
conſiderari debet ſūt mutatio
nes et opa que contingūt et
pficiuntur p ſigīationem curſuū
ſtellar que ſūt ſue naturales
et proprie in rebus quas cō
prehendit. Hec eſt ſciētia
iuditior aſtronomie quia p
ea pōt homo ſcire mutacōes
et opa contigentia in rebus
que uerſus nos ſunt. Et mu
tationes de quibȝ dixit ſunt
ḡ. manentes motus que ſūt
gnō corrup conuerſio augmē
tum decrementū mutō de uno
loco ad aliū. Et opa que dixit
ſūt res ab iſtis mutationibȝ
uenientes in mod' ſcilic. ſicut
uirtutes aīe corporis cōplōnē
ſequuntur. Et quod dixit acūt
complentur dixit ut exceptet
res que fiūt et nō cōplentur.
ſicut tpē ſp̄ qd̄ fit & numquā
completur. In ſciendo tamen
qȝ eſt tpē et qr̄ uenit nō eſt
huiꝰ ſcientie ſet ſcientie nat
ar. Sȝ ſiquis contra hec foret
dicens qd̄ ptolomeus iam lo
quutus eſt dete que ſit etnū
cōplētur quando fiūt de alior
tuo loquitꝰ. Reſpondemus
ad hec qd̄ ab oriētalis iam
completus eſt omibus
ſuis membris. tpē tamē
ſue uite nō fiūt cōpletū.
Quod aūt dixit p ſigīationem
curſuū ſtellar dixit pro
quod unuſqȝ pl'ta hēt pro
priū curſum ſuū et pp h
ſe poit eor quibȝ in figura
ſepata ab alterius figura. quia
ille qui una uice orientalis
eſt alia eſt occitalis et illeq
eſt occital' fit orientalis.
et ita in aliis figuris nam
pp figuras tales accīt opa
& mutatiōnes in rebus que
ſūt uerſus nos & habent h
aīā ſicut lapis adamas cū
hēt ad ſe ferr & ſicut purgaē
colām ſcamō et certā tota
lia. Prima duarum ſci
entiar quas diximus ē
ſcientia ſepata et cōpleta
p ſe. et eſt tal' quia homo
debet eam addiſcere pp pro
ficuū quod eſt in ea p ſe
ipām ſine intromittendo
ſe de hac alia. poſt hanc aliam
ſecundam quā diximus ex
cuſare. et qd̄ ſic pꝰ fiūt nū
ppoitū & quoniā iſta eſt cō
poſuimus librū iſtū apꝰ
ſcientia ſepatū. pceſſimꝰ

enī impꝰ uia demus ſecundū
poſſe nrm. Hec poſtquā pto
lomeus dixit quod ſcien
tia iuditior aſtronomie
poſt quadruuialem aſtro
nomiam debet legi noti
ficat mō nobis uirtutē
que eſt in utraque cari
ut nullus extimet quod
ſcientie quadruuialis pro
poſitū ſit ſolummodo ut
ad proficuū iuditiorum
aſtronomie perueniat. Et
pp hec dixit quod aſtrolo
gia quadruuial' eſt res q
poteſt eſſe ad finem ſiu
met ppoſiti ſine iſta iudi
cior. h' ē liber ſepatus quē
dixit ſe in aſtrologia com
poſuiſſe eſt liber almageſti.
Pres ſecunda quam dixiꝰ
nō eſt cōpleta p ſe. nō ſcīt
ſecundam uiā phye de ipa
loqui uolumus in hoc li
bro. Hec ſcientia iuditior
aſtronomie nō eſt com
pleta p ſe. ſet compleri
nō poteſt pꝰ ſcientiam q
druuial' aſtrologie et na
turam in qua fit opꝰ nā
ſi alteram duar rer quā
liſcūqȝ ſit hō nō ſcieūt
bene nō poterit de hac ſci
entia opari. Quod autē dix
ſecundū uiā phye poteſt intl'
ligi quod uult dicē ſecūdum
ſcientiā naturar. pōt etiam
intlli de toto quod ſcientia i
loquitꝰ quod eſt argumentū
in mō quo loqui ꝯſueſt in
phya pro ea certificanda. Poſt
ꝯducit uolenti in h intendere
ut intendat uia hois ueritatē
querentis. hoc enī ſit ppoſitū
ſuum nec uelit equare iuaz
cuiuſliber ſcientie ſecundū uie
ſue pꝰ ſcientie que ſtabilis ē
et firma ſemp uniꝰ modi. ſi nā
ſi hoc facet ſtatim haberet re
probare ac redere ſcientiam
iſtam mendacem. Hec uult
dicē qd̄ qui petit ſcire prono
ſticationes huiꝰ ſcientie ſic
certe ut illas ſcientie quadr
uuial' ērat. quoniam quadru
uialis aſtrologie pronoſtica
tiones ſicut eſt ſcire quando
erūt eclipſes et ꝯiūctiones q̄
ſequūtur curſus pl'tar qui
numquā mutantur. pnoſti
cationes tū huiꝰ ſcientie ſūt
alterius modi quia materie in
quibȝ ſupiora corpora opant
mutantur deleui. et quia nō
ſūt firme nec de uno modo
morant. Ratio pp quam
mutatur hec ſcientia eſt qr
dīn in quo fit opꝰ de hac ſcīa

virtutes aie corporis complexione sequuntur

nõ eſt ſtabilẽ nec moratur ſp̄
de uno mõ et propt̃ hoc eſt g̃
ue intelligẽ appatum quia eſt
in eo. Poſquã aſſignauit no
bis rationem quia certa eſt ſp̄ q̃
diuinal' aſtrologia dedit nobis
roez ibi deo q̃r ẽ ſciã aſtrologie ẽ aliã
manieri q̃ pa dicẽs q̃ hec due ſciẽ bnt
diffiãz magnam error qui cadit
in iſta iudiciorum eſt propter
elm in quo fit opo de hac ſcia
uult dicẽ propter .4. elementa
et omia que componũtur de ip
ſis ſicut fumoſſitates mine
uegetablia ⁊ alia Nam res iſte
recipiunt opa pmanentes mul
tas. et nulla earum ſtabil' eſt i
uno ſtatu. et pp hoc eſt graue
ſcire res cõtingentes in eis.
ex hoc igitur pot intellire quod
error cadens in hac ſciencia
nõ eſt pp ſciam. ſet pp accñs e
matie in qua opamur de ea.
Non tamẽ dt pro tota eo quod
dhec accidat ut dimittamus
inſpicẽ in rebus que de hac
ſciencia poſuit ſcire quia ma
eſt pro maiori parte accĩtia
et nouitates que inter nos
accĩt nõ inuenimus propter
aliam rem niſi pp eam que cir
cundatos nos tenet. Po
ſtquam ptolomeus fecit nõ
intelligẽ quod error qcadit

in hac ſciencia nõ eſt niſi
pp naturam que nõ eſt ſta
bil' dicit nobis quamquã
hoc ita ſit nõ debemus dimi
ttere quin inſpiciamus p hãc
ſcientiam in hijs que de ea
pot hõ ſcire quia ma eſt qd
mutationes et opa conti
gentia inẽ nos accĩt pp fi
guras et curſus ſtellarum.
et poſtquã ita eſt prius ẽrro
nõ debet nos de uiare a mag
proficuo quod poſſimus hẽ
de ea Et quia multi ho
mines mendaces faciũt
res que ſũt ad intelligẽd' gra
ues ſũt ex eis qui ſit ad
magnã ueniunt cecitatẽ
quod pmam harũ ſcienti
arum dicunt mendacem. et
alij qui ſecundam uitupant
tes eaſd. Quadriuinal'
aſtrologia eſt grauis ad in
telligendũ. quia de geome
tria et ariſmetica ſorteo
rationes ſũt. in ea et pp
rectificationes antiquorum
que ſũt diuerſarum opinion
um pp errorẽ qui accĩt in
dicem in ſtror cum quibz
inſpiciebant. et propter lõ
gitudinẽ temporis que ẽ
inẽ unam rectificationẽ
et aliam Et ſciencia iudi

ciorum aſtronomie grauiſẽ
ad intelligẽdũ propter
elementũ quod nõ eſt ſta
bile ſicut prediximus. et
pp difficultatẽ intelligẽdi
compoñẽ que fit de uirtu
tibus planetarum unius .ſ.
cũ a°. Et pp hoc ſunt aliq
qui ad tantam ueniunt
cecitatem. Vult dicẽ in
tellectus quod dicunt ſci
entiaz pmam mendacẽ.
Nam uitupant res multã
et ualde bonas et magni
proficẽ in phĩa. quia gra
ue eſt eis intelligere. Et
ſũt alij qui ſecundam dicũt
mendacez et eam uitup
ant hac eadẽ ratione. pto
lomeus autẽ admiſcet i
ſuo dõ ſil has duas ſcien
tias ut intelligas quod u
traque earum eſt bene certa ĩ
ſe. et qd grauitas et error
qui contingit in eis eſt pp
debilitatem intellectus
hoĩs. et pp materiam eliq
nõ eſt ſtabile. Et poſtquã
ita eſt nulla harum ſcientiarum
p ſe uitupari pot. Et rõ
quam dicẽ poſſumus pp q̃ h
eis accĩt eſt quĩ aliqui ſũt
qui pro eo quod nõ poſſũt
rem intellige credunt quod

eſſe nõ poſſit aliquo modo qd
nullus ſit qui attigere poſſit
eam. Et aliqui ſũt oppinionis
quod homo inſpicẽ nõ debet
inuenit difficile ad ſciendũ et dõ
dignantur eam et pp hoc in p
poſito huiꝰ ſciencie nõ inſpici
unt et dicũt qd eſt res quã atti
gere nequit homo. Ptolo
loquitur in hoc loco ad ſignans
rationẽ quam multi qui uitu
pant ſcientiam iudiciorum
aſtronomie et dicit quod eſt
res duarum una pp quam hoc fa
ciunt aut quia credũt qd nõ
ſũt hoĩes qui poſſũt intelligẽ
ullo mõ res que ſũt graues ad
intelligẽdũ aut quia uident
aliquos errare. qa nõ poſſũt
ſcire totũ pp rem aliquã que de
ficit eĩ ſibi de dignantur totũ
et reputant quod eſt res quã
nullus ſcire poteſt. C. 2. in quo
oſtenditur quod pnoſticatio accepta de
iudicijs aſtronoie ẽ res quã hõ
pot attigere ⁊ quantũ eſt id qd
pot attingi. dicit haly. R.
Ptolomeus dat in hoc capº
preuenem quod in hac arte po
teſt hõ attigere quantũ eſt
i ea. ĩmetit quantũ eſt id quod
poteſt attingi et cũ hoc inratt
quod ars uera eſt et poſtquã
ita eſt quõ debet aliis oppinari

a nobis que sub spera lune
que sunt ignis et aer que sunt
circumdata et recipiunt
motum et mutationem.

quod non fuit res experta. Nam
ars ista est vera. Set nullus
loquutus fuit in ea cum ratione
in modo si inspexeris in verbis
que dixerunt in veritate eos
multum auctoritate redditos et re-
peries quod verba ptolomeus si-
ficari non possunt. Per verbum
dein in spera nobili que virtu-
tem habet cogitam et quod
hec virtus descendit ad omnia
que sunt supposita movens et
mutans eam et quod hec re-
cipiunt etiam motum et mutati-
onem a motibus corporis nobilis
et ipsa similiter complectitur et
mutant motu suo res alias
que sunt in eis sicut est terra et
aqua et res omnes que sunt in
eis de vegetabilibus et aliis
verbum est unum et res certa et
omnibus manifesta. Homnia
corpora celestia sunt spera nobilis
et generaliter sunt omnia unum in
genere. et sunt nature iste alterius quam
res alie que sunt sub spera lune
quia illa est spera firma et dura-
bilis spiritus motus. Set spera rerum
que sunt inter nos est converti-
bilis et multarum mutationum.
Et est manifestum quod virtus ad nos
veniens a corporibus superioribus
compatitur et mutationibus
facit in corporibus in floribus. quod

omnes quidam modo inspicere
voluerit inveniet quod quando
aer in statu sit calidus siccus
et humidus. Res omnes
super terram existentes mutantur
propter hoc sicut aque et vegetabilia
et alia. Et ptolomeus probat
hoc animi probatione certa et rec-
ta inditum que dicta est experi-
entia in hoc modo. Quia laborato-
res sciunt per cursum plurima
tempora convenientia pro
plantandis arboribus pro
seminando pro faciendo ut
bestie generent. et qui sapi-
entiores sunt de laboribus.
terre sicut illi qui libros de
agricultura fecerunt sciunt
astellis id quod accidit cuilibet
arbori per horam qua plantantur
et id quod eis accidit quan-
do fructum portabunt. Marinarii
nari vero sciunt astellis qualiter
habent dirigere naves suas
et qui sapientiores sunt in-
telligunt res que accidunt in mari
et illi qui morantur in ri-
pis maris sciunt astellis
quando crescit et decrescit mare.
vel quando mutatur et similiter
rivi mutantur et fontes.
Physici etiam sciunt astellis et
aptas quod aer dat sanita-
tem et infirmitatem. et ille

qui plus novit et in ma-
gnis rebus inspicit potest
res preclares facere ad suum
ministerium pertinentes.
Sicut ypocras quando di-
xit. Quod infirmitates accen-
tes venerint per aliquam re-
celestium convenit physico
ut eas predicat. hoc enim
verbum ostendit quod y-
pocras scivit et intellexit
infirmitates esse provenien-
tes a corporibus celesti-
bus. Et propter hoc dixit quod
hec scientia non est pars
modica artis physice. Et
galienus etiam studuit et inspe-
xit in ministerio suo tamen
quod invenit quod mu-
tationes infirmitatum
sequuntur semper cursum
lune. et quod si die crucis luna
inspexerit aliqua fortunam
nativitatis infirmi evenit
et ei sine pena tamen et erit
bonus. Et si die ipsa inspexerit
aliquam infortunam erit
contrarium. et res tales
dicit etiam Galienus in libris
suis de physica et similiter
ypocras qui fuit ante quam
Galienus loquutus fuit in
hac ratione in libro suo
quam fecit de embrione. quando

dixit de creatura que vivit de 7 men-
sibus et non de 8. Et magis
dico quod non est homo tam
nescius qui non novit quod
propter cursum solis sit calor et frigus
et res alie que veniunt ad oculum.
ptolomeus autem non fuit contemptus
hoc probare solum per inductiva set de-
ne recta. Per nominam sol cum
aer operatur in rebus omnibus
existentibus vita. Hptolomeus
vult nobis ostendere per hoc
verbum quod spera ignis et aeris
que mutantur per corpora cele-
stia mutat res omnes que sunt
inter nos. quoniam aer quanto mu-
tatur in calorem vel frigus ad-
ducit in nos de suo opere et in
rebus que sunt inter nos.
Post non est hoc propter solum muta-
tiones que fiunt per tempora
anni sicut est aliud genus fruc-
tificatio arborum recessio aquarum
et aliorum communiter mutationes. Set eti-
am est propter revolutionem quam
facit firmamentum in die una in
die. quia calefacit et infrigidat et
desiccat et humectat per regulam
et ordinationem que sequitur
figuras que sunt similes in
maneriebus aliter que fiunt
secundum loca sua ad cenith
nostrorum capitum. Aliam quoque
sunt que terre propinquior est

Galienus.
Ypocras.

mag̃ nobis uiſ attribuit. quia
multis animātibꝫ aīatis et
inanimatis mutationes cō
feruntur/ex ceſſus maiorum/et
minor/et decrementa ſecundū hanc
diminutionē, et augmenti eueniūt.
maria quoqꝫ in eius ortu et
occaſu altant. uegetabilia uero
et animata in toto uł in parte
ipſius augmento uł diminutione
crementū uł decrementum ineunt.
Poſtquā dixit quod ſol mutat
aerem et aerē etiam res quas cō
prehendit mutat dixit qđ ſol nō
facit hoc ſolūmodo ꝑ anni tpīa.
ſꝫ hoc facit quolibet die eo mō
quo facit ꝑ anni tpīa. quia ſic
ſol quando eſt in directo nr̄or
capitum facit aerē multū cali
dū. et quādo elongantur mi
nuitur de calore ſuo/ſic facit
die qualꝫ ſecundū quod eſt cēṫ
longe a medio celi exiſtens ſup ṫrā.
Nam in mane facit aerem ma
gis tempatum ſicut eſt tpīe
ueris reſpectu maneriei eius
cui eſt ipa die. Et uult dicere
qđ mane eſt aer magis tēpatus
ut plūm ſiit a medio celi ante
calefacit aera ſecundū qđ eſt tpīe
autūpni. et a media nocte ꝯſiī
ſecundū quod eſt in tpīe hye
mali. hoc enim eſt res quam ho
mines de leui poſſunt intelligere,

ſim ſpexerint quō ſe ponit
qualꝫ die aer. Et poſtquā
ita eſt mām eſt quod ſol eſt in
eſt maior cauſa in hiis que
accidūt ꝑ anni tpīa ſicut eſt
gnō aliū. et fructificatio ar
bor. et qđ in illis tpībus ſe
quitur ꝟ ꝯplōnē aeris. Certū
eſt etiam quod ſol eſt maior
cauſa in mutando die qualꝫ
reſiſtas que ſunt inter nos
ꝑticłatibus mutationibus.
Et ptolomeus exquiſiuit
dō dēnē inuenit dēnem ex
pte ſſuis qđ ſol opatur in re
bus que ſunt inter nos et
recipiunt ab eo mutationes
et opa et res multe uiue et
non uiue. Nam aquarum
recētie creſcūt et decreſcūt
ſicut augmentū et decremen
tū luas lune et mutantur
etiam mutationes maris
ſecundū aſcenſū et deſcenſū
lune. Similiꝭ uegetabilia
et alia creſcūt et minuūtur
in toto uł in pte ſecundū
augmentū et decremētū
lune. Et uirtus de uno ope
ad aliud eſt quādo longius
ſūt corpora unum .ſ. ab aliō.
quia tanto ſūt debiliora et
quanto uiciniora tanto
fortiora. Et ꝓpter hoc dixit

ptolomis quia luna eſt cē i
nos proiecit ad nos de ipa
mag̃ uirtus. Et eſt mām qđ
res uiue ſicut uegetabilia et (Luna.)
alia et res nō uiue ſicut aqū
fumoſitatē et nūc recipiūt
omnes opa et mutationes uir
tute lunari. Et hec eſt res q̃
uidem⁹ ad oculum. Nam uidem⁹
riuos creſcere et minuiꝫ
quod lux lune creſcit et mi
nuitur et multe arbores mu
tant omi die motus ſuos ꝑ
aſcēſum et occaſum lune. aut
quia ſtat in medio celi. Et hoc
totū ſciūt certe phyci paſtores
laboratores et marinarij. qđ
totū bene ſcire potis p libros
quos pcētū compilauerunt
qđ uegetablia alia mūe et
aque mutantur in toto uł i
pte ſecundū mutationē lucis
(ſ. ſignū zodi.) lune aut ſecundū figuram in
qua ſe ponit. Et curſus
planetar erraticar/et ſtellar
fixar opantur in aere/qui nō
comprehendit multa et diu
ſa opa caloris et frigoris/uē
tor gelatarū et niuium. Et
ꝑ mutationē illam mutāt
res omnes que ſūt ſup ṫram
mutatione eidē ſili. Docuit
nos ptolomeus qđ omnes res
celeſtes ſūt gnālr̄ uiuus ſbe

et qđ ſol et luna opantur res
multas uīes apticlārēs inre
bus que ſūt inṫ nos. et prop
ter hoc ꝯt ut quilꝫ planetarꝫ.
et ſtelle fixe hant opa uīia et
pticłaria ſicut hn̄t ſol et luna.
Et poſtquā omnes ſūt uiuus
ſubſtantie gnālr̄ ꝯt qđ cē gn⁹
habeat ſpēs que opentur cum
ſua ſubſtantia aliqua opera i
uł ſit in eis aliqua uirtus et
ꝯt qđ omnes alie ſpēs que ſt
illis gnīs habeat ſimilem ui
rtutem et qđ totalia opa oper
entur ſicut in phyca dōn eſt.
Et poſtquam ita eſt ꝯt omni
modo ut celū plte et ſtelle ha
beant uirtutē cum qua open
tur in rebus que ſūt inter
nos. Similiꝭ ſicut ſol et luā
opantur id qđ opāt ꝑ mo
tum ſuū. et ꝑ uirtutem fi
guras in quibus ſe ponunt
ſic et in alijs plās et ſtellis ꝯt
qđ ꝑ motus ſuos et figuras
in quibus ſe ponūt et faciūt
opa in rebus que ſūt inṫ nos.
Quidam dixit planetas erra
ticos dixit ꝑ eo qđ hn̄t ret
gradationem directionem alti
tudinem et depſſionem cur
ſum feſtinū et tardū ſet hii
ſūt .4. quos mī nominaui
ſilꝫ ſaturnū iupitē mars ueneꝰ

et mercurius. Et ſtelle de qbz
dixit ſūt omēs alie ſtelle q̄ ſūt
i celo dēe fixe. quia ſemp ſunt
uni' modi. una .ſ. ab alia ellon
gata. Et hec ſilr̄ ab equinoctio
ⁿ zodiaco et ſꝑ omēs de uno
mōdo mou̅r. Siḿr d't ut ſicut
ſol habet opam ſpālē alterius
maneriei quā luna ſic qulibʒ
pl'ta et ſtella habet ſuam opā
ſpetialem et diuerſam unaz
.ſ. ab alia. Et ſicut ſol et luna
opantur in rebus ꝑꝑ muta
tionem quia mutant aerez
ſic ⁊ pl'te et cēte ſtelle opant̄
id qd̄ faciūt ꝑꝑ mutationē
quam faciunt in aere. Et ꝑꝑ
eas et aerē fiūt inter nos ⁊
calor frigus uenti gelate ni
ues et alia multa ptinentia
ad naturā cuiuſʒ coꝛꝑ. Parti
cipatio etiam planetarum
et ſtellaꝝ in figuris/unius
.ſ. uerſus aliam/ multas et
diuerſas mutationes facit/
quando coniunguntur/ et cō
miſcentur uirtutes deſcen
dentes ab eis una .ſ. cū alia.
Poſtquā quelʒ ſtellaꝝ hʒt
uirtutē propriam/ cum qua
opa propria ſua opantur ſʒ
mutationē quā in aere fa
ciunt ma^m eſt quando cōiūgū
tur d' figura qd̄ cariū uirtu

tes noluūtur et cōmiſcētur
complōnes ſue .ſ. cū alia. et ē de
hac ⁊miſtiōe ſit alia ⁊plō quā
habeat unaqq̄ ꝑ ſe. Et ꝑꝑ hoc ⁊t
ut faciat alia opa magna et
diuerſa que q̄lʒ ꝑ ſe opari nō
poſſet. Et ita ſūt hec opa multa
et diuerſa ſecūdum quod mu
tatiōes multe et diuerſe ſunt.
Qd̄ autē dixit ptolomeus i
hoc loco. qd̄ id quod opantur ⁊
ſtelle omēs opantur ꝑꝑ muta
tionē quam in aere faciunt ⁊
de calore frigore humiditate
et ſiccitate. Et hʒ eſt finis pro
bōnis quā dedit in opibus ſte
llaꝝ ptolomeus autē uult ex
ponere id qd̄ d't de rebus quas
dixit in hac probōne et poſtē
hec ꝑ inductionē moſtrabit.
Quamquā uirtus ſolis uictrix
ſit/ et dñetur in rebus omibz
eūtibus ꝑ ordinationē/ tn̄
alij pl'te adiuuant alih ⁊ alih
nō/ quia potius cōtrariantur.
et hoc in luna m^ꝰ eſt/ et mag'
et ſepius appʒ/ ſicut i ⁊iūctōe
ſolis et lune/ et quādo ipā dimi
diata eſt/ et quando cōpletur.
de alijs tn̄ pl'tis et ſtellis accit
hoc mag' et longo tempore/ ⁊
pl' cohopte oriōz. ſicut in tpre
quo appēt/ et quo aſcendunt.
uł quo ad aliquam partem

declinant. Hec dixit uirtus
ſolis eſt uictx et dñatiu in re
bus eūtibus ꝑ ordinatiōez
ē hoc qd̄ appʒ in ⁊ ꝑtibus āni/
et ⁊ ꝑtibus diei/ ⁊ rebus oībꝰ
que de opibus ſol' appent. Et id
quod dixit quod alij planete
et ſtelle adiuuant ſolem in
eo quod opatur in rebus que
ſūt ꝑ ordinationē/ uł contra
riant̄ minuūt de ope ſuo. Et
totū aliud qd̄ dixit ꝑ huic lo
cum dixit ut demōſtret opera
ſtellaꝝ et cōmixtiōes que ſūt
ꝑ ⁊ōnes ſuaꝝ uirtutū inuice
.ſ. cū alia. Simil' docet nos
ꝑ hec uerba quod omēs mot'
contingentes in rebus que
ſūt inter nos accit ꝑꝑ ⁊iūctōes
uirtutū ſtellaꝝ et ꝑꝑ cōmix
tiones ſuas ⁊ ꝑꝑ hoc uidem'
in tpr̄ibʒ et qualʒ die maneri
es diuiſas/ qm̄ alih uirtus q̄
eſt ſol' ꝑꝑa creſcit ⁊ alih min
uitur. Et poſtquam ita eſt ⁊
intelligamus q̄ alij pl'te et
ſtelle alique adiuuāt uirtu
tem et opus ſolis que ſilia
ſūt ei alih ꝑ eēntiam et alih ꝑ
accnſ/ ꝑ eſſentiam quando
q̄s pl'ta uł ſtella fuerit talis
nature qd̄ opetur opus ta
le quale ē ſol'. Paccn̄s qn̄ in
loco fuit ubi uirtus ſua hʒt

uim maiorē/ et eaꝝ eſt aliq̄
contrarians opus ſolis et mi
nuens uirtutē ſuam. Siłr
ꝑ eſſentiā aut paccn̄s/ per
eēntiā quando nā ſua fuerit
nature ſolis ⁊traria tūc cōt
riat opus ſolis. ſicut eſt ſa
turnus. Paccn̄s quādo in lo
co fuīt aliquo qd̄ poſſit mi
nuere de uirtute ſolis. Hoc
enī appʒ in luna mag' et ſe
pius quā in aliquo alioꝝ.
quia eſt multum ꝓ terram
ſicut uidemus quādo cōiū
gitur cum ſole. et qn̄ diduat̄
et cōpletur. De alijs tn̄ pl'tis
et ſtell' nō appʒ hoc tm̄ nec ⁊
ſit ſepe. quia nō accit niſi
qn̄ appēt uł quādo abſcondit̄
uł quando declinant ad ali
quam ꝑtē ſeptentrionis ⁊t
meridiei aut occn̄tis aut ⁊
orientis. Et quia ptolom's
dedit ꝑ hec uerba demōſtrū
opm pl'taꝝ. ꝑ hec eād' d' no
bis uiam quō ſcire poſſu
mus cui' ⁊plōnis eſt qlʒ
planeta ꝑ ſe et quelʒ ſtella
ꝑ exꝑiām ⁊ aſpectū. Et qn̄
ex ꝑui uoluerimus quid
opatur uirtus cuiuſlibet eaꝝ
ꝑ ſe experiem̄ hoc in reſpectu
ſolis ⁊ lune. quia iam pro
certo ſcimus cuius ⁊plōnis

ſut iſti duo. quoniaȝ res eſt que
inuiſibiliter appꝫ. Et cū de una ſci
neriinus poterimus ſcire de al
iis / hoc modo inſpiciendo qm̄
ſecū ſe aſpiciat uel iungitur ſi
uirtus ſua creſcat uel minuit
ſtudendo in hoc nō parū ſet mul
tum. Et quando hoc ſep cū inſ
pexerimus inueniemus eē
uim eiꝰ certi de eo quod in
uenimꝰ. et habebimus maȝ
ad inueniendū id qđ poſtea ſb
ſequetur. Verbi gratia. ſi inue
nerimus uirtutem alicuiꝰ plte
qui augeat in calore quā facit
ſol. et qui minuat de humi
ditate quam facit luna. et
uidebimus qđ ipē plta uel ſte
lla minuit de frigore et aug
et de ſiccitate. et experiemur
uelitur ſim ea certi erimus qđ
ipē plta uel ſtella opatur calo
rem et ſiccitatem / phac enī
uiam inuenerunt phyci uir
tutem omīs ↄmeſtionis et
medicine in ↄpōne caloris ↄ
homīs nālis / Nūc autē dedit
ptoloꝰ ex qſitōēꝫ directe uolē
tibus ſcire hanc ſcientiam ↄ
ut ſi uolūt accipe reglās libꝛ
huiꝰ ſcientie ſicut poſite ſūt
in eis p ſapientes antiquos
poſſūt eas accipe et ſi hoc pſe
uoluerint ex pru facē potūt

phāc uiam / Et poſtquā iſta eſt
demrō quod hec ſcientia eſt neci
firmior eſſe nō poſſꝫ / Pꝫ etē ūcꝫ
poſtquā hec appꝫ de opibꝫ iſtarū
reꝝ hoc mō / quod nō opentur
ſolūmō reſiſtas p motus ſuoꝰ
in rebus quas uidemus et ſen
timꝰ / ſꝫ etiam opantur in omībꝰ
rebus uiuentibus. et dantꝰ
ſemen et fructum de mō quod
gnāntur et formantur / ſecūdū
ſtatum aeīs eas ↄphendentis
qualiçꝫ manēre ſit ħ. et quo
tpī. Nam dederat nobis gnā
le tp dcm̄ ptoloꝰ qđ id quod op
antur ſtelle opantur in rebus
omībꝫ que ſūt int̄ nos propē
mutatiōēꝫ quam faciunt / p̄ in
aere. quia pp uirtutē ipſāꝫ ue
nientē ab eis in aere opantur
tam bene ſicut intra in aquis
fumoſitatibus uiuīs uegeta
bilibus et alibus / Nūc aūt per
hoc ſuū dcm̄ uult facē nos reꝫ
aliā intlīe ſpālīorē et magis
ppāꝫ / uult enī mrāre nobis ū
tutem cuiꝰ p̄nꝰ. Nam ſpma re
cāp p ↄplōīe aliquā ↄmixtīeē
que fit in aere pp mutatiōneꝫ
et uirtutē ſtellaꝝ. et ſecūdum
hoc gnāntꝰ et formantur. et ſb
ſtāćia de qua fit ¿al recapꝰ ūtutē
et ↄplōīe taleꝫ / Et maꝰ eſt qđ
uirtutes aīe et omīa eiꝰ opera

ſequūtur ſemp ↄplōnē coīs ↄ
ſicut oſtēdit prius ariſtotileꝰ
ↄ poſtea ptolomꝰ. Et hoc modꝰ
accīt in omībus aliis p̄ncꝰ reꝝ
omīū que p̄nꝰ habēt. Et eſt
etiam maꝰ qđ cum illa uir
tute quā recipit res in p̄nꝰ
ſuo remanebit donec dura
bit / Vnde poſtquam ita eſt
intelligimꝰ opa ſtellaꝝ eē in
duabꝫ manerieb; una id qđ
recip p̄nꝰ opantꝰ alia ratio qđ ↄ
opantur poſt principiū. Et ↄ
id quod recipit res in pncꝰ
remanet ſecū donec durat.
Sꝫ id quod accīt ei poſt p̄nꝰ
nō durat eīn āquo tpīe. et
poſtea deſtruitur / p hec enī
uerba ptolomeus certitu
dinē natiuitatū et omīs p̄nꝰ
probat / Et ſecūdū hoc labo
ratores et paſtores qui ma
gis quam alii inſpiciunt
intelligūt hora qua maſculꝰ
iungitur cū femina et hora
qua ſpgitur ſemen quod ac
cidet in hac gnōne puentoꝰ
ora ipā currentes. Ptolo
meus nō tenuit ſe contē
ptū de monſtrando nobis p
argumenta id quod mrāuit
ſolum modo / ſet hoc uoluit
afirmare et certificare per
res quas ppl's nouit ut eti

ſimus et intelligamus uim
magnā quā habent p̄ncipia
reꝝ / quia laboratores et paſto
res qui magis inſpiciunt / ſi
cut moniꝰ qui fecit librum
unū de agricultura. ꝶ. tracta
tuū multū bonū mirabilem
et ualde ↄpletū / et ſimulꝰ
ſapientes antiqui qui fecerūt
alios libros de hac ratione ta
les quales eſt iſte intlīḡ pp
uentos currentes hora qua
maſculus iūgitur feīe / et qui
plantāt uel ſeminant qđ acci
det huic gnōni / quod autem
dicit de uentis currentibus
dicit pp mutationē que acci
dit in eo aere pp uirtutē ſtel
larum. quia uenti nō fiūt
niſi pp fumoſitates que fi
unt in aere et pp motum ↄ
aeīs et hec duo non fiunt
niſi pp uirtutes ſtellarum ↄ
que in aere commiſcentur.
Pꝫ Et gnālīꝰ uidemus / quod ↄ
res uerles ~~eas~~ quas magis uniuerſales
intelligimus apticipatione
ſolis et lune ac ſtellaꝝ infi
guris ſūt manifeſtꝰ multum /
et appent uiſiblꝰ / ita quod ↄ
eas poſſūt ſcire et intelligē
pp plimas pronoſticationē
multi qui nichil ſciunt de
ſcientia ~~nec~~ nīē / ſolūmodo

in ſpiciendo in rebus et pp
experimentũ/ qđ alij habuerũt.
H dicit quod radices hui⁹
ſciencie ſunt adeo manifeſte
quod populares nichil ſcien
tes de ſciencia ſciunt et in
telligunt eas inſpiciendo
et experiendo ipas/ pʒ ex hoc
igr̃ quanto magis ſcire de
beant ſapientes qui res nã
les ſcire ſtudent ſicut phi et
phyci. P Et opa que ueni
unt qui maiori/ et eũnt
ordinacõe ppetua/ ſciunt aũ
quã accidant neſci pplares.
Et dico magis/ quod hoc in
tlligũt alia multa/ quoniam
alia mlta monſtrant mutati
onem tpr̃ ãni et diuerſitatẽ
uentor̃ qui ãnuales ſũt dci.
Jam dixerit nobis quod un⁹
quiſque pplaris qualiſcũqʒ
ſit poteſt ſcire hui⁹ artis et
ſciencie raciones aliquan
tulum inſpiciendo in eis/ ſimil
to gr̃ magis ſapiẽtes qui ſci
unt rer̃ nãs. nam ſtellarũ
opa quanto fortiora ſunt cu
rencia ordinatione ppetua ſic
uirtus ſol' poſſunt bene intlli
gere neſci populares/ ſatis
igr̃ magis illi qui expiri uol
lunt et aliquantulum in re
bus inſpicẽ/ ſet nõ iſti ſolũ

modo hoc intelligit ſet etiam
alia muta et ea que mutant
ſe de uno loco in alium et mo
rantur quolibet loco et tpr̃ cto
ſicut gñt. Simulit' alia que ge
nerant tpr̃ ſcito ſicut turtures.
Et alia que ppant uictũ ſuum
uno tpr̃e pro alio ſicut apes et
formice. hoc totũ docet nos qđ
alia muta intlligunt et cogno
ſcũt mutationes tpr̃ ãni quas
facit ſol. Dicemus etiã quod
neſci pplares et multa alia
muta intelligũt diuerſitatẽ
curſus uentor̃ quod dci ſunt
ãnuales. quia hij uenti ſemp
currunt in eſtate excepto ſeptẽ
onis p mediũ diẽ quẽ arcuus
curẽs quãz mag' quãz minus.
ſecũdũ ſci. pticipationẽ quãz
habet ſtelle cũ ſole/ hoc enim
intlliut multa alia muta/ ſet
hoc mõ ſunt alij uenti qui ſũt
proprij pro quolibet tempore
anni quia unuſqſqʒ eor̃ quãt
pprium curſus ſolis. et aug
mentũ et decrementũ cuiuſ
libet eor̃ nõ ſunt niſi pp pti
cipationẽ aliar̃ ſtellar̃ et ſo
lem. Vñ nõ intllnt hoc niſi
ſcientes uirtutem ſtellarũ
hntiũ pticipationem in fig'
cum ſole. P Ratio pp quam
uicat huius eſt/ ſol. tam opa

uenientia p alia uim niuncẽ
iſta/ poſſunt in pronoſticatio
nes intlligẽ/ qui mẽtẽ in eis
appoſuerit/ et mltas ex pti ſu
erunt. ſicut marinarij qui
ſciũt pticlares motus accĩ
tes in aere hyemali/ et uen
tos currentes p curſus mag'
a longo tpr̃. H Ptolomẽ glo
ſat nobis p hec uerba dcm
qđ ãn dixit dicẽs ita qđ ratõ
pp quã neſcius pplis et alia
muta intlligũt mutacões
magnas euntes ordiãte eſt
uiſ mag' ſol uicẽs in coniũc
tiones quẽ fiunt p aliã uim
minorẽ. illa ſolis nequeũt
intllcre niſi qui ſciũt pp cẽtũ
ſtellar̃ do quod accidet in aere
hyemali de augmẽto uel de
cremẽto ipius. et ſilr̃ id qđ
accidet in uẽtis a longo tpr̃
uenientibʒ hoc enĩ ſcire pot'
is annaminatis euntibus p
mare. et maxiẽ ab illis q
habent uitam in mañ indie
P. Et hoc quõ eis ꝯ pp pti
cipatioẽʒ quam luna et ſte
lle fixe hñt cũ ſole in figa.
H Vult dicẽ quod marinarij
pp experienciaʒ longi tempo
ris ſciunt quod mutaciões
pticlares in aere accĩtes
ſunt omẽs pp pticipatoẽʒ

lune et ſtellar̃ fixar̃ cũ ſole inq̃
libet figura. Et quia hoc dcm
uel uerbũ. ſequitur illa uerba
p dcã dicimus qđ ſimilit' labora
tores fatiũt et paſtores. P Et
quia iſti nõ hñt iũ intllcs ſic
magnam/ q̃ ſciunt loca ſtella
rum/ et tempora rer̃ qual' dix
ẽtificare/ nec ſũt hoc expti cõ
plete/ p ſenſum curſus nec p
pltas erraticos quod eſt res q
dat magnũ auxilium in ſcĩe
do res quas dix/ accit eis errare
mltũ in rebus illis ſciendis.
H Vult dicẽ quod laboratores
et paſtores/ et marinarij et ce
ti omẽs quibʒ ex pedit expiri
res dixit quia neſciũt curſus
ſolis et lune et alior̃ pltar̃
et ſtellar̃ fixar̃ nec de figura
nec de alijs manentibus ñ
ex pti ſuñt hoc mltũ ut de
bebant. nec ſciunt uirtutes
et opa pltar̃ erraticar̃ nec eo
rum curſum qui in opando
habent uim multũ maiorẽ
quam ſtelle fixe accit eis er
rare mltẽ in pronoſticatio
nibus quas debent ſcire p
ſtellas. Et ſi hoc ſciuiſſent ꝯ
plere poſſent ſcire res pti
clares debentes accidere in
eis que eos ſcire oportet.
P Et poſtquã ita eſt q̃ res p

hibebit ei q nouit motū ſtel
lar omniū/et ſol' ⁊ lune/ita qđ
nichil ſi deficiat in ſciēdo loca
et tēpora in quibus eis figuēt
accit/et nouit naturā cuiuſ
libet eor/dēne ſapientiū anti
quor/qui hec tpībus ⁊ multē
ſūt expti annis. ſ. poſt aliuni
quā quod neſciat natāʒ ſte/ſci
at tñ uirtutē lūe/cū qua opat/
ſicut nouit hō quod uirtus
ſolis eſt calor/et uirtus lune
hēt mollitiē. et hoc modo ſciat
uirtutē aliar ſtellar/⁊ hāt pſe
ſciendi res iſtas ſecundum
naturā/et pot ſcire p ſenſum
tpūū quē hāt ꝓprietates rerū
que fiūt p ɔmixtiōem totius
iſtius/qm oſtēdat res que
habeat cōtingē quolibet tpē

Hec res que fiūt expimētate
et ſcire ꝓlōne ſūt quas alij
expti fiūt probauerunt et
rectificauerūt. ⁊ ɔ̄t quod eor
expient' expiām ⁊ rectificatō
nem. Et quas alij nō fiūt ex
pti pſe ɔuenit nos dicē qđ
eas ſciuerūt p alior doctrinā.
Et quia uita hoīs determināta
eſt in mō quod nō ſufficit ad
probandū res omēs pſe opꝫ
tuit eū ſcire ea que aū eū certi
ꝓbauerūt dēne illor qui ea ex
pti fiūt ꝓ eo qđ fruct' ⁊ pficiū
qm pꝰ hūi nō tardet. Et quia p
poſitum hꝰ ſciē eſt ſcire res que
future ſūt p opa ſtellarū ſuffi
cit homini ſcire uirtutē qua
opat' quelibet ear et opa que
fiūt ɔmixtione figurar ſuar.
ſcire cauſam ear ſic nō eſt
aſtrologi ſꝫ phi de natuiīs ſcire
uolentis. Qꝫ aūt dixit ptolo'
de illo qui dix hēt poſſe ſciēdi
res iſtas ſecundum naturam
uult dicē quod ille qui poteſt
ſcire pſe uł palias uirtutes na
turales quibus ſtelle opa ſua
faciunt que uirtutes ſūt. ſꝫ.
qualitates que fiūt in aere
nos cōtinēte. ſ. calor frigitas
hūiditas ⁊ ſiccitas pōt omnia
alia que ſūt de iſta ſciētia ſcire.
et tñ aū intelliges quando gloſa
bimus uerba que dicet poſtq̄
hec ita eſt. Et quod dixit quod
poterit ſcire p bonū ſenſum q̄
hēat ꝓprietates rer que fiunt
p ɔmixtioēʒ hꝰ rei. uult dicere
quod hō qui ſcire potit p com
plexiōes uirtutes ſtellar pōt
ſcire p ɔmixtioēm ɔplōnū uir
tutem que uenire pōt ab alijs
quia uirtutes ſue commiſcēt
ꝓp figuras et qui hec bene ſci
uerit nichil eſt qđ poſſit eum
diſturbare qn ſciat ea que hūt
ſtelle quolꝫ tpē opāi

Pro

fiūt alicuius alterius erit temperatius/
et adiuuabit ſalutem corporis.
motū ſtellar ⁊ totū aliud q de eo dīē q hēt
poſſe ſciendi ⁊ miniſtrandi.

de mūdo ꝓpias mutatiōes
aeīs et dicendo qđ erit calor aꝰ
frigꝰ/et potit ſcire cuiꝫ pſone
ɔplōnē ꝓpꝫ aſſtatū aeris
nos cōtinente/⁊ ꝓp hec ſciet
ſtatū corporis/⁊ ſuorū ſpītuū.
et ſciet accītia/que ſibi acci
dēt aliquibꝫ tpībꝫ. Et quādo
aer/ qui nos continet fuit
alicui' maneriei/⁊ complō cor
poris ad ipm̄ ingroſſandū/et
ſi alterius maneriei fuit/non
erit conueniēs nec tempat'.

Hoc uult dicē quod aſtrologus
eſt hō qui dicit uirtutes figur
que fiūt ꝓp mutationes ptī
clares quando hēt accidere i
aere. amp hui' ex qua dicet
hoc uīē fuīdo erit aer hūidior aꝰ
ſiccior eo quod ſolet ēē. Et id
dꝰ de qualꝫ die quod tali die erit
calidior uł frior aer de eo qđ ēt
eiđ tpē. Et ꝓp hec ſcire poterit
ſtatū cuiuslibet pſone de qua ɔ
plōne fiūt. et quor mor erit
et que ſcīa faciet quia quādo
ſciuit uirtutēʒ complōnis
que fiet in aeris p dictāēm uir
tutū ſtellar hora qua corpꝰ
formatur ⁊ firmatur in ipo
uirtus aeīs hūi debent ſcire
ea que accidēt ipi corpori de
ſalute uł infirmitate ⁊ id q
accidet uirtutibus ſpūum ipi'
corporibus ac moribus et fac
tis ſuis. quia hec omnia ſequūt
cōplōnem corporis ſicut ex pte
ſūt dōne recta phī nāles ⁊ phy
ci. Item ſcire potit id quod acci
dēt cuiꝫ hoī qualꝫ tpē quia qn
ſciuit cōplōnēʒ alicui' hoīs ſe
pati ⁊ ſciuit res que accitē hūt
in aere ⁊ quod inlia dñabitur
in cētō hui' hoīs tali tpē ſciet
q mores ipius hoīs erūt illo
tpē tales quales hoīs inlia.
Conuenit enī de bñ inſpicē inli
bus ptolomī que dixit in hoc
loco dicat ipa bene intlligas ſꝫ
quod ea docemus id facies de
omnibus uibis que dicet de mō
quod intelligas pte ab

Pp hec
enī quod diximus ⁊ alia ... ta
lia potimus ſcire quod hec ſci
entia cū mō quod eam attigē
potimus.

Hoc ſequitur bonū uer
bū dixit quādo dicat quod eā
potimus attigē quoniā puā
qua ſcimus alias ſcientias q
ſūt de naturis ex ... ſicut me
dicinam/p hāc eandē poſſumus
ſcientiā iſtā attigē. et hec eſt
uia quā nos docuit. hoc autē
uibū quod dix eſt ... aliqbꝫ
dñtibus quod hec ſcientia nō
poteſt attingi p nāʒ nec p rec
tificatiōnē nec p experiendo re'
niſi p ꝓphetia/aut p uiſſione

seu p prophetias. Et ptolo ph
uerbu sic respondet et dicat hnp
ee uerum qd dicatis qd p pphetas
seu puisione pot attingi hec
scientia. nos tn possumus
ea attingere p uia natur et rec
tificationis et experiendi res.
Et ego dico qd sicuimus bn in
tellige hac uia qua dixit pto
lomeus inspice in libro galiei
que fecit de oppionibus. et in
telligas bn quod dixit de op
pinioibz secte et expie. Sz enim
finitur quantum loquitur
fuit in hac scientia ptolo⁹.
qr pot attingi. ab hic uero i
antea loquet inquantita
te quam m lo pot attingere
pponendo uerba que hunc
conuenuit rom. Plu tnq
cuuit hac sciam dntes qr
no pot attingi dant rones
sed non fuit recte. Postq
pto. mauit q h scia pot attigi
dicaut nos uia q p sum attige mo
uult de struere dicta eor qui dnt
qd no est res que possit at
tingi imo qd nlli supsit ro
qua possit cotradicere hui⁹
scientie. Pt nos scimus
hoc iniustis rationibz quas
dicemus. prima ratio qua
errauerut in hoc est quod
no inspexerunt in hac scia

nec multi studuerit in ea
sicut debebat. quoniam est
grandis ualde et multarum
uiar. et pp hoc crediderunt
aliqui quod res quas certi
ficant astrologi de hac arte
casu accidit et fortuna. H dic
quod p ratio pp quam aliq
crediderunt quod hec ars non
posset attigi est quia aliqui
astrologi no inspiciunt n
studet in ea sicut deberent et
et transeut res que sunt in
hac arte qd face no deberet.
quoniam est ars grandis diui
sarum et multarum uiar. quare
conueit in sciendo eam. et ma
gnus labor et studium hnt.
Et quia aliquibus in ea no
studentibus ut deberet accit
errorbus multis errare. illi
qui sic errare uident eos. c
dunt quod res quas certifi
cant alii accidant fortuna. et
no recta nec firma hui⁹ ar
tis radice. Ph hoc enim qd
extimant no est uerum. et
error quo errant aliqui in
hac scientia no est ex artis
debilitate. sz eius qui se in
tromittit de ea. H ptolomeus
destruit ronem illor cu hoc
dicit dicens quod error qui ac
cidit aliquibz astrologis

no est ex debilitate artis. sz
ex pigritia et negligentia
aliquor qui se intromittut
de ea. Et postqua ita est ma
nifestu est qd ea que certifi
cantur de hac arte no eue
niut cm sz p radices ueras
et certas regulas firmas sic
an mrauit. P Alia no ratio
est quia multi ut aliqd lucri
tur accipiut pronosticatões
ab alia pte dntes se scire pro
nosticatões ipas p hac sciaz.
et ponit in sophicatõne pplm
et errore. faciut eos credere
quod sciut res futuras mlta
et miraclosas in tm quod
transeunt ad loquendu dere
bus qua no sut de natura
quod ho possit eas scire. H h
est ratio qua multi credut
quod hec scientia no potest
attingi ita quod inuenim⁹
alteas ne du ciuitates ple
nas hominibus qui fingt
se scire artem astronomie
et mlti sut ellongati ab ea
et ponut in sophicatõem po
puli et errore. facientes
eos credere qd sciut res mi
tas miraclosas ex hus q
futura sut. et sut in tm au
daces quod loquuntur dere
bus que no sut de natura

quod eas possit hũanus atti
gere intellectus. Et uolo tibi da
re exemplu de uno ex istis ta
libus que ego uidi. Venit
ad nos quidam qui magnu
phm se tenebat et dixit n
bis rationes magnas. Nuc
de uob quo estimatis de oe q
cor leonis puenit ad aq. gra
dum leonis et no ex igs de
leone qui totu mundu cu
burat. Ego uero tuc cu ipsa
audiui nisi deceo. et aliqui illi
stabant dixerut sibi ut non
cures multu de ido talia ue
ba. Et q nr e qui descendit
loquendo de natiuitatibus
eor qui faciut cronicas qa
dixit quod mercurius erat
in natiuitatibz hor in gradi
bus qui dti sut putei. et pp
hoc de mirat q ubi quod dap
num erit in intellctu. Et hec e
maior nescietas que potest
ee multas rationibus. Vna
quia gradus putei sut res
debilior que ee possit. Secuda
quia scientia suaz ponit in
malam famaz et in tromit
tentes de ea. Tercia si bene
uerum eet id quod dic posset
mercurius f in fortunuz
p dce aspectu alior platar. Et
ego uelem scire uerum hec

Grad' putei s' debiler. H

didicit et accepit aut quomodo
potuit habere de hoc experientiam.
sine aliis qui ante eum fuerunt.
hoc enim dem assimulatur quod
sit unum fantasma ex hiis que
cognoscimus in aliis rebus
suis quia forte inuenit in
circulum in natiuitate sua uel al
terius in gradu puteo in for
tunatum. Scimus enim quod alb
umasar ante quam astronomiam
legeret erat unus ex illis qui
cronicas faciebant tale sic repertum
in scriptis et propter hoc credidit quod
omnes alii qui cronicas faciebant
talem debebant sensum qualem ipse.
Et quomodo possibile hoc esse uerum
quod facientes cronicas habere de
beant intellectus de facti. quia iam
inuenimus multos eorum bonis sensus
et intellectus. et ab eis accepimus
doctrinas certas eorum que tran
siuerunt. Et uidi unum sa
pientem adeo de scientia astrono
mie qui uenit ad me una
die dicens michi quod audiuit unum
dicentem qui se multum de hac scientia
iactabat. quod presciebat rem quam
nullus de mundo scire posset.
Dixit enim michi homo iste quia
potest quis scire quando mars in terra do
mum fam natiuitatis alicuius quod
ei furata erit propria uestimenta
eius sua et non alii parum .n. a aue.

.i. censiis. Cui ego dixi quod
hec est res quam homo sic separate
scire non posset per hanc artem.
Dixit michi postea socii nostri
fingunt se scire talem rem cum
magno mendacio per Dante pro
bus talibus aliqui crediderunt quod
hec scientia attingi non potest et eam
propterea dimiserunt. Et tu intelliges quod
multi propter hanc rationem dimiserunt
eam, quando leges fabulas libri
quos fecerunt tales quales isti
propter vesanias .i. fastus. aut se sa
pientes ostendant quos impe
dierunt cum uerbis multis et di
stribuerit ad ueritatem sciendam. Dico
enim quod quanto uiam melius et per
multos in uero impediti de illa
me ex bono nec uolo me trahere
ad ipsam. et omnino consulo tibi ut
tuam substineas uoluntatem nec
uelis laborare in illis suis libris
nec in dormitte de de ipsis. Set
aplices mentem et studium in uiam
solummodo ptolomei. quoniam est uia
recta et certa et res certificata
probatione argumentorum et experientia
uera ita quod nulli dubium est in
ea. Hec propter hec que faciunt
in uenerunt auctores alliquam rationem
qua possent intelligere res huius scientie
que sunt deuia quod homo possit
eas scire sine studio in eis.
et derelecerunt eas sicut dicecerit

res ipsas uanas extimando quod
quod omnes sunt uane. Hic dicit
quod talia facta qualia fecerunt il
li quos ante dixi fecerunt studen
tes qui adeo scire potuerunt eicere hanc
scientiam multum. Et magis il
los qui studendo in ea uolunta
tem non habent extimantibus ipsis
quod quicquid dictum est in hac parte autem
sit totum de manerie fantasma
tum, quos illi dixerunt. Et ego
uidi aliquos studentes qui adeo sci
re potuerunt quibus hoc contingit. Vidi enim
ex illis qui studebant in libris
miliariorum et centenariorum et
detenariorum. et credebant certum
et uerum esse quicquid loquutus fuit in
albumasar, et siles, et uoluerunt
et hoc experiri in rebus preteritis,
ubi nullam certitudinem inue
nerunt. Et ego dixi eis magni
mirum est de nobis, qui dimitti
tis inspicere motus stellarum et
coniunctiones magnas et uultis scire
ea que futura sunt per numerum anno
rum quia si hoc uerum esset ars astro
nomie qua per stellas scire pos
sumus de eo quod futurum est
nichil esset. Credo enim pro
certo quod talia qualia sunt
ista sunt extra regulam huius artis
que aliqui extraxerunt, ut po
nerent alios in errorem. et
ut sibi laudem attribuerent

de re in qua non est ueritas. Il
lam hec omnia sunt res de quibus
uoluntatem habent qui eas audi
unt, sicut de fabulis, que nun
quam fuerunt. et credunt quod sit
magnum quid. et de sophyas qui
dicunt rationes que sic esse apparent.
et quando homo eas exquirit in rec
titudine et ueritate mendaces
inuenit eas omnes. Et credide
runt eidem manerie esse quicquid
dictum est de hac arte. Et si illi qui
tales res uanas loquuti fu
erant non extraxerunt eas. set
crediderunt eas quod essent uere
ne faetas maior est qui con
pilarunt unum libros et impleue
runt mendaciis pergamenos
cognoscendo qualiter in men
daciis etiam expendebant
et uanitatibus tempus suum.
Pet propter hoc non est rectum eicere
phyam. et eam dimittere propter mali
tiam aliquorum qui fingunt se
scire. Hic dicit quod hoc quod ex
timant aliqui quod quicquid dictum
est in hac scientia est unius manieri
non est rectum nec competit esse quoniam in
hac quoniam bonum in ea inspexerit per ut
non inueniet de firmum aliquod.
set est de factis illis qui se fingunt
de ea. et ponunt res in que non
sunt de ipsa nec ad ipsam pertinent.
quia sicut non competit ut phya sic

Albumasar

nomen antiquorum scilicet genus sortilegii a geomantie
qua uariis lineis collectis quoniam numeris paribus uel
imparibus certe figure producuntur, unde iudicant

de ꝑcaci nec electa mali aq̄z
qui ſe fingunt de ea. ſ; nō ſ̄ɔ̄d
ut hec ars de ꝑactia nec elā
atur eadē ratione. P Quia
ma⁹ eſt qđ hō quā quā ſtude
at in ſciencijs quadriuiali
bus cū uolūtate mag̃ recte
et toto poſſe ſuo/accidit ēer
ror in multis. nō ꝑ tales ra
tiones quales predix. ſ; ꝑ
nāz illi⁹ rei in qua ſtudet/qͥ
eſt grauis in ſe/ɿ mltū ꝑ de
bilitatē hoīs intllēs q omīa
que ſūt in illa ſciā nequit
attingē. peo qđ eſt grādis
ualde. H Poſtquā dixit ra
tōnes quibz credideruīt mlt
ti qđ hec ſciā nō poſſet atti
gi ɿ deſtruxit oppiniones
ipāꝫ qui īmiauit qđ deffēs
quos inueniunt in hac ſcien
cia nō ſūt de ſciā. ſ; eueniūt
debilitate intromitentiū ſe
de ea. Etiā dixāt nob aū hec
qđ in hac ſciā pōt error ca
dere ꝑ ma⁹ recipiētē ūtutē
ſtellaꝝ que nō eſt firma nec
ſtabilis. et qa gue mltū ſcire
ɔplōnē que fit ex ɔiūctē uir
tutum ſtellaꝝ/Nūc aūt uult
hec dubiū deſtruē ɿ oñdē no
bis qđ error iſte nō ē ꝑ deffēz
q ſat in nā ſcīē. ſ; eſt peo qđ
reſ ē gūis mltū iſte. ɿ intllēs

huān⁹ nō hʒ ūtutē ſic magnā
qđ poſſit reſ intlligē gūes ɿ
mltū qꝫq ipā iſe ſit ūa ualde.
put ſūt ſciē quadriuiales.
quia quāuis ſit ɔ̄tis aliꝫ ar
tibus īnores ɿ firmior denū
qa nllm ſſimt ēē pōt. tū mlti
poſſūt ieis errare nō defectū
ſciē. ſet ꝑ grauitatē magnaꝫ
ipius ɿ debilitatē intllēctus hu
mani. Et poſtquā hec accit in
arīs geō muſica et aſtrologia ɿ
quadriuiali nō eſt mirꝫ ſiui i
aſtronomia iuditioꝝ accīt ēro
et maxīe qa mā nō eſt firma
nec ſtabil' ɿ ꝑ gūitatē itllīs ɿ
di ɔplōnē que fit ex cōmixti
one ſtellaꝝ. Et poſtquā ita ē
error q accit in hac ſciā nō ē
ꝑ defēm ipius. ſ; ꝑ deblitatē
intllēs huāni que qt attigē
ut ɔphendat omēs res graue
mltuꝫ. P Et gnālit' dico qđ
ſtatus hui⁹ mē diugi nō pōt
ut totalr' attigatur ma certa
mltū/in qua nō ſit dubiū ali
qđ/niſi ſbtilitate intllēs ali
quoꝝ qui poſſūt res cōſidera
re acuti⁹ quā alij/ɿ maꝫ ī hijſ
que ɔpoita ſūt mltaꝝ diūſa
rum reꝝ. H Ptolo⁹ docet no⁹
in hec dcō maneīē h⁹ artis di
cēs qđ id totū qđ ſcire poſſu⁹
de ſtatu h⁹ mē ſupioris p hāc

arte nō diugitur ut ſciatur n̄
ſbtilitate intllēs uni⁹ mag̃ quā
alterius ɿ ſbtili ɔſideratione ali
quoꝝ qa mā iſta nō ſp̄ ī uno ɿ
ſtatu cōſiſtit nec eſt firma. Et
hec ideo docuit nos. ypo. in pͥnͦ
quādo dixit tpͥs eſt acutū. Vol
uit dīe materiā iſta nō eſt lōgo
tp̄e in uno ſtatu. ſ; cito mutā
de una hora in aliam. Quantē
dixit ptolo⁹ in hijs que cōpoita
ſūt multis et diuiſis rebus n
ult dicē ꝑ ſciētiaꝫ que accep
ta eſt propt' ɔiūctēm multaꝝ
uirtutū ɿ diuiſaꝝ et ꝑ hec eſt
graue multū intlligere ɔplō
nem ēciam que fit p tales res.
ſicut dixit. ypo. iudiciū ēē gͣ
ue. uult dicē qđ omīs reſ ſciti
argumento ɿ experiā ɔpletur.
nō eſt adeo firma quod hō cō
ſidere debeat in opando p eam.
In dcō autem ptolomi ſūt uer
ba duo que nos gloſare oꝫ. et
hec ſūt cogitare ɿ cōſiderare.
Cogitare ſcdm antiquos
ſapientes eſt in tribus manen
cibus. Una eſt certa in ſe qđ
nū ꝫ eſſe nō pōt ul' ēē hec quq
homo ſcire nequid p certo. ſet
cogitat quod eſt ita/Alia dere
que eſt multū longe ɔ̄iutate
et rectitudine/Alia nō mane
nes eſt inter has ambas ɿ

ſm̄ dico qđ cogitare qđ hec dixit
ptolo⁹ eſt id qđ bn̄ eſt ēē neītatē
illā de qua aliud ēē nō pōt. quia
certitudo ſua de nuāta eſt dēne
dciāri. Conſideratonū nō eſt
ā tene ēē ūitatē et hec eſt omīs
res hn̄s regulaꝫ que eā ab erro
re cuſtodit. ſicut figura quam
hō facit p cōpaſſiꝫ et regulam
materi. Nam cōpaſſū et reglā
fatuīt figurā certā ɿ cōſideratē
quāq̄ nō ſit p dēnē. Et alia eſt
que eſt a ūitate longe multū
et h' eſt res omīs accīs fortui
ta aliū de eo qđ hō conſiderat
facē/alia que eſt inter has am
bas. Cū aūt ad id qđ aū dixim⁹
reūtemur in ueies qđ cōſidera
tio hui⁹ ſciē eſt id qđ eſt bn̄ ēē
ūitatē quoniā eſt res que ad
iungitur ſciē. ex pte dēne dcī ɿ
Et poſtquā eſt ita ſciā illa cuſto
dit ab omī errore. Et qn̄ bn̄ in
ſpexis in eo qđ dix⁹ inuenies q'
p hāc manenē de cogitare et
conſiderare fit oſo oīum ſciaꝫ
ɿ pſtim ſiſice. P Et accit ſilr'
cū hec qđ ēē pōt ut pticipatiōēs
quas hn̄t pl'te p figuras in op
dibus que expimentata ſūnt
tpībz antiquis multū a longe/
et nos iudicamus ſecūdum
qđ dixerūt ſapientes antiq
qui expti ſūnt ɿ iueñit ſic ēē.

et silantur figuris nri temporis/
una mag et aliā min pp lon
gas reuolōnes cursuū pltari
qui fuñt ab inī usq ad hec tpā/tū
asilare id quod dixerunt et exp
ti fuñt sapientes antiq illor
tpr figuris et opibz hui tpīs
cōpleta silitudinē/in qua nō sit
diuisitas nec mutatō. ita qd id
totum qd est in celo/cū eo to
to qd est intra sit reuersum
ad ipm statū pmū/res est que
nō pot ēē. nec pot ās se lauda
re qd attingat nec sciat rem
ex ill que cōplete attingi non
possūt. nec ex huis quis neq
attingē uita sua/quī uita ho
minis determinata est. Hoc pro
sequam nos sciat intelligere
qd res quas attigimus de
hac arte attigimus cōsidera
tione que est ēē tēnē/ qd
nō defiet minare eā cē niqa
mā nō est stabil. Vult nunc
mag explanare uolētibus
cōdicere huic arti ut ratio nl
la remaneat dicēs ita quiq
ea que iudicamus hoc tpīe
p opa stellar in mā que nunc
est in uēta hēm rectificatio
nibus antiquor et nō ab ā p
te. Et pp hoc accidit quod est
tal constellatō et tal mā q
asilabūt ul que fuñt tpīe

sapiētū antiquor una mag
et alia minus. et hoc ppre uo
lōnes stellar alongis tpībus
ueientes. Inuenire tn talem
mām et talem cōstellatōnez
qualē ipām eandem quā cū fu
cauerit sapientes antiqui
ita qd nō sit mag nec minus
res est que ēē nō pot. nec hō
tota uita sua pot eam attingē.
quia uita est determinata nec
pp doctrinaz alterius et hoc pp er
rores qui cadunt in doctrinis
et longis tpībz nō ēt hōi ueri
tatē petentū laudare se de re
tali nī ei qui uult se ondē pplō
q nichl intelligit sapientie.
et postquā ita est nō est mir
si aus error cadit in uolendo
equare res que sūt in hoc tpr
in celo et in tra rebus que fu
erūt tpr antiquor sapientū
a tamlongis tpībus usq huc.
Cū autē ādō distinxit oppini
ones aliquor dicentium q
res omēs redeūt ad cāp tpr
cogitor cū talibz qualia alia
uice fuñt nec pl nec minus
hecd utiqz ipe. Et eccederunt
in huic errorem pp longos
cursus et multas reuolutio
nes stellar. quia cogitauerunt
runt quod sit mūs cōīs āmor
mitū et dier cū quibus loca

pltar et stellar certificari possūt
et quāto ille completur quod
omēs stelle eunt ad ipm pūū
reuersē et quod pp hoc omēs re
redibūt ut sint tales quales
fuñt et ipe met/ In hoc enim
errorem multi alij eciderūt
et astrologi multi tales ut
albumasar et alij multi. et
cū intelliges si scivis aliquid
de arsmetica quod hic est er
ror magnus/ Ego uero studui p
quirē numerū certum quod h nu
merare mūdo scito cū quo pos
sem tablās ponere uñ exiret
das sciā et illū nō potui inu
enire. Et pp hāc rationez
accidit error alius malus que
debuerunt ēē pro eo quod eāde
quibus dederunt nobis ex
empla sapientes antiqui
nō possunt ad ipā eād redire
sine diuisitate aliqua pauca
ul multa. Hoc dico quod hec
uerba apta sunt et nō indi
gent glosa. Pt quam ratio
pp quam p inquirendo accide
tia que in aere cōtingunt
est graue intelligē/est qa
nō accidit tal in aere appat
cum tali cōstellatōe qualis
alia uice fuit. Hic docet
nos ptolomeus quomodo
sine materia stabilis nec

firma et docet nos sic proba
re debemus quomō se port
sp in diuisis moīs. Incipio
enim loqui de eo quod accidit
in aere quia res ē est gnālior.
quoniaz in aere accidunt res
multe ppea qd opa corpm supi
oruz nō recipiunt sp in quo
libet loco de una manere qz
in aliquo loco erūt montes
in quibz uiget pp eor altitu
dinem, et pp hoc nō potit aer
ille hrē colorem sic magis
aut pp fumositates que eleu
uabuntur de humiditatibus
aliculs ciuitatibus ul pp fet
torem corpor mortuor. Nā
hec sūt res tēpie aeris cōrūpē
tens et similia que cōtigūt.
dt ergo astrologo ut inspici
at in statu aeris ante quam
iudiciū exprimat. Pt inuen
to etiaz in natiuitatibus qui
sūt secundū cōplōne ūtutiz
in quibz re/ in uenium in eis
rationes nō paucas nec mi
nores alijs quibus mutan
tur pprietates ear. Hoc dicit q
in natiuitatibz sili accit res inl
te disturbantes eas ne recip
iant deleui opa stellar secun
dum quod eis cōueniebat re
cipe. Pt hoc est quia mane
nes spiratis dat magnum

auxiliū in ꝓprietate gn̄onis
ꝑ eo qđ aer circumdat nullā/
que hꝫ orizonta determina
tum ſicamlo fuerant in uno
ſtatu quelꝫ manies ſpāc
uniuſcuiuſqꝫ/ ꝑ figurando formā
gn̄alem conuenientē cuiꝫ
ſpēi/ ſicut eſt ſp̄ma homīs
et equi et oīum alioꝝ aīali
um. H Vult dicē qđ oīa
que ſūt ꝑ eſſentiam et nāꝫ
inueniūt in rebus omībus.
quoniā id qđ eſt ꝑ eēntiā n̄
pōt cambiri nec mutari de ſua
nā ſꝫ ſeculi gr̄a. ut que ē i ſp̄mi
te ꝑ eēaꝫ eſt ut faciat formā
ꝯuenientē ſolūmō ſpēi de
qua eſt. Et de ſp̄mate homīs
nequit forma fieri niſi ho
mīs. ⁊ de illo eq̄ neqt for
fieri n̄ equi ſꝫ ſic de ceteris aī
malibꝫ. Et ſilr̄ de ſemibus
uegetabilibꝫ ⁊ omībꝫ alijs
nālibꝫ qđ unūquodqꝫ eoꝝ
reſpic̄ alīcap̄ formam ſuā
nālem que toti eiꝰ gn̄i eſt
coīs. T̄n accidentia que ꝯtin
gunt ſpāti cuiuſlibet corpōis
illiꝰ ſpēi nō ꝯtingit ſp̄mati
ꝑ eſſentiā. ſꝫ accīt ꝑ et fōr
mantur ſcē m̄ uirtutum ſtel
laꝝ in nullam orizonta il
la n̄ ſunt. et ſecundū ſtatū
aeīs et loci illius P Et loca

gn̄onis mutant res que gnā
ntur illis mutatione non
ꝓpria. H Vult dicere quod
in locis in quibus fiet gn̄o
ſicut ſꝫ t̄re nigrior omēs q
gnābūtur in eis hēbt redire
ad gn̄onē ipīꝫ paulatim. ſ.
ad colorem terre nigrior. q̄
q̄ fuīnt de albi. Et ſilr̄ nigeꝛ
nalte gnābitur in terra multi
ſtā ubi ſūt hoīes albi/ hēbit
redire ad ipāꝫ gn̄onē paulatī.
ſ. ita ꝯ̄ in ſilibꝫ ī id. Et poſtq̄
eſt ita maīfeſtū eſt qđ color
paulatī aſp̄mate remō nec in
eo remīꝫ niſi id qđ hꝫ ꝑ eēntiā
et nāꝫ ⁊ hoc ē uirtus gnātio
nis ſolūmodo. Cōuenit nob
inſpicē ad gn̄onē cuiꝰ eſt
natus ⁊ ad ſp̄ma unū deſcen
dit et ad locū in quo natus
fuit. et poſtea poterimꝰ iudica
re. hoc enīꝫ magr̄ exponit ī
eo quod ſequit̄ ptolomeus.
P Et q̄n fuīnt manentes
ſpātis illius gn̄onis unīꝰ
moī/ ſicut ſp̄ma hoīs. et fue
rit ſtatus aeris circundan
tis euiſdem manentiū/ acci
dent natis diuerſitates ⁊
magne in corporibus et ⁊
ſpībꝫ ſecundū diuerſitatē
regionū in qbus naſcunt̄.
H Verbi gr̄a. ille q naſcitur

in orientem erit diuiſus in
coꝛ ⁊ ſpū ab eo qui naſcitur in
occidente/ quāuis ꝯſtellatō alioꝝ
natiuitatū ſit una/ et hoc eſt ꝓp
accidētia ptinēcia ad qualēꝫ re
gionem que cū ſpāte cuiuſlibꝫ
formant̄. In alijs aūt rebꝫ
nālis inuenies uiſibilr̄ iſtđ
item P Amplius cū hec ciba
ria et mores quibꝫ utūtur
qlꝫ/ ⁊ diuīſi nō fuīnt in hoc/
adunat̄ una pte. H hoc at
uidebis uiſibilr̄ quādo in m
oribꝫ hoīuꝫ inſpexīs et in ci
barijs quibus utūtur qm̄
uniuſ qui cibānſ coli̇tis utū
tur et trahūtur mores et
ꝯplōnes eoꝝ ſicut hoīuꝫ co
licoꝝ. Et in illoꝝ qui utūt̄
cibarijs facientibꝫ mūliam
ꝯplōnes ⁊ mores trahunt̄
uerſus illos mūlicoꝝ. et in ⁊
ceteris ꝯplōnibus ī ⁊ id. Et id
mores ꝯtingūt. quia illi q
morant̄ ⁊ uitam hn̄t cū bo
nis quāuis malꝰ ſit ꝑ nāꝫ
trahitur uerſus bonum il
loꝝ ⁊ ꝯūū de eq̄. hoc enī totū
⁊ rōnē ꝓp quā eſt inueniet̄
apte in libris antiquoꝝ ſa
pientum. P Et ſiſe nō con
cordauerit quelꝫ haꝝ reꝝ
uenientū ꝑ aerē circundā
tē/ pro eo qđ uirtus aeīs ē

magr̄ ualde/ quam uiſ aer det
uum magnā et auxiliū mlꝰ
tum magnum/ ut res ipē ⁊
ſit prout ſūt/ et aerē reſiſte
nō uiuerint/ accidet dubiū
et error cuicūqꝫ uolenti ꝑ ⁊
motū ſupioꝝ coꝛᵐ ſolū mō
iudicare. et eēt hō qui uellet
res ſcire que ꝑ ſe ꝯplere ſcīri
nō poſſunt. H Ptolomeus di
cit hoc q̄ ſi hō nō uult opa ⁊
ſtellaꝝ que in aere fuīt opā
cū ſtatu ꝯuenientē gn̄i regi
onis ſpēi cibarijs ⁊ moribꝫ et
accidet ſibi error quādo uoluīt
iudicare. et ꝓp hoc dixit aer ⁊
qui circūdat ꝑ eo quod ante
dixit. quod uirtutū ſtellārum
ꝯiūctō et opa ſua ꝓpē ſūt in
aere. Et poſtquā eſt ita maīfēē
qđ nobꝫ ꝯt q̄n bene ꝑ hāc ſciāꝫ
certificare uoluerimus ut ſp
opa ſtellaꝝ cū rebꝫ gnālibus
adiungamꝰ. et qđ in qnālibet
caꝝ in ſpicamus bn̄ dēmō qꝰ
nō dicamus de nigro qui ſitꝰ
eſt nigr̄ qđ eſt albus. pro eo q̄
ꝯſtellatio natiuitatis ſue de
mōſtrāt qđ debeat eē albus. t̄n
debemus dicere qđ eſt unꝰ nigꝛ
quia eē debēt nec debēmꝰ dicē
qđ ille qui utitur cum lacti
bus eſt hō parus pro eo quod
hꝰ natiuitas ſua demōſtrāt. ſet

debemus dicere quod est eius minus
malum ceteris latronibus quod
eorum societatem diminuit et
tunc ad naturam suam redibit.
Et ita debemus facere in omnibus
aliis rebus generalibus et par-
ticularibus in legibus et mori-
bus gentium accidentibus. Post-
quam iste sunt in hac maneries
non oportet nos destruere totam hanc
artem propter aliquem errorem qui in
cadit aliquando. Sicut destruere non de-
bemus magisterium marina-
riorum in nauibus dirigendis
propter errorem qui in accidat. et prop-
ter eo quod mutare accidat. Hoc pro-
sequam ptolomeus intrauit quod
hec ars uera est. et contradicere
tamen sibi oppiniones destruunt
et docuit nobis loca in quibus
debemus inspicere quando
nos bene custodire uoluerimus
ab errore. Dixit in hoc
loco in modo comdomis quod non de-
bemus destruere totam hanc artem
propter aliquem paruum errorem qui in aliquando fit.
Et ponit dictionem magnam inter
hanc artem et magisterium ma-
rinariorum. et quando inspexerimus
in hac arte paucis uicibus acci-
dit in errorem. et in magisterio
nauium multis. Et postquam ita est
oportet ut sequamur et amemus
hanc artem uiditorum magis quam
alias propter magnum proficuum quod
iacet in ea et modicum errorem
qui accidit quando bene inspeximus
in eadem. Postquam conuenit ut eam pe-
tamus et teneamus pro ualde no-
bili. quia in ea sunt proficua multa
bona et miracula. Hoc pro-
ficua que dicit ptolomeus sunt sic
custodia accidentibus inimicorum.
ab aere corrupta et accidentia ma-
tualium. quando ante quam accidunt
scimus resistas. Post quod seq-
uitur ea que sciri possunt per hanc
artem et non oportet sibi uelle per hanc
artem scire omnia preter ea que
possunt per hominem attingi. et oportet
etiam nos uelle id quod est secundum
tenentiam suam et quod non amp-
lius ei id quod non est de ea.
Hec uero glosa non eget. Post-
sicut non dislaudamus phy-
sicos cum inquirunt qua ratione in-
firmitas euenit infirmo et statum
pertinentem ad eum. Similiter nobis
non oportet in hac arte contemnere
quin petamus de regione in
regione cibariis et omnibus
aliis accidentibus que contingunt.
Phisica non mutat se mentis
in eo quod eius scire oportet in quem
modo de uita qua usus est infir-
mus de loco unde est et omnibus
aliis que in phisica dicta sunt.
et de hoc nullus eum dislaudat
immo laudatur. ille cum efficatius
hoc inquirit. Et postquam ita est in
phisica que est res per se quanto
magis in hac arte que est pro-
sciendo ea que futura sunt satis
patet. Igitur mirandum non est si
de generatione inquiruntur et aliis
que ptolomeus predixit. C. 3. in-
monstrando quod hec ars est sta-
bilis. Dixit ptolomeus. Verbum 12.

Generaliter de mirabimus quam
maniue potimus attigere pro-
nosticationes stellarum. Summa quod
totius quod inde scire potimus sunt
accidentia que contingunt in cor-
pore quod accidendit. et accidentia que con-
tingunt hominibus hac solum
modo ratione hec accidentia que contin-
gunt hominibus sunt ea que perti-
nent ad spiritum et ad corpus et ad
uirtutes et opera de anima. et id quod
subsequitur post opera illius rei que
operabitur in eo in aliis temporibus
et res que accidunt extra eas que
habent cum rebus predictis parti-
cipationem naturalem et necessariam sicut
participatio que est inter corpus
et id quod lucratur et socium. et par-
ticipatio que est inter spiritum et
generationem et diuinum. et res
quas uiri pro bono habere secundum
tempora. Hoc autem est in hoc
dicto sunt conclusiones eorum que
antiqui nos docuerunt. Nos autem
exponere uolumus unumquodque per se
ut hic melius intelligas id quod
dixit qua maniue potenimus
melius attigere pronosticationem
per stellas. uult dicere quod iam
docuit nos qua maniue po-
tenimus scire per astronomiam
res que future sunt. Et idem quod
dixit quod summa totius quod scire
potenimus sunt accidentia que
contingunt in corpore quod accidendat.
uult quod locus unde ueniunt
sunt accidentia que accidunt in aere
per opera stellarum. Et accidentia que
dixit contingere homini hac ratione
solummodo. uult dicere quod res
que accidunt hominibus propter ui stellarum
non accidunt propter aliud nisi propter opera que stel-
le operantur in aere nos cir-
cumdante et propter commixtionem
uirtutum stellarum que in aere
deueniunt et hoc quod dixit quod hec
accidentia que contingunt hominibus
sunt ea que pertinent ad spiritum et
ad corpus et ad uirtutes et opera de
anima. uult dicere quod accidentia
que hominibus accidunt non sunt nisi secundum
materiam de qua generantur et complexione
que formatur in eis inter com-
mixtionem uirtutum stellarum que
fit in aere hora qua generati sunt.
Et id quod dixit id quod sequitur hec
post opera illius rei que operabitur in eo
et in temporibus. Vult dicere id quod

ſequetur corpus hoīs et
ſpm ꝓ ꝯplōnem quā re
cipit aꝓncipio. quia cō
plōnes que accident poſtē
nō poſſūt opari in eo tālē
niſi qꝺ in adueniendo in ea ul'
ſolū mō minuendo. Res q̄
accidēt ext̄ eas que habent
cū rebus p̄dictis pticipatō
nem naturalē ul' neccīam.
Vult dicere de rebus que
ſequunt̄ corp' et ſpm ex re
bus que ſūt extra eas. / Et
id quod dix̄ participatio quē
eſt int̄ corpus et id quod lu
cratur et ſociam / Vult dicē
ꝓ aūē qui corp' iuuat et uxo
rem ⁊ filios que ſūt res q̄b
corpus ſe adiuuat. Et pti
cipatio que eſt inter ſpiritū
⁊ gn̄amentū ⁊ diuiū. Vult
dicē qꝺ poſtquā ſp̄s eſt gnā
tor corporis cupit ſp̄ quod re
maneret forma illa et poſt
quā h̄ eaꝺ remanē nō pot̄
quod remaneat alia tal' ſic
illa gn̄ōne ipius. / Et ſp̄s a
mat diuiū pro eo quod in
tret in hoīez et qꝺ lucretur i
ꝓ huīc honorē res omēs q̄b
indiget h̄ ē certitudinem i
intelliges a pietate quam de
filiis habemus. quia nāut̄
eos amamus / Et quia mlīi

uitā hēbūt ꝓ poſſe et diuīz
poſtulando / Et id quod dixit id
quod inde poſſit hīē ſecundū
tempora. Vult dicē id quod i
pōt homo hīē exiſtis rebus q̄s
dixit aliquo tpē ⁊ nō q̄ ſicut
eſt mlr̄ quā homo habere non
pōt don̄ ſit in etate / hec aūt omia
uſque h̄ docuit nos gn̄aliē ptolō
et de hinc maña pticlāt̄ omia
quādo ad loca eoꝝ pueniūnt.
Nos aūt nolumus dicere id
breuit̄ quod remāſit de ratione
quam cepim' pro demonſtrā
do proficuū quod iacet in hac
arte. Hoc dixit breuiter quod
ſi totū pficuū qꝺ iacet in hac
arte totū uellet nārare iō iumi
inplōgaret. Et incipiem'
primo nārare ⁊ finē propoſiti
uīī ſcire uolumus uirtutem
proficuū hui' artis. Vult
dicere qꝺ nārabit finem pro
ficuū quod homo poteſt de hac
arte habē. Dicamus ergo
qꝺ ſi inſpexerimus uirtutem
proficuū qꝺ iacet in ea ꝓ ſuū
inueniem' rem nō eē que tm̄
proficiat anime / nec eam ſic
exilaret / nꝫ dirigat quantū
ſcire que futura ſunt p hāc
artē / quia homo p eam res
⁊ humās ⁊ diuinas attigit
Hoc quando ſciuim' p hanc artē

moreſ ueientes p uirtutem
ſpē. p eo qꝺ ſequitur cōplōis
corporis. ante quā de illis app
eat ulla malitia poterimus
eos dirigere ⁊ emendare i
modo q̄ inethicas dixerunt.
Et ſi intellexerimus p hanc
artez quod iſt̄ mores boni
augebimus et firmabimu'
eas magis. Et hec totū in
pueritia facē poſſumus le
uius quā in etate maiori
quādo mores quales ſūt
apprehēdūt cōpleti. quia tūc
graue multū eſt eos mu
tare. / Amp̄ quando ſciuim'
p aſtronomiaz ea ad que re
cipienda eſt ſp̄s magis p
atus ul' elongatus. ſicuti
ſūt magiſtia ſcientie aut
leges curabimus de re illa
in qua recipiēda eſt anim'
magis pata et dimittemꝰ
illaz ad quā recipiendam p
ata nō eſt / Et ita excuſabim'
penā et laborē corporis et ſpē
quia fruſtra laborat quis
de re ad quaz recipienda n̄
eſt aīa ꝓpata. nā talia qua
lia hec ſcire poſſumus p
hanc ſolūmodo et nō p aliā.
Et poſtquam eſt ita nich'
eſt ꝓ quid melius diri
gere et letificare poſſum'

aīam quam p hāc artē. nec qꝺ
mal' proficuū ſibi faciat / qm̄
ea de quibus ſum' pati ad di
ſcemus melli' et multū dele
in ſi imitomixim' nos de ipis.
Et hec ſūt res humane quas
dixit. / Diuine uō quas dixit ſ̄
forma uera quā pōt habere hō
qui ad eam ſūt ꝓpatus. et hec
forma uera eſt hoīez deum i
cognoſcē ſicut antiq̄ phī docu
erunt. Et ſilr̄ p ſc̄m corpo
ris / quoniaz p hanc artem ſcīē
poſſumus ea que dentia et p
ſtabilia ſūt cuilꝫ ꝯplōni. Hoc cor
poris proficuū eſt cōſuare ſa
lutem. et leuare infirmitatez
ab eo. et quando aꝓncipio per
aſtronomiam ſciuerimus cui'
ꝯplōnis erit corpus et cuius
modi infirmitates futuris tpī
bus ſibi contingent ſciemus
qualit̄ ꝓpabim' illō cor' pro ſu'
conſeruanda ſalute. et prodeſ
ſendendo ipm ad infirmitate.
et poſtquā eſt ita nich' eſt quid
magis pficiat corpori quam i
ſcire p hanc artem ea que futa
ſunt. Similiē aūt aſtrologo i
honores et diuitias p hanc ar
tem debem' dicē id quod in phi
dumis / quoniā p phīaz nō tenet
phūcū magnas diuitias et i
res tales / nō tam ꝓ hec rectū eſt /

quod phia de honestate. Et sili
hanc artem non debemus de hone
state nec dimittere alia profi
cua magna que possimus
in habere. H Vult dicere quod
phia non habet p naturam q
dat divitias s. in p eam per
venit homo ad discendum vias
quibus potest melius lucrari. i
Silr ars ista non p naturam i
sui set per ea sciendam potest ho
ad magnas divitias pvenire.
quia docet hominem res facere
qbus se multum adiuvat in
lucrando honorem et profi
cua multa / Unde non convenit
de honestate phiam in hac a
te eo quod p se magnas divitias
non dat statim / nec quod homo
donat honores et pficua m
gna que habere potest corpori et
anime prout dixit. P Et ge
neralr dico quod tu debeis in
telliges / quod illi qui de honestate
hanc autem dicentes quod in ea i
sciendo non est proficuum / viaz
veritatis non tenent / et quod
certi qui dixerunt quod nullum est
pficuum in sciendo res ante quam
sit / Verba vacua et sine disc
retione dixerunt. H Vult dicere
quod illi qui dixerunt quod i
sciendo futura non est pficuum
non bene inspexerunt in verbis suis

et laxavit verba qualia accidenit
eis. et non sunt ratione determinati.
P Nam omnino oportet nos scire res fu
turas. quoniam nisi eas ante sciui
mus et pparavimus nos in eis / posse
mus in hora re talem invenire /
que faceret sensum perdere. vel hora
supveniret tale gaudium vel tri
sticiam que faceret insanire. H Hoc
videmus visibiliter omni die.
Et nos scimus homines qui thesa
urum hora subita supsciam in ve
nerunt ex quo pdiderunt sensum
pnimio gaudio quamnunquam
recuperare potuerunt. s. fuerunt
hac de causa perditi et alia qbus
hora supvenit res. non fuerunt
sic tamen quod sensum ex metu ni
mio pdiderunt / Tamen ille qui
futura pscire potest. non amittet
sensum. set remanebit in memo
ria sua firmus. Hoc enim pro
ficuum habet homo de hiis. vero liberari non
potest aliquo modo pp constellationem
hoc demostras que valde fortis
est / Set sialr fuit quod pparatione
a qua valeat est proficuum t
multum magis. P Pronosticatio
tamen mutat vero usque in paulatim
producendo in mente ea que
futura sunt alonge multum.
et pparat ea sibi ac si forent pn
tia mansuete multum et sine
impetu. H Quando homo novit rem

futuram omnino quod debet esse non potest
revocat eam in mentem sepius
et temperatur in ea. et non sup
venit impetuose sicut de mor
te qui se pparat omni die / Simili
quanto aliis pscaverit quod i
inveniet vel lucrabitur ante
aliquo tempore cogito cogitabit ea
spatiose quo eum custodiat. vel
qua via in eam veniat. Verum quan
do bene inspexeris in talibus i
predicantibus invenies prout
dicit ptolomeus. Et postquam
sic magnum iacet pficuum in
sciendo ea que futura sunt ante
quam sint pblandiendo nobi
tatem et sensum in hiis de quibus
homo liberari non potest. et eo ma
gis si posset pparare aliquid liberari
deum eorum qui dixerunt in sciendo
do pnosticationes non esse pfi
cuum non est verum. P Set pp
hoc non oportet ut cogitemus quod
omnia que accidunt hominibus p corpora
celestia sunt necessaria / ut divina
que homo removere non po
test. H quod dixit p cor
pora celestia vult dicere pp com
mixtiones que fiunt in aere
nos circumdante ob figuras et
situm stellarum. Divina vero que
est inter rem divinam et aliam
est. quia res de mundo non potest
id quod ante pvenit disturbare.

et in non potest aliis liberari. set res
alie non sunt ita / ptolomeus autem
dicit p hoc tamen quod credere
non debemus ut omnia opera ste
llarum sint s necessaria ut divina.
in eorum sunt que sunt talia. et eo
rum que possunt mutari. et in
homo liberari potest / Et postquam est
ita manifestum est quod quanto i
sciverimus res que possunt i
mutari. quod in potimus nos
pparare aliqua custodire. et de
magnum et multum proficuum
est hec partis artis. P Primo scire
nos convenit quod motus celes
tium corporum est res divina que
res de mundo nequit modo aliquo
disturbare. quoniam est necessaria.
et in aliud esse non potest. Sim
ut qualitates rerum terrenarum
sunt naturales et convertibiles
recipientes res primas a celesti
bus corporibus / in modo accidentis
et rei sequentis aliam. Et una per
accidentium hominibus non contingentium pvie
nit pp pestilentias generaliores et
viliores / et non accidit ex propria i
natura quam magis res habet p
se. sic et quando aer corrumpitur /
corruptela sic magna quod vix pos
sunt se homines custodire / qui multi
moriantur eorum aut pp calorem i
magnum / aut pp aerem vel putrefac
tionem / sive pp malos ventos

forma celestis ut movetur
uno modo semper. ita influit
uno modo semper secundum diver
sas figuras planetarum et
signorum / situm climatis et
meridiani et octave spere.
Hec quidem sunt officiales
imutabiles dei. Sed va
rietas effectuum in terrenis
pvenit ex parte materie
Ait Aristoteles frustratur
effectus celi ex indispositione
materie.

quippe fatuit multos in
mari. quia sp̄ res maior / et
fortior debiliorē ⁊ nu̅ˢᵗᵉᵐ ſuperat
accñtia nō ſunt āliquā cōtin
gentiam ex p expoſitē illi
ipā cuiꝫ pp aliquā mutatōe;
contrariam mutationi. Hoc
tum hoc dēm est amforiſmⁱ
unus. Et eius gloſā est hoc
modo. motus ſtellaꝛ et uir
tutes que coniunguntur
ex ſuis motibus intus ſut
res necciē ⁊ de fcō dei quas ni
chil disturbare pōt. nec est res
que mutari ſeu cōuti poſſit
aliqua manie ſeu mō / tamē
quali res terrene recipiant
opa uirtutū ipāꝛ est res nāl
⁊ cōtibil. quoniā hec res
terrene ſunt ſbē p ſe et
recipiūt opa corpoꝛ celeſtiū
immō accñtis. ⁊ in mō ſcdāꝫ.
Sicut res diuiūa mag opus
recipit apſtōi / et ſicut lucem
recipit diafanū quod p pō
adyafano quod p actū est / Hec
autē ūba demonſtrant magꝫ
pōꝫ ptolo in ſciento diuīa et na
turalia et omīa ūba ſua apte
demirant magnam ſapientiā
⁊ poſſe ſuū in loquēdo in oībꝫ
ptibus phye. Et do quod dix
quod aliquā accñtia cōtingt
hoībꝫ pp peſtilentias gnāliceēs

et ūliores. et nō ex natura ppa
quā hēt iūāqꝫ res. Vult dicē
quod queꝫ reꝛ nālīū recipit
impnᵒ cōtutibus ſtellaꝛ rem
ppam in omibus ſuis muta
tionibus. Et qn̄ cōtingit p
ſtellas res ppas gnālioꝛ et
maioris ūtutis quā ea que p
tinet ad quālibet reꝛ ptīclā
rum ipā gnālioꝛ et uirtutis
maioris deſtruit accñtia ptī
clāria. ⁊ iur hēt poſſe omīa opa
mutandi ſicut accīt in tempo
ribus quibꝫ aer mutatᵘ qui
nos circūdat mutatōē tali q
uix ſe pōt ās ab eo cuſtodire.
quia nimiū ēē calī aut frīoᵘ
ul putrfōne cōruptus quei
mltis locis mortalitatē facit.
Aut ſicut accīt in magnis p
liis ubi moriuntur gentes
mlte. Vel quod eueniunt ma
gne inundatōnes aquarū qbꝫ
mlti peunt / Et ptolomeus
in talibus quali h̄ reddit ra
tionem quod est p eo quod
res maior uincit maiorem
et fortior debiliorē / Et dixit q
accñtia ptinentia ad quamlꝫ
reꝛ ſecundū qd̄ ea recipiunt
p mā hora qua gnāntur acō
poribus celeſtibus mutantᵘ
etiam p contraria. Et poſtqꝫ
est ita manifeſtum est qđ

terrena nō recipiūt opa ſtella
rum neceſſario de modo qd̄
mutari nō poſſint ex eis. tn̄
ſūt talia que poſſunt mut
tari / et in talibus ſcire pronᵒ
ſticationes est pficuū ualde
magnū. P Et poſtquam hēc
ſicut prediximus bene intl
ligimus rebus omibꝫ tam
bene ūlibꝫ ſicut et ptīclari
bus quibus accñtia ɔtingt
ſi res prima fortioꝛ et maioꝛ
fuit quā res alie cōtraīe ſiñ
dubio necciſſariū est ut mᵃ
ioꝛ penitus et que ſic nō fu
erant / ſet ambe ſint in debi
litate equales poſſūt delem
cū aliqua ſpatie mutari et
ſi accñs contrariū nō uene
rit p natura ſequatur. Hoc
ult dicē quod opa que op
antur ſtelle in terrenis tā
bene ūlia ſicut ⁊ ptīclaria que
ſūt opa quelibet p ſe unꝰ
maneriei ſūt in hoc. quia
ea que fortius habuerint
contrariūm penitus ēē nō
pꝫ ozꝫ pficuum autꝫ in
hac pronoſticatōne ſcien
da habet hō est quia blan
ditur uoluntatem ne ē
res ipā impetuoſe contin
gat. Que uō hn̄t contra
ria equalia uirtute poſſūt

mutari deleui ⁊ unū eorū ſpa
tōne aliqua deuiari. Et ſi in
hoc ſpatio nō fieret accñs e
eueniet quod pmi pri demitā
bit. P Hoc autē erit neſcie
tate ⁊ ſi necciitate magna.
Vult dicē quod opa ſtellaꝛ
que hn̄t magnū contrariuꝫ
in ūtute nō tranſibunt ad nos
niſi neſcietate nr̄a. quia nō
faciemus ſpaciꝫ deuiādi eiꝫ
nō ſiūt neceſſaria ut cōtingāt.
Et in hys ſcire pnoſticationes
magnū est proficuū. quia ma
lum imō quod nō eueiet poti
mus deuiare / Verbi gratia qn̄
ſciemus quod uirtus martis
faciet alicui infirmitatē deco
lā in capite uni mensis / huic
obuiare potimus purgando
colām. ⁊ complōnē ſuam cum
frīdis ⁊ huidis temparando. Et
quando hoc fecēimus potēimꝰ
illū ab hac egritudine libare
ſi accidit erit pauca multum
in reſpectu eius quod fuiſſet
niſi hoc feciſſemus. P Hec uēꝫ
uidemus accidere in omibus
alijs habentibus pncipia nāꝫ
lia. quoniaꝫ ex natura antiqꝫ
lapidū est ⁊ uegetabiluum ali
um uulneꝛ et in firmitatum
opari rem aliquā neccīō ſicqꝫ
alī ēē nō pōt. Et coꝛ āqua opatᵘ

Hec ſi res fuerint contrarium
operantes. **H**. Dicit quod hec
quod dix non eſt in opibus ſtel
larum ſolum modo. immo eſt op
ibus rerum aliarum naturalium.
quia nulla earum ope ſuo habet
rem contrariam quod poſſit
eam diſturbare. Sicut de igne
magno quando cadit in her
bas ſiccas. aut de toſico fer
tuliſſimo. uel magis et profu
dis uulneribus quibus homo liberari
non poteſt. aut de forti apparatu
infirmitatis magne uel de
infirmitatibus periculoſis et
fortibus multum. Nam ex hiis
ſunt aliqua quibus homo non poteſt
reparare quando fiat liberari. et
ſunt alia que habent contrarium
unde homo liberari poteſt. et faciens di
ſturbare. Ptolomeus autem ad
iunxit opera ſtellarum et opera
rerum terrenorum. ut melius intel
ligere nos faciat quod hec alia
ſunt res naturales et que poſſunt
mutari. aliqua tamen eorum ſunt
que nullo diſturbari non poſ
ſunt. ſed expedit ut ſint omnino.
et eorum ſunt que habent contrarium
quod ea contrariare poteſt. **P**. Con
uenit ei ut hoc modo intellig
ant illi qui de hac ſciencia ſcire
uolunt que ſunt accidencia hominibus
contingencia. et quod prius iudicet ſecundum
naturam non inſipientes ad op
pinionis uacuas in ſuis iudiciis.
quoniam quedam ſunt quibus homo
ſe nequid modo aliquo cuſtodi
re. pro eo quod cauſe quibus ue
niunt ſunt multe fortes et ma
gne. et eorum ſunt de manente quod
poſſunt mutationem recipere ſecundum
quod phiſici debent intelligere
de infirmitatibus que earum
ſunt mortales nequeuntes habere
remedium et que earum propter
medicinam remedium poſſunt
habere. **H**. Jd quod dixit quod
iudicet primo ſecundum naturam
uult dicere quando homo ui
dicauerit quod iudicet ſicut in
hiis que mutari poſſunt ſecundum
res naturales mutantur et
non dicat de re quod omni modo eſſe de
beat et remanere non poſſit. non
hiis que ueneriint propter magnas
et fortes cauſas cauſis. nam
de talibus iudicium debet quod
omni modo contingeret. Et id quod
dicit eorum eſſe manentes quod
mutationem poſſunt recipere.
Vult dicere quod eorum ſunt quibus
poſſumus aliqua cuſtodia
liberari. eo quod debilis cauſa
preuenit. et in talibus debe
mus dicere. illud eſt niſi adhi
beatur in cuſtodia. Qui autem
dixit ſicut phiſici poſſunt ſcire
de infirmitatibus que ſunt
mortales. et que liberari poſſunt
propter medicinam. Vult dicere quod
aſtrologo ſcire conuenit que ex
opibus ſtellarum ſunt neceſſaria quibus
nullus liberari poteſt. et hec per
iudicare aperte una et ab alia par
te ea quibus liberari poteſt. ſicut
faciunt boni phiſici qui quando ui
dent infirmitatem que curari
non poteſt. non intromittunt ſe de
illa. quia nolunt ſuper rem inu
tili laborare. cum autem intelligunt quod
liberari poteſt apponunt in mente ſuam
et curant eam. **P**. Jam propter que
poſſunt mutari oportet ut iudicet
iſto modo quo dicam. Verbi gratia
cum quis de natiuitate aliquorum
iudicauerit. et dicere ſi complexio fuerit
huius manentis et aeris proprius
mutabitur hac manente de
modo quod hec complexio temperata
mutetur ad magis uel minus
talis infirmitas accidet pro
ut dicitur beneficium. aut hec in
firmitas creſcet magis. uel hominis
nullus habebit periculum aut ſicut
dicet ille qui nouit iunius.
quod adamas trahet ferrum ſi
eſſe in ponetur. Et quecumque
harum rerum dimiſſa fuit neceſſi
tate quod in ea non operatur res
contraria qua defendatur ipſa
omni modo contingere et primam
naturam ſequitur. Et ſicut dico ap
ponetur in cuſtodia uulnus
non augebitur nec putreſcet. nec
lapis adamas trahet ferrum. **H**. Vu
lt dicere quod aſtrologo oportet ut fiant
res preſcientiam quorumque opera ſtellarum mu
tationem recipere poſſunt. quare licet
ſunt earum que contrarium poſſunt ſecundum
quo diſcedent. et ille qui hoc iudica
re apponat cuſtodiam in. et teneret eas
cum ſuo contrario ſicut faciunt phiſici qui
ſi medicaret uulnus poſſet pu
treſcere et homo in mori. alio quod dixi
gloſa non eget. **P**. Hec eadem que dixi
uitare poſſumus quod non ueniant ad
tales ſtatus contrariando ea ſecundum
naturam et prouidentiam iuſtitiam ita enim
res ille ſi illi neſciunt accidentia que
contingunt hominibus. uel ſi ea ſciunt
et non preparant rem aliquam qua ipſe
contrariet accidunt modis omnibus
ſecundum quod eueniet ordinatio prius ne
cum auſata ſunt ante quam eueniat
aut apparuit cum ſciens dare reme
dium non accidet. et ſi accidunt erunt
res modica. **H**. Jd quod dixit hec
eadem que diximus a rebus illis defen
dunt. Vult dicere manieres medicum
quibus mutant operacionem naturalium per contra
rium quod eſt in eis. hec eadem modo
ſunt ex opibus celeſtium corporum que
remedium poſſunt habere. quoniam ſicut
opera terrena rem primam ſequuntur
niſi aliquo ope reſiſtantur. ſic opa

celeſtium cor⁹ opus ꝑ nc̄ ſe
quitur niſi cōtrariet̄ᷣ ope aliq̄
ul' meducēt̄. tam̄ ſi mediabi
tur aut deſtruentur in totū
et nō erit. ul' ſi fuīnt ent eī
in te modica res multū. **P**ost
poſtquā hec ūtus una eſt et
eadē in rebus ūlibꝫ ꝛ ꝑticlāribꝫ
mirandū eſt quia rōe ꝯ qd̄ ·
hoīes neſciūt ea que futura ſt̄
in rebꝫ ūlibꝫ ꝛ nō ꝑſtant ꝑpa
tionē et cuſtodiā que expedi
unt cōtra ipā / quī ꝑplares oēs
de ūo ut plīm cognoſcūt de
ūo qd̄ ꝑſtare pōt ānī tpā et
nubes ſtellar ꝛ figuras lune
et inſpiciūt multū in eis ꝛ
in cuſtodiendo ſe ab eis ꝑpār
res frigidas in eſtate et in hy
eme res calidas . et ſtudent
adducē ꝯplōnē tpūs tēpatē.
Amp̄ qa inſpiciūt ad nubes
ſtellar fixar / quī cuſtodire ſe
uolūt arebꝫ q̄ accīt ꝑ mare ·
Siīr de beſtijs ꝑncipus quī dāt
maſculū femie ꝛ in plantan
dis arboribꝫ inſpiciunt ad
figuras lune quī ē plena aut
minuta . ul' aucta / ul' ñ unq̄
nullū inuenī⁹ q̄ hec eidē nec ·
mendax ēē diceretur. ul' qd̄
ēē nō poſſit aut quod magn̄
ꝑſtanꝫ nō adducat / Sunt
tn̄ aliq̄ dītes in ꝑticlāribꝫ

quod hō neq̄t ſcire ea que ·
accīt / ex hijs que ꝑpa cuilibꝫ
ꝯplōni rer . ſiē qd̄ ſit frig⁹ ma
gis ul' min⁹ ꝛ ſilr̄ calor . ꝛ hō ·
nō ſe poterit a ꝑticlāribus cuſto
dire / Et poſtquā manifeſtuꝫ
eſt qd̄ ēē debeat ut calor eueni
at in ſtābim⁹ cor̄ uīā ita quod
nō ſēbim⁹ calorem ſic magnū
quī eueiet . hec idē potī⁹ tene
facē in ꝑticlāribꝫ . ꝛ potī⁹ bn̄
augē calorē ita qd̄ maior erit
hac caūē rōe . **H**ec omīa ūba
ſūt amplīs ini⁹ . Vult dicē qd̄
poſtquam ūtus eſt una ꝛ ead̄
in ūlibꝫ ꝛ ꝑticlāribus ſicut ·
ante nos dicaur ioꝑibꝫ ſtella
rum q̄ mutatōnē recipiunt
bn̄ dꝫ hō mirarī qua rōe eueniūt
hoīes ſic igr̄ oēs qd̄ hō ſcire ne
queat ea que futura ſūt ani
quā ſit in rebꝫ ūlibꝫ ſiē ſūt an
ni tpā ꝛ ea que ſciūt paſtores
laboratores ꝛ marinarij etiā
q̄ dix̄ / Et uidet qd̄ in hijs ſa
endis anī quā eueniāt iacet
magn̄ ꝑſtanī ꝑp cuſtodiam
q̄ ī adhibet̄ / Et ſilr̄ accīt in ꝑ
ticlāribꝫ ſibi adhibeat̄ cuſto
dia . q̄ qd̄ in ꝑticlāribus facili
9ꝛ eſt . et ea pōt facē mag̃
hō / h̄ ei eſt ratio tocī h̄ dcī pto
lomei / Omtū quia aliquan
tulū clauſūē uolo melius ·

exponere ipm̄ t̄ . Qui aūt di
xit ſtudet trahē cōplōnem
ad tēpamentū uult dicē q̄
res facit quibꝫ tēpet omīa
tempora anni pro cōſuan
da ſalute . Tu aūt ſaceſ uen
tatem h⁹ ꝑ libros phyce qui
loquuntur de gubernatiōē ·
ſanor / Et id qd̄ dix̄ in ꝑncipi
ponēdi beſtias maſculū feīe .
ꝛ in plantandis arboribus ·
qd̄ inſpiciūt ad figuras luē
uult dicē id qd̄ faciūt ſapiē
tes laboratores ꝛ paſtores an⁹
conſuetudineꝫ ſaceſ aliībus agri
culture ꝛ ꝛmbri . Et id qd̄ ·
dix̄ ꝑꝑietatē ꝯplōnis rer de
adiendo in calore ul' frigus .
vult dicē de cōmixtiōē que
ſit ꝑp ꝯiētōeꝫ uirtutū ſtellar
quia ſēꝑ augēt in ūtute ſol ·
ul' minuīt de ea / Et id quidē
ſilr̄ potī⁹ addē in calorem
hac caūē ratiōē . Vult dicere
qd̄ ſicut poſſumus minuē
de calore ꝑ ea que facimus .
ſicut poſſum⁹ in eū addere ꝑ
ea que facim⁹ et in frigore
ꝛ id . **P**ñ tn̄ ſi tn̄ hui⁹ erroris
eſt grauitas ſciendi ꝑti^ia ;
anī quā ſit ꝑ eo qd̄ hoīes utū
tur . h̄ paꝛ ualēt . **H**ō dicat qd̄
ratō ꝑp quam aliq̄ ſūt igr̄
quod ꝑti^ia ante quā ſit neſciāt

hō ſcire n̄ eſt ꝑp grauitateꝫ
ſciendi ſūt igr̄ ꝑnoſticatiōes
ꝑti^mꝫ ꝛ quia hoīes hijs tn̄ q̄
tum ūlibꝫ nō utuntur . **P**ſta
quod ꝑp hēc errorē hoīes de ꝑ
ticlāribus nichil credunt .
quia id qd̄ hēt in ſe unū neq̄t
ut plīm inueniri . ſicut eius
mō pronoſticatōnes cogite ſt̄
unī h eſt res que cōplere non
in ueniri pōt . **H**ō docet nos ꝑ
hec dcīn qd̄ ratio grauitatis ꝑ
noſticationū ꝑticlārium
eſt quia ꝯmixtio que ſit de
rebus ꝯtrarijs intelligi non
pōt de leui ꝑp cōtrarietatem
que ē in ea . ꝛ ꝑpt hec dunꝫ
eſt quod hō ſciat ea ꝯplete .
Pꝫ Et quia nature ꝑ altiores ſt̄
ꝛ diſturbationeꝫ non recipi
unt ſui motus crediderunt
quod omīa ſiunt in mō rer
que mutari nō poſſunt . nec
hō ab ill' ſe cuſtodire poteſt . ·
Hō Et quia ſtelle ſūt altiores ·
multꝫ quā mund⁹ totus . ·
et ſue uirtutes ſic fortes ſūt
quod uīgūt omēs alias ūtu ·
tes ꝛ diſturbationem aliquā
nō habent ſui motus . credi ·
derūt multi quod ear opera ·
ſilr̄ ꝯūti nec mutari nō poſſet .
nec hō ſe pōt cuſtodire ab eis
in mō quod ſūt ñaī ſui mot⁹

hec aūt ēdulitas uera eēt
si mā recipiēs opus nō recip
et opa ab alijs. Sed recipiens
arebus multis deuire nō re
apiet stellarꝫ opa si in eis aliq
fuent contrariū ꝗ̄ stellarꝫ
opibus fuīt equale Preterea
et ꝗ̄ de pronosticatōnibus ē
dixerūt. Nam licet ut plūm er
retur in eis ꝗ̄ tn̄ modicū ꝗ̄
uer repitur. nullꝰ de uire deri
ligi et pquiri. quia rem inue
nīmus pro custodienda salu
te. et si p hec ꝗ̄ facimus neq̄
ant omnes hoīes custodiri nec
sit custodia toti ppl̄o est tn̄ sa
lutis custodia aliquorꝫ corꝫ
et quāquam modicū sit ꝯt
tn̄ ut uoluimus pquirimusꝰ
et pcuremus fare. ac teneaꝰ
p re bona ⁊ nobīs ualde Hic di
cit sīr teneo ꝯuenire. ꝗ̄ ꝗ̄
quā isti cōsiderantes in rebꝫ
pnosticatōnū astronomie er
rēt multū. ꝑtamē modicū cer
titudinis ꝗ̄ est in eis dilīgē
nos multū ꝯt ⁊ procurare de
illo de mō quo faciamꝰ in custo
dienda salute. Et licet in eo ꝗ̄
facimus nō iaceat custodia p
toto ppl̄o. quā nō ex illo modico
sūt aliqui custodiri ꝯt ut ī te
neamꝰ p re nobīs ⁊ bona ualdꝰ
sibi n̄ sit paucū. Post hec ei decimo

cet nos ptolomeus quod
nobis ꝯt ut sequamur. mlꝰ
tum aūt quamuis ipius sit
modica certitudo. nō p eo ꝗ̄
iam pbauit ⁊ demōstrauit
nobis ꝗ̄ si in ea apposuimusꝰ
bene mentē quāquā inueniāc
mus in illa uīdicaı erit ee cer
tum. ū forsitan alı̄ dedarādo in
certudinū p errorē aliquē Post
silāt enī quod sapiētes de egi
pto quī huiꝰ artis docuerunt
ponebāt physicā cū pronostica
tionibus astronomie in oīb
libus suis p eo ꝗ̄ res istas
in hac manere sciebant et
nō adiūgerent hora una ātes
uirtutis cum medicatione phy
ce p lubando a pestilentijs uenīē
tibus apte corporis celestis si
ue presentibus uel futuris. si
ue uīlibꝫ uel particularibus ū
quia uidebant quod p ī scīm
nō dampnarentur res nec
pestilentias ipās reciperent.
Hic iam docuit nos quod opa
stellarꝫ uīlia uel pticla possūt ppa
tione mutari. ⁊ p affirmādo
hec accipit testimoniū ab anti
quis illis qui docuerūt hāc
artē. et isti sūt antiqui sapiē
tes de egipto. nā isti sicut audiꝰ
uimꝰ docuerunt hoīes sāās oēs
⁊ mesēs ⁊ hec affirmat sic

plō et docet nos ꝗ̄d ptoloꝰ p ea
que faciebant componebant
physicam cū pronosticatiōibꝰ
astronomie pro eo quod scieb
ant res istas de manere ista
fore. Vult dicē quod sciebant
quia opa stellarꝫ mutari potꝰ
ant posuerūt opa physice cū
opibus astronomie. ut per
physicam remoueret dāpnū
quod ueniebat p stellas. Qr āt
dixit nisi quia tenebant per
scīm illud quod nō dampna
rentur res. Vult dicere quod
sapientes illi possent res ter
renas ab opibus celestibus li
berare. p ꝯmixtioēs et incanta
tiones ⁊ res uirtutes habētes
quas ponebant ad colla et in
rebus Post et propter hec poss
uerunt res uim habentes cō
trariam huic nature in secū
do gradu uirtutis inditu iasi.
Hic uult dicē quod sapientes
de egipto posuerunt opa stel
larum in primo gradu uirtu
tis et ea cum quibus cōtrari
ari possint in secundo gradu.
Post posuerunt antiqui uir
tutem proficiu huiꝰ artis in
uno gradu cū uirtute prono
sticationum quas de libris
suis in physica nominarūt
ut scirent p stellas statūs cō

plōnū tempor et infirmitatē
contingere debentes in opatiū
celestis corporis. ⁊ ea que adue
nient eisdem infirmitatibus
pro eo quod ex rebus illis cogꝰ
scēnt ꝯmixtiōes quas facē
haberent ut plūm. quoniam
omnā corpora omnesqꝫ infirmita
tes unius status esse nō possēt
et uniꝰ tempamētī. aut sciret
bene physicam et ea que cuius
corpori et infirmitati ꝯuenit se
cundum ī mandabit quēlibꝫ
custodiri custodia conuenienti
eidem ut nō incurrerent infir
mitates ipās uenire debentes
tali. s. medicina in qua error uel
defectus nō eēt ⁊ de cura illa ad
finem cōgruum puenirēt.
Hic uult dicē p hec dictū quod
sapientes de egipto qui cogꝰ
uerunt quod hec ars multū
cum physica se tenebat in uo
luerunt unam partem ipius
in libris suis de physica ut sci
rent p astronomiam ꝯplō
nes que profecte sūt cuilibet. ut
ea que accidunt quibus muta
tur corpora et aīꝰ moti accīta
proueniūt a mutationibus
ipis. Quod autē dicit pro eo ꝗ̄
sciūt res istas et cōmixtiōes ꝗ̄
accidunt ut plūm. ⁊ c. quod dicit.
Vult dicere quod quanto in

ſpexerunt quod corpora et in
firmitates ſunt multaꝝ et
diuerſaꝝ manerierum inſpe
xerunt in hac arte proſcien
do accidentia que cõtingunt
in aere. ⁊ lucrati fuerant de
phyſica ſapiam ex commixti
onibus conuenientibus ac
cidentium cuilibet. Et p has
duas artes magnam habue
runt uirtutem gubernandi
et cuſtodiendi ſalutem corꝑᵐ
⁊ medicinandi in firmitateˢ
qualeſcumque contingent
in mõ quod illi error nõ acci
dit nec defectus in opere ſuo. h
enim dein docet nos pfectiõ
nem ⁊ bonitatẽ magnam ſa
pientũ antiquoꝝ de egipto ⁊
quod erant magiſtri ſuis. Et bñ
credo quod ypõcras et Galienus
et omẽs phyſici greci tene
bant hanc uiam quam inue
nimus in libris ſuis quod
nobis paruit in talibus in
tem apponere. P hec autẽ
dcã ſuit. que gnaliter prepõ
re nos conueniebat. h uu
lt dicẽ quod q̇ꝗ dixit uſqꝫ
hic eſt res quam hominẽ
itelligere ɔt cum ea inſpicẽ.
et ſciat qd dcã ſuit gnãlia et
ꝑ hoc melius intelliget prin
hui⁹ artis. P oſt nunc uolu
mus in iiiᵒ introductorij dcã
ponere que dicemus. h uu
lt dicẽ quod ea que in hoc li
bro ab hinc in antea nos do
cebit ſuit regule ⁊ radices h⁹
artis tales quod ante eas in
telligem⁹ bene p quamq̃ꝫ
ptem hui⁹ artis uoluerim⁹
ire poterimus expedire. et li
ber iſte introductorius erit
totus quo hui⁹ artis omẽs
intelligimus rationes. P ſn
apientes loqui de opibus ⁊
que faciunt mutationes p
pnie reꝝ celeſtium. h uult
dicere quod incipiet dicere
regulas ⁊ radices ptinentes
ad q̇lĩbet corpoꝝ celeſtium
.ſ. ad q̇dlibet ſepatum p ſe. et
quod omẽs partes hui⁹ artis
de hijs rebus ſimplicibus
componuntur. P oſt ſequẽ
inter ſapientes antiquos il
los qui hoc ordinarũt ꝛnali ⁊
ordinatione loquuntur. pri
mo de opibꝫ duoꝝ luminari
um et planetaꝝ erraticarũ.
h dicit quod q̇ꝗ uult dicẽ
in hoc libro eſt ſecundum p
bationem et rectificationẽ
ſapientũ antiquoꝝ et ſicut
expti ſunt quia ɔt pnãꝫ ſo
lum modo ea dimittere q
nẽ nõ ɔſunt. Nam primo in

cipit de duobus luminaribus.
et .q. planetis erraticis pro eo
quod eos inuenit maioris
opis in terrenis quam omĩᵃ
corpora celeſtia. quia ſumo
tus propria ſic ſunt diuiſa
p naturam et multaꝝ mu
tationum. ſicut terrenaſt
⁊ magne conuerſionis. Et
quia p h̃ poſſumus p ueire
ad ſciendum uirtutes alioꝝ
corpoꝝ celeſtium. hic eniꝫ
finitur ratio quam dixit in
hoc capitulo. ⁊ cõuenit qd
omẽs rationes preteritas ⁊
teneas preſentes in tua me
moria quando unam quaꝫ
que reꝝ quas dixit ante le
ges ⁊ ſic intelligere poteris
q̇ꝗ uult dicere quia maĩie
ꝯ docet et hoc intelligas ſi ſic
feceris. Hic aũt ɔplẽ uolumus
hunc noſtrũ tractatum de g
glõ. Et incipiamus ſecundũ
tractatũ gloſe quarti capitu
li prime partis ptolomei p
eo quod uſqꝫ huc erat tot⁹
unius rationis. ⁊ ab hinc ĩ
antea de alia loquitur ratiõẽ

Scdꝫ tractatus gloſe halꝝ ſuper
primo tractatu libꝰ quadripti
ptolomei. dixit haly.

In primo tractatu gloſau
imus ea que prepoui ɔ
unt paucĩoribus hui⁹ artis
et in hoc alio dcã gloſabim⁹
ptolomei que dixit in quolꝫ
planetaꝝ p ſe. et probabim⁹
quod in hoc eſt oppinio ſua ⁊
maior omnibus alijs. Et ſciaˢ
quod nũquam aliam gloſaꝫ
inuenimus in hoc libro. Cer
to tamen quod ſine gloſa ñ
dimiſiſſent eum aliqui ſa
pientes antiqui ſet nũquaꝫ
ad nos nec ad terram noſtrã
puenit. Conuenit ergo ut
referas deo grates p eo quia
uerba hui⁹ boni uiri ſic clau
ſa dignatus eſt aperire nobis.
Uerumtamẽ ſi in noſtris ueꝛ
bis aliquem errorem inueñ
is illũ tu dirigẽ debeas. nec ĩ
ponas nobis culpam quoniaꝫ
nõ eſt hõ qui omnes errorẽs
poſſit uitare. C.ᵐ 4ᵐ in ſciendo
uirtutem duorum luminari
um. ⁊ .q. planetarum erra
HOC eſt tercium. dix̃ haly.
capitulum quartũ in quo
loquimur de uirtute lumina
rium et planetaꝝ erraticaꝝ.
ptolomeus ſup eo toto q
in ſuis libris loquitur ſecu
tus eſt uiam quã tenuit Ariſtotileſ
et illis quos fecit. Et bñ appet
quod ptolomeus erat unus
ex philoſophis qui dicti ſunt aridatoles

eo quod discipulos suos eundo docebant. Isti enim docebant manifestiora prius quam ea que fuerunt magis clausa, et sic ibant faciendo donec perveniebant ad magis clausa illius rationis. Unde quia ptolomeus erat de secta illa incepit primo a duobus luminaribus. quoniam eorum opera sunt visibiliora et manifestiora quam opera aliorum. Postmodum loquutus fuit de .v. planetis erraticis eo quod eorum opera manifestiora sunt quam aliarum stellarum. De sole. Rubrica.

Precogitata res est quod opus substantie solis est calorem dare et aliquantulum siccitatis, et hec opera magis propter secuntur et levius scita sunt omnibus aliis propter magnitudinem solis, et propter manifestam mutationem quam per tempora anni facit, et quanto magis accedit contra nostra capita, tanto magis calefacit. Hoc dicit cogitata res de opere substantie solis vult dicere quod manifestum est cunctis hominibus de mundo qui aliquem sensum habent quod opus substantie solis est calefacere multum et aliquantulum desiccare, hec enim est substantia caloris naturalis que est in mundo et hec est elementum ignis. Et scire potes quod quanto magis contra capita nostra venit. tanto magis calefacit et calefaciendo desiccat aliquantulum, eo quod exsudat humiditates trahendo eas a corporibus aliorum sicut dixerunt physici, et trahendo dulces aquas de mari sicut dixerunt physici naturales. Et *Galienus* Galienus probant quod omnes naturales virtutes calore qualis est complexio vita solis omnia sua opera faciunt. Cum autem dicit hec opera sunt proprie magis sentita et levius scita. vult dicere quod sensus sentiunt opera solis magis quam aliarum stellarum. Et intelligit homo quod est sicut sensus sentiunt levius quam intelligat id quod aliis planetis inspicit. quia non expedit, ut inspiciat ibi multum. quoniam res est visibilis et manifesta. Et ptolomeus reddit rationem quare hec magis in sole quam in aliis stellis appareat, dicens quod est propter magnitudinem solis et propter mutationes que per ipsum apparent in .4. anni temporibus, gratia quam dixit magnitudinem dixit eo quod est maius corpus quod est in toto mundo quod sensitum sit sicut in .4. tractatu al-

magesti probatum est. Et propter hoc dicit quod eius virtus maior sit cunctis aliis virtutibus et omnium aliorum corporum de mundo. Nam virtus cuiuslibet corporis sue similis est magnitudini, sicut probatum est in de naturis. Et hec intelligimus ab eo quod apparet de operibus solis in temporibus anni. Ptolomeus autem revertitur pluries ad loquendum de operibus solis et in substantia sua non loquitur, ut intelligere nos faciat quod stellarum opera que ad nos perveniunt sunt virtute operis solum modo, et non propter qualitatem substantiarum earum que sunt de natura operum, quoniam loqui de hoc non est huius scientie, set nature. Nam in hac scientia non habemus inspicere si est propter qualitatem nature, aut propter opus. Nichilominus tamen habemus apparere ratione verborum ptolomei quod eius oppinio cum illa aristotilis una erat, ut substantia omnium celestium corporum sit essentie que non calida non humida non frigida non sicca. Ptolomeus ex quo verbis que dixit de sole docet nos regulas. 4. Una est generalis soli et stellis aliis omnibus et hec est quod virtus stellarum *prima regula.* sequitur corporum suorum magnitudinem, cuius demonstratione dare leve est. ita quod postquam omnes stelle sunt unius substantie generaliter sicut ut res omnes que desunt de hac substantia dicte sunt etiam de speciebus et personis cuiuslibet. Et iam probatum erat quod hec substantia operatur in terrenis opera que sunt unius nature generaliter, et sol est una ex speciebus huius generis et eius virtus magnitudinem suam sequitur pertinet, sicut quod virtus aliarum specierum huius generis sequitur corporum suorum magnitudinem huius species sunt omnes alie stelle. Secunda *secunda regula.* est quia postquam virtus solis maior est virtute aliarum stellarum, sicut in de rebus que sunt in terris habeat ea que pertineant ad talem virtutem sicut est regum reges nobilitas posse habentium apparere, magnitudo cordis et intellectus. Et secundum hanc regulam sicut ut quelibet aliarum stellarum habeat res tales quales pertineant ad suam virtutem. Tertia est quod *Tertia regula.* sol eo quod multum calefaciat et exsugat modicum sicut dixi in primo tractatu quod opera que faciet in corporibus

∴ Substantia celestium non est subiecta qualitati calidi vel frigidi, quia sic esset in celis dare alterationes et corruptiones cuius contrarium videmus ex perceptione motus uno modo semper

et morbus alium sint contraria
huic complexioni, et propter hoc con-
uenit ut habeat cor et eius uenas
naturalem calorem, uitam et
tatem iuuentutis, et de operibus
spiritus ut sit liber et expeditus ac
intelligens, diligens, limpidita-
tem lucem et omnem rem cla-
[4a regula] ram. Quarta regula est ea que
compossita sunt de hys que
dicta sunt in alyis tribus regu-
lis, sicut est bona uoluntas dil-
ligere ludere laudare quod est
res que sequitur limpidita-
tem et intellectum. Cum autem
inspexeris in istis regulis, et
de omnibus rebus alyis per eas
scire poteris res omnes que sunt
in sole. Nam secundum hoc
conuenit quod de mineris habeat
iacintum preclarum et aurum et de aliis
complantis nobiliora que in eis sunt.
Et pro eo quod eius uirtus
maior est et fortior conuenit ut
sit maior in rebus omnibus
operatis, et quod omnes alie stel-
le habent participationem cum
eo in opere. De luna. Rubrica.
P. Maior enim uirtus lune
est huiusmodi pro eo quod est
multum contra terram, et prop-
ter fumositatem suam que per
eam elleuatur a terra, et propter
hoc ad talem statum mutat cor-

manifestam mutationem, que facit
mutari et putrescere corpora et
cum plurimum, et habet etiam cum
sole participationem modi-
cam in calore, pro eo quod
recipit lucem ab eo. Post-
quam docuit nos quod uirtu-
tes stellarum corporum suorum
sequuntur magnitudinem.
Et corpus lune paruum est et
sicut in almagesti monstra-
uit et eius opus sequitur
opus solis in parte una, hic
dicit quod est hoc pro eo quod
est multum contra terram
et peruenit ad nos eius uirtus
ante quam mutatur et propter
hoc apparet eius uirtus magis
quam aliarum stellarum. Et inue-
nimus uisibiliter quod trahit
humores etiam corporum
eam sequentes tantum. Et pro
eo quod habet lucem a sole
operatur interueniens calorem
modicum accidentalem cum
quo facit putrescere et mu-
tari humores existentes in cor-
poribus sicut ostensum est
in physica et natura. Et ma-
nifestum est quod lux facit
calorem et potest hoc probari
per specula que comburunt et similia.
Et quia luna lucem habet
a sole conuenit ut habeat modicum

calorem, quem facit sicut per
accidens, et hoc est id quod uult
dicere ptolomeus. Et quia hoc
non intellexit albumasar credi-
dit quod erraret in dicto suo di-
cens quemodo potest fumo-
sitas humida ad lunam ascendere
cum fumositas ascendere ne-
queat ultra .16. stadios et luna
satis longius est. Ego uero re-
spondi de dictis talibus qualia hec
sunt, et dixi qualiter non intellexit
hoc, quia ptolomeus noluit
dicere quod fumositas humida
ascendat hinc ad lunam. Set
dixit quod ascensus fumosi-
tatis humide qui est uersus
lunam, docet nos quod tra-
hit humores terre et aliorum
corporum eam sequentium
sicut adamas trahit ferrum.
Et pro eo quod dixit quod homines
intelligunt hoc a motibus in-
notum maris, et humiditatum
corporum sufficit in hac ratione
dixisse quod ascendit fumo-
sitas ad partem ubi est luna.
Et ptolomeus dedit nobis
etiam regulas .3. de luna. Pri-
[1a regula] ma est quod uirtus que est
contra terram habet maius
opus pro eo quod ad terram
peruenit ante quam habeat
permutari. Cum autem regulas

istam adiungemus ei que dicta
est de magnitudine corporis
inuenimus uiam sciendi uir-
tutes stellarum, scilicet que fortior uel
que debilior est, et propter hoc
sciemus ea que ad ipsam perti-
nent secundum uirtutem earum.
Et cum has res duas coniungemus
conuenit ut lunates habeat que sole
sequuntur, et sunt in secundo
gradu ipsius. Verbi gratia si
opus solis durauerit annos opus
lune durabit menses. Et si sol
habebit aurum, luna habebit
argentum, et si sol habuit reges,
luna habebit hereditaturos regni
sui, et alia que sequuntur se-
cundum ad uirtutem solis. Se-
[2a regula] cunda est quia postquam luna
facit humiditatem per accidens
conuenit ut luna habeat aquas
et omnes alias humiditates et
ea que ueniunt per eas sicut est
frigus modicum quod semper humi-
[3a regula] ditates sequitur. Tercia regu-
la est quod luna postquam ca-
le facit parum per accidens conuenit
ut faciat mutare et putrescere
et hoc quod habeat opera et scientias
conuenientes tali rei. Et pto-
lomeus non nominat regulam ac-
ceptam a motibus stellarum
pro eo quod motus omnium ste-
llarum sequuntur motum suum

ꝯt quod habeat uirtutem appli
candi uirtutes aliarum ſtellar
cum ſua. Et propter conuenit
quod uirtus ſolis ⁊ lune dñet
ſuper uirtutes aliarum. Et qa
luna eſt feſtina eſt in ſuo mot
tu ꝯuenit ut habeat de terrenis
ea que ptinent ad rem talem ⁊
ſicut nuntij ⁊ curſores ⁊ cete qͦ
nes. Nam conuenit ut ſic in
ſpitiamus de omnibus ptinẽ
tibus ad quemlibet planetar
Et mai᷑ ac forti᷑. **De ſaturno.**
Opus ſaturni eſt infrĩare et de
ſiccare modicum propter for
titudinem frigoris. et ut᷑ hoc
ẽe pro eo quod eſt elongatus ⁊
multum a calore ſolis et humi
dis fumoſitatibus ẽre. Uult
dicere quod facit hoc eo qd opus
ſuum eſt multum elongatum
ab ope ſolis quod eſt opus calo
ris. ⁊ a luna cui᷑ eſt opus attra
here humores. Et hoc ſicut in
alio tractatu diximus. quia qñ
inſpexit ad ꝯpõnem ſaturni cũ
ſole et luna inſpexit quod am
borum erat cõtrarius. et ꝑpter
dixit quod ꝯt ut frigidus ⁊ ſic
cus. et ptolomeus inter ipſe
gloſauit hanc cõpõnem in eo
quod ſequitur. Poſtare quid
uirtutẽ hui᷑ planete et alior
eſt propter rectificationem
figurarum que fiunt ĩ re ſpũ
ſolis ⁊ lune. quoniam earum
aliquas inuenimus mutantes
aerem una manente mutatio
nis augendi et minuendi ⁊
Ni ſi memoriam his eius qd
tibi diximus quomodo pba
re poſſimus ſtellarũ uirtute᷑
gloſa nõ indigeo in hoc dĩo. Et
ſi hui᷑ oblitus es aſculta. Dico
quod ſol et luna eo quod eor
opa magis appent quam oĩu
aliar ſtellar et ſiũt nobis ma
gis manifẽ et ſemp unam ⁊
uiam ſequuntur. ⁊ opera ſtel
lar reliquar abſcondita uid᷑
propter manifẽ ꝯuenit ut in
ſpitiamus ad ſtellas habentes
ꝯitatem cum duobus lumina
ribus p figuras ſi augent in
ſuis opibus ul᷑ ab eis minuit.
et ſic ibis in ſpiciendo ad omẽs
donec certitudinem ſcias oĩu
nõ ſemel ſed plures. Et ſi in
ueneris quod ſemper ſequant᷑
unam manentem operandi ⁊
ſcies de certo cui᷑ modi uirtutẽ
habent. **De Joue.**
Iouis autem uirtutis opus
eſt ꝯplõnis tempate. ⁊ locus
ſui motus eſt medianus in
ter frĩtem ſaturni ⁊ calorem
martis. et propter hoc cõuenit
ut calefaciat ⁊ humectet. qa uo
celeſtis ſua mag᷑ eſt. ꝯt propt
ſperas que ſunt ſub eo ut uentos
faciat generantes. Multi ĩ
diderunt cum audiuerunt hec
uerba ptolomei quod opa ſtel
lar ſecundum eius oppinionẽ
ſequerentur loca ſpar ſecundũ
quod una exiſtit ſup aliam. Si
cut credidit hiza auenquiron ⁊
albumdus ⁊ alij qui cum talibꝫ
rationibus nos impediuerunt.
Ego uero dico quod ſi opa ſtella
rum ſunt ſecundum naturam
quomodo poſſunt ſcari ꝑ ꝑpõne᷑
quadruuiales. quoniam radice᷑
harum ambarum ſcientiarum
diuerſe ſunt una. ſ. ab alia. Am
plius ſi omĩa celeſtia corpora ñ
ſũt alicui᷑ ꝯplõnis calide humide
frigide neqꝫ ſicce ſicut probauit
ariſtotiles quomodo poteſt iouis
ꝯplõ tempari eo quod ſpera ſua
exiſtat inter illam martis et ſa
turni. Nam ſibi ad dicũ inſpe
xeris ptolomei inuenies non
eſſe prout ipſi crediderunt. Et
poſt quam docuit nos uiam q̃
ſciemus uirtutes ſtellar poſt
hunc alia in hoc loco dicens qd
ante probabimus motum op
is quod et opatur in aere nos
accidentaliter inuenimus quod
eſt medianus inter magnam
frĩtem quam facit ſaturnus ⁊
⁊ magnum calorem quam fa
cit mars. Et hoc affirmat id qd
dixit quod calefacit et humectat.
quoniam ſi dixiſſet quod iupiter
facit hoc eo quod ſpa ſua exiſtat
inter unam ſpam et aliam ꝯue
niret ut eſſet tempatus quod
nõ calidus nec humidus. Et
ego dico quod quando ptolomẽs
probauit opus iouis in ꝯpõne
opis ſolis ⁊ lune. loquutus fuit
quod nõ facit calorem nõ ultra
magnum et propter hoc dixit q᷑
motus ſui opis eſt inter opus
martis et illd ſaturni. Qui autem
dixit eo quod eſt calor ſuus ma
gis facit uentos generantes ꝑpter
ſperas que ſũt ſub ipſo. Uult di
cere quod iupiter quia inclinat᷑
ad tẽpiẽ uer ſuis calorem et hu
miditatem quando commiſcetur ⁊
cum opibus alior planetar exi
tium ſub eo facit uentos generanti
nos. et hi uẽti ſunt illi qui ſũt
inſpirate et ſeminibus. et ceteri
uenti tales qui ſũt ꝯuenientes
uite. Et ſi inſpexeris ad cõmix
tionem que fit ex uirtutibus
planetar exiſtentium ſub eo cũ
ſua uirtute tuc inuenies ſic ẽẽ
de bentem. **De marte.**
Mars proprie deſiccat ⁊ per
ſuum ſue in natiue comburit.
eo quod igneum habet colorem.

et quia eſt circa ſolem / ⁊ quia
ſpa in qua ſol exiſtit poſita eſt
ſub eo. Hoc vult dicere quod ꝑ
opus uirtutis martis quando
illud experimur inuenimus
ſiccitatis magne. adid quod di
xit quod uirtus martis ↄburit
eo quod igneum habet calo
rem. Dico quod ſtelle ſunt ſub
ſtantie ſimplices ante compo
ſite diuerſorum elementorum. appito
ſui caloris eſt recta quod in non ē
ad quod mutet colorem con
uenientem eidem ſubſtantie.
Ptolomeus autem docet nos
per hoc dictum regulam qua ſci
amus uirtutem ſtellarum quarum
per nos intelligere non poſſumus
⁊ poſſumus eam intelligere per
colores. In hoc enim dedit adē du
bium quod ſol uiē nos opꝫ. Iſtā
multi credunt quod q color
non oſtendat rei uirtutem et
hoc eſt ueritas in terrenis / ꝓpter
ↄmixtionem elementorum que in
eis eſt / tamen in celeſtibus
non eſt ita. quia non ſuit ullo ⁊
modo compoſita aliquo elem
to / Et propter hoc redunit pto
lomeus ad probandum hanc
uirtutem alio modo dicens ⁊ qa
exiſtit circa ſolem / et quia ⁊
ſpa in qua eſt ſol poſita eſt ſub
eo. Vult dicere quod accidit
ut ſit ueritas rei iſta / quia uir
tus martis conburrit eo quod
exiſtit circa ſolem / et quia ſol
eſt ſub eo / ⁊ commiſcetur uir
tus ſua cum illa ſolis. ⁊ ſit ca
lidus multum et ſiccus ideo
quod ſine temperamento con
burit.

de venere.

Et uenus ipſamet opera io
uis facit propter temperamentum
ſue complexionis / excepto quod
eſt ioui in re una contraria / qa
calefacit parum multum / eo quod
exiſtit circa ſolem / et humec
tat ſecundum lunam propter ⁊
magnam lucem quam habet ⁊
iſ planeta eo quod attrahit ad ſe
fumoſitatem que eleuatur ab
humoribus terre. Hoc vult di
cere quod eius calor eſt mi
nor multum illo ꝛ iouis. et ꝓpter hoc
et propter humiditatem quam
facit dicimus quod eſt quodam
modo frigida ⁊ plus humida.
Quod autem dixit eo quod exiſtit cir
ca ſolem dixit eo quod uirtus
ſua uoluitur cum illa ſolis / Et
id quod dixit humectat ſicut
luna. Vult dicere quod uenus
facit humiditatem circa eam
quam facit luna. Et id dixit
propter magnam lucem uu
lt dicere / quod modicus calor fac
humores aure.

de mercurio. ptol.

Siccitas uero et humiditas
mercurij eſt penitus equale
quoniam aliquando deſiccat / et exſu
gat humores / eo quod nunquam
quam ellongatur multum
a calore ſolis in nullo tempore.
et aliquando humectat / eo quod poſitus
eſt ſup ſpam lune / que eſt magis
gis contra terram / quam omnes
alie ſpe / ⁊ mutatur ad hos du
os ſtatus / Et facit uentos pro
pter ſenſitiuas mutationes
eius circumquaque ſolem. Hoc u
ult dicere quod opus mer ⁊
curij non eſt una res ſola. ⁊
quando aliquando deſiccat ⁊ aliquando hu
mectat. Cum autem ſiccat ⁊
eſt quando ſoli applicat et ē
tunc opus ſuum in calefaciendo
⁊ humectando contra ſolis.
humectare namque ſuum ē
propter uim ſuam que con
miſcetur cum illa lune que
poſita eſt ſub eo ⁊ eſt opus
ſuum ſicut opus lune. Et
ptolomeus quando conpone
facit de opere mercurij cum illo
ſolis inuenit quod ille aliquando ⁊
faciebat opus tale quale ſu
ſol. Et expertus ſuit hoc multotiens
et inuenit quod ſemp aliquando ⁊
horum duorum opum leuiter faci
ebat. et ſciuit pro certo quod
opus ſuum eſt ſecundum opus
aliarum ſtellarum cum quibus in ⁊
uoluitur. et opus proprium ⁊
in ſe non habet. Et quia curſus
mercurij eſt ſemp contra ſolem
ↄtingit ut uirtus mercurij permut
tet opus ſolis diuerſis muta
tionibus ſecundum ſtellas cum
quibus inuoluitur. Et quia ⁊
uirtus ſua inuoluitur multum
cum illa lune. Et quia operatur ⁊
in mutatione uirtutis ſolis
ↄtingit quod uentos faciat diuer
ſarum manerierum / Hic enim per
ficitur quod loquutus eſt pto
lomeus in uirtutibus. A. pla
netarum / Et maniffeſtum eſt ſi
cut intelligimus et gloſſabi
mus quod hoc totum de mūā ⁊
iut ſecundum naturam et non
ſecundum quadruuium. Et ſi aliqui
dicerent quod hee ſpe poſite ⁊
fuerant in hac manerie per
naturam ſecundum uirtutes ⁊
ſuorum opum / dicemus quod hec
ueritas eē per non tamen quod per hec
magis poſſint ſcire uirtutes ſte
llarum. Sin autem ſi intellexerimus
per dictum ptolomei quando dixit
de ſaturno quod eſt frigidus ⁊
eo quod ellongatus eſt a calore
ſolis quod hoc dicerent propter ſpa
am ſuam que ellongata eſt a ſpa
ſolis ↄtret ꝓp hanc oppinionem.
quod omnes ſtelle fixe frigores

ſupiores ſaturno eſſent. eo quod
car ſpa eſt multo magis ellon
gata a ſpa ſolis quam illa ſatni.
et hoc nō eſt ita / Oꝫ ꝫ inueſt id qd
diximus. nos autem cū ueritate +
inuenies ſilene in ſpexens in
uerbis ptolomei. Et iam declaꝰ
de regulas quas dedit nobis pto
lomeus in ſole ꝛ luna. ꝛ ꝯt ut
tales petas regulas in. ꝗ. pla
netis erraticis et aliꝭs ſtellis.
Et p id quod dixit quod ſatni
infrīat multū et deſiccat aliqn̄
tulum dedit nobis regulam
que res que ſunt talis comp
lonis ꝛ que ad talem ꝯplōnē
ptinent ſūt omēs ſaturni ſicut
eſt nix aut gelata ꝛ melanco
nia et omīs res acetoſa ꝛ ꝯplō
frida et ſicca ꝛ mores et opera p
tinētia ad talem ꝯplōne ſicut ē
iram tenere longo tempore. et
eſſe magꝭ celānētū ꝛ abſtinen
tie. ꝛ laborator terre ſingꝰs. +
Et poſtquam ſui eſt nix et gela
ta ꝯt ut humiditates faciat et
augmentet inaquas p accīs.
quoniam gelate ꝛ niues quā
do liquefiūt habent aquas aug
ere / Et gnāliter dico quod qa
eius ꝯplō eſt contraria duoꝝ
luminariū ꝯt ut habeas res
omēs contrarias rebus omīꝰ
ptinentibus ad luminaria / Et
id quod dixit qd iupiter eſt tē
pate ꝯplōnis dedit nobis regu
lam ptinentem que proueni
unt a tali ꝯplōne ſicut ſunt bo
na facta ſpatōſa uoluntas lega
litas ꝛ ueritas. ſape et bona cre
dulitas / Et p id quod dixit qd
calor et humiditas uincit in
eo dedit nobis regulam quod
debet habere res ptinentes ad
hoc ſicut eſt ſanguis ꝛ ſilē / Et p
hoc quod dixit quod eius opus
eſt medianum inter opus ſatꝰ
ni ꝛ illud martis dedit nobis
regulam quod iupiter habet
res medianas inter res ptinē
tes ad ſaturnū et ptinentes ad
martem. ſicut ſunt iudices et
alcaydi ꝛ euntes pacem ponē
inter homines / Et p id quod
dixit quod uirtus martis eſt ā
dens dedit nobis regulam de
rebus exītibus inter nos eaſꝗ
ſimilles ſūt ſibi / ſicut eſt ignis
ſtultitia ira impetuoſitas acutē.
et uēna interficientia hora ipā.
Et ſecundum hoc conuenit qd
habeat milites et homines ar
migeros et omē bellū ꝛ guerā
et omēm armoꝝ manenem.
Et p id quod dixit quod uirtus
ueneris eſt ſicut uirtus iouis
excepto quod minor eſt aliqn̄
tulum ꝯuenit ut habeat omēs

tales manenes et ornamētuꝫ
mulieꝝ gaudia ludos omneꝫ
delitiam ꝛ bonos odores. Et p
id quod dixit quod humectat
ſicut luna dedit nobis regulā.
ꝛ habet omēs humiditates ꝯē
tes etiam quod ſicut eſt uinuꝫ.
et omīs potatio ſapōſa ꝛ ſimilꝰ.
Et p id quod dixit quod mercu
rius commiſcetur cū aliꝭs ſtellꝭ
dedit nobis regulam quod hēt
res alias ptinentes ad alios +
planetas in ꝯpōne ſolus et
conuenit quod habeat ſecreta
nos regis uuātores adrenda
tores ꝛ res alias que noīāte ſꝫ
ad mercurius ptinentes / Et
ſi in ſpexens ad dicta noſtra be
ne potens intelligere qua ma
nere applicant uirtutes ſtell
arum ad ea que ſunt intra nōs.
quoniam applicant p radios
directis lineis / Et mirari nō
bene debes quod nos ſic inueci
mus res omēs ſenſitiuas que
ſunt inter nos / quia uirtutes
uiſus auditus et odoratus omēs
ad nos ueniunt aere mediāte.
Amplius quando uoluerimus
ponere pologum pedis moue
mus ipm̄ cum uoluntate nrā
ſemp quando uolumus / et ſiñ
dubio quia uirtus motꝰ deꝰ
uenit in uno momento ad po
legum. Et poſtquam eſt ita ma
nifeſtum eſt qualeſcūque duꝰ
ſtelle coniungantur p longitu
dinem ꝛ latitudinem commiſcē
tur due uirtutes et ſit una uir
tus tertia ꝛ celeſtis perueniens
uſque ad nos / Et ſine dubio uir
tutes ſtellarum mutantur p
pter coniūctōes. C. ꝗ. de for
tunis et infortunis dix

Poſtquam ptolomeus. ꝑci
ſet ita ſunt ꝛ due ex. ꝗ. na
turis que ſunt calor et humi
ditas ſūt generatrices et opāt
ces / quia res omēs p has con
miſcentur ꝛ creſcunt / et cetere
due ſūt dapnatrices ꝛ deſtruc
trices que ſunt frītas et ſicci
tas quoniam p has res duas
dampnantur et deſtruuntur +
omēs. H. Vult dicere poſtquā
hee regule date ſunt hoc modo.
et nos inuenimus quod per
calorem et humiditatem ſit
omīs generatio et omne creſ̄
tum. ꝛ quod p frītatē ꝛ ſiccita
tem ſit omīs coruptio et oīs
minutio dimīs qd eſt hoc expti
eſt in ſcientia naturar et in ph
yſica ꝛ ꝑꝑ hoc accep p re que exp
ta erat et uult dicere in ſto loco
de calore ꝛ humiditate que ma
gis inclinatur ad tempamētū
ꝛ de frīte et ſiccitate que magis

exeunt de tempamento et tu
ante intelliges p uerba ſua q
hec uera eſt. Tu inuenis qd
ariſtotiles probauit in libro
gnationis et corruptionis quod
frigiditas et calor ſunt opatiues
et humiditas et ſiccitas receptiui
ces opis eorum. Et hec eſt con
trarium eius quod h dixit ptolo.
Et propter hec uolo dubium iſtd
ſoluere dicens quod ptolomeus
non contradicit ariſtotoli niſi in
hec loco ſecundum rationem de
qua loquitur. Nam impoſuit n
opator et generator huius p que
res gnantur et creſcunt. et po
ſuit nomen dapnator huius p que
corrumpuntur res et humidi
tatem poſuit cum calore eo qd
huius duobus omnes res alie ge
nerantur. Et poſuit ſiccitatem
cum frigiditate eo quod p hec duo
dampnantur et deſtruuntur
res omnes. Et manifeſtum eſt
quod quando due res diuerſe
coniunguntur que earum dua
rum uincit auffert n et ita fecit
ptolomeus in hoc libro. P Di
xerunt antiqui quod duo pla
netarum errancium qui ſunt iup
piter et uenus et luna ſimiliter
dant fortunam eo quod ſunt
tempate omnis et trahuntur
magis uerſus calorem et hu

miditatem. H Apte dixit h
ptolomeus quod calor et hu
ditas de quibus loquutus fu
it ſunt que magis inclinan
tur ad tempamentum quia
quando accipiemus regu
lam iouis quod calefacit et
humectat tempate. Et ſecun
dum hec quod opetur in gna
tione et cremento et facien
ti rem talem conuenit dare
fortunam. Et quando accipi
emus regulam ueneris qd
opus eius uadit contra illd
iouis et quod magis humec
tat et eius uirtus ſemper
commiſcetur cum illa ſolis
eo quod uadit contra eum et
eius motus eſt circumquaque
ſolem componitur ex
modico calore quem habet
uenus cum calore ſolis et
humiditate ueneris conplo
una omnem gnationem facit
et crementum. et facienti rem
talem conuenit dare fortun
am. Similiter et de luna. Nam
eo quod eſt motus feſtini et
eius lux eſt a ſole et eius uir
tus ſequitur uirtutem ſolis
in opando et ſemp commiſcetur
cum uirtute ſolis qui dnatur
ſup omnem generationem
conuenit ut opus lune ſit

omis gnatio et crementum
quoniam natura poſuit in
luna huiditatem magnam eo
quod amplificat corpora omnia
rerum terrenarum propter
pando uirtutem ſiccitatis ſo
lis. P Et dixerunt quod ſatur
ni et martis naturale opus eſt
contrarium ipſius planetis
quia unus frigidus et alter ſic
cus eſt ultra modum. H Apte dix
h etiam quod frigiditas et ſicci
tas de quibus loquutus fuit
ſunt que nimium exiuerunt
de omni tempamento. Et eſt
manifeſtum quod poſtquam
ſaturnus ſic in frigiditate auffert a reb
humiditatem. Et conuenit
quod opus nature illius qui
talis eſt ſit opi iouis contra
rium et ueneris atque lune.
Et uolo dicere quod ſuum naturale
opus ſit corruptionis et minu
tionis ac deſtructionis rerum.
Et iam dixit nobis apte qd
mars opatur magis ſiccitatis
quam caloris. et modicus ca
lor quando cum ſiccitate ma
gna commiſcetur conburit.
Et ſiquis credat quod opus
naturale martis eſt ſiccitas.
et quando coniungitur cum
ope ſolis fit inter complo eorum
cumburunt. dico quod hec uo

luit dicere ptolomeus quan
do dixit quod eſt contra ſolem.
et ſol poſitus eſt ſub eo. nam
res eſt que poteſt eſſe. et non e
ſine modo. et hec dixit pp pto
lomeus. quod autem dixit qd
eius calor aſſimulatur colori
igneo. et pp hec opatur calorem
qui conburit totum dixit p
affirmando rationem quam
dixit de marte. P Solem tamen
et mercurium habere dixerunt
participationem cum naturis
aliorum planetarum. eo quod dant
ambo res duas et mutantur
cum mutationem aliorum
planetarum ſecundum illos cum
quibus ſe aſpiciunt magis
quam alijs. H Uult dicere q
ſol et mercurius aliquando
dant fortunam et aliquando infortunam
de mercurio quidem unde manifeſtum
fuit quod aliquando faciat ſiccitatem
et aliquando humiditatem. Et quando
de humiditate opatur eius opus
eſt gnatio et crementum. quia
uirtus ſua cum illa ſolis ſemp
commiſcetur. Tamen ſol quia uir
tus ſua uincit et dnatur ſup
res omnes et ſiccitas quam facit
eſt modica conuenit ſecundum
rationem quam prediximus
quod quando commiſcetur
cum aliquibus rebus faciet

bus humiditatem et generationem
faciat et augmentum. Et quan
do commiſcentur cum eo res dantes
ſiccitatem conuenit quod operetur
corruptionem et diminutionem. Nunc
autem habemus certas ſecundum
regulas ante dictas quod iupiter
et uenus et luna ſunt fortune. Et erit
hec regula pro eo quod ante dicetur quia
diximus quod res omnes pertinentes
ad bonum pertinent ad hos planetas
fortunatos ſecundum quod nature
cuiuſlibet conuenit. Et quod ſatur
nus et mars ſunt infortune. Et erit
regula pro eo quod ante dicetur quia
diximus quod res omnes ad malum
et infortunium pertinentes ad hos
duos planetas pertinent ſecundum
quod conuenit in ſui natura. Et
quod ad ſolem et mercurium quan
doque pertinent bonum et infortu
nium. et malum et infortunium
aliorum. Et iſti antiqui ſunt de quibus lo
quutus eſt in hoc capitulo ptolom
eus ſapienter loquuti fuerunt. quia
intellexerunt fortunas et infortu
nas ſtellarum et operum que operan
tur primo in elementis. Nam hec .4.
qualitates ſunt prima in ſtatu
nature cum quibus in rebus omni
bus operantur que ſunt generatio
nis et corruptionis. Et ſi inſpexe
ris in ſcientia naturarum inueni
es quod res omnes ſequuntur hec

.4. iſta que ſunt caliditas frigiditas humiditas
et ſiccitas. C. 6. de maſculi
nis et femininis. Dixit
Ptolomeus. Re.

Appolinaris. Ptolomeus. Rex.

quod prima nature ſunt
duo et hec ſunt maſculinum
et femininum. Hoc quia natura
quando incipit hominem facere
incipit primo corpus facere
quod conuenit ut recipere
poſſit ſpiritum et animam
et mutat poſtmodum adoleſ
centiam corpus ipſum donec
perfectum ſit in eo. et mutat ipſum
donec aliter et poſtmodum de
ſtatu alio ad ſtatum hominis
ipſum mutat. et hoc modo res
omnes operatur natura ſicut
probatum eſt in ſcientia
naturarum. Et poſtquam
ita eſt quod illa que facit
natura recipiunt omnia
opus a corporibus celeſti
bus manifeſtum eſt quod
uirtus maſculini et feme
nini ſequitur primas .4.
qualitates. Cum autem dixit
quod ſunt duo genera maſcu
linum et femeninum
Vult dicere quod hec duo ſunt
ſimilia in tota natura. nam cum
natura incipit facere aliquod
corpus uult quod eciam ſit perfectum

ſin eſt facere ut compleatur
et perfecte extrahat ſeparatum. Et ea
que maioris perfectionis ſunt
faciunt maſculinum et feme
ninum manens et corporum
diuerſorum ſicut eſt uir et femina
et in hiis que ſunt modice per
fectionis facit maſculinum et fe
mininum commixta quoniam
in ſeminibus uegetabilium et
fructuum arborum ſunt uirtutes
maſculini et femenini commixte.
Et conuenit ut intelligas in
hoc loco de nomine nature. quod eſt
uis et uirtus quam deus poſuit
in rebus omnibus pro ipſis gu
bernandis et conſeruandis et
complendis. Et uirtus feminina
proprie harum uirtutum quas
diximus eſt ſubſtantie humi
de. quoniam hec qualitas inuen
ta eſt generaliter in omnibus
feminabus. Hoc uult dicere
quod uirtus feminina num
quam inuenta eſt niſi cum
ſubſtantia humida et hoc ſcimus
inductione. quia quando in
ſpexerimus in omnibus parti
cularibus inuenimus quod uirtus
feminina cum ſubſtantia humi
da eſt coniuncta. Cum propter quia ſa
pientes antiqui inuenerunt
quod femina generaliter omnis eſt
humidior quam maſculus.

Poſt alia qualitas que rema
net proprie in maſculus eſt in
uenta. Hoc Qualitas que rema
net eſt ſiccitas. quia quando
uirtus feminina eſt cum humi
da ſubſtantia conuenit quod ſub
ſtantia feminina maſculina ſit
cum ſubſtantia ſicca in compone
humidite. Poſt Et poſtquam hec
ita eſt rem certam dixerunt ſa
pientes antiqui cum dixerunt
et luna et uenus ſunt femine propter
multam humiditatem que eſt
in eis. et quod ſol mars ſaturnus
et iupiter ſunt maſculi. Hoc
autem dixit quod propter humi
ditatem que eſt in eis uult di
cere quod humiditatem faciunt
interueniens. Sol uero et mars
ſunt maſculini eo quod faciunt
calorem et ſiccitatem in rebus.
Et iupiter quia facit calorem et
calor humiditatem deſiccat. et
ſaturnus quia multum inficit
et frigus magnum congelat humi
ditatem. Poſt Et mercurius habet
participationem cum ambobus
generibus eo quod facit ſiccita
tem et humiditatem equaliter.
Hoc uolo intelligimus ptolomei
quod mercurius facit complone
medianam inter calorem et
frigiditatem et facit humidita
tem et ſiccitatem inſibiliter et

et qũ alıam. Nunc autem in
ſpitıas quomodo intellexit pto
lomeus p regulas ante dictas
qua ratione faciat unuſquiſqz
planeta proprie opus ſuum.
Poſt dixerunt quod planete ci
nt uirtutem maſculinam et fe
mininã propter figuras quã
habent reſpectu ſolis. quĩ qñ
ſunt orientales ante ſolem ſũt
maſculini. et quando occidenta
les ſequentes ſolem feminı̃z.
Hic uult dicere quod ſapientes
antiqui dixerunt p experientiã
et rationem quod planete ſũt
diverſorũ opum propter figu
ras quas habẽt reſpectu ſolis
diverſas. quia quando fuũt
orientales quod aſcendant an
ſolem extendentes uirtutem
ſuam ſup terram ante quam ui
tus ſolis aſcendat erunt maſc
ulini. et quando fuerint occiden
tales erunt contrarium. Et ppt
hoc convenit ut quando fuũt
orientales habeant uim maiorẽ.
et quod opus ſuum magis app
eat quam cũ fuerint occidentales.
Et quia uirtus maſculina maior
eſt femenina uirtute convenit
ratione et experientia quod plũs
dent uim maſculinam quando
fuerint orientales quia tunc ha
bent uim maiorem. Et quia cũ
ſol aſcendit poſt eos humidita
tes quas fecerunt exſiccat. Et
quod dent uim femininam qñ
fuerint occidentales quia tũc
habent maiorem. Et quia hu
midant id quod deſiccat ſol. Poſt
hoc erit etiam propter figuras
quas habent reſpectu orizontis.
quia quando fuerint in orizon
te quod eſt aſcendens uſque
ad medium celi. et ab occidente
uſque ad angulum terre qui eſt me
dium celi et deſubtus terrã ſũt
maſculini. quia quando ſunt i
iſtis locis ſunt in directo uẽti q
dictus eſt ſub ſolanus. et quã
do ſunt in aliis duabus quartis
ſunt femenini. eo quod ſunt
in directo uenti occidentalis.
Hic poſtquam ptolomeus narra
uit id quod opantur planete
naturaliter prodando uim
maſculinam et femininam
ſumit nunc nobis quomodo
de hoc eodẽ pactis opantur di
cens nobis primo id quod
opantur r° ſolis. Poſtmodũ
narrat id quod opantur reſpec
tu orizontis ut det nobis per
has regulas cũ qua ſciamus
alia opa que pacientis opãtur.
quoniam firmamentũ omni
hora diviſum ſe ponit in .4.
quartas. quia ipſũ dividit cĩclus
orizontis et circulus meridiei et
quodlibet horum. 4. quartorũ
habet uiũ ab alia quanto diviſa.
quia quartũ quod eſt a medio
celi uſque ad occĩs eſt locus uĩ
ti nõ uentus occidentalis ſicut
naturales et phyſici nominãt
runt. Et tenent quod uentus
ſubſolanus per frigora ſiccior
ſit quam occidentalis. Unde
et ſecundum hoc convenit
quod primũ quartũ quod eſt
orientale ſit de natura maſcu
lina. et quartum occidentale
de natura feminina. Et quia
ea que oppoſita ſunt uim ha
bent equalẽ cõuenit ut quar
tum quod eſt ab occĩte uſque
ad medium celi de ſubtus ter
ram habeat uim ſic magnam
ut orientale. pro eo quod oppoſitũ
eſt eius. et quod quartũ quod eſt
a medio celi de ſubtus terram
uſque ad oriens habeat uĩ ſic
magnam ut quartũ occidenta
le. quod oppoſitum. Per hec enim uer
ba dedit tibi ptolomeus regu
lam qua poteris multa alia
intelligere. Et dedit tibi uiaz
qua intelligas naturã .4. de
morum que ſunt in firmamẽto
pacientis. et hoc exprimet ci
bi ante. C. 7. de nocturnis et
diurnis ſtellis dixit ptholomeus.

Quia ſtelle opantur qualitates
primas in terrenis convenit
ut dividant alia oppoſita et ſe
cundum hoc earũ aliq̃ habent diẽ
alie uero noctem. Et ſimiliter
quia hec duo ſunt ptes quibꝫ
fit tpẽ et dies maſculinat proſpe
propter uirtutem et calorem
opatricem que exiſtit in motu
eſt de die. et nox effeminat ppter
ſiccitatem et uirtutem operatricem
que eſt quies et tranquilitas.
Hic tpẽ fit de rebus cõtinuis et
omnis res cõtinua ſemp diviſiõnem
recipit et propter hoc dividitur
tpẽ in annos mẽſes dies et horas
et ptes horarũ et alias fractiões.
Et in die eſt tpẽ quo ſol cõplet
revolutionem unam a parte q̃
aſcendit uſq̃ alia uice aſcendit.
et hec dividitur in diem et noc
tem. et dies nõ dividitur ad al
iam naturam quia pars diei ẽ.
et ſimiliter nox. Unde cõueñt
quod due ptes quibus temp9
maniſeſte compoñitur dividitur
ſic nox et dies. tamẽ dies maioris
uirtutis eſt. eo quod uirtus ſolis
extenditur ſup terram cũ qua
mouẽtur alia et uegetabilia cre
ſcũt. Et gñaliter in aliis et re
bus omnibus ſe moventibus
habet ſol uim maiorem de die
quam de nocte. ita quod ut quod

ſol ſit ille qui omnia moueat ſine
ullo medio. Nos autem debiliores
uirtutis eſt quia uirtus ſolis ab
ſcondita eſt ſub terra. et propter h
conuenit ut alia requieſcant. ⁊
Amplius calor manifeſtior eſt de die q̄
de nocte. Nam de nocte creſcunt
humiditates. quoniam habemus
fumoſitates humidas que de no
cte magis in aere coniungūtur.
et expelluntur de die. unde ex hoc
toto cōuenit ut natura diurna
maſculina ſit ⁊ nocturna feme
nina. P Dixerunt quod uenus
⁊ luna ſunt nocturne/ ſequendo
primam rationem ſuam. et quod
ſol et iupiter ſunt diurni. et mer
curius habet ut diximus particip
tionem cū iſtis. H Ec dixit ſe
quendo rationem ſuam. uult ⁊
dicere quod ſauerunt que erant
ſtelle diurne et que nocturne ⁊
ratione maſculini et feminini
et quod ſauerunt per rationem
poſtmodum per experientiam certi
ficauerunt. P Quia mercurius
cum eſt in parte orientali eſt di
urnus. et cū eſt in parte occidentali ē
nocturnus. H Ptolomeus ſignat
nobis in hoc quod dixit de mer
curio qualiter ſtelle per accīns opa
ntur. quoniam oriens quia in
eo apparent ſtelle cum aſcendunt
et deinde mouetur uentus ſi ſolmus

conuenit ut habeat uim maio
rem et manifeſtiorem quā accīs.
quoniā in occidente cadunt ſtelle.
et uentus occidentalis ab ibi moue
tur. Et quia mercurius facit ⁊
medianam cōplōnē inter calo
rem et frigiditatem cōuenit
quod quando fuerit in oriēte
ad maſculinū pertineat et diur
num et cū in occidente ad femi
ninū ⁊ nocturnum. P Et parti
cipant etiam ad has duas ma
neries planete etiam que ſtella
habent corruptionis ⁊ deſtruc
tionis. unde nō ſequuntur in
hoc naturalem rationem priās.
ſed ad aliam diuerſam. H Apte
dixit hic nobis ptolomeus ⁊
quod quicquid dixit uſque huc
eſt ſecundum rationes nature
⁊ hoc quod nunc dicit eſt alterius
maneriei. Vult dicere quod hec
de quo loquitur modo eſt ex
ratione naturali diuerſa ab
ea que ante dixit. P Et hoc eſt
quod quando res ſilices commi
ſcentur cum rebus bone com
plōnis, earum proficuum ma
gis creſcit. H Et hoc manife
ſtum eſt quia res bone quādo
cōmiſcentur cum alijs ſibi ſi
milibus ſunt maioris profi
cui/ ⁊ de contrario ſimiliter quo
niam res male quando cū ſilib

commiſcentur ſunt maioris
dampni. P Et quando res q̄ nō
ſūt conſimiles in uoluuntur
cū malis/ minuunt multum
de dampno ſuo. H Hoc ⁊ uerbū
eſt per ſe ſimiliter manifeſtum.
quia ſi res facientes dampnum
commiſcentur cum proficien
tibus minuunt multum de
ſuo dampno. Ptolomeus aūt
propoſuit has rationes de mūa
ndo id qd ſapientes antiqui p
experientiam probauerūt et in
uenerūt certum. et probando ⁊
hanc rationem alijs talibus i
quacūque loco fuerit oportunum
in natura ſtellarum. P Et quia ſa
turnus eſt frigidus multum
poſuerunt eum cum calore diei.
Et quia mars eſt ſiccus ualde
poſuerūt cū humiditate noctis.
Et uterque horum quando ſua com
plō temperatur fit cōueniens ⁊
ſtatus complōnis temperate.
H Natura eſt que omnē rem tē
pat. et poſtquam ſaturnus fri
gidus eſt nimium, poſuerunt
eum diurnum ut natura eū
temperet ſuo calore. quia ſi feciſ
ſet ipſum nocturnum auxiſſet in
ſui dampnum nimium ſine
menſura. Martem ſimiliter
eo quod nimiū ſiccus eſt poſ
ſiut nocturnū ut noctis humiditas

minuat aliquid de magna ſiccitate ⁊
ipſius. quia ſi eum feciſſet diur
num auxiſſet ſine menſura mul
tum in dampnū ſui. Et quādo
ſapientes antiqui experti fuerāt
naturam horum duorum planetarū
inuenerunt ſaturnum eſſe diur
num. Martem uero nocturnum
per aliam rationem diuerſam ab ea
quam ante dixerunt primam.
Nam hic inuenerunt rationē
de cōtemperando nature et cōueni
entem. Vult aūdis intelligas
ptolomei quod infortune com
plōnem bonam fatuūt aliā qū de
operibus ſuis minuunt opa aliorum
que contrarie ſūt eis. expedit
enim ut in hoc inſpicias quolibet
loco qui tibi accidit in hac parte.

C. 8. in uirtute figurarum qui
ſunt in comperacio ſolis. Di
xit haly. Rubrica. Rubri.

Ptolomeus uult in hoc caplō
demonſtrare quō ſtelle uirtutes quas
habent ſtelle paccitenes ſicut
mōſtrauit uſque huc qualiter ſa
re potens uirtutes quas habet
per eſſentiam. P Luna et tres plāte
erratice qui ſunt ſupra ſolem ⁊
recipiunt etiam augmētum ⁊
decrementum in uirtutibus ſu
is proprijs ſecundū figuras quas
habent in cōpōne ſolis. H Vult
dicere quod opus uirtutū ſuarum

Nota diverſas qualitates lune ſecundum quod ipſa recedit et appropinquat ſoli

propter et naturalium augetur et minuitur ſecundum hor plãz figuras in compoſitione ſolis. Nam ante docuit nos quod planete qui ſunt ſupra ſolem ſunt ſaturnus iupiter et mars. et propter hoc dixit eos erraticos ut inter extrahas ſtellas fixas que ſunt etiam ſupra ſolem.

Quia luna ab hora qua naſcitur donec ſit in primo luminis medio humiditatem proprie operatur. Et ab hora medii primi luminis donec ſit plena operatur calorem. Et ab hora qua eſt plena uſque ad horam medii ſecundi operatur ſiccitatem. Et ab hora medii ſecundi uſque ad horam qua abſconditur et ſeparatur a ſole operatur frigiditatem.

Hoc opus lune proprium eſt humiditatis. et quia poſtquam incipit in luce creſcere accidentalis calor eius qualibet die creſcit. et quia calor aperit ſemper poros dilatat humiditatem ſpiſſam et gelatam et facit eam decurrere convenit ut luna ab hora qua ſeparatur a ſole donec ſit dimidiata in luce in humiditatem ſolummodo ut in pluribus operetur. Et poſtquam ſeparatur a quarta ſiniſtra ſolis et vadit ad oppoſitionem ſuam creſcit in magis in calore propter eius lucem magnam quam habet. Et poſtquam ſeparatur ab oppoſitione ſolis et vadit ad eius dexteram quartam creſcit magis calor eius eo quod lux eius eſt multum ſuper terram. et propter hoc exſugat humiditates et convenit quod operetur in ſiccitatem. Et poſtquam ſeparatur a dextera quarta ſolis et vadit ut iungatur cum eo lux ſua multum minuitur omni die et convenit quod frigiditas ſequatur humiditatem ipſius donec ſeparetur eo quod eo calor minuitur omni die propter mutationem ſue lucis. Et ſecundum hoc fiunt in luna .4. ſtatus. primus eſt etas pueritie ſimilis et tempori veris. Secundus eſt ſimilis etati iuventutis et tempori eſtivali. Tertius eſt ſimilis etati ſenectutis et tempori autumpnali. Et quartus eſt ſimilis etati decrepite et tempore hyemali. Mutat autem lucem et alias res per hec tria quibus cum eas adiunxeris aliis regulis accidentalibus operis proprie lune multa intelligere poteris ad lunam pertinentia. Verbi gratia. quia quando fuerit humida demonſtrat feminas et maſculos quando ſicca. Similiter quando fuerit calida demonſtrabit maſculos et feminas quando frigida. Planete etiam erratici qui dicuntur ſolummodo

Nota de quatuor ſtatibus lune comparatis ad quatuor etates.

[?] vel ſuperiores

matutinales quoniam ab hora qua exeunt de ſub radiis ſolis uſque ad ſuam ſtationem primam humectant magis. Et a ſtatione prima uſque quod prima [ab oppoſito ſolis et in ſue epicicli] nocte aſcendunt calefaciunt magis. Et deinde quod prima nocte aſcendunt uſque ad ſtationem ſecundam deſiccant magis. Et a ſtatione ſecunda donec ſint occidentales infrigidant magis.

Hii planete erratici qui dicuntur ſolummodo matutinales ſunt .3. exiſtentes ſuper ſolem. ſcilicet ſaturnus iupiter et mars. Quoniam iſti ſolummodo apparent exeundo de ſub radiis ſolis in mane. Et venus et mercurius exeundo de ſub radiis ſolis apparent quandoque in mane et quandoque in nocte. Et lux horum trium cum ſunt orientales incipit omni die augeri donec ſe ponit in ſolis oppoſito quod prima nocte aſcendunt. et poſtmodum eorum lux incipit minui omni die donec coniunguntur cum ſole. Unde convenit ut habeant pro augmento et decremento ſue lucis talem ſtatum qualem luna ita quod dum ſunt orientales donec ſint in ſtatione prima operantur humiditatem pacientis. Et a principio retrogradationis uſque quod prima nocte aſcendunt operantur calorem pacientis. Et dum aſcendunt prima nocte uſque ad ſtationem qua incipiunt dirigi operantur ſiccitatem. Et dum ſunt directi donec coniunguntur cum ſole operantur frigiditatem in manere quam lune accidit. P Et evidens eſt quod ratio propter quam eſt hoc ſit id quod volo dicere. Dico enim quod dum exeunt de ſub radiis ſunt ſimiles etati pueritie. Et poſtquam incipiunt retrogradari donec oppoſiti ſint ſoli ſunt ſimiles etati iuventutis. Et poſtquam ſeparantur ab oppoſitione donec incipiunt dirigi ſunt ſimiles etati ſenectutis. Et poſtquam diriguntur donec iungantur cum ſole ſunt ſimiles etati decrepite. Cuius autem ſimilitudinis ratio eſt quia virtus ſtellarum eſt cum virtute ſolis commixta et ſuus motus naturaliter ſunt ligati cum motu ſuo. et omnes ſue virtutes ſequuntur virtutes ſolis et lune. Et quia notificando hos ſtatus lune ſufficere cognovit non oportuit ut in venere et mercurio notificaret eoſdem. Que enim in hoc loco exprimitur intelligere debes quoniam aliquorum eſt oppinio quod hii planete operantur hoc ſecundum quod ſunt circa terram vel longe. Et hec eſt falſa ratio. quoniam eo quod ſint contra terram non operantur rem aliam niſi

Planeta coniunctus cum ſole eſt in auge ſui epicicli et deſcendit ab auge ſua quouſque oppoſitus ſoli per medium motum. Cum autem ab oppoſito ſolis recedit incipit aſcendere quouſque iungitur ſoli per medium motum et tunc [?] eſt in auge.

quod ſit ſolum modo maioris u
tutis / et quanto ſunt longe mi̇o
ris. quia magis ellongati ſunt.
/ Et aliqui uadunt contra ptolom
eum in eo quod ante dixit. quia
quanto planete ſunt magis cō
tra terram tanto mag̃ eorum uirt᷒
appꝫ / Illam ſic dixerunt nos uu
cimus planetas retrogrados
eſſe debilis operis et manifeſtum
eſt quod tūc ſunt magis contra
terrā / Nos aūt nō dicimus quod ſit
ita / Et ſi deus uitam nobis pre
ſtiterit et fauorem in gloſando
almageſtū hec melius diſtingu
imus / Iſtis tamē reſpondere uolu
m᷒ ſecundum quod hec debet in
telligi autem ptolomū. Dico quod
planete retrogradi ſunt ſicut ho
mines peregrini qui eo quod ha
bent uiam magnam non poſſūt
ſic bene opa ſua facere. Huius
enim ratio naturalis. quia op᷒
timum planetarum ſuperiorum cum ſūt
retrogradi eſt opus ſolis contra
rium et opus ſolis iuuat et ſup
at eo quod eſt commixtum cū
eorum ope per oppōnem / Et opus
eorum debilitatur propter ſolem qui
fortificat ſe de illis / Et quando
uenus et mercurius ſunt retro
gradi eo quod uirtus ſua inuo
luitur cum uirtute ſolis non
appꝫ opus eorum cōplere ſicut ad

eos pertinet / Et ſi dixeris cōtra hec
quanto plus cōmiſcentur cum
ſole poſſimus magis intelligē
quod mutationes faciunt in o
pe ſolis / Reſpondeo tibi cum hec eodem et
dico quod in hec non habent ali
cis uirtutem completam per ſe
niſi quia mutant uirtutem
ſolis. et uirtus ſol' hec eſt que
iuuatur et que opatur / Volo eni
res tibi dicere de uenere et mer
curio ſecundū eorum figuras quas
habent in reſpectu ſolis / Dico
quod uenus et mercurius po
ſtquam ſepantur a ſole quod
ſunt   et appent primam
noctem donec eorum directio com
pleatur et reuertantur ad ſolē
et iungantur cum eo habent
ſtatus. 9. ſecundum quod ſit
longe a ſole uel contra / Primus
enim quod humectant donec
ſunt in medio ſue directionis.
Secundus quod calefaciunt
donec ſint ad ſtatōnē p.ᵃ / Tercius
quod exſiccant donec ſunt in
medio ſue retrogradationis
Quartus eſt quod in frīgidant
ſunt combuſti / Et hec ſimile ē
ei quod eſt dictū de planetis
ſuperioribus et tu ipſe intelligē
potens hec ab eo quod diximus.
Et poſtquam ſepantur a ſole
et retrogradi exīntes et appent

in mane donec eorum retrogradi
tio compleatur / Et ſunt donec ha
bent etiam ſtatus. 9. ſimiles
ipſis. 9. cū ſint directi in eorum
exitu de ſub radiis quando ſunt
occidentales et ſunt retrogradi
in exitu eorum etiam de ſub radiis
orientales / Et aliqui dixerūt
quod humectant quando ſūt
orientales eo quod uirtus eorum
extenditur ſup terram ante q̃
uirtus ſolis et quod deſiccant
quando ſunt occidentales / Et
eſt manifeſtum quod quando
cōmiſcentur. ſ. unus cum alio
opantur in aere multas mani
es ſtatuum diuiſorum / ſecundum
quod eſt uirtus propria cuiuſ
ut plurimum / et ſimis motus / ſecun
dum diuerſitatem figurarum
ſic quando uenit. Hoc uult dicē
quod quando ſtelle cōmiſcēt
una ſilicet cum alia opantur
in aere propter oriētales et occi
dentales uirtutes ſuas multas
maneries mutationum et di
uerſarum naturarum ualde ſecundū
numerū cōplonū diuerſarum
regionis ſiue uirtutes die quales
componuntur / Et eſt maniff
eſtum quod uincēs in qualibet
harum cōplonium erit illa que ha
buit uim maiorem ſecundū
loca planetarum et ſecundum uir-

tutem eius inſe prout ante intelli
ges / Et quod uirtus ōcidentales ſte
llarum mutantur ſecundum diuer
ſitatem ſuarum figurarum et locorum
in reſpectu ſolis et orientis. Et
poſt quam ita eſt in aere nos ac
cidentaliter conuenit ut idem ac
cidat in hominibus et rebus omnibus
repertientibus opus a ſtellis.

C. 9. in uirtutibus ſtellarū nō
erraticarum. dicit ptolomeus.

Et poſtquam ſequitur hec que
diximus loqui de natura ſtellarum
que nō ſunt erratice in hijs que
habent ſecundum proprium op᷒
ſuū uolumus in hoc ope incipere
dicēn mutationes inuentas in
eis quando rectificate ſunt. Hoc
uult dicere quod loqui de ſtellis
fixis debet ſequi id quod loquitur
eſt de ſtellis erraticis. quoniam
earum motus proprius nō mutatur.
Quia autem dixit que habent ſe
cundum propium opus uult di
cere quod earum opa de quibus lo
quetur ſunt opa que habent ſo
lum modo p eſſentiam et nō de il
lis que habent p accīns. quoniā
opa accidentalia que habent ſūt
eiuſdem maneriei. quam dixit
de tribus planetis ſuperioribus.
Et id quod dixit que ſunt eis
inuente quando rectificate fu
erant uult dicere quod earum opa

de quibus loquetur cum sunt que
cis in uete fuerant propter exp
ientiam propri opis cuiuslibet i
terrenis. P Et inuenimus in hac
similitudine quam habent eorum
natura stellarum erraticarum. H Po
st quam ptolomeus loquutus
fuit complete de .7. planetis i
mobilibus et sol et luna sunt
domini et principes sup omnes i
stellas quia eorum opa sunt ma
nifesiora et uisibiliora ul' omnium
aliorum. et cetere erratice habent
complexiones similes ill' solis et
lune et apparitio suorum opum +
est mediana inter magnam
apparitionem duorum luminarium
et modicam apparitionem operum
stellarum fixarum. Fuit ponere pto
lomeus planetas erraticas
sicut regulam pro sciendo u
tutem stellarum fixarum in co
pone erraticarum sicut possunt
duo luminaria pro sciendo u
tutes planetarum erraticorum. In
aliquibus tamen locis possunt d
uo luminaria pro sciendo u
tutes aliquarum stellarum fixarum.
P Et nominabimus harum primo
illas que sunt in figura zodia
ci signorum. H Signa sunt lo
ca unde nascunt stelle et mu
tantur de signis ad alia et sunt
numero signa .12. hec modo quod

tibi dicam / imaginari si modo i
nunc quod essent. partes celi in q
uadit sol p superficiem .12. partes
equales et quod eas diuidunt
circuli mag'. Et est manifestum
quod huius celi se coniungent i
duobus punctis oppositis uno .s.
alii. quod mai' spatium quod
est inter unum et alium est in circulo
solum modo. Et quanto magis
ellongantur duo circuli hoc ac
circulo solis tanto mag' augmentant.
Cum autem hec ymaginatus
conuenit te scire quod spati
um quod fit in spera inter seca
ta a duobus est dicitur signum
zodiacus tamen est circulus de me
istorum. et iste circulus de medio istorum
est locus ubi est spera circuli soli'
et lune et aliorum planetarum er
raticorum. Et quia ptolomeus
inuenit stellas fixas que
sunt in hoc zodiaco manifestioris
opis eo quod motus suus est
sp' in uia mobilium. et earum uir
tutes conmiscentur magis
cum uirtutibus mobilium
loquutus primo de earum opi
bus quam aliarum et nominauit
eas unam et unam secundum
ordinem signorum. In ariete.
P Corpus illarum stellarum que sunt
in capite arietis est simile
commixtioni que fit ex uirtute

saturni et martis. H .12. signa
nominata sunt a nominibus fi
gurarum que sunt in zodiaco i
ita quod nomen cuiuslibet i
eorum accipit nomen figure que
est in eo contra zodiacum. quia
figura eius extra zodiacum
potest esse talis quod capiet i
.12. signa. Et manifestum est quod
stelle fixe cum moueantur lon
go tempore / conuenit ut no
mina signorum mutentur quando
figura mutabitur de uno signo
in aliud. Et ptolomeus quando
inuenit stellas fixas multas
esse illas earum que in loco uno
coniunxit / eo quod uirtutes
earum conmiscentur et fiunt
secundum uirtutem unam.
et loquutus fuit ex eis ac si
omnes essent stella una / pro
ut retulit in hoc loco. quia stelle
que sunt in capite arietis
habent uirtutem simillem
uirtuti commixte ex satur
no et marte. Et ideo patefactum
fuit nobis quod uirtus satur
ni est facere frigiditatem
magnam et aliquantulum
siccitatis et illa martis est
maxime siccitatis adeo quod
comburit. Unde secundum hoc
conuenit quod stelle fixe que
sunt in capite arietis sint

siccitatis maxime et comple
te / et quod sint temperate inter
caliditatem et frigiditatem / et
tendant mag' uersus frigidi
tatem. Postmodum conuenit
ut mag' infrient et desiccent i
multum. Et postquam sunt talis
manerei expedit ut operentur
interterenis talia opa qualia
operant pertinent ad complexiona
talem et qualia secundum regulas
quas ante diximus sequi de
bent conuenit ei ut hec in tua +
memoria recommendes super eo
toto quod in hac ratione dixit
ptolomeus et non egebit mag'
glosa. nunc autem asculta quod
dixit ptolomeus. P Et uirtus
earum que sunt in ore arietis /
est similis illi mercurii et
par uirtuti saturni. H Uult
dicere quod parum infrigidant
et humectant. P Et que sunt
in pede posteriori habent uir
tutem similem martis / et que sunt
in cauda sunt similes uirtu
ti ueneris. H Docuit nos quod
in omnibus stellis que sunt in
figura arietis uincit siccitas et
tendunt magis ad comple
xionem martis. In tauro. R.
P Et que sunt in tauro tan
ti habent complexionem similem ue
neris et ad simillantur aliquam

or arietis

.:. cap arietis.

tulum compl'om ſaturni. Hhec ē
figura ſecunda ſignoꝝ ⁊ uult dicē
quod uirtus haꝝ ſtellaꝝ eſt frigida
et humida. PEt hee que dicē ſūt
pliades habent compl'onē ſimi
lem compl'i lune ⁊ martis. Hp
tolomeus dicit in hec ꝯpl'onem
lune ⁊ ſecundum hec ꝯuenit ut
ſint pliades compl'o tempata i
ter humiditatem ⁊ ſiccitatem q'
tendat ī ſuis caloꝛes/⁊ conuenit
cum hec a ptolomeo intelligas i
qd̄ ſi ſtellaꝝ que ſunt duoꝝ pl'taꝝ
contrarioꝝ ſimilitudo punum i
equale fuerit ipē tempate com
pl'onis erunt et opabuntur āte
ad ambos planetas opa ptinētes
⁊ ſimō propt' compl'onem equa
lem tenent amb̄e ad cōpl'onē
unius. PEt de hijs que ſunt i
capite tauri/ꝯpl'o lucentis que
in eis eſt. cui' coloꝛ tendit ī ſue
uermilumi ſinuꝫ que ē aldeba
ran compl'oni martis aſſil'atū.
cete uero que ſunt i' habent ꝯ
pl'onem ſimulem compl'oni ſa
turni. Hꝯma dixit aldebaran
planum eſt conuenit tamē ſecū
dum hec quod alie ſtelle que ſūt
in capite habeant ꝯpl'onem m'
tum frigidam ⁊ quod operētur
ſiccitatem magis quam humid'
tatem ⁊ quod alīi humectent i
PEt que ſunt in capitibus ſuoꝝ
cornuū habent compl'onem
talem qualis eſt illa martis
PEt eaꝝ que ſūt In geminī.
in pedibus gemini habent cō
pl'onē ut eſt illa mercurij/et
adſimilantur paꝝ compl'oni
ueneris. Hhec eſt .3ª. figura ſe
cūdum hec ꝯuenit ut operent'
humiditatē magis quam ſic
citatem. PEt ſtellaꝝ lucenti
um que ſunt in ſuis coxis ē
compl'o talis ſicut illa ſatur
ni ⁊ duaꝝ ſtellaꝝ magnaꝝ que
ſunt in duobus capitibus ūt'
anterioris .ſ. eaꝝ eſt talis ut illa
mercurij/⁊ hee ſtelle uocantur
in gr̄co aſtalon. hac eſt pes gei
ni. HEt alia ſtella haꝝ duaꝝ
habet cōpl'onē ſimilem illi m̄
tis/⁊ dicitur in greco eraces. i
Hec ē manus gemini.
PEt ex hijs que In cancro.
ſunt in cancro opus duaꝝ que
ſunt in pedibus ſuis eſt uniū
⁊ itē ⁊ habent uirtutem talem
ſicut mercurij. Et que ſunt i
graffis anterioribus habent
uim ſicut illa ſaturni ⁊ mer
curij. Et illa que eſt in ſuis ꝑ
toribus ⁊ aſimulatur et eſt di
cta peſebre habet uim ſicut il
la martis ⁊ lune. Homēs aſ
trologi ſunt concordes quod
ſtelle que habent cōpl'onem
martis ⁊ lune abſcidunt ꝑprie
uiſū. Et hec eſſe dico propter i
magnam contrarietatem que
eſt in hac uirtute. PEt due q̄
ſunt contra peſebre que dcē ſūt
duo aſini habent uim ſimilem
illi martis ⁊ ſolis. Et eſt mani
feſtum quod cōpl'o ſolis talis ē
abſcindens ⁊ dampnās. Hhic dı
dit ptolomeus ꝯpōnem ſolis. et
uult dicē quod hee due ſtelle
faciunt caloꝛem ⁊ ſiccitatem i
magnam ⁊ minuūt ſipationeꝫ
⁊ poſſe ſapientie ⁊ cetera talia i
in leone. PEt due ſtelle qᵉ
ſunt in leonis capite habent uī
ut eſt illa ſaturni/⁊ aſimilant'
paꝝ illi mercurij. Et lucens q̄
eſt in corde leonis que dcā eſt
regalis habet uī ſicut illa mar
tis ⁊ iouis. Hhec eſt cor leōis
cui ſapientes antiqui poſuerūt
nomē regale. eo quod eſt mag'
contra zodiacū ceteris ſtellis i
magis fixis. Et eam propter e
hec in prima magnitudine or
ordinauint quamquaꝫ in ſe
cunda magnitudine ſit ꝑcto.
PEt que eſt in ſuo ſpinali ⁊ aᵗ
lucens que eſt in ſua cauda ha
bent uim ſicut illa ſaturni et
ueneris/⁊ aſſimillatur paꝝ illi
mercurij. In uirgine.
ET ex hijs que ſunt ī uirgine
Hhec eſt figura ſexta compoſita fi
gure mulieris ⁊ ſpice. PIlle qᵉ
ſunt in ſuo capite ⁊ alia in dorſo q̄
eſt in capite ale ſue habent uim
ſicut illa mercurij/⁊ aſimulantur
paꝝ illi martis. Et alie ſtelle lucē
tes que ſunt in ala ſua dextrali ⁊
alie que ſūt in ſuo ſpinali habent
uim ſicut illa mercurij/⁊ aſimi
lantur paꝝ illi martis. Et lucēs
que eſt in ala ſua Atrionali que
eſt dcā anterior inuoluendo ſe
habet uim ſicut illa ſaturni et
martis. Hintelligamus ab hec i
dō quod uirtus mercurij iuat
in ſtellis toti' ſig' uirgīs. PEt ſtel
la que dcā eſt agmec alaazel. Et
uult dicere ſirmas ħt uim ſicē
illa ueneris/⁊ paꝝ aſimilatur
illi mercurij ⁊ que ſunt in capite
pedum ſuoꝝ in uirginis iuxta fil
de ſue trahuntur habent uim ſi
cut illa mercurij ⁊ martis
Hhee ſtelle ſunt In libra.
in figura uirgīs ⁊ tamē ſūt ī ſigº
libre. Nam figura libre ꝯpoſita
eſt extima pte figure uirgīs ⁊ uni'
pte figure ſcorpionis. In ſcoꝛ
PEt ſtelle que ſunt in pione.
duobus graffis anterioribus
ſcorpionis eaꝝ que ſunt in capi
tibus eaꝝ/habet uī ſicut illa
ſaturni ⁊ paꝝ aſimulatur illi i
martis. HEt ex hijs que ſunt .

pliades
aldebaran
cor
alchameth

in ipso corpore scorpionis. Hec in capit. viii. figura. P. Virtus lucentium que sunt in suo fronte est sicut illa martis et parum veneris et saturni. Et ex tribus que sunt in ore suo earum media est lucens habens colorem tendentem ad vermiculum finem et est dextra cornu scorpionis habens virtutem sicut illa martis et assimilatur parum illi iovis. Et que sunt in nodis sue caude habent virtutem sicut illa saturni et veneris. Et que sunt in ascella et est una que tenet in capite caude habent virtutem sicut illa mercurii et martis. Et stelle que assimilantur nubibus que sequuntur istas et est dextera in ambitu iactu habent virtutem sicut illa martis et lune. In sagittario.

P. Et stelle que sunt in sagittario et earum que sunt in puncto sagitte habent virtutem sicut illa martis et lune. Et que sunt in arcu et prensura manus habent virtutem sicut illa iovis et martis. Et que sunt in loco cassonamiti et est asta sagitte habent virtutem sicut illa et assimilatur parum illi mercurii in alio libro ita. Ille que sunt in loco adiunctamenti et hoc est adiunctamento tyrantis sagittam habent virtutem sicut illa iovis et assimillatur parum illi mercurii. Et que sunt in brachiis equi et in cruribus et habent virtutem sicut illa veneris et saturni. Et quadrata que est in cauda equi habet virtutem sicut illa veneris et saturni. H. Figura sagittarii est composita ex quo et homine tyrante cum arcu sagittam in manu. In capricorno.

P. Et ex hiis que sunt in capricorno scilicet in cornibus suis habent opus sicut illud veneris et modicum sicut martis. Et que sunt in pedibus et ventre suo habent opus ut illud martis et mercurii. Et que sunt in ore suo habent opus ut illud saturni et parum illius martis et veneris. Ille tamen que sunt in cauda sua habent opus ut illud saturni et iovis. In aquario.

P. Et ex hiis que sunt in aquario earum scilicet que sunt in spatulis suis cum illis que sunt in manu sinistra habent opus saturni et mercurii. Earum tamen que sunt in suis coxis magis suum opus est ut illud mercurii et minus ut illud saturni. Et que sunt in cauda aque habent opus saturni et parum iovis. In piscibus.

P. Et ex hiis que sunt in duobus piscibus. H. Et hec est xii. figura. P. Earum que sunt in capite piscis posterioris meridionalis habent opus mercurii et parum saturni. Et que sunt in ore suo habent iovis et mercurii. Et que sunt in cauda et filo meridionali habent opus saturni et parum mercurii. Et que sunt in corpore pectoris et in spinali habent opus iovis et parum veneris. Et que sunt in filo aquilonali habent opus saturni et iovis. Et lucens que moratur in ligamento hoc est piscis habet opus martis et parum mercurii.

H. Hic proficitur de figuris existentibus in zodiaco quarum locutus est. et de stellis que in eis sunt. P. Et ex stellis existentibus in figuris que sunt a parte aquilonis zodiaci. H. Monstravimus ante quod stelle fixe in zodiaco existentes sunt maioris virtutis et operis manifestioris aliis. Et volumus nunc monstrare quod stelle fixe que sunt in figuris aquilonalibus sunt maioris virtutis et manifestioris operis illis que sunt in figuris meridionalibus. Diximus enim quod virtutes stellarum et radii sue lucis cadunt super nos et super angulos rectos aut super angulos maiores quam anguli radiorum stellarum fixarum meridionalium et propter hanc rationem pervenit ad nos de virtutibus stellarum aquilonalium magis quam virtutibus meridionalium. Et propter hoc ordinavit ptolomeus figuras aquilonales ante quam meridionales. P. Stelle lucentes que sunt in ursa minori habent virtutem saturni et parum veneris. Et que sunt in ursa maiori habent virtutem martis. Et stella parva que assimilatur puero nubi que est super eius caudam habet virtutem lune et veneris. H. Aliqui astrologi probaverunt eam stellam que est talis complexionis inveniunt propter magnam humiditatem que est in ea. P. Stelle lucentes que sunt in draco habent virtutem sicut saturni et martis. Et que sunt in figura quinta [illegible] habent virtutem sicut saturni et iovis. Et que sunt in nodis [illegible] habent virtutem sicut mercurii et saturni et aliquando sicut iovis et martis. H. Hec est commixtio magna virtutum et propter hoc facit opera diversa. P. Et lucens cuius color tendit ad vermilium que dextra aziminech colanza habet virtutem martis et iovis. Et que sunt in [illegible] feca habent virtutem veneris et mercurii. Et que sunt in gety habet virtutem mercurii. Et que sunt in azimech quod est instrumentum musice dicitur in [illegible] lyra. Unde

Ursa minor
Ursa maior
Draco
Cefeus
boetes
Arcturus
Corona
lyra

L

Et lucens que est in cane anteriori habet vim mercurii et parum martis.

quarum est vultur cadens. hec habet
vim veneris et mercurii. Et ante
vim habent que sunt in gallina.
Et que sunt in figura eius que
stat in sella habent vim saturni
et veneris. Et que assimilantur
sicut nix et sunt in manubrio
cultelli habent vim martis et mer-
curii. Et que sunt in tentore ha-
benaz habent vim martis et mer-
curii. Et que sunt in clarie tene-
ntis … habent vim saturni et
parum veneris. Et que sunt in colu-
bra … habent vim saturni et
martis. Et que sunt in sagipta ha-
bent vim martis et parum veneris.
Et que sunt in vultur volanti
habent vim martis et iovis. Et
que sunt in delfino habent vim
saturni et martis. Et lucentes
que sunt in equo habent vim
martis et mercurii. Et que sunt
in mansione (andromada) et est mulier que non
habet virum vel maritum habent
vim veneris. Et ille de … habet
vim mercurii. Hic perficitur
id quod loquimur est de figuris
septentrionalibus. Et ex eis que
sunt in parte meridionali r. zodi-
aci. Convenit te scire quod
stelle fixe meridionales sunt de-
bilis operis in nobis. Et ex eis
quanto magis sunt contra
nos tanto vim maiorem habent

in nobis et in terris meridiona-
libus habent vim maiorem quam stelle
septentrionales. Et lucens que est
in bucha piscis meridionalis habent vir-
tutem veneris et mercurii. Et que
sunt in pectore habent virtutem
et vim saturni. Et ex hiis que sunt
in gigante s. in humeris habent
vim martis et mercurii. tunc alie
lucentes que sunt in eo habent vim
iovis et saturni. Alie tamen que
sunt in eo. Et ex hiis que sunt in
…inno earum s. posterior lucens
habet vim iovis et saturni. Alie
tamen que sunt in eo habent vim
saturni. Et que sunt in lepore habent
vim saturni et mercurii. Et que
sunt in cane omnes excepta ea que
sunt in ore suo habent vim ve-
neris. Lucens vero que est in
ore suo et hec est alhabor habet
vim iovis et parum martis. Et
lucentes que sunt in sina …
habent vim veneris et parum
mercurii. Et que sunt in cor-
vo habent vim martis et satur-
ni. Et lucentes que sunt in na-
vi habent vim saturni et iovis
maior enim harum dicitur est i. ar-
zubayl. Et que sunt in tarrap-
poz et est figura ex homine et equo
composita s. in figura hominis
habent vim veneris et mar-
tis. Et que sunt in figura equi

habet vim ve

Vultur cadens. / Gallina vel Cignus. / Casiopea cathedra. / Gladius. / Perseus cum capite algol. / Clavis / Coluber. / Sagitta / Aquila vultur volans. / Delfin. / Equus pegasus / Andromada. / Stelle Australes.

Os piscis / Cete vel gigas / Flumen / Lepus / Canis / Alhabor / Canis / Corona / Navis / Centaurus

I

habent vim veneris et iovis.
Et lucentes que sunt in lupo
habent vim saturni et parum mar-
tis. Et que sunt in galaxia
habent vim veneris et parum
mercurii. Et lucentes que sunt
in corona meridionali et hec
est alfecca meridionalis habent
vim saturni et mercurii.
Hic perficitur quicquid loquitur
Ptolomeus in virtutibus stellarum
fixarum. Et iam docebit quomodo facies vir-
tutem cuiuslibet planete. Di-
cit haly. Rubrica rubrica.
Convenit ei quando inve-
nerit aliquam earum habentem
vim compositam magis quam
de uno planeta scias procedo
quod operatur id idem quod opera-
tur ipsi planete. s. in minoris
virtutis eo quod idem miscet
planete operantur. Et sunt stellarum
magnitudinis prime in maiori
virtute proponas. et postmodum
omnium illas que sunt magni-
tudinis secunde et sic ordinabis
virtutes earum secundum ma-
gnitudinum suarum ordinatio-
nem. Similiter pones vim
maiorem eis que sunt ex eis
magis contra zodiacum et in
minori quanto fuerint ma-
gis longe. Similiter pones se-
ptentrionales in maiori quam

meridionalem. Et que est super
cenith in vi maiori quam illa
que non est ita. Et que fuerit
cum aliquo planeta coniuncta in
longitudine et latitudine aut
in longitudine sola in vi maiori
quam illam que sic non est. Cum
autem scire poteris isto modo.
Accipe loca stellarum fixarum in alma-
gesto vel alio libro in superficie in u-
na sphera vel aliare. Et faciens cir-
culum meridiei et circulum altitu-
dinis et alia que docet de Ptolo-
meus in 8° tractatu almagesti et scies
ascensiones et inspicies in sphera que ex ste-
llis fixis est in orizonte et que
est in medio celi et que earum
est cum aliquo planeta errati-
co in longitudine et commisces
virtutem suam cum virtutibus
planetarum sicut ante scies. Con-
venit etiam te scire quod hee
stelle debilitantur et fortifican-
tur secundum loca suarum ascensionum
et secundum figuras suas r. solis
in medio lune et tunc planetarum sup-
eriorum. Siquidem stelle iste eo quod
non retinent operantur humidita-
tem donec separantur a sole et
sunt orientales donec sol se
ponit in contrario earum. Et op-
erantur calorem aquatam similiter donec
nec sol in opposito sit earum et opera-
tur siccitatem ab oppositione usque

Lupus vel pantera. / Galaxia / Corona australis.

+ 1

ad tertiam q̃rtam. Et operantur
frigiditatem accessa. q̃rta donec
ſol in longitudine ſit cum eis.
Et generaliter ſcias quod idem
quod accidit a planetis accidit
ſtellis fixis. Et poteſ certificare
quod dixit de ſuis uirtutibus pto
lomeus experiento in manereque
tibi deum; eſt in ſpitiento. ſ. ad ſ
nos colores ſi hec noluens pte
ſare. C. 10. in uirtute .4. te
porum. Dixit haly. Rubri-

Quo ſunt quibus uirtutes ge
nerales .4. temporum anni noſ
ſcire oportet. Primum quia quando ſcie
nobiuerimus mutationem ae
ris per ſtellarum opa inſpitiemus
quod ſtelle demonſtrant. et iudicabimus
in compone generalis complexionis il
lius temporis. et cum hec ſcie
mus quidquid in aere contingere
accidere. quia per hec tempora ſcientiam
rationem quia ſigna diuiſa in
fuerunt in duodecim. Preterea tu
tes ſtellarum per ſuam eſſentiam
ſunt hec ſecundum rectificationem
ſapientum antiquorum. Hoc uu
lt dicere. iam docuit nos uir
tutes eſſentiales et accidentales ſte
llarum ſecundum quod antiqui ſa
pientes per experientiam ſunt
experti. Similiter anni tpra
ſunt .4. uer. eſtas. autumpnus
et hyems. Et uincit in uere hu

miditas. eo quod poſt frigus hy
emis incipit calor liquefacere
humiditates que gellate fuerunt
propter frigus hyemis. et uincit in
eſtate calor eo quod ſol eſt in
cenith noſtrorum capitum et
inclinatis meridiei. Et uincit
ſiccitas in autumpno eo quod
calor eſtatis qui tranſiuit
deſiccauit humiditatem. Et
in hyeme uincit frigus eo quod
ſol a cenith noſtrorum capitum
ellongatur. Hoc uult dicere quod
in uere uincat humiditas,
eo quod calor temperatus ueris
degellat humiditates et trah
it eas ſuperius et inuoluit cum
aere ita quod fit humidus.
Et nos inuenimus quod
Galius uidetur contra hec ire. uidelicet dixit pto
lomeus ueris eſt temperata.
Nos autem inter hos duos ſa
pientes conuenientiam po
nere uolumus hac ratione
ptolomeus quidem tenet quod
calor ueris eſt talis qualis ca
lor et humiditas ignis que
eſt cum temperamento et hec dic
am. Tamen in hoc loco uolunt
ſequi oppiniones magis fa
moſas. quia temperata complexio
que eſt uirtute conueniens et
incremento tendit magis ad
caliditatem et humiditatem

et propter hoc inter hos duos ſa
pientes non eſt contrarietas.
Similiter eſtas calefacit eo quod
ſol quanto magis accedit cir
ca noſtra capita tanto magis
calefacit. quia magis perſeue
rat die qualibet ſuper terram quam
ſubterra. Et quia radii ſuos ca
dunt ſuper angulos rectos uel contra
rectos duplicantur angulum per reu
berationem et calefacit nos et
magis per electionem radiorum.
Et quia ſol magis durat ſuper
terram. et propter hoc conuenit
ut in eſtate uincat calor. Et
quia eſtas cum maximo calore
humiditates exſugat conuenit
ut in autumpno ueniente
poſt eſtatem uincat ſiccitas.
Et in hyeme quia ſol magis
perſeuerat ſubterra quam ſuper
et radii peruenient ad nos non
ſuper angulos acutos et fit reuberatio
radio ſuper eoſdem coniungitur
ex radiis ſolis modica uirtus
in aere. et propter hoc conuenit ut
in hyeme uincat frigus. Et
eſt uiſibiliter manifeſtum
ut frigus hyemis humidita
tes congelat. hic enim in
telliges quod ſaturnus eo
quod multum frigidus con
gellat humiditates et con
iungit. Et quanto fit calor

degellantur et currit. Et propter
hoc facit ſaturnus augmentum
riuorum pacis. quia uero ſol facit
has mutationes generales per
proprio curſu quam habet per cir
culum ſignorum conuenit ut cir
culus ſignorum in .4. partes diui
datur. Prima pars qua ſol am
bulat in toto tempore ueris.
Secunda qua ambulat toto
eſtatis tempore. Tertia qua amb
ulat in toto tempore autumpni. Quarta
pars qua ambulat toto tempore
hyemis. Et conuenit omni
modo quod hee partes ſint equa
les. quia ſol ſemper aſcendit uerſus
ſeptentrionalem partem donec appli
cet ad tropicum eſtiualem. et
deinde deſcendit a ſeptentrione donec
applicet ad tropicum equinoctii au
tumpnalis. poſt modum deſcen
dit ſemper uerſus meridiem
donec applicet ad tropicum hye
malem. deinde aſcendit ſemper
uerſus meridiem donec ad tro
picum ueris equinoctii appli
cet. Hee quidem partes ſunt equa
les ſicut in almageſti inuenitur.
Et poſtquam ita eſt etiam inten
dimus quod quodlibet .4. temporum
habet principium augmenti
et decrementum et abacamentum
in qualitatibus ad ea pertinen
tibus. conuenit omnibus modis

ut que libet harum quatuor partium
ſic diuidatur in 3. partes ita quod
prima pars ueris complexio ſit contra
complexionem ultime partis hyemis
et mediana complexio propria ſit ueris
ultima uero ſit contra complexionem
eſtatis et de alijs temporibus ſic
dicemus. et conuenit ſecundum
artem nature quoniam aliqui
ſentimus quod complexio cuiuslibet temporis
uadit ſemper creſcendo poſtmodum
moratur de uno modo et poſt
modum diminuitur. Et quando ſentimus
eam equalem ita quod tempus cremen
ti cum eo quod moratur in ſe et
cum abaſſamento eſt totum unius
maneriei. Amplius quia luna
peragit curſum ſuum quolibet menſe
per 12. ſigna et attingit ſolem duo
decies omni anno et qualibet
reuolucione facit in aere res ſi
miles eis quas facit ſol in an
no. Et propter hoc conuenit ut
quelibet 4. partium zodiaci diui
datur in tres partes naturales
ita quod zodiacus ſit 12. partes
equales et hee partes dicuntur ſigna
Numerus autem qui dicitur eſſe
gradus conuenit pro certo quod
ſit ſecundum curſum ſolis quo
libet die. nam ſol diuiſim motu quandoque
aliquanto uadit cicius. et ali
quanto tardius tempus totius anni
eſt 365. dierum et fraccionis diei.

Et ſapientes antiqui poſuerunt
numerum a multis partibus in quo
non eſſet fraccio et eſſet contra nu
merum iſtum et inuenerunt quod
eſt 360. et zodiacum ſecundum
hoc in toto gradus diuiſerunt p
propterea quod numerus eſſet leuis et
quia numerus iſte non multum elon
gatur a propoſito quantum dierum. quia quando
diuidemus 4. dies. et quartam
partem 360. et hoc cuiuslibet diei
res ſenſibilis non mutatur. Nunc
autem oſtenſum eſt tibi quod
12. ſunt partes naturales et 360.
gradus ſunt ſuper ſtabilimen
tum ſapientum quia ſi naturali
ter fuiſſent conueniret ut eſſet
magis 360. graduum ſecundum
curſum ſolis qualibet die. Et
ſapientes antiqui diuiſerunt
quemlibet gradum in 60. partes. quibus
nomina impoſuerunt minuta et
minutum in 60. ſecunda et ſic uſque
in infinitum ut leuior et cicior eſſet
numerus. Et poſt quam ita eſt
conuenit ut quodlibet ſignum ſit 30. gra
duum ſuper ſtabilimentum tamen per
naturam debet eſſe tot graduum
quot diebus peragit unum ſig
num. tamen ſicut eſt mobilis conue
nit ut in ipſis eiſdem locis qui
bus tardatur motus ſolis uno
tempore, alio tempore magis uadit.
ſecundum hoc partitio naturalis

per 360. partes et non per ſtabilimen
tum. Poſt quia zodiacus non
habet principium naturale ſi
cut nullus circulus habet prin
cipium poſitum eſt principium a quo
to ſigno uerno incipit equinoccium
ueris et hoc eſt ſignum arietis.
Hic uult dicere quod non habet
principium ſpecialem ut ſit principi
um naturale poſuerunt antiqui
principium a principio equinocci
ueris et hoc eſt ſignum arietis.
Et aliqui crediderunt cum audi
uerunt hoc dictum quod zodiacus
diuiſio non eſt in 12. partes. nec
per 12. figuras que ſunt in zodi
aco. Et eſt in alia maneria quia
eo quod diuiſus fuit per natu
ram in hunc numerum nomina
uerunt quaſlibet partem nomine
figure comprehendentis.
Poſt poſuerunt in firmamento
principium locum quo eſt complexio
temporis humidior ſicut prima etas
aliorum eſt in tempore quo complexio
ſua humidior eſt. Hic uult di
cere quod antiqui ſequuti fu
erunt in hoc naturam et inue
nerunt quod humiditas temperata in
alibus eſt in principio. et prop
ter hoc dixerunt oportere ut naturale
principium firmamenti ſit con
ueniens eidem etati quod eſt
principium ueris. et hoc quia

natura fecit res terrenas ſequi
corpora celeſtia et ſic ſemper ſunt ea
ſequentes. Poſt ſecundum ſecundum
hoc alia tria tempora quia com
plexio etatis prime eſt humida ſi
cut ueris et alia in hac etate tenera
ſunt et blanda. Et ſecunda etati
eſt calida quando calor alium eſt
completa ſicut eſt tempus eſtiuale.
Et tercia etas eſt quando incipit
minui eſt ſicca ſicut in autum
pno. Et 4. poſtrema etas que
eſt contra corruptionem eſt fri
gida ſicut hyemps. Hic uult dicere
quod antiqui ſequuti fuerant
iuſtum nature Et poſtquam
ita fecit res terrenas ſimiles
celeſtibus in omnibus re. quoniam
ille ſunt ſtabiles ſicut iſte ſtabiles ſunt
et ille durabiles quelibet per ſe et hee
durabiles per generacionem. et ſunt
illis ueſtigia. conuenit ex hoc
ut quando uoluerimus habere
racionem per corpora celeſtia quod
eam accipiamus ab operibus que
ſunt inter nos. Et ita ſicut eſt
principium hominis humidum con
uenit ut anni principium ſit
uer quia eſt humidior. Et quia
alia tempora ſubſequencia poſt
modum ſunt ſecundum uer in
alijs etatibus uenientibus poſt
pueritiam. Hec eſt res manifeſta
quia ea ne dum intelligere philoſophus

Comparatio etatis humane ad etatem anni.

ſet ſentire. Et ptolomeus iam
tibi inſinuit in quam habet .an
ni principium ſi bene intellexe-
ſti quod res omnes que forma
tur in principio firme ſemper
remaneant inter illa que gn̄at
donec corrumpatur. Et p hec
uerba demonſtratum eſt tibi qd p
mu͂. q̄rtm. zodiaci eſt calidu͂ ⁊ hum
idum puerile ſanguineu͂. Et
ſecundu͂ quartu͂ calidum ⁊ ſiccu͂
eſtiuale iuuenile colericu͂ ⁊ t̄tiu͂
quartu͂ frigidu͂ ⁊ ſiccum melicu͂
autumpnale de moſtrās pnci
pium iuuuentu͂ ⁊ ſeneſcendi.
Et q̄rtm ultimum eſt frigidum
⁊ humidu͂ decrepitum hye
male flaticum. C. u. in uir
tutibus q̄rtm anglorum ⁊ q̄rtm orbis
terrarum. Dixit ptolomeus.

Similiter ſtatus q̄rtm locorum
in oriente ⁊ aliis unde incipi
unt uentorum motus p omnes
ptes. Hoc uult dicere quod ſol
qui uincit res omnes operatur
in iſtis locis ſicut in tempori
bus anni. et quod ſtelle ſicut
ante docebimus ipſum iuuant.
Pars ille qui uincit in pte orien
tis eſt ſiccitas eo quod ſol qn̄
eſt in hac pte incipit deſicca
re quidquid humectauit nox
⁊ uenti qui mo͂r in hac parte
qui ſunt generaliter dn̄i ſolum

ſunt ſine humoribus ⁊ deſicc
ant. Hoc uult dicere quod ſic
catas uincat in aere orientis
cauſa ipſi r̄ aeris ſui orientis
quia ſol incipit deſiccare ae
rem orientis ⁊ tunc accidit ac
ſit ſiccitas multum in ptibus
orientis ⁊ quod deſiccat in p
tibus occidentis eſt modicu͂ . qa
multum non durat ibi ⁊ cir
cuit nox humectat id. Pls ū
occitudinis hic eſt id quod
uite in uentis orientalibus
quia omnes deſiccant ⁊ nimis
quam ueniūt de leui cu͂ aqua.
Pars poſt meridiei eſt calidu͂ mi
tium propter magnam calef
factionem ſolis qui eſt in me
dio. ⁊ hec ps r̄ nr̄e morantis
tendit ad partem meridiei.
Et uenti qui mon̄t ab hac p
te qui meridionales ſu͂t gn̄aliter
dn̄i ſunt cal̄ ⁊ comburentes.
Hoc multu͂ bene dixit ptolo͂ cu͂
dixit r̄ nr̄e morum quia ſi
poſuerimus quod aliqua habita
tio ſit in pte meridiei erit A
thionibus qui morantur ī te
mo quo nob eſt meridies.
quia nobis eſt meridies re
ſpu͂ noſtrarum morarum calidus
⁊ comburens. quoniam ſol
eſt toto anno in medio illius
ptis ⁊ facit multas reūbati

ones moror. Pars ex pars occidentis
eſt humida quia quando ſol
eſt in hac parte res deſiccate in
die incipiunt humectari ut
uenti qui ab hac parte mo
uent qui gn̄alr̄ dn̄i ſunt occi
tales humectant. Pars Aqui
nis eſt frīa multu͂ quia res fa
cientes calorem pertinuntur ſo
lis in medio celi quando inſp
ciemus r̄ noſtrarum morarum ello
gantur multu͂ ab hac. quoniam
eſt ſicut in oppoſito ſolis cum
eſt in medio celi ⁊ uenti qui ab
hac pte mon̄t qui gn̄alr̄ ſu͂t
dn̄i ſeptentrionales congelant.
Hoc uult dicere quod iſtius ptes
Aquonis r̄ noſtrarum morarum
accidit ſol ſemp in mō quo
fiat nob in hyeme ⁊ propter
hoc eſt frigida. Pars et in rebus
iſtis eſt proficuum ⁊ auxiliu͂
magnum p cognoſcendo co͂
plones omnium partiu͂ quolibet
tempore. quia manifeſtum ē
quod uirtus cum qua operan
tur ſtelle mutatur p ſtatus
tpr̄ etatu͂ ⁊ anglor. Hoc apte
dixit hic ptolomeus quod h
ſcire dat magnum pficuu͂
in cognoſcendo uirtutes ſtel
larum. Et poſtquam opa ſtellarum
recipiunt mutacionem ſic
nob in tercio capitulo de mēi

uit conuenit ut mutentur
p oppl'onem eſſe tempor et eta
tum ⁊ anglorum ⁊ inter aliam. Pars et
quando ſtatus fuerint illis ſi
miles erit qualitas ſua pura
⁊ ſine commixtione ulla. ⁊ eius
maioris uirtutis opus ſuu͂
ſicut ſtelle que operantur calo
rem nāl'r in ſtatibus calidis
habent uim maiorem ⁊ ſtelle
humide in ſtatibus humidis.
Et ſi in ſtatibus fuerint eis dūſ
nō erunt pure ſ; commixte cu͂
aliis ⁊ debiles ſicut uirtus ſtel
larum calidarum in ſtatibus frigi
dis ⁊ ſtellarum humidarum in ſta
tibus ſiccis ⁊ ita ſunt omnes
res alie ſecundum commixti
onem qualitatu͂. Hoc Ptolo͂
autem docet p hoc dictu͂ q
fortificantur uirtutes ſtellarum
⁊ quō debilitantur. docens quod
earum quelibet fortificatur cum
ſuo ſimili ⁊ cu͂ ſuo contrario de
bilitatur. ⁊ ſecundu͂ quod eſt
commixtio eſt uirtus ⁊ debili
tas ſua ſit commixtio ipa p nāz
ill' p accidens. C. 12. in ſigs fixis
Amobilibus ⁊ cucītōibus dic hic.
Ab hinc in antea docet nos
ptolomeus uirtutes ſignorum
ſicut ſtellarum docuit. Pars Et poſt
quam hec diximus hac ma
nerie conuenit ut hec ſequatur.

loqui in mutationibus natu
ralibus proprio pertium zodiaci
ſignorum ſecundum quod ad nos
peruenit per alios ſapientes. u
Poſtquam primo loqui pro
poſuit de ſtellis temporibus
et angulis intelligimus ex hoc
quod zodiacus ſignorum diuiditur
in .12. partes / dixit etiam hic que
conuenit ut loquamur primo
de mutationibus naturalibus
pertinentibus ad quodlibet ſignum
ſecundum rectificationem ſapi
entum antiquorum. Quia complexio
nales quas habet quilibet eorum aſſim
ilantur temporibus que per ea
ſunt. Ratio huius dicti eſt id
quod ante diximus quod vir
tus cuiuslibet ſignorum poteſt intelli
gi per complexionem ſibi ſimilem que
ſimilis eſt operi ſuo tempore quo
ſol eſt in eo. Et iam determinatum
eſt per id quod eſt precedens quod
virtutes celeſtium corporum
intelligimus ſolum modo per
complexionem ſolis et lune. et quia
ſol magis pertinet ad zodiacum
ſignorum ſicut in aſtrologia quadri
diuinali eſt monſtratum conuenit
ut virtutes ſignorum ſciamus per
virtutes mutationem operum eius.
Quoniam alique proprietates
ſignorum ſunt aliquando propter
pertinentias quas cum duobus

luminaribus et aliis ſtellis ha
bent quod ante diximus poſt
quam erimus loquuti de vir
tutibus ſignorum ſine alia mix
tione cum per ſe fuerint iudica
te ſecundum unius ad alterum. Dicit quod
virtutes ſignorum ſunt in tribus
manerebus. Una eſt propter
pertinentiam quam habent cum
ſtellis. et quod de hiis loquetur
in antea. Poſtquam de duabus
maneriebus erit loquutus. Quarum
una eſt id quod eſt proprium
cuilibet ſigno per ſe, et alia eſt per
tinentia quam habent unum
ſcilicet in alterius. Nam prime diuer
ſitates quas habent ſigna ſunt
quod aliqua eorum dicuntur mobilia / aliqua
ſigna equinoctialia / aliqua fixa / et
aliqua bicorpora. Vult dicere
quod opera aliquorum eorum mutantur
de una in alia et aliqua habent
opera temperata aliqua non fixa et
aliqua duabus rebus commixta.
Quia horum duo ſigna ſunt mo
bilia et hec ſunt .2o. gradus primi
qui ſequuntur punctum tropici eſti
ualis uſque ad finem cancri.
et gradus primi qui ſequuntur
punctum tropici hyemalis et eſt
ſignus capricorni et eis impoſuerunt
nomina talia quia conuenientia eius
fuerunt. quia ſol cum eſt in prin
cipiis horum duorum ſignorum mutatur

ad motum in latitudine diuiſum a motu
quam ante habebat / et cum eſt in
cancro facit eſtatem / et cum eſt
in capricorno hyemem. Vult
dicere quod nomina eis impoſita
determinantur a naturali determinati
one quam habent per ſe et id quod
dixit quod ſol mutatur in mo
tu latitudinis eſt in quadriparti
ali aſtrologia monſtratum. Et ho
rum duo dicuntur ſigna temperantie
et hec eſt prima ſequentia pre
tium equinoctii ueris et eſt ſignum
arietis. aliud eſt punctum quod
ſequitur punctum equinoctii au
tumpnalis et eſt ſignum libre.
quibus talia nomina fuerunt in
poſita eo quod conuenientia
ſibi fuerunt. quia cum ſol eſt
in eorum principio eſt dies in om
nibus partibus equalis cum no
cte. Intelligimus ab hoc et
aliis dictis hunc aſſimulantibus
quod ſigna non habent in ſe o
pus naturale niſi quantum
eſt opus quo virtus ſolis et
aliarum ſtellarum mutatur cum ſunt
in eis. Et ex .8. ſignis re
manentibus de hiis. ſcilicet que
ſunt inter ſigna mobilia et tempera
ta ſunt. 4. que dicta ſunt bicor
pora. fixa enim ſunt ea que
ſequuntur duo mobilia et duo
temperata / et hec ſunt taurus / leo

Signa fixa.

ſcorpio / et aquarius. et hoc eſt
quia mutationes .4. temporum
que incipiunt quando ſol eſt
in ſignis mobilibus et tempera
tis quod aer inclinatur ad humi
ditatem et ſiccitatem aut calorem
aut frigiditatem ſunt firmiores
et affixiores cum ſol eſt in hiis
ſignis fixis. et ſtatus deſignati
turales tunc ſunt puri et quando
multum in ſtatibus iſtis durat
recipit unum ſuam receptionem
ſic manifeſta et hoc ſentimus. Vo
lt dicere quod cum ſol eſt in
ſignis iſtis ſolummodo ſentimus
ſtatum proprium illius operis pu
re ſine commixtione quoniam
aer multum in uno ſtatu perma
nat. Signa uero duorum corporum
ſunt ea que ſequuntur fixa et
hec ſunt gemini / virgo ſagip
tarius et piſces que ſunt inter
mobilia ſigna / et fixa que habent
participationem cum principiis et
finibus ſuis in mutatione
naturali propria in duorum ſta
tuum mobilium et fixorum. Pro
pter dicit ptolomeus in hoc lo
co / quod duo ſigna temperan
tie ſunt etiam mobilia. quia quando
ſol aliquod eorum ingreditur tempus
mutatur / Nam aries mutat
de hyeme ad uer / et libra de eſta
te ad autumpnum. Ceterum aſig

Signa bicorpora.

cuit rationem propter quam
hec dicta fuerant duorum corporum
eo quod geminum principium
similitudinem habet cum a
ere veris. et finis cum aere estiu
ali. Et virginis principium si
militudinem habet cum aere
estivali. et finis cum aere au
tumpnali. Et principium sagip
tarij habet similitudinem cum
autumpno et finis cum hyeme.
Et principium piscium habet
similitudinem cum aere hye
mali et finis cum aere veris.
Et postquam mutatio natu
ralis et propria solis mutatur
per hec signa hoc modo convenit
ut virtutes habeant cum q
bus unumquodque eorum operen
tur duo diversa.

C. 13. in signis masculinis et
femininis. dixit ptolomeus.

Similiter posuerunt .6. horum
signorum de natura masculina
et diurna. et alia .6. de natura
feminina et nocturna et ordin
averunt unum post alterum. eo quod
nox supervenit post diem et
contra diem quia femina sp
nadit cum masculo et contra eum.
Hoc vult dicere quod sapientes
antiqui sequuti fuerant in i
ptitie naturam quia hec ex

experti fuerant et miserunt secu
dum ponere eorum per experientiam
et ordinaverunt ea secundum
naturam. et eo quod femina sequitur
masculum et nox diem. Principium
autem huius ab ariete propter mu
tationes rationes quas diximus
nam eo quod masculus est p
inceps operator et antianus in vir
tute maiori quam patiens op
posuerunt primum masculinum. Unde
signa arietis et libre sunt ma
sculina et diurna. eo quod linea
equinoctialis transit per ambo
ipsa et abinde incipit maiori
motus totius firmamenti. Quod
tamen signa sequentia ea or
dinata sunt secundum quod
diximus. scilicet unum post aliud.
Hec ratio quam dixit ptolomeus
propter quam ab ariete ince
perunt est pro eo quod sol in
temporibus anni facit. Et qua
virtus principij est ei que sibi
sequitur preponenda. Similiter
quia totius motus est ab oriente
te incedens super polos equino
ctij convenit ut arietis qui est
principium habeat virtutem ancianam
super illam libre et quod sint alia
ordinata secundum quod natura
ordinavit. noctem post diem et
feminam post masculinum. et
quia masculus est operator et

prepositus in virtute et ordina
tione convenit ut sit aries
masculinus taurus vero fe
mininus. et libra masculinus
et scorpio femininus et sic de
omnibus alijs. Et quod signa
masculina diurna sunt. feminina
mina vero nocturna. Preterea ab
qui ordinaverunt signa ma
sculina et feminina incipientes
do a signo ascendentis. Hec ptolomeus
facit nos intelligere per hoc dicens
quod ratio propter quam sapien
tes antiqui fecerunt .12. domi
os est eadem ratio qua fecerunt
.12. signa quoniam linea celi ori
zonte et linea meridiei dividunt
hora qualibet firmamentum
per .4. partes. sicut ante diximus
et sunt dicta loca partium anguli ascendentis eo
quod hij .4. similes sunt partibus
.4. anni temporum. Quia postquam
primum principium natura
le anni est primus punctus arietis
convenit quod hic punctus ascen
dat in ascendente ut partium .4. temporum
anni sit initium meridiei et in an
gulo orizonte. Similiter propter si
militudinem nature signo
rum que sunt in istis partibus qua
quanto unum fuerit mobile. quod
runt mobilia ut plurimum et quanto
unum fixum fuerit omnia .4.
erunt fixa. et quanto unum d

fuerit. duorum corporum sic erunt
omnia .4. Amplius cum planete
in orizonte orientes fuerint
virtus ab eis proveniens ex
tenditur recta linea ad omnia que
sunt in tota orizonta sicut de
radijs solis qui lucere facit
totam orizontam hora qua
sol ascendit ad ascensionem. Item est
de virtute anguli medij celi quia
cum planete sunt ibi linea radi
orum suorum que veniunt ad partem
orizonte sunt equales cum
illis que veniunt ad aliam par
tem suum oppositum et omnibus
modis erunt sic longe ab oc
cidente sicut ab oriente. et propter
hoc convenit ut .4. anguli habeant
virtutem magnam prout habent
principium .4. temporum anni.
Et quia res est sicut diximus
convenit ut firmamentum
se ponat hora qualibet in .12.
partes. rationibus ante dictis et
quelibet pars in .30. sicut signa
dividuntur. Antiqui simili
ter sapientes inspexerunt et
invenerunt plus quod ascendens
sit principium quia exit pri
mitus de sub terra et posuerunt
pro domo principij anime et
corporis et posuerunt angulum
oppositum pro domo partium
oppositorum et contrariorum mulierum

principium sive ascendens

7c

pro maritis et maritorum pro mulieribus. Et inuenerunt antiqui 9am domum similem parti temporis estiualis eo quod cum aries fuerit ascendens 9a erit cancer. Et quia uis solis apparet quando est in parte ea posuerunt eam pro domo patris. eius oppositum pro domo matris. Et quia antiqui 4a domus est parte sub terra posuerunt eam pro domo hereditatum terre et rerum secretarum eo quod saturnus habet in eo posse magnum qui est frigidus et siccus similis nature terre. Similiter quia inter solem et 10am est similitudo magna, quia cum est in medio celi uirtus eius ad complementum extenditur posuerunt 10am pro domo regnorum et magisteriorum quibus uiuit homo. Et quia secunda conuenit post ascendens et 11a post 10am posuerunt secundam pro domo auris(?) et auxiliatorum eo quod auere et auxiliatores sequuntur corpus et omne principium. Et posuerunt 11am pro domo spei et fortune eo quod uirtus eius sequitur uirtutem 10e prout uirtus secunde sequitur ascendentis. Et posuerunt oppositum secunde quod est 8a pro domo timoris et debitorum et hereditatum mortuorum eo quod est opposita secunde que habet similitudinem quam habet 8a cum

cum uenere, quia secunda est taurus que est domus ueneris. Et propter similitudinem quam habet 8a cum scorpione qui est domus martis. Et posuerunt oppositum 11e quod est 5a pro domo filiorum et gaudiorum. Et quia semper est trina ab ascendente posuerunt eam pro gaudio ueneris, quia uenus habet cum corpore completam amicitiam. Et quia secunda aspicit de sextili ascendens posuerunt eam pro gaudio alterius fortune que est iupiter. Postmodum ad 3am inspexerunt et inuenerunt quod erat cadens a 4a et similitudine magna quia est domus mercurii cuius uirtus est spiritualis(?) commixta et habet cursum semper contra solem posuerunt eam pro domo fratrum propinquorum et mutationem breuium. Similiter quia est in sextili ascendentis et habet similitudinem cum luna in faciendo mutationes festinas posuerunt eam pro gaudio lune. Et posuerunt suum oppositum quod est 9a pro domo itinerum longorum ac fidei scientiarum quoniam habet similitudinem cum sagittario qui est domus iouis qui aspicit ascendens de 3o. Et quia uirtus lune est oppo-

sita uirtuti solis in humectando posuerunt eam pro gaudio solis. Et quia etiam sol habet posse in magnum in triplicitate arietis quoniam aries est ex eius exaltatio in sua triplicitatis similis 9 domui(?). Similiter inuenerunt quod 12a quod separatur ab ascendente et est cadens ab eo posuerunt eam pro domo inimicorum et laboris et gaudium saturni qui est lubricus frigidus et siccus. Et posuerunt eius oppositum quod est 6a quia cadit a 7a et separatur ab ea pro domo infirmitatum et gaudium martis quia contrarius est saturno. Et quia septima est domus parium et subiecti elongatur a partibus tantum quantum 6a a 7a elongatur posuerunt eam scilicet 6am pro domo subiectorum. Et postquam non est locus qui mercurio conueniat nisi ascendens posuerunt ipsum pro gaudio suo. Postquam autem sapientes antiqui extraxerunt de imaginationes(?) 12 domorum per hanc rationem experti fuerunt et inuenerunt in ueritate quod sic erat per experientiam ut posuerunt. Unde sic stabilierunt. Et quia ptolomeus non nominauit in libro suo nisi radices stabilitatis non laborauit in diuidendo hec totum sed loquutus fuit de hiis que sunt sup-

terram eo quod habet uim maiorem illis que sunt sub terra. Et propter hoc posuit 12am domum subiectorum loco 6e sicut ante memorauimus. Et posuerunt unum masculinum et alium femininum incipiendo ab ascendente. Hic uult dicere quod sapientes antiqui sequuti fuerunt posse in domibus ponere unum masculum et aliud femininum secundum quod fecerunt in 12 signis et inceperunt ab ascendente et posuerunt ipsum masculinum et secundam femininum hac eadem ratione. Et sicut aliqui incipiunt signa mobilia a signo lune quoniam lune accidit festinus motus magis quam aliis planetis. Hic ptolomeus ponit in hoc loco nobis in mente quod uirtus lune sequitur illa solis et sic conuenit sicut motus naturalis uniuersalis sequitur uirtus et cursus solis sic motus particularis qui fit omni mense cursum lune sequatur, quia luna peragit signa omni mense et fiunt ei mense 4 tropica similes illis quos facit sol per omnia signa quolibet anno. Et propter hoc acceperunt antiqui principium signorum mobilium a signo lune et posuerunt principium mobilium aliud uero fixum et aliud(?) dior corporum sicut fecerunt in signis

[quatre masculine]

[signa quadrupedia.]

respectu cursus solis. ¶ Et sic acceperunt puncta signorum masculinorum ab ascendente. eo quod est magis contra orientem et ordinaverunt hoc modo quem diximus unum post aliud. ¶ Sicut posuerant signa mobilia et fixa a loco lune in motu quo sunt per solem. sic posuerant domos masculinas et femininas secundum signa que inceperunt ab ascendente quia est contra orientem et posuerant ipsum pro principio signorum. ¶ Et aliqui diviserunt .12. signa in .4. partes et tenuerunt quod signa orientalia et masculina sunt ab ascendente usque ad medium celi. Et opposita sua similiter que sunt ab occidente usque ad angulum terre. et cetera duo opposita posuerunt pro feminis occidentalibus. Et signis multa nomina imposuerunt secundum figuras pertinentes ad ea. quoniam aliqua eorum dixerunt signa quadrupedum. et aliqua eorum signa silvestria et alia multa secundum talia. Et horum nominum ratio est hoc bonum ad intelligendum. Nam potest homo res ponere secundum figuras de quibus potent se iuvare in hac scientia. Timui enim quod esset superfluitas declarare hec omnia in hoc loco.

¶ Vult dicere quod sapientes antiqui posuerunt nomina multa signis secundum figuras stellarum fixarum pertinentes ad ea secundum figuras suorum operum pro demonstrando opera signorum per se et propter virtutes stellarum fixarum que sunt in eis. quoniam ex hoc fit virtus una que operatur in rebus que sunt inter nos de similitudine illi figure que est in celo. Dicit quod per hoc potest homo scire de eo quod ante diximus de stellis et signis. Et quia hec opiniones mutantur propter mutationem figurarum in de uno signo in aliud longis temporibus tenuit quod esset superfluum declarare in hoc loco. Vult dicere quod illud non quod in opportunum fuit dicere quod. Ego vero ex hoc volo te docere ea que accidunt hoc nostro tempore. Dico enim quod signa rationalia sunt ea in quibus est figura similis humane figure. Et hec sunt gemini virgo libra et prima medietas sagittarii et aquarii. Amplius dicunt bene vocis et dicunt habere vim maiorem in oriente propter vim maiorem hominis et quia est bene vocis. Et signa plumosa sunt ea in quibus est figura avium sicut vultur et gallina. Et signa habentia figuras bestiarum quadrupedum similiter sicut aries taurus capricornus et sunt dicta domestica et leo et finis sagittarii et scorpio sunt silvestria. Et signa multorum filiorum sunt cancer scorpio et pisces. eo quod figurent alia aquarum que sunt multi seminis. Similiter posuerunt nomina multa signis secundum eorum opera. quoniam eorum sunt que dicuntur manentia et sunt gemini leo et virgo. Et eorum que dicuntur paucorum filiorum et sunt aries taurus libra sagittarius capricornus et aquarius. Et eorum sunt mediocris vocis et sunt signa habentia figuras bestiarum que habent vocem sicut aries taurus leo et ultima medietas sagittarii et capricornus et eorum sunt que non habent vocem sicut cancer scorpio et pisces. Multa tibi de signis dixerunt antiqui. convenit tamen ut de omnibus eorum accipias id quod cum opinione ptolomei concordet. quoniam est solummodo ille qui rem sequitur naturalem. quia tenuit quod signum unum suam habeat separatam. propter stellas fixas in signo quolibet existentes. Et propter hoc convenit ut inspicias que stelle ad signum pertinent et secundum hoc iudicabis. et cum hoc feceris naturaliter eris. hanc autem sequutus et concordans cum oppinione ptolomei Convenit enim ut hoc facias et omnia alia dicta dimittas nec recipias sicut ille qui vult accipere vias multas. et que sit certa ignorat. et sic non ibis errando. sicut ille qui nescit que sit veritas vel que non.

C.19. in participatione signorum unius cum altero in figuris aspectuum. Dixit ptolomeus.

Plures sic signorum que habent similitudinem unum cum alio primo sunt hec que habent participationem in figuris aspectuum. Et hec sunt illa que habent inter unam diametrum et aliam comprehendentem duos angulos rectos. et .6. signa que sunt .180. gradus. et que habent inter se ellongationem de tribus comprehendunt unum angulum rectum et tertium alterius et sunt .4. signa que sunt .120. gradus. Et que habent inter se ellongationem .3. comprehendunt unum angulum rectum. et .3. signa que sunt .90. gradus. Et que habent inter se ellongationem .6. comprehendunt duas partes

an^li recti et z. signa que sunt .6o.
gradus. Hinc hec non eget glo
sa quin ad intelligat de geometria
Et ab hec intellige corrupt[ionem] dictorum aliquorum
qui dixerunt de proiectione radi
orum sine gradibus equalibus. ut
Ratio propter quam hee ellon
gationes sunt solum modo pro
illis qui iudicant/intelligeres p
ro quod nunc dicemus. dico quod
ratio quia iudicant per elonga
tionem diametri est ratio de mina
ta per se, quoniam est oppositum
per an^li li^re rectam. Cum que duas
maiores partes consideraverimus
in quibus erit con^i quantitati
partis quantitatis totius et partis
hee residue figure construentur.
per convenientiam itaque partis
erit recta/et ita quando acciperimus
neumas eas in quibus concor
damentum cadit neumam que
sunt unum contra tres et illas que
habent de plura. Et de illis fuit
alii aspectus. Hic vult dicere quod
sapientes antiqui non iudicant
per ellongationem aliam nisi per
has porciones eo quod diametri di
vidit circulum per medium. et pli^s
rectam et fit unum peccatum li. iste
oppositum altius. quia quando
unum punctum fuit in ascendente contra erit
in occidente. et quando unum erit
in medio celi contra erit in an^{li} terre

Et dicit quod exacta quem fac
diameter quanto dividet per propor
tiones maiores musice eas
in quibus cadit accordamentum
fierent ellongationes alie que
sunt trine. trina et sex quarta et sex
tilis. Pro de accordamento alius
unum respectum ellongationis que
fiat .2os an^{los} rectos. hec est ellon
gatio diametri accipiemus medie
tatem et tertiam medietatis que
fiat ellongationem. quarte et 3. fit
ellongatio .6^{li}. de duplo trinum fit
ellongatio trini. Hic vult dicere
quod ellongationem diametri quin
ies est manifesta per se quoniam
unum habet participationem trine
cum alio acceperunt pro regula
sapientes antiqui in aspectibus
quia quanto ex acu diametri medi
etatem accipiemus fiet quarta
et quando tertiam fiet .6^{lis}. et quando
due partes fiet trinus vel albus .6^{li}.
Et erit in quadruuio maius quod
medietas et 3^m. sunt maiores par
tes et non potest in casu propter. Pro ac
cordandum unius partis dupli
et trini quanto fuit in respectu lon
gitudinibus propter tanti et medii
et alia propter tanti acti/quoniam
respectu maioris proportionis tan
ti et medii fit longitudo .6^{li}. et
quanto fuit respectu maiores pro
portionis tanti et tri fit longitudo

tin. H vult di

trini. Hic vult dicere quod quando
accipiemus ad cordamentum
tanti et partem in respectu. quarte
que est medietas medii cir
culi fiet inde longitudo trini
sexti et longitudo trini. Et hoc ideo
quia si accipiemus trinum ut sex
tilem et medietatem sextilis
fiet in quarta et hec proportio
quarte ad 6^{lem} est propter tanti et
medii. Et quando accipiemus
trinum ut quartum et eius tertium pars
fiet trinus et hoc est propter tanti et
tertii. Et si intelligas ad de arismetica
et musica intelligere poteris
de levi. Ptolomeus vero quia
quam hec de musica sunt secundum
quadruuium non dimittat quin se
cundum naturam de misceret. Pro et
participationes que sunt de trino
et sextilis duas accordatas quia
de signis sunt composite accor
datio in natura quoniam aut
ambo erunt masculina/aut am
bo erunt feminina eorum que sunt
in diametro aut super quartam non
sunt ad cordata quia non inue
niuntur signorum accordatorum in natura
Hinspice ad perfectionem mag
nam intelligentie ptolomei
quia licet ellongationes istas
per proportiones quadruuiales
et modo tractavit voluit eas
in operis inditii ponere donec

in secundum naturam tenent ra
tionem dicens quod hee quadru
iuiales longitudines habeant ad
cordamentum et discordamen
tum contra secundum naturam. quia
signa que sunt in figura trinum
vel sextilis sunt accordamentum aut
sunt ambo masculina vel ambo
feminina. quarta vero discorda
ta est. quia si unum signum fuit
masculinum. aliud erit femini
num et econtra. Et signa que sunt in
diametro discordata sunt quia
sol facit tempus in uno eorum contrarium
eius quod facit in alio suo oppo
sito. Similiter quia unum ascen
dit aliud vero descendit. In quarta
mutatur tempus de una manerie in
aliam. et hac ratione convenit ut
aspectus trinus sit fortis amicitia
et accordamentum. Similiter et
sextilis. Et convenit ut aspectus
diameter sit contrarius et inimicus
Et quia sextilis est medium tertii
dixerunt sapientes antiqui quod
est media fortis amicitia et quar
ta est opposito media dixerunt quod est
media inimicitia.

C. iiij. in signis altis et bassis et sunt
comendatoria. Dicit haly. R.

Hec est alia maneries ad cordan
menti quod habent signa inter
se secundum naturam. Pro aliter
dicunt partes que ellongate sunt

equalr̄ ab uno pc̄to orīgto duoꝝ
pc̄toꝝ equinocij / partes altas ⁊
baſſas. ⁊ hee ſunt ille que habēt
aſcenſiones ⁊ deſcenſiones cū
temporibus equalibus. quia
ſunt in cῑrcul' equalibus eq̄diſta
tibus equinocijs. H vult dicē
quod aſcenſiōes unius eoꝝ ſūt
tante ſicut aſcenſiones alt̄ius.
⁊ ſimilr̄ deſcenſiones. quōiā
aſcenſiones totius arietis ſūt
equales aſcenſionibus piſciū
in omī uilla ⁊ ille tauri ill' aq̄
rij. ⁊ ille gemini illis capricornij.
⁊ ille cancri illis ſagiptarij. et il
le leonis illis ſcorpionis ⁊ ille
uirginis ill' libre. Et ſecundū
hoc cōuenit quod primus grad'
arietis ſit acordatiuꝰ cū ultiō g̃
du piſcis ⁊ de omibus alijs illō
itēm. P Et partes que ſunt in
medietate circli eſtiual' ſunt
dr̄e alte ⁊ que ſunt in medieta
te circuli hyemalis dr̄e ſunt baſ
ſe. quia cum ſol fuīt in medio
circuli eſtiualis facit diem ma
iorem nocte. Et quando fuīt in
medietate circuli hyemalis fac̄
diem minorem nocte. H poſt
quam dies nobilior ⁊ fortior ē
nocte. quia motus aliū fortio
res ſunt ⁊ magis appēt. ⁊ de noc
te eſt alt̄ius manerei propter
uirtutem ſolis que app̄z de die

aquo proueniūt omīuz reꝝ ꝟ
ūtutes. ob hanc rationem dix̄
unt ſapientes antiqui quod
ptes tempore eſtiualis ſunt
alte ut oſtendant hoc noīe qō
ſol cum eſt ubi eſt in maiori q
latitudine quam cum eſt in ꝟ
medio circuli hyemali. Alīr
dixerunt eas cōmendatores ⁊
dixīt alias baſſas ⁊ obedīēte
pro demāndo melliorationē
uirtutis quam habent ptes
alte ſup baſſas. In hoc ē capl̄i
criminꝝ. 2. ſcire magna ⁊ bōa
ſmū eſt accordamentum quod
eſt int̄ has partes. aliud eſt
quia quando inueniemus ꝟ
2. natiuitates que accordate
ſunt in uno gradu ſciemus
quod ille c̄ ſigñtor eſt in gra
du baſſo eſt obediēs ei cui' ſigr̄
ator eſt in gradu alto. aſtrologi
namqꝫ dicunt hos gradus ꝟ
in ūtute concordes.

C. 16. in ſignis ſe aſpicientibus et ſunt equalia in uirtute. ⁊ dixit haly. Rubrica. Rubri.

H Ec alia maneries ad cordā
menti ſignoꝝ ⁊ graduū ⁊ aſ
pectus unius ad aliū ⁊ hoc no
minauit ptolomeus ut nobī
patefaciat quod ſigna habēt
pticipationes multas ſecūdū
naturam. P Similiter tenēt

quod alique partes ſint equa
les cum aliȷ in ūtute. ⁊ hoc eſt
quando fuerint ellongate eq̄
liter ab uno pc̄to duoꝝ tropicō
eſtiualis ⁊ ul' hyemalis. quia
cum ſol fuerit in utraque haꝝ
ſectioꝝ ptiū eſt dies unius
partis equalis cum die alt̄ius
⁊ nox equalis cum nocte. et ꝟ
tempora horaꝝ ambaꝝ erunt ꝟ
equalia. H hoc eſt quod ſol ꝟ
erit in una lī eq̄diſtantiū eq
noctō quando erit in iſtis du
abus ptibus que ſunt equa
lr̄ a tropico ellongate. P Et dī
xerunt quod hee ptes ſe aſp̄
ciunt una .ſ. aliam ratione ꝟ
pdc̄ā. et quia utraqꝫ eaꝝ aſcē
dit de uno met pc̄to orizonte
et ſimiliter occidit. H vult
dicere quod duo gradus qui
ſunt equalr̄ ellongati a pc̄to
qualicūqꝫ ſit duoꝝ tropicoꝝ
ſe aſpiciunt un' .ſ. alium. quia
dies ⁊ noctes amboꝝ ſunt eq̄
les ⁊ aſcendūt ambo ab uno ꝟ
pūcto ī orizonte. ⁊ ſimiliter
ſe ponūt. ⁊ propter hoc ſunt
ad cordati ⁊ eoꝝ uirtutes eq̄les.

C. 14. in ſignis diuiſis non habentibus inſe aliquod acordamentum. Dixit ptolomeus.

E T gradus qui dr̄i ſūt diui
ſi ⁊ pegrini ſunt qui nō habēt

unius .ſ. cū alio ſimilitudinem
nec pticipationē aliquā manerie
ex hijs quas diximus. ⁊ hij ſūt
ex illis qui nō ſunt de imparati
bus ⁊ obedientibus / nec ſunt
ex illis qui aſpiciunt unus .ſ.
aliū equales in ūtute / nec ſūt
ex illis qui habent ſimilitudi
nem in aliquo. ꝗ. aſpectuum
nec oppōº t̄no nec quarti. H ꝓto
lomeus docet de p hoc dr̄m qō
ſigna ⁊ gradus ſe aſpiciunt ꝑ
unus aliū aut in modo quo ꝟ
ſūt in duabus lī eq̄diſtantibꝫ
equinoctio. ul' quod ſint ambo
in eadē lī eq̄diſtante equinoctio
aut quod ſint ellongati unꝰ
ab alio in diametro de t̄no aſ
. ꝗ. ul' ſextili. Et hij ſunt. 3. aſ
pectus qui fuīt. 6. quia duo ꝟ
eoꝝ ſunt duplices quoniam
t̄nus eſt duaꝝ manerieꝝ ⁊ ꝗ.
⁊ ſextilis. Et iam dedit tibi ra
tionem ſecundū naturam in
iſtis aſpectibus p uerba pr̄cedēta.
P Et partes quas inuenimꝰ
pticipationem ulla manerie ñ
habentes / ſunt hee que habent
inter ſe unum ſignū ul'. 4. Et
que habent inter ſe unū ſignū
nō ſe aſpiciūt una .ſ. aliam. quō
quelꝫ eaꝝ eſt ab alia in declinata.
hee t̄n que habent inter eas. 4.
ſigna quia circuli nō diuiditi

dies equales.

in partes equales sicut diuidunt
. 4. st. H Quelibet pars sex habentium
inter se. 30. gradus est ab aliain
climata in ascendendo et decenden
do et que habent inter se signa q.
dam non possunt circulum diuidere
in partes equales non habent i
ter se quadrinalem nec nalem
ellongationem que possit uim
adcordamenti nec discordamenti.
quia quantum caput. 6. signi est in
climatum a capite. A. tantum est i
climatum. 12. absciste in locis ascen
tibus et occidentibus, Sic autem
intelligere potuisti aspectus signo
rum cum alio et quod sunt. 4. as
pectus et non plures. Et certi aspectus
qui non sunt sicut dixit ptolomeus
sunt mediam inter applicationem
et diuisionem et sunt esse applicatio
nem uel longe. s. gradus qui sunt
inter eos. Postquam loquuti
sumus de uirtutibus stellarum et
signorum nolumus glosare id quod
dixit ptolomeus de participatione
quam habent planete cum signis.
et hec facta sunt experiendo secundum cum
aliquis planeta ingrediebatur
aliquod signum uel gradum cum
modi uirtutem habebat. et ubi i
ueniebamus quod magis dominabat
bat uim suam intelligebamus
quod illud signum et gradus conueni
entiores erant eidem planete

et eius. Ideo non erit regula pro fa
ciendo participationem quam ha
bent planete cum signis.

C. 19. in domibus .7. planetarum er
raticorum et aliorum luminarium
dixit ptolomeus. Rubrica.

Loca et partes alique zodiaci
signorum sunt que conueniunt. A.
planetis et de dicuntur domus
triplicitates exaltationes et
termini et cetera talia cum quibus
habent similitudinem et partes.
H Ptolomeus tenet per ordina
tionem harum uirtutum quod
conuenit ut domus sit antequam
triplicitas. et triplicitas ante
quam exaltatio. et exaltatio
ante quam terminus. Quod autem di
xit et cetera talia dixit propter
applicationem suam et participationem
quam habent cum sole et signa
sicut stando secus in facie et
luce secundum quod ante di
cet. Non enim est solus ptolomeus
qui ponit ante dominum triplicitatis
quam dominum exaltationis. Nam
inuenimus quod doroneus
preponit dominum triplicitatis in capi
tulo for. De domibus solis et lune.

Natura domorum est sicut di
co quod . 7. signa. A tronalia.
12. signorum ea que sunt magis
quam alia circa cenith nostrorum ca
pitum. et hac ratione faciunt

calorem que sunt in cancer
et leo posuerunt ambo pro domibus
duorum luminarium magis et
nobilibus leonem quia mas
culus domum solis. cancer quia
femina domum lune. H Duo
signa que uere sunt in capite
septentrionis sunt gemini et
cancer. Sed quia gemini calefa
cit et humectat et est fumosi
gnorum ueris. et natura posuit
naturaliter duo luminaria domos
quorum stellarum et gemini non concor
dat cum aliquo eorum. quia cum so
le non concordat. quia sol de
siccat et gemini humectat. nec
cum luna quia femina est et
nocturna et gemini masculi
nus et diurnus non fuit conueniens
ut gemini esset domus alicuius
duorum luminarium. Sed conuenit
ut essent cancer et leo. et quod leo
esset domus solis eo quod secum
concordat et calidus est et siccus.
Et quia luna sequitur post solem
conueniens fuit ut eius domus esset
esse domum solis. Et signa que sunt
esse domum solis sunt cancer et uirgo.
et quia signum uirginis est siccum non est
lune que est humida et propter
hoc posuerunt cancer qui est
humidus domum lune. Quod autem dixit
quia sunt magis esse cenith nostrorum
capitum. et propter hoc faciunt calorem

uult dicere quod quartum terre
populatum est A trion conuenit ut
signa que sunt in hac parte sint con
uenientia magis ad signandum
populaturam quam alia propter
caliditatem quia faciunt natura
lem unde crescunt res omnes. Per
propter hoc posuerunt medietatem
zodiaci que est a leone usque ad
capricornum medium solare et aliam
medietatem que est ab aquario
usque ad finem cancri medium
lunare ut quilibet .5. planetarum errati
corum domum habeat in utraque
medietate duorum luminarium
secundum quod conuenit secundum suam
ordinationem sui stellis naturis. Ho
uult dicere quod sapientes anti
qui inuenerunt quod uirtutes
duorum luminarium dominabantur
super .5. et quilibet .5. planetarum errati
corum sequebatur eas et quod sunt
minoris uirtutis et sine uirtu
tibus luminarium non habebant per
se per se sicut ante fuit nobis ostensum
sum. Hac igitur ratione conuenit ut quilibet
.5. planetarum erraticorum habeat in me
dietate solari signum conueniens complexioni
que fit de sua et solari uirtute. et in
lune medietate id. De domibus

Post quia saturnus orbitalis saturni.
est frigidus et est calori contrarius et
eius spera est a spera luminarium
ellongata magis quam aliqua alia

decenter ei pro domibus capricornum et aquarium que cancro sunt opposita et leoni. quoniam hec duo signa capricornus et aquarius frigida et hyemalia sunt. Et quia etiam cum fortiter opponuntur alicui signo non concordat participatio. Hoc vult dicere quod opus proprium saturni est infrigidare et facere per accidens siccitatem propter suum magnum frigus. Et propter hoc dixit frigus hyemale ut careret de consideratione aliquando contra violentias dicendo. postquam saturnus est frigidus et siccus cum signis hyemalibus que sunt frigida et humida non concordat. Quod autem dixit quod spera saturni est magis a speris luminarium elongata, vult dicere quod natura posuit speram suam magis elongatam a terra aliquantulum ut propter elongationem frigus minuatur in terra. Et quia capricornus et aquarius sunt signa hyemalia et frigida oportuit frigus suum esse magnum valde frigoris saturno concesso. Et quia hec duo signa domibus duorum luminarium sunt opposita et luminaria omnem generationem faciunt et crementum rerum. oportuit quod hec duo signa facerent corruptionem et minutionem talem qualis opus saturni est. Convenit hac ratione decenter saturno pro domibus capricornum et aquarium quoniam natura sua est contraria nature luminarium. Et quia capricornus est hyemalis et sol calidus et siccus et saturnus frigidus et siccus. Sic quia cancer est humidus et frigidus propter saturnum. et quia est hyemalis. Et aquarius quia est in medietate luminarium oportuit esse humidum. Et pro temperando magis frigiditate saturni est calidus. Et propter hoc dixit dorotheus quod sapientes dicebant quod saturnus melius operatur in aquario quam in capricorno et magis gaudet ideo. eo quod calor et humiditas aquarii minuit malitiam de magno frigore et siccitate ipsius. Saturnus et humectat patiens [?] aliis sic predicamus. Similiter quod saturnus est masculinus et diurnus magis convenit aquario. Et propter hoc quod aquarius est significator aquarum currentium sicut fontes et rivi.

De domibus iovis.

Post et quia iupiter est temperate complexionis et est sub spera saturni, decenter ei signa duo que sunt post capricornum et aquarium. et hec sunt sagittarius et pisces adiutores generationis pertinentes et sunt in longitudine tamen a domibus duorum luminarium que est longitudo concordie et fortune. Hoc cum dixit quod iupiter est sub spera saturni vult dicere quod natura ordinavit iovem sub saturno ut virtus eius minueret de nocumento virtutis saturni. Et ideo quod dixit quod sagittarius et pisces pertinent adiutores et generationem. potest intelligi quia sic experti fuerunt sapientes antiqui. Et potest intelligi quia cum sol est in sagittario est finis autumpni et tunc finitur siccitas et humiditas incipit qua fiunt venti et generantur res multe. Pisces in est finis hiemis quo desistit frigus et incipit calor veri [?] venti et alia multa fiunt. Et venti quos dicit ptolomeus pertinent ad iovem et domus suas sunt fumositates generationis sicut sunt fumositates spermatis et seminum aliorum. Et animalia [?] et alia et vegetabilia his duobus temporibus ut plurimum crescunt. quia cum sol est in sagittario scilicet per maiorem partem iam [?] putrefacta [?] nasci. Et cum est in piscibus est adeo maius quod non habemus propter unum loqui. Et quia etiam est aspectus concordie et fortune eo quod signa iovis non cum duobus signis luminarium concordant. et spera iovis sequitur illam saturni. et iupiter venientes facit quibus generantur res decenter. sapientes antiqui hec duo signa iovi. quia concordant in temperantia cum duobus luminaribus in omni bono et fortuna. Et sunt hec etiam quia sagittarius est concordativus cum natura solis quod iupiter habet in eo participationem cum sole. Et similiter quia pisces est concordat cum natura lune quod habet ideo iupiter participationem cum luna. Et quia iupiter non est contrarius rerum et res presentabiles qui commiscent cum aliis sibi similibus crescunt in bono et perfectio suo magis. Dixit propter hoc dorotheus quod iupiter gaudet in sagittario magis quam in pisce. quia iupiter est masculinus et diurnus conveniens magis ad naturam solis. et sagittarius est huius nature.

De domibus martis.

Post similiter quia mars desiccat naturaliter et propter quod spera eius est sub spera iovis decenter ei duo signa sequentia cum duobus signis iovis que sunt aries et scorpio elongata a domibus luminarium elongatione. est que est corruptionis et detrimento. Nam talis res pertinet ad martis naturam. Hoc vult dicere quod mars quia multum desiccat concedit naturaliter infortunio et detrimento contrario quod luminaria duo faciunt. Et natura posuit speram suam sub spera iovis ut de suo calore adiuvet in minuendo de detrimento frigiditatis saturni. Et propter hoc decenter ei duo signa sequentia cum duabus domibus iovis. Et hec sunt ea que sunt elongata a domibus luminarium elongatione quinta. que est elongatio corruptionis et inimicitie que pertinet ad naturam martis. Et quia scorpio est contrarius domui solis convenit ut sit frigidus et humidus pro minuendo de impetu siccitatis martis. Et hac eadem ratione est mars nocturnus. Similiter aries quia est contrarius domui lune convenit quod sit calidus et siccus. Et propter hoc dixit dorotheus quod mars gaudet in scorpione magis quam in ariete quia est nocturnus sicut ipse et eius natura temperatur ideo.

De domibus veneris.

Post et quia venus temperata est et eius spera est sub spera martis decenter ei duo signa sequentia cum duobus signis martis. et sunt signa generantia que sunt libra et taurus. que sunt a duobus signis luminarium elongata elongatione sextili que est concordie et amicitie. Et quia venus numquam elongatur a sole ultra duarum partium magnitudinis duorum signorum. Hoc quia venus temperata est convenit ut domus habeat cum domibus luminarium duorum concordantes. Similiter quia libra est signum quo dies equatur cum nocte cum aliis vegetabilibus et omni generatione concordat. Similiter quia taurus est signum in quo tempus veris firmatur et veris est huiusque dixi. Et hac ratione convenit ut domus veneris sint taurus et libra propter concordantiam que est inter ea et duo luminaria. convenit etiam quod libra sit calidus et masculinus et diurnus sicut ad solem pertinet. Et quod taurus sit femininus et nocturnus sicut pertinet ad lu[nam]

n.a. Et nō sunt rōe fcē nā q̄ ueñ nū
q̄ elongat a sole ultra 10 q̄d ē int̄ do
mus suas ⁊ domus lunarū hac 2cor
dia ⁊ q̄ ad faciendū bonū adiuuet
sp̄ solē pp̄ bonitatē sua ⁊ que minuit
de siccitate sol' ūn dix̄ dorotheꝰ q̄ ue
nus gaudet i tauro mag̊ q̄ in libra
pp̄ 2cordiā quā h̄t cū nā lune. De do
P Et q̄ marti ē q̄ remañ ex nub;
ercitatas ⁊ nūq̄ elongat a sole marti
nulla hora aliq̄ dūar pauū mag̊ uno
signo. q̄ i ferius ē ab alijs plās dede
runt ei duo sig̊ remanētia, que se te
nent cū domib; duoꝝ lunarū, ⁊ sūt
gemi ⁊ uigo. h nā tēpauit fcm̄ mer
curij, qm̄ fcē q̄ nō elongaret a sole ma
gis uno signo, ut uirtus eius om̄i sec
tur sp̄ cū uirtute sol' ⁊ posuit spāz suā
sub spis alioꝝ plāꝝ, ut ei nā oñ tau
ro nām cuilibet plāꝝ cui applicat p
mutando uirtutē solis s; mutōnē illi
plāe. Et pp̄ h̄ 2tut domus marij sit
medianc int̄ fortunā ⁊ i fortunā, nē
acordantiā. q̄ signū gemioꝝ nō est
acordantū cū capricorno, qm̄ se ñ aspi
ciut, ⁊ 2cordat cū leone aspcū sextili.
Et uigis signū nō h̄t 2cordantiā cū leo
ne. q̄ se nō aspiciūt, ⁊ 2cordat cū can
cro, qm̄ se aspiciūt de sextili. Et pp̄ hoc
uirgo ñ e solis 2ciñ, ⁊ gemi ñ e lēcyn
dix̄ dorotheꝰ q̄ marti gaudet i uigie
mag̊ q̄ i gemi pp̄ 2ueitatē uigis cum
nā sol'. q̄ solē sp̄ fumi' i statu uno ⁊ m
curius nō. Ena quidē posuit tēpamē
tū i istis domib; int̄ plās q̄ duas
dom̄ i eñs posuit cū domib; iouis
acordantes. Et duas domus martis
cū satñi domib; discordantes pp̄ eoꝝ
nās que 2ñe sūt. Et ponit domus
marij altius maneri q̄ gemi dis
cordat cū sagipt̄ ⁊ cū pisce ⁊ 2cordat
cū ariete ⁊ cū libra ⁊ cū aqrio ⁊ leone.
Et uigo discordat cū pisab; ⁊ sagipt.
⁊ 2cordat cū scorpione capricorno et
tauro. p̄nt 2t ñe marij. C. 19. i tripli
citatib; ⁊ q̄ plāe st̄ sñr dñi. Dix̄ bal;.
I n ordinandis dñis triplicitatū
sūt astrologi diuisi 2 oppionū. q̄
una secta eoꝝ dīt q̄ debeāt ordiāri
post domos sic ptolō fac. Et alij st̄
qui eos ordinat p̄t dños termioꝝ.
pmū uō sic dīt q̄ pō plāe i domo sua
silis ē pō hois i sua domo qui ibi q̄
cūq; uolūnt facit ⁊ q̄ sibi placebit.
Et pō plāe in triplicitate sua silis ē pō.
hois int̄ uassallos ⁊ auxiliatores su
os. Et pō plāe i exaltatōe sua silis ē pō.
hois i regno suo. Et pō plāe i suo t̄mo
silis ē pō hois i uilla sua. Et pō plāe
i facie sua silis ē pō hois i magisterio
suo. Et sm̄ h̄ dixerūt q̄ pō dñi tripli
citatis sequit pō dñi dom̄. Et ibi 2cordat
dorotheus i cap̊ suo. Ego eñ t̄ dicā quō
facies nec errabis. Inspice ad signū
⁊ ad gradū ⁊ si acciderit q̄ sit i eo .1.s
ex dñis dignitatū. ul' q̄ ipm aspiciat
illū q̄liscūq; sit p̄ accipies p dño illi'
loci. Et si acciderit q̄ sit ibi .2. ul' .3.

19 de triplicitatib;

aut plēs i spice uī h̄nt maiorē dig
s dñiū paucis q̄ debili. P De 2cordi
cia triplicitatū cū plās ē q̄ sig̊a tam
latin equalui ē ī sic 2cordantia ⁊ equal.
h uult dicē q̄ triañ latin equalui
ē ⁊ eq̄lui añ. Et q̄ zodiac' i tañ dic
tur cadet quilz añ. tañ. sup signuz
talis ñc qual' eciā duoꝝ alioꝝ añ.
⁊ sic 2cordantia duoꝝ signoꝝ eq̄lit.
q̄ si unū eoꝝ masculinū ⁊ diurnuz
fuit tūc eciā duo erūt. ⁊ si fuit femini
nū alia duo erūt femiā. P Et q̄ añ
determiantes zodiacū sūt .3. ⁊ ibi sūt
duo circli tropicoꝝ ⁊ eqnocij. h uult
dicē q̄ maior circlꝰ zodiaci ē ille i quo
mouent̄ oēs stelle sup duos polos ab
oriēte ad occidētē determinās .3. circlos eq
distantes. ⁊ maior ē circlꝰ eqnocij. et
alij duo sūt equales. ⁊ unꝰ transit per
cap̊ tropi estiual' ⁊ alꝰ p cap̊ tropici
hyemalis. P Et diuidit p .12. partes
firmamtū in .4. tañ eq̄lib;. h uult
dicē q̄ .12. sig̊ diuidunt int̄ q̄d; .2. ar
culos illoꝝ triū signoꝝ eq̄liū. ⁊ pmus
eoꝝ cadit sup unū illoꝝ triū circloꝝ
⁊ ultimꝰ sup circlm qui eū sequit̄ ⁊ s; h̄
erit pñ. eē sig̊ sup circlm sm̄ ista 2tut
12. sig̊ diuidunt̄ i .4. tañ. latin eq̄lium.
Et q̄ ñ adiuigem libri ptolō ⁊ h̄ñ i spia
emus i eis sacm̄ rōe; pñam q̄ h̄ tañ
h̄nt pragatiuā ⁊ uī maiorē q̄ sig̊ circe
ea si .3. glōs exagoni lateꝝ equaliuim.
P rimi triangl's ē aries leo sa pm̄ tri
gipt. ⁊ ipi sig̊ st̄ masculina .igneus.
⁊ dom̄ sol' ⁊ martis. h Inspice quō i
ptolō pō icep a sole s; ordinatōez qua
p signficatōem sp̄ i aptē 2sueuit. P Et pp
h̄ posuerūt h̄ tria sig̊ sol' iouis ⁊ ñ mar
tis. q̄ mars ē altius h̄uz q̄ sol. h Q m
aries ē domus martis ⁊ cadit i medie
tāt i triplicitate dom̄ sol' ⁊ domus iouis
que ē i medietate solaris ⁊ mars ē ibi
i uso h̄uz aña solis ⁊ iouis. ⁊ h̄ triplicitā
ē diurna ⁊ mars ē corruptor 2ns fuit
ut pmus gubnator h̄ triplicitatis sit
sol postmodū iupit' sine marte. P Gu
bnator h̄ triplicitatis ē de die sol, et de
nocte iupit' sine marte. Aries nāq; seq
tur eqnoctiū ⁊ leone mag̊ 2 tropicum
estiualē ⁊ sagipt̄ tropicū hyemale h̄c
it triplicitas ē oriental' pp̄ pō q̄ h̄t ibi ⁊
fac uentos orientales. h uult dicē q̄
iupit' fac uentos orientales siles uētis
gñatis. posuit h̄ic triplicitatē orientalē
⁊ eciā astrologi tenēt q̄ h̄ triplicitas ē
oriental' pp̄ gubnatōez quā h̄t ibi. tam
tem ptolō ē mag̊ dilectū eo q̄ sol fac
opa nālia. Et p̄t q̄ iupit' h̄t i hac tri
plicitate ptiapatōem q̄ h̄t i hac tripli
citate sit in uent' 2pōitis oriental' et
occidental'. q̄ mars gñat tales uētos et
ps occidental' ē femina. h Rō pp̄ q̄ mar'
dñat i pte occidentis ē q̄ i sua 2plone te
pat pp̄ magnā frigi' que ē ibi. eo q̄ ib;
app; plā qñ de sb radijs sol' erit. Et ē
mā q̄ ptolō tenz q̄ mars ē pticeps sol'
i gubnando hac triplicitatē. Et alij te
net q̄ saturn' ē pticeps qui credetunt

dorothius

quod hec triplicitas est orientalis, quia ubi quando Ptolomeus centiloquium fecit, quia invenit per experientias multas cum naturalibus argumentis. Et nos invenimus usque ad hodiernam diem quod id quod dixit concordat per experientiam cum eo quod locuti sumus.

Secundus triangulus.

P. Secundus triangulus qui fit de tauro virgine et capricorno tribus signis femininis compositus est. Cuius luna est et venus quia sunt nocturne, quod est hayz lune, et gubernator huius triplicitatis de nocte luna et de die venus. H. Aspice propter quod locutus est de luna quoniam nocturna. P. Taurus est magis contra circulum estivalem et virgo magis contra circulum equinoctialem et capricornus magis contra circulum hyemalem. H. Non est magis taurus contra circulum estivalem quam equinoctialem, et dicam similiter de leone, aquario et scorpione respectu circuli hyemalis. Tamen Ptolomeus voluit intendere nobis ponere pluralitatem nostram medietatis solaris et medietatis lunaris. Et quia leo est in medietate solari posuit quod erat magis contra circulum estivalem. Et quia taurus est in medietate lunari posuit eum magis contra circulum estivalem quoniam hoc tempore oppositionum luminarium magis apparet cum scorpione et aquario. Fecit hoc idem quia sunt domus duarum infortunarum, non concordat cum circulo hyemali quia ipsa pars tenet de pluralitate. P. Et hec triplicitas pertinet magis ad meridiem propter planetas qui habent in ea vicem, quoniam hec planete generant tales ventos, quia virtus sua facit rem talem cum calore et humiditate sua. H. Iam dixit quod venus est temperate complexionis et complexio temperata est illa in qua est calor et humiditas naturalis. P. Et quia capricornus est domus saturni propter participationem quam habet in hac triplicitate, fiunt venti huius triplicitatis in duobus et orientales contrarii triplicitati predicte, quia saturnus generat ventos orientales, eo quod est de hayz solis. H. Quia saturnus facit medietatem siccitatem talem qualis est siccitas solis et est diurnus sicut sol, contingit ut sit de hayz solis, et quia venti orientales sunt venti sicci, contingit quod eos generet sol et saturnus. Propter eum quod est de alia oppinione quam sit certi astrologi in hac triplicitate. Nam tenent astrologi quod mars sit particeps veneris et lune in gubernando hanc triplicitatem quia est sua exaltatio capricornus. Et Ptolomeus tenet quod saturnus est particeps in hac triplicitate veneris et lune quia capricornus est domus sua et cum tamen est magis dominii, quia virtus domini domus maior est virtute domini exaltationis.

Tertius triangulus.

P. Tertius triangulus qui fit de geminis libra et aquario tribus signis masculinis compositus pertinet ad saturnum et mercurium quoniam isti duo planete habent in hac triplicitate domos. H. Quia quoniam venus habet in hac triplicitate domum non contingit ut habeat gubernationem in ea, quia est feminina et nocturna. P. Et gubernator huius triplicitatis de die est saturnus, quia est de hayz diei, et de nocte mercurius. H. Quia mercurius est nature diversarum et saturnus est diurnus contingit ut mercurius gubernet hanc triplicitatem de nocte et eo similiter quod est virtutis debilioris saturno. P. Et signum geminorum est magis contra circulum estivalem et signum libre sequitur equinoctialem et signum aquarii est magis contra circulum hyemalem. Unde hec triplicitas convenit magis vento orientali propter gubernationem quam habet ibi saturnus. Tamen quia iupiter est cum hayz qualis est saturnus, quoniam est diurnus, fuit ventus huius triplicitatis inter subsolanum et zyergu (?). H. Quia venus non habet in hac triplicitate dominium et mercurius est compositionis commixte et non remansit ex planetis masculinis nisi iupiter, contingit ut in gubernatione huius triplicitatis sit particeps saturni et mercurii, quia sol non habet nisi unam triplicitatem, sic non habet nisi unam domum. Causa quare est quod ipse concordat cum ceteris astrologis cum dominis huius triplicitatis et non concordat in parte qua dixit quando ipse dixit quod est occidentalis, et Ptolomeus tenet quod sit orientalis propter dominium quod habet ibi saturnus, et quia tenet quod mercurius habet in maiorem quam est orientalis quam est occidentalis. In hoc enim loco est dubium unum, quoniam aliqui dixerunt quando iupiter facit ventos cerzos cum sit calidus et humidus. Cuius responsio talis est, quia ventus cerzinus est sanior et temperatior et conservantior salutis sicut dixit Ptolomeus (?) et sic iovi contingit opus tale.

Quartus triangulus.

P. Quartus triangulus qui fit de cancro scorpione et piscibus remansit marti ut haberet gubernationem in eo, quia scorpio est sua domus. H. Vult dicere quia mars non habet partem in aliis triplicitatibus et habet in hac secundum triplicitatem dignitates. Una quia scorpio est sua domus et gaudet in eo, alia quia est nocturnus sicut triplicitas ista dederunt ei quod eam gubernet de die ac nocte. P. Et habet participationem cum eo in gubernatione eius propter hayz, quia hec signa sunt feminina, luna de nocte et venus de die. H. Ptolomeus tenet quod dominus huius triplicitatis de die et nocte est mars solummodo et quod venus est eius particeps de die, luna vero de nocte, et quod hec triplicitas est occidentalis propter gubernatores quos habet ibi mars et venus et luna. Et est manifestum quod dictum suum in hoc est certum. Sapientes tamen astrologorum tenent quod venus gubernet hanc triplicitatem de die et mars vero de nocte et quod particeps de die et nocte sit luna. Similiter et quod hec triplicitas est septentrionalis. Quorum oppinio falsa est quoniam aliquid non est ibi. Et propter hoc contingit ut oppinionem Ptolomei sequamur quoniam ipse solus est certus et omnes alii vacui et mendaces. P. Et signum cancri est magis contra circulum estivalem et scorpio hyemalem, pisces equinoctialem. H. Ptolomeus nominavit hos .3. circulos in triplicitatibus ut demonstret meliorationem quam habet terminus super septentrionalem, quia eo quod hi .3. circuli dederunt zodiaci contingit ut terminus habeat magnam meliorationem virtutis super septentrionalem. P. Et hec triplicitas contingit vento occidentali propter gubernationem quam habent ibi mars et luna, propter participationem quam habet venus secundum sit ventus compositus ex occidentali et abrego.

Capitulum 20 de exaltationibus

H. Ptolomeus tenet quod virtus dominorum domorum — dixit Haly — exaltationis sequitur virtutem dominorum triplicitatum et hoc enim intelliges cum inspexeris ad dominia sua. P. Et signa quorum sunt exaltationes dominorum luminarium et planetarum erraticorum sunt hac manerie quod dicam. Sol cum est in

arietē mutat̄ ad medie̅ zodiaci q̄ ē
aq̄onal' 7 altera cui ē in signo lib̄ mu
tat̄ ad medie̅ zodiaci q̄ ē in dio et
bassa. Hḁltitū 7 bassitū q̄d dic̄ iste stel
lis 9tigit soli pp ppla tionē tr̄e q2 i
cap̄ arietis ē nob̄ s3 cap̄ draconis q2
qn̄ sol ibi applicauit ipm q2 tn̄s fuit
mutat̄ ad ptē aq̄onis 7 cap̄ libre ē s3
caudā. q2 qn̄ sol applicat ei ipam q2
p tn̄s fit mutat̄ ad ptes meridiei 7 itus
sol' ac uis sua mag̃ i aq̄one apparet.
PEt pp h̄ posuerūt arietē ūn icap lō
gitudo dici 7 crementū sui n̄al' calori
exaltatōem sol' 7 librā sui cāsū pp9trar'
ionū q̄s dixi. Hḁuult dic̄e q' sapie
tes antiq q2 iuenerūt q' qn̄ sol intrat
arietē incip̄ dies lōgior fi 7 ipplatōe
tr̄e calor crescē n̄al' 7 in adolesc. ascendē
do usus augē sua posuerūt arietē do
mū exaltatōis sue 7 librā cāsus sui.
q2 tūc icap̄ nox lōgior fi. calor minuit̄
7 fortificat̄ frigus ipplatōe tr̄e 7 uadit
sol iusus de ppla tōe tr̄e 7 iūs depsshoē
suā que ē opposita sue augi. PEt ut
ellōgatō satūn a sole sit opponal' ellō
gatio pūt ē domorū. q2 ū crescat calor
minuit̄ frig̃ 7 ū crescat frig̃ minuit
calor posuerūt librā suā exaltatōem an
ctem i o cāsū. Hḁoc ē q2 ellōgatio
oppōnal' ē ellōgatio corruptōis 7 9̄
nectatis. Et pp h̄ 9t q' ū frig̃ icap̄ mi
nuat̄ calor 7 h̄ ē in libra. 7 q' ipā fit
cāus sol' 7 exaltatio satūn. 7 q2 aries q
ē exaltatio sol' sit cāsus satūn. ideo q' to

cū n̄a sol' sit 9ria n̄e satūn sic cū po
suerūt in reb2. In h̄ aūt loco seq̄t̄ suas
reglas ptolo' ut oēs n̄e stellarū oīuz
sol' n̄am seq̄nt̄. PSilr luna ptq' est
cū sole i ariete qui ē ei' exaltatō app2
po i tauro. 7 icap̄ lux sua crescē 7 ē tē
ei' pn̄. s3 natiuitatē posuerūt exaltatōem
suā i tauro. 7 ē pmū sign̄ triplicitat' pp̄e
uā s3 h̄ posuerūt h̄ sign̄ exaltatōem sui
7 scorpionē qui ē h̄i sig̃ oppositū ei
cāsū sui. Hḁuia itus luē seq̄t̄ ūtu
tem sol' 7 ei' domi tenet cū sua 9t 7 ut
ei' exaltatio teneat cū sua. Et q2 pn̄
appitōis luē ē qn̄ nascat̄ 7 taurus ē tri
plicitatis sue pn̄. 9t ut taurus fit ei'
exaltatio. q2 qn̄ sol fuit i ariete qui ē
ei' exaltatio erit pn̄ luas lē 7 ei' ūtutis
i tauro. Et q2 scorpio ē i figa 9ria tauri
9t ut sit ei' cāus. Et hac rōe dixerūt
q' sign̄ a' a domo plūe ē sui i fortu
niū pp sui 9tietatē q̄ ē icis. PEt q2
iupit' fac̄ uentos aq̄onales gn̄antes
rōes 7 qn̄ fuīt i aq̄one ē bn̄ ieluuat' iūs
ptem ipam 7 cū fuīt icancro muit pp̄3
uirtutē suā 7 fac̄ uētos aq̄onales pp h̄
posuerūt exaltatōem suā cancro 7 capricorni
cāuz. Hḁsapiētes antiq fecerūt hoc q2
uiderūt q' itus iouis mag̃ app2 cū ē in
cancro 7 debilitat̄ cū ē i capricorno. qua
iupit' co q' ē tēpate n̄e ē habitatōi 9ens
7 gn̄ōni 7 ad mouendō uētos aq̄onales
tēpatos apte aq̄onis iūs habitatōez. Et qn̄
iupit' ē 7 h̄t morā ico fortificat̄ multū
opus 7 itus sui. ppa i ftaciendo nasci 7 at

secēs oēs rōs nec ē in fine aq̄onis signū
aliud n̄ gemi 7 cancē 7 gemi nō pūt
ad cū. q2 ē opp9 sue domus que ē sa
gipcari 7. 8. pisciū. Et canc' 9t eēs
mag̃ pp l2. q2 tēpam̄tā lē ē 9tis n̄e
iouis. Et magn̄ calor 7 siccitas lēōis
ē n̄ 9t 7 in hijs oib2 rōib2 9t oib2 mo
dis q2 exaltatio iouis sit canc' 7 eius
cāus capricorni q2 ē ei' opp9. PEt quia
mars ē ardens pn̄am 7 pp̄e qn̄ fuīt i ca
pricorno 7 9burit multū mag̃. q2 i
clinat̄ ad ptē meridiei posuerūt suā ex
altatōem capricorni 9riū exaltatōi io
uis. 7 ei' cāuz cancrū. Hḁpo meridiei q2
ē calida mltū 9t n̄e martis q̄ ē 9bur
rōs. Illā q2 i h̄ loco uoluit tēpare n̄am
martis. q2 h̄ ps de ppla tēi ē 7 q2 n̄a mar
tis ē 9ria n̄e iouis. 7 in hijs duab2 rōib'
9t q' exaltatio martis sit capricornus
qui ē finis meridiei 7 q2 ei' cāus sit can
cer ut ei' n̄a sit n̄e iouis oib2 modis
9ria. PSilr q2 uenus humectat n̄alr
7 pp̄e cū ē in piscib2. q2 ico app2 pn̄ hu
miditatis uenis 7 ibi crescat ppa ūtus
sua ob h̄ ē exaltatio sua i piscib2 et
cāus i uirgine. Hḁ Qn̄ uenus igredit̄
pisces app2 ppa itus sua. q2 n̄alr 9cor
dat cū piscib2 qui ē femininū 7 nocturnū.
7 ico icapit tēpari uenis humitas. appet
7 ei' n̄a 9cordat cū ioue. q2 ē domi sua
7 trinus ei' exaltatōis ē domi lē. q2 duo
plūe cū uenus n̄a 9cordat. Et hac rōe 9t
ut sign̄ piscium eēt exaltatio uenus. et
uirgo cāus que piscib2 ē 9ria. qn̄ sicca

ē n̄alr. PQuia mercuri' desiccat p se 7 i
h̄ ē 9trius uenus 9t q' ei' exaltatō sit i uir
gine que appet i icapit i autūno q̄ est
siccus. Nam crescat i uirgine ppa sua uir'
tus n̄e 9ria 7 ē i piscib2 cāus ei'. Hḁa
docuit nos ptolo' q' mercuri' opat' mag̃
i desiccando q' i humectando 7 q' mag̃ cū
saturno q' cū ioue 9cordat 7 cū sole mag̃
q' cū l2. q2 duc domi mercurij sūt bono a
spectu 9cordes cū duab2 domib2 satūn
7 sūt 9trie illi iouis 7 q2 aūs ei' ē sp̄ 9t
sole 7 ūtus ei' 9miscet̄ sp̄ cū sua ūtute.
Silr qn̄ autūpni icap̄ sp̄ i uirgine 7 ē
siccus 7 qn̄2 frigidus 7 qn̄2 calid' s3 n̄am
mercurij. Et q2 cū fortificat' mercurij 7 ei'
opus pp̄e appet i uirgine. Et q2 cū sol fuīt
i domo sua app2 i uespis i uirgine q̄ ē ei'
domus. Hijs rōib2 9t ut uirgo sit eius
exaltatio pisces cāus. PEt hac ordina
tōe intelligim' q' itus dn̄i tinim seq̄t
ūtutē dn̄i exaltatōis. C. 21. in tinio.
PAtemini sūt duab2 maneriē dic̄ hu.
b2. una ē s3 egiptianos 7 alia s3 caldeos.
Que ē n̄o s3 egiptianos ē accepta s3
gubernatores triplicitatū 7 caldeacius at
adonis triplicitatū accipit. Hḁilli de egip
to fuīt sapientes magis qui fuīt an
tiquo tēpe. nā isti fuīt studioij 7 certitu
mag̃ i sciēijs 7 sapiētijs oib2 de quib2 hō
uiuare pōt. Et scimus h̄ p cronicas sa
pientū antiquorū s3 q' loquebant̄ de
ipis. 7 ppa que de suis opib2 remāsit
i multis annorū miliarijs usq2 ad hodier
nam dic̄. Tū ego dici id q̄d inui ō una

exepta quam inveni in loco qui dicitur est circulus solis, quia modico tempore mirandi magistri indi et caldei sunt illi de babilonia qui fuerunt sequentes egyptianos in sciencia astronomie. Dicit enim ptolomeus quod egyptiani acceperunt terminos ut plurimum secundum dominos domorum et propter hoc noluerunt eos aliqui astrologi antiqui quam illos qui sunt secundum dominos triplicitatum.

P Probatum secundum oppinionem eorum de egypto non sequitur terminum rectum generaliter quoniam ipsi non posuerunt per modicum sequelam certificatam nec in ordinatione nec in quantitate annorum eorum. Quia primo posuerunt in ordinatione sua dominos domorum in aliquibus earum et in aliis posuerunt dominos triplicitatum et in aliis dominos exaltationum. Et secundum hoc posuerunt in libra primo saturno et non posuerunt venerem. Et posuerunt in ariete primo iovi et non posuerunt marti. Unde si sequuntur dominos triplicitatum quare posuerunt in capricorno primo mercurio et non posuerunt primo venerem. Et si sequuntur dominos exaltationum quare primo posuerunt in cancro marti et non posuerunt iovi. Et si sequuntur hic planetas habentes plures dignitates quare primo posuerunt in aquario mercurio qui non habet ibi nisi soli triplicitatem et non posuerunt saturno qui habet domum et triplicitatem. Et quare posuerunt in capricorno primo mercurio qui nullam habet dignitatem in gubernatione huius signi. Hac enim manerie invenit homo qualiter ordinatur de terminis quem fecerunt. Videtur enim quod in quantitate de terminorum nullam regulam inspexerunt, quia in numero qui adiungitur cuilibet planetarum horum terminorum quem tenet numerum suum esse tantum quot sunt anni sui, et qui per hos dividit non est ideo nec demum significans quod vita tanta

esse possit. Et ad hoc si diceremus quod numerus ille certus est et est mensuratus de quo dicunt illi de egypto bene potest adiungi eciam numerus sic numerus iste mutato quantitatem signorum in diversis maneriebus. Illi de egypto tenent quod anni maiores planetarum sunt tot quot habet quilibet planeta ex gradibus per terminum in omnibus signis, et quod quilibet planeta quando dominabitur in vita et fuerit bene potens dat annos suos maiores in vita. Et ptolomeus dicit quod in hoc numero non est ideo nec demum naturale quod significare possit quod tempus vite sic tantum. Si bene quidem esset hic numerus sic ipsi dixerunt bene possent in diversis maneriebus mutari numerus graduum et cum hoc eodem numero concordabit. Et propter hoc videtur quod illi de egypto non fuerunt secuti tamquam unam regulam sicut in ipsis ordinationibus non fuerunt secuti. Unde hoc aliud non fuit nisi quia aperte a terminis acceperunt. P Et aliqui sunt qui volunt in hoc unam dicere rationem facientem secundum probationem similitudinem venientem. Dixerunt enim quod quando adiungemus tempora ascensionum terminorum cuiuslibet planete esset una eadem quantitas per climata. Et hoc est mendacium. Nam sunt ibi secuti libros ipsi termini qui secuti sunt in ascensionibus adiacentes equales per eundem locum. Et hoc est res que cum vitatur ad sciendum non habet aliquo modo. Quoniam in libris suis invenerunt quod ascensiones virginis et libre et aliorum equidistantium equinoctio quantum sunt in maiori parte velut terre egypti sunt utriusque horum duorum signorum .37. graduum et tercium. Et quod ascensiones leonis et scorpionis sunt .35. graduum. Et est iam de numero tamen de minoribus gradus quod leo

et scorpio ascendunt in maiori parte temporis co dixerunt. Amplius in hoc quod volunt mittere non sunt secuti quantitatem terminorum quos multi dixerunt. Et invenimus quod ipsi habent in multis locis ex necessitate termini aut diminuere gradus terminorum in minima parte affirmando tamen sunt et cum hoc toto non fuerunt sic diximus ad veritatem secuti.

Illi qui volunt excipere terminos egyptianorum non sunt secuti quantitatem graduum terminorum quam egyptiani dixerunt in multis locis. Hic venit mutari ex necessitate et gradus diminute in minimo quod quantitatem in terminis sic non potest. Et cum hoc toto non fuerunt veritatem secuti sicut ptolomeus probavit. Et hec omnia verba quod dixit ptolomeus dicit propter mittendo nobis quod termini egyptianorum non sunt accepti per aliquam regulam. Et termini quos dixerunt sunt quod iupiter habet .6. gradus a principio arietis. Et omnes alii secundum hanc maneriem sine aliqua ordinatione et regula. P Gradus vero qui adiunguntur cuilibet planetarum sunt isti: Saturno .57. Iovi .79. Marti .66. Veneri .82. Mercurio .76. Omnes isti faciunt .360. gradus.

aries	iupiter	6	veneri	6	mercur	8	mars	5	satur	[illegible]
taurus	veneri	8	mercur	6	iupiter	8	satur	5	mars	3
gemini	mercur	6	iupiter	6	veneri	5	mars	7	satur	6
cancer	mars	7	veneri	6	mercur	6	iupiter	7	satur	4
leo	iupiter	6	veneri	5	satur	7	mercur	6	mars	6
virgo	mercur	7	veneri	10	iupiter	4	mars	7	satur	2
libra	satur	6	mercur	8	iupiter	7	veneri	7	mars	2
scorpio	mars	7	veneri	4	mercur	8	iupiter	5	satur	6
sagittarius	iupiter	12	veneri	5	mercur	4	satur	5	mars	4
capricornus	mercur	7	iupiter	7	veneri	8	satur	4	mars	4
aquarius	mercur	7	veneri	6	iupiter	7	mars	5	satur	5
pisces	veneri	12	iupiter	4	mercur	3	mars	9	satur	2

tabula communiter usitata.

Hic dicit probat de terminis ptolomei in terminis egyptianorum. P Alia maneries est caldeorum que ponit ordinationem dominis triplicitatum et eorum ratio planetarum. Tamen non sequuntur planetas gubernatores triplicitatis nec in ordinatione nec in quantitate. Hic vult dicere quod termini caldeorum magis sunt accepti cum ratione regule, tamen sunt divise ordinationis, quia eorum sunt qui de die sunt in una parte et de nocte alterius. Similiter eorum quilibet est quantitatum divisarum. P Et propter hoc ubi istorum potest esse sanum per recto iudicari et sine libro. Et principio terminorum in quolibet signorum triplicitatis prime que est aries leo et sagittarius ipsos est ordo principio, quia ponit primum terminum domino triplicitatis qui est iupiter. Postmodum secundum terminum domino triplicitatis quem sequitur qui est veneri. Postea tertium terminum ex duobus dominis triplicitatis gemini qui sunt saturnus et mercurius. Postmodum quartum terminum domino triplicitatis alterius qui est mars. Nam equitatem inter se planetas .7. quando sunt mote festim in suis dignitatibus, postremo reddit soli medietatem suam et aliam medietatem lune et reddit quinque planetis locum habere in dignitatem terminorum sole et luna exceptis. Et propter hoc dixerunt sapientes antiqui quod significatio solis cum est in medietate sua et lune cum est in sua est equalis significationi quinque planetarum in eorum terminis certum. Et propter hoc dederunt caldei primum terminum triplicitatis iovi et non dederunt soli, quia non est ut habeat terminum, et dederunt secundum terminum veneri que est domina triplicitatis, et tertium terminum de die saturno et de nocte mercurio qui sunt tertie triplicitatis. Et quartum terminum dederunt de die mercurio et de nocte saturno, et quintum terminum dederunt marti qui est dominus

4ᵃ triplicat. ⁊ de alijs triplicat. ſʒ hanc eandem.
Poſt ſcᵃ triplicatate que ē taurus virgo et
capricorni diuidit ⁊ in quolʒ hor ſigno
rum una cū pͣcia pͣtē. qꝛ ponit primum
terminū veneris qꝛ ē dn̄a in hac triplicat. ⁊
ponit ſcᵐ. ⁊ 3ᵐ terminū duobꝫ dn̄is triplicat.
gemi qui ſunt ſaturni ⁊ mercurii ⁊ ponit 4ᵐ
marti ⁊ vltimū iovi. Hoc ſi bn̄ intellexiſti dic
tū quod ante dixi nō indiges gloſa. Et ſi nō in
tellexiſti dico tibi quod 2ᵃ triplicat. quę ē veneris ⁊
lune ⁊ luna nō hꝫ in terminis ptē. ꝯt ut veneris ſit
dn̄a primi termini huius triplicat. Et quod 2ᵘˢ terminus
ſit terminus ſaturni de die ⁊ mercurii de nocte.
⁊ 3ᵘˢ terminus mercurii de die ⁊ ſaturni de nocte.
Et 4ᵘˢ terminus martis qui ē dn̄s 4ᵉ triplicat.
Et 5ᵘˢ terminus iovis q dn̄at in triplicat. leonis.
Pͣ hec ordinatio nō videtur ita ut plurimū in
alijs. 3ᵃ triplicat. cū 2ᵃ triplicat. q hꝫ duos do
minos qui ſunt ſaturni ⁊ mercurii. accepimus pͣ
dignitatem de die a ſaturno ⁊ de nocte a mer
curio. Hoc caldei ſunt ſecuti in ordinatione
terminorum in triplicat. canc. hanc eandē viā pre
dictam ⁊ qꝛ inuenerunt dn̄m triplicat. geniorum
ſaturnū de die ⁊ de nocte mercuriū poſu
erunt ſaturnū de die dn̄m primi termini
ſignorum huius triplicitatis ⁊ dn̄m 2ⁱ de nocte.
Et poſuerunt mercuriū de nocte dn̄m primi
termini ſignorum huius triplicit. ⁊ dn̄m 2ⁱ termini de
die. Et poſuerunt 3ᵐ terminū martis qui ē dn̄s
4ᵉ triplicit. que ē canc. Et poſuerunt iovem
dn̄m 4ᵉ triplicit. ⁊ venerem dn̄am 5. Et po
ſuerunt in 4ᵃ triplic. martem dn̄m primi termi.
⁊ iovem dn̄m 2ⁱ ⁊ venerem dn̄am 3ⁱ ⁊ ſaturni
dn̄m 4ⁱ de die ⁊ 5ⁱ de nocte ⁊ mercurium

dn̄m 4ⁱ de nocte ⁊ 5ⁱ de die. Poſt quā
titas terminorum in quolʒ ſignorum plc autem
⁊ ſequitur ordinationē primā quā ante diximus
⁊ diuiſitas ſue quātitatis cū minutē
equali ita quod quilʒ terminorum minuit de
termino qui ē ante eū unū gradū. qꝛ poſue
runt primū cuilʒ ſigni. 8. gradus ⁊ ſcᵐ .7. ⁊ 3ᵐ
6. ⁊ 4ᵐ .5. ⁊ 5ᵐ .4. quibꝫ pficiunt .30. gradus.
Hoc multū bn̄ ſunt in hoc loco. qꝛ primi
termini triplic. cuilʒ quē ē ante dn̄i triplic.
ꝯt ut habet ibi maiorē ptē quā oēs alij. Et
qꝛ ſcᵃ triplicatis ſequitur primā ⁊ 3ᵃ. ſcᵃ ⁊ 4ᵃ.
3ᵃ ⁊ ē ibi una triplicat. hn̄s duos dn̄os
⁊ ſis debilior ē poſitus ſuit in quolʒ ſigno
ultimus. 30. gradus ꝯt ut inter unū ⁊ aliū
ſit melioratio unius gradus. Et qꝛ ſit p
mus. 8. ⁊ ſcᵘˢ. 7. ⁊ ſic ſʒ ordinationē huius. pͣ
ma triplicatis aries leo ⁊ ſagiptē dn̄a ⁊
ſuorum terminorum de die quolʒ horum trium ſignorum
iupit. 8. venus. 7. ſaturnus. 6. mercuri. 5.
mars. 4. Scḋa triplicatis taurus virgo
⁊ capric. dn̄i ſuorum terminorum de die. venus.
8. mercuri. 7. ſaturni. 6. mars. 5. iupit. 4.
Tercia triplicat. gemi libra aquari dn̄i ſu
orum terminorum de die. ſaturnus. 8. mercuri. 7.
mars. 6. iupit. 5. venus. 4. de nocte
mercuri. 8. ſaturnus. 7. mars. 6. iupit. 5.
venus. 4. Quarta triplic. canc. ſcorp.
⁊ piſces. dn̄i ſuorum terminorum de die. mars.
8. iupit. 7. venus. 6. ſaturnus. 5. mercuri.
4. de nocte. mars. 8. iupit. 7. venus. 6.
mercuri. 5. ſaturnus. 4. Hec autem manifeſtē
ordinatio terminorum caldeorum. Et ſunt qui meliꝰ
dicunt iſtis. qꝛ dicunt quod primi ſignorum ſunt termini

fortunam .m. ⁊ fines infortunar. Et uelle
mus ſcire cū qua oppione .m. antiquorum
concordat eorum doctrina. Poſt de hijs ad
uigint ſaturno de die. 78. gradus. ⁊ de noc
te. 44. ⁊ iovi. 72. ⁊ marti. 60. ⁊ veneri. 75.
⁊ mercurio de die. 66. ⁊ de nocte. 78.
Hic vult dicere quod numerus graduum terminorum cuiuſlibꝫ
planete ſʒ caldeos ē diuiſus a numero graduum
ſʒ egyptianos. Et quod ē diuiſitas inter
ſapientes antiquos in numero terminorum ma
ior planetarum qui ſic erant intelligentes ⁊
docti quod erit de nobis intelligendo rem
talem ſiue babilonenſium.

Termini caldeorum.

aries	iup	8	ven	7	satur	6	merc	5	mars	4
taur	ven	8	satur	7	merc	6	mars	5	iup	4
gemi	satur	8	merc	7	mars	6	iup	5	ven	4
canc	mars	8	iup	7	ven	6	satur	5	merc	4
leo	iup	8	ven	7	satur	6	merc	5	mars	4
virgo	ven	8	satur	7	merc	6	mars	5	iup	4
libra	satur	8	merc	7	mars	6	iup	5	ven	4
scorp	mars	8	iup	7	ven	6	satur	5	merc	4
sagip	iup	8	ven	7	satur	6	merc	5	mars	4
capc	ven	8	satur	7	merc	6	mars	5	iup	4
aqri	satur	8	merc	7	mars	6	iup	5	ven	4
pisces	mars	8	iup	7	ven	6	satur	5	merc	4

Poſt terminū harum oppionū quas dixi eſt
ſʒ terminos egyptianorum qui egyptiani ꝯ
pilarunt libros ⁊ poſuerunt eos in ſuis libris.
⁊ acceperunt ioꝰ de eo quod inuenerunt tantū in ua
rietatibꝫ quas ordinauit ex eorum p gradꝰ
terminorum in locis in quibꝫ eis ſuam oportu

nū. Hoc poſtquam declaravit dubiū quod erat
in terminis volunt nobis in hoc loco mōſtrare quē
oppinio eorum ē. ⁊ dicit quod quāquam termini
caldeorum regulam habeant certificatē eius
experia tamen nō concordat cū eis nec ſapiē
tes antiqui ſic experti ſunt eos. inuenimus
tamen quod termini egyptiorum quāuis ſine regula
ſint accepti p experiam quod ſunt veri. Poſt
qꝛ iſti compilatores librorum nō poſuerunt
ibi ordinationem terminorum nec eos nomina
uerunt in ſuis libris oportuit dubiū ibi
⁊ errorem accidere. Hic vult dicere quod qꝛ compila
tores egyptianorum nō poſuerunt in libris ſu
is experias quibꝫ ſciuerunt ordinationes ter
minorum ⁊ quot gradus in quolʒ ſigno haberent
accidit ibi dubiū dn̄abꝫ pͣtibꝫ. una qꝛ for
ſitan aliqui eos pͣmodū inuenerunt et nos
eos nō intelligimus. alia qꝛ quāquam ita fue
rit nō poſſumus bn̄ ꝯſiderare ideo quod nō inueni
mus. ⁊ hoc ē quod dixit de antiquis ſapientibꝫ
ptolo. Poſt nos autem inuenimus librū antiquum
de terminis ⁊ ipſe vetuſtate erat p maiori parte ⁊
fractus. ⁊ quicquid dicebatur ibi de ordina
tione ⁊ quantitate ſua naturalem regulam ſequebatur.
Et inuenimus in eo gradus naturam terminorum
quos ante dixi ⁊ ſūma cuiuſlibet habebat unū quodlʒ
planeta ⁊ concordabat cū eo quod libri ſapientū
antiquorum dicebant. Hic vult dicere quod
id quod in libro ipſo inuenit erat ſʒ regulam ⁊
rem naturalem ⁊ quod hoc ſapientes antiqui experti
erant ⁊ certitudinem hīſcierunt certificando
⁊ experiendo ⁊ poſuerunt res qꝛ eas experti
ſunt. Amplius quod concordabat cū terminis egyp

naruorum [?] concordabat summa graduum cuilibet planete cum annis maioribus illius planete. ¶ Et erant in hoc libro verba longa multa et multe superfluitates terminorum et causas nequivi applicare [?]. quia liber fractus erat et nobis fuit grave demonstrare [?] in ipsis longis verbis. qui tamen parato [?] minorum remansit in hunc librum in eo [?] quod dispersa nec corrupta non erat ab ad intelligendum rationem multum nos iuvit. et quicquid inveni in libro ipso de ratione terminorum erat hoc quod dicam. ¶ Hec verba i[n]demonstrant magnam bonitatem ptolomei qui [?] diligebat veritatem. quoniam de verbis alienis noluit attribuere sibi gloriam. nec veracitatem [?] fuit palam dicere quod in illis verbis longis que scripta erant in libro ipso quod non potuit reducere rationem. ¶ Et ordinato respiciebat in quolibet signo ad dominum exaltationis triplicitatis et domus. quod planetam incidebat habere in signo duas dignitates harum ponebat primum quamvis foret infortuna et si ita non foret infortuna ponebat eum in fine signi. et post ponebat dominum exaltationis. postmodum dominum triplicitatis et dominum domus post secundum ordinationem signorum. ¶ Hic debes intelligere quod isti termini de quibus ptolomeus loquitur non sunt sui. quia si sui essent non preponeret dominum exaltationis domino triplicitatis et domino domus. Nam omnes astrologi concordant quod dominus domus quod ista preposuerit est omnibus preponendus. quia in eo sunt plures boni hominem [?] apposuit ipsos ei. quia sciverit nomen sapientis qui fecit librum ipsum. Et est mirum quod ptolomeus terminos istos confirmat et tenet quod sit verum quia multum cum terminis egyptianorum et similiter concordat cum terminis caldeorum. Et quia in summa graduum cuilibet planete concordat cum maioribus annis suis et quia egyptii concordant cum eis. ¶ Et preponit duas dignitates habentes in signo ei qui cum eam [?] ... habebat quia sunt domus duorum luminarium et luminaribus terminum aliquem non dederunt et posuerunt primum terminum cuilibet horum signorum uni ex infortunis. et secundum hoc dederunt primum terminum cancri marti et primum leonis saturno et ordinaverunt eos primitus in his duobus signis. ¶ Hic solicitudine [?] non dederunt aliquid sapientes preter intentis [?] propter dignitatem quam habent in duabus medietatibus zodiaci. et debebat secundum regulam quam ante dixi quod esset primus terminus cancri iouis. quia est dominus exaltationis et quia mars est dominus triplicitatis et posuerunt signum [?] posuerunt eum in fine [?] tenuerunt pro bono dare primum sibi primum terminum cancri. et hoc cum oppinione egyptianorum et caldeorum concordat. Et quod saturnus sit primus dominus termini primi leonis non est ratio naturalis. quoniam signum istud est nec suum ... et non concordat cum oppinione egyptianorum nec caldeorum. Quia vero ptolomeus veritatem diligebat et noluit mutare ideo dico quod scriptum invenit quia sapientes antiquos preposuit eos in libro suo secundum quod invenit quia sapientes antiquos et non secundum regulam quam intellexi tenere quod primus terminus leonis est iouis et quia est dominus triplicitatis et hic se affirmat sapientes cum ptolomeo et propter hanc solam diversitatem dixerunt quod isti termini sunt ptolomei et hic concordat cum regula quam dederunt egyptiani et caldei. ¶ Hoc modo posuerunt terminorum quantitatem qui non incidebat planete duas dignitates in ponendo [?] signo vel in aliis signis cum ibi per regulam usitatam [?]. Arietis erat unus ex duabus fortunis quod sit iupiter et veneri dabit ei 7 [?] gradus et si foret unus ex duabus infortuniis quod sit saturnus et mars dabit ei 4 [?] gradus. in marte [?] quia habet participationem cum uno et alio dabit 6 gradus in 30 gradus completo. ¶ Quia signa sequuntur se naturaliter [?] uno modo in 1° signo cadit manifestatio [?] ... cuilibet eorum posuerunt ex hoc hos terminos secundum ordinationem signorum et dederunt fortunis partem maiorem quam infortuniis quia infortunarum natura est contraria nature duorum luminarium quorum quodlibet habet firmamenti medietatem. et quia mercurius est inter fortunas equalis numero [?] ... et similiter inter infortunas. et quod sit mercurius inter eas non invenerit numerum per quem dividatur 30 gradus hoc modo nisi 7. 4. 16 [?]. ita quod 2 fortune habent 15 [?], 2 infortune 10 et mercurius 6 pro complemento 30. ¶ Et quia aliqui eorum habent duas dignitates eo quod luminaria nichil habent in terminis addiderunt cuilibet planete gradum unum si fuerit tali modo sive iste fuit in uno met signo sive [?] ... per ordinationem signorum. invenimus in ipso libro super quolibet istorum unum signale cum uno puncto. Et gradus ipsos quos addebant planetis habentibus duas dignitates minuebat ab aliis qui non habebant unam dignitatem. et ut plurimum minuebant a saturno et ioue. eo quod sunt motus tardioris. Scriptum autem horum terminorum erat hoc modo.

Termini ptolomei seu auctoris ignoti ·

Arie	iupi	8	veni	6	merc	7	mars	5	Sat	4
Taur	veni	8	merc	6	iupi	6	sat	4	mars	6
Gemi	merc	7	iupi	6	veni	7	mars	6	sat	4
canc	mars	6	iupi	7	merc	7	veni	7	sat	3
leo	sat	6	merc	7	mars	5	veni	6	iupi	6
virgo	merc	7	veni	6	iupi	5	sat	6	mars	6
libra	sat	6	veni	5	merc	5	iupi	8	mars	6
scorp	mars	6	veni	7	iupi	8	merc	6	sat	3
sagi	iupi	8	veni	6	merc	5	sat	6	mars	5
capric	veni	6	merc	6	iupi	7	sat	6	mars	5
aqri	sat	6	merc	6	veni	8	iupi	5	mars	5
pisce	veni	8	iupi	6	merc	6	mars	5	sat	5

Hos ibi intellexisti de terminis ptolomei in terminis et inspexeris ibi facies rationem additionis et minutionis et quare preposuit et postposuit. verbi gratia. quia saturnus habet in signo libre duas dignitates quod sit exaltationis et triplicitatis addiderunt ei gradum 1 et fuerunt 6 et preposuerunt eum quia dominus exaltationis est prepositus domino triplicitatis et dominus triplicitatis est prepositus domino domus. Signum vero secundum est scorpio et mars habet ideo duas dignitates quod sit domus et triplicitatis et propter hoc addiderunt ei gradum 1 et fuerunt 6 et preposuerunt eum quia fortune debent infortuniis preponi. Et quia earum natura est elongata multum ab illa saturni 3 signum a libra est sagittarius et iupiter habet ibi duas dignitates quod sit triplicitatis et domus secundum regulam suam convenit quod adderet ei 1 gradum et preposuerunt propter eandem modum [?]. Et quia 4 signum a libra est capricornus et veneri habet ideo dignitatem 1 quod est triplicitatis et non remansit ex planetis nisi veneri et mercurii. nec de gradibus nisi 10 et mercurius est dominus triplicitatis libre de nocte et venus est domina triplicitatis 5 signi. propter hoc di

uisunt inter eos .10. gradus per unum equaliter
et proposuit ueneri que est fortuna et domina
domus et proposuit in statu post eam mercurium quia
de nocte habet triplicitatem in libra et proposuit io
uem post mercurium quoniam habet in libra minorem
dignitatem quam iupiter. Et quia fortune preponentur
sunt infortunius marte in fine omnium posuit
nuit. Et secundum hanc regulam fecerunt in alijs signis.

Per hanc summa graduum quos habet saturnus
sit .57. iupiter .79. mars .66. uenus .82.
mercurius .76. summa omnium .360. gradus. Hec
summa concordat cum summa graduum terminorum egyp
tianorum. Et dixit quod isti termini quos dixit
ptolomeus sunt meliores quam sint termini egyptia
norum eo quod inuenimus quod opinentur magis per
terminos predictos egyptianorum quoniam hermes do
rotheus et uellius et alij astrologi concol
legerunt terminos egyptianorum magis quam aliquos
et iudicant magis per eos quam per alios et tamen quando
usi sunt magis quibus autem dixit nos autem accu
pera propter hoc ptolomeus fuit locutus de illis antequam
de alijs. Et ego dico quod est facere dixit quolibet
loco quo tibi acciderit talis res. Aspice ad
gradum quem uolueris et quis est dominus illius gradus
secundum oppiniones predictas et si duo concordauerint se
in uno hunc accipias ante alium. Et si fuerit secundum
unam oppinionem solam aspice si in eam sua
aut iam luminis domini medietatis in qua est
gradus ipse et aliqua concordantia uel partem
a partibus hunc accipias maxime si aspexerit ibi
luminare et fuerit in bono loco potens. Sep
timum dixit quod ante inspicias ad terminos egyptia
norum. postmodum ad terminos ptolomei propter rationem
quam dixit et subsequenter ad terminos caldeorum.
Et quis dominus termini secundum has oppiniones quamlibet
sit habuerit aliam dignitatem in illo signo hunc ac

cipias ante quam alium. Res autem est cum modo ita
concordet hoc quod diximus cum oppinione ptolomei.
non cum hebrat propter quod nominauit. Capitulum. opinionem
quia tenebit quod hec iunctis et ita dixit quod facta
mus ut dixit. C. 22. in duodenarijs.

Aliqui diuiserunt dignitates in dictis ptolomei
magis minutas hijs quas diximus et posuerunt eis
nomina locorum et gradus. Ante loco dicebant unam
partem ex .12. signi partibus que sit .2. gradus et
dimidium et dabit eis ponis domorum do
minos per ordinationem signorum. Hec istis
hoc est ita inspice ad numerum graduum quos
scire uolueris cum duodenarie scilicet multi
plicabis eos in .12. et deduc .30. gradus pro
quolibet signo incipiendo a signo cui sunt
ipsi gradus et ubi finierit numerus dominus domus
illius signi est dominus duodenarie quam petis.
Et sunt miscebit iudicium cum illo domini termini.

Post alij dixerunt cum aliter i. 10. scilicet partes et se
cum fuerint in hoc ordinato modo quod secuti
fuerint caldei in terminis ordinandis. Hec uult
dicere quod diuiserunt quodlibet signum in .10. et .10.
gradus. ita quod signum diuisum sit in .3. partes
equales et quod una quaque pars dicetur unius
planete. Inuenimus enim quod sapientes antiqui uteban
tur duobus modis. Unus dicebatur facies. alius
diuitiges. De faciebus dabant primam arietis
marti qui est dominus domus. secundam soli quia eum se
quitur in ordinatione sperarum. Et tertiam dabant ue
neri quoniam sequitur solem. Et primam faciem tau
ri dabant mercurio quia sequitur uenerem.
Et secundam dabant lune quoniam sequitur mercurium.
Et tertiam faciem tauri dabant saturno. Et pri
mam geminorum dabant ioui et per omnia isto modo.
Et manaquam inuenerunt hoc numerus est ita. Aspice
ad numerum signorum ab ariete usque ad signum

illud ponendo in numero signum illud quod multipli
cabis in .3. et diuides per .7. donec remaneant .7.
uel minus .7. et incipias a saturno per ordinationem
planetarum et ubi finiet numerus planeta ipse est dominus fa
ciei illius signi planeta sequens est dominus alterius
faciei. Alia uero manentes que dicitur est de
rongem et eo quod dixit solummodo ptolomeus. Et ita
erat qui diuidebat signum a sciens in .3.
partes equales et dabit primam partem domino a sci
tis secundum domino .3. tertiam domino .9. ut tamen una triplici
tatis esset semper. Et est manifestum quod isti secuti fue
runt in ordinatione partium dominos triplicitatum
sicut caldei in ordinatione terminorum. Et alij di
uiserunt signum in .3. partes equales alia maniere quam
inuenies in libris astrologie. Et alij diuiserunt
signum in .9. partes et posuerunt eis nomina noua
balbar. Sed ptolomeus tenet quod oppiniones iste non
sunt liberi nec nulla experientia eas affirmat propter
hoc in iudicijs suis omnibus caueat eas. Post
propterea hoc dicta firmitate non habent nec oppiniones
non secuntur ab eis deuiare uoluimus et ia
piemus loqui aliam quam dixit. Hec Aspice quod
ptolomeus te docet tibi diuinitatem quam habent fir
mitatem nec est naturale sciamus et quod ad hoc
tamen in his firmus sequentibus solum modo uni
uersaliter. Ibi enim lucrabis quietem et uitabis labo
rem et penam rei non profuturi. Post Conuenit enim nos
incipere in duodenarijs terminis .4. partes tro
picorum nam illi qui compillauerunt libros huius artis
ita nos docuerunt. Amplius quia inuenimus quod
uirtutes eius et concordantia sua incipiunt
sicut inuenimus ab istis .4. partibus et ab alio lo
co incipere non est rationale quoniam si poneremus
aliquod principium nisi istud diceret nos dicere quia na
bonorum partium non inuenit complementum huius artis.
Uel quod dicamus quod cum eis complet et teneat

mus si inceperimus ab alio loco. Hec ptolo
docet nos quod uirtutes ad nos uenientes
a stellis mutantur .4. cum mansias negotia
bilia et alia secundum quod opinantur aere media
te. Et quod docet nos quod scire uirtutem cuiuslibet
casus est accipere et ponere eum a sole quia est in tribus omni
bus dominator et iuuat. Et propterea ita est dixit nos in
scire uirtutes graduum signorum in ponere eorum
ad principium .4. tropicorum quoniam hij partium sunt
notiores et manifestiores sunt inter nos quam cetera
quia sol qui est quanta res sciuntur omnia que sunt in celo
quoniam peruenit ad unum horum .4. punctorum mutatur
tempus de uno statu in alium. Et propter hoc dicit
ptolomeus quod accipientibus ab aliquo loco non
ab istis partibus .4. dixit ut dicat quod natura eorum
non est res que intret hanc artem et qui intrare
inceperit ab alio loco errabit. Cum hoc et do
cet nos quando sciemus uirtutem cuiuslibet
gradus signorum accipiendo eos in ponere
horum .4. punctorum sic sciamus uirtutes stellarum
in ponere sol. Et quoniam nos hec sciuerimus nunc
poterimus bene ordinare hunc numerum quod eum qui fuerit
maioris concordantie dabimus uim domini
et postmodum cum subsequenti dabimus uim
triplicitatis et postmodum exaltationis et sic terminis
duodenarijs et alijs dignitatibus. nam probe
credit nobis ipse ptolomeus quod sciamus per eo uir
tutem cuiuslibet gradus signorum et cuiusmodi con
cordantiam habeat cum quolibet planeta. Hec est oppinio
ptolomei que concordat cum philosophis quia semper debet
homo absconditum per manifestis demonstrare.

Gradus autem inuenimus alios quod diuiserunt signa
per gradus masculinos et femininos et horum
fuerunt qui secuti fuerunt regulam duodena
norum et posuerunt .12. primos gradus et medium
signi masculini masculinos et alios .12.

et medio femininos et ita usque in fine signi.
Et dixerunt tamen quod nullus sequitur error in
isto modo. Gradus signorum
masculini et feminini.

Aries	mas	9	femi	6			femi	7	mas	8
Taurus	femi	5	mas	6	mas	4	femi	3	mas	6
Gemini	femi	6	mas	6			mas	4	femi	3
Cancer	mas	5	femi	2	femi	2	mas	11	femi	4
Leo	femi	5	mas	7			femi	9	mas	7
Virgo	femi	9	mas	9			mas	10		
Libra	mas	5	femi	11			femi	7	mas	2
Scorpius	mas	4	femi	4	femi	5	mas	9	femi	3
Sagittarius	mas	2	femi	7			femi	12	mas	6
Capricornus	mas	11	femi	11						
Aquarius	mas	5	femi	6			femi	7	mas	5
Pisces	mas	10	femi	3			femi	5	mas	2

Et sunt aliqui qui posuerunt in signis gradus augentes et minuentes fortunam, quos etiam scribi ut hic intelligas rectum et aliorum quae dixi. tamen si plus volueris operari, invenies plus de scientia ista quam hic recitetur nec probatur; verum inspicias et si concordaverint cum eo quod dixit Ptolomaeus operare per illos, et si non concordaverint non inspicias eos, excepto si fuerint in oppositis de communis significatoribus suis cum eo quod dixit Ptolomaeus, sciendo semper quod hic significatio graduum debilior est quam significatio planetarum et dominorum suorum. Unde non sunt gradus augentes fortunam. Ego tamen dico quod de scientia est quod gradus augentes fortunam sunt gradus exaltationis solis et planetarum fortunarum, sicut 19 gradus arietis, 3 tauri, 15 cancri, 27 piscium. Sunt etiam stellae in quibus advenitur omnis fortuna, sicut 12 sagittarii et 13 piscium.

Et sunt in gradibus augmenti fortunae gradus in quibus sunt stellae fixae de natura fortunarum. Et contra gradus in quibus sunt stellae de natura infortunarum.
Gradus augentes fortunam.

Aries	19						
Taurus	3						
Gemini	11						
Cancer	3	15					
Leo	3	5	7	17			
Virgo	3	13	30				
Libra	3	5	21				
Scorpius	7	12	20				
Sagittarius	13						
Capricornus	12	13	19	20			
Aquarius	7	16	17	20			
Pisces	13	27					

Astrologi autem multi locuti fuerunt de gradibus et diviserunt eos in lucentes, tenebrosos et fumosos. Et sunt etiam gradus azemena et putei, et locuti fuerunt de aliis multis sicut invenies per libros astrologiae. Et si hoc invenerit experientia bonum est operari per hoc. Et si forsitan eis accidit quod aliquis planeta vel stella in gradu fuit vel eius radius et fecit fortunam, crediderunt quod gradus hoc fecit. Et si quidem ita est, non est de multis omnino gradu in alium. Et hic finem imponimus huic nostrae rationi.

C. 23. in scientia faciei ad faciem et illuminationis et aliis rebus. Dixit Bah.

Postquam docuit nos invenire stellarum in signis, docet hic nos quomodo fortificantur et debilitantur planetae. Cum autem dixit et aliis rebus talibus vult dicere per donum virtutis quod unus planeta dat alii. Positum dicit quod planetae habent scientiam de facie in faciem propriam propter participationem signi quam habent cum sole vel cum luna hoc modo, ita quod si inter quemcumque eorum et quodcumque sit, solem vel lunam, tanta longitudo quanta est inter domum suam et domum solis vel lunae, verbi gratia quod Venus sit in sextili luminarium, tamen dicit quod sit occidentalis a sole et orientalis a luna. hoc modo erit status de facie in faciem cuiusque planetarum cum duobus luminaribus. Hanc namque virtutem lucrantur planetae propter participationem quam habent domus eorum cum domibus duorum luminarium, quia quilibet planeta erraticorum habet 2 domos propter participationem quam habet quaelibet earum cum natura luminarium, nullus qui habet domos suas cum duabus domibus luminarium. Et propter hoc dicit ut habeant virtutem maiorem quando erit inter aliquem eorum et aliquem luminarium tanta longitudo quanta est inter domum suam et domum luminaris in medietate cuius est domus ipsius. verbi gratia quod Mercurius sit in suo signo a sole et in 12 a luna. Et Venus in 3 a sole et 19 a luna et Saturnus in 6 a sole et 9 a luna. Nam cum talis qualis hic est invenitur planeta virtutis magnae ac si esset in domo sua propter participationem quam habent suae domus cum domibus luminarium. Pluminare tamen de isto modo quando planeta fuerit in suo haiz aut in loco habente concordantiam cum eo. Haiz est quod planeta masculinus sit de die super terram in signo masculino et de nocte sub terra. Et planeta femininus in signo feminino de nocte super terram et de die sub terra. Et ideo quod est haiz simile est quod sit planeta masculinus in signo masculino et planeta femininus in signo feminino. Et quod planeta diurnus de die sit super terram et nocturnus de nocte super terram. Hoc est in quo astrologorum communitas concordavit. Et Ptolomaeus dicit esse haiz quando planeta est in loco conveniente sibi et cum quo habet concordantiam. Et reddit quod illi qui sunt in angulis vel succedentibus sunt advenientes et qui in cadentibus sunt recedentes. Et hic accepit distortiam planetarum et hoc est quod planeta sit in suo haiz in aliquo angulo et alterum luminarium in suo haiz in aliquo angulo, sol de die, luna de nocte. Et dicit planetam exaltatum super alium planetam quando est dexter ab eo, ita quod sit respectu altius super terram. Et quando accidit quod aliquis planeta habet in aliquo loco duas dignitates vel plures, dicit quod sit in loco suo gaudii et honoris, et crescit eius virtus in optimo propter similitudinem quam habet signum in quo est cum eo. Et propter concordantiam quam habet cum natura et auxilio quod sibi dat. Et dicit quod planeta gaudet quando non concordat cum signo in quo existit propter concordantiam quam diximus. Nam concordat loca cum planetis qui sunt de suo haiz et hoc principium est, aliquando tamen principium eorum et propter eam invicem. Hoc Ptolomaeus nominat in hoc loco status planetarum unius ad alium. Et dicit quod planeta gaudet et fortificatur cum hoc invenerit participationem unius scilicet cum alio quando secundum concordat concordia naturali vel accidentali quando planeta non sit per se in signo sibi conveniente et e converso. Alia de minuente de statu suo planeta et debilitatur quando participationes habent cum alio in planeta sibi contrario participans participationes vel naturam. Modo nostris sequentis quod multi sapientium dixerunt, scilicet 4 modi completi quando omnes alii status ad istos 4 referuntur et habent unam adaequationem, tunc radicaliter. Hoc est quod planeta levius semper suam exhibet ponderosio. Excepto si levis habet dignitates in signo in quo

sic

quid est Aiz secundum ptolomeum

distoria

Quid est Aiz.

causat quod iuuatur super ponderosum.
1 Horum primus modus est dare uirtutem, et hoc quando
planeta est in aliqua dignitatum suarum applicans
alii habenti uirtutem maiorem eo. tunc ei dat quod in
2 sua tenet. Secundum dicitur dare naturam et hoc est
quando planeta applicat alii qui sit dominus do
mus in qua existit aut triplicitatis uel dignita
3 tis. Tertium dicitur dare naturas et hoc est quando
duo planete uni applicant et est uterque eorum
4 in aliqua dignitate ipsius. Quartum dicitur
lucem et hoc est duobus modis. unum quando planeta se
parat ab aspectu unius applicans aspectum alte
rius tunc ei transfert naturam primi ad secundum. Alius est
quod unus planeta applicet alteri. tunc ei secundum trans
fert naturam primi ad alterum secundum quando aliquis non ap
5 plicet ei primus. Quintum dicitur lucem re
ddere et hoc est duobus modis. unus est quando duo pla
nete applicant uni et ipsi non se iungunt inter
se. habent ei receptorem dicitur quod lucem unius
reducat ad lucem alterius. alius est quod unus
planeta applicet .2. uel pluribus et isti plures non se
aspiciunt unus scilicet alium. applicans cum eis re
ducit lucem unius ad alium. Et si planeta que
lucem colligit aliorum aliquem locum aspexerit
firmamenti dicitur quod planeta ipse reducat lu
cem aliorum ad locum ipsum. Preterea modo cum ac
ciderit ut planete qui habent inter se concordi
am naturalem uel accidentalem sue proprie aliquam
ipsarum precipuarum dignitatum sicut est domus aut
exaltatio uel triplicitas uel terminus uel facies aut
gaudium habent inter se has precipuas habent in
6 aspectum in opere. Sextum dicitur prohibere
lucem et hoc duobus modis. unus est in coniunctione ita
quod .3. planete sint in uno signo in diuersis gradi
bus et in pluribus gradibus ponderosus. nam ille
de medio prohibet ne primus applicet pon

deroso donec eum transsiliat. et si ille qui fuerit
in minoribus gradibus ponderoso fuerit retrogradus
est malum. et si discordauerint ille de medio in
radiorum est medius quam alius est quando duo
planete sint in uno signo et leuior ponderosiori
applicet et alter planeta citius applicet ponde
roso per aspectum. nam ille qui est cum ponderoso in
uno signo prohibet ne ille qui eum aspi
cit sibi applicet si gradus fuerint equales
tamen si ille de aspectu in gradibus fuerit minim
oribus ponderoso applicatio sua erit et non
alterius. Septimum est reddere uirtutem 7
et hoc est quod planeta applicet planete retrogrado uel
combusto. nam ille retrogradus uel combustus
non reddit ei qui sibi applicet. tamen si ambo
fuerint in angulis uel succedentibus uel leuis
in angulo fuerit redditio ipsa erit cum perfectione.
Sed si planeta leuis cadens fuerit in angulo ponde
rosus. uel ambo sint cadentes redditio
erit cum detrimento. Octauus dicitur transitus 8
et hoc est quando planeta uadit ut applicet alteri et
antequam eum attingit exit de signo illo et
transit ad aliud et uenit alter planeta paucorum
graduum qui signum ipsum aspicit et planete ap
plicat ponderoso applicatio tali quam prima.
Nonus autem despectio. et hoc est quando planeta habet 9
applicare alii et antequam ei applicet fit re
trogradus et destruitur applicatio ipsa. Deci 10
mus dicitur distributio et hoc est quando planeta le
uis est multorum graduum et alter planeta ponderosi
or est paucorum graduum et alter leuior per uult
applicare ponderoso et antequam ei applicet
fit retrogradus primus leuis graduum mul
torum et applicat ponderoso et eum retrogra
dando pertransit et applicat ei qui leuior
erat eo. Undecimum modus abscisio 11

luis est et hoc est quando planeta uadit ut applicet
alteri et alter planeta in eodem signo a signo pon
derosi. et antequam ei applicet fit retrogradus
planeta qui est in eodem signo et iungitur cum pon
deroso et abscidit lumen primi leuis. Similiter
quando planeta uadit ut applicet alteri et ille alter
uadit ut applicet alteri ponderosiori eo.
et sic abscidit lumen medii a leuiore. Per
hanc ei regulam scies status planetarum inuicem
scilicet cum alio. Et si fuerint iuncti in locis pere
grinis in horum contrario suo debilitatur multi
uirtus eorum et fit sua complexio contra complexionem si
gnorum in quibus morantur et opus compositum
operantur dualibus naturis diuisis. Permutan
tes planete debilitantur cum in locis peregrinis
fuerint cum quibus non habent concordantiam per
centiam nec parentes et quando ita sit opus sui
naturale mutatur et fit compositum secundum commixtionem
nature et hic est inter planetas scilicet unius ad alium.
Nam planete habent loca in quibus fortificantur
et in quibus debilitantur et in quibus sunt fortuna
ti. Loca cum in quibus fortificantur sunt quando sunt
in angulis aut ad suos angulos ascendentes uel exe
untes de sub radiis solis aut quando separantur
ab infortunia et applicant fortune uel quod
sit in angulis aut succedentibus uel quod sit superio
res orientales a sole et uenus et mercurius
occidentales aut quod masculinum sit in quarta ma
sculinis et femininum sit in quarta femininis aut
quod sit festini motus et aucta lumine aut numero
aut quod sit in aliqua dignitatum suarum uel in suo
gaudio aut in corde uel in cauda sue aut
capite draconis aut in duobus gradibus
qui dicuntur fortune uel quod se aspiciant
cum fortunis aut quod sit in gradibus lucidis.
uel quod separentur a fortuna et applicet fortune.

Fortitudo planetarum

aut quod sit in bono aspectu solis uel leo ei ex
te fortunato. Loca uero in quibus debilitantur
sunt contraria locis in quibus fortificantur. Et lo
ca in quibus infortunantur sunt contraria eis in quibus
fortunantur. uerbi gratia quod sit intrantes sub radiis
solis uel iuncti infortunis aut in malo
aspectu earum uel quod separentur a fortuna et ap
plicet infortune aut quod sit in opposito dig
nitatum suarum uel quod sit in uia combusta hoc est a
19. gradu libre usque ad .3. gradum scorpionis.
Aut quod sit in cauda draconis et similibus. No
luimus autem loqui de capite draconis et cau
da. quoniam hunc usque non accidit nobis loqui de eis.
Dico ei quod planete fortificantur quando sunt in altitudine
et debilitantur cum sunt in imo. Sapientes
antiqui posuerunt nomina partis in quibus ia
ciunt circuli planetarum cum circulo solis capita
et caude. Capita sunt partes unde discedunt planete
a circulo solis et uadunt uersus septentrionem et caude
sunt partes unde discedunt et uadunt uersus meri
diem. Et quia luna est manifestioris operis et eius circulus in
clinatur ad partem in quo iacit cum circulo solis
qualiter dicimus dicitur ut ei caput et cauda
opus habeant manifestius quam sit illud aliorum plane
tarum. propterea dixerunt quod caput habet naturam augendi
quoniam auget planete uirtutem maiorem et cauda habet
minuendi naturam quia planete fuerit minoris
uirtutis quando descendit uersus meridiem. Et aliqui
dixerunt quod caput habet naturam fortune et cauda in
fortune. cum alio quoque toto quod dixi satis est
et ideo propter quod est. C. 25. in applicatione et separatione.
Ea que in capitulo isto continet nos dixit ptolomeus.
dicimus quod cum planete uadit ut alius appin
quat dicitur applicatio eorum. et ab eis fuerunt
multi eloquentum in scientia medietatem eorum
duorum planetarum sine sit applicatio corporalis.

Debilitatio planetarum

Via combusta

ſiue pſigtm aliā pcēz. H plta le
uis ē qui applicat q uī donat ꝑ ponēo
ſuis ille qui uī recip. applicatio erit qn
erit inter eos minꝰ mediatate coꝝ ſuoꝝ
lumis ad pondꝰ ſui ētitis. cū ſeci eqlis
fuīt i gdibꝫ minꝰ applicatio ē cōpleta.
Et cū i plibꝫ gdibꝫ fuīt ē ſepatus ab eo.
Hec uo ſūt plta corpa. Sol. 14. gdus
arī 14. retro. luna. 12. arī retro. Saturꝰ
iupit. 9. arī 19. retro. mars. 9. arī 19.
retro. venꝰ mercur. utqꝫ 4. arī 4. retro.
Hec ē oppio uniuſitatis aſtrologoꝝ.
Ptolō tn tenꝫ q fit alio mō ſꝫ q iubis
ſuis appet. nā tenꝫ q totū corpus ſolis
arī retro ſit. 14. gdus. luē. 12. mcō.
Et ſatū. 10. iouis. 12. martis. 4. mcō.
veneris. 9. mercurii. 4. Et tenet q qn fuīt
inter unū pltaꝝ alui. ſiue p corpulē
coniunctionem ſiue p aſpectū quātū ē mcō
ſui corpis q applicet ei. Eigē namqꝫ
quas dixi ſūt. 8. aſpectus ꝑ q ſit. a. 8.
ptis tropicoꝝ equalir ellōgati. P Et
ꝑ hꝰ magnū ē pſicuū i applicatōe co
niunctionali latitudinē aſpicē pltaꝝ
ꝑ ſūr in ſeponē coniunctōis. H Cōueit
ut i coniunctōe iſpiciat ad pltis ſe coniugē
tes ꝑ ſi fuīt i latitudine unī mediētas
ſuoꝝ corpoꝝ erit applicatio ꝑ ſi magis
nō erit. P In aliꝭ uo applicatōibus
que ſūt pſigtās qs diximꝰ inſpicē latitu
dinē ſupfluitas ē. qꝛ oēs ſui radij
applicat ſpād mcō ēt ꝑ ab oībꝫ ptibꝫ
coniuguntur. H Inſpicē latitudinem
pltaꝝ qn. ſ. unus applicat alti pſigtās
ptes reſ ē que nō pſiat. Et hec maē ē
qm uirtutes applicant ptes lī. aq

libet ptē tīꝰ ꝑ ubi coniugūtē ꝑ ſit una
cōmixtio diuiſa aūlꝫ coꝝ pſe. Et ptolō
poit quēꝫ ptūi ēt ſꝫ ēmꝫ totaꝫ. qm
totā tīnē ē ſꝫ ptūi. r. ſpeꝛ pltaꝝ. nā hē
oppio ptolō. P Deleui ſcire poſſumꝰ
pea q diximꝰ in hꝰ libro q nos iſpicē
coneit ad pltaꝝ uirtutē nēc ſūe ppriē
ac ſignoꝝ i quibꝫ morant hac figuraꝫ
qs hūt. r. ſol ꝑ arī. ſꝫ q locuti ſumꝰ i oībꝫ
rebꝫ iſtis. Et cōt ut ſciamꝰ qntitatē ſue
uirtutis qn fuīt orietales ꝑ aucti i
motu pprio. na tc erūt maioris uirtutꝭ
q ee poſſit. Et qn fuīt minuti motu
ꝑ occitales erūt debilioris uirtutis.
H Sic ant ptcſtm ē nob ueneris ꝑ mercurii
cū fuīt occitales ꝑ aucti motu ſunt
fortiores q cū fuīt orietales aucti
motu. Ptolō tenꝫ q oēs plte ſūt maioꝛ
uirtutis qn ſūt orietales q qn occita
les. qm eꝛ uirtus ſup tīā appꝫ. aū q ut
ſol. Vlr aūt dico q ſtatus pltaꝝ. r. ſo
lis ſūt iſti. Satūri iupꝛ mars. qn exeūt
de ſbradijs ſūt orietales aucti uirtutē
donec ellōgant a ſole. 30. gdus ꝑ ptea
ſūt orietales uirtutē cōpleti donec ꝑ nei
ant ad gdus. 60. pīmodū ſūt orietā
les eūtes debilitando ſe donec ſūt i
ſtatōe pī retrogradati uolētes ꝑ domi
būt orientales debiles donec ſūt i op
poito ſol. poſtmoð redibūt ee orietā
les retrogradi aucti uirtutē donec ſit
diui. q erūt occitales cōpleti uirtutē
donec erūt i ſextili ſol. poſtea durabūt
occitales eūtes debilitando ſe donec
erūt ꝯ ſolē. 30. gdibꝫ. pīmoð erunt
occitales debilitate cōpleti donec erīt

quilibet triū ſuperioꝝ incipiūt retrogradū cū ſūt
in trino aſpectu ſol dextro. Et ſūt in medio retrogra
dationꝭ cū ſūt oppoiti ſol. Sūt poſtea incipientes
dirigi cū ſūt alio trino ſol ſiniſtro.

ul'm'os ul'q'nta
res orbiu ul'ingrer

ellogati a ſole. 4. gd. ꝑ mcō ꝑ ptea erīt orie
tales aucti uirtutē donec ſit diui. pīmoð
erūt orietales uirtutē cōpleti donec itrēt ſbra
dijs ꝑ qn igdiūt ſbradijs erīt orietales debiles
combuſti. C Veneris ꝑ mercurii ptqꝫ ſepant a
ſole ptqꝫ ſūt retrogradi dicūt orietales
debiles donec ſit i uno ptō cū ſole. Et
qn i uno mō ſeu ptō cū ſole ul q ſit
inter eos minus. 16. minutis dī zamini. Et ſꝫ
hūc regulā i oībꝫ alijs iſpicē de eo. nā
hꝰ totū ē ſꝫ oppionē cōitatis aſtrolo
goꝝ. Et tu hꝰ adiūgas ei q dicit ptolō
ꝑ iudica ſꝫ ſciā ſuā tuā. Poſtmoð erūt
occitales debiles donec ellōgantur
a ſole. 4. gdus ꝑ dimittā ptea erūt occi
tales fortes donec retrogradētur ꝑ tūc
erūt occitales debiles. Et dī plta qn
exit de ſbradijs ꝑ alij nō applicat q
ē i luce ſua. Et dī plta q ſit lōgiquꝰ
ab applicatōe qn alij nō applicat ei
uno i illo ſigno donec tīſeat duos i
timios. Et dī plta q ē ſiluꝫ qn in toto
ipō ſigno alij nō applicat. Et cū plta
ſubradijs igdit dī cōbuſtus donec
exeat de ſbradijs. P Dicimꝰ q quō ſūt
ualde fortes. H Hec ē qn ſūt i. 10. l. ij.
P Et ſeqē hec uirtutē qn ſūt in ipſa
orizōta ꝑ maxīe i orietali. H Vult di
cere q qn ſūt i aſcendente aut i occidē l
i. ij. qn ſequit eos qui ſūt i. 10. uirtute
ꝑ magꝭ ille qui ē i aſcedente q qui eſt i
occidente. ſic ille qui i. 10. ē maioris uir
tutis q qui ē i. ij. P Sūr qn fuīt i
oppoito medij celi ſbtā aut i t occide
ꝑ oppō. medij celi. H Vult dicē de. 4.
i. 4. ꝑ q uirtus. 4. ui ſeqē occitis ꝑ uīt
q ſeqtē ui. 4. P Sūr qn hūnt
pticipatōes i figura cū aſcedente i alia
marne ꝑ qn ii fuīt i aliqbꝫ locoꝝ ſta
tuū ſūt debiles ꝑ uirtutē nō hūt. H Vult

dicē qn fuīt i. 6. aut i. 12. ul ellōgati
a duobꝫ ptis eqnoctij tīn q ui ē ellō
gati aſcēns hec mō ui hebūt. Et ſi
nō fuīt i aliquo locoꝝ pdcōꝝ mīoꝝ
ſūt debiles nec ui hīt. Tu aūt iſpicia
as ptem quā hēt quilꝫ uirtuto et
nuſcas ac iudices ſm illō. C Hic p
ficit pīa ps libri ptolō cū. 2. tractatu glo
ſe haly abenrodiam. Tractatus pri
mus gloſe haly ſup ſo tractatu
quadripartiti ptolō. dixit haly.
In pmis tractatibꝫ nīs mīꝰ
mus ptōā ptolō q ī tibi lr cōt
ut hō i hac arte cōfiiat ꝑ ptolō cū
hēc uocatur q mīfiuimꝰ q utꝫ ē
pſicuū q hō pt de hac arte hēc
ꝑ q artiū nlla ē i qua maius ſit
pſiciū pro ꝑ ꝑmo corpi ꝑ aī
mā q iſta. Et q ego dicē ptolō
de radiabꝫ ꝑ regulis ulꝫ ad ūbꝫ
gloſauimus ꝑ ne uolumꝰ incipē
ad gloſādū regulis quibꝫ hō ſcire pt
accīda oīa cōtigentia i hoc mūdo. In
apicētes pmitus noiant regulas qbꝫ
pōt hō ſcire accīdētia magꝭ put ſūt re
gnatus ſecte pcelia magꝭ carēſtia ꝑ
mors cōplendētes gentē ul plēs. nāꝫ
ſūt regle quibꝫ ptolō locutꝰ ē i hac
pte. 2. Et qꝛ maior uirtus mīorē ſu
perat ꝑ gnale cōphendit pticlarē pmo
locutꝰ ē de magnis accīdībꝫ aūq de
natiuitatibꝫ. Et ſꝫ hꝰ dicē hermes in libro
accēntiū q qui ī nona ſaē fortunato
magnā hēt infortuna ptē. Et hꝰ affir
mat ꝑ qō dicē q ſi luna ꝑ mercurii dāpna
ti fuīt i reuolōne anni mūdani qui

ſūt

zamin

in. i

zamin i corde Sol.

nascentis ipso anno erunt pro maiori parte
necessario in eorum nativitatibus. sit virtus
magna fuerint que non esse possit hic recto
iudicis significationem. Et propterea dicto vir bonus
in ipsis ac hominibus in hoc sunt doctores. ducit
nimia neque volenti loqui de nativitati-
bus, ut de generalibus, ideo loquatur. C. i. in

loquitur

Bene sufficit **dum sic de hac artis.**
id quod nos sumus **dicit ptolemeus**
sed hiis in quibus est perspicientium
modo propositum generalis pro particularibus huius artis.
Hic vult dicere quod ea que dixit ipsa parte sunt
generalia omnibus partibus huius artis. Et dicit quod per
hiis quod sunt in hac arte res preclares. quod de
ipsis partibus ars tota composita. Post et volumus
non adiungere in hoc sequenti id quod diximus
loqui de particularibus que possunt attingi
de hac maneriem pronosticandi semper imitanti
do viam que pertinet ad istam nec. Hic vult in
dicere quod applicabit particularia huius artis
cum universalibus que ipsa parte narravit. Et id quod
dixit hac maneriem pronosticationum est ut
dividat pronosticationes huius artis a pronosticationibus
philosophorum augurijs et similibus. Quod
autem dixit imitando viam que pertinet ad naturam
dixit eo quod omnia de quibus loquitur in hoc libro
sunt secundum naturam. verbi gratia. postquam complexio martis operatur
calorem et calor operatur rem talem et talem operetur
mars et res una aliam dominare sibi sequitur
ita quod res potior reducitur ad opus martis
propter calorem et sic res alie de medio operis mar-
tis sequuntur. Post dicemus ita quod predicte pro-
nosticationes astronomie dividuntur in 2 partes
maiores et nobiliores. Et prima pars generalior
scilicet est ea quas scire possimus ea que accidunt
regionibus civitatibus et gentibus et habet pars

Natura.

illis dei. Et secunda pars que dei est specialior est ea qua
scire possumus id quod accidit cuilibet persone et ea
que dicuntur nativitati ducere tenemus in ea
parte illi, quam loquimur. eo quod in illa semper contingit
accidentibus maioribus virtutisque maioris quam
sit ille quibus eveniunt particularia. Hoc enim
ex arte iudiciorum astronomie accipiemus
ea que evadunt secundum naturam inveniemusque
id quod acceperimus dividitur in 2 manieres.
Una est pronosticatio in illis generalibus complectentes
gentem magnam. Alia est pronosticatio quam pro
patris ad quemlibet hominem per se. Quones tamen ex
electiones sunt res debiles satis, nec in eis naturale
sequitur non multum alonge. Post Quoniam nec
debiles non sunt adeo nobiles sic fortes.
nec particularia sic universalia in rebus omnibus. dicit maioris
omnibus volentibus in particularibus respicere ut prius
inspiciat ea que generalia sunt et maioris cause.
Hec est regula quam ante diximus. id est ex divi-
nis rebus composita. Una est quod non debiles a forti-
oribus superantur. Alia quod particularia sunt sub universalibus.
et secundum hoc quando debilem invenimus virtutem sciemus
quod fortis debilem superat et ad se dirigit. Et
cum universalem invenimus particularia que sunt sub ea
sunt applicata sibi. Verbi gratia propter hoc dicit ut inspicia-
mus prius in dominijs in legibus regis et omnem re-
gionis et virtutis magne prius quam in hijs que hic
sequuntur. verbi gratia. si in facto alicuius regis inspicere
voluimus. prius debemus inspicere in lege sua cum
modi virtute habet. postmodo in regnatione sua
dein in eius nativitate propria et diligendo
significationem huius totius sciemus pro certo id quod erit
de eo. et dicit ut sic faciamus in hijs omnibus que
sunt de hac re. Post enim per primam partem horum
iudicium scimus quod in regionibus magis accidit.
Et per aliam partem scimus magis pestilentias

hominis

questiones et electiones.

generales, prout sunt mortalitates magne
fames magne, prelia magna, terremotus,
submersiones in aquis et similia. Et eorum sunt quod
significant pestilentias in hijs minores aliquibus
temporibus contingentes. Sicut mutationes que in
temporibus anni accidunt de augmento caloris vel
frigoris, aut magnorum ventorum, sive de
horum decremento, aut de horum fortitudine vel
debilitate, aut de inundationis defectu, sive
eorum habundantia vel hijs talibus. Et id quod
est prius maioris virtutis est ea scire que in
regionibus magis accidunt et pestilentias magis
venientes a magis causis quas diximus.
Hic ipse notificat in hoc dicto quibus cognoscatur
pronosticatio magnorum accidentium dicens quod
nobis convenit ponere generalius et quod quam maior p-
venit et adiungit semper particulare illi ipsum com-
plectentem et debilem significationem forti complecten-
tia eius. et hoc modo sciemus significationem certam.
Et propter hoc ordinavit ubi sua in hac parte secundum quod
retulit in hoc dicto. Post quod duo sunt quibus hec
totum scire possumus unum est a decursu motus si-
gnorum et stellarum aut climatum. aliud est
sigilla que apparent in aliquibus temporibus apti-
bus convenientibus alicui loco secundum conjunctiones et oppositiones
eclipsium solis et lune et secundum apparitionem planetarum
et radios et status eorum. Hec est maior
regula quam oportet multum in memoria retinere.
quod de accidentibus quas narravit dixit ex eis esse
quod complexerunt regiones magis et ex eis
sunt pestilentie magne multum et ex eis sunt
pestilentie particulares. Et unam quamque ea-
rum scire possumus antequam eveniat rebus
duabus. Una est concordantia signorum et stel-
larum cum regionibus et habet res illis huius vi-
magnam valde. Alia est sigilla naturalia que accidunt

rebus

nos sigilla generaliter in hoc dicto quando dixit quod hec
sigilla operantur in regionibus que sunt convenientes
gradibus in quibus sunt et eorum opera apparent
secundum ad concordantiam contrariorum illarum et secundum loca
stellarum hora illa. Hec enim signalia que dixit
vult dicere eclipses conjunctiones et talia sicut hoc.
Inde quando locutus fuit de eclipsibus solis
proprie. quod virtus solis et lune fortior est et nobili-
or cunctis alijs stellarum virtutibus sicut dixi-
mus in hoc tractatu. Ea que inde pervenerunt
sunt naturalia et hoc applicant ad diversas partes
secundum quod alie virtutes stellarum reliquarum commiscen-
tur cum virtute solis et lune. quod quando luna iungitur
soli absque ulla latitudine et sol eclipsatur
fuerit commiscet virtus sua cum virtute ipsi-
us et inde compositio una complexio. Et similiter quando luna ecli-
psabitur quando hora ipsa sunt ambo super una
linea recta. Et quando virtus solis cum virtute
lune coniungitur et commiscentur cum eis virtutes
aliarum stellarum compositum ex hoc toto una com-
plexio unum ligatur. provenit inde nos quecumque
spiritualis virtutis habens tale opus similiter
maius et generalius ac fortius alijs virtu-
tibus que de ceteris commixtionibus componuntur.
Et id quod operatur hec virtus est res magis aere p-
veniens naturalis secundum quod tenetur virtus vincens
in hac complexione. Et propter hoc sunt virtutes que ligantur
sole ac luna. quod quando coniungitur cum coniunctionibus
planetarum superiorum sicut est coniunctio saturni et io-
vis vel saturni et martis, aut horum trium
et fuerit coniunctio in eis in magnitudinibus
accidunt ex hijs virtutibus opera magna et super-
ma quod de intelligere in una facie nisi habet opposito
predicto. tamen illi qui dixerunt quod coniunctio plane-
tarum superiorum habent virtutes operantes opera magna
valde dixerunt verum. quod virtus saturni

et martis quando coniungitur in cancro: necnon et
saturni et iovis cum aliquo signo coniun-
gitur nequeunt applicare ut non habeat operam
dirigere aliquam in ligatione cum eis virtutis solis
et lune. et si forte aliquid operabuntur erunt debilis
et modice durabilitatis. tamen quando accidit
cum eis coniunctio vel oppositio eclipsis vel fit ex
eis et virtute solis et lune una commixtio habens
tunc virtutem magnam super quo similitudinem
damus talem. dicentes quod virtus solis est sicut
virtus regis: et virtus lune sicut virtus sui
comitis: et virtus coniunctionis saturni iovis.
sicut virtus maioris sui iudicis: et virtus
coniunctionis saturni et martis in cancro: sicut
virtus ducis exercitus. Et propter hoc quando rex et
eius comes et maior iudex concordaverunt
super negotio faciendo grave est illud
destruere et multum durat. Et similiter si rex
comes et dux ei concordaverint in uno ne-
gotio faciendo tunc gravius est multum illud
destruere et nullus eorum potest magnum
facere sine rege. secundum hoc exemplum debe-
mus hanc intelligere rationem. Et si intellecta
sit quicquid est dictum scies quod sol et luna non
habent virtutem sic magnam hora qua unus
alteri applicat sicut hora eclipsis. Et propter hoc
quod diximus oportet ut ... sit videndi
cum solummodo. Post eloquium prius cum naturalibus rebus
in statibus in illis et adiungimus ei status
pertinentes ad omnes gentes ut plurimum tam boni
de statibus eorum sicut de moribus et postquam non
sunt a rebus naturalibus elongati que pervenerunt
a stellis et signis concordantibus cum eis de-
Haly. Propter omnia que sunt inter nos veniunt
a motu stellarum: et ipse volunt mutare sta-
tus in quibus habent participationem omnis gens

et qualitates populis et quod corpora et mores eorum populi
regionis similes sunt coniunctionis ... alii in ... cum
signis concordantia et cum stellis. propter hoc de-
monstrare incipit dicens. Capitulum 2. in proprietatibus habitan-
tibus in climatum. dixit haly.

Ptolomeus vult in capitulo isto loqui
de rebus que pertinent ad 4 partes habi-
tationis terre et hoc est meridionale et septentrionale
orientale et occidentale. Proprietates
gentium accidunt in lineis equidistan-
tibus in illis et in angulis in illis etc. Haly. Linee
eque distantes sunt climata et anguli
sunt 4. unus inter aquilonem et solanum et
tium alius inter circium et occidens: et alius
inter occidens et aquilonem. Et dicit ille quod loquitur
declinatio et ... toto ... Propter concordi-
am quam habent cum zodiaco signorum et cum sole.
Haly. Res comprehendentes gentes totius climatis
et attingit per concordantiam quam habet ipsum clima
cum sole ut sic ... ipsum vel elongatum ab eo.
et res comprehendentes ... ex 4 an-
... accidit ex concordia quam habet ipse an-
gulus cum uno ex 4 trigonis. Ptolomeus. Et hoc quod tamen
morantur est in uno duorum quartorum ... a ...
Et illi qui morantur ... a lineis equi-
distantibus sunt in usus in meridie et hec sunt linee
que sunt inter equinoctium et solstitium estivale.
et transit super centrum eorum capitum et eos com-
burit: et sunt nigri coloris capilli nigri
spissi et crispi. facies combuste. corpora non ca-
lida. mores ut plurimum silvestres quod calor
durat in locis habitationum suarum et est conti-
nuo eis: et hec gentes illi qui communi nomine
ethyopes nominantur. Et non sunt eorum corpora so-
lummodo in hoc statu caloris. Sed apparet ca-
lor magnus in aere ipsos comburente

et in animalibus et vegetabilibus omnibus que sunt
in usus eorum. Haly. Ptolomeus notificat rem naturalem
continentem istis: et Galienus iam demonstravit hoc
in diversis locis libri ypocratis in aeribus aquis
et civitatibus quod calor est in hoc loco rebus diver-
sis una magnum ad vicinitatem radiorum
solis: sicut in ipsis comburentibus. alia est elongatio
de die et humiditas noctis: et frigus per-
noctis non superat calorem diei. Et postquam
res ita se habet transit sol bis in anno super
centrum capitum illorum in locis ipsis que sunt
inter lineam equinoctialem et inter solstitium
estivale. postmodum radii sui pervenerunt
ad eos per angulum rectum: et iam perstaverunt in illis
propter illorum quod radii redeunt super angulos
rectos: nec sol elongatur ab eis ullo tempore
elongatione magna. propter modo adiunguntur
in usus istos multi radii solis et longitudo
diei: et fit ex hoc in aere calor magnus qui sua
corpora comburit et denigrat et desiccat humo-
res suorum corporum et constat facies eorum et membra
macrescunt et vincit in eorum corporibus complexio ca-
lida et figura et color suorum capillorum est se-
cundum naturam a poros non exeunt. Et est manifestum quod
110 mores accidunt corporis complexionem sequuntur: et quia
complexio ista est supremi caloris oportet quod mores
eorum silvestres sint absque temperamento. Et secundum
hunc modum res omnes que creantur inter eos de
animalibus et de plantis. Res autem etiam inter hos est
magnus et supremus calor aeris eos com-
burentis. Et quamvis hoc sequatur omnes in hac
parte morantes. ideo habemus quod sequitur illos in
linea equinoctiali est minus quod dies et
nox est in usus illos qui morantur in hac
linea semper equalis: et hoc facit quod dies non fit
ullo tempore supremi caloris: et propter hoc moran-

tes in ipsa linea sunt coloris: et non
tantum est aer comburens ipsos minoris caloris
eo qui comburit nigros. Item quod forma
ipsorum. sui generantur cum complexionis illius generati
oportet ut sit niger: quod natus est in terra frigida
tamen niger minus generatorum suorum parum. Et
quod hic talis generet alium minus nigrum
eo: et non cessabit hoc attenuare nigredo
donec tota remota sit a populis: et hoc est quod
volumus probare. Hoc autem nomen ethyo-
pianum est signum super omnes nigros sicut anti-
gos armube et aragamale et similes. Ptolomeus. Et
illi qui morantur sub lineis equidistanti-
bus que sunt in partibus septentrionis et hii sunt illi
qui morantur in locis que sunt de subitis
a stellis que dicte sunt circus. quod multum
elongati sunt a zodiaco signorum et calore
solis vincit in eis frigiditas: et quod humiditas
multa est in eis et multa nutrimenta nec est
ibi calor exsiccans. propter quod sunt eorum colo-
res albi et capilli lenes et extensi corpora
magis grossa. complexiones eorum frigide et mo-
res qui sunt silvestres. quod frigus durat mul-
tum in locis quibus habitant et est motum nec ab
eis abscedit. Et secundum horum statum est status sui
aeris hiemalis semper. propter frigiditatem eorum in partibus
sunt magne et corpora alia parte ... sunt
cum hominibus: et isti nominati sunt ethicklopia-
ni. Haly. Postquam narravit ea que accidunt
morantibus in terra multum calida propter magnum
calorem solis. notificat hic modo ea que
accidunt morantibus in terra multum frigida et acci-
dentia que contingunt propter magnum frigus
et isti sunt qui morantur in 4 climate
et est hic in latitudine 40 graduum usque ad 6?
que est in linea media. quando radii sol-

nõ redacit uirtũ illam sp̃ sup anglõ
acutos ꝗ pp hoc nõ ↄuigit magnã m
diorũ qntitatẽ. Amplius hic ĩde fatuit
die estatis caloris media ꝗ diebu
nis mag̃ frigoris pp magnã acuta
tem angloꝝ qꝫ recuberatõe rndioꝝ
ꝗ pp h̃ tota uiat frigus iacet eos ↄp
hendẽte ꝗ icludit fumositates isuis
corpibꝫ ꝗ uiat frigus isupficie suaꝝ
cutiũ. qr fuit coꝝ colores albi ꝗ ppt
fumositatẽ que i corbꝫ icludit fuit
coꝝ capilli flaui lenes ꝗ extensi ꝗ pp
calorẽ n̄alem qui claudit i eis creãt
de fumositate hũida humores multi qbꝫ
multi corpa sua crescũt ꝗ sꝫ hec st̃ mo
res coꝝ ꝗ uegetabilia ꝗ alia q st̃ ĩeis.
Et si qs dixit quo ẽ qꝫ nos uidem⁹ q
elephans ꝗ multe alie bestie magne
gn̄antr ĩ t̃ris calis. Rndemus ei qd
bestie multi magne nõ posst̃ ĩ t̃ris ual
de frigidis gn̄ari sꝫ n̄am. qꝫ magno
calore idigẽt qui apiat poros ut ↄ
sumãt humores qui in suis corbꝫ ge
nerant qd quidẽ in t̃ra multũ frã ẽẽ
nõ põt qm̃ magnũ frigus calorẽ i
pedit n̄alem nec pmittit ut menbra
sua trahant ad certã ptẽ. Qd aũt dix
ptõ. ẽ gn̄ale ꝗ ut plimũ tñ q raro ac
cidit ẽ aliã rõ nec ẽ ibi plimũ. Et ali
qui dixit qꝫ iambobꝫ capitibꝫ h̃itati
onis tñ h̃ñ i acone sic in medie sunt
hoĩes altos hoĩes comedẽtes ꝗ isti st̃
h̃ntes facies corruptas ꝗ turpes. Et
ego uidi excusãs hoĩes pmidõ cũtes
qui dicebãt se istos uidisse. Et h̃mes
dixit ĩ libro latitudinis q in fine a tõis

ꝗ in medio ea morant̃ sp̃c malig̃ ꝗ diaboli
ꝗ bestie ledentes hoĩes. ꝗ h̃ põt ẽẽ qꝫ ca
lor ꝗ frigus maximũ ꝗ suppmũ trahit̃
ꝗ remouet̃ spma ꝗ n̄am a suo tẽpame
to. qr coꝝ facies corrupte ꝗ turpes. ꝗ sꝫ h̃
sũt mores mali multũ ꝗ alia fera ꝗ ra
nosa ꝗ reliq oĩa talia. Noĩauit eã ethi
oplianos ꝗ ĩ t̃m̃ mecos alij tales quales
ipi sicẽ st̃ turci cuta smam ꝗ ceti tales ac
brys qui morant̃ sb. a. stellis que dr̃ st̃
carru. Pt̃ illi qui h̃itant int̃ solstit
um estiuale ꝗ his. a. qꝫ sol nõ puenit
ad cenith capitũ suoꝝ nec multũ sibi elõ
gant ab eis ĩmediete coꝝ aer ↄplõis
tempate ꝗ q̃q̃ mutat̃ nõ capitur multi
de magno calore ad magnũ frigus. ex
hoc st̃ caloris mediocris ꝗ magitudo
suoꝝ corpoꝝ tẽpata ꝗ coꝝ n̄e ↄplõis
bone. sũe h̃itatões ↄti. sui qꝫ mores do
mestici. Hisi sũt illi qui morãt̃ int̃
solstitiũ estiuale ꝗ finẽ. 5. climatis ꝗ i
istis uiat unus aliũ i calore ꝗ frigore
sꝫ qd sũt mag̃ ↄt medie ul' lõgius. h̃
tñ oẽs ↄplexioit. qꝫ qñ sol ẽ i meri ca
nõ cadũt sui radij sup eos i anglis
rectis nec i tam acutis sicẽ i illis t̃ris
q maioris latitudis sũt. ꝗ ptẽ ita ẽ
ubi ptõ. ẽ aptũ ꝗ nõ eget glõ. Qꝫ aũt
dix q coꝝ h̃itatões sũe ↄtinue duodõ
mũt. ꝗ nũ q h̃itãtẽs ethyopianoꝝ
nõ sũt ↄtinue pp calorẽ ꝗ frigus ma
ximũ qꝫ suppmũ h̃ faẽ tẽpatõem
maximã. ꝗ pp hãc n̄alia. Sĩr intẽns
ualde frigidis pp maria ꝗ ↄtentes.
Aliud ẽ qꝫ ab illis qui morant̃ ĩ t̃ris
mediocribꝫ int̃ frigus ꝗ calorem remõ

·i. nõ ẽ multũ de pplatõis

Ariston̄ multi depplatõis. Pt̃ ex istis illi q
sũt ipũbꝫ medica sũt ut plimũ mag̃
itellĩentes ꝗ maioris igenij. ꝗ h̃ñt uim
maiorẽ sciendi fcã stellaꝝ ꝗ qꝫ zodiac
signoꝝ q plũe sũt mag̃ ↄt cenith suo
rũ capitũ ꝗ motus suoꝝ itellectuum
ↄsimt motu stellaꝝ ꝗ ad sciãt eis in
ueniendo res ad sciẽ mag̃ studij ĩnq
dũ uniuales sciãs leuit̃ pquirendo. ad
illos q morant̃ ĩ t̃ris que tẽpate st̃
int̃ frigus ꝗ calorẽ a pte medici. Et sũt
isti de. 3. 4. ꝗ. 5. climate ꝗ gn̄alr̃ dico de
oĩbꝫ q morant̃ int̃ latitudinẽ. 24. gr̃
dum usqꝫ ad latitudinẽ. 42. puenit ũt̃.
a. stellaꝝ p anglos rectos ul' ↄt rectos.
Eodẽ mõ puenit ad eos ũtus ptiũ zodia
ci signoꝝ ꝗ pp h̃ opant̃ res i stãs ĩeis ma
gis q̃ i alijs. ꝗ qꝫ st̃ ↄplõis tẽpatẽ. st̃
mag̃ itelligẽtes i tõto eo qd dix ptõ. qꝫ
isti recipiũt mag̃ opa stellaꝝ ꝗ signoꝝ
qꝫ st̃ tẽpatẽ ↄplõis. qm̃ mag̃ sicatis
idiõs nec ad formẽ res i eo ñ ẽ ĩeis. Sĩr
frigus magnũ q fatuit hoĩes negligẽ
tes ꝗ pigros i eis nõ ẽ. Et ptẽ ẽ ita illi
qui sũt in. 5. climate st̃ min' ibys q
dix ptõ. q̃ius nõ noĩauit eos. Dixit
aũt certẽ ẽ. q Aristo. ꝗ Galie. sũnt dcĩ. cli
mate. ptõ. ꝗ plim̃. de. 3. ꝗ. 4. sapientiores q
repti sũt sũnt de istis climatibꝫ ꝗ ẽ q
ẽ int̃ ca. Pt̃ illi qui st̃ de hac pte ori
entis st̃ masculiniores ꝗ fortioꝝ coꝝ
dũ demitãtes oẽs res suas eo q pars
orientalis ↄt hoĩ dicenti se ẽẽ de n̄a sol.
ꝗ q hec ps sĩr ẽ dextra masculina dex
tra. Sic uidem' q alia iuuant se mag̃
de mẽbris dextris. qm̃ fortiora st̃. Hꝫ ptẽ

Aristoteles.
Galienus.
Ptolomeus.
Plinius.

declarauit statũ eoꝝ qui h̃itant in pte
medica ꝗ a tõnis ꝗ int̃ eoꝝ q st̃ h̃ uult
mõ narrare statũ eoꝝ q h̃itant i pte ori
entis ꝗ occĩtis de mõ q pfitiat totũ ĩdẽ
sui. 3. in. 4. ptibꝫ. p̃mo mõd loquet̃ de h̃itati
onibꝫ in. 4. angul'. Et qꝫ a pte orientis
ascendũt oẽs stelle poli appiẽtes cadit
oriẽs i usus ptẽ dextrã ꝗ occĩs ũ cadit
stelle i usus ptẽ sinistrã. dixert̃ sapien
tes antiqui q oriẽs ẽ dextrũ firmam
ti ꝗ occĩs ẽ sinistrũ. Et qꝫ ũtus stellaꝝ
crescat q̃nto mag̃ ascendũt ab oriẽte
ꝗ debilitat̃ q̃nto mag̃ descendũt in
occĩte q obh' st̃ illi de oriẽte fortiores
cordis ꝗ masculiniores. nec quicquã
cohopiũt de suis coꝝ aliãs res tal' ↄt ñe
solam. Qm̃ a pte orientali appꝫ lux et
ũtus sui a ceõ a pte occĩtali. Et pp h̃ illi
qui st̃ in pte orientali h̃ñt p̃t se mini'
secreta tenendi. faciendi res mirãculo
sas. ꝗ astronomiã sciendi mag̃ q̃ illi
qui sũt in pte occĩtali. ꝗ h̃ ita inĩtes in
pte. 3. de mãtiũ. Pt̃ illi qui sũt mag̃
i usus occĩns st̃ feminiores cordibꝫ blãdi
ores ꝗ res suas oẽs ut plimũ cohopiũt
ꝗ abscondũt. eo q ps ista luãns ẽ. qꝫ la
p̃t ↄuictẽm appꝫ ꝓ a pte occĩtali. Et pp
h̃ dcĩ ẽ ps ista nocturna femina sinist
orientali pti ↄña. Hꝫ adiutes i hac pte
st̃ h̃i manere. eo qd uirtutes stellaꝝ
cũ st̃ i hac pte i apiũt debilitari. et si
h̃ñ itellexisti qd de orientali pte diximi'
dcĩm ptõ. ẽ aptũ ꝗ glõ nõ idiget. Expo
dit ei ut hunc resp̃m qui ẽ int̃ orien
tales ꝗ occĩtales i spitas i illis q sũt
sb una linea exlineis equidistantibꝫ

equinoctio. Et si bene inspexeris ad occidenta-
les et in moribus orientalium invenies ut plu-
rimum ita esse ut retulit ptolomeus. Nam occidentales
multi suos interficiunt inimicos cum eos
superant. et hoc non est nisi propter magnum metum quem
habent de ipsis ne iterum surgat in eos alia contrarietas.
Horum cum contentiones sue sunt contentionibus
mulierum. et hoc orientalium moribus contrarium est. Aliquis
tamen ex occidentalibus esse potest masculinior et for-
tior orientalibus. si eius nativitas sua mina-
tur. Quoniam ptolomeus non exprimit hoc nisi id quod
accidit ut plurimum. Id est in dicendo quod cuilibet
hoc accidit non est opinio ptolomei et hoc dixit propter eum
loquutus fuit de occidentalibus et dixit ut
plurimum. ¶ Et contingit quod hec particula
illarum habet in se particulares status naturalium
legum et morum. H vult dicere quod ea que sunt
inequalia propter proprias formas in voluntatibus
gentium partis ipsius mores et leges suas
contentes magis. ¶ Et hoc quod est secundum statum
aeris complexionatis est diversis locis que cor-
rumpitur que est calida ut plurimum aut frigida vel ut
plurimum temperata et sunt loca in terra que sunt
magis et minus sicut hoc propter situm loci et quia est al-
tior vel bassior aut quia exaltat magis contra
unum locum quam alium. H Terra que continent cuius-
libet partis fuit tribus manibus divisa. prima propter situm
ville in parte illa. Si est in medio illius aut
in capitibus. Quoniam sicut est iacens medio contingit ut in
apparet totum quadratum propter ipsam partem et quanto
magis in medio fuerit tanto plus apparebit
id quod partem ipsam partem. Et si fuerit in ca-
pite partis ipsius minus apparebit ei. Secunda est
que sit villa in alto vel basso. quoniam per loca
alta transeunt venti et ex hoc consumuntur fumo-
sitates que sunt ibi et morantes ibi sunt sa-
niores quorum mores sequuntur complexionem
eorum. loca vero bassiora sunt ab istis diver-
sa. Tertia est vicinitas ville cum montibus
et cum aquis et cum terra plana. quoniam villa contra
montes existens siccior est. et que contra saporo-
sam terram est temperatior quam que contra palu-
dosam terram est peior. Et que habet contra se ar-
bores multas et aquas mortuas est aeris
corruptionis. hoc autem omnia exposuit ypocras
in libro suo de aeribus regionum. Et si bene
volueris intelligere quod dixit ptolomeus in hoc amphori-
smo inspicias in libro suo ypocratis et intel-
liges id totum. Manifestum quod est quod mores hominum
et complexiones et omnes alie qualitates mutantur secundum
qualitatem harum terrarum. ¶ Et sic quidam hominum sunt
proprie laboratores terre quia terra sua contraria
est huic et alii sunt marinarii quia mare vi-
cinum est eis et alii ditiores eo quod multum
fructificat terra sua. ita invenientur nec propter
cuiuslibet terre convenientiam naturalibus particula-
res et non sunt stellas et signa. H Per hoc demum
ostendit id quod dixit ante. nam dixit preterquam
villa mutat mores hominum secundum complexionem
terre ipsius. aut secundum vicinitatem quam habet partis
quanto magis erit id quod mutabit regio
in complexione hominum et suis moribus. Sicut
invenimus multos laboratores eo quod terra
ad hoc contraria. et alios marinarios eo quod in
ripa maris morantur et alios divites eo
quod terra eorum est habundans. Et ego non credo
quod aliquis laborator filium non habeat iterum labo-
rem qui sit altius magisterium quam laborator
quis ostendatur per astronomiam in na-
tivitate sua quod sit altius magisterium. nisi
uno modo si se mutaverit de illa villa ad
aliam in morem aliorum conveniente nativitati sue

et vita in omnibus rebus aliis. Et quamvis hoc dicat
ptolomeus. sit glosa eius quod autem dixit per se tamen est
regula secundum quam nos oportet iudicare. Et quoniam
in nativitate alicuius constellatio determi-
navit quod est laborator et materiam laboris
morum procurat erit sapientior in labo-
rando aliis quorum nativitas ita non mina-
tur. Similiter si eius constellatio minatur quod
phisicus erit sapientior et melior phy-
sicus aliis quorum nativitas hoc non minatur.
alia vero secundum hoc iudicabimus. ¶ Et hec
diversitates quas diximus sunt in maiori
parte non quod inequaliter per se sit in omnibus omnibus quibus
diximus. H Hoc est dictum complexionates que
quod dixit ante particulam huius capituli ut adhuc locum
quia quod quod dixit accidere propter loca equaliter parte
et quolibet loco quod accidit ut plurimum non est
necessarium cuilibet persone et omnes res naturales sunt hoc modo.
nam pluvie veniunt in hyeme ut plurimum
et aliquotiens accidit hyems quam non plu-
it autem est modice pluvie. quamquam non sit so-
litum ita esse. hec autem regula in omnibus naturalibus est
generalis. et hoc eodem modo sunt quecumque inveni-
untur in hac parte preterquam eius opera et materia in qua
operantur sunt res naturales. ¶ Et id contingit ut nominemus
principalia rerum particularium quibus
perfecte possumus in hac arte. H Postquam nar-
ravit status cuiuslibet partis habitabilis in capitulo
nunc narrare statum cuiuslibet anni ex . x. annis quia
sunt in istis partibus ut a generaliori descen-
dat ad particulariorem donec perveniat a genera-
liori ad particularius quod esse possit. verbi gratia accidens
generale est mortalitas que accidit in tali
regione et de illa regione erunt in tali
civitate. dicet enim propter erit in hominibus huius ci-
vitatis et in illis qui habent abscisionem
vite in suis nativitatibus illo anno. sive sit
in estate sive in hyeme erit illud accidens
isto modo aliquibus proprium et non erit aliis.

C. 3. de concordia provinciarum et triangulis et

P Ptolomeus nominavit in hoc capitulo planetas dixit. In.
pronitas que est in gubernamento cuiuslibet
trigoni cuiuslibet signi et cuiuslibet planete et de civita-
tibus loquutus non fuit. quia civitas mu-
tat in pronitatem de uno loco in aliud et edi-
ficatur cum alio ascendente quam fuit alia ci-
vitas cum nomen accepit. verbi gratia regalis civi-
tas de almenie (?) erat primitus in almedin
et nunc est in baldac. et illa de egypto erat pri-
mitus in menes. postmodum translata est in alca-
dria et modo translata est in alforzath. Et si ptolomeus
voluisset loqui de qualibet civitate sic fecerit
aliis et postmodum accideret quod depplanaretur illa
civitas et edificaretur alia sibi cum nomine eodem
et corrupta fuisset. et propter hoc noluit loqui de
civitatibus. tamen in fine libri sui dedit
rationem et regulam quam scire possumus sub
quo gubernamento est quelibet civitas et nominatim
ea quam mutantur non possunt et hoc sunt provincie et ita
facit in phisica sapientes et futuris. ¶ Quia
figure trigonorum zodiaci sunt .4. sicut predixi.
Et dixit quod trigonus arietis leonis et sagi-
tarii partim ad aquilonem que est inter africonem et occidentem in
gubernat ipsum per iupiter qui est aquilonalis
et habet participatorem mars cum eo. quia partim
ad partem occidentalem. Et quia trigonus tau-
ri virginis et capricorni partim ad austrum qui est
inter meridiem et orientem gubernat ipsum principa-
liter venus que est meridionalis. et habet par-
ticipatorem cum ea in suo gubernamento
saturnus. quoniam ad partem orientalem partim.
Et quia trigonus gemini libre et aquarii partim

ad angulū qui ē int̄ aq̄lonē ⁊ oriens
gubernat ipm̄ p̄mitus saturnus q2 ptīn3
ad oriens ⁊ hȳt pticipatōem i suo gu
bernamēto iupiter. Quia ē aq̄lonal'. Et q2
trigonus cancri scorpionis ⁊ piscium p
tinēt ad angulū qui ē int̄ meridiē ⁊ occidens
gubernat ipm̄ p̄mitus mars q2 ptinet
ad occidens ⁊ hȳt pticipatōem i suo guberna
mēto venus. Hptolō.recitat in capitē nar
rando de trigonis id q̄d dix̄ i p̄a pte. Et
mā. ē q' oppiō sua in dn̄is trigonoꝝ nō
concordat cū oppiōne alioꝝ astronomoꝝ.
Q̄d aūt dix̄ ē ūitas q2 rē sequit̄ nālē
⁊ expiā hoc testificat. Ūdi cū alioꝝ ⁊ ex
periencia i ōzys affirmat̄ ⁊ coꝝ uerbu
exierūt de uia nāl. Ptō. eñ posuit i hoc
loco p gubernatorē trigoni arietis mar
tē loco sol' q2 sol dn̄at i pte orientali
sicut i alio caplō patefecē q̄d ē aūi istud.
nō sol si brūss; pō' gubernatori pūitas
h' trigoni ipē fuiss; dn̄s i maiori pte h'i
tatōis tn̄ q2 mars ē eius p̄nceps i gu
bernando huc trigonū ⁊ ē dn̄s domus
exaltatōis solis dederūt ei posse cū h'
cū ioue i gubernando trigonū arietis. ⁊
h' discordat cū oppiōne cōi. ñ. i tenet
q' dn̄i trigoni arietis sūt sol iupiter ⁊ satur'.
Silr ptō. dedit gubernamētū trigoni ta
uri saturno uice lune. q2 luna dn̄at ipte
occidētali ⁊ saturnus ē p̄nceps ueneris
i gubernando huc trigonū s; oppiōe
suā pp capcornū qui ē domus saturni
⁊ pp h' ipm̄ posuit uice lūe cū uenē. Et
posuit iouē gubernatorē trigoni gemi
norū uice mercurij. q2 mercurius ē gubernator i
medietate ptis h'itatōis. tn̄ si eet silr

gubernator p̄uitatis trigoni gemini hēcet
dn̄iu3 in tota ut plurimū h'itatōe. Et q2
iupiter ē gubernator in pte aq̄lonali posuit
p gubernatore uice eius. Et dc̄m suū to
tū in trigonis cū dc̄is alioꝝ astronomo
rū discordat. Ipē naq3 dic̄ q' trigonus
arietis hȳt in p̄se angulū qui int̄ aq̄lonē
⁊ occidens ⁊ ip̄i tenēt q' ē orientalis. Et ipē
dic̄ q' trigonus tauri hȳt in p̄se angulū
qui ē int̄ oriēs ⁊ meridiē. ip̄i uō dnt̄ q'
ē meridional'. Et ipē dic̄ q' trigonus ge
mini ē int̄ aq̄lonē ⁊ oriēs ⁊ ip̄i tenent
q' ē occidental'. Et ipē dic̄ q' trigonū tauri
hȳt i p̄se angulū qui ē int̄ meridiē ⁊ occi
dens ⁊ ip̄i tenēt q' ē aq̄lonalis. Et ipē
dic̄ q' plures qui sūt dn̄i trigonoꝝ sūt alij
q̄' illi quos ip̄i dnt̄. Et iā inuenimus
h' i glosa nr̄a sup ubis q̄ dic̄ d' trigonis
i p̄a pte ⁊ i h' loco ⁊ inuenimus q̄d id so
lū q' dic̄ ē ūitas. Et ōīus eos sit mlt̄i
ceciderūt i errorē. q2 unus sequit̄ fuit
aliū sine racōe. Pt ptō. h'itat sūt ⁊ locus
h'itatōis ñ ē ita diuidit in .4. q̄rtas cō
u3 cū nr̄o trigonoꝝ eius latitudo diui
dit̄ p lineā que trāsit p mediū mare ⁊ in
cipit a loco qui dr̄ ē passagiū herculis.
⁊ uadit us3 ad brachiū maris q' uo
cat̄ caratio ⁊ ē i c̄spi ātois seruꝝ que se
tenēt cū illo de pte orientis. ⁊ p hanc
lineā diuidit̄ q̄d ē int̄ aq̄lonē a parte
meridiei. Et eius scdā aq̄lone que dr̄ longi
tudo p lineā q̄ trāsit p brachiū occidenta
le ⁊ p gulfū qui dr̄ ē aglyrion ⁊ ferri
cos ⁊ p stagnū q̄d dr̄ ē mantbis. Et
h' linea ē que diuidit int̄ ptē orienta
lē ⁊ occidentalē. Hid q̄d dic̄ q' eī latitudo

diuidit̄ p lineā que trāsit p mediū mare ⁊ i
capit a loco qui dr̄ ē passagiū herculis ult̄
dicē q' hec ē linea que diuidit h'itatōē
tīe p ouo media unū aq̄lonale aliud uō
meridionale. Nā hec ē linea que icapit a fi
ne h'itatōis ex pte occidētis a loco q' dr̄ est
passagiū herculis ⁊ h' ē ubi trāsit i hyspaniā.
⁊ ē strictū mare ita q' ille qui stat i una
ripa pt uidē eū qui ē i alia. Et ō' hec loca
sūt insule que dr̄ sūt albaliocē ⁊ una ē in
sula quā uidēt i yspaniā trāseūtes p h'
locū ⁊ illi qui trāseunt ab yspania p tīrā
occidētis. Et h' insula hȳt ydolā unā q'
dr̄ cadoꝝ tenēs i manu sua claues q
b3 demōstrat q' ultra se nullā ē h'itatō ⁊ h'
insule sūt .3. in mari uno magno ⁊ dis
i qualib3 earū ē una ydola marie q̄ dixi
mus. q2 una ē ab alia equalr' elōga
ta ⁊ ē finis elōgatōis ex pte occidētis.
Hic hercules ē ille qui dr̄ fuit gigāt'
ipē qui in tota tīa h'itabili regnauit q
tpr̄e antiquo has ydolas poni fecit. Et h'
linea diuidēs uadit ab hoc loco us3 i fi
nē h'itatōis in tīis de tyri. Et alby est
mons unus q' trāsit ō' latus unius bra
chij maris q' dr̄ caratio. Et dr̄ q' i hoc lo
co sūt ⁊ ydole in templātu tenētes cla
ues ⁊ mittentes pedes q' ab i' mantea
uisus pte oriētis ñ ē h'itatio aliqua.
Lōgitudo h' linee ē .190. gdu. ū a hec li
ē elongata ab eq̄noctij .36. gdib3
ut' ēē ⁊ ē eq̄distās cū linea eq̄noctij
⁊ s3 hc nūm ē elōgata h' linea a fine
h'itatōis in ptib3 aq̄lonis .30. gd' ⁊ ul' io
ō que i h'itatiōe ē elōgata pr̄ a linea i
eq̄nocciali s̄ā sapientes antiq̄ metati

fuīt h'itatōem s3 q' eā stabiliuerūt
diuisuē eā p duo media ⁊ inuenerūt duo
mediū meridionale elōgatū a linea eq̄no
ciali .36. gd' a pte aq̄lonis ⁊ aliud mediū
aq̄lonale latitudinis .30. gduū us3 ad lati
tudinē .66. gduū. Q2 aūt dic̄ ptō. eī lō
gitudo diuidit̄ p lineā que trāsit p bra
chiū maris occidentalis ⁊ p golfū que dr̄
ē eglon ⁊ penitcs ⁊ p stagnū q̄d dr̄ ē ma
tis. dic̄ q2 h' brachiū occidentale ō' brachiū
dextrū de mecha que dr̄ ē eliges i harabi
co. ⁊ tendit us3 ebla ⁊ mare rubeū ⁊ trā
sit p gulfū qui dr̄ ē eglon qui est in
directō brachij maris rubei ⁊ mare tē
re pmissiōis ⁊ romanoꝝ. Et penitcs ē
mare romanoꝝ a pte aq̄lonis ⁊ nā mare ru
beū extendit̄ a pte meridiei ⁊ exit ō' mari
indie ad ptē aq̄lonis donec puenit ad
latitudinē .24. gduū ⁊ ē sic brachiū
maris exiēs de mari indie ad ptē aq̄lona
lē. Silr mare de affrica bāchi egypto
tīa pmissiōis yspanie ⁊ romanoꝝ exit de
mari occidentali a pte occidētali ō' insulas
que dr̄ sūt yulhaliby ⁊ escatoꝝ ⁊ uadit
ad ptē oriētis. Et q̄nto mag' uadit tā
to mag' ampliat donec puenit i directō
brachij maris rubei ⁊ uadit de una pte
ad ptē orientis donec puenit ēē antiochi
am. ⁊ uadit de alia pte ad ptē aq̄lonis
donec sit i directō eeco maris rubei unū
magnus gulfus ⁊ latitudo que inter
mare rubeū ⁊ mare tīe pmissiōis est
minus pr̄ .3. gdib3. Et si h' quo maria
noluerēt īmo cū mari romanoꝝ q' ua
dit ad ptē aq̄lonal' fieret ibi ys duobus
marib3 isule dic̄ i aq̄lone a mari rom̄a

nor cui nomen tyrior. longitudo que est hi
uic de ciuitatibus habitationem ponunt me
dia unum ad oriens aliud ad occidens est
a parte occidentis in mappa antiqua .46. gradus
et hec est ianua in mappa noua .49. graduum. oppi
nio mea est quod mappa antiqua uerior est.
Erat enim dictum nostro quod medietas orientalis
habitationis extenditur magis quam medietas
occidentalis. Nam quamquam medietas orien
talis extendatur magis mare tamen capit
eam per extra partem magnam in qua non est habi
tatio ulla quoniam mare in die peruenit
ad hanc medietatem orientalem in mul
tis locis usque ad amplitudinem .31. graduum quod
impedit magnam partem habitationis. Et si men
suraret medietas habitationis orientalis
quamquam longior sit inueniret in equalitate habita
tionis medietatis occidentalis. Licet non sit
tam longa quoniam post ista si bene sit modi
ce longitudinis est maioris latitudinis.
Et nam hic sint dicte non fecit cum mare rube
um fecit ad partem aquilonis extendi. In
dicto quidem huius maris in parte aquilonis est
aliud mare unde uenit quoddam flumen quod
cadit in mare terre promissionis et fit ex eo
toto sicut mare diuidens partem orientalem
a parte occidentali. Et quidam rex antiquus
uoluit facere quod mare rubeum perueni
ret ad mare romanum timens tamen quod to
ta terra de egypto propter submergeretur hoc
non fecit. Hec autem est oppinio ptolomei in principi
o de quarta terre populata. Et hec non est oppinio sa
pientum omnium antiquorum nam ypocras
qui ualde fuit antiquus similiter plato a
ristoteles et galienus. ptolomeus et alios philoso
phi intellexerunt hanc portionem quam

Mare Rubrum.

ptolomeus posuit in libro suo et in alio libro suo
quod fecit de figura habitationis terre. Et ego uo
lo amplius in ista re dicere ut melius hoc
intelligas. Scias quod mare affrice egy
pti et romanorum erat de mari occidentali
immo brachium in loco cuius longitudo est .3.
graduum et eius latitudo .36. et semper amplificato
se uadit et extenditur ad partes orientis
donec uadit ad antiochiam. Sic mare
occidentale et extenditur per yspaniam et
uadit per terras ethiopiam nostram in aquilone
ad partem orientis. Mare quod est de pontiles
et stagnum de maritis in aquilone de con sta
ntinopoli in parte orientis eius. Et uenit roma
ni pennites riuus unus qui cadit in
mare romanum quod est brachium de constan
tinopoli. Et hec determinant climata habitationis
quam dicimus europam. Similiter erat de mari in
die brachium occidentale et capit in aquilone
donec uadit ad ciuitatem que dicitur alcusim
et alba et remanet inter ipsum et mare aquilonale
minus .3. graduum et hic terminat climata habitationis que
dicitur lynor et remanet in oriente maris ru
bei et de brachio constantinopoli et in oriente
de maris usque ad finem habita
tionis a partibus orientis post ima que dici
tur asya maior. Et in asya maiori est bra
chium persicum et brachium indicum. brachi
um de tyn et mare coriasinior et in
terris de tyn et de india et tinchia est mul
tum de populatis et magnum qui inter habita
tiones accidit. Et propter hoc quod adiungitur
de habitatione in asya maiori de medie
tate orientali tantum quantum est habitatio
in quarto quod dicimus europam et in quarto quod dicimus
lynor. Similiter in climate lynor sunt multi montes

et plures quam in climate europe et inde redditur ma
ior longitudine quam detinent europe. Unde
cum longitudine compleatur quantum sibi de
habitatione minuitur propter explanationem que est in eo
et cum sit habitatio que est in eo equalis cum
ea que cum climate europe et cum hoc fit medie
tas occidentalis tota cum habitatione sua eque
ualens cum medietate orientali in quantitate
habitationis. Similiter asya maior diuidit in
duo climata equalia istis duobus quartis. unum est
meridionale aliud est aquilonale in manie
quam medietas occidentalis diuiditur. non tamen di
uidit per mare nec per brachium. sed diuidit
principaliter quam dixit ptolomeus erunt de passagio
herculis usque oriens que omnia inuenies de
monstrata in libro aeris et aque quem fecit ypo
cras et in epistolis aristotelis. Hec enim est oppinio
sapientum antiquorum in partitione habitati
onis terre. Minor tamen de illis de physica et de
sapientibus nouis que non intellexerunt
rem istam et qualiter diuiserunt habitationem terre
insule de terra diuiserunt longi
tudinem habitationis secundum insulam quorumuna
lem modo inspexerunt quod rei est naturalis. Et
hic est odio manifeste quod non diuiserunt naturale
et quorumunale fecerunt. Et propter hoc inspice
de hoc quantum auantigie est inter gentium
sapientum et istorum. Per .32. climata quarta trigo
nis contenta sunt in situ. Iam patefe
cimus que sunt hec climata quarta et que contenta
sunt in situ et in medio climata trigonis et ut quilibet
climata concordet cum quolibet trigono climata enim quod est
inter aquilonem et occidens concordat cum trigono
gubernante hec loca et hic est trigonus
aeris. Et climata quod est inter meridiem et occidens
concordat cum trigono gubernante hanc partem

et hic est trigonus terre. Et climata quod est inter ori
ens et meridiem concordat cum trigono gub
ernante hanc partem et hic est trigonus taurum.
Et climata quod est inter oriens et aquilonem concordat cum
trigono gubernante hanc partem et hic est trigo
nus geminorum. Et unumquodque de quartis
habitationis quod totum est habitatum et id quod est inter
aquilonem et occidens est in parte prouintiarum que de
sunt caluo galacie et hec sunt terre que generaliter
dicuntur europa. Hoc quartum est insula que
comprehendit mare occidentale ex parte aquilonis
et occidentis et mare romanum ex parte meridiei
et orientis sicut iam monstrauimus et hee prouincie
sunt in enciclopia romania sclauonia et
espania constantinopoli et harum prouinciarum
ciuitates. Et climata oppositum huic est illud
quod est inter meridiem et oriens. Et sunt in parte pro
uintiarum que dicuntur in equalia de oriente
et hec est pars meridionalis que est asya maior.
Hoc climata est habitatio que est aquilonalis que est
alia equinoctiali et est orientalis a mari
rubro et est eius latitudo .36. graduum in fe
rius et qui sunt ibi sunt ex gentibus alara
bum et hec est albiges et alymen. yrna
cynodia et ecal horatem. id cuius latitudo
est minus .36. graduum in medie ciuis sub ebru.
Et tertium climata quod est inter aquilonem et oriens est in
parte prouintiarum que dicuntur sunt caploma et
hec est pars aquilonalis ab asya minori. Hoc
climata est in habitatione que est in oriente in mari
romano cuius latitudo est magis .33. et hec est tur
quia et eius corasimum corna ateriem.
Et climata est de alhoracem cuius latitudo est
magis .36. graduum. Et climata quod est hic oppositum quod
est inter occidens et meridiem est in parte prouintiarum
que dicuntur in equa occidentalis. nomen

suū gn̄alr dn̄i ē. puīcie dt̄ʼ ynoʼ. H̄. ꝗ.
ꝑ. ē insula que cōplectit mare occi
tale expte occidētis ⁊ meridiei ⁊ mare affri
ce ex pte aqlonis ⁊ brachiū maris rubei
expte oriētis. puīcie que st̄ ibi st̄ egypti
ethiopia nubia ⁊ oēs alie natiōes nigroꝝ
⁊ bar affrica ⁊ tangra. Conueīt ut in
spicias ad subtilitatē intellc̄s ptō. quō
po iecp a. ꝑ. cū trigono arietis cōcordaret
co q̄ ē signoꝝ prīn̄. sȝ oppiōnē ceteꝝ. tn̄
s̄m oppiōnē suā eo q̄ h̄ trigonus ē nobi
lior alijs. ⁊ ꝓ nobilitate suā fuīt an
tiquo tp̄re in hoc. ꝑ. quo ipe dr̄at mul
ti reges nobiles qui in tota h̄itatiōne
regnauerūt aut in maiori pte. Sic ē h̄rcules
gigantis. alexander ⁊ augustus. nā ista
fuīt de. ꝑ. q̄ ē inter aqlonē ⁊ occidēs. ptmea.
posuit aliud ꝑ. oppositū huic scilʒ. eo q̄ i
oppō ē uirtus eq̄lis. ⁊ qr cū trigono tauri.
concordat ⁊ taurus ē signū sȝ. ⁊ ꝓpt hoc i
ueniūt s̄t de hac gente qui leges cōsti
tuerūt que puenerūt ad maiorē pte
gentiū h̄itatois. sic̄ lex sarracenoꝝ q̄ fuit
añ legē maurorum. postea posuit. ꝑ. ꝗ.
q̄ cōcordat cū gemi eo q̄ ē. ꝗ. signuȝ
⁊ qr ps orientalis ē maioris uirtutis q̄
occidētalis reperti sūt ex gentibȝ h̄. ꝑ. q
magnū regnauerūt regnatū. sic̄ assuer
⁊ darius ⁊ ip̄m. Et posuit. ꝗ. ꝑ. q̄ ē
oppōitū. ꝗ. eo q̄ ē oppoito eq̄lis uir
tutis uel ee ⁊ qr canc̄ ē. ꝑ. signū. P aūr
cuiūȝ q̄rtoꝝ q̄ diximꝰ. ps quedȝ que est
in medio h̄itatois totius ꝑre ē cōtra illā.
ꝑ. r. ipiūs totius. ꝑ. ad totā h̄itatōem
qr q̄rta q̄ dn̄i ē europa una ps que ē
in medio h̄itatois que ē sȝ angulum

oppositū añ un̄ ē illō. ꝑ. tendit magis
ad meridiē ⁊ oriētē. ⁊ sic de oībȝ alijs. ꝑ.
ita q̄ q̄rtoꝝ quodlȝ h̄t cōcordantiam
cū duobȝ trigonis oppōitis ⁊ ptes q̄
sūt in medio ad uiam alius q̄rti oppo
siti eius ⁊ ē alterius n̄c q̄ sit toti q̄rti
psē ⁊ alie ptes. ꝑ. huīc totius. ꝑ. nām
Et dt̄ ut accipias stellas gubnātes il
los alios trigonos ⁊ eis miscias cū hys
que gubnāt aliū trigonū illius q̄rti.
Hōrc hec q̄s diximus q̄ diuiōnē
h̄itatōem in. ꝑ. q̄rta maiorē in pētō
cuī latitudo ē. 26. g̃. ⁊ lōgitudo s̄m
mappā antiq̄. 56. g̃. ⁊ sȝ nouā. 62. ⁊ ꝓp
hanc iasionē fuit. ꝑ. anglī ⁊ puīcie
que sūt ee in asione hoꝝ. ꝑ. angloꝝ
st̄ in medio h̄itatōis ⁊ ipe que st̄ ee ē
pēcū in asiois cuīȝ q̄rti ⁊ ē in pte op
posita cuīȝ. ꝑ. r. totius. ꝑ. ꝓp h̄ in gub
nando h̄c locū h̄nt pncipatū sig
⁊ plāe gubnantes. ꝑ. oppōitu istius
cū signo ⁊ plāis gubnātibȝ illō q̄rtū
un̄ ē ps illa h̄ aut dn̄i ptō. glō nō idi
get in h̄ loco. expedit tn̄ ut in ua yma
ginatōe illud formes. P Et dt̄ ut i
quolȝ loco h̄itato sit uirtus ipoꝝ ple
netaꝝ p gubnamētū trigonū illum so
lū sȝ trigonū qui dn̄ant̄ i quolȝ q̄rto
exceptis ptibȝ illoꝝ. ꝑ. que st̄ ee me
dii h̄itatōis. Nā i mistis dt̄ ut sit iūt
mixti cū uirtutibȝ platāꝝ gubnātiuȝ
illos trigonos eo q̄ ē n̄c cōmixte h̄ns
pncipatū cū oībȝ. H In quolȝ. ꝑ.
ꝑ. dn̄ant̄ plāe q̄les sibi cōuenit. tn̄ in me
dio h̄itatōis h̄nt pncipatū oēs plāe
sic̄ añ dixi ⁊ ideo q̄ ē ee mediū cuīȝ. ꝑ.

dn̄ant̄ plāe oppōita. ꝑ. cū mercurius cū
eis eo q̄ ē n̄c cōmixte ⁊ ꝓp h̄ dt̄ ut ps cuīȝ
ꝑ. que ē ee mediū cōcordet cū mercurio.
P Reccē ē g̃ sȝ hunc ordinē ut ptes q̄ st̄
inter aqlonē ⁊ occidēte h̄itabil̄ ꝑre. i. illa. ꝑ.
que in uniuersē appellat̄ triplicitati que est
inter aqlonē ⁊ occidēte adsileē que triplicati
ex ariete leone ⁊ sagiptario colligit̄.
Et gn̄alr erūt dn̄i istius triplicitatis
iupiter ⁊ mars cū fuīt uespertini. Gn̄ales
aūt gentes has ptes ih̄itantes st̄ hoī
nes ꝑre britanie. galathie. germanie.
bestarnie. ytalie. gallie. apulie ⁊ sycilie
tornie talite. nec nō ⁊ yspanie. Oȝ g̃ ut
q̄ plēs istaꝝ regionū hoīes ꝓp istius i
triplicitatis dn̄iuȝ ⁊ ꝓp stellas eoꝝ do
minatōes nō sustineāt sȝ libertatē appetūt
⁊ arma cōcupiscit ⁊ laboret ⁊ sit bellico
si. nec nō pti regis. mitiori sit ac mitiori
⁊ magnanimi. Atq; iupiter ⁊ mars i istoꝝ aso
ciantē dn̄io cū st̄ uespertini. Et q̄m h̄ tripli
citatis p̄e ptes st̄ masculine postreme
no femine accīt hijs gētibȝ ee mulierē
nō ee zelotipos. sȝ eoꝝ cōcubitus nil pen
dere. sodomitici qr sexū magis appetēt ⁊ ee
h̄ p̄r zelotipos existere ⁊ qui h̄ ꝑpetrauit
se turpe qd cōmisisse nō existimet. Ille nō
in quē ꝑpetrat̄ ut ibi effeminet̄ ⁊ mole
scat ⁊ ut p̄tponendū sit nulla tn̄ putet.
Aiositates q̄ decept̄e cōsueścit ⁊ i bonis
opibȝ ac fidelitate i sanē. cōsāgneita
tes diligūt ⁊ ee q̄ bonū ē ⁊ honestum.
ac laudabile nō p̄tponit. Tharꝝ aūt
oīuȝ p̄fataꝝ regionū britanie regiōes
⁊ galathie. g̃manie. ac satirne ariet i
ꝓpe adsilānt ⁊ marti. Q̄a ꝓp qui eas i

h̄itant p maiori pte siluites st̄ ⁊ fero
ces. uariiq; suaꝝ q̄litates feraꝝ q̄li
tatibȝ adsilānt. Regiōes aūt ytalie
⁊ appulie atq; gallie nec nō asicilie
leoni adsilānt ⁊ soli. Quare dēce moꝝ
tes icās st̄ pti regis ⁊ bn̄ agūt. oīuȝ ⁊
ac laudabiliū opm sūt imitatores.
G sȝ tornie malte yspanieq; regiōes
sagiptario ⁊ ioui adsilānt ⁊ ob h̄ qi
illis h̄itant libertatē appetūt. sēq; sam
cordis ⁊ amat mūditiā ⁊ mūditate.
P tes aūt istius. ꝑ. que ee mediātaȝ
h̄itabilis regionis ordinant̄ st̄ eurasia
regiones ac macedonie ⁊ habelenie no
las ⁊ achaie. acꝰs insula ⁊ ꝑre que cu
claus appellant̄. nec nō litus asie mi
noris ⁊ cerbos isula. C Trēs sūt g̃ ptes
que ponūt̄ inter meridiē ⁊ oriēte istius
q̄rte. Et cū h̄ q̄d dn̄i ē adsilānt tripli
citati que ē inter meridiē ⁊ oriēte que
ex tauro uirgine ⁊ capcorno cōstituit̄
ad soci. ⁊ trapezi in dn̄io ueneris ⁊ mar
tius. Q̄a ꝓp haꝝ regionū h̄itatores
p̄oibȝ alijs hoībȝ in formis ⁊ figuris
adsilānt ad inuicē. Eoꝝ quidē ue atq;
eoꝝ sūt tēpate fortissimi quaq; st̄ pti
qr regis. nec sustināt ꝓp marte q̄ exal
tat̄ in capcorno. Atq; mars ⁊ iupiter tripli
citati istius q̄rte dn̄ant̄ i moribȝ atq;
dn̄atōibȝ sibimet ꝓprius ab inuicē segre
gant̄. sēq; legū inuentores. musice di
ligūt. addiscē cōcupiscāt. defensiones
nō p̄tponūt. In oībȝ suis opibȝ cū ueniūt
cū mūditate mūditia qr pscīant bn̄
agūt ⁊ extraneos libent̄ hospitantur.
Justitiā amat ⁊ obseruāt. sciēt h̄ cupi

ꝗ p̄mo d̄ maiori

unt loquel' uitant̄ ꝑꝑ mercurii. Et q̄r
ſtellis ueſptinis adſilant̄ ſua ma
xime celant oſalia. ¶ Jte cū hec re
giones ꝑticulant̄ diuidunt̄ q mo
rant̄ in regionibz ciclaus. ac in
minoris aſie litoribz q i ciclados in
ſula tauro q ueñ ꝑꝑe adſilabunt̄.
Jdeoqꝫ ſūt imaiori pte molles mū
diciam atqꝫ mūditiā cōcupiſcen
tes. ⁊ cor̄ altitudīes ac ornatus in
ueſtigantes. ¶ Qui aūt itallas ⁊
achaiā ⁊ acrtē ibitant uirgini ad
ſilant̄ ⁊ mcurio. ꝑꝑe ſūt dialec
tice doctrine ſtudiū adamātes. et cē
ſpūalia mag' q̄ cē tēna ꝯuſantes.
¶ Atqui i macedonia ⁊ tracia q bi
zantiū dr̄ ac in ablentie morantur
capricorno ⁊ ſat̄no adſilant̄. ideoqꝫ re
gnare deſidant ⁊ ſuor̄ aīor̄ q̄litate
nō ſūt mites ac domeſtice nec le
gū rebz adſociant̄. Scdi uo q̄rta
mediana ꝑs aſie ē maioris cū ptes
ꝯtinentes medie regiones ⁊ arbaliū
chaurosic fachachie nirobie par
chie babilonie inſule. atqꝫ regiōes
aſſur. q̄r ōnium ſtatus reſpectu toti'
bitabil' regiōis ē ipte mediana ori
entali. ꝯplicatati que ē int̄ medie ⁊
oriente que ex tauro uirgine ⁊ cap
corno ꝯſtituūt̄ adſilan debēt. har̄
quoqꝫ regionū dn̄i ſt̄ ueñus ⁊ ſat̄
ni ſt̄ matutinales. Qua ꝑꝑ n̄c hās
bitantiū regiones hor̄ dnor̄ ñas i
mitant̄. uenerē naqꝫ uenerāt̄ ⁊ no
cant eā aſyr. Satūn aūt ſolē lucidū
appellat̄. Quidā ⁊ cor̄ ſūt q futura

ꝑnūnat̄ cuſtodiūt ⁊ acuūate ob
ſuant̄ in brā gn̄antia ⁊ illa potiu
nātibz bn̄t. eo q' ꝑdās ſtellis q̄ nali
ſt̄ eodē mō gn̄atores adſilant̄ ſuos ⁊
parentes ueneratā. ſt̄ hoīes cali qui
uenereos actus mltū exercent. ⁊ ieis plq̄
oportent ſolliciant̄. Sunt ſaltatores
⁊ ſallientes in ſtrūor̄ qꝫ muſicor̄ trac
tores. eoqꝫ cor̄ ſūt apte carnoſitatis
ſemetipſos pigūt ⁊ adornant ꝑꝑ ue
nerē mores ⁊ cor̄ plam ſt̄ ꝑꝑ ſatūni
manife ⁊ nō occulte ꝑꝑ matutinalē fi
gurā cū mulieribz coeūt ſordomi
tar̄ opus mlt' ab horrēt. ideoqꝫ quā
plimis cor̄ accāt ex ꝑpis mlieribz fi
lios parare. Jn hoc ⁊ cū ꝑcoribz medi
cant adſilant̄ ꝑꝑ matutinalē aſcen
ſionē. Et q̄r dn̄atrix cor̄ uenus que
cordibz cor̄ in ē fortitudine ſol' ad
ſilant̄. Sūt ⁊ ſm maiorē ptē i mois
iouendiſe ⁊ uenuſtandi ac ioibz
q̄ cor̄ ꝑtinet̄ molles ⁊ effeminati ꝑꝑ
uenereas q̄litates. Sūt ⁊ magnanimi
fortes bellatores. q̄r ſat̄nus ē orien
talis. ¶ Jte cū hec regiones diuidū
tur que ſt̄ ex regionibz faratbie nūo
bie parthie tauro ⁊ ueñi adſilantur.
Jdeoqꝫ har̄ regionū bitatores neſtim
tis uenereos colores bn̄tibz utuntur
quibz totū cor̄ tegūt ꝑter pectus. ⁊
gn̄alr effeminati ſūt ⁊ delicati. Atq
uirgini ⁊ mcurio adſilant̄ ſūt babi
lonij. caldeiſqꝫ inſule ⁊ regionibz
aſſur. quaꝑꝑ hy ſt̄ in doctrinalibz ptiū
⁊ ſtellar̄ motuū obſuatores. ¶ Qui
aūt capricorno ⁊ ſat̄no adſilant̄ ſūt

indi arbaki ⁊ tauroſi. ideoqꝫ deformes
⁊ ſordidi. aīarqꝫ ſuar̄ q̄litates ſt̄ fe
rociſſime. Alie uo h'. 4e. ptes q̄ i ſius
bitabil' tre diuidi ſt̄ adiurate re
giones. ſuntqꝫ ⁊ q̄ ꝑofiſce tre interior
armenie caldonie nrthime ac habitate
ambiū regiones. har̄ aūt oīmz ſitus ſ
bi totius. 4e. ē in pte que ponit̄ inter
aꝗlonē ⁊ occīnte. adſilantqꝫ ꝯplicatati
que int̄ aꝗlonē ⁊ occīnte ⁊ q̄ ex ariete ⁊
leone ⁊ ſagiptario colligit̄. cuī dn̄i ſt̄
iuꝑ mars ⁊ mercurius. Quaꝑꝑ nūc has
regiōes bitantes mercatōe ⁊ ꝯmutatōi
bz utunt̄. ſt̄ deceptores pditores ac in
ſipendētes. Jn ſuar̄ aūt qualitatibus
aīar̄ uicat puſillanimitas ⁊ gn̄alr ſt̄
biſanj ⁊ biligues. q̄r ꝑdcīs ſtell' adſi
milant̄. ¶ Jſtor̄ aūt hy qui ſt̄ in parte
trar̄ ſyrie pſiide ac ydumee regionꝫ
tiqꝫ uideor̄ arieti ⁊ marti ꝑꝑe adſilā
tur. ideoqꝫ ſt̄ imaiori pte iſtabiles pdi
tores ēatorē ignorantes. Ac hoīes tri
nice regiōis ⁊ caldei bitatoresqꝫ uri
ne ſoli adſilant̄ atqꝫ leoni. vn ſam
cordis ſūt ⁊ muſi cordes ſtellar̄ ſciam
diligentes. ſolē int̄ cetās ſtellas ue
nerantes. bitāt uo bābū regiones
ſagiptario ⁊ ioui adſilant̄. Quaꝑꝑt
ipar̄ trar̄ fertilitas ē ſꝫ car̄ dē nō q'
ē bitatio ⁊ fertilitas. ibi ⁊ arbor̄ ſapora
m̄ta. Quar̄ regionū hoīes ſūt bene
morigati audaces regnare deſidātes.
Tercia aūt. 4e. ē in aꝗlonali pte tranz
aſie maioris cū ptes armeniā ꝯtine
tes. ercianiā bactrianā marianā ſaſ
kiarā zirſar̄ romaticā ſarmaticaſqꝫ

queſt̄ mulier̄ regiones. tuſcānā et
cīas aſaote que ſūt ps aꝗlonal' orien
talis totius bitabilis regiōis ꝯplicata
ti que ē int̄ aꝗlonē ⁊ oriente adſilant̄
q' gemior̄ libē aq̄rijqꝫ ſigna ꝯponūt.
Cui dn̄i ſūt ſat̄nus ⁊ iuꝑ cū ſt̄ orie
tales. ideoqꝫ har̄ incole regionū ionē
uenerant̄ ⁊ ſolē. quibz aurū ⁊ diuitie
multū affluūt. Et cor̄ actus mūdi
ſūt ⁊ formoſi ac ualde or. Sūt itē ſa
pientē ⁊ diuina inquirūt. ⁊ obſuat
aīar̄ ſuar̄ q̄litates audītate ⁊ iuſtitia
nō declinant. Sūt libales intellcōqꝫ
boni ac mirabiles neqtias abhorrē
tes. Jntegriā ⁊ incorrupabil' cor̄ anima
ta. ꝑ ꝯſanguineis rebzqꝫ laudandis
⁊ honeſtis mortē ſcelauē tradūt. Sūt
caſti ⁊ abſtinētes. cariſſimis indecenti
ueſtimētis. grandi decorat actuſqꝫ ⁊
ſui ſūt preclari. hec aūt imaiori pte
ꝯfert ſat̄n ioui ſqꝫ ſūt ei ibe q̄ ſt̄
orientales. ¶ Jſtor̄ aūt qui ſūt i pte
circanie ⁊ machimene nō armenie
ſignar̄ gemior̄ ⁊ mercurio ꝑꝑe adſilant̄.
Quaꝑꝑ mobiliores ⁊ cē deceptores p
cliuiores. ¶ At hy qui ſt̄ i pte tranz
faſkene bictriane z ince libre adſilā
tur ⁊ ueneri. ideoqꝫ ſt̄ har̄ regionū bita
tores mltar̄ peccuniar̄ muſicā atqꝫ ⁊
quietē diligūt. ¶ Qui aūt i ꝯfinibz
trar̄ ſarmatice tuchiane ⁊ tre aſaote
ꝯuſant̄. aq̄rio ⁊ ſat̄no adſilant̄. vn
maioris ſt̄ crudelitatis. aīarqꝫ ſuar̄
q̄litates ferociſſime. ¶ Alie uo ptes
iſtius q̄rte que ſūt i ſius bitabil' tre
diuidi ſūt regiones babilonie. ſt

germanie, asiaone, filogice, sirie, cuma-
chie, erdobulie, lindobisi, silikie, masule.
Quarta autem omnium istarum est versus partem occiden-
tis in medianam habitationem quarte. Has itaque regiones
trigono qui est inter meridiem et occidentem: et est trigo-
nus cancri, scorpionis et piscium: et in guber-
nando ipsum participationem habent mars
dicit venus item et mercurius. Hic vult quod in
gubernando has provincias dominatur trigono
geminorum similiter cum trigono cancri: et quod domini
horum trigonorum habent participationem in ipsis
gubernandis: et mercurius habet partem in eo
cum eis eo quod est gubernator medie habitationis.
Propter hoc habitantes in istis provinciis ut
plurimum magnificant venerem et vocant
eam multis nominibus et divisis secundum mores lo-
corum: et appellant martem adonibi et aliis no-
minibus dicentes ad hos planetas pertinere quorum
secreta planctus et ploratus: et sunt laborio-
si corde tribulationi dediti ad omne malum.
Et participant per eos plurimi in exercitu et preda-
bundo: et sunt sicut sui et certas multi in preliis et
moriuntur eo quod mars gubernat eos et venus
in modo quo sunt orientales. Similiter exaltatio
martis est in uno signo trigoni veneris quod est
capricornus: et venus habet exaltationem in
uno signo trigono martis et est piscis. Et
propter hoc sunt mulieres harum terrarum multum legales
viris suis: et eos vehementer diligunt: et sunt sue
custoditrices domorum labore bono sufficien-
tes: et sunt laboriose generaliter et humiles. Hec
veneria quod dicunt veneri et marti convenient
antiquo tempore quo gentes habuerunt leges
secundum nostram et harum opinionum sunt illi de media
hodie et de tyro. Et per nomina civitatum sicut
dixit. vult dicere quod gens cuiuslibet civitatis ap-

pellabant venerem et martem uno proprio nomine
quo non appellabant alii aliarum civitatum:
et quia venus et mars concordant secundum imagi-
nem quod sunt orientales cum participatione qui-
bus habent cum saturno et ione: et sol reddit eis mo-
dos quales dixit autem. Et venerem quod pertineat ad
venerem et ad martem secundum planctus. eo quod
faciat eos laboriosos et adorandi eos. et
donum aliud quod dixit. Et hoc est quod quando venus
est orientalis vincit virtutis martis et satur-
ni super venerem et ionem et quia mars et venus habent
participationem. quia neque eorum participationem habet
in trigono altius. sunt mulieres hic circa viros suos
legales et propter participationem quam habet saturnus cum
marte et cum venere sunt laboriose et servientes.
Illi horum qui sunt in ... vicinie et eque
talligite habent concordantiam proprie cum can-
cro et luna et propter hoc sunt viri ut plurimum humi-
les et timentes: et eorum mulieres sunt ut plurimum
viriles superbe et pugnantes. eo quod luna gu-
bernat eas que est orientalis et masculine
figure. Et sunt sicut mulieres que dicte sunt ama-
zones: et sunt que mittunt iaculum cum viris et
amant arma et loquuntur de illis ab infan-
tia sua. Ipse et incidit sibi mamillam dextram ut
melius operetur de armis. Et cum vadunt
ad torneamentum hanc membram tegunt quando
ea se preparant ad bellum ut sic intelligant inimi-
ci quod non habent mulieres naturam. Hic amor et humi-
litas que est in viris harum terrarum accidit propter ex-
altationem ionis que est in cancro et propter parti-
cipationem quam habet luna cum marte in ipsis
gubernandis. Superbia et masculinitas que
dicta est in mulieribus istis accidit propter figuram lune que
masculina. quando hec sunt orientales et cum ori-
entalibus planetis concordant de masculinita-

te aliarum mulierum que dicte sunt amazones
dixit per exemplum quia mulieres harum terrarum sunt mascu-
line sicut hec que amazones dicte sunt. prout de-
namque mulieres morantur in una insula maris
dicte quod est alia insula in qua viri habitant. Et quando
sol est in cancro et leone coniunguntur cum ge-
neratione et per eum modum separantur. Et si mulier
parit filium nutrit eum donec creverit et postea
dat ipsum viro: et si filiam tenet eam secum. Et
illi de terra sunt cameie et catoquie con-
dat cum scorpione et marte. Et propter hoc sunt ut
plurimum stulti cum deceptionibus et laboratores.
Et illi de terra lodie quilique et macolie
concordant cum piscibus et ione. Et propter hoc sunt magis
dominatores sociabiles mercatores et diligen-
tes libertatem et legalitatem in omnibus suis factis.
Hec dominatio quam habent sunt propter ionem quia gub-
veneri nat in nomine quo est orientalis. Societas le-
galitas et mercantia sunt propter quod habet ma-
gnam participationem cum ione in ipsis gubernan-
dis. quando habet in piscibus complicitatem et exaltationem.
Postquam dixit ... remanet ipse que generaliter
dicitur est lynor et sunt partes opponentes vomi-
dia. iartozedia. affrica. cromia. Ratanero-
meas. garmonica. mauritania. zothaliam.
et macegomeia: et sunt posite inter occidentem et meri-
diem totius habitationis terre. Hyconiadia
est in occidente ab affrica: et iartizodia est in
oriente ab affrica et cromia: et latacemo
nice et garmonica sunt circa centrum occidentis
et mediandia et affrica et mauritania est in fine
habitationis a parte occidentis: et hec est pars tangice: et
hec sunt circa mediterraneam. Et mecagomeia
est in oriente mediterranea et hec est paragnatia.
Ego autem narro tibi secundum harum terrarum quia scio
quod tibi determinabit que sunt et mores earum que

tibi dixit ut homo omnia perquirens in libro mappe
mundi ptolomei: et cum quo signo concordant et cum
quo planeta. Et concordant cum trigono qui
inter meridiem et occidentem: et hic est trigonus can-
cri scorpionis et piscis: et gubernant eum
mars et venus in modo quo sunt vespertini. Et
propter hoc accidit mulieres terrarum istarum propter participa-
tionem horum duorum planetarum quod regnat inter eos
rex et regina nati de una matre ut frater et
soror: et regit eum vir super viros et mulier super
mulieres. Et observant coniunctionem istam: et
hereditatem habent cum. gentes eum harum terrarum
sunt calide nimis multum et fornicationis magne cum
mulieribus lasciue multum ita quod viri inferunt
mulieribus et eas violenter attingunt. Et plurimum
accidit quod reges iaceant cum novitiis antequam sint
marita. Et mulieres per maiori parte sunt inter
eos communes. diligunt se et lasciviant sicut mulieres.
et hoc totum veneris. habent tamen corda virorum et sunt
deceptiosi et arcubereii. multa predicavit et
posuit se ad mortis periculum cum martis.
Hec participatio horum duorum planetarum cum eo
quod est exaltatio veneris quod est in trigono altius
et sunt principes in hoc trigono gubernando. Quod
autem dixit quod in his terris regnant duo fratres
vir et mulier est hodie repertum in terris ... cam
multis locis terrarum: et hoc est propter participationem
martis et veneris in ipsis gubernandis. Sunt
etiam calide nimis propter calorem martis et magne for-
nicationis cum mulieribus propter participationem quam habet
venus cum marte. Et propter hoc sunt in terris mul-
te mulieres in communi habitantes et se lasciviantes
sicut mulieres. hoc etiam repertum hodie in illis qui
cooperiunt suas facies sicut mulieres. Et mul-
ti ex istis occidentalibus terris vadunt coo-
perti cum linteaminibus sicut mulieres: et tamen habent

cordi uiror q b e cu martis. Et ob hoc
q sunt deceptiosi q proditores. ponunt se
ad mortis periculum eo q mars eos guber
nat in femina figura. hoc cu e uespertinus.
Et diuinatorem hnt ppter iouis q ueneris
qui hnt participatorem cu marte. q hoc e
hodie repertum in eis. q multi eor inspi
tant in mbris aliu q cognoscunt multa
in epatibus cordibus q spatulis. P Et illi ho
rum qui sunt in parte iorman de iarbazo
die q affrice concordant ppe cu cancro q lu.
q pp hoc sunt mercatores q eor terra e mlu
fertilis q habundans. H Hoc e pp luna q
dominat de nascentibus. q pp exaltationem io
uis q e in cancro. Nam luna ht ibi hac gente
dignitates duas. una q e dna medie
tatis occidentalis. Alia pp dignitate qua
ht in cancro. q pp h sunt illi de terris de parte
maiori subtiliores q mag intelligentes quam
ceti occidentales. P Et illi qui sunt in parte
maragomee maracbanie ytalie hnt
concordantia ppe cu scorpione q marte. et
isti hnt manies bestiar q ferar q sunt rra
tores carnes multis comedunt. ponunt se
ad mortis periculum q dedignant uite ita
q unus occidit alui. H Isti sunt gentes
barbaror qui morant in oriente intus
sunt mezinodis q pugnaces. q hnt tales
mores q instituunt suos parentes q multe
dom e in q ipsi ut plurimu qn uident parentes
q amicos suos infirmos eos occidunt di
centes q ipsos adiuuant ut cito moriant
sine labore. h ei faciunt quilz eor tene
do lege maiorum que defendit ne hoc
fiat. P Et illi qui sunt a parte terre d cadima
centemonices q Garmatici concordant

ppe cu piscibus q ioue. q pp h bonos q sim
plices mores hnt. diligunt moni sterra
gratias faciunt q laudant bonu fem. deu q
mites sunt. ut plurimu hmiles pp iouem
cu recipient moiamcipz bamo. H Iam
diximi q isti sunt inter tinios affrice q pa
gate. Qui at dixit ptolo. glo n i diget
in hac pte. P Alie ptes bi gr q se tenent
cu media hitatur terre sunt terre de corma
liza de marumica. egyptoiaces. Cacis to
tinto ruci q azamia q terra a toali q orientali
totius hi gr. H Cornaliza e tra d bar
cha q alibi inuenimus q e alcazance q
narmarica e ripa maris sicut alexandria
q araxio q danniata q alarodina q ptes
inferius ab egypto q egyptum q ptes de
manef q alfocat q chaces e abal feya.
ut supius de cabedo ad pte occidentale.
anulo q azamia e tra de ambia q ayno
ma. de medio ipa e tra de ethyopia q
e sara q hec puincie sunt in anglo se tenent
cu anglo. gr q e int oriens q meridiem.
P Et recapuit concordantia cu tgono
qui e int leone q oriens q e tgonus
gemi libre q aqri. q hnt participatorem
in gubnatore saturnus uip q mauri q pco
q participant ut plurimu i gubnatio hita
tor har regionu. q. plte in marie q sunt
uespatini sunt amatores dei magnificat
diligunt unitate se tenent q aire dei. dili
gunt planctus sepelliunt mortuos suos
sub terra q eos multi absondunt pp ne
spatina figura. utunt diuisis legibus
ac moribus q usibus maniere multar
q cu aliqs eos gubnat hmiles q obe
dientes sunt q uiat in eis q concordia. Locut

h uiir q sb stinent multu laboris cu eis
accit. Et qn gubnat alios bonos ha
bentes uoluntates q corda mag. uiri
multis mlrib coplant. q mlres accipiunt
uiros multos intromittentes sunt multu i
fornicatione. Jacent cu sororibus suis. uiri
sunt gnionis magne q sir delectu accipi
unt mlres sz die sue nam. que omia
mlti gniat. Et mlti excill masculinus
hnt corda debilia q femina. Et mlti
te dignant mbra uecessie q ea no co
hopiunt pp participatorem q hnt plte in
for cu uenere in marie qua sunt uespatini.
H Terra hec puintie de medietate hita
tois occidentali. sunt ut hnt participatorez in
ipis q. plte in modo quo sunt uespatini q hec
tres deminant de seculu q deni re i coho pto.
q pp sunt gentes har terrar amatores dei. q
magnificant unitate. sb trant q cohopiunt
suos mortuos. q multis legibus q diuisis
e. q unusqsq ppiunt q uult sacre secta
quor aliq societas concordat ad inuice
q fuit secta una tn a abeis sunt hite q extre
de subtiles sac. sic geometria astronomia
q arsmetrica q alia quibus utebant antiq
tpe egyptianor. Na abeis fuint sac ipsc
protu muidu qnis gu fuint qui carne
ntates oplecunt q alias dedignant. Co
hardia uo uicos i oibus har terrar q qdo
aliud dix e pp uespatina figura que de
bilior e matutinali. Quo aut accipiunt
mlres mltas q mlres mltos uiros q ma
gna fornicatio que e i eis accid pp ma
gna mixtura ueneris que dnat sup eos
q illud sunt. gr. ma cu marte gubernat.
Silr ht participatorem i gubnatio tgonu

gemi eo q e dna libre. Q iacent cu
sororibus suis q suerant h ee i antiqs le
gibus q ibi n pt repai ee i aliquo locor ha
ru terrar q sunt gnionis magne q leuant co
apiunt mlres a cit q tgonus gemi et
tgonus cancri sunt magne gnionis. Silr
q luna e dna medietatis occidentalis hns
participatorem i ipis gubnatois cu q. plus
creaturas deminant i talen debilitas femi
ninatis cordiu uiror e pp figura ue
spatina que debilior e matutinali. Et
q uenus ht participatorem cu marte q
saturno i ipis gubnatois sunt ut mbra
gnionis dedignet. qn saturnus q mars d
bilitant q mutant oplexionem sua qn sunt ue
spatini. P Et puintie har pcar que sunt
in pte cormaze q marmarice concordant
ppe cu gemi q mauro. q pp h sunt hec gentes
excitatois magne q intellcs i oibus rebus
q mar i exquirendo res pbie q dei. sunt
hoies qui multa pdicant q qui sacris q diui
sis utunt. q gnalr hnt uu magna i sacris
qoruuualibus. H Hoc hnt eo q mauro
ppe gubnat eos qui e dns gemior q e
dns medii totius hitatois. q q sunt de
zodiaci signor. Q aut utit sacris est
pp uespatina figura. P Et illi de zays de
amanzes q cerganodici concordat cu lib
q uenere. q pp h sunt nec cale obuientes q cor
tra e fertil q hunmis. H Na cala q hnt
e pp magnu psc q ht uenus cu marte.
q ambo sunt dni totius hi. gr. q gubnat
cu mauro tras istas que tale sunt nalit
eo q sol uadic de eis. q pp hoc hnt nar
q dic. P Et illi de azamia q agnoma
ipi de medio ecce ethyopia illa de meio

ↄcordat cū aq̄rio ⁊ ſatn̄o. ⁊ pp̄ ſt' hoīes
militar' currunt ⁊ piſcatī ↄmeſtores ⁊
ſepius mutāt de t'ris ſiccis ad tp̄ias.
⁊ h̄nt multā beſtiar' ſilueſtriū ⁊ ferarū.
Hec ē pp̄ ſatn̄i qui h̄t magnū p̄ſe
m̄ i pis gubn̄atōis. ⁊ ſi nō fuiſſ; pp̄ uene
rē ⁊ iouē qui mitiū rep̄mūt de malo
ſatn̄i ⁊ martis ipi ualde peiores ēent.
Eor' t'ra ē ſicca ⁊ debilis pp̄ magnum
p̄ſe q' infortuna ibi h̄t ⁊ pp̄ magnum
calorē t'r' que ē ſb̄ ſolſticio eſtiuali ⁊
pp̄ h' mutāt ſe de locis ſiccis ad humo
ſa l' uinoſa ⁊ humidā. Per hec ē q̄d
nōīficamꝰ ē ↄcordantia q̄ h̄nt pl'te ⁊
ſig' cū qualʒ gente ⁊ p̄ꝑtatis q̄ ut plu
rimū loquendo ē ibi gn̄alr' ⁊ uolumꝰ
nōīficare ↄcordantiā cuiuſ; gēns cum
quolʒ ſigno diſiūctus ſic iam a oñdet
ꝑ̄cā que loq̄m̄ meis ut leuī ſit iſpicē
iſto mō. H p'tq̄ dedit reglās i diuiſi
one totius h'itatōis ⁊ ↄcordātie q̄ h't
q'ʒ. ⁊ qlibʒ angl's. q'ꝰ eius q' ē ēē me
diū cū quolʒ t'gono ſignor'. dix̄ hic
gn̄ali' q' h' ſūt ibi rep'ta ut plimū. Sʒ q'
ſp̄ ita ſic nō pōt ēē in m̄ā recapiēte ↄuiſi
onē. Et p'tq̄ nos fēc̄ hoc itllr' reuitatur
ad narratiōnū diſtīcte de totū q' gn̄alr'
dix̄ ut declātū ſit ⁊ paruū bona opōnis.
Et pp̄ hoc noīamꝰ que ꝓuīcie ptineāt
ad q'ʒ ſignū ⁊ ad quelʒ plītam a ſua p
te. Et nos iā dedimꝰ tibi uiā in gloſa
n'rā quō ſcias cui pl'te ⁊ cui ſig' ē tota
una ꝓuīcia. Et q'ñ diuiſis h'itatōēʒ ſʒ
q'ō p'tō. fēc̄ iucies q'ʒ. ⁊ q'r illis h'itati
onis cū uno t'gonū ↄcordās. Et q'ñ i
ucies. ⁊ p'tes a t'onalē ⁊ m'idionalē ↄ

cordantes cū ſuis fortunis. eo q' una
ꝑs ē ſc̄d̄m aliā cālā multū ⁊ q'r iuenies q'ō
medietas oc̄ntalis ē ſolis ⁊ ſatn̄i ⁊ me
dietas oc̄ntalis lūe ⁊ martis ⁊ mediū
h'itatōis ēē mercurij ⁊ totā p'tē a t'onalē
iouis ⁊ m'idionalē ūo ueneris. Et ſʒ hec
cū unū cū alio ↄpoſīis iucies q' ⁊. q' ē
ē int' a t'onē ⁊ oc̄ns ē iouis ⁊ martis ⁊
totū illō q'ō diximus. Et q'ñ itellexis
h' inſpice cū quolʒ ⁊. cū quo ſigno il
lius t'gonū ↄcordat quelʒ ꝓuīcia illꝰ
⁊. ⁊ cū h' feceris ↄ't ut nō m'ſp'itas ad
noīa ꝓuīciar'. ſʒ ad locū in quo ſt' ſi in
tellexiſti q'ō dix̄ p'tō. ſic itllr' de ſīacʒ.
P Et ꝓuīcie cū ariete ↄcordātes ſt' t'ra
de brotania. de ſalauia. ⁊ de g'mania ⁊
de naſtannia. Hec t'r' ſt' poite in
a t'one. q' ē int' a t'onē ⁊ oc̄ns. ⁊ ꝓ
uīcie q̄ ↄcordant cū eo a p'te m'idiei h'i
tatōis ſūt t'r' de ſuria ioſūi ⁊ t'r' de am
donia ⁊ t'r' ūcedor'. P Et ꝓuīcie ↄcor
dantes cū tauro ſt' t'r' de carma me
dia ⁊ pſia. Et ꝓuīcijs que ſt' i medio
h'itatōis ↄcordant cū eo t'r' ð celado
⁊ cablor' ⁊ repnis a ſie minoris. H hec ʒ.
ꝓuīcie de medio h'itatōis ſt' poite in
ripa maris a p'te oriētis ↄſtantino
pole. P Et que ↄcordāt cū gemi ſūt
organia armenia ⁊ mananeria. Hec
ſt' p'tes de iu p'gen. P Et de ꝓuīcijs q̄
ſt' i medio h'itatōis ↄcordant cum ea
t'ra de corianthu ⁊ i armarica ⁊ id de
uiſano de t'ra egypti. Hec ē t'ra de
barcha uſʒ ad aquitonia. P Et que
ↄcordant cū cancro ſt' t'r' de uomdia
cartagenia ⁊ affrica. Hec ē a tpoli

oc̄ntis uſʒ ad finē t'mior' affrice ⁊ ē
poitā i medio oc̄ntis. P Et de ꝓuīcijs
que ſt' i medio h'itatōis ↄcordant cū ʒ
cocoma t'roqua ⁊ quigicā. Hec ſūt
poite i a t'one angli ſe tenētis cū. ⁊ q' ē
int' oc̄ns ⁊ a t'onē. P Et que ↄcordant
cū leone ſūt ytalia. gallia. apulia ⁊ ce
alia. Hec ſt' t'ni rome. P Et de illis
q̄ ſt' in medio h'itatōis ſt' capta ⁊ aldia
⁊ oracā. Hec ſt' t'ni phyliſte egipte
egipti ⁊ maris rubei ⁊ t'ni de albigerū
ſius meccā. P Et que ↄcordant cū u'gīe
ſt' babiloīa ⁊ algezira ⁊ t'ra de ecor'. He
ec ē almazil. alie uo ſūt ſate. P Et de
eis que ſt' i medio h'itatōis ſt' alaua ⁊ ae
tem. Hec ſt' poite i a t'one t'r' ꝑmiſſio
nis ⁊ m'idiei ↄſtantinopol' ⁊ oriētē ipiꝰ
⁊ ſt' de ⁊. q' ē int' a t'onē ⁊ oc̄ns. P Et q̄
ↄcordant cū libra ſt' t'r' de naquitonia
cāquicā ⁊ cātā. Hec ſt' p'tes de balach
canab ſtē ⁊ corozinia. P Et de illis q̄ ſt'
i medio h'itatōis ſūt caes an'zes ⁊ cala
dothicha. Hec ſūt egypti alzeo de e
gypto ⁊ alnacīd. P Et que ↄcordāt cū
ſcorpione ſt' magonicas. marouta
nia ⁊ ietolia. Hec ſunt poite i ſic oc̄n
tis. P Et de illis que ſt' i medio h'itatōis
ↄcordāt cū eo corina ⁊ comatra ⁊ catoga.
Hec poite ſūt a p'te anthioce. P Et
que ↄcordant cū ſagittario ſt' t'r' de co
ta calaata ⁊ yſpania. Hec ſūt poite
in oc̄nte a t'onis xp̄ianor'. P Et de eis
que ſt' poite i medio h'itatōis ↄcordant
cū eo t'r' de ambia ꝑplātā. Hec ē t'ra
de albueme ⁊ albigē uſʒ ad mare rubeū.
P Et que ↄcordant cū capricorno ſt' t'ra ð

ynoia ⁊ orbania ⁊ iadrenia. Hec ſūt
poite i m'idie ⁊ oriente. ⁊. poitā int' ori
ens ⁊ m'idiē. P Et de illis que ſt' i medio
h'itatōis ē t'ra de braga ⁊ magdonia ⁊
albubias. Hec ſt' poite i ripa maris
⁊ ſt' ↄſtantinopol' ⁊ maccedonia que t'ra
ſata ē. P Et que ↄcordāt cū aq̄rio ſūt
t'r' de zaromatica doxania ⁊ t'r' de aco
bod. Hec ſt' poite i a t'one ⁊. q' ē inter
a t'onē ⁊ oriens ⁊ oriente ē. P Et de
illis que ſt' i medio h'itatōis ſūt ↄiīc
de ariania ⁊ acoma alla de medio ⁊ h' ē
antiopia mediana. Hec ſt' poite i
oc̄nte brachij maris rubei a p'te meri
diei. P Et que ↄcordāt cū piſcib; ſūt
carmia ⁊ t'ra de dogofomatico monter
⁊ garamantia. Hec ſt' poite i medio
ꝓuīciar' oc̄ntis. P Et de illis que ſt'
i medio h'itatōis ↄcordant cū eo t'r' de lo
dia ⁊ galliquia ⁊ carmotalia. Hec ſūt
p'tes de carizoc. Hic ꝑficit q'ō dixit de
ꝓuīcijs p'tō. ſcptū ⁊ diſtīcte. Et ſi recor
daris reglārū oīum q̄s tibi diximus
⁊ h' b̄n ymaginare potes i quo loco ē q'lʒ
ꝓuīcia de leui ſare potes qui ē gubna
tor cuiuſʒ. Remanes p'tq̄ h't p'tē a t'onis
ꝓuīciar' que ſt' ēē mediū h'itatōis i
⁊. poito int' a t'onē ⁊ oc̄ns ↄ't ut h'itatō
ꝓuīcijs que ſt' i medio illas que ſt' oppo
ſite iſtis. Et hec ſt' t'r' ꝑmiſſiōis ⁊ gub
nat eas taurus. Et taurus p'tq̄ h't pro
uīcias que ſt' in anglo ſe tenēt cū ⁊.
q' ē int' a t'onē ⁊ oc̄ns ⁊ p' hanc regulā
uadūt oēs alie. q'r q'lʒ ſignor' dn̄at in
ꝓuīcijs de media illis que ſt' oppoſi
te ſuar' ꝓuīciar' que ſt' in ex̄tremitate ⁊.

Et mā ē q ingubnādis puītijs poi
as i medio hītatōis hñt pncipalitēz
oīa sigā iplīe. Et pp hī sūt leges ⁊ secte
de ēmitatib; hītatōis accepte a gētī
bz morantib; i medio. qz sz q dz pri
dīij v noīe sūt ab istis puītijs. ꝯt
ci ut mīati ⁊ mīte sūt eas i hoc tēta
tu glose nrē qm sp magis itelligēs.
P hdar prouiitaz sūma. 42. **H** vult
dicere q ita mqē gens mag ul' gē
tes mīte ē hī niū **P** postq hī ita st
ꝯt ut addamus ei que ibi dicemu
que st necāa i hoc ē put que; stellaz
fixaz cōcordāt cū puītijs cōcordāt in
ptib; zodiaci signoz ⁊ oīa opāt' ī eis.
⁊ hec st ptes que st ī ditō stellaz fixa
rū ⁊ ueniūt sup cenith capitū in uno
circulo ex circlis tñseūtib; p polos zo
diaci signoz. **H** postq tedit nob re
glām q māne gubnāt. 4. plīe puīta
cēs tedit nob in hī loco sīlem reglām i
stell' fixas dicēs q quel; earz gubnāt
locū que gubnāt gdus i quo ē ipā.
siue sit stella a tonal' a zodiaco siue
mīdional'. Et ꝯt ut aūbis suis itel
ligas q gdus quo icepta ē edifica
ri ciuitas ē sigtor ciuitatis ipīus cū
oīb; stellis fixis cētib; i eodē. Silit
gdus medij celi solis ⁊ lunē ⁊ ptis for
tune ⁊ oīa alia loca pncipalia hñt. s.
unusqsq; eoz cū hac ciuitate cōcordi
a magnā ⁊ erit sp ciuitas fortuna
ta cū transiuerit p pncipalia loca for
tune ꝯstellatōis edificatōis ipīus. Si
mūt' ē i fortunata cū tñsiuerit i for
tune p loca pncipalia ꝯstellatōis

ascendētis sue radicis sz qd ē i nati
uitatib; **P** Gradus cōcordātes cum
matrib; ciuitatū i incipiendo opus
zodiaci signoz st loca quib; erāt sol
⁊ luna in pnu. edificatōis eoz ⁊ loca
angloz ⁊ max' anglis ascendētis sicē
in natiuitatib;. **H** vult dicē q ea ī in
sumūt pnosticatōes i reb; q̄s ꝯtinent
mat' ciuitatū sūt loca pncipalia i mo
stellatōe ascendētis sue fabricatōis
⁊ hī loca pncipalia sūt loca sol' ⁊ lunē
angloz ⁊ ptis fortūe ⁊ dnē matres ci
uitatū eo q ille pue scāt ciuitatē
maiorē i cui' cīuis st. qm uirtus ma
ior uīcit mīorē. Et pt q ita ē ꝯt ū stel
le fixe que st ī ptib; ipis locoz pncia
paliu; hñt cōcordantiā cū ciuitatib;.
P Et ī ciuitatib; q̄z fabricatōnū tpa
nō st scita ꝯt ī spia ad celi mediū na
tiuitatis sui dnī siue regis qui fuit
tpre quo edificate fūnt. **H** vult dīc
q ciuitates q̄z loca pncipalia scita nō
sūt a pnū sue fabricatōis sumūt sig
ficatōez a. 10. domo natiuitatis ei q
eā edificari mādauit. nā hī ē sui mi
stiu;. Qm. 10. domus mistia sigt.
p cō. ait mouit phī eam rē q̄ scire possu
mus ea que accidēt mq liber nulla pp
sigtōem natiuitatū suoz dnōz ⁊ accidē
tia p tps quo cepit dnari in eis. nā ac
cipiemus a. 10. sigtōem ciuīl; eoz i hijs
qui fuerunt opati in ciuitatib; in qui
bus dominati fuerunt. nam ille locus
est sui ministerij ⁊ suum ministeriu;
est in gubernando dnīu; ciuitatis. In
ap̄ ss tēctatus glose haly sup sa

parte q̄ dr ipā pdō. C. X. q̄ una
debemus primo loqui in accidē
tibus uersalib;. dixit haly. **R**.

P ostq tedit nob regla
i quib; sciāni pñtas a si
gna pncēta ad guber
nam̄ū ciui; puītie ac
ciuitatis docet nos ali
as reglās quib; sciamus q̄ accidēnt
i mūndū. **P** Et pt q in hijs ī spiamus i
cali mō ꝯt nob nāndo oppiōes sequi
gnālr' qualr' dicē possumus accīn ū
lia an q̄ sicūm non ficabimus p ea quib
ꝯtigūt accīnta ūlia i puītijs ⁊ ciuitatib;
cui rei pquisitō erit hec maiie. Qm res
pe maiorisq; uirtutis hoz accīntiū sunt
ꝯiūctiōes ⁊ oppōnes eclipsales. s. sol' ⁊ lē
⁊ loca uni plīe tñseūt illa hora. **H** acto
ait nos i pīa pte q sol ē cōiis ⁊ uictor si
accīntia oīa ūlia ⁊ pticularia. ⁊ q luā seqt
eū uironiō ⁊ uirtute ⁊ q: 4. plīe erratica se
quūt lunā in pīse. Et. 4. plīs erraticas
stelle fixe. Et terminauit nob q op duo
ru; lumīaru ē res nīhis terrēs ū sūs opus
plīe hñtis pncipatum cū sole ⁊ lā ul' cū
ambob;. Et pt q ita ē ⁊ accīntia ūlia ꝯti
gūt pp uī maiorē ꝯt oīb; mois q accīn
tia ūlia ꝯtigāt pp uirtutē sol' ⁊ lē qm mu
tant' i uirtutē aliā magnā mltū. Et
mā ē q qm sol ⁊ luā ꝯiūgunt' i uno puc
to ambe uirtutes sūt ꝯmixte i uno. et
ad nos puenit ab ambab; ipā hora. ū
tus una ꝯmixta p recta linea. ꝟ ideo ide
q̄n unus fuit in oppoito alteri' q̄n ū
tus ciui; eoz pueīt ad terrā recta linea
que tñsit p dino cenit sui a ptrā. Et ideo

mixtōe sit una ꝯmixtio. ꝟ ū uirtus
spual' pueīt que opāt' i reb;. Et ē mā
q hī spual' uirtus tendit ad uirtutē
plīe siue stelle hñtis maius pse ipā
hora. qm oēs uirtutes hora qual; ꝯmisce
tur una cū alia i uirtus. accit tñ aul;
q aliq hora erit fortior aliq no debili
or. Cū aūt sit ipā mag uirtus duoz
luminarū ē qm ꝯiūgunt' i uno. ul' sūt i
oppoito unius. s. altius i duob; pūcis   puncto
oppoitis. ⁊ accidit ipā hora uirtutes i
hoc stellaz. tē cū ꝯmiscent' oēs ⁊ fit uice
q̄oi spual' uirtus mag que mag ten
dit ad uirtutē stelle hñtis maius pse
ipā hora sz cursū ⁊ locoz cū quib; sunt
hora ꝯiūctōis ul' oppōnis. Et pt q res ē
ita hñ app; q ꝯiūctio ⁊ oppō qua sit ūt
mītū ē illa que ē cū eclipsi ⁊ q̄to ma
ior erit eclipsis tanto maior ē uirtus   Vire maio qn e maio eclipsi
Jn alijs uō ꝯiūctōib; ⁊ oppōnib; i qb;
nō ē eclipsis nō sūt lumīa sup una
recta linea. mā ē aūt q cū hora eclipsi
fiūnt alie stelle ꝯiūcte cū uno duoz
lumīarū ul' ambob; aūt i oppoito eoz
uirtus eaz stellaz pueīt ipā hora re
ta linea q uēīt uirtus duoz lumīaru;.
Et pp hī erit uirtus i alte maior. Et
q̄to stelle fiūnt maioris opis ⁊ uirtu
tis tanto maius erit accīns ⁊ fortius.
v. g. accit eclipsis mag mītū ⁊ accit
scdū sup una linea ꝯiūctio satūri ⁊ io
uis q̄n p̄o mutat' ꝯiūctio de uno tgo
no ad aliū. nā tali eclipsi pueīt oīb;
mois accīns magnū ⁊ forte mltū. hī ē
q opus satūni ⁊ iouis ē maius q op
alioz plīaz ⁊ mutō sue ꝯiūctōis est

Nota de coniunctionibus planetarum. 12 et 4.

valor maioris virtutis quam coniunctiones
aliarum planetarum que contingit in ipso trigono
et propter hoc ponitur de virtute eclipsis et de
virtute coniunctionis virtus quantum maior
quam sit illa coniunctionis predicte et illa eclipsis
solis. Ego autem in hoc loco volo declarare
tibi secundum coniunctionum quo eas habui in illis
positis. Dico enim quod saturnus et iupiter omnibus
20. annis invicem una vel ee. et coniunguntur
in quolibet trigono duodecies et in quolibet signo
trigoni quater. Et accidit aliquando quod quinquies coni
gunt in signo et fuit coniunctiones .13. in ipso
trigono. Et eis accidit aliquando quod exeunt et coni
guntur in alio trigono et postea redeunt et coni
guntur in ipso quo erant. ita quod complent co
niunctionem duodecies in illo trigono antequam
ad alium trigonum de illo mutetur. Et propter hoc
contingit quod prima vice quando coniunguntur in trigono cum de
alio mutantur scilicet hec coniunctio in virtute
maiore quam alie coniunctiones. Et postquam saturnus
et iupiter coniunguntur vicem una omnibus .20.
annis vel ee duodecies in quolibet trigono
in .240. annis aut ee quod numquam de trigono
ad alium mutantur nulla vice in .13. coniunc
tionibus. decimo erit primum quod coniunguntur in
omnibus signis quatuor in quolibet signo in .960
anni. Et eorum coniunctio mutatur semper de uno
trigono ad alium subsequentem et de signo
quod incipit ad aliud sequens signum. Sicut
quando mutatio coniunctionis erit in signo arieti
erit parum sive mutationis ad caput de .240.
annis in signo tauri et per hunc modum hec contingit
ut quando mutatio post .960. annos quando in tot annis
erunt coniuncti in quolibet signo quater et redi
bit mutatio ad .9. signum ad caput de .2
96. annis et in tot annis erunt coniunctiones

de .1912. et intrabit ad primum signum ad caput

199. in eis. Et quando duplicabimus numerum
coniunctionum primum signorum et duplica
bimus similiter numerum annorum primum signorum
erunt coniunctiones .1429. Et erunt anni ee de
38000. et hic est numerus annorum quibus stelle
fixe complent cursum suum per totam speram
et in tanto tempore reiterantur parvi mutationis ad
quas signum duodecies tantum quantum est
numerus signorum. Et propter hoc coniunctio saturni et io
vis habet in virtute magnam valde in regibus et
sectis mutationis et habitationibus de uno lo
co ad alium quia utraque planeta est supremus et
virtutis magne. Et antiqui sapientes
tenent coniunctionem saturni et martis in virtutis
magne valoris quando fuit in signo cancri.
Quoniam magnum malum et magnam corrup
tionem ostendit in terra. eo quod cancer est domus
lune et exaltatio iovis et cum duo infor
tune coniunguntur in eo dicitur habere bonam
significationem suam. quia est oppositus domui uni
et eius altitudinis. Et propter hoc crescit malum
suum et fortificatur corruptio. ita quod hec coniunc
tio habet significationem magnam corruptionum
de populando habitationes et obviando pluribus et
guerrarum fieri virtus cum virtute duorum
luminarium commiscentur et maxime si eclipsis mag
certificatur cum coniunctione recta linea. Et abso
lute dico quod quanto magis commiscentur in virtute
celestes et quanto maior commixtio ipsarum fiunt
tanto maiora significationes accidentia et durabili
tatem ac renovationem rerum grandium. Et cum
annis multis accidentia durant. manifestum est quod op
erationem faciunt in toto eo quod nascitur post signifi
cationem illam ita quod omnia debent et propter hunc
in ipso illi operi. Restat adhuc de pro
sticationibus horarum accidentium illorum dicere locum in

quo accidit. Nam ita contingit quod scias locum qui ap
paruit vel civitate erit in eo quod significant eclip
ses predicte. Hic vult dicere quod inspicere locum
in quo accidit ipsum accidens sequitur inspicere re
significationem pacientis. Cum autem dicit eclipses
predictas vult dicere quod aliquando sunt eclipses
cum virtute magna planetarum et stellarum. ita quod si
significat accidens valde magnum vult quod multam
provintias complexionis et durat multis annis
et omnis eclipsis contingens per modum in particulari
ad comparationem maioris significat addictionem vel im
minutionem eius quod significant maior. aut accidit
in una parte magis quam in alia. vel in una secta
plus quam in alia et filia. Pars .4. pluries enim
ea significant res multas per suas status et in
sua stabilitate quolibet tempore. volo dicere
quod statio saturni iovis et martis quando accidit
aut fit de accidentibus. Hec utique pluries enim
a habent opera magna multum similiter propositum sita
te suorum statuum nisi operam malam que habent.
et hii status sunt quando stant et coniungunt et eos
alii status quando adiungunt de corporis stacio.
In hac materia cum coniunctione vel oppositione aliqua
virtutis spiritualis operis magni et cum statibus
suis sicut operantur. contingit et quod quando coniungitur in se
in opposito suo. sicut alterius operatur opera mag
na de se virtutes venientes in eis. Dicit enim
propter hoc in saturno iove et marte. Et non dixit de
venere et mercurio eo quod quilibet horum tantum habet
maiorem virtutem. Et opus manifestius in
venere et mercurio. de saturno eo quod ambe sunt
domus sunt opposite domibus duorum lumi
narium et virtutis oppositionis est coniunctionis. Et de io
ve eo quod due sue domus sunt in .3. duorum
luminarium et virtutis .3. aspectus est virtutis co
cordantie et propter hoc habet concordiam cum

virtute domorum luminarium. Et de marte eo
quod due sue domus sunt in .4. duorum luminarium
et virtus .4. est media virtus oppositionis. Et
de venere eo quod due sue domus in sextili
aspectu domorum duorum luminarium sextil
est media virtus .3. Mercurius quidem est
medium status inter istos. Et propter hoc ostendit
dicere quod virtus saturni iovis et martis est
virtutis et operis maioris in mutando
stantium habent tamen minorem quam virtus ve
neris et mercurii. Et quamquam venus et mer
curius habent magnum opus cum accidit his
tribus pluries quod habent opus magnum. Pars
alia pars est in dicendo tempus in hoc scit oportet
quod significationis hora et quanto tempore potest durare.
Hic vult dicere quod scias tempus accidentis sequitur
scire locum ubi accidit. Pars alia pars est in toto
quando res contingit et convenit scire in quo genere contin
get accidens. Hoc modo est sapientium antiquo
rum dicere quoniam genus et quod patria est recipere for
mas ad similitudinem generis quod est secundum naturam ad speciem.
Et postea dicit genus et quod noluit re dicere quod
patria est recipere accidens. hic est enim pronosticatio
sequitur pronosticationem temporis quo habet con
tingere. Pars alia pars in toto in quo scire accidit
quod est pars ultima pronosticationis. et hoc est scire
que res erit id accidens. Hic vult dicere quod
sciemus naturam recipientem accidens quando de
nos scire formam quam recipiet quando res erit
de bono vel malo. cum autem hoc sciverimus
ad propositum nostrum pervenisse nos inveniemus

Capitulum .4. in pretio in quibus primitus contingit

Regionem que per convenit accidens
hic et de sunt .4. maneribus prius dictum.
scire quid de veniet accidens. Secundum est scire in
quibus primitus accidit. Tertium est scire quo

fuit

tpe̅ ⁊ q̄ntū durabit. Quarta ē scire
nām q̄ h̄t recipe acc̄ns. Quīta est
scire rē quā mā ipa recipiet si ē boā
ul' mala. Et p̄t̄q̄ docuit nos q̄ rōe ue
nit acc̄ns ille dyc̄es q̄ ueīt p eclip
ses ⁊ ɔiunctōes. mōs talles icipit nūc
dicē nos alias. ⁊ manies ⁊ icap̄ par
ɔ. demōstrare ⁊ hoc scire loci ubi ɔtin
get accidens. P Rem p̄mā quam
nos ɔt noiare ē pa manies pnosti
cationū ⁊ hoc ē dicē quo loco ɔtin
get acc̄ns. Et possumus id scire ex
h q̄ uolo dicere ɔt ut inspiciamus
i ɔiunctōibȝ ⁊ oppōibȝ eclipsalibȝ q̄
fiūt de sole ⁊ luna ⁊ eas ppue que in
sui appent in quo loco zodiaci sig
nū sut. H vult dīe q̄ ɔt ut cōnius
eclipsim ⁊ sciamus quo loco signū
ē ⁊ cū ascēns ⁊ certo angulos ⁊ si fuerit
eclipsis sup t̄ram q̄ uisu appat erit
opis fortioris q̄m uirtus sua tr̄nsit
pacē usq ad t̄ram. q̄ nā ē aeris leuare
cōm uirtutē sine mutāe aliq̄ sicut
leuat odores colores ⁊ oēs alias ūtu
tes que p̄st trāsire pacē. Tamē si fuīt
subtā spissitudo t̄re phibet q̄ pueniat
ad nos uirtus illa i manie qua stat
ʒ añ debilitaē minui ⁊ pp h ē opus e
clipsis que uisui appet ūtutis ma
ioris ualde q̄ eius que uisui ē abscō
dita. P Et i puītijs cū quolȝ ɔcordā
tibȝ. H vult dīe q̄ qn̄ sciemus locū
eclipsis in zodiaco signorū ⁊ petem
prouinas ɔcordantes cū tgono in
quo est eclipsis accipiemus illā q̄
ɔcordat solum cū signo in quo ē

eclipsis. P Silr' ɔt ut petamus ci
uitates cū signo eclipsis principie
do suū opus que ciuitas erit illa
siue pascens hore fabricatōis siue si
ue ploca lunarum ipa hora l' siue a lo
co medij celi natiuitatis dn̄i qui
erat tūc tpis. H vult dīe q̄ qn̄ i
sciemus puītias ɔcordātes tgono
eclipsis accipiem' tn̄ illā que ē ppa
sig' eclipsis ⁊ ad ūigemus cum ea
ciuitatē ɔcordātē cū signo eclipsis
siue pascēs siue fabricatōis siue a
locis lunarū ipa hora ul' a loco me
dij celi natiuitatis dn̄i qui fuit ho
ra q̄ incepta fuit edificari. Et qn̄ in
ueniemus aliq̄ ciuitatē in q̄ dn̄et si
gnū eclipsis p duas ptes ex istis p
dcis ul' p plēs dicemus q̄ illa ciui
tate erit mag' accn̄s ⁊ ita q̄ ueniem'
ɔcordātē cū signo eclipsis p unā
ptē solū mō erit accn̄s minus sʒ illō.
P Et ɔt nos scire q̄ i puītia ⁊ ciuita
te q̄ ubȝ ueniemus ɔcordātiā q̄ pdi
ximus accidet in oibȝ accn̄tia ipa i
illa pte que ptinȝ ad signū met e
clipsis ⁊ in ea q̄ eclipsis appet sr' t̄ra.
H vult dīe q̄ accn̄s eclipsis ɔtiget
in puītijs ⁊ ciuitatibȝ cū suo signo.
⁊ q̄ maiorē h̄nt ɔcordantiā cū sig'
eclipsis recipiet mag' accn̄s eclipsi.
Cū aūt h̄ sciuim' inspiciemus ibi
ubi ē eclipsis sr' t̄ram ⁊ dicemus q̄
accn̄s maius ⁊ fortius erit ibi. Et h̄
ē q̄ ūtus luīarū duorū q̄ res signt
n̄ales mutaē hora eclipsis ⁊ tendit
erga ūtutē planetarū ⁊ stellarū ɔmiscētur

cū eadē ⁊ pp h̄ dīc ul's puītiarū ipa
rū ʒ minucōem statuū. Et qn̄ aliqua
puītia ul' ciuitas ad ūigeē que sit
maioris ɔcordantie ⁊ q̄ ibi magis
appat eclipsis ad uisū. illa mag' re
cipiet opus eclipsis q̄ alie puītie d̄
eclipsis. Et q̄ uirtus eclipsis ē debil'
multū qn̄ ē sb̄ t̄ra ⁊ in oppito sic ma
gnū p̄s e nō h̄t ut qn̄ ē sup t̄ram. C. G.
P Colonīs in tpe accīnū ⁊ qn̄ ɔ
tat nob in hoc caplō agēt dic. hi.
reglas quibȝ sciamus tpe accn̄s et
q̄ntū durare pt. P Scdā maniēa p
nostīcatōis q̄ scire nos ɔt ē tpe sig
nificationū ⁊ q̄ntū durabit q̄ scire pos
sum' p hanc pte. Dico ei q̄ i eclipsibȝ
q̄ st' una met hora. p̄t̄q̄ nō fiūt i oibȝ
puītijs h̄ntis equalr' i horis met
tēpalibȝ ⁊ q̄ nō erit obscuritati solis
⁊ statio eclipsis eq̄le pos puītias. de
bemus p̄o ponē horā eclipsis illi qui
erit i quolȝ loco h̄itato et clāris h̄n̄t ub'
ptē i p̄o accīn ⁊ ponemus āgulos sʒ
altitudinē poli sic faciemus in ciuita
tibȝ. H illi qui sciūt nūʒ tablarū ⁊ eq̄ti
ones sciūt q̄ accīntia eclipsiū sol' ⁊ lune
⁊ oīūʒ ɔiunctionū ⁊ oppōnū st' diuisa
in t̄ris que diuisa st' i lōgitudīe ul' lati
tudine. silr' q̄ntitas tenebrositatis
corpis lunaris ⁊ tps statōis eclipsis. nāʒ
h̄ duo st' diuisa sʒ diuisitatē aspectus
i quolȝ loco. Et pp h̄ st' hec tpales pre
dente de die ul' de nocte hore eclipsis
i quolȝ loco aut ciuitate de alia q̄ntita
te q̄ sit i alio loco ul' alia ciuitate. Et
p̄t̄q̄ ita sciemus ciuitates in quibȝ

accīntia eclipsis ɔtingēt. ɔt ut sciāʒ
ascēns eclipsis cuilȝ ciuitati ⁊ ipis ⁊
sciamus quot hore equales er' sta
tio eclipsis. nā ab horis eq̄alibȝ scie
mus qn̄ erit accn̄s eclipsis. Et ab ho
ris equalibȝ sciemus q̄ntō tpe du
rabit ⁊ ab ascendēte pricipij eclipsi'
sciemus qn̄ icipiet. Et ab ascendēte
medij eclipsis sciemus qn̄ erit ma
ior fortitudo ipius. Et ab ascendēte
finis sciemus qn̄ ɔplebiē. Et ab ascē
dente ɔiunctōis ul' oppōnis sciemu'
plicam qui dn̄abit i eclipsi. Et i inspi
ciemus qui dn̄abit i qualȝ hor' ɔ
stellationū. v. g. si dn̄abit in p̄n̄. for
tuna dicemus q̄ p̄n̄ ascēnt' ɔmi
scet in bono cū malo. Et si dn̄abit i
p̄n̄. ifortuā dīpnū in p̄n̄. erit ma
ius. Et ita dicemus i alijs accn̄tibȝ
eclipsis. Et pp h̄ nō dedit nob' ptō
uniū sp̄ale ascēns maccauit tn̄ ut fa
ceremus ascēns i eo q̄ dix. Ponem'
p̄o horā eclipsis qn̄ i quolȝ locor̄
h̄itatorū que pcem h̄n̄t i ipis accn̄
tibȝ ⁊ angulos sʒ altitudinē poli. vo
luit dīe oīa accn̄tia sit t̄ra ul' plura
sm q̄d n̄ūs eueniēt ⁊ rectificatōem
eclipsis qn̄ fit p tabulas. q̄ hor' di
ūsitatē i puītijs fac ūtus mutōnis
diuisis i qualȝ puītia sic diximus.
P Post h̄ inspiciem' quot horis eq̄
libȝ durat obscuritas eclipsis in q̄lȝ
h̄itationū. H vult dīe q̄ qn̄ scie
mus ascēns pricipij ⁊ ascēns finis sci
em' quot horis q̄ualibȝ durat ob
scuritas eclipsis. hora n̄o equal' ē.

14. gd'. ⁊ hora tꝑal' ē .12. ps diei ul' noc
tis. ⁊ aliquotiēs erit mag' ul' minus
de .14. gd'. qn̄ dies ē maior ul' minor
nocte. Qd̄ aūt sciamus ascēs qn̄ erit
p horas tꝑales ē q̄r accēns eclipsis so
laris nō pt̄ ellōgari ult̄ .12. ānos. ⁊ ac
cidēs eclipsis lunaris ult̄ .12. mēses. sic
itelliges ab eo qd̄ iam dicet. P Cū aūt
sciuerim' h' sciemus q̄r ascēs eclipsis i
si [illegible] fuit solaris durabit tot ānis q̄t
fuit hore equal' obscuritatis. ⁊ si lunaris tot
durabit mēsib; quot fuīt ipē hore.

H Eo q' sol uno āno circuit firmamētū
ōc ut accēns sue eclipsis durēt ānos. ⁊
q̄r luna circuit uno mēse ōt ut duret mē
ses. h' ei ē ꝓꝑa cā eclipsis pśc. Qn̄ tn̄
aliud cū eclipsib; adiūgitr̄ durabit
accēns f; illud. v'. g'. si fuit cū eclipsi ꝯ
iunctio satu'ni ⁊ iouis iā sciamus p id qd̄
diximꝰ q' h' ꝯiunctio si fuit principiū
mutōis illō accēns durabit mille ān'
ul' cc. sic i ꝯiunctōib; patefeciam'. dupli
cabimus eī hos ānos i mēses si fuit ecli
psis lunaris ⁊ si solaris erit ānū. Et q̄ñ
adiūgerē ex hac duplicatōe tn̄ erit tꝑs
quo illō accēns durabit. Et si ꝯiunctio
prim' dicōnis nō fuit durabit annis
60. ul' mag' f; q' fuit mēs' qn̄ redibit ad
illō met signū. Et f; h' facies in oīb;
ꝯiunctōib; ⁊ applicatōib; que fuit cū
eclipsi. ul' in oppōib; eaꝝ. ⁊ sā ptō. cō h'
peruic hoc secretum ⁊ illō tacuit cū ex' qd̄
de eclipsib; nob' tradit. nec ullū cogñu
ex illis qui hūc librū legerēt qui mibi s
ptō. intelligēt hoc secrētū. Ego nō disco
hopia [illegible] illō ⁊ tu bn̄ mēte appōis do

ipm itelligas. Nam p̄tq' mixtio q fit
ex ꝯmixtōe uirtutis solis cū illa lune
facit accēns durās ānos si eclipsis fuit
solaris. ⁊ mēses si lunaris. f; nūm quo
utꝗ; coꝝ circuit firmamētū ōt qn̄ cō
miscent cū uirtute q̄ adiūgit de so
le ⁊ luna hora eclipsis alia stīcis platꝫ
ul' stellaꝝ fixaꝝ de mō q' de toto fiat
alia ꝯmixtio q' tꝑs accīntis duret sm̄
q' fuit illa ꝯmixtio aut decenis uel
centenarijs siue milib; ānoꝝ. Et q̄r
ꝯmixtiōes iste nō sīt extremate ut ꝯ
mixtiōes eclipsiū solis ⁊ lune adduxit
ptō. ex'. unū de ꝯmixtioib; istis. ⁊ h'c
qd̄ pam; ad eclipses ⁊ tenuit sufficē
eo qd̄ aliud totū pōt itelligi'am sucoꝝ
ul' hoꝝ. put faciūt boni ꝑ phyci in suis
medicamis ⁊ ab qui docent cū ꝯplōis
sīt quib; haꝝ ꝯpōne hōis temꝑati. ut
phycus itelligat quō hēbit opari in
ꝯplōne que de tēpamēto exiuit f; ma
gis ul' minus. Et ita fec in eclipsib;
ptō. ut astrolog' opet' pcas f; uirtutes
augētes ul' minuētes ūtutē earum.

P Et prim' horaꝝ hoꝝ tꝑ. Et gn̄alit'
h' tꝑe pt scari a ꝯpōne loci eclipsis ad
anglos. q̄r locus eclipsis cū fuit a pte
orientis ad orizontē demūt q' prim'
accīntis erit i .8. p'mis mēsib; pt horaꝝ
eclipsis. ⁊ maior fortitudo ipius acci
dentis erit in tīnio p' totius tꝑis quo
erit accīntia ipi eclipsiū. Et si fuit in
pte medij celi demūt qd̄ erit i .8. mē
sib; fis. ⁊ maior fortitudo i tīnio ō me
dio. Et qn̄ fuit i pte occitub' ad orizōtē
demūt q' accēns erit in .8. mēsib; pt

nus ⁊ maior fortitudo in tīnio p'tremo.

H Ptō. adiūgit in h' loco reglās ꝑ qb;
scire possumus qn̄ erit accēns ⁊ q̄ndo tꝑꝫ
durabit. ⁊ qn̄ erit eius fortitudo dicēs
q' tꝑs horꝫ ⁊ tꝑs quo durabit pt sciri a
loco eclipsis i ꝯpōne anglōꝫ. qn̄ accīs
eclipsis ellōgat' tn̄ q̄ntū ē nūs horaꝝ
que sīt ellōgate ab ascēdēte. ⁊ hec hore sūt
tꝑales. Et tu scies horas ellōgatōis eclip
sis ab ascīte p reglās quas dix' in .10.
caplō .3. ptis qn̄ loquit' fuit quō exē
bimē hore ellongatōis significatōis. Nā
qn̄ sciuens quot sīt hore int' eclip. ⁊ .10.
dom̄ mā ē q' int' .10. ⁊ ascīs sīt .6. hore
tꝑales. Et qn̄ adiūgēs horas quib;
ē ellogata eclip a .10. p̄tq' ipa tn̄ si nūc
sīt .6. horas que sīt int' .10. ⁊ ascīs exhi
bit suma hoꝝ quib; ē ellōgata eclipsis
ab ascīte. Et si nō cū suīt .10. minutas
a .6. horis ⁊ remanebit ellōgatō eclip
ab ascīte pricipij eclipsis. Et ita scies
qn̄ incipiet accidens eclipsis f; q' iam
mēauimus. Sili' qn̄ sciuens horas el
longatōis eclipsis ab ascīte medij sa
ces qn̄ erit mediū accīntis. Et qn̄ hora'
sciuens ellogatōis ab ascīte finis sa
ces qn̄ ꝯplebit' accīns eclipsis. h' enī hē
mus de dicō ptō. Et addit reglā unā
q̄ accepit de ptō ubi erit eclipsis. dicēs
si eclipsis fuit a pte orientis q' fortitu
do accīntis erit in tīnio p' tꝑis quo du
rat. ⁊ si fuit i' sus ptē medij celi fortitu
do erit in tīo medio tꝑis quo durat.
Et si fuit i' sus ptē occītis fortitudo ac
cidētis erit i ultio .3. tꝑis quo durat.
h' ē ei res gn̄alis i eclipsib; ⁊ ꝯiunctōib;

⁊ i oīb; applicatōib; .f; ptō. tenuit q'
nullā aliaꝝ ꝯiunctionū nec applicatonū
pōt ad opari sīn h'ndo firmitatē lumi
nū ul' unī eoꝝ. Et ita demūt appet
pūba sua in quolz loco. Et ꝑp dimisit
loqui de ꝯiunctōib; ⁊ loqutus fuit de
eclipsib; eo q' sīt radices iacētib; ma
g's ualde. Cum aūt hn̄ sciuim' scīm ecli
psiū sciem' scīa oīū ꝯiunctionū. Et ut
h' melius intelligas uolo tibi dare
ex'. Ponam' q' fuit eclipsis lunaris ⁊ ꝯ
iunctōis saturni ⁊ iouis gdū p gdum
cū eo. ⁊ q' h' ꝯiunctio sit prim' g'ndis p
mutōis ⁊ duret obscuritas eclipsis i
trib; horis eq̄lib;. ⁊ hec .3e. hore signt'
tres mēses qui sīt .4m. unī ānī. ⁊ cū eas i
multiplicabimus i .1000. ānos q̄m i
tot ānis reitāt ꝯiunctio mutōis ad p
mū signū quo exibit nūs .240. ānoꝝ.
Et ꝑp h' debes inspicē quali' ꝯiunctio
mutat significatim eclipsis lunaris de mē
sib; ad centenaria ānoꝝ. Et si accide
rint cū istis eclipsib; ⁊ ꝯiunctōes appli
catōes alie platꝫ centenaria muta
būnt ad mag'. pōamus eī q' fuit ecli
psis solaris ⁊ ꝯiunctio satu'ni ⁊ iouis cū
eo gdu p gdū in prim'. mutōis g'ndis
⁊ duret obscuritas solis duab; horis
eq̄lib; que due hore signt ānos .2.
eo q' hore eclipsis solaris signt āng.
Et ē mā q' cū multiplicabimus horas
.2. p .1000. ānos exibūt .2000. ānoꝝ
tn̄ plāt qui iūgūt cū sole pdūt uir
tutes ⁊ nich' opānt. Et mā' est q' int'
lōgo tꝑe accīnt eclipses ⁊ ꝯiunctiōes
q̄ significabūt ꝯtrariū huī mag' premij.

† a cuspide uni' anguli i aliū sequentē s̄t .6. hore equales / siue temporales

durabilitate accidentis

Si ut possint accidere eclipses multe
que affirmabunt significationem suam et au
gebunt in suis operibus. Et propter hoc de
accipe iudicium unius in coniunctione alterius
et iudicare secundum virtutem quam vidente i
ueneris sic predixi nunc tibi manebit. P Et
augmenta et detrimenta preclara horum
accidentium possunt fieri a coniunctionibus que
erunt in medio horum quando contingent in locis
habitabilibus in istis accidentibus vel mali
quibus locis habitabilibus cum eis participatorem
in signum. H Non facimus aliquod ex acci
dentibus magis potimus facere augmen
tum et decrementum per coniunctiones et oppositiones que
accidunt in loco illius accidentis vel que habent
concordantiam cum illo loco. quoniam hec mouet
opus primum et illud inclinat ad bonum vel
malum secundum illum qui dominatur in eis si fuerit illo
eo in quo sibi convenit vel ille qui dominatur in
eis sit contrarius ei qui dominatur in eclipsi fuit.
ipso accidet quod ipse faciet quod primus virtutem
amittet si ipse fortior fuerit ipso. Et propter
ita est in coniunctionibus et oppositionibus multo
magis erit in eclipsibus et coniunctionibus magis.
quia unus potest facere quod alius vim amittet
vel augebit etiam. Quoniam quilibet eorum generat
in nos specialem virtutem magis operis. Et
si acciderit quod ipse ipse concordet cum ipso auge
bit in virtute sua et opus suum renoua
bit. Et sic acciderit quod ipse sit diuisus
ab ipso minuet virtutem suam et erit secundum quod ipsi
ipse fuerint. hac enim manie sunt visus nos opera
planetarum. Et oportet te scire quod ipsis ipse debebit per
se accidendi vel minuendi in opere primi
si acciderit quod concordet corpus accidentis si autem
corpore primi tamen si unius operabitur alia corpore
quod accidet aliter nichil accidet nec minuet.
P Et alicuius cursum planetarum vim veniunt
accidentia si sunt orientales vel occidentales
aut stantes vel astantes parum nocte. aut
si habent participationem in figura cum signis
accidentia operantibus. H Dicit quod accidentis veni
entis vel tardius. crescat et minuit.
et durat magis et minus secundum rationem eius
quo fuit status planetarum qui dominantur
ubi si fuerint orientales vel occidentales
aut directi vel retrogradi. aut stantes
vel festini siue tardi. et hoc erit si habuerint
participationem cum signis in quibus fuerit
eclipsis aut ille qui dominabitur in eclipsi
et absolute cum signo accidentia significantis.
P Et si fuerint orientales et stantes ue
niet perfectus augmentum accidentium. et si occiden
tales vel sub radiis solis. aut astantes pa
rate retrogradi veniet perfectus accidentium
decrementum. H Vult dicere quod quando sunt
orientales planete sunt fortiores. et propter hoc opus
suum maius erit et magis apparebit. Et quando
fuerint occidentales sub radiis solis sunt debi vel
lioris virtutis et suum opus magis diminu
tum erit. Et similiter quando fuerint retrogradi
quia quando malo modo existunt mala opera
operantur alia manie quam habent propriam. Et
operum virtutes erunt secundum vitia sibi contin
gentia. Nam videmus quod malum saturni et
martis multum crescat quando stant male.
quia bonum quod in eis est debilitatur et muta
tur et de alio modo reuertitur. quia perdit bonum
quod in eis est et malitia sua remanet. Et
est manifestum quod opus planetarum crescat cum habent
magnam virtutem et minuit cum sunt de
biles. Et quando sunt festini veniunt citius

opus suum et tardius quando tardi. Et quando
sunt in angulis augent in virtute accidentis
et citius venit. Et quando in cadentibus mi
nuunt de accidentia et ipsum debilitat. Et
quando in sequentibus angulorum in hoc mediocri
operantur. Et manifestum quod tempus accidentis et quantum
durabit et eius virtus in se prolongabit
et dilatabitur augebitur et minuetur secundum coniunc
tiones et oppositiones que fuerint post eclipsim que
significat accidentis et secundum planetas qui dominati fu
erint in accidente et quantum durabit. Et propterea
inspicias istas res alias et addas in co
quod contingit vel minues sic videns quod
stant et id quod exibit post hoc erit contra
rium. cum tibi in hoc exemplo accidentia dominan
tia miliaribus annorum centenariis dece
nariis et unitatibus. Et que durant die
bus mensibus et horis si intellexisti regulas
quas te docuimus. Et hic intelliges illos
qui loquuti fuerint in accidentibus miliarium
annorum et centenariis et decenariis et
unitatibus qui rectam non adduxerunt
viam. Nam ex eis fuerunt qui solam acceperunt
significationem coniunctionum. et eorum qui dederunt
cuilibet planete numerum sarum annorum et dixerunt
mille annos talis et mille annos alterius
planete. Et nullam horum viam certitudinem habet
quia coniunctiones non possunt operari aliquod fir
mitatis sine duobus luminaribus. quia lumi
na sunt principes super omnes stellas. et nulla
potest absque suo domino aliquam rem firmare
et sine suo mandato. et si firmauerit suo
eo domino eam destruet et aliam rem firmabit.
hoc autem in multis locis manifestauimus. Et propter hoc
omnibus modis omnibus ut coniunctio et oppositio solis
et lune que sunt eclipsalis habent maiorem
virtutem quam omnes alie applicationes. quia sunt fir
ma recta linea. et maiores virtutes
coniunctionum planetarum sunt que contingunt
in longitudine et latitudine. Et propter hoc
ita est eorum quod eclipses habent virtutem ma
iorem quam omnes alie applicationes. quia sunt lumi
na maioris virtutis quam omnes alie stelle
et manifestioris. Et oportet ut ille qui ma
ioris virtutis est sit dominus super illum qui
sic magne virtutis non est. sic determina
tum in prima parte. Et propter hoc oportet omnibus modis ut
mutationes magnas accipiamus a dona
bus eclipsibus cum secundum coniunctio magna
fuit sic determinatum. Coniunctiones namque
planetarum per se debiles sunt eo quod planete debi
liores sunt sole et luna. Et miliaria quitem
planetarum annorum quod illi dicunt est nichil quia nullam
regulam habent nec rationem naturalem. Et propter hoc
omnes qui loquuti fuerunt in hoc dixerunt sine
ratione et sine sapientia. Et illi qui post venerunt
fuerunt eos secuti. Nos autem cum intelliges
verba sapientissimi predicti. faciemus de
tam virtutem in se. Quoniam hic dicitur boni
solum dicere veritatem in tota hac arte naturali.
Et iam determinauimus tibi per glosam manifestam
omnia sua proposita breuiter. Et si voluissem
glosare et aperte monstrare liber multum ma
gnus fuisset. et non steterit secundum in alio tanto
eius quod est. hoc tamen sufficiat tibi quod nostre vo
luntatis est ut intelligas verba huius viri
boni. et cum ea bene intellexeris ibis recte
per omnes partes huius artis. Et oportet ut scias quod
quanto magis legeris librum istum et ipsum
reuiderebis tanto magis intelliges
quia rationem earum que sunt ibi. C. 4. de genere in
quo contingent accidentis. Dixit haly.

Iſtud capl'm ē illō qđ ſequit̄ ad qđ
loquuti ſunt de tp̄e acc̄ntis. q̄ꝫ p̄t
q̄ tradit nob̄ reglas i ſciendo qua ī ōnē
ueniūt accidentia ⁊ alias reglas p̄ ſcien
do tp̄e q̄n accīdunt ⁊ q̄ntū durabūt de
dit nob̄ in capl'o iſto reglas p̄ ſciendo
que res erit illa q̄ accīns illō recipiet.
P Certa maīes pnoſticationū ē q̄
ſcīā dētur in quo gn̄e accīns illō dtīget
⁊ poſſumꝰ h̄ ſcire p̄ ſtatus ⁊ figūas p̄ti
nētes ad ſig̃ in quibꝫ ſūt loca eclipſi
um ⁊ in quibꝫ ſūt plte gubn̄ates ſi
gnū in quo ē eclipſis ⁊ ſigni angli
qui ē an̄ eclipſim. H uult dicē qđ ī re
cipiendo accīntia ſt̄ ipa que ccordāt cū
ſtatibꝫ ⁊ figūis ptinētibꝫ ad ſigni eclip̄
⁊ ad ſignū dn̄i loci eclipſis. Nūc aūt
intelligimus q̄ reglam q̄ p̄ hoc accipe
debemus ē duarꝫ rerꝫ ⁊ una ē ſignum
eclip̄. alia ſigni plte dn̄antis ī ſigno
eclip̄. ⁊ ī ſigno angli qui ē an̄ eclip̄. Et
de hijs que ſt̄ int̄ nos q̄ cū ſigno
eclip̄. ccordāūt. ul' cū ſigno plte do
minātis recipiet accīns. Simili' dt nos
īſpicē in ſig̃s q̄ ſt̄ ī ſigno eclipſis. aū
cū pltā gubn̄ate ⁊ ccedemus ſig̃tōēꝫ
ab oībꝫ iſtis rebꝫ. P Et ſciemus q̄ꝫ
plt̄a ē gubnator hoꝫ duoꝫ locorū
h̄ mō quē dicā. H p̄t̄q̄ dic̄ q̄ gen'
recipiēs accīns ſcīā p̄t a ſigno eclipſi
⁊ ſtell' fixis ⁊ pltis dn̄antibꝫ ī ſigno
eclipſis ⁊ in anglō qui ē an̄ ipm̄ in
cipit nos ꝓ docere quō ſciemus pltā
dn̄antē in ipis locis. P Dico q̄ pltā
qui h̄t mltas dig̃tates in mltis locis
que dixīmus ⁊ hic ē locus eclipſis ⁊

ſignū angli qui ē an̄ eclipſi ſꝫ q̄ ſt̄
applicatōes ⁊ ptinētie dc̄e ⁊ ſꝫ p̄te ptā
onis ſigni ⁊ ſꝫ dig̃tatē q̄ h̄nt. ut ſūt
dn̄i domoꝝ aut t̄gonoꝝ ul' exaltatōis
aut t̄minoꝝ. nā ille ſol' erit dn̄s gubr
natōis. H multe dig̃tates ſtatuum
ccīntaliū ⁊ accīntaliū pltaꝝ ſt̄ iſte. ccn
tales ſūt dom̄ t̄gonus ⁊ exaltatio
ac t̄minꝰ. Accīntales ſūt applicatio ſe
patio. orientalitas aut occīntalitas ul'
maſculinitas ul' feminīnitas ⁊ appꝑ
tio aut h̄ꝛe ptiā patōem cū ſole aut lū
in ſig̃a. vel q̄ ſit cū eclipſi ſup uno cir
culo. ul' ſup duobꝫ circul' equidiſtāti
bꝫ. vel q̄ h̄at ſitū talē qualē eclipſis.
⁊ hoc ē ē cū eclipſi in uno circlō excēdis
qui ſt̄ equidiſtantes orizonti. v. g.
qđ ſit altitudo plte in orizonte orient̄.
x. g̃dꝰ ⁊ altitudo eclip̄ in orizonte occīn
tis x. g̃dꝰ ⁊ hac manē q̄ h̄at dig̃tates
ī anglō qui aſcendit an̄ eclipſi. dig̃
tates ccīntales ⁊ accīntales. Naꝫ ille
erit dn̄s eclipſis. P Et ſi nō inueniē
pltam unū qui eclip̄ ⁊ angli ſit dn̄s
dt ut accipiamus ambos pltas h̄ntēs
tes mag̃ ccordantie cū quolꝫ duoꝝ
locoꝝ ſic dixīmus ⁊ elegimus p̄mo
dn̄m eclip̄ ⁊ ipm̄ ꝓponemus. H Q̄n
accidit q̄ nō ſit locus qui dn̄et ī ſig̃
eclip̄ ⁊ ī ſigno angli qui aſcendit an̄
⁊ accidit ut quodlꝫ hoꝝ ſignoꝝ h̄at
ſuū pltam ꝓpriū dn̄antē ideo p̄ mltis
dignitatis quas ī ipō h̄it dt ut accipi
amus ſig̃ficatōem de ābobꝫ pltis. ⁊
ꝓponem' ſig̃tōēm eius qui dn̄at ī ſig̃
eclipſi a p̄t pltam qui dn̄at̄ ī anglō

qui ē an̄ eclipſi. Et dt ut intelligas
q̄ anglꝰ qui ē an̄ eclip̄ ē anglꝰ qui
h̄t m̄ſurē p loca eclip̄ p motū equino
cij. P Et ſi pltē h̄ntēs dig̃tates ī iſtis
locis fuiūt plēs duobꝫ ⁊ quilꝫ eoꝝ
h̄ūit ī hijs duobꝫ locis dig̃tates eq̄
les elligemus ꝓ ⁊ ꝓponemus illū q̄
ē mag̃ dt anglū ⁊ fortiorē in opere
⁊ de illo hāꝫ. H Q̄n dn̄abit̄ in ſigno
eclip̄ ⁊ in ſigno angli qui ē an̄ ipſuꝫ
mag̃ uno pltā dt ut eoꝝ elligamus
illū qui anglō fuiūt fortiori. Et gn̄ali'
dic̄ ut ſp̄ elligamus eoꝝ illū qui ma
ioris fuiūt opis ⁊ uirtutis. Et ſi ibi eq̄les
fuiūt accipiem' eoꝝ illū qui fuiūt ī ſuo
hāꝫ. Et h̄ mō ſaciem' aſpitiem' ī quo
libet eoꝝ ⁊ nūabim' quot dig̃tates h̄t
de ccīntalibꝫ ⁊ accīntalibꝫ ⁊ illū quē ī
ueīmus plurī dig̃tatū. aut ī anglō ul'
ſuo hāꝫ ul' maiorē h̄ꝛe uirtutē acci
piem' ſig̃tōēm ſi dn̄abit̄ in ſigno eclip̄.
ul' igi ī ſigno angli qui ē an̄. Et hic eſt
finis reglē dāte ī ſciendo pltaꝝ dn̄antē.
Et noīaui h̄ p̄tē. ſine ſole ⁊ luna eo qđ
plta ī cldnat opus ſol' ⁊ luē ⁊ ipm̄ redu
cunt ad operū ſuoꝝ nām. ⁊ ꝓp̄ hoc acci
piemus ſp̄ accīns eclipſis a pltis. P Et
a ſtellis fixis gubn̄atibꝫ accipiemus
ſig̃tōēm ſiīr cū pltis. H vult dicē qđ
adiūgamus ſig̃tōēm ſtellaꝝ fixaruꝫ
que ſūt cū eclip̄ ſr̄ uno circlō ul' cum
anglō qui ē an̄ ipm̄ cū ſig̃tōibꝫ pltā
rū ⁊ ſꝫ h̄ dmiſcebimus totā ſig̃tōēm
eclip̄. P Et q̄ mag̃ nos oꝫ accipere ſūt
ſtelle que ſūt in loco eclip̄. ⁊ in anglō
qui ē an̄ eclip̄ exīntibꝫ ſtellis lucētibꝫ.

H ſtelle fixe lucētes ſūt ille que ſūt
p̄c. ſc. 3. 8. 4. q. magnitudinis ⁊ cū aliqua
hāꝫ fuiūt cū g̃du eclip̄ ī circlō orizōtē.
ul' ī circlō ī medio p̄t eclipſi. ⁊ hoc eſt
ī anglō qui ē an̄ eclip̄. ⁊ ſp̄ cadit occīn
talis ab eclip̄. h̄ebit ui ꝓpriā ī gubn̄ādo
anglū anterioriē ⁊ hoc mō erit ſig̃tō hāꝫ
ſtellaꝝ cū fuiūt cū eclip̄. q̄ꝫ ſp̄ dt ut im
ſceamus ſig̃tōēm ſtellaꝝ fixaꝝ cū illa
pltaꝝ dn̄antiū illas ꝓ q̄ nūꝰ magnitu
dinis fuiūt accepti. P Et ſciemus p̄ro
h̄ qđ inuenim' ī ipō libro cū declarauim'
maīes que ī pltas appent. H p̄rimus
lib ſuus ē lib almageſti. ī cuius g̃ tēt̃ ui
nūāuit p arſmetricā ⁊ geō. quō ſcire
poſſimus p̄ncipalitātem figūaꝝ q̄ appēt
pltis unā r' altius ⁊ ī reſpū ſolis ⁊ lūe
⁊ ī reſpū eoꝝ ad īuīcm. Et tū ēe ſciēs h̄
totū p. g. tractatū. P Et cū h̄ dmiſce
bimus ſig̃tōēm plte que erit ſr̄ hora
eclip̄ cū anglō aſcēntis ul' cū anglō me
dij celi qualicūqꝫ ſit eoꝝ que ī ſeq̄tur
locū eclip̄. H vult dic̄ q̄ oꝫ ut adiū
gamus cū ſig̃tōibꝫ ipis que dn̄ant̄
ī loco eclip̄ ⁊ in anglō anterioꝛi ſig̃tōēꝫ
plte gubn̄antis anglū qui ſequitur
eclip̄ ⁊ ſtellaꝝ q̄ fuiūt in iſto anglō. q̄n
iſte anglꝰ ſe ponet ī loco eclip̄ cū motu
firmamēti p quē fac̄ diē ⁊ nocē. P P̄tq̄
de ſtellis loquuti ū a quibꝫ debemus ſig̃tōēꝫ
accipe iſto mō. volum' h̄ ſequi ī quo d̄
que erūt figē ſignoꝝ in quibꝫ erit eclip̄.
⁊ in quibꝫ erūt ſtelle gubn̄atrices. q̄ꝫ
gen' in quo dtiget accīns ſcīā p̄ot
ut plurimū appetitibꝫ hoꝝ locoꝝ. H vult
dic̄ q̄ debem' inſpicē in ſig̃is locoruꝫ

no q̄ ſūt ſtelle lucētes fixe ...

nō p anglꝰ ... eclipſ.
... angꝰ an̄ eclip ...

in quibus est eclipsis et locorum in quibus sunt partes gubernatores eclipsis et gubernatores anguli antioris et anguli qui post venit quia sub iecta in quibus est accensio sibi recta concordantia cum figuris signorum in quibus sunt partes dominantes ibi et stelle fixe concordantes cum signo eclipsis. Tamen ad figuras anguli antioris vel eius qui per terram sequitur inspicere non debemus. Quoniam Ptolomeus loquutus fuit de figuris signorum gubernatorum et de aliis loquutus non fuit. ¶ Pars tamen quod figure signorum que sunt in zodiaco secundum stellas fixas que ibi sunt fuerint similes figuris hominum erit in genere hominum accensio. Et si fuerint similes figuris bestiarum silvestrium vel quadrupedum accensio erit in bestiis sibi similibus. Et si fuerint similes reptilibus erit accensio in colubribus et similibus. Similiter si fuerint similes figuris bestiarum ferarum erit accensio in bestiis feris hominibus nocentibus. Et si fuerint similes bestiis domesticis erit accensio in bestiis que iuvant sibi homines et de quibus se adiuvant in vita sua secundum speciem cuiuslibet bestiarum unde fuerint in figura sicut sunt equi vacce pecudes et talia. ¶ Hoc quod dixit, ita quod figure que sunt in zodiaco dixit propter figuram signorum quoniam earum sunt que sunt in figura hominum sicut gemini virgo libra et aquarius et prima medietas sagittarii. Et ea que assimilantur quadrupedibus silvestribus sicut leo. Et earum que assimilantur domesticis sicut aries taurus et capricornus et ultima medietas sagittarii. Et earum quedam assimilantur reptilibus sicut scorpio. Et earum quedam assimilantur piscibus sicut cancer et pisces. Et earum quedam assimilantur volatilibus sicut virgo gemini et pisces. Et quelibet harum habet res proprias cum quibus concordat. Quoniam aries concordat cum ovibus. Taurus cum vaccis et bobus. Leo cum omni specie ferarum. Et ultima medietas sagittarii cum equis mulis et asinis. Et capricornus cum capris et capreolis. Et que sunt secundum stellarum fixarum que sunt extra zodiacum signorum in parte aquilonis vel meridiei significant scilicet quedam earum figura de rebus que sunt inter nos illas quarum secum concordat. Sic figura dalfini quod significat pisces marinos. Et sic navis que significat omnia navigia et omnes res tales. Nam hec earum manere qua est significatio signorum earum figurarum. ¶ Similiter figure bestiarum silvestrium que sunt a parte aquilonis significant proprie motus terre que fiunt sine suspectione. Similiter que sunt a parte meridiei significant cursus aeris sine suspectione. ¶ Hi motus quos dixit sunt terremotus et ruina castrorum et villarum. Cursus aeris sine suspectione sunt venti fortes et multe pluvie sine tempore. ¶ Quoniam si planetarum loca que dominantur in gubernamento fuerint cum figuris volatilium sicut est virgo vel aquarius aut gallina seu vultur volans vel alie tales figure accensio erit in avibus illis maxime que comestibiles sunt hominibus. ¶ Hec virgo et aquarius et si formam habent humanam alas habent et propterea significant aves quas homines comedunt. Et gallina habet figuram aliarum gallinarum que inter homines nutriuntur. Figura vulturis est figura austorum falconum et avium fugantium prese alias aves comestibiles. Et propter hoc dicit quod significant aves comestibiles. ¶ Et si fuerint in figuris aliorum natantium erit accensio in piscibus et omnibus aliis animalibus que sunt in aquis.

Et si fuerint ipse figure de animalibus maris erit accensio in animalibus maris et suis navigiis.

Et si fuerint in figuris aliorum maris sicut cancer et capricornus et delfinus erit accensio in animalibus maris et suis navigiis. Et si fuerint in figura aliorum riuorum sicut aquarius et pisces erit accensio in animalibus riuorum et fluviorum fontium. ¶ Hec si fuerint significatores in figura aliorum natantium erit accensio in piscibus et omnibus aliis rebus euntibus per aquam. Et si fuerint ipse figure de animalibus riuorum et fontium erit accensio in animalibus riuorum et fontium et in animalibus riuorum. Cancer et capricornus sunt significatores maris quia figura cancri est in mari. Et capricornus est significator maioris partis maris a parte meridiei. Quia figura aquarii concordat cum aquis currentibus significat riuos. Similiter duo pisces. Has enim figuras sciet potens et cuiusmodi virtutis habent in ipsa parte hic libri et maxime in nono capitulo ubi loquitur de complexionibus stellarum fixarum. Et scies loca figurarum in .7°. et .8°. almagesti et in aliis libris harum figurarum quas sapientes fecerunt. ¶ Et si fuerint in figuris navis erit accensio in ambobus generibus. ¶ Ideo quod figura navis est in mari et in fluvio dicit quod res significat que sunt in ambobus et si fuerint significatores in ea erit accensio in rebus que sunt in mari et in fluviis. Et per hanc manieram scies significatores aliarum figurarum. ¶ Similiter si fuerint in duobus signis solsticialibus et in duobus equinoctialibus erit significatio sua generaliter in statibus aeris in propriis temporibus que habet quodlibet horum signorum. ¶ Hec diximus in libro quod precedit nobis solummodo regulas generales. Nam quando preceptum loqui de regulis figurarum loquutus est de figuris statuum signorum tam bene certitudinaliter sicut accidentaliter dicens quod duo signa solsticialia et duo equinoctialia si fuerint significatores in aliquo eorum determinant quod accidens erit in statibus aeris. Sicut est calor vel frigor aut ventus vel aliis talibus rebus vel aliquis et erit in propriis temporibus signorum significatorum. Si fuerint aries erit in vere et si in cancro in estate et si in libra in autumpno et si capricorno in hieme. ¶ Tamen proprie significatio erit in rebus que nascuntur in terra. ¶ Hec significatores qui fuerint in aliquo horum quatuor signorum quibus determinent quod accensio erit in mutationibus aeris et in temporibus determinant in propriis rebus que nascuntur de terra. ¶ Quando qui fuerint in signo equinoctii vernali significatio sua erit in fructibus arborum qui tunc crescunt sicut in nucibus ficubus et aliis que temporibus istis nascuntur. Et si fuerint in signo solsticii estivalis determinant accidentia que erunt in fructibus qui sunt colligendi et gubernandi. Et in terra egypti erit significatio sua proprie in augmento nili. Et si fuerint in signo equinoctii autumpnalis erit significatio sua in rebus que seminantur et in herbis et talibus. Et si fuerint in signo solsticii hiemalis erit significatio sua proprie in volentibus et eo quod apparet de natura avium et piscium. ¶ Hec radio propter quod quodlibet horum signorum habet suum proprium accensionis quando significatores fuerint in eo eo quod est principium temporis et virtus principii remanet semper in eo quod post venit. Et propterea mutantur res omnes que generantur in quolibet tempore secundum quod principium eius significat. Et hanc significationem dixit Ptolomeus. Hoc dico tamen quod dicit quod quando fuerint significatores in solsticio estivali determinant augmentum in nilo in terra egypti in maioris glosa indiget. Et ylius cum fit de fontibus et pluviis que sunt in parte

nidiei ẽẽ montẽ qui teñs ẽ len. Et nã
ẽ pluuiarũ creſcẽ multũ in pte ubi
uiat huitas ſic̃ in fine hyemis. Et
mã ẽ q̃ q̃n ſol ueiet ad ptẽ a'tõis i
hñbit ps meridionalis a creſcit mea in
ues a pluuie. Et pp h̃ q̃n ſigtores fuĩt
i ſolſtitio eſtiuali a mrãuĩnt huita
tem uigẽ cũ alia huitate ſu a ſit hu
medior ml'tũ in pte meridionali a p ui
h̃t retentia ml'li creſcẽ. Et ſi mrãuĩnt
ſigtores ſiccitatẽ erit õrũi. Silr ſi fuĩt
in pte meridionali res ſignt ſiccitatẽ
ie a te mrãbit q̃ retẽtia ml'li erit pau
ca ml'tũ. Et pp h̃ õt q̃ mag' ppa ſigno
ml'li ſit ſignũ ſolſtitij eſtiual'. Et ſequit'
ipm ſignũ eqnoctij uinal'. Et ſi h̃ duo i
huitate xordauĩnt erit ml'li retẽtio
mag' uaƚ'. Et ſi fuĩnt diuſar̃ maniẽ
rũ erit diuiſa ſz illõ q̃uis res i ſte uir
cutẽ nõ hãnt ñ ſigtores mrãuĩnt huĩ
ditatẽ q̃n fuĩnt in cancro. p h̃ eñi ſare
poſſum' ſtatũ ml'li a oĩum alior̃ ſluuio
rũ uenientiũ a pte meridiei ad a'tõne.
De riuis tñ uenietib; a pte a'tõnis ſari
pt a ſigtorib; q̃n fuĩnt i ſolſtitio hye
mali a in ſigno libre. De ouerſo ſz q̃ẽ in
ml'lo. ¶ Silr q̃n fuĩnt i duob; ſignis
equinoctialib; demrãnt ea q̃ acciderit i
ſcĩarijs a inſtitutis dei. ¶ Hec ẽ alia p
prietas q̃ hñt duo ſigna equinoctij ita
q̃ q̃n ſigtores fuĩnt i eis demrãbũt q̃
q̃ acẽns erit i aere ſibi ptinẽte a platiua
tẽ a i urb; ptinẽtib; ad ſciam a ad ſui
tiũ dei. Sic ẽ ſt eccliẽ xanoz. moſchee
ſarracenoz a ſynagoge a alia loca talia.
Et id q̃d ptinz ad ſruitiũ dei ẽ ſic leges.

Quia duo ſig equinoctij ptq' unũ uer
nale ẽ pñũ augmẽti diei a aliud au
tũpnale pncipiũ augmẽti noctis õt
ut xordet cũ legib; q̃m leges ſt pñ'
ouitatis hoĩum. Et ptq' leges ſunt
xordãte cũ iſtis duob; ſignis õt q̃
q̃ ſigtõ in icõis que i eis acĩt ſit ho
rum duor̃ ſignor̃ q̃n ſigtores fuĩnt
in eis. ¶ Sz ſi fuĩnt in duob; ſignis
ſolſtitior̃ demrãbunt mutões que
acciderit in morib; aiuũ. ¶ Hec ppriẽ
tas acĩt duob; ſignis ſolſtitialib;
eo q̃ minuĩt deco q̃ facĩ equinoctiũ
q̃ uni ẽ hor̃ ẽ calĩ n multũ a aliud fri
gidum multũ a pp hoc õt cũ eis mu
tatio mor̃. ¶ Et ſi fuĩnt in ſig's fi
xis ſignt acẽtia ouingẽtia i zimẽtis
a frugis. ¶ Hro pp q̃ ſig fixa ſignt
frugas a zimenta ẽ pp xordantia z q̃
hñt cũ eis in ſtabilitatẽ a multõe di
co ẽ q̃ regla gñalis i urb; ptinẽtib;
ad quelz platim a ad quedlz ſignũ eſt
q̃ h̃t ſigtõem pp xordantiã quam h̃t
ſcaĩ in aliq̃ maniẽ xordantie. v̄. g̃.
ferri eo q̃ ẽ multũ ſiccũ õt ẽẽ de nã
martis. Et enſis q̃ ĩ inſtruit a ẽ fer
rũ xordat cũ marte potius ptes u
na q̃ ẽ ferrũ alia q̃ inſtruẽ. Et ptq'
res ẽ ita mã ẽ q̃ ſig fixa q̃n ſigtores
ſuĩt in eis h̃nt mrãre q̃ acẽns erit i
frugis a zimẽtis. Ergo ſuĩt ſic edifica
tio uillar̃ a caſtror̃ a domor̃. Et zi
mẽta ſt radices ſic oim; res z̃ uſtantis.
q̃ radix aulz ẽ zimẽtũ ſup quo ſtat.
¶ Et ſi fuĩnt in ſignis duor̃ corpor̃
mrãbũt ea que acĩnt i hoib; a i regib;.

¶ Hro pp q̃ xordat ſig duor̃ cor̃' cũ
hoib; a regib; ẽ eo q̃d ſuĩt omediana
h̃ntia pncipalitatem cũ ſigno fixo a cũ
mobili a ſit nã in eis opoita de natã
ambor̃ ſignor̃ que ſunt ẽẽ ipm. Et
ita ſuĩt hoĩes q̃ cor̃ ſbã h̃t pncipalitatẽ
nẽ cũ oib; alijs ſbijs a pp hoc dixẽ ut
ſapientes antiqui q̃ hõ ẽ mĩor m ũd'.
Cũ q̃ reges h̃nt oĩa gubnare õt
ut hãnt pncipalitatem cũ ſignis q̃ ſuĩt
duar̃ nãr̃ duab; rõnib;. ¶ Una q̃ ſuĩt
humane nẽ que ẽ oib; i eb; opoſita
alia pp partẽ regni q̃d h̃t gubnare i eẽ
õs. ¶ Silr ſi fuĩnt in locis que ſuĩt
a pte hore eclip demrãnt q̃ acẽns erit
in arborib; a in etatẽ iuuentutis a in
zimẽtis. ¶ Arbores xordãt cũ ſigtõib'
que erũt in oriẽte. q̃ ps orientalis ẽ no
bilior a maioris uirtutis uia ẽẽntis.
Silr ẽ pñũ aſcenſiõis ſtellarũ oĩum.
a pp hoc h̃nt õs res ſue nã ſic puiitia a
arbores ad xordãt cũ hac orientali p
pte. Silr xordãt ſcaĩ oĩa pñũ ſic
zimẽta a talia. ¶ Et ſi i medio celi fu
erit ſup t̃rãm demrãt q̃ acẽns eſt in
ſcĩarijs a regib; a in etatẽ medianor̃.
¶ Hsig a ſtelle que ſt i medio celi ſi
tũm magnã h̃nt nobilitatẽ uirtu
tẽ a dñiũ. Et pp h̃ xordãt ſcaĩ ea
q̃ talia ſt ſic ſcĩaria q̃ h̃nt ſup hoĩes
poſſe magnũ a reges a illi de media
na etatẽ qui h̃nt ia ſapiam a expiaz
a trãſiuerunt ac uiderit res multas
q̃m uis cor̃ ẽ ẽẽ ui adoloſcentuz
puor̃ a tñ ſinẽt ppla q̃ ipia ſua cor̃
ſui q̃ ſenſus ſuĩt ſaniora illis ſeniz.

a pp h̃ õt q̃ ſigtores cũ fuĩnt a pte ad
domus demrãnt ſcĩaria reges a illõ
mediane etatis. ¶ Et ſi fuĩnt in oc
cidẽte demrãnt q̃ acẽns erit i mutatẽ
legiũ a ietate ſeniũ a i mortuis. ¶ Hõ a
ps occĩtalis ſigt debilitatẽ a fine lu
cis a ier̃ oĩum demrãt q̃ acẽns erit i
fine ier̃ a ear̃ mutẽ de uno i aliud.
ptõ. aũt dedit nob p h̃s ſilitudies
õs reglãs quib; ſare poſſum' ſbm ac
cidens receptiuũ. a l am dedit nos ea
que ptinẽt ad ſig cũ h̃ri ex pprietatib;
acẽntalib; ſic ẽẽntalib; q̃ cũ ſig ſuĩt
i aliquib; har̃ ptiũ q̃s dix̃ h̃nt pprie
tem acẽntalẽ. Et q̃ ſuĩt fixa ul' mobi
lia. aũt duar̃ nãr̃ ẽ ſua pprietas ẽẽnti
alis. Et õt ut in eccdis hac uia q̃ dedi
tibi. ¶ Quantitatẽ uo ptis in qua o
tinget acẽns illius gñis ſbi itelliges
a quãtitatẽ obſcuritatẽ eclip a ppone
platar̃ ſigtum acẽns ad locum eclipſis.
¶ Hipẽ dat nob reglas p h̃ tam quib;
ſcãm' q̃titatẽ acẽntis q̃ incipiet eo ſbz
q̃ ẽ aũt dedit reglãs quib; ſcimus
q̃ erit ſbm illud incipies. Et dicit q̃
duab; manierib; poſſum' ſare ptẽ a ua
a quãtitatẽ obſcuritatẽ eclip. q̃ ſi lu
minare totũ colopriũ fuĩt ab eclipſi
demrãt q̃ acẽns incipiet totũ gñi. Et
ſi cor̃s luminis fuĩt medietas obſcu
rata demrãt q̃ medietas ſbi gñis
incipiet acẽns a i oib; alijs ptib; itel
ligas iſto mõ. alia maniẽs ẽ accip
ta a ppone locor̃ platar̃ dñantiũ ad
locũ eclip q̃ ſi fuĩnt ũnitis magne
demrãt q̃ acẽns erit in maiori parte

õriẽns

ullius generis et si debilis in minori quam nobis
apparet. Ptolomeus pro eo quod dicit. Postea quia si
fuerint in figuris vespertinis in eclipsibus
solis aut in matutinalibus eclipsibus
lune accidens erit in minori parte ipsius generis.
Et si apposita fuerint super diametrum erit
accidens in medietate generis. Et si fuerint
in figuris matutinalibus eclipsibus solis
vel in figuris vespertinis in eclipsibus lune
erit accidens in maiori parte generis. Hic vult
dicere quod significatores quando fuerint vespertini in
coniunctione eclipsis lune sunt debiles et propter hoc erit
virtus eorum in minori medietate generis. Et
si in opposito eclipsis fuerint erit accidens in me
dietate. Et si in figuris in coniunctione eclipsis
solis matutini aut vespertini in oppositione
eclipsis lune erunt fortes et magne virtu
tis et manebunt quod accidens erit in maiori me
dietate subiecti generis. Ptolomeus cum dicitur tradit
nobis regulam quod cum fuerint debiles erit
in minus medietate et cum fortes in plus.
Et si inter fortitudinem et debilitatem
fuerint mediam ita quod sint in opposito
tenebunt medietatem. Et manifestum est quod quanto
magis crescit virtus sua tanto magis
crescit in subiecto genere. Et quanto debiliores
fuerint tanto minus erit in ipso genere.
Et est similiter manifestum quod quando fuerint in opposito
medietatem tenebunt. Et quando in .2.3.
et quando in .4.5. et quando in .6. 6. C. 8. de
Quantitate accidentis. Dixit Ptolomeus.
...ueniens est quod accidet si erit bonum
vel contrarium et que manifestabit horum duorum
erit et hoc scire potest a natura planetarum guberna
torum dominantium quando accidens fuerit et eorum
commixtione unius cum alio et locis in quibus

sunt. Haly. Ptolomeus dat nobis in hoc capitulo regu
las quibus sciamus accidens si erit bonum
sicut habundantia victualium temporis
accidentis quod erunt eorum et amora aut si ma
lum erit sicut generate plura famosa et mi
nutio victualium. Quorum duorum potest
utrumque sciri duabus partibus. Una a natura
planetarum dominantium. Alia ex commixtione virtu
tis dominantis cum virtute alterius planete
et situ loci zodiaci in quo erit. Pro
sol et luna sunt domini aliorum planetarum ideo quod
ipsi ambo sunt cum omnium operum et guberna
tionis et cum virtutis planetarum dominantium
vel debilitatis eorum. Hin hoc dicto
vult exprimere rem qua dum eclipsis
fuerit accidentia generalia et opus accidentis
est a. q. planetis sine sole et luna et quod planete sunt
fortiores et debiliores propter coniunctionem quam
habent ad duo luminaria. Et dicit ita quod sol
et luna sunt qui eandem rem faciunt naturalem.
Et quando commiscentur virtutes eorum et sit
de ambobus una virtus unusquisque speciei quod
ambo operentur in mundo. Et commiscebitur secundum
ubique alia virtus aliorum planetarum inclina
tur ad virtutem ipsorum planetarum et mediatur
opus duorum luminarium in concordantia virtutis
illorum planetarum et hec virtus est que inclinat
virtutem duorum luminarium. Et propter hoc potest
sciri accidentia a. q. planetis erraticis. quare
opera stellarum fixarum opera erraticarum se
quuntur. Postquam respiciendo est in commi
xtione planetarum gubernantium unius cum alio
quia hec significat accidentia que habent contingere. Haly. Quando
inspicimus in commixtione planetarum guberna
tium unius cum alio hora eclipsis sciemus
que accidentia contingent. Et dicit ut inspi

ciamus ad primam virtutem et ad illam que
vincit et quod eam preponamus et quod aliam
virtutem sequentem eam in dominio et virtute
post eam ordinemus. Quoniam accidentia eclipsium
sunt divisa per regiones et per loca. Et post
quod divisa sunt sunt divisi planete dominantes
in qualibet regione sicut ante diximus. Et propter hoc
oportet ut qui vincit in una regione sit ab
eo diversus qui vincit in alia. Et propter hoc
expedit ut nobis determinent opera cuiuslibet
planete per se quando ipse solus fuerit gubernator
vel si in commixtione vincit virtus sua. Pronos
autem incipimus declarare proprietatem operis
cuiuslibet q. planetarum erraticorum et unum generale
dicemus ut bonis ibi preponemus. Omnis
enim quod quando nominabimus complexionem alicuius
q. planetarum oportet te scire quod opus suum est concor
dans sue nature sive sit ipse planeta nominatus
in suo statu in se sive in eo quod aliqua stel
larum fixarum sibi adsimiletur vel que assimilatur
alicui loco zodiaci signorum sicut potuimus
nominare naturas et status suos si stelle no
men aliquod non habent. Hic vult dicere quod opera
planetarum erraticorum sunt ea que cum sua natura
concordant cuiuslibet eorum secundum quod dictum est in .4.to
capitulo precedenti. Et opera cuiuslibet stellarum fi
xarum sunt opera planetarum erraticorum que sunt
de complexione sua. Et quod opera cuiuslibet gradus
zodiaci signorum sunt opera domini illius loci.
et opera stellarum fixarum que sunt in illo termino.
Et manifestum est quod quando dicemus opera cuiuslibet
erraticorum per se erunt sicut diceremus omnia
opera stellarum fixarum et omnium graduum zo
diaci signorum. Et cum tanto quantum hoc
dedit nobis quicquid expedit nobis in
sciendo opera corporum celestium. Et poti

mus scire opus cuiuslibet earum quando sciemus
in quo loco est sive sciamus vel nesciamus
nomen suum. Quia postquam sciverimus opera
pertinentia ad quodlibet eorum non est necessarium scire
nomina. Postquam autem inspicimus in commixti
onibus non oportet solum inspicere in complexionibus
erraticorum unius cum alio sed aliud oportet nos
inspicere commixtionem quam communicant cum stellis
fixis et locis zodiaci signorum sicut mina
uimus proprietates quas habent cum planetis.
Haly. Quando inspicimus commixtionem virtu
tum planetarum dominantium oportet nos commiscere
secundum virtutes planetarum cum quibus se aspi
ciunt et virtutes stellarum fixarum que cum
eis sunt et virtutes graduum signorum in quibus
stant et virtutes domorum in quibus sunt
et postea inspicimus medio quod adiungit
de commixtione harum rerum donec sciamus quod
significatum habebit. Et ista accidit per mixtionem
omnium harum virtutum quam diximus commi
xtio una per se. Et cum sciemus istam com
mixtionem scire poterimus quod accidens contin
get. Et oportet te scire quod res tota iacet in
sciendo formas commixtionis unde opi
nemur. Et hoc scire grave est multum
quoniam expedit ibi magna acuitas in
tellectus. magis ... ingenii. magni
usus. Et scire naturas simplices qualibet per se
et de modo quod homo met de suo ingenio sci
re valeat mixturam. Et quamvis hoc sic ... per
hoc sciendo sciemus ... naturam plane
te vincentem et minuemus inde quantum
est de natura stelle fixe que cum eo signet. Ali
si concordat secundum addemus et ita debemus
facere in re que composita est minus naturis.
nam addemus per unam et per aliam minuemus.

p̃io

⁊ i ſpūtaciꝰ p̃cta q̄ ē io q̄ꝺ remanāt: ⁊
iudicabimꝰ ab ħ mō ſaciemꝰ ea q̄ acci
dent p̄ iūctiones corꝝ celeſtiū. P Et ma
ſi ſatīnus fuīt dn̄s gubn̄atoīs ſolis
gn̄alr̃ ea erit dapni q̄ꝺ accidet ꝓꝓ fri
gus. H Nā ſatūī ē frigus magnum
ualde q̄ꝺ de tempāmto exiuit. Et ꝓꝓ
ħ ſūt opa ſua ⁊ oīs rei anticiōnis eā
ſua nā dampnatio que uēit ꝓꝓt ma
gnū frigus. P Et pdicāre ſui opus
ꝓꝓiū ſi acēis fuīt ī hoīb; erit dolue
tus infirmitatū longarū ⁊ phȳcorū
⁊ ceſſ̄s ucē ⁊ ipedim̄ta ꝓꝓ curſus huioꝝ
q̄rtane paliſis anxietates dolores re
nis ⁊ mortalitates illis in ac qui in
traūnt idies. H Ipe dix̄ nob ꝓꝓop̄
gn̄ale ſatin. ⁊ dixit q̄ dapnū eēt ꝓꝓ
magnū frigus. p̄ea diuiſit nob hanc
ſūmā dicens q̄ꝺ ſi dapnū fuīt ī hoīb̄
erit ita ⁊ ita. Et ſi ī beſtijs erit ita ⁊
ſi ī aere erit ita ⁊ totalr̃ ⁊ ſig̃ebit p ſe
rē unā ī quolȝ ſbo ſm̄ actīs q̄ ſ̄ ꝯita
poſſit recipe. tanta fecit ī quolȝ pl̄tes:
q̄ꝛ ꝓ cedit nob ſui gn̄alē op̄. p̄ tn̄ oō
diuiſit ſcd̄ q̄ ꝯcordet ſcd̄ eā aliq
mā. Hec gloſa ē gn̄alis ⁊ p̄ncipal' oī
b; pl̄tis ⁊ ſtell' fixis ⁊ oīb; p̄tib; zodi
aci ſignoꝝ ſic determinamꝰ. Tn̄ ī ħ
loco nolumꝰ ħ ūba p̄tō gloſare di
centes q̄ determinatū ē ī marte phȳce q̄
egritudines lōge ſūt ꝓꝓ fri̅tē ⁊ ſiccita
tem ⁊ ꝓꝓ huōres m̄lic ⁊ flegme. Et pti
ſica de q̄ dix̄ ē plaga plōnis. Et defec
tio ē ſicut dyabetes fluxus ⁊ fames
canina. Et q̄ dix̄ ipedim̄ta curſus ⁊
huioꝝ reumaticā frīdū. Et q̄rtane ſi

uit ꝓꝓ m̄liā q̄n putreſcat. Et ħ oīa
ꝯtigunt ꝓꝓ fri̅tates ⁊ q̄ꝛ m̄bra radica
lia infirmāt̄. Et ſi infirmitas dyabetes
quā q̄ ſit ꝓꝓ calefactōem infirmāt̄ m̄b̄
radicalia ꝓꝓ elligatōem infirmitatis.
⁊ ꝓꝓ magnā defectōem ħ ei accīt ꝓꝓ nā:
ſaturni de cortis de dolore ac morte.
Quia m̄a ē q̄ q̄n m̄lia ſupat ī corꝝ hoīs
pſonā hn̄t tales infirmitates ꝯtig̃e
quales iſte. Et ſic uirtus m̄lic facit ta
lia qualia hec ſunt ī hūano corpe eū
ibi ſuphūndabit. ſic uirtus ſatīnea
ſupat calefac̄ ī mūdo. Et p̄t̄q̄ facit au
das fac̄ carīſtias ⁊ inetu aliū minutōes
obſidiones uillaꝝ ⁊ ciuitatis. Et p̄t̄q̄ rē
ſue ē fac̄ fig̃e ⁊ expūteſcē fac̄ extirpa
tōes ⁊ deuictōes annonarīs ⁊ deſbāta
tas ⁊ talia. Silr̄ q̄ꝛ etas ē ultīa rē fri
gide ꝯt ħ p maiori p̄te ꝯtingat ī hoīb̄
qui ultīe ſūt etatis q̄n illo tpr̄e ſūt
ꝯcorditā eū talib; ūtutib; q̄le ſūt iſte.
⁊ ħ ꝯcordantia que pūeit ꝺ nāꝫ ſatīn.
Et tn̄ ſ; ħ ꝯſidabis oīa alia ꝯcordātia
eū cordem. P Et ſi fuīt ī beſtijs q̄b;
pſituīt ſ̄ hoīes erit dapnū īcis ſicut
ut plīmū m̄iāt̄ ⁊ que ibi fuīnt recipi
erit ī corꝛb; ſuis ꝓꝓ infirmitates que
ſ̄ ꝯtigent ⁊ hac rē acent hoīb; ſruēti
b; ſibi de illis tales infirmitates q̄ib;
pierēt. H Beſtie quib; uiūat ſe hoīes
ſūt beſtie p equitādo ⁊ aſini ⁊ cameli
bones ⁊ uacce ⁊ talia. Et q̄n uirtus ſa
turni uicit ī q̄b; hui mūdi fac̄ in
hāꝝ beſtiaꝝ corꝛb; de dapnū ueniens
ꝓꝓ fri̅tate ⁊ huōre m̄liaꝝ ⁊ ꝓꝓ ſiccitatē
⁊ curſū hūoꝝ ⁊ ꝓꝓ ħ tales beſtie mori

ant̄ ⁊ minuūt̄ ⁊ ſoluent̄ de ſuis corꝛb;
fumoſitates ⁊ mali huōres. q̄r ſic ꝯ
tiget malū hoīb; ſuientib; ſibi d̄ ipis.
P Et ſi fuīt in ſtatu aeris ꝯtinget fri
gora mag̃ medeo ⁊ magne gelate ac
nubes ⁊ p tale ſtatū ſi accidet ī hoīb;
mortalitas ⁊ corruptio aeris. nubes
ſpiſſe uibratura grandines ⁊ magne
niues male ac dapnoſe. gn̄abuntur
reptilie m̄lte hūane rē nocētes. H Eoꝝ
ē q̄ q̄n nā ſatīn uicat in aere multūȝ
⁊ forte inhiabit illū ⁊ ꝯiugent ei oēs
ptes ſue ⁊ inde reſoluit̄ de fuōſitate
illa. Et ꝓꝓ ħ ꝯt gelata nebula ⁊ nubes
ſpiſſe uibratura ⁊ niuis ſicca ⁊ ħ totū
ꝯt ꝓꝓ inclūſionē fumoſitatū eo q̄ pu
treſcat aer. Et q̄n putreſcat ecī ħ ꝯt mō
talitas corruptōis aeris. Et gn̄ant̄ ꝓꝓ
ſuas ſupfluitates que ꝯiugūt̄ ī eā
reptilie m̄lte nocētes. ſic colubres ⁊
alatraues muſce guſane formice ⁊
mures ⁊ talia. Gn̄alr̃ ei dico determinat'
ee ūn̄ talia ꝯtingūt̄ ī nub̄ ariſtotil'
q̄n loquutus fuit ī mēs ⁊ alioꝝ ſilic
phȳcoꝝ. Et ē m̄a q̄ ē aer ī tali ſtatu
fuīt talia fiūt ee ī oīb; que ꝯphādit
ſ; q̄ ꝯplō ſua ē. Conueīt tn̄ q̄ ꝯpōs ac
rem nālem ī quolȝ tpr̄e ſibi ꝯueienta.
q̄ꝛ q̄n ſatīnus talia m̄iāt ⁊ tpr̄e fuīt
eſtiuale calor eſtiualis remouebit ⁊
deſtruet multū de dapnis iſtis. Et ſi
tpr̄e fuīt autūpnale augebit dapnū
ꝓꝓ fri̅tate ⁊ ſiccitatē tp̄is ⁊ ita uidi
cabis ī alijs duob; tpr̄ib; ānī. P Et
ſi fuīt ī uiuis ⁊ ī man accidet ī hijs
in quib; ambo participatōem hn̄t aer

hyemalis ⁊ ſb̄inſio nauiū ⁊ pīclm
eundi p mare. ac deſcs piſcaꝝ ⁊ coꝛ
corruptio. H Ipiee p̃tō. quō rē ſeq̃t̄
ſp nālē ⁊ nūq̄ inde hora aliq̄ ſepitur:
q̄ꝛ p̄t̄q̄ ſatīnus opat̄ ī aere eā q̄ p̄dixit.
m̄a ē q̄ q̄n ꝯmiſcet̄ aer eū fūoſitate
q̄ erit de mar ⁊ niuis fiet ex hoc aer hy
emal' ⁊ ꝓꝓ torm̄tū uentorū q̄ꝺ fit ex
ħ q̄ꝺ accīt ſb̄inſio nauiū ⁊ pīclm na
uigādi p mare. Silr̄ aq̄ m fri̅bē m̄l
tū q̄r morient̄ piſces ⁊ ꝓꝓ frigus q̄ꝺ
icludit huōres ī ſuis corꝛb; corrūp̄
tur ꝯplōnes ſue. P Et ī man ſolū ac
cidet retentie magne. Silr̄ riui creſcet
ſupꝓme multū ⁊ aque erūt corrupte.
H Eū ī icludit̄ huiditas que dña
nedit ſient ideo retentie magne ⁊ riui
ſilr̄ creſcent ꝓꝓ fumoſitatē huidam
que ꝯiugit̄ ī aere ⁊ q̄n ꝯiugit̄ huita'
ꝓꝓ frigus aeris fiet inde m̄lte plu
uies ⁊ niues q̄r riui hn̄t m̄ltū creſc̄.
Et ē m̄a q̄ aque riuoꝝ corrūpūt̄ q̄n
aer ꝯphendos eas erit corruptus ⁊ ꝓꝓ
ħ erūt aque male. P Et accidet ī fruc
tib; tre minutō ⁊ dapnū. ī illis marc
qui neceſſ ſ̄t hoīb;. Et dapnū q̄ eis ꝯt
erit de guſanis ⁊ locuſtis ul' ꝺ pulꝫon
ſiue mag̃ pluuijs. aut magno fri
gore ⁊ ſilib; ⁊ ita q̄ accidet ꝓꝓ ħ grādo
tēpeſtas que erit eā ⁊ ocō q̄ m̄lti hoīes
morient̄. H Fructus ūc qui ſ̄t hoīb;
neceſſ ſ̄t. triticū. ordeū. uice ⁊ talia ⁊ lam
q̄n ſatīnus infriat aerē ſupꝓme de
bilitat̄ calor nālis q̄ ē ī fructib;
⁊ nā nō h̄t ūtutē eū q̄ ea eos ꝯplcat ⁊
ducat ad ſuū ſtatū ⁊ accidit eos frigus

iman

si frigidū fuīt tpr̄. Et alia mala sicut
grillam locuste ⁊ mures qui comedēt
carpendo ⁊ destruendo ipsos. Silr̄ ppt̄
magnas pluuias crescūt riui ⁊ destruēt
⁊ auferēt de illis magnā ptē. Et pp̄ h'
oīa expedit ut sit minutio magna i
fructib3 t're ⁊ maris in hijs q̄ sūt hoīb3
oportuna q2 sūt mag' tempata. Nā h'
corrūpunt mag' pp̄ distempiē aeris
q̄ ea q̄ nō sūt tēpata. Et q̄n talia disp
na sūt sic ista. cōtinget p' res supdcās
ut ueniat magnus defcūs uictualiu3
⁊ fames pp̄ q̄ mlti hoīes moriuntur.
Nūc aūt inspicias quō una res aliā3
sequit'. p' hanc eī reglā iudicabis in
hac arte. ⁊ pp̄ h' ōt ut sis acutus ⁊ bn̄ i
telligēs ⁊ q' cognoscas q' ea q' iudica
bis. nec iudices ire q' nō sit isto tpr̄.
V'. g'. si g' signō saturni accidet i tpr̄ quo
nō sūt messes tritici ōt ne iudices
sup triticū eū aliq̄ha' re. ¶ Et si
in tpr̄ sol fuīt dn̄s gubnatoris faciet
res oēs crescē. ¶ Hec ē suū opus gn̄a
le. q2 cōplō sua ē calā huida ⁊ tēpata sic
ipa p' te temp̄atiā nā caloris ⁊ huidita
tis q' do fuīt eū tēpamto ē fac̄ res oēs
crescere n̄ales. ¶ Et opa sua ppa i sūt
in hoīb3 erit in eis exaltatio dignitatū
bonus status. hūānitas ⁊ uictualiu
um. salus ⁊ pax. augmētū ⁊ addictō
rez q̄ necc̄ie sūt hoīb3 ⁊ sanitas coꝝ
⁊ spūū ⁊ gradia dona regū ⁊ augm̄
tum fcōꝝ regū ⁊ coꝝ nobilitas ⁊ hec
corā nobilia ⁊ grandia ⁊ gn̄alr̄ fac̄
ēem bonā fortunā. ¶ Hodie ē q' q̄n ui
cat uirtus iouis ⁊ dn̄abit i gubnatōe
mūdi q' faciet melioratiū ⁊ acrescere
status hoīu3 ⁊ coꝝ dignitates extolli.
⁊ t'ra fructificabit mltū ⁊ hoīes pa
cem ⁊ salutē hēbūt ⁊ mltiplicabū
tur oīa q̄ sūt hoīb3 oportuna sic alia
⁊ fructus t're ⁊ i suis cōrib3 dabit sa
lutē ⁊ fortificabūt coꝝ corda pp̄ ma
gnas diuitias q̄s hēbūt ⁊ pp̄ h' erit
magni ⁊ dabūt dona mlta ⁊ oīa q̄
dixi p'ea. pp̄ tēpamtū iouis ⁊ suorum
operū bonitatē. ¶ Et si fuīt i bestijs
de quib3 iuuat se hoīes mltiplicabū
tur ⁊ acrescet mltū ⁊ alie de quib3 se
nō iuuat morient ⁊ corrūpentur.
¶ Hec bestiaꝝ de quib3 iuuat se hoīes ē
cōplō ēē cōplōne tēpata q̄n ē cōplō i
mltū ēē hūānā ⁊ pp̄ hoc crescat ⁊ p' sic
uirtute iouis q̄ fac̄ oēs res crescē ⁊ est
cōens rei cui3 tēpate. uł que sit ēē tē
pamtū ⁊ pp̄ tēpamtū qō faciet ⁊ ista
uirtus putrefactio ⁊ corruptō remo
uebit ⁊ abaciet ⁊ nō erit ico pro
nutrimento malas bestias ⁊ nocentes.
nec aliq̄ reptilia. q2 tēpata ē cōtra nā
talium bestiaꝝ. Et pp̄ hanc cōtrarietatem
q̄ in istis reptilijs accidet morient
⁊ minuent. ¶ Et ōt q' aer sit tēpat
factor salutis huīo ⁊ mltoꝝ uictoꝝ
⁊ fructus qui nascent de t'ra proficiet.
⁊ naues maris sane ac secure nauiga
būt. augmētū uiroꝝ tēpamtū erit hec
maria ⁊ fructus t're ⁊ oēs res alie pfi
biles erūt huī maria. ¶ Hec tēpamtū
aeris ē q' recipit pmū opus a uirtute
iouis cū ipe gubnator ē ⁊ donat sa
lutē pp̄ tēpamtū aeris ⁊ mltū uenit

sūt pp̄ n̄alē calorē iouis q̄ dissoluit
huiditates spissas cōgregatas i aere li
perans eū. Et pp̄ hoc fuīt ppē uetū aer
a. eo q' saniores sūt. huiditas n̄o aeris
ē q̄n uirtus iouis ppē opat' huiditā
taz. Et p' fcōs fructuū3 puenit pp̄ tēpam
tū aeris ⁊ iouis i uirtute dās ēēm hun
dantiā ⁊ diuitias. Sccitas n̄o uiu3
uenit pp̄ tēpamtū aeris ⁊ bonoꝝ uetos.
Et augmētū uiroꝝ ē q2 iupiter dissoluit
huiditates que cōiūguīt i aere tēpate ⁊
pp̄ h' erūt pluuie de bona maria tēpa
te ⁊ qualeS erūt pluuie tales erūt ri
ui. Quāūt dixi alia talia uult dicere
q' oēs res pfitabiles mltiplicabūt ⁊ ac
scent ⁊ nocentes minuent. q2 quilib3
planetaꝝ q̄n uiat fac̄ crescē ⁊ mltipli
care res oēs cōcordantes ⁊ destruit sui
cōtrarium. V'. g'. saturnus fac̄ crescē res oēs
ipedientes hūānā nām pp̄ frig' ⁊ sup
fluitates huīoꝝ. sic ea que hn̄t sapo
rem ⁊ odorē malū ⁊ oēs res cōtrarias sibi
dāpnat sic ea que hn̄t odorē ⁊ sapo
rem bonū. Jupiter ⁊ pfitabilia fac̄ ea q̄
fuīt pp̄ tēpamtū ⁊ dāpnat oīa cōtrarī.
Et hec ē ma... opis cuiuslibet planete.
¶ Et q̄n mars solus fuīt gubnator
eā erit gn̄alr̄ oīs dāpnū q' fit pp̄ sicci
tatē. ¶ Hec ē opus uile martis ⁊ ui3
mētiū mns ī ppa pte q̄ opus siccitatis
martis calorem sequit' forte ⁊ ualde
⁊ fuīt pp̄ cōplōnē suā tales mores q̄
les fiunt pp̄ colam q̄n supabundat
in corde ⁊ cerebro. sicut ē ira magna
stultitia ⁊ ueloctas. ¶ Et opa sua
ptīcularia fiūnt in hoīb3 accidet int̄
eos lites plia ⁊ guerre mlte int̄ se ⁊
ꝓximos suos. captiuitates ⁊ furtus
int' hoīes ⁊ ira pncipū ⁊ cōtinget ali
quib3 hoīb3 mors subita ⁊ infirmi
tates febrium ⁊ tiana ⁊ spūtē sāgnē
ac mors ipetuosa cū magno piclo.
Et h' accīc ppē ietare fimus a colosee
ne. Et aliqui recipiet dedecus ⁊ uio
lentiā de suo ac supbiā ⁊ exibūt de
sua lege ad aliā cōtra eā igniēs ⁊ erūt
unus cū alio se concedet robare ⁊ isti
die cammoꝝ. ¶ Hic uult dicē q̄ō q̄n
uirtus martis uiat i mūdo ⁊ fuīt
gubnator spēc suus mouebit uim
ire. q2 res ē q̄ fit pp̄ siccitatē ⁊ calorē.
Et pp̄ h' erit int̄ hoīes plia ⁊ int'fec
tiones ⁊ eis h' accidet captiuitates
⁊ furtis aliquoꝝ ⁊ ipetus i hoībus.
⁊ sup h' nascent pricipes ⁊ silr̄ recipi
ent aliqui dedecus ⁊ supbiā. Quāt
aūt dixi q' h' accidet int̄ hoīes ⁊ suos
ꝓximos malū ē pp̄ martē qui nūc
intendit. Et si applicauit satno opi
būt utiq3 ingentē cui signō ē una3
mali maie q' erūt lites ⁊ cōtentōes
int' unū ⁊ aliū3. Et pp̄ h' dixit hermes
q' lites fiūt pp̄ cōiūctōem duaꝝ in
fortunaꝝ unius cū alia. si applicatō
ipa fuīt tpr̄ significatōis generalis.
Et dicē q' illi de t'ra martis alios su
pabūt. eo q' uirt' ire ⁊ audacia erit
in eis ⁊ uirtute ac dolores erūt mag'
in hoīb3 ⁊ gentib3 t're saturni pp̄ uim
suā que talia fac̄ in eis. Hec eī dem
cōdictōib3 indiget. ⁊ iā expedit ut i
spiciamus ad signatorē cuiuslibet sorte. Et

illa cui ſigtor fuīt fortuīatis uicet.
Et illa cui ſigtor erit debil' ꝯ iforma
tis erit uicta. Et igis quē faē mars ut
reuilit ptō. ē. q mouet ih mixto uires
ignis. Et pp gnerās que erūt it hoīes
ꝯbinet. ſ. nīſ loca altius. Q aūt pam;
ꝯ quel; hoīem ꝯcopib; in artis ē ſic
ad uētus mortis ſubite abeo, p eo m̄t
finiendo. aut ꝯbinendo. ul' p iſirmi
tatib; acutis. ſic p apoſtematib;. aut
febrib; mltū acutis. Et h' oīa ſequit̄
mortes ſubitas ꝯ talia qualia hec ſūt
opa martis i hoīb; qn̄ ſigtor fuīt ipē
ſolus. Q ſi cū alio plīa ptiapatione
hūīt eī ſigtō erit ꝯ poitā, p ut dixim'
p illa h̄ ītetis cū loquutus ſum̄ d' ſūe
martis cū ſaē. q gn̄doni accidetur.
P Et ſi fuīt in ſtatu aeris accīt calor
magnus uentū calidi corrupti ꝯ mor
taloſ tēpeſtates ꝯ tadoij ac radius q
dōs ē caniſtō ꝯ puiatas pluuiarum.
h Magnus calor aeris ē inflāmatō
uirtutis martis. Et ſi fuīt eſtiuo tp̄e
accidet calor i aere qui nocebit cor
b;. Et ſi fuīt tp̄e hyemali frig' pau
cū eius ꝯ ꝯtiget i aere un' calor acci
talis qui eū corrūpet ꝯ aer corrūpet
cor que ꝯ ph'endit m̄ltiplicabuntur
mortalitates paruas pctes. Et ſi fue
rit tp̄e autūpnali accīt pp fūōſitatē
ſiccas res multe. Et ſilr' pp uirtutē q
ꝯſumit ꝯ deſiccat fūōſitates huīdas.
Et pp h' pluuie pauce erūt ꝯ mltiplī
cabunt̄ uētī calidi mīdionales fortes
cadet coruſcatōes ꝯ coruſcatio q̄ dī ē
caniſtō ꝯ ē coruſcatio que cū cadit i

ueniē cū uiolētate mag' ita q' ſcidit
corpā dura que inuēit aūt ſc ꝯ n̄ ſcidit
leuia ꝯ porosa. dr̄ eī q' ſcidit aurū et
metallu; in burſa ꝯ burſā nō pp ma
gnā uellocitatē q̄ ucit. P Et ſi fuīt i
mari accidet ſb m'ſio nauiū feſtina t
ualde pp uētos ꝯtrios ꝯ diūſos. aut pro
ruſcatōes ꝯ res tales. Et ſi fuīt in uus
accidet aq̄r minutō ſiccabūt fontes
ꝯ corrūpet aq̄ que bibendā ē. h Nauī
um feſtina ſb m'ſio erit pp uirtutē mar
tis qui faē uētos grandes ꝯtrios mo
tuū ꝯ appbūt ꝯ coruſcatōes q̄ cadēt i
naues que ipſis ꝯburet. aut ꝯtrent
marinarios in manib; fluctus. Et ꝯt ut i
telligam̄ actō ſuo n̄ dix ꝯ ptes tales.
q' accidet fractio nauis p imimicos ul'
cū ꝯburent. aut accidet m̄t cos de nam
lijs ꝯtentio pp q̄' hēbūt cū frangē. an
nutio n̄o aquar ꝯtiget pp uirtutē mar
tis qui ꝯſumet fūōſitates huīdas. ꝯ pp
h' pluuie minuent̄ que ſt m̄a riuor
ſiccabunt fontes. Et accidet i aquis bi
bendis ex martis uirtute qd' bonū ꝯ ſb
tile corrūpet aq̄r ꝯ diſſoluet paulati ꝯ
remabit ſpiſſū ꝯ turpe. P Et ſi fuīt i
hijs que neccīa ſūt hoīb; ſic in alib; ꝯ
uegetabilib; accidet ieis dāpnu; ma
gnū ualde. fructus eīc minuēt ꝯ cor
rūpent. aut p ignes qui eos ꝯburet eos.
aut pp peſtilentiā locoſtar. ul' qd' ani
cadent q' hoīes ſcinuēt de ipſis pp ma
gnos uentos. aut igis cadet i locis qb;
gubnant̄ qui eos ꝯburet. h Diminutō
que ꝯtiget in alib; de quib; uiuat ſe
hoīes erit pp corruptōem aeris ſiue pp

putrefactōe; q̄ erit i eo. ul' pp calorē ma
gnū deſtruetū n̄. Et ſilr' pp uirtutem
martis qui gn̄abit in eis īfirmitates
acutas. Et cū m̄ē q' pp uirtutē marti'
fiet in aere putrefactio q̄ gn̄abūt alia
mltā nocentia q̄lia gn̄ant̄ pp putre
factōes acutas. ſic locuſte ꝯ talia ſūt
tatis eīc dāpnabūt ſi accidet eis calor
magnus in p'n̄ qn̄ fuīt ꝯ pp defīm hūō
ris ſiccabunt̄ ul' cadet. ſiue pp locuſtas
minutas q̄ eos comedēt ꝯ deſtruēt. aut
pp magnos uētos qui eos ꝯtunēt ſiue pp
magnū ul' calorē ul' ignē q̄ eos ꝯburet
iſtis gn̄arijs. q unus cū alio calefiet ꝯ
calor aeris fortificabit̄ un̄ calefiet et
dāpnabūt̄. Tu aūt iſpiciās ad ptō. q̄lite
uadit dexit una que ſequit̄ aliā ꝯ ita
fatias de hijs que certificaīt ōbra ante.
P Et qn̄ uenus ſola fuīt dn̄a gubna
tōis gn̄alr' ꝯ ꝯtiget p eā talia q̄lia ꝯti
gunt prone ꝯ cū hijs accntalia ptinē
cia ad uinium i. h Opus ueñis ualē et
ptū ꝯcordat cū opē iouis in tēpamto. i.
q ipā inclinata ē ad femitatē ꝯ opus
iouis ad maſcūlinitatē qm̄ iopē ueñis
uiat huīdis. ꝯt eī te intelligē qn̄ dixō
tal' q̄litas ē ꝯplō tal' plīt ul' tal' ſtelle
q' hec dico eo q' uirtus illius plīt ge
nerat rē talē in aere que ē int nos. aū
i aliq̄ ul' i alib;. Q aūt dix q' huīditas ui
cit in opē ueñis uult dicē q' ut' ueñis
gn̄at ī ſus huīditatē mag' q' ſiccitatē.
P Si opus ſuū ꝯpriū ꝯ pclare fuīt in
hoīb; accidet eis exaltatio dig̃tatū et
honor gaudia boni ſtatus. melior aūt
tū ꝯ iugior m̄ltitudo filior. laus ꝯmu

glor oīum. augm̄tū diuitiar. m̄aui
tatū bonū ꝯ liptoū ꝯ boā uolūtas i
frīs legis. i groſſabūt corpa cor amica
būt̄ cū pricipib; ꝯ ꝯſcēabunt ſciam.
h Femīnitū ē q' n̄a ueñis faē res creſcē
ſic faē n̄a iouis n̄ q femīnitas uiat i
ea. Et p'tq' ē ita exaltabunt hoīes ꝯ di
ḡtates hoīu; ꝯ accidet ꝯiugia multa ꝯ
bona ꝯ gn̄o filior ꝯ augm̄tū diuitiar
ꝯ pp h' manutenebūt ſe hoīes p ulcro
mō ꝯ liptō ꝯ erit boā uolūtas īt legis
pp femitatē que uiat ī uirtute ueñis.
Et pp h' erūt hoīes humiliores ꝯ obedictio
res ꝯ p hoīes benignos hūt in aīa. ꝯ in
groſſabūt̄ cor cor pp huīitatē cū tēpā
tia q̄' faē uenus. Et pp exaltatōe; dig
tatū ꝯ femiñitatē ueñis hoīes gaude
būt̄ cū pricipib; ꝯ ꝯſcēabit ſciā. P Et
ſi fuīt i aere accidet i eo uēti tēpati ꝯ br
miditāla nutrimta ꝯ erit liptō hoī'
ꝯ clarus. h Q uia uiat i aere fūōſitā'
huīda que multū nutriet res oēs. ppt
q' hēbunt creſcē ꝯ fient. pp hec uētī tē
pati huīdi nutritiui. ꝯ erit aer tēpatus
ꝯ bonus. P Et ſi fuīt i aquis gn̄ maīb' ſi
faciet mltas pluuias. ꝯ naues hn̄ ꝯ ſe
cure nauigabūt ꝯ mltū i inamoniis
lucrabūt̄ ꝯ riui mltū creſcent. h Q ua'
ē q' qn̄ n̄a ueñis dn̄abē faciet mltas
fūōſitates huīdas cū tēpantia q̄ in
uanit iuuēs ꝯ nutritiuas. Et pp h' erūt
mlte pluuie quib; riui hēbūt creſcē
ꝯ aq̄ faciet res oēs pficē ꝯ pp tempantia;
aeris cū forma ueñis ibūt naues ſe
cure mltū ꝯ ſalue p maria ꝯ mltu; in
inamonijs lucrabunt̄ ꝯ mare iurcb;

ſiciuib; ⁊ in camonijs ⁊ aromaticis
put ſt ſpēs bone ⁊ odoriſere ⁊ p̄m pre
ciati ple ⁊ lapides p̄ciosi ⁊ talia. P Et
ſi fuit in alib; de quib; pſituit s hoi
nes ⁊ i fructib; ppue ḡre debuit mlta
dōuic̄ ⁊ bundantia .i. pſitiet hoi
de illis. h ec ū c̄ q̄ qn̄ nā ueñs ac
cidit i alib; pſectib; alia nocētia
mimuent. Et ſic dab' aulz plt aug
mtā in reb; acordantib; cū eo. ⁊ mi
nutōem ī hijs que ſecū diſcordāt.
P Et ſi marius ſolus fuit dn̄s gu
bn̄atōis gn̄alr ſi iuoluet cū nā ali
cui' alior plt acordabit cū nā illi'
plt. h vult dic̄ q̄ qn̄ marius ſol'
fuit gub'nator qd̄ opa erūt talia q̄
lia opa plt ſeu ſtelle fixe cui appli
cat ⁊ ſi nlli applicauit ad ſig̃bit op'
ſuū p̄ ſignor in quo erit. Et hic ē
ſtatus marij gn̄ali' qn̄ fuit gubna
tor. P Et opus ſuū ē mouē res mlt'
tū mag' q̄ alij plt. Et opus ſuū in
hijs que accidūt hoib; cū acuitas
mag' ⁊ ſb'tilitas i hijs que uult lat'
facē qui uult inſidiar icamis lat'
cinia ⁊ furta ⁊ robarias facē ⁊ ponēr
ecclatas. Silr' p̄mat pīclm ſi pticipa
tōem huit cū plt in fortūa. h Qn̄
marius fuit gubnator faciet opa
ei' cū omi ſcēb' feſtinē mltū ⁊ cū ma
gno ⁊ forti motu ⁊ pp h' erūt opa ſua
i hoib; mltū acuta ⁊ furta. Et dabit
eis mores ſb'tiles ⁊ feſtinoſos. Et ſi p
ticipatōem huit cū aliquo plt a infor
tuna ſic̄ ē ſatn̄us ul' ſtella fixa q̄ ſit
de tali oplōne creſcat dāpnū ſuū. Silr'
ſi erit i aliq̄ dig̃tate martis ul' acor
dātis cū eo res miraclōſas faciet
⁊ i ſidijs iliar furtis ul' latrocinijs
incēſtōib; ⁊ celans. mars cū facit ta
lia palā ⁊ dī ſcd̄ hopte in armor. m
curius fac̄ ea p mores ſubtiles ⁊ ar
tes. Et qn̄ ꝯiungent ambo fiet in
res miraclōſe. P Et accidet peri eg̃
ritudines ſicut febres cottidiane. no
mere forcit ⁊ paſici. h In firmita
tes ſiccas faciet marius eo qd̄ ē ſic
ce nāe ⁊ faciet infirmitates acutas eo
qd̄ ē feſtini motus. Et quāq̄ p tolō
dixit q̄ marius faciat opa ſtellar
cū quib; iuoluit ⁊ ptiū ſignor i qb;
ē. ita q̄ ſi fuit i dignitate alicui' plt
ꝯplō ſua reducet ad ꝯplōnē illius
plt ſiue ſit dn̄s cuī ſiue dom' aut
exaltatōis ul' trigoni. nichō' iā nob'
dix̄ q̄ oīa opa ſua ſut infortunata.
Et h' ē eo q̄ .2. ſue dom' ſt' i trīo .2. do
mor ſatūi .ſ. 6. domor martis. Et pp
h' expedit q̄ nā marij tendat ad nā
ſatūi ⁊ martis ⁊ tendit par ad nām
ueñs ⁊ ē ꝯtra nc̄ iouis q̄ dom' ſue
opposite ſt' domib; iouis īn q̄ .2. do
mus marij ſt' in trīo .2. domorum
nichō' cāus eius in exaltatione
ueñs ꝯt q̄ aſſulēt p'nc̄ ueñs. ⁊ el
longab' ab ea q̄ tū ellōgata ē nā ſui
cuiā eius ⁊ q̄ntū ellōgata ē exaltatō
a cāu. p'ta ꝯt q̄ oēs res iſtas q̄ mar
rius ſolus qn̄ fuit dn̄s ſig̃tōis faciat
iſta mala ſine eo q̄ ſit cū alia cū cō
mixtus. Et ſi ꝯmiſcb' cū fortunis
faciet fcā que ipē faciūt. ſ; nō a deo
ꝯpleta. qn̄ uō ꝯmiſceb' infortunis
faciet i alc̄ maiora dāpna q̄ ipē
faciat. Expedit cū ut hec oīa de ſcō m̄
curij ſ; q̄ ptō. exp̄ſſit in memoria tua
ponas. P Dominatōes aut̄ futurū de
cē que ꝯtigūt i ſcīarijs mutatōe mor
⁊ legū ⁊ aliquib; tpib; ſt' ſ; ꝯmixtōe
ſuā cū qualz ſtellar. h ī ſignātib; ſcī
ētior ⁊ mor legū qui ſut futur; de
⁊ i morib; ⁊ ſitatis cuilz ciuitatis erit
fortitudo mali ⁊ corruptōis uno tp̄e
mag' q̄ alio qn̄ marius fuit gubnator
ſ; q̄ plt cū quib; ꝯmiſceb' infortune
fuīnt ul' fortune. Et ſi fuit cū fortunis
dapniñent uni' ⁊ ſic̄ infortunis multo
mag'. P Et q̄ ē ſicce ꝯplōnis ⁊ motus
feſtini. eo q̄ ſp̄ iuidit de ſole ⁊ retrogra
dat̄ ſepius ſuo curſu opat̄ iacē pprie
uentos turbuloſos ⁊ feſtinos ⁊ mutat̄
de celum ⁊ fac̄ tonitrua coruſcatōes t̄remo
tus ⁊ relāpagios p quib; accidet aliqn̄
magnū dapnū in alib; ⁊ i plātis de qb;
hoīes ſe iuuāt. h Iā demiſtiuit ipē pte
q̄ ꝯplō marij deſiccat ⁊ huectat ūna
manie. ita q̄ fac̄ tm̄ ſiccitatis q̄ntum
huitatis. Et dix̄ in h' loco qd̄ ē ſiccus.
cū tedit ſtatī rētm ⁊ dix̄ pp quod q̄uis
faciat huitatē i maiori pte tp̄is ptici
patōis q̄ ſp̄ h̄t cū ſole ⁊ pp feſtinū mo
tū ⁊ q̄ ſepius redit ad ſolē iuiat ideo
ſiccitas. et opat̄ iacē ſ; q̄ opant̄ infor
tune qn̄ ꝯmiſcent̄ cū nā ſol. qm̄ de
hac ꝯmixtōe fuit fumi ſicci de quib;
fiunt uenti tenebroſi ſic̄ dix̄ ita q̄ pe
reūt naues. dāpnant̄ plante ⁊ c̄ ⁊ fi
unt inde tonitrua relāpagi ⁊ coruſca
tōes ſic̄ fuit pp ſiccitatē martis. Et
q̄ marius gn̄at fumos ſiccos ⁊ tn̄
h̄t eos de ſitu t̄re expedit q̄ accidāt
pcos t̄remotus p quib; mlta loca ſb'
mergent̄. Et res iſtas ſequit̄ corruptō
plt ar arbor ⁊ aliuz de quib; pſituūt
hoīes ⁊ augmētū plantar ⁊ aliūz noce
tū hoib; ſic̄ mars fac̄. P Et qn̄ abſcō
dit̄ opat̄ minutōem magnā i aquis
⁊ riuis ⁊ qn̄ appet auget i illis. h Hoc
quib; abſcondit̄ ſt' qn̄ itrat ſb' radijs
ſolis. nō illo tp̄e fac̄ ſiccitatē magnā
q̄r creſcūt fumi ſicci ⁊ h'uōſitates hui
de minuūt̄. Et pp h' minuūt̄ aque
⁊ riui. Et tp̄s qn̄ abſcendit ē qn̄ exit
de ſb' radijs ſolis. ⁊ h' tp̄e ſolo fac̄ hu
miditatē. q̄ creſcit h'uōſitas huida
⁊ minuit̄ fumi' ſiccus. q̄r h̄nt creſcere
aque ⁊ riui. Hic enarrauit tibi ptō. loca
i quib; fac̄ marius ſiccitatē. Et ſūt
qn̄ ē i indig̃tatib; plt ſiccor. et qn̄
aſpiat ſe cū eis ⁊ qn̄ intrat ſb' radijs
ſolis. Et loca quib; fac̄ huitatē ſt' qn̄
ē i indignitatib; plt huidor ⁊ qn̄
aſpic̄ ſe cū eis ⁊ qn̄ exit de ſb' radijs
ſolis expedit cū ut h' bn̄ itelligas.
P Et quilz hor plt qn̄ fuit in ſuo
ſtatu qui ē ſibi pprius opat̄ res tales
quales iſte ſūt. h Quilz plt quādo
ſig̃tor fuit ⁊ nō ꝯmiſcebit̄ cū re alia
uirtus ſtabit in ſuo ſtatu cū opib;
ſuis pprijs ⁊ ſt' hec opa que dix̄ ptō.
uſ; hic. cū qn̄ mutab' uirtus ſua pp
rē aliā aut p re que h̄it ſcdm participa
tōem in dominio aut i ꝯplone. mutabi
tur ſua opa q̄tz ad mag' q̄tz ad mīn'

sz iuuatē alioz qui cōmiscent ei. v[er]-
g[ratia]. qñ saturnus et mars dñabūt i gub
natōe mūdi. aut q[uod] unus eoz sit gu
bn̄ator et aspiciat se cū alio. demūt
ech luces et guerras bōiū, cēnt eoz cap
tiuitates et res fortes mag[is] ualde sz
q[uod] aspectus fuīt. ita q[uod] si fuīt decimo
ul' 6.[us] erūt paces pp magnū metū en
sis. ita q[uod] unus obediet alii pp metū
interfectōis et captiuitatis et taliū. Et
si aspectus fuīt de .4.[to] sigbit fortitudi
nē magnā litiū et plioz et guerraz
q[ue] multū durabūt et multe redibūt et
si saturnus et iup[ite]r fuīt gubnatores.
ul' q[uod] uni sic gubnator et aspiciat ali
um sig[nifica]t q[uod] minuet magnū dāpnū
saturni ul' minuet bonū iouis. Et hoc erit
sz aspectū qui fuīt. Et h[oc] mō dñus itel
ligendo ē de oīb[us] aliis. Et tu itellige
potis qñ bñ studueris et itelliges rōes
hi' libri pp q[uod] expedit ut bñ apponas i
mēte meo. P Et qñ plte cōmiscebūt
i stelle una .s. cū alia sz pticipatōem
sigōr et diuisitatē sigōr et sz appitōes
q[uas] hīt i cōpone sua ad solē. et ān h[oc] cō
mixtōem q[uam] hēbūt in opib[us] et p talia
qualia h[ab]ēbūt erūt sua opa diuisa in
maniēz sz illō. et erit cōmixtio nāq[ue]
cū sua nā pticipatōem hēbit. H[oc] q[uod] qñ
unus plta fuīt gubnator et cōmisce
bit cū sua ditatē aliq[ua] alia ditas ali
quo aspectu de .9. sigis q[uo]s dixim[us] sine
uene g[ra]dnū signoz. aut pp cōpone
q[uam] hīt ad solē extali cōmixtōe ōt oīb'
mōis q[uod] sit in ope suo diuisitas ma
gna ualde. q[uod] sp hēbit ēe sz aliā naz

que cōmisceat cū eo. expedit ei ut tibi
itelligas ptō. de illo ad ubi i[n] .3[?] rtd
q[uod] dixit sz pticipatōes ad sigis uult
dicē sz aspectū pltaz uni' .s. cū alio.
Et id q[uod] dixit sz diuisitatē signorum
uult dicē sz q[uod] aliq[ui] fuīnt i dignitate
alioz et sz q[uod] fuīnt in anglis aut i seq̄
tib[us] anglos siue i cadentib[us] ab anglis.
Et id q[uod] dixit sz appitōem suā que erit
i cōpone solis dixit ut sit orientales siue
occitales siue appentes absconditi et
aut directi ul' retrogradi. aut i suis ue
sptinis sigis. Aluid io totū q[uod] dixit
ptō. demūstrat cū P Et q[uo]z opa declarare
cuīz manie cōmixtionū infinitates
ē et i possibilis. Et gnalr hec totū mq[ue]
figa cōtigat res ē que potīt itelligi mi
tis mōis ōt pp h[oc] q[uod] dixim' demūstrare
hac maniē discipulō uolēti discē ita
q[uod] ipemet pquirat has res ptiū clarius q[uam]
sit in eo. H[oc] Quia cōmixtōes pltaz uni'
cū alio et cū g[ra]dib[us] signoz et ad cōpone
sol' sūt res infinita. et silr expmē nāz
cuīz cōmixtōis cui' silis cōpoitas pp h[oc] nō
potuit ponī in libro. Et ptr ita ē nō
ōt ut a ptō. petamus q[uod] nob' declaret
opa cōmixtionū cuīz cōpoitaz. Quia
malū ē q[uod] qñ sciemus nās simplices et
itelligem' bñ reglās quib[us] potimus
saē cōmixtōem cōpoitā p reglās ipis.
Et ē malū q[uod] opa cōmixtōis cōpoite h[oc]
e[ss]e dō sit opa cōplonū simpliciū cū cōpoita
fuīt cōplō cōpoita et opa silr erit cōpoita
unū cū alio. Et p has cause reglas sciri
possūt opa cōplonis cōpoite. Et ptr ita
ē et ptō. docuit nos ōs reglās has cuiē

uolenti addiscē q[uod] pquirat cōplonē cō
poitā p reglās ipas ita q[uod] pceas itelli
gās opa illius cōplonis i qualib[us] re-
Et aliqui uolūt nō ad sciare cōplones
cōpoitas et illā rectā nō fuīnt sequuti.
Cōueit ei bñ tibi ut utaris reglis
oīb[us] q[uas] ptō. expssit. qñ deponet illā
sciendi qualīz ī q[uod] potes. Et nos ibi
in glosa exēpla multa nūc posuimus
et ubi sēp simus hi' artis scita et nō re
mansit res aliq[ua] que tibi neccia sit n[isi]
tuus itellectus. Cōueit g[ratia] ut ad illud
redeas. et si pueniis ad illō q[uod] petas bo
nū ē ualde. et si nō scias q[uod] tuus itlēs
ē nō suffiē nec cōplet et te debes teip[su]z
redargui qr palmo nō redūz n[ec] p te.
qui nis stare uagabundō et nō studē
ibiis. aut qr eris aliis mlās negociis
occupatus. ul' qr cebrū tuū nē cōplōis
bone et itlēs tuus ē lōge abeo. Et qñ
sic fuīt remoue te a scia hui' artis.
P Et ōt ut i spiciaē acordantia pltaz
quib[us] ōt accīs cū regiōib[us] et ciuitati
b[us] quib[us] signāt id q[uod] accidēt. ita q[uod] si
fuīnt fortes et acordauīnt cū ipis locis
in quib[us] ōt accīs. et nō elleuabūt sup
eos plē sibi cōtrarii erit opus suū pfectiosi'
mag[is]. Silr si nō acordauīnt cū plās ip
sis et elleuabūt sup eo plte cōtrarii erit p
ficiui suū minus. Et si fuīnt dō cōplōe
nocua et dñi opis accītis .s. acorda
uīnt cū locis accītis et elleuabūt
plte cōtrarii sup eos dāpnū paucū erit.
Et si nō fuīnt gubnatores regionū
ipaz et nō elleuabūt sup eos plte cō
cordantes cū regioib[us] erit op[u]s dāpi

maius. H[oc] Hec ē regla bona ualde
et ōt q[uod] cū sēp teneas in memoria tua pa
tam et i intellectu tuo. qñ acciderit q[uod]
aliq[ue] regiōes acordabūt cū aliquo
plta et gubnabit opus aliquo tpē
alē plta. ul' erit h[oc] de opis gubnator
cū elleuabit sup cū alē plta acordans
cū eius cōplone. ul' qui sit eius cōtrarius.
Et ptō. loquit' de hac elleuatōe diuisi'
maniēb[us]. Una ut plta sit in aliq[ua] dig
tate altius. Et qñ dñs dignitatis ap
licauīt ei qui ibi ē dicemus q[uod] elleua
tus ē sup cū. Alia ē q[uod] sit unus plta
debilior altō et qui maioris ditatis ē
elleuatē sup illū qui debilior ē. Tertia
maniēs ē q[uod] sit unus plta in .10. sig[no]
ab alio et dicemus q[uod] qui ē i .10. signo
sup aliū elleuatē. Silr plta fortuna
nuq[ua]m faē dāpnū in aliq[ua] regiōe acor-
dati cū eo. cū plta fortunatus faē ma
gnū dāpnū in regioib[us] cū quib[us] acor
dat et fiat multū magnū dāpnū in
hiis que sciri nō acordant. Et si aliq[ua]
gubnauīt regionē scias q[uod] i sīs regi
onib[us] magnū dāpnū nō faciet. Et si
nō acordauīt sciri ibi faciet magnū
dāpnū. Ego enī declaro obscuritatē
tibi et clausurā libroz ptō. ph[ilosophi] dein. Et
tū redeas ad uiba ptō. et inspicias di
ligentē bñ in ipa reglā qr in ea inuei
es id q[uod] petes. P Et cōtigunt accītia
gnālit ut plumū hntib[us] loca neccia
et h[oc] ē ut sit luīaria i loca anglorum i sīu'
natiuitatib[us] ipa[ru]m et loca eclipsium
ul' oppositoz suoz. H[oc] Hec ē alia regla
qr sicut regiōes icipientes accīs sīt q[uod]

qd sit dñs plaz sup alii

accordat cũ ſigno eclip. ⁊ cũ ſigno ple
gubnatoris ſic actus ↄtiget hoib⁹
hys q̃r aliq̃ hyleg ẽẽ .q. hylegij
fuit ipſemet locus eclip ul' oppoitũ
ſiue pſca gubnator eclip. ⁊ q̃nto
mag' ꝺe hoc accidit tanto accidens
erit fortius ideo. ¶ Et ħ fortius q̃
ẽẽ pot' ⁊ de quo minus ſe pot' ãs cu
ſtodire ẽ qñ gdus loci eclip fuerit
ipſemet gdus alicui duoꝝ luiarũ
in ſua natiuitate ⁊ p̃t ħ q' iſt gdus
ſit gdus oppoitũ. ¶ Qñ accidit
q' ſit minus gdũ locoꝝ pricipa
lium natiuitatis alicui' ipſemet gd'
eclipſis ul' gdus oppoitũ eclipſis
⁊ fuit iſte hõ in tra ubi fuit ſignio
eclip impoſſi' ẽ q' euadat ulla mane
ne ab accidente eclip bonũ ul' malũ ſit
⁊ tñ nõ ſe pot' cuſtodire qui eum
attingat. Et hanc cauſã teneb regu
lã i gdu eius qui dñat i eclip ⁊ eiu'
oppoito ⁊ in ſigis ⁊ gradib; qui ſe a
ſpiciũt cũ ſigno eclip ul' gdu ſuo.
Et iudica quodlꝫ coꝝ ſꝫ aſpcm ⁊ acc
dantiã q' hebit cũ ſigno eclip uel eĩ.
Et appet aũt p̃to q' ſi fuit gdus pri
cipal' natiuitatis alicui' ipſemet gd'
eclip ħ fortius erit oib; ⁊ p̃t ħ locus
oppoitũ ſequet' illõ ſilr. Et p̃t illõ ille
qui in .4°. fuit ul' in .10°. C. 9. de co
lorib; eclipſiũ ⁊ i cometis. dix' haly.

Mos ẽ aſtronomicoꝝ noiare res
iſtas fas ſtellaꝝ eo q' eueniũt ex
fco ſtellaꝝ p̃ꝫ ſũt mltũ ſue ꝑꝑe nc.
eo q' ſt' ẽẽ cas. q; ſilr' hñt ũtutes que
opant' res que ſt' ſb' eis. Et p̃t ꝗ p̃to
loquat' fuit de fcõ ſtellaꝝ demõſtrãt
ħ fcm iſtaꝝ aliaꝝ reꝝ q̃ eas ſequũt.
¶ Similr' ↄ't ut iſpiciã in fcõ accntuũ
aliũ q̃ accit p̃p colores accntes ap
parentes hora eclip. volo dicẽ colores
duoꝝ luiarũ. ul' colores coꝝ que ac
cidũt circa ea p̃ut ẽ illõ q' dr aſtri ⁊
rubei ⁊ tales colores. ¶ Vna queq;
res ex ill' q̃ gnant ⁊ corrupũt acorda
cũ uirtute ſtellaꝝ ⁊ ꝑpriũ opus ſuũ
accordat cũ ope ſtelle cũ qua accordat.
Et p̃t ꝗ ita ẽ poſſumus ſcire ſigtões
accntuũ p colores eclip ſiue p̃p fuſo
ſitatẽ que ↄtigit circa duo luiaria.
¶ Ita q' qñ color nig' fuit ul' tigerit
aliq' aliũ a dũitẽ ſigbit ea q' diciũt'
que tendũt ad nãm ſatñi. ¶ Color
nig' fit p̃p magnã ↄbuſtioẽ ⁊ mã ẽ
q' res que mltũ ↄburũt redit poſtea
ad nãm frãm. aut erit nigdo p̃p frig'
mitũ magnũ. Et color nivis fit p̃pt'
magnũ frigus. p̃ut ẽ i pbyca dmõſtratũ.
Et p̃t ꝗ ita ẽ expedit q' color nig' ⁊ uir
dis accordet cũ nã ſatñi. ¶ Et ſi fuit
alb; ſigt ea q̃ ſt' de nã iouis. ¶ Colo'
alb; qui par' tendit ad citrineꝫ niſi
alb; fuit nimiũ ſigt tẽpantiã ⁊ p̃p ħ
accordat cũ nã iouis. ¶ Et ſi acciderit
ũſus rĩmileũ ſigbit ea q̃ ſt' de natũ
martis. ¶ Ea que tendit ẽẽ rimile
um ſt' res rimile clare ⁊ ẽ i pbyca de
mõſtratũ q' iſti colores ſigt calorẽ ⁊
ſiccitatẽ ⁊ p̃p hoc accordat cũ nã marti'.
¶ Et ſi fuit citrinus tendes ad colorẽ
aureũ ſigbit ea que ſt' de nã ueñis.
¶ Dicẽ color citrinus ſplendidꝰ ⁊ p̃p

ħ demõſtrat tẽpantiã ⁊ accordat cũ nã
ueñis. Colores eĩ de quib; dixit acco
dat cũ plĩs p dũas ptes. una q; co
lor ſuus accordat cũ colorẽ alia q; hʒ
talem ſigtõem qualẽ nã i pms plte.
¶ Et ſi colores diuiſi fuint ſigbũt
ea que ſt' de nã mercurij. ¶ Vult dicẽ q'
ſi aliq' haꝝ reꝝ que appent fuint diui
ſoꝝ coloꝝ quilꝫ color demõſtrat rẽ ſuã
ꝑpriã ⁊ p̃t ꝗ ita ẽ accordat cũ mercurio.
q; ẽ ſtatuũ ⁊ ſigtõnũ diuiſaꝝ ⁊ ſui co
lores ſilr' ſũt diuiſi ⁊ nõ ſtabiles in
una maniẽ. Et ↄ't ut hãc eandẽ rõem
itelligas i oib; ſiglib; ſupiorib; que
appent q; oĩa fuit p fuſioſitatẽ hũidã
⁊ p fumoſitatẽ ſiccã q̃ ſurſũ aſcẽdit.
Et qñ dñabit' ũtus alicui' plãte i gub
natõe mũdi ↄ't fuſioſitates illas ẽẽ ad
ſuã nãm ⁊ erit color accordatas ſigtõi
ñe ↄplõnis illius plãte qui dñat' ⁊ p̃p ħ
accipit' a colorẽ ſigtõi ſigtõ ñe plãte. p̃tõ
aũt docuit nos p ħ dcm quõ ſciam' nãꝫ
eius qui dñat' qñ aliq' hoꝝ ſigbiliũ
uidebim' deſup. Et ẽ ideo q̃ nos multũ
nuat p ſciendo q̃ uirtus nĩe i domi
natõe que fit ex corꝑib; celeſtib; uni' cũ
alio. ¶ Et ſi ipẽ color in toto corꝑe lu
minariũ. aut i oib; locis q̃ ſt' ẽẽ ea erit
accñs i maiori pte regioniũ ipoꝝ. Et
ſi fuit i una pte luiariũ. aut i parte
eĩ q' ẽ circa ea accñs erit ſolũ i pte illa
q̃ ſtat in directo illius ptis i q̃ fit color.
¶ Vult dicẽ q' fuſioſitates q̃ ↄueniũt
naꝫ eclip dat talẽ colorẽ q̃lis ẽ colo'
dñantis ideo. Et ſi fuit eius color tot'
i eclip equal' aut i locis q̃ ſt' ẽẽ duo lu
minaria ſciem' q' talẽ ẽ dedit colorẽ eſt
mag' ualde ⁊ p̃p ħ ſigbit q' accñs erit
i maiori pte regioniũ accordantiũ cum
accidente. Et ſi fuit ipẽ color i una pte luia
ris eclipſati aut i uno loco eĩ circaꝫ ipim
demõſtrat q' ũtus opantẽ erit in pte illa.
⁊ opabit' i regionib; accordãtib; cum ipa
pte i q̃ ẽ color. Et p̃t ꝗ ũtus eclip opat'
illo tpe ⁊ p̃t ea nõ ẽ q' ſigbilia ſupiora
q̃ accĩt p̃t eclip hñt diffiaꝫ a ũtute
gubnatoris q̃ ẽ hora pñti cũ opõ operã.
qm p ħ accĩt i ẽterno mũdo mag' mot'
i lõgo tpe donec ↄpleãt' ipẽ ũtutes. ⁊
⁊ accĩt aliẽ ũtutes illis ſĩĩe. Et p̃t quia
ita ẽ ↄ't ut q' ſigblia ſupiora accĩt do
nec diminuit tpe gubnatoris eclipſis
hñt opa p ſe ipim. Et p̃p ħ hebit ſigtõem
ad accordatã cũ ſigtõe eclip. ita q' ſi ſat'
nus fuit gubnator ↄtiget fuſioſitates
⁊ faciet eas ſpiſſas demõ q' uis eas ñ
tñſibit ⁊ apparebũt nigre ul' uirides. Et
ſi mars fuit gubnator ↄburet fuſioſita
tes ⁊ expget ⁊ fient i ñ come ⁊ radij ad
ſilientes ſtell' cum caudib; p cẽlũ ⁊ coru
ſcationes ⁊ talia ⁊ ita ẽ in qualꝫ ſigbiliũ
ſupioꝝ qm adſilant' plãte gubnatori.
¶ Cõueniẽt' ut iſpiciam' ad cometas
appentes hora eclip ul' alia hora. ⁊ ad
accidentalia ſilia que ↄtigũt ſic aſtra et
nebla que appet ſurſũ nigra ſpiſſa.
⁊ ad id q̃ ad ſilat' ſic lacus aque ⁊ ad
talia. Et iudicabim' nãs ſuas in toto
eo q̃d opabunt' ſꝫ q̃d diximus i nãs
martis ⁊ mercurij qui opant' hec gñer
ris ↄbuſtiões ⁊ res mag' motus ⁊ fe
ſtini ⁊ accidentis que ↄtingũt p eos. ¶ Iã

demōſtrauit q̄ accēſus eclip̄ ꝯtīget tpe eclipſ aut in tpīb; ꝓx̄ecētib; ſcd̄m q̄ ordinat̄ ꝯtigūt tpīb; elōgatis eclip̄. q̄ ſignificabilia ſupiorā q̄ accīdūt ſurſū in medio aeris et fiūt de fumo ſicco et fūoſitate habitā fortūe et colores a cōpaſt. ad cordātiā cū planeta dn̄ā ān̄ ī gubernatōe. ideo ſūt ī illa hora q̄ apparēt. Et dīt ph̄s dn̄m q̄ fumi ſiccus qui ſic ꝯcordet cū n̄ra martis uel mercurij et fumoſitās huiꝯ cū n̄ra iouis aut ueneris ſicco inacat̄ temꝑantia. cū ſi fiūt diſtēꝑantis et cuius tēꝑamētū dīt ut cū n̄ra ſaturni ꝯcordet. Et ſi ita fiūt dīt ut q̄ ol; ſignificabiliū ſupiorū ſignificet ea q̄ accīdūt inter nos ī hoīb; plātis beſtijs piſcib; nauib; augmēto et decremēto aq̄rū. Et ſignificatio ī ſua erit ſcd̄m planetam qui ꝯcordat cū eis. Et ꝓpt̄ h̄ oīa ꝓpoſuimus ad ſcultādū et intelligas id q̄d noluit dīc ptō. Dix̄ eī dīt ut inſpiciamus q̄ ad ſtellas cometas q̄ fiūt horis eclip̄ uel alijs horis. Et generalr̄ quicq̄d dix̄ illo anforiſmo. Naīnult dicē q̄ q̄n ſignificatorem eclipſis et tpe quo erit inſpiciamus cū h̄ toto in accētib; ꝯtīgentib; ī reb; ſupiorib; de ꝯdicamēto aeris. Qm̄ ſi apparūit in tpīb; eclip̄ aut ī tpīb; quib; accīnt ī ſua opa et ſignificatōes ſue fiūnt accordāte illi planete qui dn̄at̄ in dicabim̄ ſcd̄m illō. Et p̄t dcēq̄ ſignificatōes horū uariabūt ſignificatorē planete dn̄āntis ī eclipſi alia ſtella dn̄ab̄ ī tpe quo ipſe appārent ſiue illa que dn̄at̄ ī eclip̄ ſiue ſit per aliā eclipſī qui neceſſ. ſiue p aliq̄d ad iugamētū planetar̄. aut ꝯiūctiones uel oppōnes que erūt ī illo tpe. Et ꝓpt̄ n̄ra ſtellarū caudatarū et aliarū cometarū aſte nubiū magis ſpiſſi. et eī q̄d ad ſilt̄ creati aque et taliū rerū de hijs oīb; que fiūt p fumū ſiccū eī fumus ſiccus et uiſiat ī quol; cor ſiccā n̄ra dīt n̄ ſignificatō ſua ꝯcordet cū illa martis et mercurij ī litib; guerris iſidijs et cētriō; furtis et ꝯbuſtiōnib; et alijs que mouent ſpm̄ hoīm ad male faciendū et accētib; uenientib; ꝑ ꝓpt̄ tales. ſic̄ de robare captiuare que accīnt ꝑ guerras et mortes ſubite febres acute et alia que dix̄ ptō. in n̄ra martis et mercurij. Et ꝓpt̄ h̄ eīta dīt ut ſignificatō pluuiar̄ tēꝑamēto iacēt ꝯtingentē ꝯcordet cū illa iouis et ueneris ſic̄ ꝑtiū rer̄ exaltatio dignitatū. et oīa alia opa que dix̄ ptō. de uenere et ioue. Silr̄ ut ſignificatio grādinū et fortiū pluuiar̄ et frigoris magis ualēt ꝯcordet cū illa ſaturni cū ſua opa que ptō narrauit. Ptō. eī dix̄ de ſignificabilib; ſupiorib; q̄d erāt accētia. eo q̄d cor quodl; facē accētia multa. ſic̄ fiūnt pluuie que ſimilr̄ fiūnt nocētalib; et plātis. Et ſi pauce et diminute nocēt ī. Et tale nocumētū ſequit̄ defēs uictualiū cariſtia fames et mortalitas. Et ſi fiūnt tēꝑate ꝓficiūt plantis et alib;. Qd̄ quidē ſequit̄ habūdātia uictualiū fac et augmēto ſalutis. Silr̄ ꝯtius appēs ī aere ſi apparūit ān pluuiā q̄ ſi p̄t ſignificat ſerenū. Silr̄ ql; hor̄ rer̄ ſignificat opa ꝑdicta. Et ph̄s nominauit eas ptō. accēns.

P Et mirabūt loca in quib; erit accētia ꝑ loca horum ſignificabiliū in zodiaco ſignor̄ et ꝑ loca ſignor̄ in quior̄ directio ſtella cometa

cadit. Et mirabit fortuna ſignificabilis appārētis de qua ſpē erit accēns et de quo gn̄e. Et tpe quo ſignificabile ipm̄ dn̄auit ſignificabit q̄ntū durabit accēns. Et ꝑ ꝯpōnē eī ad ſolē ſignificabit q̄n incipiet. Qm̄ ut plurimū ſi mane apparūit matutinalē accēns accidet et ſi mane ueſpertina tarde.

H Pt ptō. mirauit ſignificatorē aūt ſignificabilium ſupiorū dedit nob̄ ideo unā regulā generalē dicēs q̄ q̄n apparuit ſignificabile ſupius et ſciuiſti q̄ accēns ueniet ut terminis pillō. et nolūiſſ ſcire ī quib; regiōib; et ī quib; ciuitatib; accidet aſpice in quo loco ſignor̄ ē et directio cū ſigni fiūt ſignificabile accēns ē in regiōib; et ciuitatib; que ecē ſigno fiūnt accordate. Et ſi nolueris ſcire quale erit accēns īſpice ad formā et colorē ſuū. Et cū quo planeta ꝯcordauit erit accēns de n̄ra illius planete et uirtus accētus ē ſcd̄m uirtutē planete dn̄antis ī. Et ſi nolūiſſ ſcire q̄n accidet et q̄ntū durabit īſpice ad horas que fiūnt inter ſignificabile et aſcēns ſic̄ facē ī eclipſi ſcd̄m h̄ iudicabis et ſcies q̄ntū erit cito uel tarde a ꝯpōne ſignificabilis ad ſolē. Et ſcies q̄ntū durabit accēns a tpe quo ſignificabile durabit. Et generalr̄ dico ut facias ī iſtis ſignificabilib; ſic̄ ī eclipſib; fecīſti. Ego aūt uolo narrare tibi de uno ſignificabili q̄d uidi q̄n in a predicti ad ſcīē. Apparuit eī tale ſignificabile ī ſignificatione ſcorpionis et ī oppōne ſol̄ erāt et ſole ipſū loco ī. 14. grādu tauri. et erat ſtella ipſa a lanzaten in. 14. grādu ſcorpionis et erat mītū magne ſignificatiōe rotunditatis et poterat eē tātū ut ueneris et de ipſius claritate tota orizonta lucebat. que lux poterat eē tātū ut g̃ p̄s luc̄ aſtē. uel ꝑ iā plus et ſp in ꝯuenīēdo appārebat ſe in illo ſigno cū motu firmamēti donec ſe poīnt ī cū. 6. dīſigno ī igniis et tūc deſtructa fuit. H̄ totū q̄d dico ocul̄ meis uidi et multi alij ſapientes qui inſpexerūt h̄ mō eo quo dico. Loca uō planetar̄ apparitōis huiꝯ ſignificabil̄ ſtabāt h̄ mō. ſol et luna ꝯiūcti in. 14. grādu tauri. Saturnus ī leone. 12. grād̄. 4. mīn̄. Iupiter ī cācro 11. g̃. 12. mīn̄. Mars in ſcorpione. 21. grād̄. 9. mīn̄. Uenus in gemi. 14. g̃. 28. mīn̄. Mercurius ī tauro. 4. g̃. 14. mīn̄. Caput draconis ī ſagittario. 23. g̃. 29. mīn̄. Stella ipſa all. mettera que apparuit erat in ſcorpione. 14. g̃. Aſcēns q̄n apparuit ſup alforat ciuitate de egypto erat leo. 8. g̃. 2. mīn̄. Iō. Aries. 21. g̃. 24. mīn̄. cū toto tauro. dico q̄ fuit in ſcorpione qui erat ſignū eclip̄ legis maurorū et ſignū ſue ꝯiunctionis. Accidet īt inter mauros magis plurima fortes guerre et mutatiōnes et ꝑ h̄ ciuitates et regiones magne ſua tūr deſplicite fiūt. Et exiuit unus magnus bellator et ſiūt rex ī regē midex et decob. et accīt magna ſiccitas et magna cariſtia uictualiū et magna mortalitas ꝑ uenis corrupti et peſtilentia. et ceīſeta q̄ fame gladio et ī firmitatib; gentes ſine n̄ro perierūt ſuꝑ̄ me et hoīū milia et centū. H̄ eī malū et ꝑdictio ꝯtinua fuit ꝓpt̄ ſtella ipſa apparuit multis ānis loquim̄ eī de h̄ q̄n ī talib; exēpla ponerem̄.

Hic incipit. 3. centennis gloſe haly abenrodiani ſupſa parte centiloquiū ptō. dix̄ haly. id q̄d gloſare noluimus ſuper ī ptō. de eo q̄d loquutus fuit de accētib; magis et illib;

li. cū fiunt. Et hic aūt volumꝰ glosare id
qd dixit de accitib; accidentib; ul' minu
entib;. C. 10. In principio anni. dix hi.

Ptolomeus dat in hoc capitulo reglas quib;
sciamus id qd accidit in tpib; anni.
Et qm̄ eas omnes scribimus aliis re
gulis anni dierꝰ sciem̄ si accidet ul' minu
ent ab accitib; illis q̄ sciam̄ p eclipses
et coniunctiones planetarum et cum hoc sciemus accīns
oplete et quale erit quolibet tpe. P pt'
dictum opinionē p scientiam accitia q̄ co
tingūt in ciuitatib; et regionib;/restat na
rare similiter p̄dicamina que sunt ea que accidunt
p tpa anni. H Oppio gnāl' ē regla q̄
nob' dedit in eclipsib; et coniunctionib; pla
ne. Et p̄dicamina q̄ contingūt in tpib; sunt ea
q̄ accīnt p coniunctiones et oppōnes in suum
anni. Nam cum hoc adiungemus cum eclipsi
b; accedet icis ul' minuet. P In hoc ci
dit nob' noiare stationem que dicitur ē cap
anni. Et mā ē q expedit ut sit h primū q̄
redoit sol qualz reuolōne ad locū suū.
et hē res leuis ad itelligendū pp nātur;
suā et nomē suū. H volenti scire plac
ante accītia q̄ quolibet anno ōtingunt
expedit scire horam q̄ dicitur ē cap anni. qr si
prīm ligat rē aliq̄ ipā solum nō pōt do
nec transeant sua .ꝫ. tpa que sunt primū
augmenta statuis et abassamenti. nisi res
alia uenīt que faciat ipm fortius in
aliquo tpe istorum .ꝫ. et hē ē in oīb; reb;
nālib; mā. maxime in arte phȳce. Et qm̄
stelle ligauīnt rē aliq' i capite anni
remanz illō ligamentū firmū p totū
annū. H excepto si accidit illo anno
eclip ul' coniunctio planetarum aut aliq̄ appli

catō stellarum q̄ figēt ō illō qd stelle
ligauīt i anni prim̄ / soluet id q' liga
tū fuit in prim anni. Qr aut dix de sua
uirtute uult dicē qd id qd opabitur
prim̄ remanebit firmū donec ōpleat
res illa uī fac prim. Et id qd dix de
suo noīe. uult dicē q' id sigt ñ ō uitu
de sua prīm sigt. prīm aut anni ē q' sol
[illegible] cepit ad p̄ncipiū uī icep qr sol ē potes
et dñatē sup oēs plaīas et stellas. Et pp hec
ōt q' annus sit acceptus a cursu suo so
lummō. qr cursus aliorum planetarum ī ōpōne i
sui st sic i astronomia determinatū ē. Sa
pientes aut antiqui p̄tabāt multū prim
anni tm̄ q' ōpillauīt multos annos i eo et
noīauīnt hos libros anorum reuolōnum
mūdi sic libr accītias qui ē fecit hermes.
Et pp h crediderunt multi astrologorum qd
sigtio eclip aut ōiunctōis ul' alterius ōstel
latōis qualiscumq; sit q̄ ōt i āno, nō ē ac
cepta nisi ordine anni et h inueniēs in oīb;
libris suis. Ipi cū auctitate redeuīt qm̄
ptō. minuunt istō eclipsiū q' pt' q̄ maior
uirtus uīcit minorē et uirtus duorum lumin
um ē maior ualde q̄ uirtus aliarum stella
rum. mā ē q' eorum ōiunctio et oppō ē maior
et fortior uirtutib; reuolōnū anorum. Et
pt' q' ita ē nō remanet uirtū p̄ncipij anni
ñ accedere ul' minuere i accītib; magis
et h ē oppio ptō. P Et nlls pt i circulo
ymaginari prīm. tm̄ in zodiaco pōt hō
p̄ncipiū intelligē a pctis ēquinoctialib;
.ꝫ. tropicos. H Aliqui dixit q' p̄ncipi
um anni ē quoniz sol uadit a pcto sue
augis donec ad illū redeat. Et dixe
runt q' hē suū prīm i sua spa. tn̄ qr opi

uicientia p stellas i hijs que st' int' ng
nō st' ppa spe sol. sz st' sm zodiaci sigt.
expedit q' prīm anni sit cursus sol' de i
uno pcto zodiaci, donec ad illū redeat
at. Et qm̄ pctos hos i zodiaco pquirem'
inuenim' i eo quatuor pctos quorum qlz
meret ee prīm. s. ħ .ꝫ. pcti st .ꝫ. tropiq.
P Et accidit hoi dubiū i hoc loco qualr
scire possit qs horum .ꝫ. meius ppoi mer
qm̄ sz siplicē nām circuiferēn nō ē i locū
qui sit an q' alius quo dicē possimus
q' hēt maius ius ut sit anni prī q' alt.
H p' t' q' zodiacus signorum .ꝫ. hēt pctos
quorum quilz meret ee prīm accidit i hoc du
bium q' hō nesciat q maius ius hēt eē i
di prī. Silr quo pōt ee pctus q sit prīm
nē circuiferentie cū extitē siplia et rotūda.
Hec cū ē q' intellm nō intrat tn̄ ordinē
hē hō possit sz suā uoluntatē. Sz q' circu
ferentia illi hēt p nām, hēs ē ipossibi
lis. Et pt' q' ita ē ōt nos inspicē in libris
sapientū antiquorum qui ib; .ꝫ. pctis
loquuti fuīt demō q' de suis i tlbr i
uenim' q' uirtus erat de dīs eorum P Et
illi qui de hijs loquuti fuīt i suis libro
in diciauīt q' hij .ꝫ. pcti st diuisi et quelz
eorum p primū posuerūt et eos ad h argume
ta contentia adduxerūt opinionē suarum/qr
quodlz horum pctorum hēt rē suā ppriā qua o
uenit q' teneat ut sit prīm. Equinoctiū au
tūnale/qr dies incipit maior ee nocte et
qr h tpe ē huiō dīs i hūa hūtm uenit
multū moī prīm rerum q̄ gnāt/ sic an di
ximus. Et solsticiū estiuale qr dies ō
plet in eo et ē maior dies totius anni et
accidit i eo retētia nili de egypto et stella

ascendit i ipō que dicā ē alhabor. Et
equinoctiū autūpnale. qm̄ oēs fructus h
tpe colligūt. Et silr h tpe seminant
oīa semīa p hys que neneā st. Et sol
sticiū hyemale eo qd dies icip icre
scere postq' diminutus erat. H Qua
tuor tpa uult dicē .ꝫ. anni tpa. Et sig
ficatō cuilz ē accepta de suo prī. dic
ei q' sapietes āntiqui accepūt hos .ꝫ.
pctos diuisis manieb;. qm̄ ex eis fue
runt qui posuerūt anni prī equinoctiū ima
le. Et alij qui posuert diuersū cuilib;
tpis eorum sm ōstellatōem sui p̄ncipij.
Et pt' q' ita ē appet p dicā sapietū an
tiquorum huiō artis q' quilz pctus horum
hēt ppetatē suā. Et p eo docet nos q̄ra
tōe uenerūt i hac oppiōē. Et dixit qr
sciuīt q' circuiferētia ñ hēt prī et inuene
runt p ppriam expientiā multā q' horum pc
torum quodlz facit in reb; que st int' nos
et reb; que sequūt nās horum p̄ncipiorum.
hec cū totū fecit eos i hac oppiōē ueni
re. qr tenet q' quodlz eorum ē prī reb;
futuris. Et uult dicē q' opi horum pctorum
fec eos credē q' oīa erat prī. Et tps
equinoctij uernalis. qr dies icip ee maior
nocte i icip calor ascendē sup frigus.
Et tpe ē multe huīdītatis nālis. ut
sic multa in prī cuilz gnōnis. et qm̄ ad
iungit hūitas cū augmento caloris. fit
tū res que dicorant cū prī cuiz gnō
nis sic determinatū ē in phȳsica nāli.
Et pp h ē tpe uernale gnātor p nām
i eo emittunt arbores folia. currunt
aīes et faciunt filios. et quelz res q̄ co
cordat cū prī. hēt ius maius ut sit

N

Influentia supra capite anni durat
p totū annū nisi superueniat eclipsis vel
ōiunctio planetarum.

principium quod illa que non concordat. Et hec etiam quod accidit omnibus astrologis pessimum eo quod hoc tempore est principium anni novi. Et punctum solsticii estivalis similiter eius habet ut sit principium eo quod dies complet incrementum et ibi est maior dies totius anni. et tunc incipit nili retentio quod est principium et initium laboris terre de egypto. Et hoc principium habet opera talia quibus multi acciderunt quod venit per ascensum stelle allabor que tempore illo ascendit et acciderunt quod hec opera remanent per totum annum licet tamen quedam appareant temporibus hiemis vel autumni. Et punctum temporis equinoctii autumpnalis similiter eius habet ut sit principium eo quod omnes fructus terre colliguntur et gubernantur per hoc tempore et seminationes que fiunt in principio huius temporis quoniam omnes anni et omnia alia habent initium. Et propter hoc acceperunt ab hoc tempore significationem eius quod futurum est in granariis de salvatione vel corruptione et quod accidit in aliis de hiemis tua in victualium sive fame que contingit mortalitas magna et similia. Et punctum solsticii hiemalis similiter eius habet ut sit principium quia in eo incipiunt dies crescere postquam minuebantur et incipit calor crescere et quando calor crescit generationi vincit cum eo. Per hec enim ubi quod dixi potest intelligi quantitatem virtutis cuiuslibet horum punctorum quatuor. Et quod maior virtus omnium est illa puncti equinoctii vernalis et quod a quolibet horum accipitur significatio eius quod habet coniungere tempori suo. Dico enim quod accipias coniunctionem eius quod accidit quodlibet horum temporum ad illam que est in tempore quod preterivit. Verbi gratia quando in principio temporis estatis significaverit retentionem nili propter humiditatem que fit tempore invernali quod transivit scilicet illud fit retentio magna multum. Et si fuerit pauca erit minor et similiter de aliis.

Et id quod teneo melius et probavimus certe oppositionem vernalem in facto anni est operari plus certe principium et inspicere ad coniunctiones et oppositiones solis et lune que fuerint propinquiores istis principiis ante hec tempora et in ea propria quando erit eclipsis.

Hali autem dicit quod virtus vincens mutat virtutem debiliorem et reducit eam ad scientiam factam in omnibus virtutibus quamdiu minores fuerint donec compleatur secundum virtutem ipsius et vincat alia fortior vincens ipsam et sic dominabitur virtus sua. Et postquam ita est dico quod virtus coniunctionis vel oppositionis que fuerit antequam sol ingrediatur quodlibet horum punctorum sit domina puncti quem intrat sol per annum scilicet hec dico ut significatio eius quod accidit quolibet horum quatuor temporum sit commixtio virtutum planetarum hora coniunctionis vel oppositionis antequam sol intret punctum ipsius temporis. Hec enim est oppinio propria. Sunt tamen alii dicentes quod significatio cuiuslibet temporis sit ab ascendente hore quando sol ingreditur punctum illius temporis. Et hec oppinio est quatuor omnibus destructa. Primo quia coniunctio solis et lune est fortior et maioris posse quam virtus solis cum virtute illius puncti. Nam toti signo non est data virtus nisi propter solem et quanto magis uni puncto signi. Secundum est quia curiositas non habet principium. Tertia est quia quando sol ingreditur primum punctum arietis certificari non potest quia cum una tabula exibit minus manifesta et cum alia altius. Et ita non sunt coniunctiones et oppositiones quando eorum ascensio concordat cum omnibus tabulis. Per hec enim intelligere quod virtus coniunctionis vel oppositionis est maioris posse quam sol quando ingreditur punctum illum. Et postquam est posse maioris virtutis aliam inde vincebit et ipsa erit gubernatrix. Et dico ut intelligas in hoc puncto propterea si fuerit eclipsis. vult dicere quod quando acciderit eclipsis in coniunctione que ante fuerit quod ingreditur sol aliquam horum quatuor punctorum qualiscumque sit ipsa erit maioris posse quam si fuerit sine eclipsi et erit operis et mutationis maioris.

Postquam ita quod scivimus a principio hore quando ingreditur sol arietem qualiter erit status veris. Et a principio quando cancrum ingreditur quomodo erit estas. Et a principio quando libram ingreditur qualiter erit autumpnus. Et a principio quando capricornum ingreditur quomodo erit hyemps. Hali vult dicere quod sciemus a coniunctione vel oppositione que fuerit antequam sol intret arietem statum veris quomodo fuerit sicut erit aer valde calidus vel humidus sive siccus. Si fuerit multum calidus sciemus quod arbores emittent cito folia et fructus erunt antequam compleantur. Et si fuerit multum frigidus significat quod arbores tardabunt emittere folia et fructus qui leves fuerint erunt multum leviores. Et si fuerit humidus significat putrefactionem fructuum et erunt leves multum. Et si fuerit siccus demonstrabit quod fructus et alia siccabuntur. Et propter hoc scire possumus quando fructus terre erunt multi et quando pauci quolibet tempore. Et sciemus per hoc quod fructus qui multus fuerit erit vilior et qui modicus erit carus. Sciemus et hoc propter navigare navium et securitates itinerum quia quando scimus quod naves et itinera salva fuerint et secura sciemus quod ea que trahuntur erunt vilia et bonum forum. Et per hoc idem sciemus id quod accidit in civitatibus in hiis que deferuntur illuc quia si id quod defertur modicum fuerit erit ibi carum ubi indigent et ita sic et res omnes. Ego autem volo magis dicere in hoc carestie et habundantie propter multitudinem aque et fortificationem eius et a frigore et calore. Quia quando stelle significaverint multas fumositates humidas fient inde multe pluvie. Et si fuerint in tempore quo necesse sit habundantia victualium demonstrabunt et si in tempore quo non sit necesse carestiam et minutionem eorum demonstrabunt. Idem facit calor et frigus quia si calor fuerit tempore quo dicit significabit salvamentum omnium fructuum a putrefactione. Et si fuerit in tempore quo non expediat desiccabit totum fructum terre antequam compleatur in perfectione. Similiter de locustis grillis et muribus quia si multi exierint destruent omnes fructus terre et si pauca fuerint poterunt salvari. Quia omnia scire potes per astronomiam et scies id quod futurum est antequam sit. Verbi gratia si astronomia monstraverit multas pluvias in parte meridiei sicut est ver et estas significabit quod nilus egypti erit retentione magne valde. Et si a parte ipsa paucas significaverit pluvias retentio pauca erit. Etenim autem nili inundationes orientur ex ea que ibi sunt ut pluvie per scientiam sit in parte meridiei uno tempore antequam veniat. Et philosophus dicit quod nilus sit magne retentione estate in tempore cum veni et mamus accidentales fuerint ipsa hora propter humiditatem quam in aere faciunt. Et si fuerint magis aut aliqua cometarum in parte meridiei hora quando incipit ver vel estas erit nili retentio paucam multum propter magnam minutionem pluviarum que erit in parte illa. Similiter si ventus curtus affuerit cum autem non permittet et si abregavis levis fuerit cum decamenem non detinebit. Cum autem scias per astronomiam id quod accidet in parte meridiei de habundantia pluviarum vel earum minutione et scias ventos accidentes in terra egypti tempore veris vel estatis scies totum secundum nili quomodo esse debeat et pariter statum egypti si erit habundantia

Nota rationes quibus maior est influentia per quatuor precedentes quartas anni quam per introitum solis in dictas quartas.

que erunt fructus multi vel pauci.

Ventus meridionalis et occidentales notant humiditatem in aere. Et hoc idem vult Albohazen Abenragel 8 parte judiciorum.

Circulus ... .

De carestia.

Non semper verificatur quia licet per navigationem fiunt bona et mercationes copiose affluent. Unde carestia non fieret vel tollet bona navigatio nisi supposita abundantia in loco et facultate adducendi atque fortuna mercandi. Sed hic loquitur alii ut in pluribus a certis suppositionibus.

necialib; ul' minutis i ſpiaendo
ſpi illis que pdixim': i p hanc regl'a;
potis ſaire ſcdm cariſtie ul' habundanc.
P Jtē q' qualitates illoꝝ tpꝝ ⁊ ſuoꝝ
ſtatuū erit ꝑ ſolē: ⁊ has qualitates
pſūt pſaire illi qui nich ſanct' ocare q
diurnali / qn̄to ergo mag' illis qui ſa
nit ſatis pz. H Per hec tm̄ poſſumu'
itelligē q' uirtus ſol' ē uictrix: ⁊ q' opa
ptinent ad .4. ptes ſt' eadē opa ſol' qn̄
mutat de uno loco ad aliū nō qd ſit
opa que ad ptes ptinēt. ſ; ad uirtu
ſol' ⁊ ad pltās hntes pticipatiōem cū
eo. Et poſſum' intellige q' ipē uult di
cere q' mlti hoies intellexīt ꝑ aciē
cui; tpꝛis res que acnt i hec mūdo
de cariſtia ⁊ habūdantia ⁊ oib; alijs q
diximus. ⁊ talia uidim' ſepius acade. Et
ptō' inē ōt aſtrologo ut hec: pnoſti
catiōem ſciat mag' q' alij. P Silr' ōt
ut inſpiciamus ꝑꝑetatib; ſignoꝝ
ut ſciam' pea curſū; uentoꝝ ⁊ ſile nc.
H Vult dicē q' qn̄ ſaēm' p plāta; diuan
tem accīntia que otigūt ōt ut miſce
amus nām ſuā cū nā plāta; ſcdū pti
cipantiā ⁊ cū ſigis i quib; ſtant q' q'
libet ſignū ht ꝑꝑetatē ſuā que ad ſe
ptin; ⁊ qn̄ unū cū alio omiſcebimus
p omixtiōem ipam ſaēm' qd erit de oi
b; accīntib; que otigent ⁊ qui uenti
currēt ⁊ q accīntia puentos ipſos otin
gēt in aiab; ⁊ oib; alijs reb; ⁊ p hō do
cebit nos auc ꝑꝑetates ſignoꝝ in ca
plo qd h' ſequit'. P Et ſaire poſſumus
mutōes que augebūt ul' minuet alij
p ouiccões ul' oppōnes q̄ ita pita ſequ

unt ⁊ ꝑ pticipatiōem q' plāte hebūt cū
eis i ſiguis. H Vult dīe q' ſiggtō cui'
libet tpꝛis auget ⁊ minuit ſ; ſiggtōem
ouictionū ⁊ oppōnū q̄ ſeqnt' pri'. Silr'
augebit ⁊ minuet ꝑ applicatōes plā
nī unī cū alio ul' aliqui coꝝ cū pūctis
aut cū loco ouictōis ul' oppōnis. aut
cū aliquo angloꝝ ſuoꝝ ⁊ ita ſiggtō cui;
tpꝛis erit accepta a ouictōe ul' oppōne
que erit añ q' ſol ingrediat' pūctū ſuū;
⁊ ab eo q' ſequit' itroitū ſol' i pūctū ſuū
⁊ locis plāta; cui; hoꝛa; .3. hoꝛa; q ſt'
añ ⁊ que ſeqnt' ⁊ ipamet hoꝛa q̄ ſol pē
tum intrat. Et expedit ilia hoꝛa ulli' aſcēs
iſpicē. qn̄ applicatō plāta; cū ſole ſuſ
fiat ⁊ cū huiꝯ locis. P Et ſiggbūt reſp
ciāres ouictōes ſol' ⁊ lūe ⁊ coꝝ oppōes
q̄ fiūnt i quolz ſignoꝝ ⁊ pōt hō hanc
ſiggtōem in ſiūt applicare. H Vult dīe
q' qn̄ ſaēm' ſiggtōem uēm cui; tpꝛis
adiugam' eā cū ſiggtōe ptiām q̄ erit p
ouictōes ⁊ oppōnes cui; mēſis. ad iun
gam' eā ſilr' cū locis plāta; qui applica
būt ſoli ⁊ lūe ⁊ plāte dn̄ana locis ouic
tionū ⁊ oppōnū ⁊ ſuis anglis ⁊ gn̄alit'
cū locis pncipalib; ⁊ ſā qn̄ hec ſaēm' co
gnoſcemus acciñs q' qualz die otiget.
Si noluīm' ſaire de ſtatu aeris adiun
gem' h' cū ſiggtōe illi aeris q erit illo tpꝛe
aut cū eclip ⁊ ouictōib; q̄ fiūnt ēe tpē
illō. Et ſi noluīm' ſaire de legib; adiū
gem' cū ſiggtōe illius legis. Et ſi de re
gno ⁊ q̄libet pſona cū ſiggtōe nati
uitatis illius. Et de qualz ciuitate cū
ſiggtōe ciuitatis illius. ⁊ c̄. Jnuēim'
uni' lumiare eclip ſignis de legib; legz

una ⁊ ſaēm' p eū qn̄to tpꝛe durabit i
lege ipa. Et ſaēm' p ouictōes ⁊ eclip ⁊ alia
que pt fiūnt qn̄titatē radiatōis lūi
nū tōis ⁊ ōs mutōes q̄ i lege ipa otigent.
Pt modū iſpiciem' ſtatū regni qui tpꝛe
illo erit de eū ſtatu tpꝛis. pt mod' ſtatu'
mēſis i illo tpꝛe de eū ſtatu diei in illo
mēſe. Cū aūt h' oia inſpēimus ſaēm'
id qd accidet oī die in qualz ciuitate ⁊
i quolz hoīe cui' natiuitatē ſciam'. Et hī'
i mte affirāi q̄ ubi diximus q' qn̄ pñ uēis
ē uirtutis maioꝛis ⁊ ſequit' illō eſtatis i
pūū i uirtute ⁊ ſequit' pñ eſtatis pūū
autūpnale ⁊ h' ſequit' pūū hyemale ca
q' pūū ē i mō pncipij rei. ſ; i mō aug
mēti .3. i mō finis .4. i mō abiectamēti.
ptnētiū C. ii. i ſta pticlā ſigꝛ ꝑꝑetatū ad
P Tolomeus docet ſtatū .iiii. dic̄ hū.
mos ih' caplō ꝑꝑetates ſignoꝝ ⁊ g
diuī. p omiſcendo uirtutes coꝝ cū uirtu
te plāte diuante cū ſole ⁊ luā ⁊ alia ſup
tū p extēndo ui nām uiceniē ⁊ iuo
cabis ſ; illō iaere ⁊ hoib; alijs q̄ dixiz.
P Et ptō' ōt nob loqui ibijs quib;
indigemus cū alio qd dicamus ꝑꝑe
tatib; illib; ⁊ pticlārib; cui; ſignoꝝ
ptinētis ad ſtatū ſui āni ⁊ ꝑꝑetatibus
cui; plāte. H Ptō' uoluit narrare re
glās eius totius q' accit i āno ōt ut lo
quat' ꝑꝑetatib; nālib; ſignoꝝ ⁊ ſuaꝝ
ptiū pſaēdo id qd ptin; ad quodlib;
coꝝ qn̄ i eo fiūt ouictio ul' oppō. aut
plāta diuantis. ſiue ſol ul' lūa aul' q' hāt
pticipatiōem cū aliquo coꝝ i gubnatōe.
Et qn̄ h' ſaēmus cognoſcem' accīntia pti
cularia que fiūt quolz mēſe ⁊ oī die.

P Dicam' quod añ loquuti ſum' de ō
cordia plāta; ⁊ ſtellaꝝ fixaꝝ q ſt' de o
plone plāta; cū aere ⁊ cū uētis ⁊ ſilr'
de acordia ſignoꝝ cū uētis ⁊ tpꝛib; et
rem aſic nob docuimus ſuas pticlā
res nās. H J ā diximus i pa pte ⁊ eo qd
de ſā mā ſaīne. id qd ptin; ad uirtutē
cui; plāte. Et ſt' dū plāte erratia co qd
alij ſut retrogdi alij directi alij iſta
tōe ⁊ qdz ſt' feſtini. qdz no tardi. Et
q̄ ſe remouēt a zodiaco ſignoꝝ alij
uſus aquilōe ⁊ alij ad mīdie. Et dicit
ſilr' id qd ptin; ad ſtellas fixas in .9.
caplō pe ptis. Et expſſit ſiggtōem ſig
nī ⁊ trigonoꝝ ⁊ q̄ q' expſſit h' omia re
maſit narrare cui; ſig ⁊ ptiū eī ꝑꝑeta
tes. P Dico q' nā totius ſig arietis
ꝑ eqnoctiū qd ē i eo ē facere tonitr'
oꝝ ⁊ relāpagoꝝ. H Ac ſignū arietis
fac' tonitrua ⁊ relāpagos ē. q̄ cū ſol
ipm ingredit' diſſoluit eī calor humidi
tem q ad iugit i hyeme. Et ꝑ h' ogre
gat' i aere mlta fumoſitas humida.
⁊ fiut inde nubes ⁊ qn̄ una cū alia p
cutit' ⁊ mouent' fort'. fortē fit to
nitruū ꝑ ſonū illius motus ⁊ ꝑ ꝑ
cuſſione motus fit relāpagus.
P Et nā ſuaꝝ ptiū i accedendo ul' in
uiendo pt ſciri pnam ſtellaꝝ fixaꝝ
q ſut i eo. H Vbi uides i illic phē dī;
id qd plies dixim'. qm̄ ſig ſt' que nō
hnt manſiones opa ⁊ opa ſt' ſtellaꝝ
q ſt' i eis ⁊ q̄ ſol currit p ipa oia uno
āno noiat' quodlz coꝝ ſ; q' ſol operat'
i eo. Et q̄ quelz ſtellaꝝ fixaꝝ manz
in pte ſigni .100. ānis ſm oppionē

De natura Arietis.

Nota diuerſitate opinionis de motu
ſtellaꝝ fixaꝝ quia aliqui putant
...

tonee

antiq; i s; noua. 40. anis ḋt q' fit
un̄ ptis opus ipius stelle ibi dura
uerit. Et q̄n remouebit ad ptē aliā
ipm opus ptis pre erit s;. Q̄m opus
fixi ē q pp hoc ptm ad ptem ipam
signi i accipit inde nom eo q' stella
fixa mltū durat ibi. Et si ptō. uoluis
set narrare uirtutē i opus cui; stelle
longus fuiss; in mui liber suus. tn̄ do
cuit de ea in. 9. caplo pre ptis qua b
scias i diuisit in b loco quodl; signū
in. 3. ptes i extraxit oplonē que fit pp
omixtōem uirtutū stellar fixar q̄ sunt
in quol; duo d'or signor uc uuor
ces pca i hanc uiā sequans; i ispiare
accessu stellar i mutōem suā de loco
ad locū. i s; hec mutab' undiū i fa
tes ideo sic ubi dicam' in glosa nrā.
Hec ei ē manif es nō subtilis n alte
un̄ in ea ī spitias ip̄ inq; intelligos.

H. d' pncipio medio fine signor.

P Et prin̄ hor signor st gñantia plu
uias i uetos; i media tēpa fines fa
cientes mortalitatē. H Vult dicē q'
stelle fixe q erat suo tpre ipn̄ arie
tis h'nt oplonē que nō omiscet cū
oplone sol' que ptm ad totū signū
arietis i q acāt cū quedā uirtus q̄
trahit fuositates huūtas q̄ st in atia
pluuiar i uētor. Silr stelle fixe que
erat suo tpre i medio signo arietis
h'nt oplonē nō omuscentē cū oplōe
sol' que ptm ad totū signū arietis
i acāt cū quedā uirtus q̄ ad sulābit
uirtuti iouis i uenus i tēprido. Silr
stelle fixe que suo tpre erat i fine arie
tis h'nt oplonē nō omuscentē cū sol'
oplone que ptm ad totū signū ari
etis i acatē cū uirtus una que ad
sulābit uirtuti martis i sua obustōe
i ē generatur mortalitati. eo q' fac
putrescē huītates i hyeme i estatis.
Et q̄n res ita fuit ḋt ut cū res aliqua
har stellar mutabit ad signū tauri
omixtio fiat int eas i opus sol' q̄ ōp
tm ad totū signū arietis ē gñatur
fuositati huīdor q̄ faciut nubes do
nitrua i clapigas. Et sciā q' q̄n uir
tutes stellar fixar omiscent cū hac
oplone q erat i tpre ptō. in pn̄ arie
tis accidet un̄ quedā omixtio gñat
pluuiar i uētor. Et ē declatū q' hec
oplō har stellar gñat sili' fuositatē
huīdas. Et q̄n mutabūt hec stelle
ad mediū arietis i omiscent sue uir
tutes facientes huītatē cū uirtute sol'
i signo arietis accidet plus uentor
i minus pluuiar. Et s; hāc reglā;
ḋt te itelligē i alijs sigs. q̄n dixe opa
que ppa st cui; pte cor. Et pt eē q' ad
dent i minuēt h' opa pp illū q' dnabit
i ouictōe q̄n fuit sine oppōne i eclip
sib; i ouictōib; alior pltar certisq; ap
plicatōib;. P Et q̄ fuint ex ᴧ tēīlib;
erūt calide dispnose i q̄ meridionales
fiēt mltū i magis gñabunt gelatis.
H Ptq' diuisit quodl; signū in. 3. p
tes i quāl; pte i. 10. g'd'. point cuilib;
pti ex opib; stellar fixar cū q erant
suo tpre in pte illa i remāsit ᴧ tōis
i mīdie mlte stelle fixe in quol; sig.
i ad uicat sili' opa que opabit i atēe
una ad uicēm i que opabit i mīdie .i.

uī capit quodl; signū ad uicēm. q.
Et appet p suū dcm q̄d oēs oplōnes
stellar fixar que sūt in pte ᴧ tōnis a
rietis st de oplone martis. Et q̄ in pte
mīdiei sūt de oplone satnī. Et q̄n ac
cidēt i aliq̄ pte har diuar ps eclip.
aut latitudo luē tpre ouictōis l' oppōis
sue plēt dn̄atus omiscet op' har
ouictionū cū ope eclip. aut cū ouinc
tōe ul' oppōne sue cū dn̄ante pltā. Et
fm̄ h' intelligas ideo q̄d de stellis rei
net i alijs. P Et totū signū tauri signat
duas oplōnes i tendit plurī ad calo
rem. H Vult dicē q̄n sol fuit i tau
ro desiccat i huēctat eqlr i siccitas ē
pp magnū calorē i huītas pp attrac
tōem fuositatis huīde que erat ante
i pp hoc fac hic plus caloris q' cū ē in
ariete. Et p'tq' ita ē erit signū tauri re
cipiēs a sole h' opa. Silr quodl; signū
i sue ptes recipiūt a sole i stellis fixis
uirtutē cū qua opant uirtutes solis i
ipar stellar fixar i hec ē res gñal' in
toto. P Et pre ptes eius ille que sequi
tur pliades sūt facientes t'remotus et
uentor ac nubiū. Et que sūt i medio
i fitraunt i huēctat. Et postreme apte
alcobrum st de nā ignis ignite de re
lāpagis i corruscatōib; i ille de pte ᴧ tō
nis sūt oplōnis tēpate. Et ille de mīdie
faciūt motus fortes i turbulosos p re
reglām. H hec dcm ptō determat q̄d
pliades erāt suo tpre in. 10. g'dib; pmi
tauri i q' eius nā erat facē fuos i eos
quib; fiūt uenti i t'remotus i ppt ad
uictōem sui opis cū ope totius tauri
fiūt nubes pp attractōem fuositatis hu
mide i sic aut ē in mō tpre i medio ta
uri i pp̄ fac uentos. tn̄ q' fuositas sp
gitur pp calorē nō fac nubes nec terre
motus n pauca uiab; i appet cū a sim'
uibus q' uirtus stellar fixar q erant in
suo tpre in. 10. g'dib; pmis tauri erat
de nā marti. Et uirtus ear que erat
i medio tauri hēbit uirtutē ueneris. Et
q erāt in fine ei hēbit uirtutē marti.
Et q erat i ᴧ tōne ei hēbat uirtutē iouis.
Et q̄ i mīdie uirtutē marti. q̄n omiscē
tur cū satno i q' quel; ptū tauri re
cipit uirtutes stellar fixar q erat ideo.

d' natura Geminor.

P Et totū signū geminor fac tēpam
tiam. H Vlia ptō. que dic in quol;
signo pre p'suit hēre glosas duas. una ē
q' an dicam' q' sig' recipuit a sole uir
tutē unā que oc cordat cū suo ope q̄n do
ipm ingdit. Alia ē q' signū recipit ab
oib; alijs stellis fixis que st ideo uim
unā que occordat cū oplone q fit p o
mixtōem oim. tn̄ glosa pa ē sentiōr i
ub ptō. Et bn̄ appet q' uirtus geminorū
ē silis uirtuti iouis. P Et pre ptes ei st
huītatis mlte q̄ corrupit i ille deme
dio oplōnis tēpate i eius postreme st
de nā omixta. Et q st in ᴧ tōne faciunt
uentos i t'remotus. Et ille de meridie
sūt ignē obuītes. Stelle fixe q erat
tpre ptō in pn̄ geminor hēbūt uirtutē
satnī i q̄ i medio uirtutē iouis i que
i fine uirtutē marti cū ē dirctus. Et
que erāt a mīdie hēbat martis uirtutē.

H usq; ad p ē glosa Aly.

P Et totū signū cancri fac serenū i est ca
lidō. Et pme ptes ei q st de stellar que

d' natura tauri

d' natura Cancri.

dum est propter febrem facit aerem calidum & turbi-
natum, lugubrem & terremotus. Et ille
de medio complexionis sunt temperate. Et posterio-
res faciunt ventos. Et aquilonales & meridio-
nales sunt ignee combustive. [H] Et stelle fi-
xe que erant tempore ptolomei in principio cancri habent virtu-
tem martis infacientes magnos calo-
res & terremotus. Et virtus saturni est faciens
lugubrem aerem. Ac si diceret quod eius complexio est sic-
ut illa martis & pars sicut illa saturni. Et que
erant in medio cancri habent virtutem iovis.
Et posteriores virtutem mercurii quando commiscetur
cum iove. Et ille de aquilone & meridie habent
virtutem martis. [P] Et totum signum leonis
facit calorem & tempus turbinatum. Et precedentes partes
eius faciunt aerem corruptum & turbinatum
& mortalitates. Et ille de medio sunt
temperate complexionis. Et posteriores multum humide
& faciunt corruptionem. Et aquilonales sunt com-
burentes ardentes & meridionales humidi-
tates. [H] Aer calidus turbinatus accidit
cum virtute solis. Et stelle fixe que erant tempore
ptolomei in principio leonis habent naturam solis & martis
& propter hoc fit aer calidus turbinatus fa-
ciens mortalitates. Et que erant in eius me-
dio significant temperamentum secundum quod pertinent ad tempus
estivale. Et ita oportet te intelligere cum dicit ptolomeus in
quolibet loco in dicendo temperamentum scilicet illud quod per-
tinet ad tempus. Causa secundum quod Galienus probavit
verbo absoluto temperantia est temperantia vera
& est ibi temperantia in complexione alterius rei. Sic
dicimus quod homo temperatus est in complexione com-
plexione leporis & leonis. Quando complexio sua est
collocata ab istis duabus pariter equaliter.
Et sic dicimus quod complexio huius hominis est temperata
in complexione huius alterius qui est frigidus & huius que est

calidus. Hijs enim tribus manieribus debes intel-
ligere temperantiam quam dicit ptolomeus. Secundum quod pertinet ad
quamlibet earum. Et bene apparet stellarum fixarum que
erant suo tempore in medio leonis est de natura io-
vis. Et posteriores de natura saturni. Et aquilona-
les de natura martis & meridionales de natura
mercurii quando cum venere est commixtus. [P] Et
totum signum virginis est humectans & faciens to-
nitrua. Et eius partes precedentes sunt maioris caloris
& dampnose. Et ille de medio temperate complexio-
nis. Et posteriores aquose. Et aquilonales
facientes ventos & meridionales temperate.
[H] Vult dicere quod signum virginis est de complexione
mercurii quando cum venere commiscetur. Et natura huiusmodi
humectat & facit tonitrua. Et stelle fixe
que erant suo tempore in principio virginis habent complexionem
martis. Et ille de medio complexionem iovis.
Et posteriores complexionem saturni. Et ille de aquilo-
ne complexionem mercurii & de meridie complexionem
iovis. [P] Et totum signum libre est mu-
tans & cambians res. Et eius precedentes partes & ille de me-
dio sunt temperate complexionis. Et posteriores sunt
aquose. Et aquilonales facientes ventos. Et
meridionales humectantes & facientes mor-
talitatem. [H] Totum signum libre est cambi-
ans & mutans. Eo quod quando sol ingreditur signum
istud mutatur tempus & fit autumpnus. Et natura
autumpni est ut aer mutetur multum quod
aliquando fiat calor, aliquando frigus, aliquando siccitas. Et propter hoc
est hoc ut libra cambiens res & mutans. Et stelle
fixe que erant in principio & medio ipsius sunt de
natura iovis & veneris. Et que erant in fine habent
naturam lune & saturni. Et aquilonales sunt de natura
mercurii quando commiscetur cum iove. Et meridiona-
les de natura saturni. [P] Et totum signum scor-
pionis est igneum & faciens tonitrua. Et

eius precedentes partes faciunt grandinem. Et causa
principii est sicce complexionis. Et ille de medio
sunt temperate & posteriores facientes terremo-
tus. Et aquilonales comburentes & meridionales
humectantes. [H] Istud totum signum scorpionis
assimilatur martis nature. Et eius precedentes stelle sunt de
natura saturni & ille de medio de natura iovis.
Et posteriores de natura mercurii & aquilonales de
complexione martis & meridionales de complexione
saturni. [P] Et totum signum sagittarii est
faciens ventos & precedentes partes huius sunt hu-
mectantes & ille de medio temperate & poste-
riores ignite & aquilonales facientes ventos & me-
ridionales multum humide & mutantes. [H] Eo
cum signum sagittarii recipit a sole & a
stellis fixis que ibi sunt talem complexionem qualis
est illa mercurii quando est mixtus cum iove. Et
stelle fixe que erant suo tempore in eius principio
habent virtutem veneris. Et ille de medio
sicut virtutem iovis & posteriores sicut mar-
tis & aquilonales sicut iovis & mercurii & me-
ridionales sicut saturni quando est in loco humido.
[P] Et totum signum capricorni est multum hu-
midum & eius precedentes partes sunt comburentes dampno-
se & ille de medio temperate & posteriores mo-
ventes pluvias & aquilonales & meridionales
sunt multum humide dampnose. [H] Quando sol
ingreditur capricornum accidit multa humiditas
inter nos & propter hoc recipit a sole magnam hu-
miditatem. Et stelle fixe que suo tempore erant
in eius principio habent vim martis & ille de medio
iovis. Et posteriores lune & mercurii quando com-
mixtus est cum luna. Et aquilonales & meridiona-
les habent vim saturni quando est in loco aquoso.
[P] Et totum signum aquarii est frigidum aquosum.
Et eius precedentes partes sunt multum humide. Et ille de

medio temperate. Et posteriores facientes ven-
tos & aquilonales comburentes & meridiona-
les facientes grandinem. [H] Quando sol in-
trat hoc signum infrigidat tempus & multiplicat
pluvias. Et propter hoc recipit hoc signum naturam
frigidam aquosam & stelle fixe precedentes ipsius habent
complexionem lune & ille de medio veneris. Et
posteriores mercurii & aquilonales martis
& meridionales saturni. [P] Et totum signum
piscium est frigidum faciens ventos & eius precedentes partes
sunt temperate & ille de medio multum humi-
de. Et posteriores comburentes & meridionales
aquose & aquilonales facientes ventos.
[H] Quando sol intrat pisces est tempus adhuc fri-
gidum & quia calor incipit augeri propter hoc fi-
unt multe humiditates in aere propter quas habent
venti crescere & propter hoc recipit hoc signum naturam
frigidam facientem ventos. Et stelle fixe que
erant in eius principio habent naturam veneris. Et me-
ridionales complexionem lune cum est in loco aquoso.
Et aquilonales complexionem iovis & mercurii
in faciendo ventos. ¶ Hic perficit dictum
ptolomei in signis & suis partibus. Et est maxima per
regula quam tradit nobis quam sciamus id quod acci-
dit omni die. Verbi gratia si ille qui dominatur fuerit
humectans & commiscebitur cum stellis fixis
humectantibus & locis convenientibus & oppositis
que precessit fuerit in loco humido. Cum luna
vel sol in tali loco dederint res sicut una scilicet alteri
applicant aspectu aliquo significat quod illa
dies humida & multe pluvie. Et si saturnus
rebus istis applicaverit erit pluvia fortis
& dampnosa cum lugubritate. Et si iu-
piter erit tempestas & tempus saporosum & sic
omnes alias applicationes intelliges isto modo. C. 12.
In facto stellarum preclaritas. dixit haly.

Marginal notes:

de natura leonis

Pro declaratione horum naturarum resultat michi dubitatio. Nam si notatur in signis integris eius natura colligitur ex signo aliud in humidum. Ubi ex com... de scorpione est frigidum & siccum ... Et sic in aliis signis ... ultra discordantie ab opinione communi de significatione signorum & triplicitatum. Sed ptolomeus considerat naturam signorum dupliciter primo quantum ad suum esse quo dicimus tale signum esse talis qualitatis. Alio modo quantum ad accidentia stellarum fixarum que mutantur in gradibus signorum. Et hic cessat dubitatio in iudicando.

de natura virginis

de natura libre

de natura Scorpionis

de sagittario

de capricorno

de aquario

de piscibus

Doctrina iudicandi in quartam (?)

Ptolomeus dicit in hoc capitulo quod
partes quas perdere diminuit de eo quod
scire scimus etc. quando ipsis hora equalis
indigemus. Et propterea hoc dixi isto modo
erunt significatores particulares hac maniere quod
volo dicere ac mineri. Una earum est inspice-
re illum et id quod potest homo scire de secundo cuius
quarte ex quarta anni sic. Immo quod diximus quod oportet
inspiciatur et inde apponatur et in prima in hora
coniunctionis solis et lune vel oppositione que fuit
ante (?) quartam tropicorum et quod rectificaverit angulos
hora coniunctionis vel oppositionis in quolibet cli-
mate cum esse scire nolumus sic faciemus
in autumptantibus. Postmodum accipiemus
planetas gubernatores locorum coniunctionum vel
oppositionum et gubernatores angulorum quia hec
loca sequuntur sicut ante minuimus in isto
eclipsium. Hec res prima quod debemus facere
est quod accidens ille sciamus scilicet quod erit et quando
erit et in quanto tempore quando sciemus hoc inspiciemus
in quo quarta, vel etiam quartam anni quarte accidens illud
contigerit et accipiemus coniunctionem ab ascendente
ad res propius illi quarte. Postmodum rectificabi-
mus ascendens coniunctionis vel oppositionis que erit
ante quod sol ingrediatur principium illius quarte et alio-
rum angulos ac planetas et stellas fixas quas inspici-
emus quod significet totum in isto vel illo quarta et etiam
hoc bene certificabimus inspiciemus totam
significationem et videbimus quod nocet et peiorat in
dicabimus. Hoc enim est propositum presentis libri intel-
lectu libri sui. Postmodum faciemus
iudicium generale appropriatum quatuor. Hoc vult
dicere quod quando faciemus iudicium universaliter et ideo quod significat
gubernator quarte in quo erit accidens in
spiciemus postmodum isto modo. Ponimus quod
accidens sit frigus et tempore quo accidit estas

dicemus enim quod estas est media caloris. Et
si accidens fuerit calor et hoc fuerit contigerit in hie-
me, dicemus quod breviter erit calida et modi-
ci frigoris ut plurimum et omnia alia isto modo.
Et faciemus minutionem et augmentum
fortitudinis ipsorum accidentium quando dominus pertinet
nec generale vel sine manifestationis a na-
planetarum gubernatorum inspiciendo cum qualitatibus
cum ea ... statuis mouetur peccata.
Hoc vult dicere quod faciemus fortitudinem ac-
cidentis et quale erit anima gubernatoris et
si concordaverit sua qualitas cum qualitate quarte
erit accidens forte et si discordaverint mi-
nuetur de qualitate accidentis tantum quanta erit
discordantia. Secundum capitulum est in-
spicere in secundo mensium et hoc est id quod est inspi-
cere a secundo coniunctionum vel oppositionum que erunt
in quolibet signorum de illa maniere quod
diximus. Hoc vult dicere quod quando faciemus id
quod accidet generaliter in quolibet quarta quarte anni
etiam ut sciamus id quod accidet quolibet
mense e(?) in mensibus illius quarte et potius hoc fa-
re a coniunctionibus et oppositionibus que erunt quolibet
mense illius quarte et angulis et planetis gub-
natoribus. Et etiam quod ante retinemus
id quod volo dicere dico quod quando accidet con-
iunctio esse unum post eius quartam tropicis quod
tunc fuit inspiciemus ad coniunctiones do-
nec perveniamus ad aliud, et quod sequitur
ipsum. Hoc postea significatio est super accepta a
coniunctionibus et oppositionibus. Sed quod sit mensis de
una coniunctione ad aliam si quarta coniunctionalis
fuerit, aut de oppositione ad oppositionem si quarta
oppositionalis fuit. Ita quod presens tenet quod per
tertiam partem nocte quando sol intrat aliquam
partem, sed tenens quod est coniunctione vel oppositione

de iudicando in mensibus

quod est etiam hoc quarte. Precepta quod virtus gubernatorum
hoc ... et durat donec durant illo quarte
sicut ante minuimus. Et propterea quod tertia est inspiciendi
si quarta fuit coniunctionalis faciemus caput mensis in prin-
cipio quarte ab illa coniunctione et sic coniunctio que post
medium venit est caput mensis sicut illi quarte et secunda coniunc-
tio caput mensis ... et iudicabimus quolibet
mense secundum significatorem sue coniunctionis et secundum suorum con-
positionem cum toto quarte. Similiter faciemus in oppositionibus
si quarta oppositionalis fuit. Conveniet nos in-
spicere in angulis et planetis gubernatoribus ab eo
loco quo diximus. Hoc primus locus est coniunctio
et oppositio que est ante principium quarte quod sol ingreditur alias
est coniunctio et oppositio principii mensis in ipso quarte.
Inspiciemus etiam ipsum quando duabus in uno
et alio et vincet ille qui magis concors fuerit
cum proprietatibus illius quarte et cum accidente illius
secundum quod videbimus de per se illius virtutem
aut debilitatem. Et quod inspiciamus
propter apparitiones stellarum fixarum que sunt de ap-
paritionibus planetarum et applicationes aut elon-
gationem unius scilicet ab alio et suis proprietatibus
et statibus et quos ventos movent hee stelle
et proprietates signorum quibus erunt. Similiter inspiciamus
aptitudinem venti et latitudinem lune si removebitur
a zodiaco signorum. Ideo quod per hec omnia scire
possumus qui magis vincet de suis ventis
in statu mensis. Hoc quando faciemus de eo quod dominatur
in quarta et de eo quod dominatur in mense quod accidet in ipso
quarte et in illo mense secundum aptitudinem et habitudinem et de appa-
ritione stellarum fixarum que apparebunt etc. et de ap-
plicationibus planetarum unius cum alio et elon-
gatione sua et declinatione sua et latitudi-
num et proprietates signorum et suarum partium in quo
breviter et hec omnia cognoscebimus unum scilicet cum
alio et faciemus virtutem vincentem et iudica-

Dominus anni vel quarte

bimus secundum hoc retroagentem quolibet tempore et que-
libet quarte et quolibet mense. Hic est locus quo sol
intellectum bene ipsum et iccirco bene inspiciat sufficit
in hac arte. Tamen qui non intellexerit credat
mihi elongatus ab hac arte. Hic autem
modo potest quis ipsum bene intelligere intellectu scilicet
quod ego docuimus usque hoc de eius preterito. Et
hac ratione partium intellectum suo habitudo intellectum sub
alere et sanitatis ostentationis virtutem videndo multum
et in inspiciendo ideo. Tertium propositum est insp-
icere in stabiliori significatore quam manifestationem re-
ceperit aut fortitudinem et habet res quam sciri
potest apparitio parte solis cum luna in signis precipui
luminibus coniunctionis vel oppositionis solum modo. Sed
in hiis que fuerint quando luna fuerit dimidiata
in luce. Hoc dedit nobis regulas per quartam temporibus
anni et prima mensibus et intelligamus per eas quod acci-
det in medietate cuiuslibet mensis post oppositionem si men-
sis fuerit coniunctionalis et post coniunctionem si fuerit op-
positionalis. Ponamus enim quod ascendens mensis est coniunctionalis.
Potuimus autem scire id quod accidet in me-
dietate sicut mensis post oppositionem que fuit post
illam coniunctionem. Et monstrat nobis regulam
in hoc loco quam sciamus id quod accidet in quolibet quarte
etc. quartis mensis. Dicemus quod hoc sciri potest alia
cum fuerit dimidiata in luce et hac hora in
erit luna in quarta solis et sic accipimus significatorem
medietatis mensis post coniunctionem luce est sole
aut post oppositionem eorum. Ideo accipiemus significatorem
eius quod accidet in quolibet quarte mensis a sua quarte. Et
quando videbimus oportet unum ad aliud sa-
ciemus fortitudinem accidentis vel eius manifesta-
tionem et omnia que diximus alia. Similiter cepe-
rit ut rectificemus angulos in quartis indicabis
per eos sicut iudicasti per coniunctiones et oppositiones.
Et erit primus significator mutationis ut plurimum

aut p tres dies. an q̄ lūa sit cū sole ī
pte .iam dc̄a p p.3. dies ita q̄ erit i cello
gatō ptiū eq̄liū. H Lūa aūt p to
tū signū duob; dieb; cōpletis 7 una
pte t'ia 7 h' pōnit sp̄to. die cōpletur p
bilitate. Et q̄ ūtus corpis luē est
an ul' p p.12. ḡdus 7 pp h' sūt tres
dies. hec tn̄ pt̄o intelligit duob;
mōis. p'mō ē q̄ lūa t'sit in .6. dieb;
duo sig̃ cōpleta 7 t'scdo p.2. sig̃
pueīt ad tot nūos quot sūt in fir
mamto 7 p'tq̄ ita ē o't ut applicet
ad pūctū dm̄ sig̃tōis in t'b; dieb; ī
an'orib; 7 in t'b; seqn'tib; 7 hora q̄
pueīt ad ipm mouet sig̃to illa. Sd̄s
ē q̄ ūtus luē uoluit cū ūtute sol'
t'b; dieb; an sua applicatōe 7 ita
rēanz mixta usq; ad .3. dies p̄pt sua
applicatōe. q̄r cor̄ sol' h't .19. an .114.
pt. cor̄ luē .12. an̄ 7 .12. pt. crēdus tn̄
pmus mag' dcordat cū oppiōe pt'o.
q̄ fs. 7 Nicho' utq; h't rōez suā. P Si
lr sciem' h' aptitā putōe q̄ h'buit cū
pl'tis ī sig̃a 7 quol; hor' statuū 7 ali
or' sicut ē in .6. 7 in .10. H Inspice uer
ba ptolō. quō ōtinuat' unū cū alio
7 qualr posuit radice sig̃tōis sp̄ ab
applicatōe luē solī. Nā in hoc loco dic
uoluit q̄ō scire possum' id q̄ō accet
t'mse 7 imediate t'sis a pricipatōe
pl'tar' hora cōiūctōis ul' oppōis. pt
mod' sequit' fuit h' dicēs q̄ h'es in
spice pricipatōe pl'tar' 7 signorū
cū luātib; hore. q'n aut .6. aut .10.
Et nūc radice h'iū applicatōe quā
lūa cū sole h'at h'em' fortare a sp̄cis

7 anglōs 7 ispice ad pl'tas 7 stellas
fixas quō ipa hora morant' 7 adui
gentes sp̄ rē pclarē cū illi de modo
quo sciamus id q̄ō scire uolumus
an q̄ accidit. pt'o ei addit ī hoc dmo
stratōez nob; 7 glosā. P Quia hec q̄
dico n̄ ualere sequūt. H hec q̄ō dic
ē q̄r q̄n ūtus solis 7 lūe cōmiscebt'
erit ūtus uicēs pl'te q̄ dn'ab' per
mixtas dig̃tates hora cōmixtōis illi'
pl'te appebit opus in eb; q̄ sūt int' nos
sic miraūm'. P Et potim' scire sta
tū in t'atōis sc̄qndo ccordītas n̄ alq̄
pl'tar' q̄s accipuit 7 signor' cū acce
nos ciuitate ac uictor'. H ūult dic
q̄ q̄n aspiciem' anglōs 7 loca pl'tarū
hora q̄ dūoluāna unū .s. alti appli
cat 7 sciem' n̄a pl'te dn'antis q̄ō tm̄
mutab' res illis accipiendo cōpōnez
suo opis cū ope gubnatoris p'mi. an
p̄petatib; aeris 7 uictor' illo t'pe. Sa
em' eciā q̄n tn̄ augeb' res 7 minuet.
P Et ūtus hor' statuū pclariū q̄
erit dic qual; erit p̄pe a stellis fixis
q̄ sūt luis 7 opis maioris cū apparūt
uel p̄pe siue mane excepto oriētis ul'
occītis respcū sol' 7 h' ē q̄r mutat 7 re
ducit ut plimū status pclariosi
n̄a car'. H Stelle fixe que sūt maio
ris lucis sūt ille q̄ sūt p'me magitudis
7 eas in ūtute sequūt' stelle que sūt
sc̄e magitudis 7 sequūt' eas ille q̄ sūt
3. magitudis. Nā cuil; hor' cessat ūt'
q̄n mane appet s' radijs sol' aut ue
spere ce. ad minūdū sub radijs. quia
ūtus ear' cōmiscet cū ūtute sol'.

Et mia ē q̄ q̄ ūt' ūtus sol' sit uicina
tendit ad ūtute stellar' q̄ cōmiscet'
cū eo. sic' 7 declinā. Et p'tq̄ ita ē i stellis
fixis mag' erit i pl'tis. 7 q̄n cōmiscebit'
res istas s; q̄ō qual; dic cōtīget sciez
in accitia pclaria cuil; rei. P Sil'r
erit h' nō minus eo q̄ō dixim' ē aliq̄
luārū t'siūt p anglos. ita q̄ man
suetudo 7 fortitudo q̄ erit i statib; cui
libet t'pis accīt q̄n t'sibūt luāna
p h' loca sic retentia 7 minutō sūt p'ūs
ita luē p h' loca a mutō statuū uictor'
erit p̄pe q̄n t'sibūt luāna p hos āglos
7 mutō sua erit uicto qui erit apte ū
declinat latitudo luē. H ūult dic
q̄ q̄n aliq̄ luārū t'sīūt p aliquē
anglor' qui fūit i applicatōe sua pl.
sig̃bit addictōez ul' minutōez accīt'
applicatōis. Et addictō erit q̄n fūit
sig̃tio sui t'situs ipām et sig̃tio radi
cis 7 minutō erit q̄n fuīt due sig̃tōes
diuise. Et p'tq̄ ita ē q̄n applicaūt guber
natori utq; luāriū ul' ipi ḡdui sig̃ta
onis faciet id. Et o't ut scias q̄ ḡdus
sig̃tōis ē ḡd' luāris q̄ō ē sup t'rā. pt
mod' ḡdus sol' ē ḡdus sig̃tōis. Sil'r
s; fortitudinē angli erit fortitudo ī
rei 7 mā suetudo. q̄n anglis asc̄ntis
7 .10. h'nt ui maiorē q̄ .4. 7 .7. Et pt'o.
certificat dein sui p rō q̄ō appet īretētia
7 minutōe maris. q̄r q̄n lūa fūit in
uno ḡduū sig̃tōis fac' addictōez in re
tentā. v. g. q̄n fūit a scīs ḡd' cōiūctōis
ul' oppōnis p̄cedentis ī medio sol' ī
canceri ul' aliud signū sp̄ cū lūa t'ās
iuit p illō signū dm̄nabit augmtū

mū. Sil'r sp̄ cū applicaūt pl'te gubna
tori 7 cū t'asīūt p loca cōiūctōis ul'
oppōis que fuit hec exceptio si cōtīgit
alia maior sig̃tio q̄ distinbet. Sil'r
uectū mouet' de una pte ad aliā hora
q̄ t'sit aliq̄ō duor' luāriū p aliq̄
angulū ex angulis ascendētis sig̃tōis
s; pte ad q̄ declinabit latitudo luē.
P Et o't q̄ō itelligamus quol; loco
ex p̄a cū illis ē an'or' 7 que sequit
ē cū pclariū accītiū. Et q̄n iueniez
stellas gubnatrices n̄r' ulūi que
dcordet cū n̄is pclariū i sig̃a opus
cū ficab' 7 fortificab'. H ūult dic
q̄ q̄n sciemus accīs ule acū maiorē
ūtute h'ntē 7 sciem' accīs mīn' eo
acū p'ma sequētē 7 ita a maior' ad
minus ib'mi' declinādo 7 dc illi adid
q̄ō pclarius ē concepuciam' ad
fine oīuz unū p' aliud ordinādo.
7 cū h' fecimus ispitiem' q̄s res ī uei
mus siles 7 adcordātes in uno 7 pone
mus eas ī uno loco 7 faciem' h' toti
rē unā. h' cū faciem' q̄n fuīt duo
sig̃tores aut tres ul' ples ī una et
hora. Et cū hoc fecimus ispitiemus
cōpōnē suā adiūām illius t'pis 7 ad
eām fortiorē 7 ad id q̄ō fuīt iudica
bimus s; illū qui uicit. q̄r cū pl'te ī
sig̃nt rē unā qual' cūq; sit si accidit
q̄ aliq̄ pl'te ul' stelle sig̃tent h' rē q̄ō
dcordet cū p'i cōstellatōe ipa sig̃tio for
tis erit 7 certa. Et si diuisi fuīt nichil
certi erit n' ab eo qui fortior fuīt 7 ma
gis ee n'ām t'pis i quo erit sig̃to. h'
ē ei in oib; regl'i gnāl' q̄ obsuare o't

q̄ ī qualibet

Loi loco. C. xiij. i ſigtõib; acceptis a ſig
lin deminã cabilib; ſ'noib; dicit h.
Luum̃ q' ſiglia ſupiora accĩnt ſp
nuntiib; ſtellar; ꝛ ppa ad ſilicer
ſigtc ſupius ꝛ cũ ſigtio ĩtua plẽr ꝛ
oñantis ꝛ ſigtõi ſic ſuc ꝛñ ptõ. dc
dit nob rgl'is i ſiglib; ſupioib; ũc
ſcamus pca acĩntia ptclana. ſic
dedit nob rgl'is i ſiglib; iſtis. ut
ſcam' acĩntia ĩlla co mõ quo fcci
plãs ꝛ ſtell' fixis. P. Magnũ tenet
phanũ ſigtões ptclãres pnoſtica
tionũ dũ i ſpicit i ſiglib; appẽntib;
cũ ſolẽ ꝛ lũm. ĩ. ac ſtellas fixas in
ſuo tp'e. H Inſpicĩt i ſiglib; ſupiori
b; que fuit cẽ ſolẽ ꝛ lunã. ac ſtellas
lucẽtes magnũ phanũ pſacendo ac
cidẽtia ptclana que oĩ die ↄtingũt
aĩ q' ſint. qñ h' ſiglia nuũt i ſacendo
ↄplonẽ uicentẽ ꝛ id qd' i acre fit pci.
P Et ↄ'ĩt q' inſpitiamĩ ic q' accit cch
ad ſolẽ qñ aſcendit pſacendo ea que
erũt de die. ꝛ qñ occit pſacendo ea q̃
accĩnt de nocte. H Qũ ſacim' pſi ſigñ
catores .ꝓ.ⁿ aĩ ꝛ .ꝓ.ⁿ mſis accĩntia que
erũt i acre ſic uẽti ꝛ pluuie ꝛ noluĩꝫ'
ſcire decĩo ea que ce his accĩnt oĩ die
ꝛ i ſpitiem' qñ ſol mane adſcẽdit et
ad fuõſitatẽ q̃ adiugit cẽ i pm a lar;
id qd' i pd die accidet decorabit' cũ fu
moſitate illa. Et ſi fuit fumi' ſiccus
ſacim' q' acĩnt i pa die uẽti ꝛ talia. ꝛ
ſi h'uid' ſacim' q' erit molitics pluui
e ꝛ res tales ꝛ accidet iptc q̃ fum' ille
mag' fuit adiuictaẽ. P Et iſpicc p
ſacendo ea q̃ mltũ durãt i horis q b;

ſol h̃t pncipitatem cũ luã de ſigã. q.
quelꝫ ſigã demĩat ut plimũ ſtatiq
erit ab ipi hora uſꝫ ad horã q̃ luã ſep
nit i ſigã ptmod uciente. H Qñ luã
bũt pncipatõe; cũ ſole i aliq ſigtur
ligat' in quo inntus q̃ nõ ſoluit' n per
aliã ſigam cch yꝫ que ſoluit ea ſic
mĩtũ mĩ. Et ptq' ita ẽ ↄ'ẽt ut qñ appa
rũt cũ lunaic facies ſigtcem ad
ce ſiglib; ſupiorib; qd' durat ſigtio
ſua donec uẽict alia ſigã ab ia h'ido
aumĩ. P Quia qñ ſol aſcendit ul' ſe
poſũt cũ ſclãrus ꝛ h'piõus ſine
nubib; ꝛ iux alia ipm co hopiẽte ſigt
ſeniũ. Et ſi circulus eĩ fuĩt diũ ſoꝛ co
loꝛ ul' trahẽtis ad ũmiliã ſic ignis.
aut q' ſit rad'oꝫ ucietes a ſole ul' q'ſt
cũ eũ de imilio. aut q' ſit nubes q
dẽe ſut ſoles ab una pte eĩ ad ſilent'
coloꝛes nub' ad ũmiliũ ꝛ ſuĩnt radꝫ
ſol' exten ſi ꝛ lõgi ſigbit uẽtos fortes.
ꝛ h'ꝫ uenti moucbũt' aptcq h' ſigñi
cabilia appebit. H Claritas ſolis qñ
aſcẽdit ꝛ cadit mrãt q' acrẽ oĩ fuõſi
tatẽ l' h'p'dus ꝛ pp h' qñ aſcendit mrãt
eĩ claritas q' ipa die fiet ſeniũ. Et ſi cla
rus fuĩt qñ ſe poit mrãt q' nox erit ſe
rena. Et qñ circul' ſol' fuĩt diuerſoꝛ co
loꝛ oñdit fuõſitatẽ de nã marnꝫ. Et
ꝛ ſi tendit ad ũmiliũ igs ꝛ ſuĩnt ra
dꝫ uẽmẽtes a ſole ul' cũ ſuĩnt de uer
milio mrãt q' fuõſitas ẽ de nã martis.
Et nubes que dẽe ſt' ſoles ſt' q' recibe
rũt radios ſol'. Et qñ tendũt ad ũ
miliũ ſigñt ꝛ q' fuõſitas ẽ de natũ
martis. Silr' ſi radꝫ ſol' ſuĩnt extẽſi

ꝛ lõgi demĩãnt fumũ ſiccũ ꝛ lõgiꝫ.
ꝛ h' oĩa uentos fortes demĩãnt. et q'
moucbũt' apte ipoꝛ ſiglũ. P Et ſi
nig' aſcendit aut q' tendit ad uirde
ul' occidit cũ nubib;. aut h'ũt ab a
bab; ptib; nubes q' dẽe ſt' ſoles. ul' ra
dꝫ qui de ſole exeũt tendũt ad nig
dinẽ aut uirdẽ colorẽ ſigbit acrẽ
h'yemalẽ ꝛ pluuias. H Sol qñ aſcen
dit ul' occidit ſi appũt nig' ul' uir
dis demĩãt q' fumoſitas que ẽ cẽ eũ
ẽ de nã ſatũ. Et ſilr' ſi nubes q' recibe
rãt radios ſuĩnt uirdes ul' ad nigredi
nẽ tendũt ꝛ pp h' ſigñt h'oc qñ appent
i aſcenſu ſol' q' dies erit pluuioſus. Et
ſi appent cũ occidit erit nox pluuioſa.
Et tota ſigtio ſiglũ ſupioꝛ pt cẽ eũ
ſi accordãt cũ ſigis pſiuianũ q̃ tales
h'ant ſigtões ꝛ poiã ſic itelliges. P Et
ↄ'ẽt q' ut iſpitias ad locũ luẽ die .ꝫ. añ
ſuccẽden ul' oppõnẽ ꝛ .ꝫ. qñ ſit diõnati
i luce ul' .ꝫ. die pt has horas. H Ptq' luã
dedit nob ſiglia ſol. dat nũc nob illa
luẽ ꝛ qualr' ſacim' acĩntia durantia ꝛ
uẽientia p ſigãs. cũ ꝛ pcepit nob aſpi
cere ad lunã die .ꝫ. añ ſigam. ꝛ .ꝫ. pt ꝛ
ſi lunã uidebimus cũ ſigtõe tali uidi
tũ erit eũ ꝛ ſi diuiſe ſuĩnt tenebrim'
uos ad fortioꝛẽ idem q' hoꝛ trũ dieꝛ
demĩãnũ' i ia. P Et ſi clara fuĩt ꝛ eũ
ſe nõ tenuĩt re aliq' demĩãt ſerenũ.
Et ſi fuĩt ſubtil' ũmilia ꝛ q' remet de
ſuo cẽlo ſine luce ſit claꝛ ad ſilando
q' moueat' ſigt motũ uẽtoꝛ apte a q
declinat. Et ſi fuĩt nig' ul' uirdis ſpiſſa
ſigt acrẽ h'yemalẽ ꝛ pluuias. H Qñ

luã fuĩt ſbtil' ꝛ clara ꝛ cẽ ſe nõ tenuĩt
circlm aliquẽ nec nubẽ demĩãt q' acr
ẽ fuõſitatib; l' h'p'dus ꝛ ſi fuĩt ſubtilis
ũmilia ſigt q' fuõſitas cũ eĩ ẽ de nã
martis i ſiccatate. Et ſi ps ſui circli nig'
nõ ẽ lux clara fuĩt ad ſilans q' moue
ac' ſigt fuõſitatẽ ſiccã que mõ. Et pp
h' ſigt curſũ uẽtoꝛ a ptcq ẽ ipa fuõſi
tas. cũ ſi luã nig' ul' uirdis fuĩt ſpiſ
ſa ſigt q' fuõſitas q̃ adiugit' circaꝫ
ipam ẽ de nã ſatũ ꝛ pp h' ſigt acrẽ
h'yemalẽ ꝛ pluuias. Cõuẽit eĩ ut ad
uigas h' oĩa cũ ſigtõib; plãtꝫ dñãntr'
i ſigis dnoꝛ luiariũ. Et q' totũ ad uin
gas cũ pſcrite q̃ ra aĩ ꝛ mſis ꝛ cãs q'
diramus. P Et ↄ'ẽt q' ut iſpitiam' ad c
cilũ qui fit circa eĩ. q; ſi fuĩt unus ꝛ
clarus qui paulatĩ deſtruat' ſigt acris
claritatẽ ꝛ ſi ſuĩnt duo ul' tres ſigñt
acrẽ h'yemalẽ. Et ſi tendit ad ũmiliũ
circlm ꝛ fuĩt intãſus ſigt acrẽ h'yemã
lẽ uẽmẽtẽ p fortes uẽtos. H Qñ cir
culus ẽ unus demĩãt q' fuõſitas pi
ucia ẽ i acre. Et qñ plẽs ſut demĩãt q'
i fuõſitate ẽ groſſitudo ꝛ ſpiſſitudo
q; mlti circli fuĩt. q; radꝫ recibuñt' i
unus. ſ. ad alm. Et ũmilitudo cir
culi demĩãt fuõſitatẽ de nã martis.
Et qñ ẽ intãſus demĩãt motũ fuõ
ſitatis ꝛ pp hoc quelibet h'aꝫ reꝫ ſigt
uẽtos fortes. P Et ſi fuĩt turbidus
ſpiſſus ſigt acrẽ h'yemalẽ cũ grãdi
ne minuta. H Spiſſitudo circli ſigt
fuõſitatẽ ſpiſſã ꝛ fiãm de nã ſaturni.
ꝛ pp h' facit acrẽ h'yemalẽ cũ nubib; ꝛ
remiſſitas. P Et ſi tendit ad uirdeꝫ

cum iungitur qui fuerint in tactu suo demonstrat aerem hyemalem cum hiis rebus duabus et quanto plures fuerint circuli tanto istas res quas diximus erunt multe. H Et nigredo et viriditas circuli demonstrant fumositatem siccam et spissam in aere. Et cum est in tactu suo demonstrat multum hanc fumositatem: et cum duo adiunguntur demonstrant aerem hyemalem qui erit cum ventis frigidis et nubibus: et multitudo circuli demonstrant fumositatem multam et spissam quare minus recipiebat radios ad album. Et propter hoc significant rei fortitudinem quam demonstrant. P Similiter circuli qui fuerint circa planetas et stellas lucentes demonstrant res concordantes cum coloribus ipsis circulorum et cum naturis complexionalibus.

H Hec autem non indiget glosa quia iam determinatum est. Similiter potest intelligi quod quelibet stellarum trahit ad partem suam fumositatem concordantem cum natura sua. Et quando apparuit hec fumositas multa in partem alicuius eorum demonstrat quod virtus illius stelle vincat. Et sciemus que erit actus per colorem fumositatis illius. P Et dixit nec inspiciamus ad stellas fixas ad illas que multi sunt quantitate una scilicet contra aliam que inspiciamus ad earum magnitudines et colorem.

H Hee stelle sunt quarum una stat contra aliam sicut stelle geminorum et scorpionis. Verbum autem predictum glosa hac non indiget in hoc loco. Si glosam intellexisti aliam super eo toto quod diximus. P Ita quod quando appareant maiores et minoris lucis quam soleant significant cursum ventorum a parte qua sunt ipse stelle a quacumque parte sit. H Hec est propter qualitatem fumositatis sicce quibus fuerit venti. Et quando hec fumus penetrat medios visus sic probatum est in quarto tractatu speculorum apparent stelle maiores et minoris lucis quam soleant.

P Similiter stelle nebulose proprie sicut stella que dicitur presepe et alie tales si adsimilabuntur colori opposite in tempore sereno quod lux apparet vel quod spisse significant multas aquas et aerem hyemalem et si clare fuerint resplendentes significant fortes ventos. H Hee stelle sunt que stant una scilicet contra aliam et sunt imagitudine. Sunt autem ex nebulosis. Et quando absconditae fuerint quod lux apparet in tempore claro quod ibi illuminare non habent demonstrant quod est in aere fumositatis humida que ipsum impedit ne ipsas habeat visas et propter hoc significant pluvias. P Similiter ea que aliquando apparent de signis sicut stelle comete spisse aeris et significant siccitatem et ventos et quod in aere erit secundum multitudinem harum rerum. H Stelle comate et albanacare omnes fuerunt de fumo sicco et si appareant nebulose significant quod spissitudo est pauca in ipsa fumositate. Et propter hoc significant hec res ventos et aeris siccitatem et erunt venti et aeris siccitas secundum magnitudinem comete et albanacarem et durabunt secundum tempus quo durabit. P Et cursus stellarum si fuerint de uno angulo significat cursum ventorum de parte illa. Et si ceciderint de angulis diversis significant ventos sine ordinatione currentes. Et si ceciderint de quatuor angulis significant divisionem aeris hyemalem ita quod perveniat ad conuenientia et lapides et talia. H Jam determinaverunt Aristotiles et theofrastus quod stelle albanacarem fuerunt de fumo sicco et quod vera similiter fuerunt de hoc fumo. Et propter quod materia est

multos

verba hermetis

quod multe stelle albanacare demonstrant multos fumos siccos in illa parte qua apparent. Propter hoc significant cursum ventorum a parte illa. Anguli vero de quibus locutus est hic loco sunt illi de quibus dixit: est medium celi et terre et occidens et oriens alii quatuor anguli. P Et similiter nubes que adsimilantur vellerinibus lane significant aliquando aerem hyemalem. H Si nubes tales fuerint facte sunt de fumo multum spisso in se et quod fumositas continent aerem facit hyemalem et malum. P Similiter arcus qui aliquando apparet si apparuerit cum aere hyemali demonstrat serenum. Cumque temporibus hyemalibus veris formabitur serenum adunitabit. H Arcus fit in aere propter reverberationem radiorum visus et propter aqua in luce solis et quando apparuit in tempore sereno demonstrat adunitam tunc fumositatis aquose in aere humido. Et quando aer ipse inspissatur fit pluvia et tempus hyemale. Et si apparuerit in tempore fortis pluvie aeris hyemalis demonstrat quod fumositas que adunitata est in aere minuitur et terminatur et propter hoc significat serenum. P Et dico generaliter quod plures horum colorum proprii qui apparent in aere significant res concordantes cum accidentibus que significant colores quos diximus. H In hoc loco ad inventum predicto quidquid dixerit et dixit quod color fumositatis que adunatur in aere demonstrat quam actionem contingit per eam.

P Hoc est quod diximus in terminatione generalium rerum universalium et particularium. Nunc quidem nostrificabimus pronosticationes que erunt in nativitatibus hominum secundum quod hic continetur ... H Prophetat peritus ... cum hoc ... quod dixit quod pronosticationes universales que accident in qualibet regione et qualibet civitate erunt per ea que diximus. Et propter quod illic cuiusvis nativitatis vel etatis omnes fuerint cum accident recipiet ipsum actus contra ut loquatur in nativitatibus.

Verba hermetis :-

Ego autem cognovi pro bono accidentis
hi tantum verba hermetis que dixit in
libro suo de accidentibus rerum de quibus iu-
vare nos possumus pronosticationibus.
Et dixit hermes ordina significatores primo 1
fortiorem post modum debiliorem quia quilibet
eorum habet participationem in significatione cum eo quod
est fortior. Et dixit quando plures fuerint equalis 2
dignitatis aspice quis eorum erit in
ascendente vel in decimo vel si se aspiciat aliquo
lumine; et nulli accipies pro significatore. Et 3
dixit quod si stella cuius pars erit bona signi-
ficatoris status illius in quo dicitur
ille planeta quasi sol fuerit in ... significator
tamen regum de una terra ad aliam. Et si
applicant ei fortuna erit sua iter
prospero ... Et si applicat ei infortuna
erit pergucam malo. Et dixit 4
sol est significator regum quando fuerit in signo quod
sol est significator regum filiorum. Et dixit quod 5
iupiter est significator magnorum bonorum et iu-
dicum religiosorum et sapientum. Et si 6
fuerit fortunatus quasi ... sic ...
istius ... bono domus illius qui
...mat. Et dixit quando fuerit gubernator 7
fortuna ... ad infortunam erit
mutatio de bono ad malum ... Et 8
dixit quando ... plura vel aliquos signum
fuerit infortunatum ... significatoris omnes
res in qua durabunt erit infortunata.

H. Verba hermetis.

* fuit ... illi infortune Et dixit inspice ad ... gentem et reges ...

et erit in lite peior si retrogradabitur in
9 fortuna in signo significatoris. Et dixit quando
aliqua infortuna fuerit in exaltatione
alicuius planete impediet milites illos qui sunt
in participatione illius planete. Quia si signum ascen
dens nocebitur ab aliqua infortuna, noce
bit regibus, regionibus et in actis omnibus
10 messibus et arboribus. Et dixit inspice hora
significationis loca omnium planetarum et per illum quem
inveneris maioris posse, dic quod gentes que
fuerint in regione illius, erunt leti et bene fortunati
maxime si fuerit ipse planeta in loco bono ascen
dentis et de die in bono aspectu solis et de noc
te lune. Et similiter si fuerit de bono aspectu
cum infortunio erit maioris posse opus
suum et si de malo erit debilius opus
11 suum. Et dixit quando retrogradabitur infortuna
in exaltatione alicuius planete et transiverit per
gradum exaltationis, nocebit gentibus que
fuerint in regione illius planete et significat quod rex
illius regionis faciet superbias et male
ficia. Quia quando planeta est retrogradus est sicut ille
qui exit de obedientia et peior retrograda
12 tio planetarum est illa saturni et martis. Et dixit
= aspice regibus a gubernatore. Et magnatibus ac po
tentibus a planeta qui eum sequitur in virtute.
Et populo a planeta tardo in virtute si participa
13 tionem habuerint unus scilicet cum alio in significatione. Et
dixit spera cum mutabitur gubernator de do
mo alicuius planete vel exaltatione sive tri
gono aut de termino suo, rectifica illa ho
ra ascendens et inspice si fortune inspexe
rint gubernatorem a quarto, rex magnum bo
num habebit et eum omnes reges timebunt. Et
erit illud bonum secundum planetam aspicientem. .N.
Et si fuerit masculinus erit baronum

et femininus mulierum. Et si fuerit de signo
regali erit regum et si fuerit de signo ma
gnorum hominum erit talium et si vilium erit
talium. Et si fuerit a 2. erit excepte avers
et divitiarum. Et si fuerit a basciente erit de
rebus de quibus se intromittunt. Et dixit 14
planeta dominatus significat pacem et quietem in statu et
faciet rixas et bella. Retrogradus faciet
damnum et malum. Et quando fortuna fuerit
retrograda diminuet fortunam suam. Et quando
infortuna fuerit retrograda affirmat ma
liciam suam et auget ipsam. Et quando planeta quilibet
sit habuerit hora significationis aspectum aliquem cum
duobus luminaribus vel cum uno, vincet illi qui
fuerit illius planete. Et dixit si gubernator eclipsis 15
fuerit in angulo, significat quod accidens annis dura
bit et si fuerit in sequenti angulum, significat menses.
Et si in cadente, dies. Similiter si gubernator
fuerit in angulo cum significatione erit magis et dura
bit multum et si fuerit paucitas erit et
dubilitatis modice. Et signum mo
bile significat quod cito exit et fructum tarde. Et illud
duorum corporum significat quod est medianum. Et plane
ta festinus significat festinantiam et tardus tar
ditatem. Et quando dampnati fuerint domini regni
gubernatoris, non invidet nascenti tempore
illius significationis aliquod bonum. Et quando fuerit
in malo loco sol dampnatus hora significationis
habebunt reges infirmitates dolores et
tristitias et mutationem de una in aliam et ma
xime quando ille qui dominatur fuerit dampnatus
in significatione per combustionem vel retrogradationem. Quia quando
planeta qui dominatur et sol dampnati fuerint sig
nificat dampnum negotiorum regum ac populi et
magnatum. Et dixit quando planeta fuerit in 16
principio significationis opus eius erit cito. Et si lati

.N. Fortuna per retrogradationem damnat fortunam suam. Infortuna auget maliciam.

erit
tudo planete a zona vel fuerit, significatio sua ma
ior et durabit tempore longiori. Et si meridio
17 nalis fuerit econtrario. Et dixit quod omnes planete mittunt
ad lunam posse suum, nisi planeti multas
virtutes habent suum augentes posse. Luna
18 tunc mittit luminare posse suum ad eas. Et
dixit quando mars posse habuerit in eclipsi facit lites
et interfectiones. Et si iuppiter dices esse bonum.
19 Et dixit hora significationis aspice populo absentie.
Et suis divitiis a secundo, suis propinquis a tertio,
et suis filiis a quinto, et suis infirmitatibus a sexto, inimicis
suis et mulieribus a septimo et toti aliud est
de hoc modo. Et secundum quod inveneris esse domum
erit eius significatio. Quia si dominus nonae fuerit cadens et
iovem aspexerit, significat itinera. Similiter ascendens
est eorum qui sunt in oriente et 10. eorum de me
dio et 7. eorum de a zona et 4. eorum de occi
20 dente. Et dixit quando advenient due fortune
in uno signo et fuerint impedite, luna existente sca,
si signum ipsum fuerit terreum erit terremotus
magnus et ruina civitatum et pietatum. Et si
aqueum naliore magnum dampnum accidet
et forte nocumentum in aquis et hoc modo erit
21 de qualibet secundum quod eius est. Et dixit quando mars
potens et orientalis fuerit, vincet illi qui fuerint
in oriente morantes in occidente commorantes.
Et si potens occidentalis, vincet illi de occidente
morantes in oriente eorum. Et si guerra fu
erit inter illos de occidente et oriente, aspice si
saturnus et iuppiter festini fuerint, itinerantes
orientales erunt victores festine. Et si
fuerint tardi lix prolongabitur inter eos. Et
si hi duo planete fuerint in signo duorum corporum
erit lix in multis temporibus vel multotiens. Et si fuerint
in signo fixo erit lix declans et si mobilibus
22 erit magnum et forte dampnum inter eos. Et

dixit quando mars fuerit retrogradus contra saturnum
hora significationis accidet lix multum magna et
generalis fortis et elongabitur donec compleat
tempus significationis. Et scias quod saturnus est valde pe
ior de nocte quam de die. Et mars peior de
die quam de nocte. Et dixit quod caput draconis est
calidum et cauda frigida. Et si saturnus se coniunxerit 23
cum cauda hora significationis erit fames et
forte frigus secundum rem in qua convenerit signi
ficatum. Et si fuerit in piscibus accidit in hominibus et
paucitates magnas mortium et grandis
defectus piscium. Et accident hominibus religi
osis dolor magnus et tristitia. Et si mars
eos aspexerit interficiet eos. Et si venus eos
aspexerit erunt subiecti. Et si sol rex appo
nebit se de ipsis. Et dixit quod quando planeta alicu 24
ius gentis impeditus fuerit hora significationis si si
gnum fuerit humanum, erunt impedite propter submissio
nem aquarum et humiditatis. Et si fuerit siccum propter sic
citatem et ventos. Et si eam mercurius aspexerit
existens infortunatus erit aqua super eos et non po
terunt eam habere. Et si saturnus eam aspexerit cum
doloribus morientur ventorum et velascitatis.
Et si mars aspexerit morientur cum spatiis et
igne. Et si fuerit mars in signo duorum corporum
morientur cum sagittis et rebus domesticis. Et 25
dixit si aspexerint fortune et ille de sub ra
diis significant servum eius quod significant fortuna.
Et si infortuna a loco suo aspexerit erit
malum plationes. Et quando fortune aspexe
rint existentes retrograde aut in statione cum
sub radiis essent significant cum dolitis. Et
quando significatores fortunarum et infortunarum fuerint per
unum equale significat quod gentes percipient bonum
et malum in uno. Et dixit quod quando mercurius dam 26
natus fuerit significat quod scribe et sumptores co

Saturnus peior in nocte. Mars peior in die.

Caput calidum. Cauda frigida.

fiunt regi ut sint [illegible] iniusticia. Et si
mars in medium aspexerit in hoc statu significat
multos latrones. Et dixit quod quando luna
martem et medium aspexerit, significat quod gen-
tes querelantes inter se procedent peri-
28 gas. Et dixit quod quando planeta malus gradum [illegible]
fuerit infortunia existens retrograda vel in
statione que aspexerit aspectu malo domum
regionis surgent homines qui non sunt de
sua terra et iniuria fiunt. Et si aspectus fu-
erit de trino vel sextili, erunt iniuria facientes ho-
mines de sua domo vel sui propinqui. Et
quando dominus primi fuerit sub aspectu in quo loco
fuerit oppositum et dixit predicto quod dicitur ipsa morietur.
Et si fortune aspexerint, iudica quod recu-
perabit et euadet de sua gente, nisi cadens
fuerit ipsa infortuna. Et si mars ibi a-
spexerit festinabitur mors sua. Et si saturnus,
debebit ibi carcerem tempore donec moriatur.
Et si ambo aspexerint mars et saturnus,
erit carcer et postea morietur infortunis. Et si hoc
fuerit in signo bicorporeo intrabit iterum in
carcerem multi sociis. Et si una infortuna
fuerit in signo bicorporeo, alia in mobili,
non erit una sola vice sed multis. Et erit
dampnum in terra ipsa, donec infortuna exeat
de loco ipso vel quod aspiciat fortunam de
stimuus [illegible] et stellationem ipsam. Et dixit quod
ut debes opponere a significationibus rerum ad significatio-
nes lunarum. Quia si sol fuerit dexter, et la-
minuta hora significationis, et significatio terminata
nec in litteris plogabunt multum. Et si sol
fuerit sinister et luna aucta lumine, erit res
de qua [illegible] terminatur significationes litteris et cito
de die festinabunt litteris et non plogabunt
bunt. Dicemus ad inveniendum multa de tractis

bus mentis de quibus prophetes fi deus uo-
luit. Et expedit ut bene inspicias et in-
telligens ea que bene distinximus in his
dictis partibus. Et si intellexeris ea bene faciens
qd' accidet in iudicio de parvo vel multo cum auxilio
summi dei. Hic perficitur glosa haly abe-
nrudian super secunda parte quadripartiti
ptolomei. Incipit primus tractatus glose
haly abenrudian super .3. parte qua-
dripartiti ptolomei proludium. Et est
secundus tractatus glose. Dixit haly.

Iam glosavimus primam partem et secun-
dam [illegible] terminavimus verba
[illegible] que potuimus
[illegible] glosare voluimus con-
[illegible] partem tertiam. Et dixit
[illegible] ptolomeus [illegible]
bus [illegible] regibus quibus fuerunt
accidentia futura cuique [illegible] fra-
et quolibet tempore. In tertia parte [illegible]
bis regulas que accidunt [illegible] hominis
[illegible] Et [illegible]
quod contingit homini [illegible]. Et in hoc perficient
partes [illegible] aliqui [illegible] loqui [illegible]
in questionibus electionibus et similibus [illegible]
[illegible] in modo quo loquitur est ptolomeus
in libro. Cum quando accipere voluimus questionis
vel electionis ascensionem vel revolutionis aspicientem
primum hoc est quaestionis [illegible] vel hora
quo [illegible] [illegible].
12. domos et planetas super illo [illegible] et locum
coniunctionis vel oppositionis [illegible] et
partes [illegible] ad horam quo [illegible].
[illegible] quod fit [illegible] electio talis
eo modo quo fecimus in nativitatibus
[illegible] suis. Et [illegible] inter res istas

[illegible marginal note] Appropriat doctrinam ptolomei ad electiones interrogationes et alia.

et coniungentur significationem fortune cum ma-
lo quando recipit. Et fortuna quam accipimus ab eclip-
sibus et coniunctionibus planetarum sic determinavimus
in parte ad accidentia generalia sicut leges
regna precia caristia habundantia metu
aliarum mortalitates pestilentie et similia. Et
fortuna quam accipimus a basentibus hominibus q
nascimur, ostendemus quod partem ad acci-
dentia que contingunt cuilibet homini per se. Ostendemus
similiter quod fortuna quam accipimus a revolutione
nativitatis partem ad accidentia que contingunt
cuilibet homini quolibet anno per se sic determinavimus
quod fortuna quam accepta est a revolutione annorum
mundi pertinet ad accidentia que accidunt mundo
quolibet anno per se. Similiter fortuna quam accepta
est in quaestione vel electione pertinet ad rem in qua accidit
accidens illud. Et postquam ista [illegible] est
totius est per [illegible] non est in alio
ni in matricibus receptis [illegible]. Et cum
ita sit ostendimus questiones et electiones inclusas sub [illegible]
ptolomei, quod locutus fuit in nativitatibus et an-
nativitates. Et si quis dixerit quod si [illegible]
fuisset res ista, dixit quod ideo quod narravit
in nativitatibus intraverunt res generales quas
narravit. Respondemus ad hoc quod res ita est
sed necessarium fuit dividere et iudicare res mul-
tas preclaras in nativitatibus quas in generali-
bus non divisit. Et si quis dixerit quod similiter
diceret dividere in electionibus et questionibus. Respon-
demus et dicimus quod si res generales et eclipsium et
fortune coniunctionum planetarum accordaverint cum
significationibus nativitatis et fuerint revolutionum
generales talium significationem destruunt. Et pre-
terea quia questiones et electiones [illegible]
quicquam valent nisi quas significant ille alie
fortes, apponit superfluum esse loqui de eis. Ideo

postea loquitur [illegible] de eo quod per eum est in rebus
necessariis, propterea non laboravit ptolomeus, ad librum
[illegible] et opponere [illegible]. Quare tenuit quod tota
huius ars perficitur cum eo quod narravit, et hoc est
virtus. Unde quando bene usus est et bene sermonem
in hoc quadripartito tamen postea bene exhibet omnes
questiones et electiones. Et postquam hoc [illegible]
ad glosandum verba ptolomei sic incipimus.

Incipit tractatus .3. quadripartiti. Capitulum primum prologus.

Ostenso [illegible] dixit haly. ptolomeus.
[illegible] incepimus
[illegible] generalibus quia est
[illegible] ponitur mo-
dum de [illegible] voluimus [illegible]
accidunt cuilibet homini in sua natura propria. Et hoc
est possibilis [illegible] nativi-
tatum hominum. Haec accidentia generalia sunt
que accidunt universe genti vel pluribus in aliquo
tempore sicut terremotus, nec fortes et magna
diluvia, inundationes magne, novitates no-
va regna, habundantia [illegible]
[illegible], mortalitates et pestilentie, fuga
et depopulatio hominum de una regione in aliam
plurima, robarie, conflictus, diverse mortes fa-
mis et gladii, submissio navium in aquis, multiplica-
tio malarum bestiarum, mortalitas aliarum
possibilium, guerre regum unius contra alium,
apparitio novorum morum in hominibus et similia. Et
nos ostendimus per glosam nostram primas secundae
generales omnes quibus scire possumus unum-
quodque horum antequam accidat. Et modo est quod res
talis sit ius maius ut dicatur antequam nati-
vitates. Quia generalia sunt maioris virtu-
tis, significant preclara, propter quod decet hominem
dignos accipere et ponere preclaras ad illa.
Et cum hoc erit liberum sum [illegible]
temp

tui recti. P Conueit ut sciam⁹ q2 ius
huius duarum manierum ē una i opinādo
q̄ faciendo eas. q2 id qd̄ facit quodlibet
accidentium generale uel particulare sicut ē cur
sus planetarum ac solis et lune et ppter q⁹ sciamus
accidentia antequā sint ē diuersitas natura
rum omnium preteritorum et rectificatio motu
um sibi similium sicut mouent celestia in
bijs que cōprehendit. H ordinarum manie
rerum ē q̄s dicit. Una ē accidentium uniuersalium quas nar
rauit in sua pte. Alia accidentium particulariu
um quibus narrauit in .3. tractatu .2. pte dicens ita
q⁹ ius eius qd̄ accidit particularia uel uniuersalia et
particularia et quo sciamus quando accidunt et
una cā. Et probauit hoc cum eo qd̄ dicat
qd̄ res faciens quodlibet accidens ē motus
stellarum et totius aliud qd̄ dixit. Et acciden
tia particularia sunt natiuitates et uniuersali
a que narrauit in sua pte. q2 hec accidentia
ueniunt per cursum solis et lune et planetarum ac stel
larum et rerum celestium aliarum sicut diximus in
glosa pcedentis. Ita q⁹ pcessit quolibet tem
pus una et complexio una diuisa ab ea que sit
alio tempore ppter diuersitatem naturarum et suarum appli
cationum ad terram. Et ppter has complexiones
quarum una componit cum alia ueniunt accide
ntia omnia et rectificatio harum complexionum
sciamus accidens antequā sit q⁹ totum determi
nimus in glosa pcedentis. P Quoniam accide
ntia uniuersalia sunt fortiora et magis completa p
se. q⁹ ideo non sunt accidentia particularia.
H Postquā ordinauit q⁹ ius duarum manie
rum ē una met distinguit modo mē
tas et dicit q⁹ q2 ius faciens accidentia uniuersalia
fortior ē erunt fortiora et magis completa
p se. q2 non indiget iudicatore in eo q⁹ op
et ut sciamus ius eius faciens accidentia p
ticularia ē debilior ea nec ē completa p
se. q2 opus eius non complet sine affir
matione formis ius. tamen si non affirmaue
rit illud ius sua imaginum caret errore.
quando eueniret potest natiuitas alicuius
signis eius uitam. quo anno accidit ei ali
quo anno sue uite aliqua debilis absci
sio. Et accideret illo anno aliquis ius for
tis ex primis submissione signis generalis
uel plurium generalis in quo gens maxima
moritur aut mortalitas magna pp
aeris corruptelam et ille anni q⁹ quo anno
compleat moritur eo q⁹ ius magis omnis
alias q̄ sit sibi ea sicut omni ē in sua a phyc.
Et ppter hoc diximus in tali in quali ista
quo ita erit sicut in accidentiunt generali. Et
oportet ut tamen intelligas in hoc loco rem
unam q⁹ philia determinant q⁹ ē q⁹ non de
terminatur omnes uires debiles ad maiorem
ut sit accidens cum ea. Et ppter hoc non accidit
abscisio alicui nisi debet habuit aliq
in natiuitate significatorem. P Et non oportet
nobis ut intelligamus qd̄ horoscopo principio
rum omnium in quibus res celestes aptam⁹
pro sciendo ea quae accidere debent ppter fi
guras que erunt in illis horis sunt om
nium et inde principium. Immo nos scimus q⁹
principium accidentium uniuersalium sunt multa. q2 res que
omnia comprehendit non unum principium solum modo
nec semper accipimus hoc principium a rebus sub
iectis recipientibus immo accidentalibus
ea quibus ueniunt accidentia. Ita q⁹ in maiori
pte paruimus scire hec accidentia ab eclip
sibus quae magis sunt completa et aplius cursu in
cunctibus maioribus. Inuenimus tamen principium aliquibus

hoc principium unum et principium multa. Et ē unum
principium quando primitus formatur. q2 hoc pendam
principium habemus. Et multa principia sunt multe
mutationes que accidunt primo modo prius ciuitati
sed componitur ad principium primum. Et unum principium ha
mus maius ut dicatur ut ponatur in hoc
loco. q2 omnia alia principia post istud ueniunt.
Et postquam ita ē scire possumus pp principium primum
proprietates uel compositionis. Et ap principijs
alijs scimus quicquid accidet quolibet tempore de
augmento et decremento sicut in diuisionibus
temporum anni dicemus. H ptolomeus dicit q⁹ sciam ac
cidentium antequā sit diuiditur per maneries duas.
Una ē scire generalia et alia natiuitates.
Et docuit nos q⁹ quelibet harum duarum ac
cidit per uiam stellarum. Cum hoc ius ē q
operatur accidentia que nos scire oportet antequā accidant.
Et memorauit nobis q⁹ hoc scire possumus quando sciemus
uires operatorum et aliud totum qd̄ dixit in
hac re. Sed nunc autem ordinauit nobis in hijs ubi
quando sciemus tempora in quibus accidet uires
iste quibus ueniunt opera et principium eius quod accidit
in eo qd̄ futurum ē. Et dixit q⁹ tempora principi
orum in quibus accidunt uires iste non sunt una
causa immo multa. Et primitus nos docuit q⁹
nobis in sua pte dicens iustis memorauit et dicit
q⁹ eorum sunt principia fortia. Hec sunt tempora comple
ta in quibus accidunt eclipses et magne con
iunctiones planetarum maiorum principia et quartorum et co
metarum et talium. Et eorum sunt principia minora
sicut principium edificandi ciuitates. castra.
domus regum et ideo qd̄ primum ad quantitatem ci
uitatem de diuersitate horarum eclipsium et con
iunctionum excepta latitudinis et longitudinis
sue et talium rerum. Et hec sunt uires minores
non habentes uim destruendi fortes. Sed accidendi
uel minuendi in eis quantitatem unam. Et
postquam commemorauit nobis res istas quas
nobis determinauit complete in .2. pte. Incipit
pt primo nunc narrare nobis qd̄ uult om
nino in .2. pte .1. tractatu. ut in eo qd̄ uult dicere
sicut illos nostri primi dicentes sicut q⁹ principium ma
gnum natiuitatis hominis uel maiorem aliud
ē constellatio firmamenti hora qua incipit ho
generari. q2 uirtus compositionis in illa hora operatur
in corpore et omnia accidentia quae numquam ab homine
separantur tota uita sua. Alia uero principia que
hoc sequuntur sunt ea que significant parentum natiuita
tes fratrum et filiorum ac reuolutiones diui
sores ad luminaria directiones et talia. Et
hec omnia sunt principia minora quam primum habentia
uim accidendi uel minuendi in operibus primi
principij. Et quando interim apposuimus uerbis suis
sed hanc glosam ea bene intelliges uerbo aduer
bium. Et quando ea intellexeris intelliges prologum
ptolomei. Per hoc tractatum et scies per quantum scit
post hoc de hac arte et qualiter facit. C. .i. ī eiu
P Ostquā significationes causam in factis dixit
ptolomeus docuit nos q⁹ natiuitates in ho
minibus habent principium et quedam alia principia que sunt post
ipsum alia uim non habent in accidendi uel mi
nuendi de primo. Vult modo pquirere quale ē
principium primum pp dubium qd̄ ē ibi si principium ē
hora qua cadit sperma in uentre matris. uel
hora qua exit creatum ad lucem et incipit
per argumenta q⁹ principium ē illa hora qua separatur
creatura a suo postatu et incipit in loqui.
P Quoniam generatio hominum habet principium temporale. et
principium quod ē principium ē quando cadit sperma. tamen p
postea et actum ē principium creature ipsa hora qua
nascitur. ppter oportet scientibus horam eius spermati
rectificando uel ibi interim ponendo quando

Ex hoc natiuitas est alijs principijs preponenda.

nominatur scire status quando acciderit corpori et animae quae proveniunt ei ab opere quod operantur figurae stellarum in hac hora propter quod est hora casus spermatis. [H]oc quod dixit Ptolemaeus principium temporale est distinctio eius et illius quod non est in tempore sicut quae evenit plurimum et est quod non habet principium temporale et alia multa non habentia principium temporale, tamen homo et res quae tales sunt generantur in principio temporali. Et dicit homines per qualitatem personae hominis, sed species generalis hominum necesse habet aliter probari quam ista de qua nunc loquimur. Et quod dicit principium primum est casus spermatis vult dicere quod sperma dat naturam menstruo ut de eo fiat unum corpus tale quale illud unde venit sperma, et hoc natura est generativa et formativa. Et dicit quod principium operis sui per certo sit hora quando cadit in matricem et postquam hoc accidit illuc incipit menstruum permutari et eius operatio erit continua donec compleatur opus eius. Et propter hoc expedit nobis scire quidquid acciderit corpori et animae si complebuntur vel non. Et si complebuntur cum in matrice erunt vel completionis. Hoc totum scire potuimus per figuras naturae stellarum hora quando cadit sperma in matricem. Et est manifestius hoc primum principium quod est casus spermatis et potest hoc sciri rectificando et mittendo apponendo in figuris stellarum hora ipsa. Et forsitan sciri potest intelligendo quod dies et hora fuit et aptabitur constellatio quae fuit ipsa hora. Et ideo quod dicit tamen per potentiam et per accidens est principium hominum quando nascitur creatura. Vult dicere quod natura spermatis non habet aliud facere in creatura solummodo et quando completa fuerit modo per naturam suam ad

exeundum [illegible] in ponendo necessario spatiis fractis quod sperma non habet exire necessarium exhibendi eam. [P]ropterea quod quando sperma se exprimit una vice ad recipiendum in principio aliquem statum de statibus ad ipsum pertinentibus certe accidit. Sed mutatur status ipse postea in temporibus ipsum sperma et quod trahit ad septimam augmentum menstruus et non aliud. Et quando creaverit [illegible] sub istius dicit pertinentes status pertinentes ad sperma. [H]aec sunt verba multum inclusa et obscura et quando inspexeris iudicium quod hic dicimus erant sapientes in sapientia multum philosophi et maxime in philosophia Aristotelis et in eius secta. Quando isti consideraverunt in rebus omnibus quae sunt in mundo et invenerunt quod spermata et menstrua consulentes sibi sunt ad recipiendum a firmamento virtutes cum quibus faciunt opera sua omnia. Et Ptolemaeus dicit Aristoteles in libro suo de animalibus quod sperma est res de magna virtute permovendo menstruum ut creatura generetur ex ipso. Et dicit in libro suo naturalium quod homo hominem generat et sol. Voluit dicere quod sperma hominis propter recipit a sole virtutem et formam [illegible] altius talis hominis quam primum. Et etiam dicit quod homo habet meliorem [illegible] super omnia terrena tam magnam sicut sol habet operationem super omnia alia corpora caelestia. Et quando in hac mente apposuimus dicit et ut lunam magnam posse habet in homine quod est de natura solis. Et propter hoc tenent se nativitates hominum cum duobus luminaribus et corporum coniunctionibus et oppositionibus. Et nativitates aliorum animalium tenent se corporum scilicet quodlibet cum quo planetarum accordent. Et tu invenies hoc distinctio

Sperma

tia quod divisa animalibus Ptolemaeus tamen in hoc loco in quantum intelligit habitudinem philosophi in spermate determinavit nobis quod quando sperma separatur a viro et cadit in matricem recipit in illo momento tamen per commixtionem quae fit de natura stellarum unam virtutem cum qua movet menstruum et cum hac virtute operantur postmodum virtutes naturales omnia opera sua. Et hoc est quod Ptolemaeus vult dicere [illegible] in his verbis donec intelligas ea bene. Et si quis dicat quod Ptolemaeus loquitur de [illegible] separati in casu spermatis et constellatione, sic locutus fuit de ea [illegible] dicemus ei quod quando [illegible] loquitur ubi separatur in anima [illegible] et quando bene intellexeris scies quod non erat planus necesse. [P] Et quando [illegible] [illegible] nascitur. [H]aec [illegible] in praedictionibus constellationis figurarum [illegible] casus spermatis potest sciri id quod accidit in operationibus spermatis de augmento vel diminutione, tamen quae maior pars hominum quando cum mulieribus suis iacent quando sunt ebriati [illegible] et ideo non considerant horam quando cadit sperma [illegible] gravissimum est scire hoc principium. Et ideo necessario ut respiciamus aliud principium quod est exitus creaturae de ventre matris quia hoc principium licet sit posterius habet tamen vim magnam quando incipit ibi creatura [illegible] virtutem aliam quam habebat ante. Et nisi invenimus hoc principium [illegible] cognoscemus quod

accidet creaturae cum exitu de ventre matris. Et in aliis verbis Ptolemaeus [illegible] aliquis quod principium primum casus spermatis potest sciri totum id quod accidet homini in tota vita sua, et ipse non fuit locutus [illegible] principii in apponendo [illegible] dubium [illegible] quod accidet spermati. [P] Et si quis dicat quod primum hoc duorum principiorum [illegible] et aliud est [illegible] maioris fortitudinis [illegible] completum. Et dicimus primum principium cognitionem hominis et sed hominis generationem. [H] [illegible] dubium et cum quo [illegible] quod principium [illegible] sicut fecit natura [illegible] corpus animale [illegible] ut fiet de homine [illegible] et hoc est quod fecit natura in tempore principii corpus animale [illegible] ut esset homo. Tamen in secundo principio fecit natura hominem de illo corpore [illegible]. Et sicut esset [illegible] principium [illegible] illud principium [illegible]. Et Ptolemaeus determinavit hoc [illegible] quibus nullus [illegible]. [P]ropterea quod creatura [illegible] recipit [illegible] non habebat tempore quo erat in matrice [illegible] solummodo quae sunt de natura hominis et statu qui fit in eius corpore. [H] [illegible] quando recipit creatura

qñ erat ꝺeueniat matris q̄s ñ h̄ebat
.an̄ qñ erat in matrice ſuit ſic recipiẽa
bil ore ſuo. ⁊ erat ſupfluitates ꝛetro
⁊ an̄. ⁊ hanelare cũ pectoribꝫ ⁊ ſilia. h̄
cũ ſc̄ res ñ̃ales q̄s ñ h̄ebat .an̄. ⁊ ñ̃a ꝑꝑera
bat ſibi m̄ h̄ra ꝺe quibꝫ nõ uiuabat
ſe niſi p̄tq̄ exiuit ꝺe matre. qñ ha
nelabat in matre p poros qui ſunt ĩt̄
uenas eius ⁊ uenas matris ſue. Et
gubn̄abat̄ p uenas que ↄtinent̄ cũ
ũblico cũ ueñs quibꝫ nutr̄ m̄ſtruiꝫ.
Et ſupfluitates ſui cor̄s exiuit̄ p po
ros qui ſc̄ ĩt̄ ip̄m ⁊ p̄ matrẽ. ꝑp̄ter ratio
nẽ q̄s ꝺix̄ ẽẽ ꝺe ña hõis ſolũmõ ſc̄ ſic
ut ꝑplorat ĩcipe ymaginari in
telligere ⁊ h̄re ꝺiſcretõem paulatim.
Et ſtatus qñ ẽ ꝺix̄ acciꝺ̄ cor̄ ſuo eſt
motus m̄bror̄ ſuor̄ ⁊ uti eis aꝺ ꝺor
mire ⁊ euigilare ⁊ cẽti .4. ſenſus. Et
ꝺe oĩbꝫ hys rebꝫ nullã h̄ebat qñ erat
ĩ matrice. qꝛ qñ mẽius gn̄at̄ ẽ ſic̄ ura
plantar̄ prãtar̄ aꝺ recipienꝺũ ĩ hora
q̄ exiuit uirtutẽ cũ qua uiuã ẽ ꝺe ſuis
opibꝫ alibꝫ ⁊ h̄uiuis cor̄ celeſtiũ. ⁊ h̄ẽ
ſuus ſue ẽ ẽtie ñ̃alis ueluti ſic̄ p̄ ui
ẽ ſp̄i qñ ſepat̄ a uiuo recipe ꝺe ꝛebꝫ ce
leſtibꝫ uirtutẽ cũ q̄ formet ẽ ẽturaꝫ
⁊ q̄ ſaciat eam patiam recipienꝺi res
celeſtes. ſic̄ h̄ p̄iñ ꝺe quo fuit h̄o. Et
ꝑꝑ h̄ ↄ̄t oĩbꝫ moĩs ut p̄iñ ſꝫ ſit maio
ris fortituꝺĩs ⁊ ꝺõiñ. ꝑ̊ q̊ꝺ ẽ cãus ſp
matis. P Similr̄ res que nos ↄ̄phen
ꝺit hora natiuitatis ſꝫ creꝺã aliqui
q nõ aꝺuiuet ullo mõ informanꝺo
creaturã in matrice q̄ ẽ. aꝺiuuat ut
ſit certus eĩ ⁊ appentia ſua ſꝫ ſtatum

ꝑꝑriũ rei ↄ̄phenꝺẽtis nos. qꝛ ñ̃ã ſaciat
uiꝺeãti motũ ſuũ ſuẽm ſtatũ ĩ quo
formauit eũ a p̊ g̊ꝺu p g̊ꝺũ p̄tq̄ fu
it ↄ̄pleta. h ptõ. nob õñꝺit p h̄ ubi
q̄ ĩ ea p̄ticipatio ẽ int̄ p̄miũ p̄iñ ⁊ ſꝫ
⁊ loquutus ẽ ĩ eo ſꝫ creꝺibile argum̄
tum. qꝛ lꝫ nõ h̄uit ꝑbatõem q p̄iñ ſꝫ
ſit maioris fortituꝺĩs ⁊ plus m̄ã q̄
p̄miũ ↄ̄t tñ p h̄ac̄ p̄ticipatõem q̄ ẽ int̄
ea q p̄iñ ſꝫ h̄eẽt tñ p q̄ ſcirem̄ iꝺ q̊ꝺ
acciꝺet p natiuitatẽ qñ neſcirem̄ꝫ
p̄ cãu p̄iñ p̄miũ qꝛ paucas inueniebꝫ põt
h̊ aſpicẽ ꝑ ſuccẽꝺo illõ ⁊ h̄ p̄ticipatõ
ẽ ñ̃ã q̄ ꝺicimus q̄ ẽ uirtus q̄ recipit
ſp̄ma in eãn eius p cor̄ celeſtia. h̄ eaꝺ
mouet ſilr̄ creatũã aꝺ exeunꝺũ m
hora q̄ accĩt p illuꝺ in ꝛebꝫ que ſũt ĩt̄
nos uis ſilis ꝑ̄ p cor̄ celeſtia. v̄. g̊. ſol
ſemp ↄ̄corꝺat ĩ hora natiuitatis cũ
loco eius quo erat ĩ hora cãus ſp̄tis
qñ ſepent in. 8. ul̄. 9. ul̄. 10. ul̄. 11. Et
ꝺix̄ h̄ m̄os q loc' ĩ q̊ erat̄ cãus ſp̄ti
ip̄emet ẽ aſcẽs ĩ exitu cãtiuit. Et aſcẽs
hora cãus ſp̄tis ẽ locus ĩ q̊ exitus cã
tiuit. Et ego ꝑbaui h̄ ꝺoc̄m h̄ meis et
ip̄m ĩueni m̄ltis mꝺibꝫ ẽtiã ⁊ alñ ĩ ct̄u
l' tñ ſep ↄ̄corꝺat cũ aſcẽte ⁊ ꝺe h̄ nõ
errat. Et p̄tq̄ ita ẽ ↄ̄t ut ſit ↄ̄corꝺia
int̄ ꝺuo p̄iñ ⁊ p̄tq̄ ẽ int̄ ea ↄ̄corꝺan
tia poſſum̄ ſcire ſꝫ q̊ꝺ acciꝺet ẽ ẽture
⁊ h̄ ẽ ꝛõ q nob tribuit h̄. Et qñ eam
inueñimus cũ ꝑi ꝑbõne ſaciñ ꝑ̄cõ
q ſꝫ p̄iñ h̄t maius uis õñꝺẽꝺi nob
iꝺ q̊ꝺ acciꝺet h̊i. P Et ↄ̄t nob ut te
neamus ſtatũ planetar̄ hora cũtus cr
atiuit. q ſũ' õñꝺent res tales. qꝛ ſũt

fortiores cãr̄ ſine ꝺubõne. ſꝫ p̄n̄. ꝫ
aꝺ ſilã ẽ fortiori p ꝑõ. h h̄ ẽ ↄ̄cluſio
ꝺei q narrauit ꝺe ↄ̄corꝺantia que ẽ
int̄ ꝺuo p̄iñ. ⁊ ã glõſauim̄ h̄. P Et
ꝑꝑ nũm ẽ ꝑꝑõitũ in hoc ꝺcõ narrare ĩ
hanc p̄tem artis cũ oppiõe cẽtificata
ſic̄ p̄miſim̄ in p̄iñ h̄ui libri qñ m̄iñ
uim̄ q ꝑs p̄t attingẽ talẽ m̄aniẽ p̄no
ſticatõis. Et oppio antiq̄ ĩ ꝺiccẽꝺo ꝛꝫ
.an̄ q̄ ſunt p õmixtõem oĩum ſtellar̄
ul̄ maioris p̄tis car̄ ẽ m̄ltar̄ manc
ret ita q poſſit ẽẽ ſine fine. ſi aliqs
noluiñt m̄ltũ ẽtificare ꝺe m̄iñre ⁊ ꝺe
clarare m̄ax̄ ĩ a cẽtibꝫ p̄claris
quos petut ſapiẽtes ñ̃ar̄ ꝺe hys q̄s
auꝺiuim̄ loqui. qñ tale rẽ ꝺetinam̄.
qꝛ m̄ltũ fortis ẽ aꝺ opanꝺõ ⁊ m̄ltum
ginis aꝺ ꝺemiñanꝺõ ⁊ uolum̄ ꝑceꝺere
aꝺ narranꝺõ ꝑ noſticatõem ip̄ar̄ arti
p quã ſciri uñaqꝫ rer̄ ſꝫ moꝺũ ĩ q̄ ſitõ
rus ⁊ aꝺ narranꝺõ uirtutes ſatutẽs
⁊ ꝑꝑas ſtellar̄ ↄ̄plet ſꝫ q h̊õ põt rem
talẽ ſequi h̄uiter ĩ m̄anic ↄ̄ſitutõis
ñ̃al'. h Oppio ẽtificata totius artis
ſapiẽ ac ſciẽ ẽtificat h̄ñ regl̄as ẽtã
⁊ iuꝺicias p q̄s uigiẽ intellcũ hominis
ars tota ſi h̄ñ intelleẽt oẽs regl̄as ⁊
põt ut p oẽs res p̄claras artis. Et ꝑꝑ
h̄ ꝺix̄ p̄tõ. in hoc ꝺcõ iꝺ q̊ꝺ ꝺix̄ ĩ p̄iñ
ꝑ̄ p̄tis qꝛ eĩ ꝑꝑõitũ erat narrare in h̄
libro oẽs regl̄as iſtas ↄ̄plete. Et p̄tq̄
narrauit ĩ p̊ã p̄te gñalia oĩa regl̄ar̄
artis. Et narrauit in ſcã p̄te q ex ea
p̄tinꝫ aꝺ magnã gentẽ. Et narrauit
in. 3. p̄te q ex ea p̄tinꝫ aꝺ quẽꝺꝫ h̊ĩeꝫ
pſe. Et in. 4. q p̄tinꝫ ex ea ꝺe acẽntibꝫ

q̄ acẽnt h̊i ex ſe. ¶ Oppio aũt antiq̄
q̄ ꝺix̄ ẽ aſtrologor̄ qui an̄ eũ ſuñt. qꝛ
nullus cor̄ narrauit oĩa acẽntia ĩ hac
arte. Sꝫ cor̄ quilꝫ narrauit acẽntia
p̄claria. v̄. g̊. qñ ꝺixit tale ⁊ tale ſig̊
ſig̊t talẽ ⁊ talẽ rẽ qñ ſuñt aſcẽns aliciũ
ẽ ẽture ⁊ tal' ⁊ talis plãta ꝺemiñat talẽ
⁊ talẽ rẽ qñ ſuñt ꝺñs g̊ꝺ' aſcẽntis. Et
taliq ꝺcã ⁊ tales res ſc̄ iſte qꝛ nullã ſeqt̄
regl̄ã ⁊ ĩ plus q ẽ res in ſimita ⁊ g̊uis
aꝺ narranꝺũ. Et ꝑꝑ oportuit ut pre
mitterem̄ ꝺcã taliũ ⁊ aꝺ regl̄as ꝑceꝺaꝫ
ꝺe quibꝫ ars iſta ſolũ mõ ↄ̄põit. Et iꝺ
q̊ꝺ ꝺix̄ in moꝺõ ↄ̄ſitutõis ñ̃alis uult ꝺi
cere q h̄ee regl̄e ſũt accepte p ſcãꝫ ñ̃ar̄
⁊ ĩ õ erit ↄ̄ſiꝺatio eĩ in ꝛebꝫ ſutũs ↄ̄cors
cũ ſcã ñ̃ali. P Et nõ ↄ̄t ut ſit nim ꝑꝑo
ſitũ aꝺ q̊ꝺ ꝑceꝺere uolumus iſtitib;
rei cẽtiꝺamus. uñ ſciri põt q lꝫ actis
ex hys q̄ ↄ̄tingũt h̊ĩbꝫ. ſꝫ cũ h̄ toto
ↄ̄t ut inuigamus uirtutes ſatutes q̄ ꝑ
ueniũt corpibꝫ cũ locis circũꝺatibꝫ eĩ
eis in m̄aniẽ p ꝺ̊ ⁊ ꝺõiñ ſic̄ ſit in p̄iectõe
ſagiptar̄ ⁊ actiũs q̊ꝺ aꝺuigiẽ in ſpẽ
ſubiecta ꝺe ↄ̄põne m̄ltar̄ ñ̃ar̄ p̄iuit
tem illor̄ inquiſitõem qui m̄ltũ co
gitauiñt in eo ſic̄ fac̄ h̄iũ ſtatus qui
ẽtificat aꝺ ſignũ. h ptõ. nob õñꝺit
ĩ h̄ ꝺcõ regl̄as q̄s nob ꝺeꝺit ĩ hac arte.
Et ꝛõ ſuor̄ ĩ hor̄ ẽ h̄. ult̊ ꝺiẽ nõ ↄ̄t
ẽ p̄quirẽ oẽs uirtutes q̄ ↄ̄ponit̄ qꝛ im
poſſe erit p̄ueñri aꝺ eas. qñ ↄ̄mixtõs
infinite ſũt. Et ego tibi ꝺeclarabo moꝺicas
⁊ ſiplices regl̄as. ⁊ õñꝺam tibi m̄aniẽ
ↄ̄põis ear̄. ita q̊ꝺ ex eis ẽẽ h̄re potis ex
ũbis nr̄is ꝑꝑter iꝺ q̄ accĩt ex imaḡs ↄ̄

inuenitur. v.g. quando sol fuerit in .10. domo
capitis ut sit ylegi. uult dicere significator
quando sol in hoc loco habet dominium et posse ma
gnum. Et si accidit ut sit in alio loco
ex locis ylegi interpretatur qualitatem
sua et aspiciat eum aliquis planetarum habens
dignitatem in illo loco de bono aspectu
et non sit ibi aliquis alius habens ibi ma
iorem posse eo. sicut apparuerit ut
sit ylegi. quia ylegi sunt planete habentes ma
ius posse in natiuitate. Et propterea iterum dicit
totum quod audiuimus a uobis ptolomeus est
modo regula quod dicit ut sequamur opera
eius. Et quando sic fecimus potuimus ire
per quam partem artis uoluimus. Et ipse dedit tibi similitudinem sagipte. quia sperabit ad signum. in quacumque parte. Et propter
hoc dicit ut ponas in libro ptolomei eum et auctoritatem quamuis regulas et aspicias in iudiciis
constellationes quas uidet et facias quod oportet
in eis tantum stellarum qualitate mixtas secundum illam
quam uideas quod iudicabis per eam. **P** Et uolu
mus ponere principium nostri dicti in rebus
in quibus ptolomeus apparet in primo quando nascatur
creatura sicut dicit propterea quod puerum potest ad scien
dum horum quod habet hec natiuitas prius ut
perfectam scientiam possint per eius res que
accidunt in hora eius spatii planete cuiusque
maniere a quolibet uolente inuenire et
considerare ad inquirendum per eius res quod
sit solum modo in opere ipsa. **H** Propterea quod
nobis dimittit in dicto precedenti quod
tum narrant in libro secundum modicos et se
cundum quod narrat incipit primus se
cretus et respondere quod tenere potest a
eo in tota eius uita sicut erit aspectus

maiores facta corporis et aux in libra et nar
rat nobis id quod dimittitur ante. quia hec ca
lia sciri possunt a principio quod est hora natiui
tatis. Et quando hora natiuitatis possumus
cognoscere uires per eundem actus ad principium quod est
eius spatii quando scimus bene horam
qua creatura incipit per corpora celestia ho
mo eius creatus uirtutes coniunctas cum corpore
naturali ligantes scientia que omnia
in tota uita sua separantur ab eo. Similiter
hora cuius spatii quod sperma recipit
a corporibus celestibus similiter operationem ipse perma
nendo dum in matrice moratur. sicut est forma
re figuratur et trahit mores conuenientes ei
proprio tempore. C.2. in sciendo gradum
Postquam nobis ascendentis. dicit habe
re dimittit ptolomeus in primo capitulo quod prin
cipium creaturis creatur est in matrice prius in na
tiuitate. ostendit modo nobis qualiter istud
principium sciemus per ipsum et dicit. **P**ostquam multa
cadit dubietas ipsi ... magis ...
fuerit debemus quod est gradus ascendentis horoscopantis
tis creature. quia scimus hanc horam pro
certo magis per aspectionem cum in
strolabio solum uel alia instrumenta hora
rum cum quibus aspicitur aliquando possunt
multum inueniri ... errores. Et si
fuerit cum quibus aspiciunt horas ... et solis
cadit error per inclinationem ... illo
loco ... sui ... aspectus
accidit et magnus error in instrumentis ho
rarum ... in ...
... ...
impedimento. **H** ... ... in qua
debemus considerare hec gradus ascendentis cre
ature causam ... ... quia prius

Abracham inuentor Astrolabii. Sed debet dicere
Abrachis de quo ptolomeus fecit mentionem in Almagesto.

instrumento inuidiam est per hoc et ideo in quo de
bemus considerare. Et quod dicit et potest sciri ho
ra exitus creature per ipsum quia aspiciat per
ipsum astrolabium et hoc est instrumentum cognitum.
Et dicitur quod primus inuentor eius fuit abra
cham. Dicitur quod fuit inuentum tempore regis
salomonis filii dauid uel ante eum. Et dicitur
quod quidam qui uocabatur lab inuenit eum.
et astor uult dicere linee. quia uocatum est
astrolabium i. linee lab. Et modo est quando
potest rectificari per ipsum nisi sit diui
sionis certe et ille qui per ipsum aspexerit
sit bene sapiens eo modo quod in rectificando
sibi error non cadat. quando in rectificando
multotiens cadit error quando stella quam aspicit
non est in medio celi et aspicias signo
rabit utrum sit in medietate celi recte
uel tardabit regulam ponere super gradum
ita quod firmamentum ibit dum ante quam
moueat eam uel surget tarde ad aspi
ciendum. propterea fuerit sibi dum quod creatura
sit nata et ita necesse habebit alium gradum
aspicere ascendentis per natiuitatem. Aut erit
ibi error in astrolabio uel diuisione
graduum altitudinis uel regula uel in toto
quarto altitudinis et ideo cauebit homo a ta
libus sicut hoc quod non accidit eis. Si ei accidit
sibi error in uno gradu altitudinis i
ascendentis inuentum non erit id natiuitatis.
et si in uno minuto quod erit non erit re
ascendens. Dicit nobis ptolomeus quod in omnibus aliis
instrumentis horarum cadit magnus error
quia in instrumentis umbre cum quibus sol aspi
citur solum modo cadit error quando sol non
fuit equidistans superficiei in qua ponitur
instrumentum ipsum aut quod linee aspectus i

Astrolabium ab astro et labium componitur hic. ex
eo quod in ipso uidemus quomodo astra labantur.

Nota quod si fuerit error in uno minuto ascendentis non
erit uerus ascendens.

fuerint rectore et ita quod umbra non erit certa.
Dicit et quod erit error in instrumentis aque p
ea que accidunt magis uel quod sit spissa uel
quod aliquod intrauisset in ea. uel propter clausuram
quod foramini accidit uel quod ipsa dimissio de
curret ex quo quando amplificabitur foramen.
uel quod erit aqua multa et currit cito. uel erit
pauca et curret tarde. aut erit calida uel
frigida. Et propterea ita est non est instrumentum de quo possit
homo esse securus in rectificando horam qua
spargitur creatura in matrice. potest tamen ostendere horam
principii huic propinquiorem uerius tamen instrumentum est
astrolabium. postmodum instrumentum umbre post
modum illud aque. Et propter hos errores ac
cidentes in instrumentis ostendit ut nobis ostendat i
primitus regulas et iudicia cum quibus
certificare possumus. **P** Conuenit modo
omnibus ut doceamus maniere per quam
possumus scire eum gradum zodiaci ostendit ut
sit ascendens secundum iram naturalem quod sperma sequitur factum
per horam que nobis dabit certitudinem propinquio
rem gradui ascendentis per capitulum ascensio
num. **H** Propterea nobis dimittit quod non suf
ficit instrumentum in rectificando cum ascen
dens natiuitatis docuit nos modum
dicendo quod ostendit omnibus modis ut primitus doceat
nos regulas quibus scire possumus gradum
naturalem qui est hora exitus creature. Et
ego uidi natiuitatem et de illis quas
rectificaui que ab hac recedebat
naturali per aliquo disturbamento accidente
ibi et inueni in ipsis natiuitatibus
sicut dicit ptolomeus in capitulo impressionis uel
desiccationis in brorum et in capitulo non recti
pientium ab utero aut disturbato potest esse propter
angustiam oris matricis uel debilitate

ninitatis i pellentis creaturā/ aut pp
aliquā infirmitatē q accidit mulieri.
vl' pp talia et talia q contingunt creat
creatis creature. Et mā ē q corpora celestia
faciunt has distributiones. Et ego per
quisiui hō et longo tpe posui mentē i eo.
et inueni qd raro accidat sicut alijs nāli
bȝ/ qui aliqñ cadit error in illis. Et pt
q ita ē. oȝ nob solū mō respicientes
pquirere nāles. Et ptō dicē q scire pos
sum' hanc rē nālem tamen aliqd
ascēdentis ppinqui nāli suū sit illud ascēdēs
rectificatū siue nō. q p illud scire pos
sum' ascēdentis nāle. P Et oȝ qd oȝ
nob accipe piunctionem vl' oppōne pce
dētē natiuitatē q erit. s. pp̄e natiui
tati fuit. H Iam demonstrauim' p illā
pcedētia concordantiā q hēt nāta hoīs i
ter nām sol' et lune et in concordantim' illō
qd ibi dicit aristotiles. Nē ead ē oppinio
ptolo/ sȝ qd inuenit p experiam et nālia ar
gumenta. Sili' demonstrauim' insa p ce
piunctionis opus hēt dnare uis ad op
pōne et gdus oppōnis hēt virtutem
dnandi vis ad piunctionē et q admsl
hore duorum gduū crescat et minuitur ho
ra qualis sȝ p planetam hora ipa inceperit.
(Et postq hēs sit expoita et opleta piungit
modis oībȝ ut ascēdētis creatis creatē hēat
nām conneci cū nāta plāte gubnantis
gdū piunctionis vl' oppōnis pcedentis
natiuitatē. P Et hēs mtē appone
mus i scientia eius cū gdū. H Vult
dīce pcto cū gdus erit piunctionis vel
quē gradū dabit oppōi. P Et si
io qd accipiem' piunctionale fuit/ acci

piem' gdū duorum luiarum. Et si oppo
nale gdū illius luiaris qd erit sup
terram. H Quam plāte sup terrā st maio
ris fortitudinis q existentes sb terra/ oȝ ut
accipiam' gdū luiaris existentis sr terrā.
Alius accipe hora natiuitatis hora
oppōnis et hō ē mag' notū. Si lr' sun
tur luiariū fuit in oriente et altū
i occidente siue in hora natiuitatis si
ue i hora oppōnis oȝ ut accipiamus
gdū illius qui fuit i ascēdente/ q sp
accipe debemus illud qd fuit maio
ris posse. P Aspiciemus p modū
qs plāta ē maioris uiris disponēdi
gdū illū hora natiuitatis. H Vult
dīce q qñ accipiemus gdū piunctionis
vl' oppōnis inspiciemus quis plāta
dnabit' i eo hora natiuitatis solum
mō. q ille q gubnat eū hora piunctionis
vl' oppōnis disponit ipm ppe et hō ma
gis ptinz ad natiuitatē. Et si acci
dit q ille qui fuit dispositor gnalis
sit simplr' pprius firmior erit et dnā
bit q sit natiuitas hoīs mag' ce.
P Ea pp que plāta iusbēt disponēdi
sunt. q. dignitates et plicitas domi exal
tatio/ termnus aut appito/ vel qd
hēant pticipationem cū sole in figura.
H hore. e. st centrala et tmi acci
tale. Essentia st dignitas eplicitatis.
et ipse ordinauit eā aīi q alias. Et
dīsui' ē in pa pte q ptō inoiis ea
plicitatū cū astrologis nō concordat.
(Et si noluis opari sȝ hō animodar
sȝ oppionē eius hēbis opari p donos
triplicitatū. Et ille qui sequit eū

infortitudie ē dns domi' et cū seqt
dns exaltationis. Et dnm exaltationis
sequit dns termini. Et hō. g. centiabu
q scire potis a pa pte huius libri. Et qn
ta accidentalis ē q accidit ut plāta sit
appens sub radijs solis/ vl' qd hēat p
ticipationem cū sole i figura aspectu
se cū eo de. 3. vl'. 6. vl'. 4. vl' oppō aut
alio quoquo mō de bijs quos ipa pte
narrauit. P Et ē dispositor cū declara
plāta qui hēnt i loco plus una duarū
vl' oīs. H ptō sp petit rē maiorē vi
hēntē in pioitione et i. d. diuidim' hō p ubi
ipius plures/ ita q qñ sciuiis gdū piunc
tionis vl' oppōis pcedentis natiuitatē/
q aspicias hora natiuitatis qs plāta
hēt maius posse i illo gdu. Et sciens h
p. q dicta et quē plāta inueniis hēre maio
rē fortitudinē i illo loco et maiorem
concordantiā illi aspicias. P Et si inui
plāte inuenim' oīa pdca vl' cor plura/
aspiciem' hō in quo gdu illi sig ē i q
morat/ hora natiuitatis et eū certifica
bim' in tali hō qñ in tot gdibus p
nūm sig q qñ accipiemus p certitu
dinem elleuationū ille erit gdus ascē
dēs. Et si inuenim' q duo plāte pticipati
onē hēnt i dispone vl' plēs aspiciemus
ad nūm q inuenit quilȝ eorum hora nati
uitatis/ et cū nūm tot gdus erit elle
uati hora natiuitatis. (Et si inuenim'
nūm duorum plātarum vl' plui equum ce
gdū ascē. qui nob exiunt p elleuatio
nē equo mō scdm plāt: hēnte plures
dignitates i anglis vl' q sit i suo luminari.
(Et si gd' plātarum dispone cū fuit mag'

inuenimus prius maiore ē. 6. ascētis q
nō exiunt per elleuationem

ellogatū ab ascē/ q accepim' p certitudinē
q a gdu medij celi/ apparebimus sup
eū oēs alios anglos. H Omnia ubi i sta
una i medio hēnt et eqs plāta sit abun
dāter. s. qui hēt maius posse et plēs di
gnitates i pstellatione ita q qñ scire uo
lum' qs plāta dnat' hora natiuitatis
i gdu piunctionis vl' oppōis pcedentis et
nō de apposuimus loca. 4. rebȝ quibȝ
plāta erit dispositor. et si inuenim' pnū
plātam dnantē i illo gdu ponē nūm
gdum asce/ aut gduū medij celi tot
quot fuit gdus quos inuenit i signo
suo i quo morat equali mō i o plāta.
(Et si nūs ipe fuit uiamior gdui asce
dentis nob p certitudinem erit gdus ascē
tot quot gdus plāte equū mō. Et si
gdus quos peragit plāta/ uiamiores
fuint gdibȝ medij celi/ tot quot gd
plāte equali mō tūc sī in gdu qui fuit
cū dnabit duo plāte vl' plēs et equales
fuint i uirtute/ psiderabim' plātam cuius
gd fuint uiamiores gdibȝ ascē vl'
medij celi et opabim' p eū. Et si gdus
unius equales fuint gdibȝ altius vl'
ce/ accipiemus illū plātam cor q hēnt
plēs dignitates i anglis natiuitatis
et pponemus illū qui fuit fortioris
hayz et magis concors cū sole. Et i telliga
mus ex hijs istis q semp debemus
accipere et iudicare p plāt: qui fuit
maioris fortitudinis et maioris con
cordantie cū re q petimus. C. 3. indi
C irca tractatus. uisione iudicatorum co
nceptus nob i viceitu natiuitatibȝ.
determinat i exemplo pcedenti quo sciem'

Si plā animodar ē ... ascē equalis ascē ad ... gradum planete. Si fuit ... pl[anet]a uiamior medio celi/ ... alterius domos ad aspectu medij celi.

prin̄ nāc hora exitus ēxtinc. Jn capit
mb capló nob oñde oīa que scire
possum̄ p hec prī ut intelligis ni sit ī
quolz coꝝ pāuis. Et tradit nob ibꝫ
tres reglās q̄s in āna dix. P Et pt̄q̄
h ꝓposuim̄ dnīs nuc q̄ uolut diui
dere seu distiguē iudiciū natiuita
ti ordinata dicē ꝑ reglās. inueīet
q̄ aliq̄ ex hꝫs que hō attigē pot̄ ꝑ ua
nalē st̄ accītia que accīt ān natiui
tatē sic hoīem iudicare de parētibus.
Et aliq̄ st̄ accītia q̄ accīt ān natiui
tatē ꝑ p̄t sic hoīem de fr̄ibꝫ iudicare.
H ic q̄d dicē pt̄q̄ ꝓposuimus hꝫ ult
dere q̄ iā diminuti ē in dict̄is precedētibꝫ
q̄ prin̄ q̄ denit hora exitus ēxtinc tūc
ē prin̄ gn̄onis nālē hoīs. ꝑ h dignū
ē dān dī sigt̄oem. Determināt filiū q̄ uo
scire. ꝑt̄o possumus prin̄. istud. ꝑ qd
ouenīt uolēti aspicere ī sigt̄oe nāti
hui p̄ncipij ut p̄mitis iudicet de pa
rentibꝫ. ꝑt modo de fr̄ibꝫ. ꝑ tradit roēm
q̄r ꝑ dix q̄ parētes sūt ān natiuitatē
ꝑ fr̄es possūt ēē ān ꝑ p̄t. Et pōt aliq̄s
petē ꝑ dicē pt̄q̄ s p̄ma erit a patribus
q̄n ius acādit q̄ualꝫ coꝝ hēt natiui
tatē signātē suū statum in capite
quō pōt dēe natiuitas filioꝝ sig
ficatīs parētū. Et id dēe pōt de fr̄ibꝫ.
Cui respondemus dicētes q̄ s p̄ cōiugit
pat̄ matri nō tū gnāt ēxtinc. tū q̄n ꝑ
acādit ut uigāt hora q̄ cōcordat illa
cōstellatio cū natiuitate parētuꝫ. Et
cōt ut h̄ cād cōcordantia sit int̄ nati
uitatē parentū ꝑ filij. ꝑ ꝓpt̄ h sigt̄ natiuitaꝫ
filij de parentibꝫ totū istud. Et m̄a ē

q̄ nat̄ quilꝫ filioꝝ ꝑ cōcordantiā hēt cuꝫ
natiuitate parentū. ꝑ res q̄ hn̄t cū una
cādē cōcordantiā st̄ cōcordes una s.
cū altā. Et ꝓp̄ cōt q̄ natiuitas quilꝫ
fr̄m sigt̄ statū alioꝝ fr̄m. Et h̄ cōcor
dantia q̄nꝫ sigt̄ fortunā q̄nꝫ infortuniū
q̄nꝫ bonū q̄nꝫ maluꝫ. ꝑ h totū inuenies
ī āna determinatū ꝑ distinctū in suo loco.
P ꝑ totū q̄ erit in nat̄ nō ē una res so
la simplex sic ea que narrauim̄ ꝑ p̄t
ius ad q̄d attigere possum̄ ex accītia
bꝫ ē id q̄d ex eis accidit ꝑt natiuitate.
ꝑ h ꝑs ē militiaꝝ manieꝝ ꝑ modoꝝ. H inpe
diuī sit iudiciū status ei q̄ nascit̄
in duas p̄tes. una ē id q̄d accīt hōi ī p̄i
natiuitatis. ꝑ alia q̄d accidit ꝑt t̄ps ī
natiuitatis. Et nulla haꝝ manieꝝ sim
plex ē sic iudiciū parentū ꝑ fr̄m q̄m
quodlꝫ hoꝝ iudicioꝝ ē simplex. ꝑ pt̄ea
dix q̄ iudiciū quilꝫ hoꝝ duoꝝ modoꝝ
ē multaꝝ manieꝝ. ꝑ ipe uult h mani
determinare. P Et id q̄ scire uolum̄ ex
eo q̄ accīt hora natiuitatis nati ē iudi
care de masculīn ul̄ feminis. aut si duo
nascent̄ simul. aut si ille qui nascit̄
ē in pfc̄e formē. aut si nō recipiet ine
tū ul̄ cibū. H hic ē uarius modus duo
rū cōpositoꝝ quos dix ꝑ diuidit eū.
ꝑ modis. p̄mus ē de masculo uel femi
na iudicare. s̄s si nascāt plus uno.
ꝫ. sic ē ipfc̄e forme. ꝑ de hꝫs q̄ cibū nō
recipiunt iudicare. P ꝑ ꝓ autē q̄d
scire uolumus ex eo q̄d accīt ꝑt nati
uitatē ē iudicare de uita. q̄ h nō est
res que cū iudicio teneat coꝝ qui
cibū nō recipiūt. Et p̄t de forē coꝝs

iudicare ꝑ d infirmitatibꝫ ꝑ pestilentijs
coꝝ accītiibꝫ. Et p̄t h de eiusdē ꝑ ac
cītibꝫ sp̄ualibꝫ iudicare. Et p̄t h
de fortunā nati ꝑ eī subā ꝑ honore ac ex
altatione. p̄t h de statu eī. s. de quo ma
gistio se intromittet. p̄t modū de suo
cōiugio ꝑ q̄lr se hēbit cū uxore. aut u
xor cū uiro suo ꝑ cuiusmoi filios hēbit.
ꝑ cuiusmoi societate ul̄ participatione cū
hoībꝫ ꝑ cuiusmoi amicos hēbit. Et p̄t
modū iudicare sicut inimicos ꝑ eg
nus ꝑ q̄ morte morietur ultio iudicare.
H hic ē nūs coꝝ que sūt in sua parte
que ē cōposita. Et diuidit eā ī. xiij. modos
p̄mus ē iudicare uitā ꝑ dic q̄d hic
medus iudicij nō dēꝫ fieri nisi iudicio
coꝝ qui cibū nō recipiūt. q̄ ipsi non
hn̄t uitā hn̄tē q̄ntitatē in cōpone ꝑ
ans sol̄ qui ē dn̄s om̄ꝫ planetaꝝ. ꝑ id q̄d
adiuuat ut hēat q̄ntitatē cōt q̄ sit ꝫ
ꝫ cursū sol̄ ut saltē cōpleat eā cursuꝫ
una uice ab ēānus tūnis. s̄cd̄s mod
ē forē coꝝs iudicare. tertius iudicare ī
firmitates ꝑ pestilentias coꝝs. Quar
tus status aīe iudicare. Quītus infir
mitates ꝑ pestilentias aīe cōtingentes. Se
xtus fortunā nati ī sba. Septim̄ exal
tationē ul̄ depssione eius. Octauus de
quo magistio se intromittet. Nonus
cōiugiū nati ꝑ quotlibꝫ coplabit̄ ꝑ q̄
manie ꝑ q̄ntitā durabit cū illa cuꝫ qbꝫ
coplabit. decimus de filijs quomo
tus hēbit. undecim̄ cuiusmoi uitā hē
bit ꝑ q̄ societatē cū hoībꝫ ul̄ cuiusmoi
amicos. Duodecim̄ aspicere cuiusmoi
iniā faciet ꝑ ad q̄s tēns. decim̄ tertius

iudicare cuiusmoi maniā erit mors
sua. Et q̄n aggabim̄ hos. xiij. modos cū
ꝑ. sup̄dictis qui st̄ parentū ꝑ fr̄m erit. xv.
ꝑ i ꝑ. p̄te sūt. g. moi sic ibi inuenies.
P Jllud q̄d cōt ꝓpō. iudiciū uite ꝑ cōt
q̄ eius ordo sit p̄t hos ōēs. H uult dēe
q̄ iudiciū mortis ē res que cōcordat
cū iudicio. q̄m res q̄ dat uitā ē res q̄
dat nato unū t̄ps in quo sit ēē mot̄
nāles ꝑ eius uirtutes exercentur ꝑ h
t̄ps durat donec ueniet res alia q̄ ab
scindit ip̄m ꝑ h ē illō q̄d dat mortē
ꝑ ꝓp̄ h cōt ut iudiciū mortis sit cōcors
cū illo uite ꝑ lꝫ sit ibi ꝓpoī inter eos p
pō cōt q̄ ordinet p̄t aliud totū q̄m
h finis p̄ actū. P Et dicemus nunc
q̄ hoꝝ maniā gn̄alr ꝑ noiabimus
uirtutes simplices q̄s fēc unūq̄q̄ isto
rū sic pdiximus ꝑ p̄mittem̄ ua nita
tes q̄s mlti hoīes narrauerūt in quibꝫ
nō ē aliq̄d pfīm. ꝫ q̄d iudicēdū sit
ꝫ q̄ nati p̄niciat q̄ sit de p̄ia nā ꝓpo
stulabimus ea q̄ attingē possumus
ex p̄tis ꝫ nō p sortes ul̄ nūos nullam
roēm hn̄tes. ꝫ aspiciendo in sigtis
stellaꝝ ꝑ in cōcordantia q̄ hn̄t ē locis suis.
H ponas una hora coꝝ ꝑ mittere tuaꝫ
mētē ut possit intellige dēm istud tā
nobile. q̄ si tu intelligēs ip̄m eēbis
de magno labore ꝑ lōga pena. et de
uanitatibꝫ q̄s cōpillauerūt mlti fa
cientes mltos libros de illis. Et ē ma
gnū mirū quō nō apposuerit mēt ib
libro. q̄m fēs ē iā st̄ mille āni ꝑ quō
nō glosauerūt eū nec determināūt res
q̄s uult dēe ꝑ nō st̄ eū sequuti solū

Sortes ꝑ numera nullam ratione habent

Videt̄ q̄ ptolomeus precessit temp̄ Ali per mille annos

nota q[uod] p[tolomeus] ph[ilosoph]i reputat q[uo]d q[uo]n[iam] q[ui]... mi... originat[ur] p[ro]p[ter] dispositio[n]e[m] celeste[m]

mo. no ei intromisisset se de uani
tatib[us] nec de fabulis uetulari. Ego
aut[em] no credo q[uo]d p[ro] alio dimisit n[isi] p[ro]p[ter]
pigritia ul malitia. Si p[ro]p[ter] pigritia ea fuit
q[ui]a multi e h[ic] li[ber] obscurus. ita q[uo]d eu
intellig[er]e nequiuit. Et si p[ro]p[ter] malitia fuit i
q[uo]m eu aliq[ui]s intellexerit et declarauerit
hoi[b]us ab intellectu ipsius conpilatores alias
narratates in quib[us] hoies laborarent
ne aspicient i hoc libro. Et si h[oc] dic uel
ie q[uod] aliqs cor[um] qui fuerunt an[te] me no i
tellexit q[uo]ntu ego de hoc libro credere
dic ueritate. Et si tu bn intendas appositus si
gl[o]sa mea tenebis me uiuere i h[oc] meo
dicto. Nec nolo plagare amplius s[ed] ubi or
dino/tibi ostendere res. Q[uo]d aut[em] dixit
narrabim[us] unaq[ue]q[ue] re[rum] istar[um] g[e]n[er]alr
uult dic[er]e q[ui]a iste res quas narrabit s[un]t
regule et radices solu[m]mo/q[ui]a de regul[is]
et radicib[us] co[m]po[n]i res ista tota/et p[ar]ticularia
uero et ica que s[un]t in ipa arte. Et q[uo]d dix
et narrabim[us] uirtutes siplices operato
res istas/uult dic[er]e q[ui]a cu istis regulis
ponet etia q[uo]d accepta s[un]t de uirtutibus
stellar[um]. Q[uo]d at dix et p[ro]mittem[us] naui
tates i quib[us] no e n[is]i q[uo]s multi dixerunt
q[uo]d teneat cu p[ar]a n[ost]ra. uult dic[er]e q[uod] n[on] hnt
necem p[ro]p[ter] uirtutes celestes q[ue] operantur
res int[er] nos existentes. Et manifestu q[uod] hec
uirtutes neut p[ar]alia n[ost]ram q[uo]d e p[ar]a ea.
Et os ph[ilosoph]y multi hn determinauerunt rem
ista p[ro]ceras ph[ilosoph]os. q[uo]m determinauerunt
q[uo]d deus p[ost]q[uam] creauit celos et stellas et po
suit i eis uirtutes p[er] q[ua]s gubernaret cuncta
terrena. Et h[oc] e res bn affirmata in scia
ph[ilosoph]ye. Et i hoc multi locuti fuerunt plo et

Plato
Aristoteles

dic

Ar[istoteles] et illi de secta eor[um]. Et p[tolome]us uolunt
ostendere nob hoc p[ro]ptem istud q[uo]d p[ro]batur
e in ph[ilosoph]ya/q[ui]a oia que int[er] nos accidunt s[un]t
p[ro]p[ter] uoluntate dei/q[uo]m deus e ipse qui
mouet celos et quicq[ui]d e i eis/et p[ro]p[ter] huc
motu ueniunt oia accidentia in h[oc] mundo
de g[e]n[er]atione et corruptione. Et p[ro]pt[er]q[uam] ita est/
magnu uis ht p[tolome]us de dignando i mi
li p[ro]uiden[ti]a li narratates q[ua]s alii conpillant.
q[ui]a nich e i eis p[ro]p[ter] res. ad uirtutes q[ue] de
ueniunt a p[ar]te dei. Et dix q[uo]d erant uanita
tes. q[uo]m ipse et os ph[ilosoph]i reputant q[uo]d no est
res i mundo q[ue] ueniat nisi p[er] dispone[m]
celeste et si aliud credit ho e uanitas.
Et si q[ui]s dixit q[uo]d ho pot p[ro]p[ter] se aliquid fa
cere. u[er]um e tn illo posse q[uo]d ht seq[ui]t uolu
tate ad se p[er]tine[n]te/q[ue] e sua p[ro]p[ri]a. Et q[uo]d dix
p[ro]q[ui]rem[us] ea q[ue] attinge[re] possumus exceis no
p[er] sortes. n[on] p[er] conputationes que n[on] hnt rone[m].
uult dic[er]e q[uo]d dedignat[ur] sortes q[ue] dant
p[tolome]us/et n[ost]ros illor[um] qui no hnt rone[m] i
hac arte. sic p[tolome]us q[ua]s s[un]t accepte ab uno
loco qui uirtute no ht. ad aliu locu no
hnte uirtute. et sic n[ost]ri quos narrauit
Vettius et sic n[ost]ris multi anor[um] et accid[enti]a
nor[um] anor[um] et similium de quib[us] locuti fuerunt
astrologi. Et id q[uo]d dix in ponendo int[er]
i figuris stellar[um] et in concordantia q[ua]s hnt
cu locis suis. uult dic[er]e q[uod] regule et radi
ces s[ed] q[ua]s determinabit i hac arte/sunt s[ed] p
tia p[ar]tio[n]es q[ue] e int[er] figuras stellar[um] et res i
quib[us] operant[ur]. v[erbi] g[ratia] q[uo]m determinabit in iu
dicio parenti p[ar]ticipatio[n]e[m] q[ue] e int[er] patre[m]
et sole. Et ita e q[uo]d p[tolome]us et n[ost]ri q[ui] hnt
tale p[ar]ticipatio[n]e[m] q[ua]lis ista et iudicare
sic e p[er] sortes/et n[ost]ris anor[um] p[la]netar[um] et

.n. q[uod] ptolome[us] improbat pauc[os]
ho ex uolu[n]tate pot[est] facere

alia[rum] re[rum] h[uius] similiu[m]. P Et ne multiplice
loquimur i h[i]is que ponim[us] et no i
cimus de uniu[er]sali g[e]n[er]ale. H[ic] p[ro]pt[er]q[ue] nob
determinauit q[uo]d id q[uo]d locutus e i hac re
erit regule et radices de quo co[m]poit determi
q[ui]a ob .xi. mor[um] p[ro]cedor[um]. dix in hoc loco
q[uo]d nec hac re dictum ad h[oc] determ[in]atio[n]e[m] et ut
det i hoc loco regulas g[e]n[er]ales. et hec regule
s[un]t .3. sic intelligas eas. P Conuenit ut
primitus aspiciamus i loco signor[um] q
et illi rei q[uo]d petem[us] de h[i]is q[ue] uolum[us]
iudicare. v[erbi] g[ratia] sic concordat locus medii
celi cu magisteriis et opib[us] de quib[us] intro
mittet se natus. ul sic concordat locus
sol[is] cu reb[us] p[er]tinentib[us] ad patres. Et p[ostea]
aspiciemus q[ue] plete uis hnt disponen
di locu illu p[er] .4. modos quos ponimus.
H[oc] e p[ri]ma regula q[ua]m uolum[us] aspic[er]e in
unaq[ue]q[ue] .xi. mor[um] p[re]sciendo q[uo]d erit de eo
petem[us] primitus p[ar]ticipatio[n]e[m] q[ue] erit int[er]
re[m] illa[m] et res celestes. et h[oc] p[ro]p[ter] e concordantia
et ca q[ue] e de locis planet[arum] e sic locus solis q[ue]
p[er]tinet ad patre[m] et concordantia q[ue] e plurimi si
gnor[um] e sic. id. domus que p[er]tinet ad ma
gisteriu[m]. Et q[uo]m hoc sciuim[us] i q[ui]rem[us] q[ui]s
pl[ane]ta uis ht disponendi illu locu et faciem
q[ua]s erit dispoitor p[er] p[re]dictos res .4. q[ue] sunt
triplicitas dom[us] exaltatio termin[us] et appli
tio ul significatio ul hat aspectu cu sole i
figura. sic ia ostendim[us]. P Et si dns terpha
loci fuerit unus pl[ane]ta pos p[re]dictos dabim[us]
eu dispoitore rei illius. Et si e[st] d[e] loci
fuerint dni duo plete ul .3. ponem[us] illi
p[er] dispoitore qui plures p[re]nium hnt di
gnitates. H[ic] uult dic[er]e q[uod] si dns illi loci
fuerit unus pl[ane]ta p[er] p[re]dictos .4. modos ipse

Loc[us] medii celi concordat cu magisteriis et
opib[us] de quib[us] intromittet se natus.

solus erit dispoitor illius rei. Et si
fuerint duo ul plures accipiem[us] illum
qui fuerit maioris uirtutis et plurium
dignitatu. et dabimus ei an[te]ce[den]tia ha[b]ito
re pl[ane]tam qui eu sequitur uirtute ac
numero dignitatu. et i oib[us] aliis mo[do] simili fa
ciemus. P P[ostea] do aspiciem[us] accidens
q[uo]d erit et h[oc] petemus p[ri]mus pl[ane]tar[um]
qui uis hnt i disponendo et a n[ost]ra
signor[um] in quib[us] fuerint ipsi plete et a lo
cis concordantib[us] cu eod. H[ic] uult dic[er]e
q[uo]d id q[uo]d accidet in quacumq[ue] de or[um] .xi.
mor[um] et g[e]n[er]ali[te]r de accidens pot[est] scire p[er] .3.
res. p[ri]ma e et ad t[ar]d[e] ppon[er]e n[ost]ram n[ost]re plete dis
ponentis. s[ecund]a n[ost]ra loci in quo e iste pl[ane]ta
dispoitor. Tercia e n[ost]ra locor[um] hntiu[m] con
cordantia cu re illa sic locus sol[is] concordat
cu patre. et locus medii celi cu magi
steriis et similes uniu[er]s cu aliis. et exemplu[m]
de ipa conpone id q[uo]d erit de illo accidenti.
v[erbi] g[ratia] si h[ec] tria fuerint concordantia i una n[ost]ra
no e amplius aspiciendo. et si discordauerint
dicem[us] q[uod] n[ost]ra illius accidentis erit .2. ...
illis trib[us]. Et ponamus q[uo]d sol sit i .x.
in domo saturni et saturnus i .io. cadentis
aliene et uenerit i domo iouis. et q[ui]a hec
tradem[us] dicemus q[uod] pat[er] erit bonus inte
in lege sua p[ro]pt[er] hac natiuitate et fac
et. p[er] alia sua boni ul religione intra
bit et erit indigens p[ro]p[ter] debilitate iouis
q[ue] sibi aduenit p[er] saturnum et p[ro]p[ter] uenere
q[ue] e cadens ab angulis et saturnus q[ui]a aspic
se cu sole. P P[ostea] modo p[er]q[ui]rem[us] quanti
tate accidentis p[er] eius fortitudinem et
aspiciemus si s[un]t in statu posse ac for
titudinis immundo et si sunt in tali statu i

niat. et ſic ē 9tū. maius ei poſſe q̄ hñt
in medio ē qm̄ ſūt in loco ptinēte ad eos
et concordante cū eis. et qm̄ ſūt orientales et
aucti nūō. Et maior fortitudo q̄ ipi
hñt in natiuitate q̄ ipi hñt in nati
uitate ē qm̄ ſūt ī angulis max̄ ī decimo
primis qui ſūt aſcēns et medij celi. Et ma
ior debilitas quā hñt in medio ē qm̄
ſūt ī locis pegrinis ul' cū quib; nō hñt
concordantiā aut qm̄ fuīnt occidentales l'
diminuti curſus. Et maior debilitas q̄
hñt ī natiuitate ē qm̄ ab angulis ſūt cadētes.
H Hec ē ſa regula. Jam nob demōſtra
uit ut q'ſare poſſimi ſtatū accntis
ptia. pº aſpecta diſpōnē eius a ſigno
in quo ē et a loco hñte concordantiā cū
illo accnte. Et nc̄ demōſtrat nob ī hoc
dcō q̄ q̄ntitas accntis ſarp̄ē pq̄n
titate fortitudīs hor̄ duū. Et reūtit
ad id qd nob demōſtrat ipa pte ut
nob patefaciat quicquid determinat ī
illo loco. et dīc q̄ plte hñt res ccntra
les ppq̄s hñt maius poſſe et res acci
dētales pq̄s ſūt debiles. Res aūt ccn
triales ppq̄s hñt poſſe maius ſūt qm̄
ſūt ī decimo ul' triplicat. aut exaltat
ul' t'mīs ſuis. aut q̄ plte maſculin ſit
ī ſigno maſculino et bī ſitūa. Silr ſi oriē
tales ſit a ſole. aut uelocis curſus erit
maioris poſſe. Contraria ū horu ccn
trialib; faciūt eos debiles. ſic qm̄ ī locis
fuīnt pegrinis ul' ī quib; concordantiā
nō hñt et hī ē qm̄ plta maſculinus ē ī
ſigno femino. ul' q̄ ſīt occidentales uel
diminuti curs' et cetera ē cū q̄ntitō dīc
ī hoc loco s; q̄ narrauit ipa pte. Res

ū accntales ppq̄s plte maius poſſe
hñt ſūt qm̄ fuīnt ī angulis ul' ī ſuccedē
tib; max̄ ſi fuīnt ī aſc ul' ī medio celi.
Et accntia ppq̄ ſūt qm̄ fuīnt ī locis ca — debiles ſunt.
dētib;. Et hec ſūt. 3. 6. 9. et 12. et hor̄ peio
res ſūt. 6. et. 12. q̄ nō aſpiciunt aſcēns.
Et expedit ut retineas ista in corda
quicquid docuit in ipa pte cū hīs loci.
P Et q' uſzad tpe orientales aſpiciūt
q̄ndo ſi illi plte ſūt matutinales
ac ueſptini ī opōne eorū ad ſolem et
aſc. q' 2. q̄rta angulos quel; eorū
alij duo eis oppoſita ī diametro ſūt
matutinales et alij duo qui ſequūt
ſūt ueſptinales et aſpiciemus ſi ſūt in
angul' et ī aſcēntib; ad angulos. Et ſi fu
erint matutinales ul' ī angulis erunt
opis fortioris. et ſi ueſptinales ul' in
aſcēntib; ad angulos erūt opis minorio
ris. H Hec ē 3. regula et oſtendit nobis
q̄ q̄rtus qui antecedit aſcēns ē. 10. dom'.
ū. et 12. Et eius oppoſitū ē. 4. et q̄. et 6. Et
iſti duo q̄rti ſūt matutinales in
opōne eorū ad aſcēns. Et alij duo q̄rti
quor̄ unus ē. 4. dom'. 9. et 8. Et alter
qui ē aſcēns ſa. 3. ſūt ueſptinales. et q̄rt
qui antecedit ſolē ē. 10. dom'. 11. et 12. a lo
co ſuo. Et alius q̄rtus ē. 4. 5. et 6. a lo
co ſol' et iſti ſūt matutinales. Et alij duo
q̄rti ueſptinales ī opōne ſol' ſūt alij
duo q̄rti. Et mā ē q̄ qm̄ plte fuīnt ori
entales a ſole ſūt maioris opis. Silit
qm̄ tñ ſeūt oppōne ſol' qm̄ quol; dīc
plus fortificant. Et h' oīa iā determina
mus ī gloſa p̄c ptis. Et id qd dixit ſūt
maioris opis. uult dīc q̄ opus ſuū

ueniet in tpe natiuitatis propinquo.
Et q̄ dīc opis tardioris. uult dīc q̄
prolagabit opus ſuū ad horā natiui
tatis. Et pōt ſari prolōgatio iſta ſ'q̄
titate fortitudīs ipor̄ duū rer̄ que ſūt
pſta diſpoitor et cū locis et locis q̄ concor
dant. C. x. in parentib; r̄ca.
D Dicit haly. Jam oſtēdimus rōez ppq̄
pōt q̄ natiuis hñt ſignificatorem ī parentib;.
Et oms q̄ ē pp concordantiā que ē inter
natiuitatē filior̄ cū illis parentū. Silit
dicamus rōem ppq̄ poſuit pts. p̄me
diuidū parentū. P Primū pponitū qd
nos ſequi oz ſcp in ſacieudo quel; mō
poeor ē ī hoc mō. H Uult dīc q̄ nati
uitas l' una ī quol; 14. mōr. 9p hōr
ōs ſūt. 2. regle gnales qs nob dedit
et una ear̄ ē accipiendo ſignatorē aut
in a loco firmamēti et a diſpoitore illi'
loci et a ſigno ī quo ē diſpoitor. Et alia
ē ī ſaciendo q̄ ī tpe ueniet accñs illō et
hoc ſari pōt p accñtē hor̄ ſtellar̄.
P Et nos primitus incipim' a pō capitlō
qd ē capitlm cognitionis parentū ſic ē ordi
natōi pōc. Et dīc ſic q' ſol et ſaturn'
hñt concordiā nalē cū patrib;. luna ū
et uenus cū matrib;. H Quia ſol eſt
maior ēā et fortior et gnō ſaturne et mo
tus mēſtruū ueiīt pp ſpma uiri ōt pnaz
ut ſol ſit conſors cū patre. Silr q' ſaturn'
hēt pticipationem cū ſole ī fortitudīe
et hōr;. q' ē maſculin' et diurn' ſic ipe
ōt ſilr ut ſit diſpoitor patrū ī tpib;
quib; ſol nō pōt hīc diſponē ipam.
Jdā qm̄ ſol fuīt debilis uirtutis erit
ſaturnus diſpoitor patrū. Silr q' luna

ſequit' ſolē ī gnōne ōt ut concordat cū
matrib;. Et q' uenus hēt pticipatōez
cū lunā precetens alij ōt ut ſit matz
ſignatrix p' lunā ipo eod mō. P Et ſz
q' iuentus fuīt ſtatus hor̄ pltar̄
ul' ī opōne eor̄ cū alia re eod mō ōt
nob intendē q' ē ſtatus patru. ita
q' expedit ut mīt apponam ī fortitū
et debilitatis eor̄ qualit plte cuſtodiant
ambo luīaria. Et qm̄ qm̄ plte fortūe
cuſtodiūnt ambo luīaria et illos qui
fuīnt ī ſuo hāz. et fuīnt ipi plte in
ſuis. 2. ſigīs in capitis aut ī ſigīs ſeq'
tib; ea ſignabit q' ſtat patru optim'
erit et honorabilis. max̄ ſi plte ipſi
fuīnt q̄ cuſtodiāt ſolē matutinales
et ipi qui cuſtodiāt lunā ueſptinales.
et cū hoc erit ſit eor̄ boni ſic pdixim'.
H Jā dedit nob q' illi qui p ēto co
cordāt cū patrib; ſūt ſol et luna. q' ſic
determinauim' in pcedētib; gloſis ſol
et luā ſūt oīs gnōnis fortiores. Et dī
xim' paulo anī q' ſi a's eor̄ nō hñt
magnā uirtutē ī natiuitate erit di
ſpoitor ī natiuitate plta qui cū eo
pticipatōem hñt. ſi ſol fuīt debil'
erit ſaturnus loco eius diſpoitor patrs
et ſi fuīt luā erit uenus loco eī et diſ
poitrix matris. Et cuſtodio q' dīc ē
ut anī plte; alt plta ipt cū alt plta
ul' radij eius ſuie ſit ī uno ſig' ſiue
ī domib; ponendo mīt ī hac cōditiōe et ē
ut miſceat' uirtus obſeſſi cū uirtute
cuſtodītis. Et mā ē q' qm̄ fortūe cuſ
todiūnt aliq' pltam uirtus ſua cō
miſcet' cū uirtute fortūe cū bono et

bonore. Et si obsessus fuit in fortunat
sinistre suo barum augmentabitur in uirtute in
sua quod multum taliter non conferet. quia si
fuerit diapnosa uirtus eius et uirtutes ple
netarum eum inspicientium receptantes complonem
illam cum hoc potest in bonum uenire. verbi gratia si
diapnosa fuerit per siccitatem conferret mul
tum si aspicerent eum uirtutes frigide et
humide. Et si diapnasia fuerit per frigiditatem
multum conferret si erunt calide. Et iam de
terminauimus hanc regulam in glosa precedentis
melius in commento huius rationem ut melius
inuenire consueuerit. Et manifestum est quod quando planete aspicien
tes lunam fuerint uespertinales contrarie ei
tunc ipsi lune. quoniam uirtus eius occidentalis est
et omnes fortificat suo fili. Cum autem intel
lexeris glosam istam tunc intelligens Ptolomeus: Si
militer si saturnus et uenus fuerint orientales
et aspectu facto qui patrum coeos. uel in an
gulis contra ut iam diximus prius quod fortuna
patrum erit bene appropinquabilis. Hanc huius dicto est
aliquantulum gravitatis. quoniam contra ut aspici
ant ad solem uenus et saturnus quando ambo
fuerint dispositores parentum. quoniam si dis
positores fuerint oportebit ut similiter aspi
ciamus qui planete ipsos aspiciant. et
cum omni fortitudine habent in omnibus aliis
rebus quas ante mentionauimus. Et si uult hoc ac
cidere ut sit cum aspectu facto planete
ad eos. et hic aspectum factum iam determina
uimus ipsa parte. aut quod sint in angulis
contra ut per hoc intendimus quod fortuna
parentum erit bene apparens sic intelliges
propter duo luminaria quando fuerint dispositores
et eis aspiciunt planete fortunati. uel quod sit
de suo barum. quoniam per hoc intelligemus quod

status parentum erit bonorabilis et bonus.
Postquam quod coorientantur cum uno quoque eorum.
Hanc intelligas hoc quod dicit cum uno quoque
eorum quod proprie parentibus dicat. contra ut nobis aspiciet
in patre a planeta ipsum gubernante et in matre
a planeta ipsum disponente. P. Et si uero in
contrario se habuerint ita quod luminaria sint cursus
uacui nec cum eis erit aliquis planeta aliquam significet
debilitatem patrum et uilitatem eorum maxime
si bonus non fuerit locus ueneris et saturni.
Hanc iam intelligamus per illud quod dicit Ptolomeus. quod in
significatore patris est sol et post modum sequitur eum
saturnus et luna est significatrix matris et sequitur
eam uenus. Et si intelligimus quod quando unus
eorum fuerit in bono statu sic narrauit et
dominabitur ipse solus in patre uel in matre ille
cuius significator dominabitur est in bono statu. Et simi
liter qui sequuntur eos in dispositione fuerint similiter
in bono statu augebuntur in bono et bonore
illius parentis cuius significatores fuerint quando in
significatores erunt secundum unam rem concordes verbi gratia ponamus
quod sol significet patri prosperitatem et bonorem et satur
nus concordauerit secum hoc eodem uinabit pa
tri dare prosperitatem maximam et bonorem
ac nomen. Et similiter in spiritum in statum quem
narrat Ptolomeus in hoc loco et designemus
infelicitatem parentum et eorum uilitatem sic
faciemus in bonore ac bono. P. Et si aspe
xerint eos planete qui non sunt de barum eorum. sic
accidit quando ascendit mars post solem et sat
urnus post lunam et locus fortune non fuerit
bonus in dispositione luminarium et non fuerint de
eorum barum. contra ut per hoc intelligamus uili
tatem uite laborum parentum et penam quam habebunt.
Hoc quod dicit si aspexerint eos. dicit propter 2.
significatores sunt scilicet duo luminaria sunt sat

urnus et uenus. Et iam determinauimus quod planete
qui non sunt de barum dant nobis esse de hoc et
dicit quod quando mars ascendit post solem est cum
eo et facit in uirtute solis uirtutem diapnosam
propter caliditatem et siccitatem. Et quando saturnus post
lunam ascendit est cum ea et facit in uirtute
lune uirtutem unam diapnosam propter magnum
frigus et humiditatem. Et postquam dedit nobis hanc
diuisionem et exemplum eius dixit nobis unam summam
ideo quod dixit. Et non fuerit locus fortune
luminarium bonus in dispositione. Et non fuerit de suo barum et
uult dicere quod significatores parentum quando fuerint cor
rupti et fortune non testificantur eis fuerint
scilicet duobus luminaribus generaliter significant parentibus
uilitatem et miseriam et uitam laboriosam. uerum
et postquam hoc perfecit uult nobis dare regulam per quam
sciamus diuitias et parentum paupertatem.
P. Et si pars signis fortunam quam in animalia
nolabimus fuerit in natiuitate concordans cum
planetis circumdantibus solem uel lunam concordantia
bona saluabunt et retinebunt parentum di
uitie. Et si pars fortune signis non fuerit
sic predicimus. aut contra fuerit et aliquis
planeta fortunam non circumdauerit luminaria. uel si
eam circumdauerit planete infortunie non persistent
parentibus eorum diuitie immo facient diapn.
Hanc Ptolomeus designat hanc rationem similiter et af
firmat in eo et dico est quod dicit si fuerit pars for
tune concordans in natiuitate cum planetis circum
tibus solem et lunam concordantia bona salua
bunt et retinebunt parentum diuitie et
uult dicere in hoc loco quod si pars fortune fuerit concors
cum planetis circumdantibus significatores parentum sit
quoniam uis significat quod non destruentur nec perient
parentum diuitie post natiuitatem istam. Et
si concors non fuerit neque de barum significatoris

parentum significat quod diuitie parentum perient et de
struentur. Et dedit exemplum in sole et luna propterea
in illis quod similiter accidit in saturno et in uenere et si ipsi
significatores fuerint. Et summa est quod dixit si aliquis
planeta non circumdauerint luminaria aut circumdederit
eam infortunie planete. uult dicere quod si pars fortune
non fuerit concors in natiuitate cum planetis circum
dantibus significatores parentum perient et destru
entur diuitie parentum. Et si quod plus est acci
derit quod infortunie circumdederint duo luminaria pre
nabunt et fugabunt parentes prius di
uitijs donec radicitus ablate sint ab eis
et ad magnam deuenient paupertatem et in
fortunium. Et contra ut hoc iste intelligas
de parte fortune quando nobiliis iudicaue
runt. Et quantum dicit Ptolomeus ubi hoc de parentibus
est in uno trium signorum precedere. Et ipse nobis
ante dixit quod contra ut aspiciamus similiter ad planetas
dominantes in locis significatorum parentum et locis
planetarum qui dominantur. Et postquam est contra aspi
ciamus in statu parentum ab initio exigentia
rum rerum 3. Et propter hoc incipimus tercium et ab
ore astrologorum iudicatum statum patrum
per omnes triplicitates et pauca multa de
quibus locuti fuerint et hoc totum inclusum est in
uerbis Ptolomei si bene recolis et quantum est dicere
in commento tenuisti. Et hec pars fortune quam
dixit in hoc loco est illa pars que passim na
tiuitatis composita est. P. Et expedit
ut in longitudine ac breuitate uite paren
tum respiciamus ab alijs principatori
bus figurarum planetarum. Hanc Ptolomeus determinauit
nobis quomodo scire possumus quanta erit ui
ta parentum et dedit nobis penitus regulam
generalem que est quod scire possumus hoc a quibus
significatoribus parentum. nobis patefecit quod significatores

cidentes sunt tres. unus est locus dispo
sitoris. Alius est domus ipsius loci. Tertius
est locus ipsius domini. quorum omnium potentior
est locus dispositoris et precipue quando locus
ipsius domini est in capite vel venus cum so
le participatores habuerint vel saturnus et iupiter in quartis
figuram. aut si iupiter participator habuerit
cum venere participatio saturni cum sole
fuerint cadens ita quod sit in 3 vel 6 vel 9 vel 12. et ambo
potentes intelligemus plus quod uita pa
rentum longa erit. H. Iam docuit nos
quod significator patris naturaliter est sol et post solem
saturnus. et quia nunc facit intellegimus quando quis
eorum sit significator patris et quando saturnus et quando
enim quod fortitudinem habet participatio cum eo et
permutationis modis diversos quos predicatum in
prima parte intelligemus plus quod plaga domini uita
patris et sui mediantum ita. Sed cum mercurius venere
et iove sit participatio sic quod eorum utrumque
coniunctum est. plus intelligemus de eo
quando prout magna uirtus fortitudinis
ad eum saturnus habuerit participationem cum so
le secundum ita sic patrimonius habuerit par
tem habuerit longam uitam. Et hoc quod dixit quo
enim [illegible] saturnum
et solis. Dicemus quod calor solis cum
saturno in frigore temperatur et una bona com
plexio fit unum. Quando autem dixit si ambo fu
erint potentes dominum est per solem et saturno
si ambo fuerint in situ vel opponere angu
lorum parum longam uitam significabunt et eo for
tius si fuerit ibi participatio iovis et
veneris. P. Et si potentes non fuerint
habuerit in 12 non tamen propter terminabit pe
nitus quod uita erit modica. H. vult
dicere quod si fortitudinem participationem non ha

buerint cum significatoribus patris et sol et sat
urnus non fuerint potentes in locis suis
sit tamen participatio inter iovem et venerem
et inter solem et saturnum sicut se habuerint
non iudicabimus quod uita patris sit lon
ga. Similiter parum modica et non iudica
bimus quod sit brevis nisi fuerit ibi aliud quod
dicet. P. Et si habuerit ita non fuerint et mars
elevatus fuerit super solem vel saturnum.
aut si fuerit sequens eos vel saturnus
non sit cadens cum sole sed sit in 4 vel oppo
nere ei in domo 10 sive quia ambo sit cade
ntes ab angulis accidit debilitas in pri.
H. Quod dixit si habuerit ita non fuerit. vult dicere
quando non habuerimus significatorem determinantem
longam uitam patris. immo invenerimus aliam
significationem ex qua intelligimus debilitatem
eius et infirmitatem corporis eius iudica
bimus quod uita patris brevis erit. Et ideo propter
intelligemus patris debilitatem est quando
fuerit mars elevatus super significatorem patris
vel quod significatorem sequatur ab eo quando nadit
et iungat se cum eo. Nam quando hoc modo fuerit
patris debilitatem significat vel infirmitatem
corporis sui cum sole quando auget in calore et
siccitate sua. et cum saturno quando auget
in malo et dispositione suo. Et oportet ut intel
ligas quod parum altius vel elevatus est
qui nadit per motum equantem ad locum
per eclipsim sub eo. verbi gratia. qui est in 10.
domo est elevatus super illum qui est in 1.
sed iudicabimus similiter fuerint solem et satur
nus participatio dispositiosa sicut est quarta
et oppositio. quia hoc totum debilitatem patris
significat et infirmitatem corporis sui. Et si sol et
saturnus fuerint cadentes ab angulis quod

tunc erunt debiles significabunt similiter debilita
tem patris et infirmitatem corporis sui. Et quando pater
in illo statu manserit cito mortem incur
ret quando virtus eius destruet occasione ma
gna et infirmitati quam multiplicabunt in eo.
P. Et si ambo fuerint in angulis vel domi
bus que elevant ab angulis erit patris

uita patris

modice uite et accidet eis pestilentia et
medicamina. Et si fuerint in primis duo
bus angulis qui sunt ascendens et medium celi
accidet ei pestilentia. Si fuerint in duobus
angulis posterioribus qui sunt occidens et angulus
terre. vel aspiciatur angulos elevatum. quando et
quando mars aspexerit solem modo quo dixi
pater morte subita morietur vel accidet
pestilentia in oculis suis. Et si saturnum
aspexerit accidet patri mors aut febris
cum tremore vel aliqua pestilentia corrupte
tionis vel obustionis. Et quando significatores
fuerint mala cum illa solis accidet patri
debilitas per infirmitatibus et nocitis eis
occasione malorum horum. H. Quod dixit si
fuerint in angulis dixit propter impetuositatem
martis ad significatorem patris qui est sol et sat
urnus et propter nocumentum saturni ad solem. Et quod
dixit quando mars aspexerit solem eo modo
quem diximus dixit quando fuerint elevati super ei
vel quando voluerit iungi cum eo vel quod eum
aspiciat alio aspectu. Et quod dixit passio
significat saturni cum illa solis si fuerint mala di
xit si fuerint in 4 vel opponere. Febres at
que sunt cum tremore sunt ille que accidunt
per humoribus putridis vel putredine humo
ri. Et mali humores quos dixit sunt illi
qui dissimulant permutam a physis acci
dentia pura gnititas et cosdia ptisica

et fluxus et hys similia. quod sunt accidunt preter
matre. Et postea nobis determinavit ibi eo
quando accidet pater mors et pestilentia. Et si
tu intellexisti glosam nostram predictam. pote
bis intelligere quicquid dicat in omnibus istis.
Et propter has reglas quas te docuit postea. scire
potes id quod accidet patri in quantitate vite in
te sue et quantitate accidentium quod accidet
et quando. P. Et quando iupiter habuerit participationem

d uita matris

cum luna et venere in figura quo modo vel
cadens fuerint venus cum luna et 2 vel 12
aut conuenerint ambo potentes fuerint in
terminis elongabit matris. H. Si tu intelle
xisti quando determinamus uitam patris
non est necessaria tibi glosa. Et si non intelle
xisti nunc intelligas. vult dicere quod quando signi
ficatores matris fuerint fortitudinis per [illegible]
medium [illegible] uitae matris.
Et si matris significatores fuerint cadentes in
participatione [illegible] eorum in se po
tens fuerit uitam matris similiter prolongabit.
Et ibi iacet una questio quod complexio veneris est
de complexione lune et quando coniungitur accidet
et eis multum humiditatis. Ad quod respondemus
quod illius est calor accidentalis et natura veneris
est de natura iovis et ex ambobus fit una com
plexio temperata. Et potest aliquis querere non fit
talis complexio de quarta lune et veneris vel opponere.
Et nos respondemus quod quarta et oppositio fuit fi
gure discordes sicut determinavimus in
glosa precedentis. In coniunctione autem non habuerunt
virtutes et tamen coniunctione quod cetera fit
una virtus quod descendit ab eis. P. Ta
men si mars aspexerit lunam vel sequens
fuerit venerem aut in 4 eius vel opponere
super dyametrum sive fuerit saturnus saturni

mudi

in reſpcu; hic h mō qȝ ſi fuint a bo
minua curſu ul' cadētes ab āgulis
adducet matrib; īfirmitates ſoluȝ
mō. cū ſi fuīnt aucta curſu ul' fuīnt
i angulis. abūdabūt inca matriȝ. ⁊
accidet eis peſtilētia mala. Et abūda
tio inde erit qñ fuīnt i duob; āgul'
oriētalib; ul' eleuati ī eos. Et acci
det eis peſtilētia ſi fuīnt i duob; an
gulis occītalib; ul' hijs qui ad eos
elleuant'. qȝ qñ mars aſpexit lunā;
mō pdcō. ⁊ ipa fuit oriētalis accidet p
hō matrī mors ſubita ul' peſtilētia icu
lis. Cū ſi luā occītalis fuit accidet
plb matrib; mors amiſſi hoc filiorȝ
ul' fuiuȝ. aut pp peſtilentias acūtes
proiectione ul' obnſtōe. Et ſi mars
aſpexit uene; accidet p hoc matrib;
mors p febrib; ⁊ tenebris oculorȝ
⁊ iuſus debilitatē pp mām q tendet
ad eos. Et ſi ſaturnus aſpexit lunā acci
det pp mors ⁊ īfirmitates. Et ſi lūa fu
erit oriētal' erit mors p febrē calȝ de
more. Et ſi luā fuit occītalis erit mors
pp apā qd fiet ī uētre matris pcicū.
h Totū h dcm ia gloſatū ē i pcedēti
b; gloſis de patre. Et ea que ſūt h pl'
q itllr debes i hoc loco ſūt q' pdcō. ſp
dat nob regl'is memorando ſp ibi
poita. Et ego uolo ea tibi dicē i hoc
loco ut itelligas quecūq legis dībis
pdō. Qd dix curſu diminuti ⁊ cadē
tes ab angulis ⁊ aucti curſu i angulis
⁊ occītales totū dix ad melorā dis
cuſs q nos docuit i caplō iſtūo pce
denti. de acuitate opis ⁊ eius laxitu

dine ut i telligas p hos ſtatus ſi acci
des erit ato. aut ſi plōga br. Et ſi du
o angli oriētales quos dix ſic aſcū'
⁊ celi medm. Et duo occītales. ſ.
domus. ⁊. 9a. Et q' dix qñ luā fuerit
occītalis dic q' fuerit cadēs ab an
gulis. ⁊ ē oriētalis qñ fuīt i angulis.
⁊ h ē pp ſubiectione q' h' cū plās oriē
talib; ul' occītalib;. Et qñta i hoc dix
iā diſſū ē p gloſas pritas. Qd autē
demāuit nob de eē pūm i hoc loco ſūt
res cōic ſic bona fortūa opleta ⁊ ma
la fortūa ⁊ lōga uita ⁊ modica. ⁊ ſicut
ib nob ſignificatō-es notas ī ſigis
plāiȝ tali mō q' qñ itelligemus bn
⁊ inueniēmus alias ſigis mediocres i
ter eas itelligemus mediocrē ſtatū
pentū. **P** Et ōt ut apponamī inde
ſi uolumus ſcire manies peſtilētiaȝ
pudauū ⁊ īfirmitates ac mortes q
accīt pentib; cū alio toto qd diami
ſſtatū ſignorȝ i quib; iueniem' plās
opantes ſtatū illū pp aui. ⁊ iā ſiā noia
bimus ſtatus ſignorȝ ⁊ ondemus ea
qñ loquem' i natiuitate. **h** uult dē
q' qñ ſciem' pullas regl'is ro qd acci
det pentib; de bono ⁊ malo. ⁊ oplete
ſcire uoluīm' maniem illius accitus
qd erit aſpiciemus i locis plāȝ hūa
um uirtutē opandi rē illam ⁊ ſiem'
rei maniem que ptin; ad illa loca. et
pdō. ondet h mām diuiſēdo eam
in duas manies: ⁊ una ē ecoal' ptinēs
ad qualȝ ſignū ex. 12. ſigs. ⁊ alia eſt
accītalis ptinēs ad qualȝ. 12. domo
rū. **P** Et q' aſpiciamus de die ad ſo

lem ⁊ uenie; ppe. ⁊ de nocte ad ſaturnū ⁊
lunā. **h** uult dē q' ſignū patris eſt
dic ſolis ⁊ ſui loci ac dñi loci ſui ⁊ lo
ci in quo morat' dñs loci ſui. Et ſignū
matris de die cū ueneris mō q' pdixim'
⁊ de nocte i pdcō eod mō. Et hic iacet
una qo cur potius elligit de die ue
nus quā luna. Ad qd rñdemus qd
luā maiorē ui h' de nocte quā de die.
⁊ uenus maiorē de die q' de nocte. ⁊ i
qñ mltū ē ppiqua oplōm iouis.
P Et ideo qd nos oportet pquirē i pen
tium nego i ptīclarib; que dcā ſūt
ē ponē loca patris ⁊ matris. id. aliqs ſ;
aſcēs ⁊ aſpiciemus i oib; alijs domi
b;. ſic facim' in natiuitate pentū uelud de
mrābim' in ala poppiones accītales
que accepte ſūt i manieb; gnāa lunm.
h pt'q' pdō. dedit nob uias i fcō pare
tum dic ib loco q' qñ uoluīm' ſcire p
natiuitatē filiorȝ aſcēs ualitorȝ tm
eulȝ pentū ēntur; ſi eēt ſine met nati
uitatis ut ſciat' p ipm totū eē i porȝ
gnāle ⁊ ptīclare accipiem' locum ſu
ſignificatoris pa ſcitē ⁊ ſciem' p ipm eēs. 12.
domos ⁊ faciemus uiaȝ ſigiaȝ ſep̄ati
ut inducemus res eēs qualȝ eulȝ ſȝ q'
dic in caplō ſuo ⁊ qñ inde poſſumus
ico qd ſciem' de. 10. caplō ⁊ uolumus aſcē
ſcire pris ul' mris aſpiciemus locū ſig
ficatoris ⁊ accipiem' eius aſcenſiōes
i circulo directo. ⁊ ei' aſcenſiois i nulla
illa ⁊ ſciem' qd erit inē utraſqȝ ⁊ inde
accipiem' ſextam ptē ⁊ multiplicabim'
eā i horis diſtantie loci ſignificatoris ab ā
gulo ⁊ iuīs qui exeūt multiplicatōe

exient ad eam ſup aſcenſioēs circli di
recti ſi fuīnt ipe aſcenſioēs minū aſcē
ſionib; ille. aut minues ſi oīuā fue
rit ⁊ q' pt ad additōem ul' minutōem
exient erūt aſcēſiones ſignificatoris ſuper
orizontē in qua ſūt. Et ſciem' p ipȝ
10. domū cū aſcenſionib; circli dire
ti. Et h mō eēhemus aſcenſioēs. ſ.
domus. de hoc eod loco. Silr ſacemus
ph ptes horaȝ huī loci ⁊ multiplicabi
mus eas ⁊ eēhemus oēs. 12. domus p
hūc locū ⁊ ponem' in qlȝ domorȝ ipaȝ
plās ſ; q' fuīnt i natiuitate ⁊ ſȝ h' hēbiȝ
ſigām ppriā ppatre ul' matre. Et h mō
faciemus i aſcētib; fratrū ⁊ filiorȝ
ſic nob pdō. ondet in dcīs ſuis. **P** Con
uenit inde nos oponū ea; uni eaȝ
alijs reducemus i inde ib loco ⁊ oib;
locis aſpiciendo ſi plāē gſt dñi locorȝ
q. ſ. locorȝ petim' nō fuīnt de una nā.
ſȝ diuiſis. aut oīm opantes qs plāa ec
plās qui hnt maius dniū ⁊ iueniem'
cū pluri; dignitatū. ita q' hāc ipe ma
ius ius i opando id qd accidet qui ſe
quit' ad pquiſitū ſp nām hāȝ reȝ
⁊ ſi equales fuīnt dignitates i ponētē
aſpiciem' ſi cū eis fuīnt plāē alia. ⁊ pue
niem' ad ſciendū rē que ōtingit p om
ixtōem haȝ diuiſaȝ nāȝ leuit. Et ſi fue
rit ſep̄ate dabimus unicuiqȝ eaȝ
accītia ſibi ōuēia ſȝ cpā ptīclaria.
⁊ p'mitus dabimus de hijs accītib'
ea que ptinent ad plās materiales.
⁊ ptmod ea que ptinet ad ueſptiales.
⁊ ōt oib; mōis ut ſit dcōs eum ipis
a pāū. qȝ ſic nō fuīnt medio opari po

tit illo mo pt'q' n hnt principatu cu
parti so. Hec e una modis gnal' p
qua scia pot oplo o ponit de unitati
b; plitaru q qui opat po. q qui fo. q q z.
q quib; erit opus cui; cor. Et ma e q'
h regla gnal' o phendes res oes necia
i hac ac. v. g. si plite donantes idi sp ce
alicui rei no fuint unius manici. s;
diusar auctor fuint tuc debemus
aspicere quis cor e plus digntu s;
prodos qnq; mos qui se ex plicat dom
exultat enimus appicio q aspcus sol'.
q accipiemus ab eo signtem. Et dig
nitates fuint equales i ponte n pot ee
q n plite illi qui donant fuit uni oplois
q nec eleuat' scienmus id qd oguiteris.
Et si fuint oplonu seperatur dabimi
unicuiq; cor id qd ot sibi s; tpe pti
nens ad illo op. Conuenit sil' ut ppo
natos pltam matutinale u esptinali.
Et ot oib; mois q' opus uni q alti
sit accors cu signtore modicis. v. g. si alsc
des signt morte dni sui cito q alter
plita signt o nigui u' hec filiu i tpe
logion q' illo signo illa destructa erit
si fuit pricipatio mt illa pma. Et ot
tibi mitte state i h loco donec itelli
gas uba ptor. mu. P Tu qn. i. quo
tpe erit accns illo no ncit pprima
disponce i opone sol' q angulor mu
di. H vult dre q' sciemus rei future
qn accidet no ab ipo met signtore rei
signte. v. m q a opone eius ad sole. q
ab ei opone ad anglos mudi. Et ab
hoc sciemus qn accidet res illa futu.
Et ia determinauimus h i glo capitulo

precedentis. q ab h' bn potis intelligere.

Dixit haly. C. q. in finibus. R.
Q a pdixamus q ot ut frm id sequar
illa penitu. q determinauimus quo. P Ja
determinauimus locu penitu p pcedentia
uba. Et si ho qui sciuit locu fratrum
i h loco gnali: q noluit qrere n qntu
ho scire pot i uno frm qui ad unu;
pot scire frm negm qui se uni mats
nali' p signu medy celi q a loco matr.
q h e ul' erit uen de die q luna de nocte.
H In caplo pcedenti minimi id q' di
xit ptor. in nego penitu. q sic unicuiq;
cor p sumi fuce a scris pascns fily. Et
nos m o uolum' i h caplo ondere q' dix
ptor. in fcd frm q dmis sic q' id qd dixit
ptor. p qui ut ul' pate gnali. vult dico
res q' nob ondet i nego frm sut sut
regle q modices gnales sic fec i oib;
alijs caplis. Et q' dix q noluit ho p
tere n tm qntu ho scire pt. vult dice
q' qntu nob determinat h solu e q' ho sci
re pot de nego frm p hac arte. tu tog'
aut dnt h excepto e i pole nec expedit
ut ibi mitte apponas. Et ondit nobis
q' qn uolumus iudicare quot sint
frs uni mats p signu medy celi q
p locu qui e a scris mats iudicemus.
Et sil' qn iudicabimus frs q erunt
uni pats q' iudicem' eos p signu me
dy celi p id qd erit a scris pats. Et qd
dix nal' uult dre q' istud qd dixim'
i hoc loco accordat cu scia nar qm signi
medy celi principatu h't cu ascnte. sic
h't sr cu frib; suis. Et loca penitu pri
cipatoz hnt cu ascnte filior suor.

Et p hanc rom ot signu medy celi h't
principatum cu signtorib; p frm q' loca
parm principatum hnt nal'e cu frib;
qui sut illius patis. P Et qn signu;
istud q signu q' elleuat ad locu ei fuit
ab eo locus mats p que scire pot ho neg;
filior suor. dt q' diclt locus frm qst
pats. H Id qd dix istud signu uult i
dre signu medy celi. Et qd dix signu
qd elleuat ad locu uult dice .u. signu.
qn signor istor unu h't pricipatu;
cu alto p melioe uirtute q' alie uir
tutes cu alijs pricipatib; hntes. Et id
qd dix locus mats p que scire pot ho
negm filior suor. uult dre qd h' duo
signa que se io. u. se loca p que scire
pot ho negm filior q se uni mats so
lu mo. q n se loca ad ipam met matre
ptinentia. i mo se ea q dix ptor. de die loc'
ueneris q de nocte locus lune. Et s; h' de su
is ubis itelli' possum'. q' x signu .a. q.
sut loca p que scire possum' negm fili
oru qui sut uni pats. a h e s; qd ostendi'.
Et pt itelligi peius uba q' qn o iugex
io. q .u. cu loco pm qui e sol de die. et
saturnus de nocte potim' scire negociu;
frm qui se cuisde pats. s; tellis qui se
mris. qm loquutus n e de alijs qui se
qr reputat q' tm qntu pot ho scire per
hanc arte e mo plus. P Ppter tm qntu
tu frs s; statu cor istam matri suo si
fuit bonus status i telligemus q' frs
erut nobiles q magne latrois q si gd
uiles q media ualoris. H plite qnt
frs se fortue q bonus status i suo situ
i matiuitate e dr sit ipi plite i angulis

ul' succedcu b; q h' totu ia narratu e m.
z. caplo q h' noluit nob ondere ptor. q'
frm nobilitas q ualor erit. s; statum
plite dantis frs i suo situ i natiuitate.
P Et si i fortune sup dites frs elleuabi
tur ant s;gnt eos erit modice uite. i
H Ja nomi sh q' plite qui elleuat se illi
qui uadit p motu firmamti ad aliu'
locu. Et pot itelligi q' plite qui elleuat
fuit illi qui p fortitudine alios uincit.
q non sh q' plite qui sequut alios se
illi qui uadit ut iugat se cu alijs. Et
ma e q' fortue n infortue qui pricipa
tum hnt cu loco frm si i fortune
fuint sup alice elleuat frs modice
uite erit. q n e uiuet s; fortunio
fortuiam. P Et plite masclos attribu
entes sut masclini i suo situ i mundo
q dmtes femias se feminii i suo situ
mudi. H vult dre q' plite masclini
i se. q illi qui fuit masclini i situ mu
di frs tribuut masclinos. Sil' plite
feminii. q qui feminii i situ mudi fuit
sorores tribuut. Et tu potes intellige
dom hoc dim p pam pre. Et si aliquc
pltam qui fuit masclini i se q fict fe
minii s; cu fuit i mundo iudicab; s; natur
illius qui h't maius posse. et fuit
plurimi dignitatis. P Orientales posuit
sil' frs q ocentales uites. Sil' si plite
dantes frs hnt pricipatum dentu
cu signo disponent statu frm signt q'
frs se diligent. Et si fuint i signo aqu
fit me frs a spcus ul' qd sic ondi ei q'
diximus i nominatiua q iudicia acce
ceptores qs hebut. s. unus cu alto signt.

Hpro nob in hoc co demonstrat qualiter sciem
qualis erit an quo amor frm sit unus
cum altero et dicit quod plures fortune qui dant fres
sibi sunt participatores accordantie c. 10. domo
ut cum loco matris signabunt amorem et ami
citiam. Similiter si accordantia sunt cum parte fortune
significant amicitiam et participationem inter ipsos et unitatem
et bonis similibus. Et illi qui cum illis locis participa
tionem non habent significant inimicitiam ma
liuolentiam et deceptionem inter fres. P Et si quis
uoluerit perquirere de negotio frm uel hoc per
ymaginationem scilicet hoc ponendo pluralitatem fres
scilicet ascensum et aspicit in dictis aliis rebus sicut
fit in natiuitate. Hpostquam nob demonstrauit
quod sciemus negotium frm et totum eius negotium
generaliter uult nob ostendere per hoc dictum
status eorum particulares. et dicit quod quando sciere
uoluerit ponat pluralitatem dante fres pascentem
et proiciat omnes alias proiectiones domos. et
iam nob demonstrauit in capitulo precedenti quod et
facies in hoc loco eius. Et quando istud sciuit iudi
cabit omnes fres suis secundum quos sibi dedit ille
pluralitas et prohibitos fuerit sibi tantum particularia quam
illa. Tractatus .8. glose haly et c. 2.
tractatus sue glose .3. partis que diripitur
pro c. 6. i masculis et femina
Dixit haly. In tractatum hius partis
glose que hanc precedit docuimus quid
scire oportet de statibus qui esse possunt cum nati
uitatem volumus tunc oportet in hoc tractatu
status omnes quos scire possumus que accidit
hora natiuitatis de rebus natorum accidenti
bus in se ipso et ponemus cum hoc iudicium quid
uite et semper proponemus uba pro et glosa
bimus ea sicut habuerimus. P Et postquam
demonstrauimus rectum frm scilicet oppiones

ina lege accordantia uolumus. oportet nob primo modo
loqui de hoc in rege rerum accidentium in primo nati
nato et post loquimur de masculinis et femininis.
Hpro nob in .3. capitulo .3. partis innuit
quod post frm sequitur rectum parentum. Et quod post
parentes ad natum frm sequitur rectum et propter
ordinationem capitula habuit tunc partis sicut ante
loquutus fuit in tertio capitulo ipsius partis
et post incipit in rebus pertinentibus ad natiuitatem
in masculinis et femininis. P Aspice in hac
rege non unum manieri. nec accipi pt ab
una re sola. immo aliquando ab duabus et ascen
dente et a pluribus ipsis locis habentibus digni
tatem. Hvult dicere quod scire si natus erit
masculus uel femina debemus accipere ad nob
luminaribus scilicet statum eorum in mundo et scilicet natiui
tatem et ab ascendente et a pluribus plures habentibus di
gnitates in locis luminarium et in ascendente. P Et
hoc precipue sciemus ab hora eiusdem spermatis. Tunc
uel scire potuimus a statu hore natiuitatis.
Hoc cum masculus et femina generant immaginem
ut oportet ut iudicium habeat ipsa precipue sit prima
pars quod est hora eiusdem spermatis. Et ideo quod de
hoc scire possumus per primum quod est certus
datur est generale propter participationem quam habet
primum istud cum post. P Et oportet nos aspicere
generaliter si tria loca ipsa disponentia sunt omnes
masculini uel feminini. uel maior pars eorum
et scilicet hoc erit iudicium. HTria loca que dixit
sic locus solis et lune et ascensus et hec tria loca
si fuerint masculina et pluralitas ipsa disponen
tia fuerit masculina in se uel propter eorum situm
in mundo uel hora natiuitatis. aut in cetere
maiorem partem istorum uel illos quam maius posse
habent quod sint masculina iudicabimus quod
natus est masculinus. Similiter faciemus si ecosi

uenimus femininos uel maiorem partem eorum
aut eos qui maius posse habent iudicabi
mus quod natus est femina. Et cum scias tunc quod
plures dispositores sunt illi qui plures dig
nitates habent in ipsis tribus locis scilicet illos. 4
modos quos narrauimus in antemodum. P Et
oportet nob diuidere uel distinguere inter masculos
et femininas a locis et a pluribus eo modo quo di
ximus in primis ipsius huius libri et hoc est
natura signorum in quibus sunt natura ipsorum
pluralitatem et a statu eorum in oppone mundi quoniam
qui fuerint orientales sunt masculini et
qui occidentales feminini. Similiter a statu eorum
in oppone solis quia masculini sunt qui sunt matu
tinales. feminini qui uespertinales. Et oportet
ut extimemus de toto hoc et sciamus
que natura uincat in natiuitate in maiori parte.
HSi tu intellexisti a primo huius libri usque
ad huc locum bene debes intelligere omnia ibi
isti. Tamen si non intellexisti indigens glosa.
Nec cognosco intellectus tam grossum an
necesse sit iterum hoc uerba multis uicibus et si
dixero nolo tibi ea exponere ima uice. Di
co quod pro dixit debemus distinguere et sa
re si tria loca que nominauimus in hoc
capitulo et eorum dispositores sunt masculini
et feminini pro quo diximus ipsa parte in qua
docuimus que sint signa masculina et que
feminina. docuimus et qualiter unumquodque
pluralitatem sit masculinus et unumquodque sig
num in oppone mundi. Et docuimus quod sunt
masculina qui fuerint in locis masculinis
et feminina qui fuerint in locis femininis. Similiter
sunt masculini qui fuerint orientales et
feminini qui occidentales. Sunt et masculini
qui fuerint matutinales et feminini qui

uespertinales. Et postquam hoc totum demonstrauimus
mus tu bene potes meditari que harum
naturarum uincat et scilicet hoc iudicabimus. Et ab
inde fuerint equales iudicabis quod natus ille c. 4. i
erit de duabus naturis commixtus. natiuitas gemel
Dixit haly. Conuenit nob similiter intendere lorum.
in hac re id quod introduxit precedens
capitulum. Ita quod habuimus res iudicium per unum est
primum principium. Et generaliter ipsum scire pos
sumus per duo prima propter participationem que
est inter duo prima. P Conuenit et ut metere
apponamus igitur de natiuitate ad ipsa
tria loca que diximus que sunt duo lu
minaria et ascensus. HDe aliquam mulieres
generos pariat nouum et manifestum est. tamen quod
pariat plusquam duos raro accidit. fuit enim
quedam mulier que peperit .6. Similiter dixit
michi aliquis se uidisse mulierem peperisse .12.
filios et omnes obierunt. Et pro accipit sig
nificatorem numeri filiorum quos mulier una uice
habet a loco solis et lune et ab ascendente sicut ante
fecit. P Quia hec res accidit propter oppones.
Hvult dicere quod hoc quando accidit sperma si sol
et luna fuerint in signis duorum corporum uel du
orum figurarum et ascensus fuerit similiter sequitur spma
et generabitur ecce plus quam unus. Et propterea oportet quod
quando similiter accidit in natiuitate ut sit similis
significatio. quia secundum primum habet accordantia cum eo.
P Et quando duo loca que narrauimus uel
tria fuerint duorum corporum. maxime si accidit ter
tio pluralitas disponentibus ipsa loca. uel quod sit
unum scilicet pluralitas in signis duorum corporum et aliqui de
duobus in duobus uel plus quam duobus.
HNon accidit quod locus solis et lune et asce
sunt loca duorum corporum. eo natos esse plus
quam duos. Et si duo hora tamen locorum fue

rum duorum corporum et accidit ut dispositor
sit similiter in signis duorum corporum nati erunt
similiter plusquam unus. Et si accidit ut unum
sit duorum corporum et dispositores aliorum in si
gnis duorum corporum erunt nati similiter plusquam
unus. Et accidit quod omnia tria loca sint sig
norum duorum corporum et eorum gubernatores sunt duo
planete vel quod sint in signis duorum corporum nati
erunt plus quam duo. Et secundum hanc regulam
iudicabis in omnibus constitutionibus quia hee constitutiones
multe sunt et in regula que est ibi necessaria est util
le quod maius posse habet ibi. Si est 2 propter hoc
erunt nati gemini. Et si fuerint maiores
posse tribus nati erunt tres. Et oportet cuilibet
natorum ponas ascensionis principis capitis quia eo
significant sed quia ante determinavimus quod in loca
tionibus dependentibus et finibus et scias hec per
ascensionis cuius eorum volumus. P Et si loca
principalia fuerint signa duorum corporum et cum
multis planetis participationem habent in signa
nati erunt plusquam duo. H loca principa
lia sunt locus solis de die et locus lune de nocte
et ascendens et alia que ostendimus in capitulo alyres
vite. Et loca principalia que dixit in hoc loco
sunt locus solis et lune et ascendentis. quia si hec sig
fuerint duorum corporum et accidit quod eorum quilibet
participationem habeat vel aspectum cum plus quam uno
planeta nati erunt plusquam duo. P Et accidet
in uno suo planeta qui habet hanc proprietatem.
H vult dicere quod planeta qui disponit loca
principalia si fuerit de natura corporis divisa res
divisas sicut est mercurius quando applicuerint
ei plusquam duo planete vel fuerint in signo
duorum corporum dat hoc toti augmentum natorum
numero. P Et accidit in sacerdo genus na
torum genus qui participationem habent cum

sole luna et ascendente in figura que affirmat
vim generantem masculos et feminas modo quo
diximus. H planete qui habent participationem
cum sole luna et ascendente in figura confirmante
vim generationis masculorum et feminarum sunt hii
qui disponunt et planete quibus applicant
quando fuerint in signis duorum corporum vel fuerint de
duobus in duobus. Et manifestum est quod masculinum
significat masculinum et femininum femininum sicut
determinavimus in alio tractatu et in capitulo frin.
P Et si status hominis non comprehenderit significatum
ascendentis cum duobus luminaribus. Sed inveniet hic status
vince significatum medii celi erit ideo quod generabit
matres iste in maiori parte gemini vel plures.
H vult dicere quod si tria loca que narravimus non
fuerint omnia 2 corporum signa sed quod duo loca tantummodo sint
duorum corporum oportet nos aspicere signum medii
celi quia si fuerit duorum corporum mater generabit
duos vel plures secundum pluralitates dispositorum et
quibus coniungentur et tunc accidit hoc quia .10.
domus sit natalitius et ascendentis. P Et cum
quo partu ut nascantur 3 masculi complete
erit sit res immanie que est in masculinum ante
patres et ubi fuit reges qui sunt saturnus iupiter
et mars cum locis eius nominatis in signis
duorum corporum. Et partu ut nascantur 3 femi
ne quod sit res immanie quare generationis. Iam
eos ut si venus et luna cum mercurio et imperfe
minus in locis que narravimus. Et partum ad
generationem duorum masculorum et unius femine
ut si eis hoc manie quare generatione illorum
qui dicuntur dioscori ut sit saturnus iupiter et
venus in his locis. Et generabunt due femi
ne et unus masculus quoniam eos generationis fu
erint immanie quoniam dicuntur catifontas ut
sit venus et luna et mars in his locis. H sa

diximus quod multe mulieres generant duos
filios in uno ventre accidit etiam cum venit
et quando ambo morientur vel unus eorum et hoc
est omnibus manifestum. Mulieres autem plus quam duos ge
nerantes pauce sunt. Similiter pauca sunt tunc
tres ex his qui 3 nascuntur vel 4 filii. Et
propter hoc dicit ptolomeus status huius mulieris et suorum
filiorum. Et dixit quod illa que 3 filias genuit
et 3 filios in uno ventre et quilibet eorum fuit
completus de figura et compositione sua. Ita quod sta
tus nativitatis sue sit si fuerint mascu
lini oportet ut sint tria loca duorum corporum et ma
sculina et quod sit dominus horum trium locorum sa
turnus iupiter et mars et quod ipsi similiter sint in signis
masculinis duorum corporum et iam status talis
qualis iste dicitur igitur anapatros. Et si omnia
tria fuerint feminina oportet ut sint tria loca du
orum corporum et feminina et quod sit dominus horum corporum venus
luna et mercurius et ipse feminini in signis
duorum corporum feminorum et talis status qualis iste
dicitur igitur iamtos. Et si fuerint duo masculi
et una femina oportet ut sint tria loca duorum
corporum et eorum duo feminina et unum masculinum
et quod sit eorum dominus venus luna et mars existentes
in signis duorum corporum et venus et luna
feminine et mars masculinus et talis status qualis
iste dicitur igitur diminata resoritas. Et potest
intelligi verbum eius isto alio modo. Quod si venus
luna et iupiter fuerint dispositores horum loco
rum oportet quod sic esset. Sed coniunctio saturni cum
venere et luna non facit rem talem qualis ista.
quia fatuitas et bruitas ut nunc habent in hac
compositione et habet propter mortem. Et secundum hoc intelligi potest
de aliis rebus quas predictavimus quando invenimus
quod unus planeta sit in loco alterius. P Et
accidit per maiori parte in statu tali quales

iste quod natus non erit completus et nascetur
cum alia pestilentia de his que accidunt in corpore
et accidet in aliquo membrorum suorum impedi
mentum pestilentie non prius apparentem
sicut res que venit sine suspectione vel habe
bit in suis membris aliquibus horum accidentium
in modo ei quod apparet. H vult dicere quod status
in quo mulier generat plures duobus sicut 3 aut
plures oportet quod illi qui nascuntur in tali statu
sicut iste non evadit a morte aut aliquibus
pestilentiis. quando in nativitate 3 mascu
lorum infortune plures sunt quam fortune et in
nativitate 3 feminarum mutat complexionem mul
tum frigida et dispnosa super complexionem temperatam
quia venus luna et mercurius existentes femi
nini faciunt complexionem multum frigidam et disp
nosam. Et in nativitate duorum mascu
lorum et unius femine saturnus et mars
habent participationem cum fortunis. Et cum
hoc toto quod diximus oportet per maiori parte
ut moriantur vel quod accidat eis detrimentum in
membrorum et erit hoc cum nativitate vel
statim post nativitatem. Et quod dixit in mo
res que apparet vult dicere detrimentum quod
accidet eis post nativitatem per maiori
pluralitate. C. 8. de his qui habent nativitatem
D ixit haly ... multis et ipsius.
... quod habemus de hoc capitulo est in scien
do si natus est homo vel non et si homo est sicut fuit
re ipse vel non. P Et non est res melior loqu
illis que habent permutacionem sequ
entem qui nascuntur 3 vel 4 et horum
multi nascuntur de permutatis factum.
P Omnis permutatus quod vero lunaria sunt
inventa per maiori parte in nativitate ter
... a brutis vel non ...

ca cū aſcē. aliq̄ hn̄t a. ꝑ plīc infor
tunati ī anglis. H Aſpice q̄ dixi
mus añ q̄ natiuitates hoīm ſt̄ acor
des cū duob; luīarib;. Et tu ſcis q̄
plīc cadentes ſūt illi qui ſt̄ in .12.
ꝑ .6. illi ū qui ſt̄ ī .3. ꝑ .9. lȝ ſib cadē
tes a b aſceñ. nō aſpiciūt ſȝ aſpiciūt
aſcēs. ꝑ plīc qui nō aſpiciūt aſcēs
ſt̄ cadētes ī domib; nō aſpicientib; aſcē.
Tñ qñ accidit q̄ ſol ꝑ luā ſīt cadētes
ab aſcēte ꝑ q̄ nō hn̄t cū aſcēte aſpc̄;
ꝑ accidit q̄ īfortuē potētes ſīt ī āglis
ſig̃t q̄ natus erit in his mīſ ꝑ pmuta
te faciuīt. P Qñ ḡ īueñimus iſto
mō ꝑ ſig̃ multe. acīt īnatiuitate ī
uilnī ꝑ īfortūatoz ꝑ ſt̄. H Jdo qd̄ dicit
iſto mō, uult dīc q̄ qñ luīaria fuīnt
ab aſcēte cadentia. ul' q̄ ipm̄ nō aſpi
ciant. ꝑ q̄ infortune ī anglis ſīt po
tentes ꝑ tal' ſtatus mltī acīt ul' ina
tiuitate nulli ꝑ mu ſoz ī quib; uiuat
paupertas ꝑ eiulatio dexima tēa ad aliā
ul' ī natiuitate eoz qui ſt̄ factura ni
pmutatīe. H Vult dicē q̄ qñ talez
ſtatū ꝑ 9ſtellatoē īuenerim' ī aliqua
natiuitati. ꝑ nō fuīnt faciuīt pmu
tate ꝑ ſt̄ ut aſpiciamus ī alia re q̄ di
cet ut aſpiciamus ī 9iūctoē ul' ꝑuē
tōe q̄ fuit añ natiuitatē ꝑ q̄ ſciamus
plīcas diſpoītōes illius loci ꝑ 9iūcti
onis ul' ꝑuentōis ꝑ diſpoītōes duoz
luīarıū ī hora natiuitatis. P Et lo
ca eoz ī natiuitate ꝑ locus luc. ꝑ l' aſcē.
locus ſilr. fuīt oēs ſiue maior ps eoz
nō aſpexīt dēe 9iūctōis ul' ꝑuētōis
natus erit faciuīt pmutatē. H Jam
pcepit te aſpicē cū ſtatū q̄ ē natiui
pmutis ī alijs .8. reb; ꝑ cas ad nigēs
cū eo q̄ pdixim̄us. ꝑ ꝑ hāz rez .8. eſt
diſpoītō 9iūctōis ul' ꝑuentōis que
fuit añ natiuitatē. Et ſa diſpoītōe lo
coz luīarıū .2. hora natiuitatis fuīt
ſit locus ī natiuitate unus ul' pl'uno
ȝ. ē locus luc. ꝑ .8. locus aſcē. Et ſi hec
oīa ul' maior ps eoz nō aſpexīt locū
9iūctōis ul' ꝑuētōis añcedētis nati
uitatē. ꝑ cū hec accidit q̄ īfortune po
tentes ſīt ī anglis. ꝑ ambo luīaria
ab aſcē. cadentia. ul' ipm̄ nō aſpicien
tia natus erit ꝑcto faciuīt pmutate
ita q̄ eius figura nō erit ī figā hoīs.
tū aliq̄ hāz ul' maior ps ſi fuīt h̄ mō
ul' q̄ ſit maioris fortitudīs nat' erit
hō. ſȝ erit pmutate ul' ī extimate figē.
P Et ſi hec res ſic fuīnt ꝑ īueñimus
luīaria ī ſignis q̄drupedū aut beſti
az ferāz ꝑ plīc qui fuīnt ī anglis ī
fortune fuīnt ꝑ natus nō erit homo.
H Qñ figē plīcāz ī natiuitē ſignīt
ꝑcto q̄ natus erit pmutate faciuīt
ꝑ accidīt cū h̄ q̄ ſol ꝑ luā ſt̄ ī ſignis
beſtiaz feraz ꝑ īfortuē ī āgul' fuīnt
nat' ē aliq̄ fera beſtia. P Et ſi nulla
fortuā teſtificata fuit. h̄ teſtificent
īfortuē natus erit nō domeſticus ſ'
ꝑ ſiluiſ nocētis. H Qñ ſcis pro
qd̄ pdixim̄us q̄ natus ē aīal dome
ſticū ſi īueñis fortuās duob; luīari
b; teſtificantes natus erit aīal non
domeſticū dē nā ſiluiſ potentis. Et
h̄ totū oñdit q̄ aliq̄ beſtia ſiluiſ ē q̄
cū hoīb; hē uitā ꝑ ē domeſtica ſic ca
nis ꝑ muſipula. Et eoz aliq̄ ſt̄ ſocie
tatē cū hoīb; nō hn̄tes ſic leo ꝑ lum
ta. Et alie q̄ nō ſt̄ fere hn̄t ſocietatē
cū hoīb; ut camel' ꝑ aſinus. Et aliq̄ ſt̄
q̄ nō ſt̄ domeſtice nec hn̄t uitā cum
hoīb; ſic uacce ſiluēſ ut ceru. De
mīāc ꝑ dēm iſtud q̄ ſi duo luīaria fu
erint in ſigīs auiū q̄ al' erit auis. Et
ſi fuīnt ī ſigīs piſcū aīal' erit piſcis ꝑ
alia oīa ſȝ h̄. Et ſi tu intellexiſti q̄ ego
diximus a pmō h' lib uſq̄ ad h' locū
melī tibi pōt dē h̄ caplo occultari.
P Et ſi duob; luīarib; teſtificabūt
uip̄e ꝑ nemus natus erit de beſtijs
hn̄tib; ſocietatē cū hoīb; ſic canes
furenos ꝑ ſilia. Et ſi teſtificabitur
meainus natus erit de alib; de q̄b;
ſunt ſ hoīes ſic ſt̄ galine capre pe
cides ſuelli uacce ꝑ ſilia. H Ptō. dat
h̄ ex̄ ut ītelligas rōem ūboz ſuoz in
ita q̄ qñ ſciuimus q̄ determināt qd̄
natus ē beſtia fera ꝑ teſtificabē luīā
rib; aliq̄ fortunā ītelligemus p h̄ q̄
natus ſocietatē hē cū hoīb; ſic canes
ꝑ furones ꝑ ſilia. Et hec ex̄ oñdit aliā
rōem. Et qñ ſciuerim' q̄ natus eſt be
ſtia nō fera ꝑ īuenerim' aliq̄ fortuāz
teſtificante luīarib; ſciemus q̄ illa
beſtia ē domeſtica. Et ſic h̄ teſtificab'
meainus erit natus domeſticus de aī
malib; de quib; hoīes ſibi fuīnt ꝑ p
ſiciuīt mltū. ut galine capre uacce ſu
elle pecudes ꝑ ſilia. Et tu ītelligē potē
q̄lȝ hāz rez ſpālr̄ p figās ſtellaz q̄ ſt̄
cū luīarib; ꝑ ſȝ illam figam erit ſpēs
alis nati. Si figā ſtellaz fuīt de ſtellis
q̄ diū' gallina erit illo ꝑ aīal gallina l'
alia tal' auis. Et ſi fuīnt luīaria ē ſigā
q̄ dr̄ colub ſiue ſpēs erit illo aīal ō rep
tilib;. Et 9ſt ut res alias oēs ſup dē ſp
ciās dēcās ī memoria ꝑ ītellectu tuo.
P Et ſi duo luīaria fuīnt ī ſigīs figā
rū; hūanaz ꝑ res alie fuīnt ut pdixi;
erit natus hō ul' ſcqns hoīem erit tñ p
mutate ꝑ ſiīlitē faciuīt. H Vult di
cere q̄ ſi figure plīcaz hora natiuitatis
fuīnt eo mō quo narrauit q̄ ſigēt
eius pmutatoem figē ꝑ fuīnt luīā
ria ī ſigīs figāz hūanaz natus erit
hō ul' ad ſilans hoī melī erit pmuta
te faciuīt ꝑ ſiīlitē. Sic ego uidi mlt'
tos natos eē ſine pedib; ꝑ alios ſine c
ſine manib; ꝑ alios ſine aurib;. Et
dixit m̄ quidā q̄ natū uiuū uidebat
cui nō uidebatē aliqd̄ m̄ broz ī fora
mē unū p q̄ recipiebat cibū ꝑ aliud
ꝑ alc p qd̄ eiiciebat eū. Et dix̄ m̄ id qd̄
natus faciebat mlta ſigna p q̄ dabat
ītelligi mlta ſuā. p mutatōes aūt fac
raz ſt̄ mltaz maniez. ſic illi q nō pt
ſe ſbſtinē ſup duob; pedib; ꝑ illius q̄
hē cap planū. Aut oculos clauſos et
ſilia. melī ḡnalr̄ ſcimus q̄ qñ luīaria
fuīnt ab aſcēte cadentia ꝑ ipm non
aſpexīt. ꝑ īfortuē potentes ī anglis.
ꝑ diſpoītō 9iūctōis ul' ꝑuētōis ante
cedētis natiuitatē. ꝑ diſpoītō luīarıū
ꝑ locus luc. ꝑ locus aſcē. nō aſpexīt ī
eoz. ſ. aliq̄s locū 9iūctōis ul' ꝑuētōis
añcedētis. ul' maior ps eoz natus eſt
faciuīt pmutate ul' ſiīlitē. P Et nō ui
ſi uolum' ſcire an ſit al' ē aſpiciem

fūt pmutatē ul' in āīalib; natiuitatib;. ꝑ uocat hec natiuitates nō ſic eoꝝ qui ſūt

loca dñoꝝ luminū ꝗ si fuīnt in signis
figuraꝝ humanaꝝ natus ē hō similatus.
Et si in signis aliaꝝ figuraꝝ natus erit
illius gn̄is. Et p̄terea uult nob' totaꝝ
oſtēdē ut nulla in hac remaneat du
bietas. P Sciam' quidē ſtatī iſtum
p̄p̄t in hoc loco silr' a figis ſignoꝝ i qb'
erunt in fortunē ꝗ ſunt appōite de lumi
nib; ul' angulis. H uult dīc ꝗ ꝗñ ſa
uerimus qđ natus erit factus p mu
tate ꝗ iueīm luīaria ī ſigīs figuraꝝ huā
naꝝ ſciemus ꝗ ē hō ſimilatus. Et qñ
hoc ſciuim' aſpiciemus figas ſignoꝝ
i qb; fuīnt ī fortunē ꝗ ſt' potētes ſr'
luīaria ul' ſup angulos. ꝑ hoc ſciemus
ꝗ mēbra ſua ſūt p mutata. v.g. ſi fuīt
ī ſigīs qdrupediū ſciemus ꝗ natus i
hēbit pluſq̄ duos pedes. ul' erit pedes
illius altius manuū ꝗ pedes hoīum
alioꝝ ꝗ ſilr' coꝝ ſuū. Et iā nobis de
mīrāūit ib' dō aliā rē. ꝗ qñ ī fortunē
fuīnt appōite de luīarib; ꝗ ipa ca
dentia ul' aſcīs nō aſpiciētia natus
erit p mutate facie. P Et ſi nō teſti
ficabit ſilr' in hoc loco aliqua fortuā
aliam loco de hiis ꝗ narrauim' erit
natus i rōnis ſine aliquo itellectu
ꝗ cū hoc toto erit p̄cito facie p muta
te. H uult dīc ꝗ qñ ſciemus ꝗ natus
ē hō p mutatus aſpiciem' ſilr' ſi nōm
uenim' ꝗ aliq' fortuā teſtificantem
aſcēti ꝗ luīarib; natus erit p muta
tus ꝗ cibiatus totalr' ꝗ ꝯplete. Et ego
uidi multos narrātes ſe uidiſſe quoſdā
natos qui uacās ad ſilabant ul' peari
dib; ꝗ hiis ſilib;. P Et ſi teſtificabūt

in p'z ul' uenus erit natus hōs illaꝝ
peſtilentiā honorabit ꝗ hēbit reuerētia.
qꝛ de tali ſic forma q̄ dꝛ heruia ſtroui
tus ꝗ uult dīc fortuā que p'tiꝫ ad
martem ꝗ uenerē ꝗ fortuā q̄ dꝛ actro
citatoꝝ ꝗ ſilia. H Qñ ſauerim' ꝗ na
tus ē hō p mutatus aſpiciem' ſi iueni
mus iouē ul' uenerē teſtificantem
aſcēn. ul' luīarib; ꝗ ſciemus ꝗ natus
cū illa peſtilētia erit honoratus ꝗ ho
neſtus. ꝗ erit hō qui loquet' in legib;
ꝗ ꝓp'hābit multa. Et fortuā que p'tiꝫ
ad martē ꝗ uenerem q̄ dꝛ hīma ſicalit.
uult dīc loqui de reb; occultis q̄s nō
uidet ꝗ ſt' futur'. Et fortuā ꝗ gīt dīa
ſiccitatoꝝ. uult dīc res q̄ uēniunt
ī uolūtate aliam hōi de egypto ꝗ rex
de athin i illa hora mortuus ē. ꝗ dixit
res futuras p unā cātatione ꝗ ſibi ueīt
ī uolūtate. ꝗ ideo qđ dix' p'to. ꝗ alie res
tales uult dīc augurare ꝗ aſpicē. p
ūbuū ꝗ res in ube itellīc ꝗ aīq ꝗ in hr'
aliū ꝗ alia multa ſilia q̄ ſciunt antiq
ſapiētes de egypto qui ibi erant i
multū ſapiētes ꝗ itelligētes. Magi ei
ꝗ icantatores multa ſciūt de reb; iſtis
ꝗ ſcīs ꝗ h' itelligim' arcib; q̄ narrāt de
porphirio egyptiano ī ſigulib; que hij
ſapiētes fecerūt. ꝗ hij incantatores i
appent ul' opant' ī hodierna die et de
mīrāt ꝗ erāt multū ſapiētes in hiis
ꝗ itelligentes ualde. Et ī aliquib; loci'
indie ꝗ athin ſūt aliqui multū facien
tes de talib;. tñ iſtis q̄ ſt' ōē nos ſt' hec
polita ꝗ deſtructa ſic polite ſt' alie mlte
ſac. P Sur ſi teſtificabit marius erit

natus cū oīb; reb; iſtis ſopnioꝝ inter
p̄tes ꝗ ꝗ' hūit lucrab' ꝑ h' aīm cū ſine
dentib; erit ꝗ ſurdus tñ ī oīb; aliis erit
bonoꝝ moꝝ boni itelles ſens' ꝗ ꝯſilij.
H uult dīc ꝗ qñ marius eēt ſoꝛ
tunatus teſtificabit in natiuitate alic'
hoīs p mutate faciē erit ſopnioꝝ it'
p̄tes. ꝗ de hoc lucrabit ſuū cibū. ꝗ nō hē
bit ſine dentib; ꝗ erit ſurdus tñ ī oī
b; aliis reb; ꝗ ſuis ſtatib; erit bonoꝝ
moꝝ prudentie boni ꝯſilij. C. ꝯ. m
hiis ꝗ nō recipiūt cibū. dīc haly.
Q Q Roniā multi coꝝ qui naſcūt p mu
tati moriūt' eadē hora ꝓp' ui ī foꝛ
tunaꝝ ī coꝝ natiuitate/ꝯt ut rō coꝝ
ꝗ nō recipiūt cibū ſequat' eos qui na
ſcūt' de p mutatis ſtatim. P P'terquā
ſup'fit nob' loqui ī hiis q̄ accīt ī hora
natiuitatis ī hiis loqui q̄ cibos nō re
cipiūt/ꝯt ut ſciamus ꝗ hoc totū ēē
debeat qñ; ꝯuīctū cū uī' ī rōe uite ꝗ
qꝛ tñ iſtud elōgatū nō ē cū ab hiis
duab; mariebz/ꝗ qñ; diuiſū ē ab eis
lꝫ uirtus hui' qōnis ſit diuiſa. ſcīā
ab altā aliquātulū/ꝗ in rō uite nō ē
ñ ī hiis qui hñt uitā hñte aliquā
q̄ntitatē/ꝗ tales q̄les iſti ſūt de hiis
quoꝝ uita nō abſcindit/niſi ꝯpleue
rint unā reuolōnē curſus ſol'. ꝗ h' tp̄s
dꝛ ānus mi'. Et uita que ē p'ō eſt illa
q̄ ē mīni' iſta ꝗ talis uita qual' h' ē illa
q̄ durat p miſe dīe ul' horā. Et loqui
ī hiis qui nō recipiūt cibū ē illis q
nō p'ueniūt ad ꝯplemētū alicui' p'tioꝝ
tp'z imo ī minori ꝗ hoc tp'e moriunt/
ꝓp' magnā fortitudinē mali ꝗ nocu

mēti ꝗ accidit eis cū ſūt male ꝯſtellati.
Et ꝓp' h' ē iquiſitio uite mltis modis
iquiſitio coꝝ qui nō recipiūt cibū
gn̄alis ē ꝗ ſiplex. H Qm̄ uult nob'
mīrāre reglas ꝗ radices quib; ſcire p'
ſumus ſi natus uiuet ul' nō recepit
nob' p mutatis demīrāt ꝑ h' dēm diſtīc
tōem q̄ ē int' hanc rōem de qua locut'
ē ꝗ rōem uite aliq' quātitatē hñtis ꝗ
q̄ incepit meōrare de eo qđ locut' fuit ī
ꝫ. capl'o. ꝫ. ptis ꝗ ē do qđ dix' ꝗ illi qui
nō recipiūt cibū ē res poſtioꝝ quaꝫ
ſcire debemus de reb; accītib; hora i
natiuitatis. Et p'modū h' rō de ēē ꝯiūcta
qñ; cū rōe uite. ꝗ qñ; ab ea diſiuncta.
Et qñ iuncta ē/ēē dꝫ rōi uite. ꝗ rō uite
que ē i p'ō. ꝗ hec ē que nō ꝯplet unum
ānū ſiue ſit hore dies ul' mēſes. ꝗ rōes
tñ i quib; hēt ēē diſiuncta a rōe uite ſt'
qñ morīet' natus añ q' ꝯpleat aliq'
hoꝝ tp'z. ꝗ hij ſūt qui p'cto ñ recipiūt
cibū iſtoꝝ aut reglā gn̄alis ꝓp' malū ꝗ
nocumētū magnū ꝗ fortificat' in coꝝ
natiuitate illos p'cna p'ilib;/ꝗ dūm
ſit uitā que ē p'actus. ꝗ hē ꝗ dix' q̄nti
tatē hēe. ꝗ iſti ſūt qui uiuūt ānū uni'
ꝯpletū ul' plus. Et hoc qꝛ nob' mltis
uicib; demīrāūit ꝯcordantiā ꝗ hēt uita
hoīs cū rā ſolis. ꝗ ꝓp' reputat qđ uita
hoīs que hēt q̄ntitatē ē illa q̄ per ue
nit ad unā reuolōnē curſus ſol' uel
plus una. Et poſuit aliā diuiſionē
rōis uite illā que ē i p'ō. ꝗ iſti ſt' illi qui
nō ꝯplet' unā reuolōnē ꝗ hij diuerſi
ſt'. qui coꝝ ſt' qui uiuūt horas. ꝗ coꝝ
ſt' qui uiuūt dies. ꝗ coꝝ qui mēſes et

coꝝ qui dies ⁊ horas. et coꝝ q uiuūt
in̄ſes ⁊ dies ⁊ ſilia. Jlli tñ qui nullaꝝ
uitam bnt ſūt qui abū nō recipiūt
nullo mō. ⁊ tal' modus qual' iſte ē ite ī
oib; ⁊ h̄ ē pp magnū malū ⁊ nocumē
tū qd̄ fortificat̄ i coꝝ natiuitate in locis
principalib;. Et p̄ptq̄ p̄ts nob' dimiſit
h' dic̄ ẛclonē ⁊ io qd̄ dic̄. Et pp h' q ſito
iute pmittis p̄tes. vult dic̄ q̄ regule
⁊ modices quib; ſcire poſſum' iute ne
gotiū ſb̄milie ⁊ diuiſoꝝ moꝝ. Porro
dic̄ ẛclonē aliā que ē q̄ dic̄. Et inq
ſitio coꝝ qui nō recipiūt abū ē ge
neral' ⁊ ſiplex. uult dic̄ q̄ regl̄e ⁊ m
odices quib; ſcire poſſum' ſtatū coꝝ
qui nō recipiūt abū ē una manenes
⁊ ſiplex ⁊ h' ē fortificamtū mali ⁊ ipe
dimtū ⁊ alytbodes ſolū mō. **P** Gñal'r
dico q̄ qñ aliq' fuit luīare ī aliq̄ āglo
ni ⁊ fuit ſil' aliq̄ infortuā p̄ticipatoꝝ
aliq̄' hñs cū eo in lōgitudine q̄ ſit eq̄
co gdu p gdū. ul' ipm aſpiciēs ī figura
duoꝝ latin eq̄lium nec h̄uit cū eo ptici
patorem de figa ⁊ diſpoitoꝝ luīarū loci
inceptus fuit ī locis pl̄toꝝ ifortioꝝ nat'
ille nō recipiet abū ⁊ morietꝛ hora q̄
naſcet. **h** primū qd̄ ſ̄t nolenti diſcē
ē ut adiſcat rōem reꝝ ⁊ pēa uacat. iudi
tamt. ideo rōem ſpoitoꝝ ⁊ in q̄tū ꝝ de
mraiut q̄r io coꝝ qui nō recipiūt abū
ē gñalis ⁊ ſiplex primis icepit ī ea. ⁊
qñ eā pfecit incipiet diuīdē rōem iute
q̄ mutat ē dionū ⁊ maneꝛ. Et nos
uolum' diuīdē ubi ſua dictes q̄ qñ dic̄
qñ fuit aliqd̄ luīare ī aliquo angloꝝ
uult dic̄ qd̄ ſit luīare ī ipo gdu anguli

q̄ h̄ ē ut ſit ī circulo orizontē ul' ī cclo
midiei. Et io qd̄ dic̄ ul' fuit ī aliqua
ifortuā ſil' hñs aliq̄' p̄ticipatoꝝ cū eo
ī lōgitudie que ſit cū eo gdu p gdum.
vult dic̄ q̄ ſit ifortuā iūcta cū luīari ī
lōgitudie ⁊ latitudie. Et io qd̄ dicit
q̄ aſpiciat ſe cū eo ī figa duoꝝ latin eq̄
luū. vult dic̄ q̄ ſit ifortuā. Et ī alio ag'
ī cclo orizonte ul' midiei. ⁊ h' erit in
q̄rta altius luīaris q̄ erit ī anglo uel
eius oppōne. Et qñ ymaginabimus
pl̄tas ī uno cclo ⁊ ymaginabim' unā
lineā que uadat ab una ad alterā ⁊
duas lineas que exeant de ipis āba
b; applicites ad tñ ſit de h' triangulus
duoꝝ angloꝝ eq̄liū. ſ̄t ⁊ ut h' applica
tio ſit ī lōgitudie ⁊ latitudie ſi fuerit
cū ſole exīte ifortuā ī zodiaco ipoꝝ
ſignoꝝ. Et ſi fuit cū luā q̄ ſit ifortuā
cū cclo inclinato luc̄. Et q̄ dic̄ nec h̄a
buit cū eo aliq̄' fortuā p̄ticipatoꝝ de fi
gura uult dic̄ qñ luīare fuit cū ifor
tuna ī p̄dicta manie ⁊ aliq̄ fortuā illud
nō aſpexit luīare exīs ī hac manie. Et
io qd̄ dicat ⁊ fuit diſpoitoꝝ loci luīar'
ī locis pl̄taꝝ ifortuaꝝ. vult dic̄ q̄ qñ
uigeuē ōs reſille ī aliquo luīari ⁊ acci
dent cū h' q̄ diſpoitoꝝ loci ſui ſit ī ido
alicui' ifortuē aut ī ipl̄ic ul' exalt' eius
aut qd̄ aſpiciat ifortunā natis cū fu
erit ī eius natiuitate aliq' luīare ī hac
manie abū nō recipiet ⁊ ſtatī cū nat'
fuit morietꝛ. **P** Et ſi cū h' nō fuit ī
figa duoꝝ latin eq̄liū ſit tñ ī pioiectīe
radioꝝ pl̄taꝝ ifortuāꝝ loci duoꝝ luīa
riū ul' q̄ aſcendat ⁊ ea ⁊ ī ifortuē fuit

due ipedientes aliq' luīare ul' ipa ābo
ſuie ſic qñ aſcendat ad loca amboꝝ
ul' ad locū alicui' coꝝ ul' q̄ ſit ī oppone
alicui' coꝝ ul' āboꝝ ſup diametrū uel
q̄ una ex infortunis ipedientib; aliqd̄ ī
duoꝝ luīariū ſit exīs ī ei' oppōe ſuper
diametrū ⁊ alia aſcēs ad locū luīaris ī
natus ille nō hēbit uitā. **h** Totū hoc
dcm̄ iacet īre una que ē. ut ſi tres ſit io
int' luīare ⁊ infortunā ſic illā q̄ ante
dic̄. diſtictio tñ que ē int' p̄muū ⁊ hoc ē ut
luīare cū infortuā ꝯiūctū nō ſit gdu
p gdū. ſ; ſit int' eos aliq' gdus pauca
ſiue ī lōgitudie ſiue ī latitudie ul' ī ipis
ābob;. Et q̄ aſcendat ī fortuā ad luīa
re. vult dic̄ q̄ uadat ⁊ ponat ſe ī anglo
ubi fuit luīare. q̄ h' maniēs nō ē appli
catio ī figa duoꝝ latin eq̄liū. ſ; ē appli
catio p p̄iectōem radioꝝ. **P** Et hoc eſt
pp magnū nocumtū qd̄ ē in hoc dāp
nat ⁊ deſtruit uitalitatē ⁊ bonū qd̄ p̄ue
nit pp elōgatōem loci aſcētis ad loca
duoꝝ luīariū ī durabilitate uite.
h vult dic̄ q̄ qñ infortuna dāpnaue
rit luīare exīs ī anglis ⁊ nulla fortuna
applicāt ad luīare. ſil' fortuā ñ appli
cat p lōgitudinē ⁊ latit̄. ul' aſcēdit ad
locū ſuū magnū nocumtū q̄ ē ī ſtatu
dāpnoſo. ⁊ deſtruit uitalitatē ⁊ bonū
qd̄ p̄ueīt pp elōgatōem infortuē ⁊ lu
miāris. Et p̄ts nob' noluit dimīare
p hoc dcm̄ rōem q̄ h' ſtatus ē ſic rō p̄a
q̄ narrauit. Et nūc nob' oñſū ē qd̄ ī
diuīū illoꝝ qui nō recipiūt abū ē per
uiā de ſiplicē. ⁊ h' ē ut ſit aliqd̄ luīare
ul' ambo ī ipo gdu angloꝝ exītibus

ipis dāpnatis ab ifortunis ⁊ nō ī [illegible]
loci in dignitate ifortuāꝝ [illegible] ſortuā
ipa aſpiciente. Et ſi ābo luīaria fuint
iſto mō fortius ē. Et ſi unū hoc modo
fuit ⁊ aliud alio īdiget alio intellcū.
Et p̄ts. docet nos hanc reglām q̄ po
ſuit ī nō recipiētib; abū palia q̄ nūc
uult dic̄. **P** Et ſi dāpnās ſolē p̄p̄ie
fuit mars qñ aſcendit ad locū ī ipe
ē ul' ſatiuus ipē qui lunā dāpnauerit
p oppōnē. ul' q̄ aſcendit ad locū ei' h'
erit ī ſeīuū. q̄ ille qui ſolē dāpnat ē
ſaturnus ⁊ mars lunā ⁊ p̄p̄ie ſi dnabr̄
tur ī loco luīariū ⁊ aſcēdētis diſpo
ne coꝝ. **h** vult dic̄ q̄ maioꝝ forti
tudo nocumti ⁊ mali ē ⁊ ſi infortuē
fuint diſpoitrices luīariū ⁊ aſcētis
cū hoc q̄ ſt̄ nocētes luīarib;. Et m̄ā ē
q̄ qñ infortuā fuit ī aliquo angulo
offendit eā ⁊c. **P** Et ſi cū eis oppoit'
h'uint ſup diametrū ⁊ duo luīaria
⁊ ifortuē fuint ī anglis ⁊ ī figa duoꝝ
latin eq̄luī naſcenē decātur ſiue mor
tue ſiue feminine. **h** Hic pficit re
glā coꝝ qui uitā nō recipiūt ⁊ mori
unē hora q̄ naſcunt. ⁊ ē ut utꝝ ſit ī
fortuā ī oppōe utriuſq; luīariū ⁊ p lō
gitudinē ⁊ latitudīē ⁊ coꝝ utriq; ī aliq̄
angloꝝ. ⁊c. ⁊ qñ ſic fuit ſ̄t ut naſcit
mortuū ul' q̄. **P** Qñ h' ita fuint et
diuiſiōē ābo luīaria p aliq' pl̄taꝝ for
tunā. ul' h'uint cū eā p̄ticipatoꝝ ī figa
⁊ modus applicat ad p̄mas diones
natus uiuit tñ q̄ntū fuint gd' q̄ ſt'
int' ylegī ⁊ modū infortuē exītis ma
gis. pp tot m̄ſes dies ⁊ horas ſ; ſtatus

ipius malitie quantitate et fortitu
dine eius h' secundum. H vult dicere q'
qn̄ infortune et luminaria fuerint in anglis
et acciderit eis h' q' luminaria separantur a coniunc
tione fortunarum cum paucis gradibus aut se
parantur ab aspectu fortunarum tunc dabunt
fortune fortitudinem q̄ uiuet s'm quantitatem
graduum qui erunt inter luminare et fortunam.
Et si nocumentum infortune fuerit multum
forte erunt bone et si mediocre erit medie
et si debilius erunt minores. Et iam nobis
probauit ptholomeus q' luminare in quo aspi
cere oportet hyleg est corum illud quod fuit y
leg et sic prefallauit p' eo quod dixit numerum
graduum qui erunt inter yleg et radium
infortune. que est quando fortuna in hoc
statu non est cum luminari in figura duorum
latorum equalium. P Et rationis misfor
tunarum fuit qui ad diuisiones primas
applicat luminarium et radius fortunarum
qui applicat ad diuisiones sequentes
eas natus recipiet cibum et uiuet.
H Ptholomeus uult in quolibet loco partis diuisiones
ulas que ascendunt annum sic piscis q'
ascendit annum q' aries et primum gradus et
arietis annum q' post(?) arietis et sic de alio
mus annum q' 10 et ubi talia. Et partes que
sequuntur uult dicere que post uenerunt sic
aries sequitur piscem et gradus 2 arietis
sequitur primum non domus sequitur 2.
Et postquam ita est bene dicitur hec dum ei'
q' luminaria erunt ab infortunis separata
et radiant nisi fortunis. Et quando fuerint
isto modo natus recipiet cibum et uiuet
inde sicut luminaria in anglis fuerint et ali
is locis. P Similiter si plures infortune fue

runt super fortunas eleuate q' sic accidi
te in figura erit natus infortunatus et
uilipensus. H Quando scimus q' natus
recipiet cibum et uiuet aspiciemus si in
ueneritis infortunas fortiores q'
fortunas dantes uitam sciemus per hoc
q' natus erit uilipensus et infortunatus
et sustinebit autem omnia sua membra omnia
la et infirma complexione. P Et si fuerint in
fortune exaltate natus erit aliorum
parentum. H vult dicere q' si fortune in h'
statu maioris fortitudinis q' infortu
ne licet natus propter h' euadat a pestilentiis
et infirmitatibus suis non euntribuunt
eum parentes sui s' alii. P Tunc si asce
derit aliqua fortuna cum luna et applicauit
ei et aliqua infortunia iacuit nutribunt
eum parentes sui. H vult dicere q' quando la
fuerit in ascendente et principaliter habuerit an
aliqua fortunam et fuerit in oppositione ei iacuit
aliquam infortunam uincet luna et ipse enutribit
eum parentes. P Aspiciemus in mali
tiis filiis isto modo. H vult dicere q' h'
modo aspiciemus ad quelibet filiorum qui
nascuntur una hora et loco sua ascendit
et sciemus si uiuet an non. uel qualis
erit status aspiciendo a loco significatoris
cuius eorum illo ascendens sic in precedentibus
docuimus. P Et si aliquis plurium
habitaculum principatum in figura iouialibus ma
nentibus uel plumbus iacuit circa ea fe
mina moritur. aut nascitur in figura
frustri carnis. aut de suis membris fe
mineus. H vult dicere q' si luminaria fuerint
infortunatum in anglis cadentis uel aspi
ceret illo aliqua infortunia ab angulo

cadentis in 8 uel oppositione circa seiun
ctura nascitur uel in fortuna frustri car
nis aut similitudinem et diminutus membris suis.
Et diffinitio uniuscuiusque eorum erit per casum par
tium de bestiis qui nascuntur similium. P Et
si super ipsum eleuabitur aliqua infortunia non
nutrietur natus uel uitam non habebit s'q'
dicit ptholomeus. H vult dicere q' si aliqua infortunia
dominabitur super luminare aliquod eorum iacente
non nutrietur natus nec uitam habebit secundum
regulas antedictas. C. 10. incipit uite.
Dixit haly capitulum istud septimum est
in capitulis antedictis. quando non petiit illam
horam natiuitatis. narrat dicta huius
capituli et aliorum q' succedunt horam natiui
tatis precedit. P Loquimur post hec iuxta lo
quendo de accidentibus q' contingit post natiuitatem.
nam oportet ut rursus fiat de illo qui primum
ordinat iudicare minus cuiusque rei acci
dentis nato inter annos aliquos non habentes
in quibus possit uos ipse compleri. H accide
ntia que contingunt nato post natiuitatem sunt
ea que accidunt in corpore suo et spiritu suo et
accidunt de honore et magisterio de filiis
et filiabus et similiter appossuens adue(?)
pro ono(?) in ingredientibus glosa. P Intellectus
huius rei est res abscondita tamen potest sciri a
dominio locorum principalium et eorum fortitudi
ne. q' hec est res adquam debemus aspicere
primitus partes. H Sapientes antiqui
huius artis concordati sunt q' significatio uite de
beat accipi a dominio locorum principalium
et eorum fortitudine in nativitatibus ut tamen diuisa
in oppinionibus in multis quibus scian pt
quantitas uite. Quando eorum sunt qui reputant
q' quod luminarium quando fuerit in aliquo angulorum

in quacumque sit aptum est yleg et generaliter
quando mittit dignitates coniungentur aliquam
luminare proponit illud et accipit ab eo
significationem quantitatis uite. Et sunt aliqui q'
reputant q' quando non aspicit yleg aliquis
dispositor loci sui sicut hic est quod alcoc(?)oden
q' non sit aptus ut sit yleg secundum oppio
nem eorum et alia multa que scripta sunt
in libris eorum. Et sunt aliqui eorum qui reputant
quod debet fieri directio yleg cum de athazir
uel athazir per ascensiones ciuitatis semper.
Et sunt aliqui qui dicunt quod dicit si h' athazir
per ascensiones circuli directi semper. Et sunt aliqui
qui dicunt quod dicitur si per gradus equales. Et alii qui
dicunt q' accidit domus solum cum alcoco
den. Et si discordauerint aspiciat inter
uolone(?) anni et quis eorum concordante non
cum eo huius anni ponet pro absalocem
te. Et omnes hec inter sunt multorum sensuum et multi
tudinem in uoloniis. Et ptholomeus circa has omnes
et accipit unam unam que sequitur regulam
naturalem et accipit per yleg locorum principalium
fortiorem et nobiliorem qui est in natiuitate.
et fecit directionem ipsius yleg per ascensiones
commixtas de ascensionibus ciuitatis et a
scensionibus circuli directi q' fecit athazir per
ascensiones circuli in quo est yleg. Similiter dico q'
multi eorum qui sunt nominati et autenticati in
hac arte operantur per yleg et alcocoden bo
num erit ut in hoc spatiali h'm aliquod di
cam tibi patefaciam aliquod de dictis suis in
hoc loco. Dico q' primitus aspiciunt
ad luminare in sua hora et si inuenerint in eo
plures dignitates q' iungant in alto lo
co de principalibus et accidunt cum h' ita
spiciat aliquis dispositor suorum accipi

Athazir yleg est directio
yleg. et sic de aliis lo
cis quibus fit athazir.

non opinionem ptholomei quam
... directio yleg sic per
gradus medios inter gradus
ascensionum circuli directi
et ascensiones ciuitatis ab
piter magis secundum illud capitulum.

...leo

d' yleg

nit illo p yleg et illi dispositorem alcoco
den. Et si hoc non accidit et aspicitur ali
quo luminari in hac eadem maniera sic imbuit
proquirendo donec inveniat qui aspiciat
eius dispositores suorum. Et dicunt quod iudica
erit secundum numerum revolutionum dispositoris ipsius
aspicientis ipsum. Et si fuerit ipse alcocoden
potens erit secundum numerum annorum eius maiorem. Et si
fuerit mediocris erit secundum numerum suum medio
crem. Et in quolibet horum numerorum additur et
minuitur secundum fortitudines et infortunias aspici
entes alcocoden et yleg et secundum magnitudinem
fortitudinis et debilitatis yleg et alcoco
den. Et hec est summa oppinionis eorum et sic in eorum
libris cum inveniens dominatum. Et postquam ptolomeus
meditaverit in hoc libro suo multa de re
volutionibus planetarum bonum est ut nunc patefa
ciamus dominationem eius. Dico quod anni maiores
cuiuslibet planetarum est tantum quo sunt gradus terminorum
suorum per omnia signa. Saturni habet 57. Iupiter
79. Mars 66. Venus 82. Mercurius 76.
Anni minores cuiuslibet planetarum est quantum gradus in
quibus redeunt planete revolutiones equales.
Saturnus 30 annos quia in 30 annis com
plet unam revolutionem. Iupiter 12 annos quia
in his complet revolutionem unam. Mars
15 annos complet revolutiones 8. Venus 8.
quia in his complet 5 revolutiones. Mercurius
20 annos quia in his complet 61 completas
revolutiones. Et quando adiungimus annos
maiores planetarum cum minoribus erunt me
dietates totius annorum mediocrium. Et secundum
hoc anni mediocres Saturni 43 et medium. Et
anni mediocres Iovis 45 et medium. Et
Martis 40. Et Veneris 44. Et Mercurii
48. Et quia sol habet medietatem maiorem

firmamenti que est a principio leonis usque ad fi
nem capricorni. Et in hac medietate sunt sig
na fortunarum que sunt scorpio et capricornus
et sol in hac medietate habet termini dignitatem.
Et quando minuerimus duo signa remanet 8.
que sunt 120 gradus tot sunt sui anni maiores.
et hoc accordat cum elongatione de tino. Et quia ei
exaltatio est in 19 gradu arietis sunt totam
ni sui minores quot sunt isti gradus. primo
acceperunt medietatem annorum maiorum solis
qui sunt 60 et addiderunt eis annos minores
et hoc accordat cum elongatione de tino et fuit os
79 et acceperunt medietatem que est 39 an
ni et medietas et posuerunt eos annos medi
ocres solis. Similiter fecerunt de luna quando habet in
minori medietate dignitatem termini et quando
minuerent in aquarius et aries que sunt
domus infortunarum remanet 120 gradus. Et
quando hec medietas est diminuta a scensioni
in hac dignitate diminuerit secundum quantum corporis lune quia 12
gradus est et sic remanet anni maiores lune 108.
Et loco huius diminutionis addiderunt quantum
est medietas sui corporis que est 6 gradus super
annos minores solis et posuerunt eos pro annis
minoribus lune et fuit 24 anni et compleverunt
diminutiones que sunt in annis minoribus
cum hac additione quam addiderunt in annis
minoribus. postmodo acceperunt medietatem
annorum maiorum lune qui sunt 49 et addide
runt super eos quantum est corpus lune quod est 12 gradus
et fuit os 66 et posuerunt eos pro annis me
diocribus lune. postquam probaverunt hoc multotiens sine
numero et invenerunt quod bene respondebit per
experientiam et posuerunt eos quando annos quando pla
neta potens erat et quando menses quando incipie
bant esse debiles et quando dies quando debilis

A principio Leonis ad finem Sagittarii
Sol habet termini dignitatem.

ptolomeus recipit istam viam et quantum ad
tempus vite per annos Alcocoden.

erat multum et quando horas quando erat in summa
debilitate et addiderunt et minuerunt in
quolibet eorum secundum quod inveniebant statum cuiusque
eorum. Et ideo quando daret planeta annos suos ma
iores et minueret de sua virtute quantum
est quantum minuebat de parte annorum. ptolo
meus autem erat et iudicat viam istam propter magnam i
nvolutionem que est ibi et accipit unam viam
que sequitur regulam naturalem et propter hoc dicit nichil
sit iniectum et iudicari solum modo. Propte
rea tamen oppinionem nostram dicens et que via sequitur
naturalem est quam modo dicere volumus. Dicit enim ut
aspiciamus in locis ylegiorum et in rebus domi
nantibus super loca ylegiorum et similiter in planetis infortu
nantibus. Homines qui viam sequuntur naturalem
est per quam scire possumus quantitatem vite et per
quam scire possumus id quod accordat cum arte
naturali. Quoniam Aristoteles probavit in libro generationis et
corruptionis quod linea equinoctialis est que
facit continuare et durare esse generationem
et linea zodiaca facit generationem et corruptionem.
Et quando sciunt ptolomeus quod philosophus predictos dixerit
istam rem dixerunt in libris suis posuerunt
viam qua accordet cum eis in hac re. Et quando in
venit eam posuit eam in hoc exemplo per quolibet
scire volentem. Et primum quod narravit de eo
est quod regula generalis in hac re est quod vita du
rat et durat per loca ylegiorum et planetas ea
disponentes. Et res que faciunt eam absentare
sunt loca planetarum contrariorum ylegiorum. Et secundum hoc dicit
ut sit quantitas vite tanta quantum est inter has
duas res de numero graduum equinoctii. Et
dixit pro planetis et locis absentantibus interfecto
res quia dant mortem et id quod dat mortem est
interfectorem tum bene per rebus que sunt extra corpus
quam per his que sunt intra. sic exemplo malancol

huiusmodi corrumpitur aut virtutis destructio
vel finis materie nutrientis naturalem calorem.
Sic determinaverunt yporcras. Galienus et alii
physici multi et hoc determinant nobis intelligentiam
generalem quantitatis vite. Et nunc per modum nobis
ostendere unamquamque rerum istarum dividit.
Prima distinctio uniuscuiusque rerum istarum est secundum
quod volo dicere nunc. Primum quod nos scire
oportet est quod loca ylegiorum sunt in quibus dicit
planeta dispositor ylegiorum et hoc est signum ascen
dens et 4 gradibus qui ascenderunt ante orizon
tem usque ad 24 gradus qui remanent ad
ascendendum post. postmodo gradus qui sunt
in decimo horum 30 graduum in . . . eorum
isti sunt duo domini fortes. alii qui sunt in . . .
eorum super . . . medium celi et illi q
sunt in . . . locis qui dicuntur sex et
illi qui sunt . . . oppositi sunt in occidente.
Illi horum que sunt . . . dicit propter magnum
posse quod habent iudicare a domino fuit illi
de medio celi super terram et subsequenter illi qui
sunt in ascendente. postmodo illi qui ascendunt ad me
dium celi. postmodo illi qui sunt in occidente et
postmodo illi qui sunt ante medium celi. Hec res
dixit sunt quas nobis de hiis ubi dicit de mostre.
una est divisio 12 domorum et alia est separatio
unius orbis et divisio unius ad unum. Divisio 12
domorum est ut sit qualiscumque 30 graduum
4 antecedentes loci divisionis domus et 24 q
sequuntur et ibi 4 antecedentibus erit forti
tudo loci divisionis quia sunt prope locum et cum hoc
erit fortitudo divisionis domus post 30
gradus qui sunt domus. Ordinatio tamen 12 do
morum unius post aliam est hoc modo. Ideo quia est in me
dio celi incipit tota virtus eius ad totum ori
zontem per unum equale et quia est super terram virtus

Nota quod linea equinoctialis dat durationem in esse
cuiuscumque rei producte. linea zodiaca dat
generationem et corruptionem. quia declinat zodiacus
versus utrumque polum. Sed equinoctialis non, cum sit per
orizon utrumque poli. Unde cum idem sit status equinoctialis,
quia durior est in statu, bene dat . . . dispositionem.
Zodiacus autem dat varietatem motus et per hoc generatio
nes et corruptiones. Alia ratio quia equinoctialis est unica cum

linea sit durior in sibi elementatis est ab equalitate
et concordia elementorum et qualitatum. linea zodiaci
est obliqua. et omni climati uno modo signa oriuntur
et occidunt. hinc procedunt varie generationes et forme
in diversis regionibus. Unde bene appellantur astro
loges causa obliquitatis diversas formas . . .
rationibus . . . magnum esse cum signis . . .
quia planete . . . et minuit in . . .

hileg.

Nota qualiter acceperunt anni maiores et minores et mediocres planetarum

Nota anni planetarum

erunt

ei sup tra appz sm aliq distribucoe sic
determinamus i glosa p mi tractatus app
b9 ot ut h domus sit maioris pfc ac
dnij. fortitudo aut ascendentis i spa circuli
orizonti e i iuadit sup tota sup eius.
i sp. ascendente declat. i pp9 ot ut sep seq
tur. 10. i post ea dnio. Silr. u. forti
tudo appns i cresces i iuadit ad. 10.
ad scelectio. i pp sequit ascens tonio.
(Occasus e i orizonta. i h talis fortu
do e qle ascensus. u q fortitudo minu
itur q cadit. i pp hec cadit i. 6. ordi
natione dnij. (Et. 9. domus h talem
fortitudine qle in. u. qm i statu tali
e orizontis. vm tn q fortitudo ei
iuadit minuendo q deprimit e i. q.
ordiatione dnij. i hec est regula q nob
tradit ptolo. ibi ubi sic. (Et sz h ordina
te possunt uirtutes aliaz domoruz
i dici q. 8. domus q e i directo. 10.
no q pmutatam e ei uirtus qm e sb
tra ot ut sic in. 6. ordiatione dnij. Et
q. a in directo. u. un ot ut sit in. a. or
diatione dnij. (Et sz e in opponc ascendentis app
h ot ut sit in. 9. ordinatione dnij. (Et
3. e i directo. 9. i o ot. ut sit i. 10. or
diatione dnij. (Et domus debiliores st
6. i. 12. i. 6. debilior. 12. q e sb tra. Et
hec mo ordiatio. 12. domoz sz regula
ptoi. P Et ot ut no opem ire ta
nobili sic ista pro toti qd e sb tra
sz sp per id q ascendit i appet sup tram
i p id qd sup tram no ot ut nos opam
psignu uncelz qd ascens q de domus
laboris. qm e cades ab anglo i plus
i quai fumositates q elleuant ab hr

morib3 tre turbat u tute ei q ueit
ab ea ad tra cu spissitudie ac ligu
btate sua i dapnat ea. pp q appent
colores i magitudies stellaz exntu
i hac domo alti mani q sic p na
cam. H Ja determinauim i glosa p
ptis qd uirtutes rez celestiu ueniut
ad nos p lineas directas. i mag q es
uirtutes nales pmutant sz logitu
dine p qua ad nos ueiut. qnt ma
ior fuit logitudo illa tanto magis
debilitant i mutant pp alias mas
que miscent ei i longitudie illa.
Est i mag q uirtutes leui transeut icor
sb tilia i leuia q spissa. Et pt q ita e
ot mois oib3 q uirtutes applicantes
ad nos de celo exptr iferiori tre sit
pmutate ac debiles multu. qm el
logato e maior ei tato qtu e d pa
met tre i tra i se e grossa spissa et
dura mltu. Et ptq uirtutes ueientes
a. 12. domo pmutant i dapnant pp
fumositates lubricas i spissas que ad
scendut ab hu orib3 tre qui st suba
liores satis qtu qnto mag pmu
tari i dapnificari debet uirtutes exi
stentes sb tra pp spissitudine eius
satis p3. Et ptolo i onndit q eb e i s
uisibili appens ico q dix uirtus tra
siens a. 12. domo mutat p his fu
mositates ita qd uideri no possint
collores i magitudies stellaz exnti
um i hac domo sic ot. Et h e q ondit
ph u ba de celestiu uirtutu debilita
te ueientu de sb tra no ot i opam
i tali re qualis ista. a. 12. domo. qua

dix q ei uirtutes mutant i dapnat
pro qd dix. i q cades e ab sai. Silr
mic ista no ot opari ab. 5. domo q
no ht aspem cu asci. i uirtutes q st
icad uadut minuendo i debilitando.
Et domi pqs opari de i hac re st q n
sut ples decolb3 12. domib3 ptractatis. 10.
ptmod. ascens. tra e u qrta e. a. qnta
e. 9. Et mag e q opp sit p his domos
qm aspem ht cu asci. P Et ot ut
ponimus yleg res. 9. pncipales q sut
sol luna ascens i ps fortue i dispoitores
locoz hoz rez. H Jn pcedetib3 ubi
dicimus pp ptolo q loca ylegioz st. q
solumo i sc no domi ascens u. a. et. 9.
nc tn ondit nob ibys ubis quot st
res i ordinat eas una pt alia i dic
q st. 8. sp a e sol. sa luna. 3. ascens. 8. ps for
tune i i spe ia nob i pcedetib3 caplis
determinaut q aut3 coz dispoitore erit i
uice ei qm pncipal no erit aptus i dis
ponendo. q ut sit sigto sol exnts
i domo satu i ica tripli c a loco non apto
ut sit yleg i saturus q e dispoitor sol
ib statu erit i. 10. domo ul i alio loco
u aptoz p yleg i qm sic inuetum ot
ut accipiam saturnuz p yleg uice solis
qm ht dnuz sup sole i cu h domo ht
maximu regnu equipas regno solis.
(Et ptq ita e res pncipales. q st soli
mo. qm coz dispoitores tenet uice
alioz. s. sic dix mo qm apti no sunt
pro ylegi i tali loco qual e iste. Ac ait
dubietas una. pt cu ho dic qd qm
ptolo narrauit res pncipales i caplis
pcedentib3 dix q res i se. 3. erunt sol

luna i ascens i mo in loco tam nobili
sic e iste posuit pte fortue. Et qm pars
fortue ht sic magna sigtoz i qtitate
uitez qnto mag dare d3 sigtoz ibys
qui st futur pmutate i quia recepuit
ab eis satis p3 (Et ego ad h respondeo dico
q uirtus ptis fortue min e q uirtus asce
dentis (i uirtus ascentis minus uirtute
luce i uirtus luce mi i uirtute sol (Et si
accidit i caplis pcedetib3 q uirtus sol
luce i ascentis sit os dapnate qno eua
det uirtus ptis fortue sz dapnata es
sent abo luiaria q ascens q p tato qtu
e istud posuit pto i caplis p uis solc
i lune i ascens i ordinauit pte fortune.
(Accipiemus h tn alor pris fortune
tn tps qntitatis uite mo accipiem
ab ipo eod sigtoem uite. Et h bn domo
strati e ei qui mite apposuit uib suis.
Et iucies q ptolo no posuit i pcedetib3
caplis uirtute ascentis qm accidit qd
uirtus sol i lune fuit dapnata. q no
uir q qm hec dapnate fuit uirtus
ascen ht posse i conuenti dapnum
illud i ot ut sic itelligas opio ne ipi.
P Tn ps fortue scam pt accipiendo sep
numu qui e a loco sol usq ad locum lc
de die i nocte i iapien a b ascete et
ab eo itrabimus tale num i aptet or
dinatois signoz i cu h facim locum
ptis istius (Exem h ei ut status solis
in opponc ascen i sic sic status lc i oppone
ptis fortue i erit ps fortue sz ascens lc
i e res p ens qm hac rodem tenebat qui
dix p ens ce q in nocturnis natiuitatib3
oputaret a luna usz ad sole i ptea iapet

Note ordines uirtutu
pm9 Sol.
2a luna
3a Gradus ascendens
4a pars fortune.

No. mod accipiendi
ptem fortune diuisz
a mo alioz auctorum
i tn in eodem loco cadit
cum alijs.

// est ante

Contra opi Alcabicij et Ali de
ortu aliaq. de ylege

Accipit yleg a quattuor locis

// H. q quando sol et luna st dapnati etiam
dampnatur uirtus ascentis

hileg.

oputan tal' nūs ab ascēte ad ōrum pte
qui dixim' ab ē pe antior signorum.
q̄m qn h fecim' cadit nob locus ptis
fortūe qui cadit ā'n erit ei ptapato
in figa h eod mō. Hyb'anista ñ indiget
glosa q̄m qui aliqd itelligit ibac ante
lecūt itelligit ea. Et ideo qd dix erit ei
ptapatio i figa h eod mō uult dīc qd
qn oputaūm' gdus qui st' aluā usqz
ad solē q pricamus ab asc'n. ī ordū succes
sionis signorum cadet ps fortūe ī illo met
loco quo cadet si op iacunsemi gdus
q st' a sole usqz ad luā q cospicassemus
ab asc. ad pte ordinatōis signorum. Et
p hos duos mōs cadit ps fortūe īuno
eod loco. q erit i opōne luē sz q asc̄is i
opōne sol. Inuenim' ei ab hac regla ali
quos doctores qdixit q asc̄is noctis e
asc̄is lūe. q lūa e dn̄a noctis. q ppt hoc
ut inuenim' de nocte aluā usqz ī solē q pro
hitiam' ab asc̄te ī sus pte ordiātōis
signorum. Et dixiūt q cadet locus partis
fortūe de nocte asc̄is sol' q e asc̄is nat'
asc̄is lūe. Et nos dicimus istis q si in
tellirent desciā n̄ram ideo qd ptō. itellat q
acordaret cū eo dimitteret dem istud
q̄ uacuū e. na ptō. dicit p ro qd dicit
ī h libro, q sol e ille qui maioris posse
ht ī celo. q h multū mā e palā multa qd
manifesta st ī sciā n̄ram ī astrologie. Et ē
demonstratū ī natis q sol' opus pateūs
e q opa oīum aliarum stellarum q lux que ē
ī oibz rebz mundi e p solē. q stellarum
oīum lux nō ē n̄ quātū uident eis a sole. Et
ī astrologia pbatū e/ q motus oīum stel
larum acordes st' ī opone sz motus sol'. Et
ptq' ita ē ōt ut sol hat prerogatiuam
dniū sr oēs alias stellas. Et ōt omibz
mōis, ut de die q nocte asc̄is sit asc̄is
sol'. q̄m e prim' accepcū ī opone solummō.
Et ppt oz acapi ps fortūe de die q nocte
a sole ī luā: q addēm' sup illō gd' asc̄
tis q phibitam' a prim signi asc̄tis ad
pte ordiātōis signorum. Et si accepim'
aluā ī solē ōt ut phitam' ī ordum or
diatōis signorum ita q h locus sit idem
met locus q erit ī opone luē sz opone
asc̄tis ad solē. P Et ōt ut de rebus
istis sili' solē pmitus elligam' si fuit
de die eo q fuit ī locis aptis p ro ylegi.
Et si sic nō fuit, luā pmitus elligem'.
Et si apta nō fuit, pltam ples dignitate
hūte, ī dispone loci sol' q ī loco oiuctōis
aīcitis q ī asc̄n. Volo dīc q̄n hūit z.
dignitates de. q. dignitatibz pq's dicta ē
ī dispō ī aliquo loco q aspiciam' ul' ples.
Et si h nō fuit ul' acadit, recapiemus
gdū asc̄n. H Si natitas fuit diurna
aspitiemus pmitus si sol fuit ī aliquo
ī porum locorum quibz ōt eē ylegi e sol ylegi.
Et si nō fuit ī tali loco sz ī. xi. ul'. g. nō
erit aptus ut sit ylegi/ q̄m uirtus eius
debilitat ī hijs duobz locis. Et ptq̄m
soli nō oueniūt ylegia aptitudo/ aspi
tiem' luā si fuit ī aliquo locorum ī porum
hitu ñ ylegiā aptitudine/ erit ipa y
legi. Si fuit in. xii. ul'. g. aut sb tīa nō
erit, ut sit ylegi. Et tc oportebit nos
aspicē pltam hūte ples dignitates in
dispōe loci solis, q ī dispōe loci oiūctōis
aīcitis, q ī dispōe asc̄tis. Et si aliam
q. pltarum iuenerim' maiorē pte dignitat'

inhijs tribz locis/ qui st' locus sol', locus
oiūctōis aīcitis/ q asc̄tis. q cū h acci
derit ut sit ide plta ī aliquo locorum ap
torum p ylegi/ plta ipe dz eē ylegi. Et si cū
h nō acadit aspitiem' pltam hūte in
aliquorum horum. z. locorum ples. z. dignitatum.
Et si eā iuenim' ī aliquo locorum aptorum
p ylegi ipe erit ylegi. Et si nich de h toto
iuenimus/ ad gdū pedibum' asc̄t. q
ipm accipiemus p ylegi. Et h e qd no
luit dīc ptō. Et credūt aliqui/ qd aliqd
deficiet ī uibis suis/ sz nō ē ita. q nūm
ī horum suorum decet aliud. Et h aptē ostendi
mus ī hac glosa/ q ī telli tibi ōt qm h
totū ab una re dependet/ q e ut aspitias
rē maiorē ui hūte si fuit ī locis aptis p
ylegi ipa erit ylegi. Et si nō fuit ita/ aspi
tiemus illū qui eū sequit' ī posse q acci
piemus eū q sic ibim' faciendo donec ad
ultimū pueniamus ad gdū asc̄n. P Et
ōt ut de nocte lunā pmitus elligam'/
subseqnt' solē/ deīn pltam ples digita
tes hūte ī dispōe loci luē, q ī loco oppōis
aīcitis q ī loco ptis fortūe. q si h nō oue
nerit aspitiemus ultimo si natiuitas fuit
oiūctōnal' ul' pte fortūe si fuit oppōa
lis. H Accepit de nocte pmitus luam
q̄m sol erit sb tīa q uirtus eius erit per
mutata ppt tīa. Et q̄n iuenim' luna de
nocte ī aliquo locorum aptorum p ylegi ipa
e ylegi. Et si nō fuit/ aspitiem' solē si
fuit ī ill. 24. gdibz qui remanet d asc̄n/
ul' ill'. 4. gdibz qui. xii. ītrauūt, erit sol
ylegi. Et si nō iuenim' eū ita aspitiem'
pltam ples dignitates hūte ī dispōnibz
loci luē q loci oppōnis aīcitis. Et si fuit
ī locorum aliquo aptorum p ylegi ipa plta
erit ylegi. Et si nō fuit ita/ aspitiem'
si natiuitas fuit oiūctionalis accipiem'
pltam ples. z. dignitatū hūte ī loco lē/
ul' ī loco oppōnis aīcitis aut ī loco
asc. Et si fuit ī aliquo locorum aptorum p
ylegi ipe plta erit ylegi. Et si nō fuit i/
aspitiem' si e aliqs plta hūs ples dig
tates tribz ī loco lūe/ ul' ī loco ptis for
tune. q si fuit ī aliquo locorum aptorum p
ylegi, ipa plta erit ylegi. Et si nich iue
nerim' de hoc toto/ aspitiemus si nati
uitas fuit oiūctōnalis. q tc accipiem'
gdū asc̄n p ylegi. q si oppōnal' gdū ptis
fortūe. Et hec sūt ires ī horum ptō. qui re
aliq̄ abscondit ī hijs que ppalla ī
quibz m̄te ponīt de oz. Volo eī tc illigere
dīc. s. q oz q aliquibz ī nabz accipiat
de nocte ps fortūe a lūa ī solē q p hita
tur ab asc̄te, ad pte ordinatōis sig.
Et h fieī ōt/ q̄n sol fuit sb tīa. ul' q̄n ei'
uirtus debilis erit multū. h accidit au
h ut natiuitas sit oppōnal' q luā ī hijs
locis q ī loca oppōnis ht ui multū ma
iorē q appētus opus. max si ipi fuit
sup tīam ī forti loco q aspitiat eū dis
positor ei'. ptō. eī nob ī hijs dicis oibus
determinauit, ut accipiam' pmitus signa
aplta qui fuit maioris posse. Et si nō
fuit aptus/ accipiem' illū qui sequit'
eū ī posse/ q q sic sep faciam' donec ue
niamus ad postiorē eorum. q h mō itellir
de oz. P Et si ā bo lunā q dispoitor
qui ē fm hanc apta fuūt ī locis dcn̄ti
bz p ylegi/ oz de luminibz illō accipere q
fuit maioris regnatōis q posse. ōt

ni ut dispositorē an q̄ lunāria elliga
mus q̄ fuit i loco maioris dignitatis
et posse et habuit s; duo hayz ab eo digni
tatis i dispositione. H Cum sol et luna fuerint
in locis aptis p ylegꝫ utrisq; illorum parte
ylegꝫ. vincet tamen ille qui maius habuit
posse et magis appbit opus eius. Et iam
determinatum quis eorum fuit i domo. idest
ille vincet. et si nullus ibi fuit qui erit
i. h. vincet. Et si accidit q ambo luminaria
sint i quo uis locorum aptorum p ylegꝫ ac
cipiemus illum eorum qui fuit magis
pp gradum dionis domus et ille vincet.
Et si plurimum dispositorē invenimus i alia
quo locorum aptorum p ylegꝫ et ambo luminaria
aut alterum eorum i loco sibi apto p ylegꝫ
aspiciemus si coniungatur ipsa dispositione
dispo. 2. hayz; i uno quorum unus est
dispositor ylegiorum diurnorum et alter
nocturnorum fuit locus eius melior
q locus luminaris eligemus eum ante q
luminaria. quoniam multas uires sibi adveni
unt et in manu i loco meliori q luminaria.
Hic ei pfitur quidquo pro. loquimur de se
cundo dispositore ylegiorum. Alij uero reputant
q si aliquis dispositor ylegꝫ non aspexit
ipsum non erit aptus ut sit ylegꝫ. ista ei
acceptavit numerum vite. anno anorum plan
netarum qui dispositor est ylegꝫ sicut diximus.
Et ꝙ pro. tenuit hanc viam et sequitur via
secundum eum sciam nostram non fuit nobis
necesse i istorum opinionibus dilatari. Dicamus
aut de eius statu q qui invenimus solem
et lunam i plena dispositione eius. 2. digni
tatum et qualitas aspicientes i hac re illum eorum
quem aspiciat dispositor eius et ille aptior
erit ut sit ylegꝫ. P Et postq sciuimus q
nos oportet p diuas manieres ylegꝫ quarum
una est s; ordinationem signorum solum
modo i statu qui de pfectio radiorum et hoc
est q si fuerit ylegꝫ i locis orientalibus et hoc
a sinistra medio celi usq; ad ascendens et ille
p quem non oportebit s; ordinationem signorum
solum modo. et s; ordinationis equalis est i
statu qui de gradu orima et vult dicere
equales. et hoc erit q si ylegꝫ circos fuerit
a loco medii celi. H postq nobis de
terminavit loca ylegꝫ et eorum ordinationes i
posse et q eorum est nob accipere et q dimit
tere et vult modo nob ostendere locum q inte
sinit et plures intersectos. Et q hoc
facere voluit incepit narrare quo per
ylegꝫ oportuit. Et nos volumus hic glo
sare dicta sua sic soluta sunt. Id q dic
2. manieres ylegꝫ quarum una est s; ordinationem
signorum solum vult dicere maniere p quam
fit atazir de ylegꝫ directo s; ordina
tionem signorum solum modo donec applicet
ad gradum planete i fortune vel ad gradum radij
eius. Et q dic alia quae est s; ordinationem
et ordinationis equalis. vult dicere de alia ma
niere i qua fit atazir ylegꝫ directum
et diuisum i annum donec directum applicet
ad gradum planete i fortune vel ad gradum ra
diorum suorum et diuisum pueniat ad gradum
occidentis quorum duorum illud i vincet quod
maius posse habuit in abscondendo.
Et quod dic p illud q est s; ordinationem si
gnorum solum modo non est oportet i statu q
de pfectio radiorum et hoc est q si ylegꝫ fuerit
i locis orientalibus que sunt a medio celi
usq; ad ascendens. vult dicere q si ylegꝫ fu

erit in. 10. vel. 11. aut i ascendente sp faciemus
suum atazir directum s; ordinationem signorum
usq; ad planetas interfectores. Ideo tamen quod dic.
illa p quae non oportet s; ordinationem signorum
solum modo. s; s; antiquorum eorum. Similiter i statu
qui gradu de orima et vult dicere equales.
Et hoc erit q si ylegꝫ circos fuit a loco me
dij celi. vult dicere q si ylegꝫ fuit in. 9.
vel. 8. faciemus eius atazir directum
et diuisum et non inueniebimus p annum abscis
sionem solum modo non alia accordauit ei
ea. Et si alter accordauerint i ea est. Et si dis
cordauerint faciemus quae res est opinionem
eius de hoc. Et res qs dant constellatio
nes generales et durant plures q accidunt a me
dio celi equales non recedunt. quorum omnis
q ubi reiiuntur quae reiicit quod incepit
Et pro. pterea fecit nobis quodlibet duorum ata
zir. s. directum et diuisum et nob ostendit quod
inueniebimus ipsum ut sciamus ab eo
quantitate vite. P Et postq sic est res
uolt gradus signorum morte erit si fuerit
ylegꝫ i manie ptis anterioris signi
gradus occidentis solum modo. quoniam cooperit
uite dominum et ei abscondit. H ylegꝫ
quod est i parte anteriori signorum est ylegꝫ co
nsuum. Et ipse reputat q ille qui i sic
ibi ylegꝫ est ipse gradus occidentis. Et radic
tionem q dices. quoniam cooperit et abscon
dit dominum uite. Et contrariauit seq
uti sue uis a. fortitudinis et mutat
eum de appetitu ad occultationem et debili
tatem et ei dampnat quoniam est sub terra.
P Et gradus planetarum obuiantium ylegꝫ
quod est hoc modo et affirmat ipsum et addunt
et minuunt solum modo inuisq; iungitur
usq; ad horam i q cadit ylegꝫ sine hoc q inte
ficiat. quoniam gradus isti non sunt illi qui ap
plicant ad locum ylegꝫ. ipsum tamen applicant
ad eorum locum qui non addit est planete for
tune et qui minuunt planete i fortune. Di
cimus tamen similiter addit ei planeta ei q ab
principatione habet i figura. H planete ob
uiantur ylegꝫ i atazir ... aliquae
stelle fixe quae sunt de complexione ...
et iste addunt in dono atazir diuiso. et
aut i fortune sic saturnus et mars. et stelle
fixe quae est complexionis ipsorum et hoc minu
unt de dono atazir diuisi. Et est q stel
la fixa q addit vel minuit nullam habet
latitudinem vel quod ei latitudo sit mo
dica ut eius virtus sit i ipso zodiaco
signorum. dicimus tamen et stelle fixe q sunt
de complexione ipsius fortune erunt et addent
i dono atazir si participationem habuerint cum
fortunis. Et si cum infortunis erunt in
fortune et minuent de dono atazir diuiso.
quoniam ylegꝫ uadit ad dona stellarum que
addunt vel minuunt. et est ut hoc ideo sequitur
i atazir directo. quoniam planete uadunt ad
locum ylegꝫ. Et pro. docet nos quantitatem
huius diminutionis et additionis i hoc loco q vult
dicere. P lus additionis et diminutionis sit
gradus cuius coniunctio q est s; numerum temporum
horarum cuius gradus eorum et si tempus nati
uitatis fuit de die erit s; tempus horarum diei
et si de nocte erit s; tempora horarum noctis.
Et tamen quanti hoc erit nus annorum perfecte.
Conuenit aut ut hanc rem intelligamus. quoniam
hoc de eo est si fuerit i ascendenti. Et p modum mi
nuet s; elongationem eius ab ascendente
nec applicet de eo. et nichil sequitur de eo.

Hunc vult dicere quod quantitas additionis et diminutionis erit secundum elongationem planete ab orientate quoniam sunt .4. quantitates proportionales. Prima est horarum elongationis planete ab oriente. Secunda .12. horarum. Tertia quantitas additionis vel diminutionis. Quarta est partes horarum planete. Et quando multiplicabimus horas elongationis planete ab oriente in partes horarum planete et diviserimus super .12. exibit quantitas additionis vel diminutionis, ab eo quod pretermisimus et addemus vel minuemus hoc de quantitate que nobis exivit de aequatione divisionis ipsius quod est quantitas eius quod invenit quousque perveniat hylech ad gradum orientis.

Propter hoc secundum hylech quod est primarie cavendum ab aptatione ordinationis signorum ideo quod interficie est locus planetarum infortunarum et hic sunt loca saturni et martis vel quando obviaverint hylech per corpus eorum vel quando proiecerint radios eorum de equationibus horum duorum locorum scilicet de loco quadrati et loco et loco oppositionis. Et quoniam potest hic esse de sextilibus obedientibus non aspiciat et sit equales in virtute et loco quadrati ipsimet loci hylech qui est ab aptatione ordinationis signorum similiter interficiat. Et quoniam hoc facit .6. si fuerit infortuna in signis brevium ascensionum.

Hunc vult dicere quod atazir directum super accipi debet ab hylech usque ad locum infortune vel radiorum eius secundum ordinationem signorum et demonstravit nobis sextilem locorum interficientium et abscidentium hylech cum atazir suum est directum. Et dicit quod sunt loca planetarum infortunarum et loca in quibus cadunt eorum quadrati et oppositiones. Et quod dicit quoniam erunt similiter de sextilibus obedientibus non aspiciatur et sunt equales in virtute vult dicere quod quando hylech fuerit in signis paucarum ascensionum talis sextilis qualis iste abscidit hylech.

quia locus sextilis infortune est interfector et princeps super hylech et hylech est obediens loco sextili infortune. Et quando similiter accidit quod hylech sit elongatum a capite arietis vel cancri, talis qualis iste sextilis abscidit hylech quando est in loco cum initium vel eius equalis est cum initium seu in loco hylech. Et quod dicit ipse locus quadratus hylech qui est in parte ordinationis signorum similiter interficie vult dicere quod quadratus similiter hylech abscidit hylech quando figura quadrati est inimicitia et nocumenti et facit quod locus propriis manibus seipsum interficit et addidit hic partem ordinationis signorum eo quod hic hylech semper est rectum. Et id quod dicit et quando facit hoc sextilis si fuerit infortuna in signis paucarum ascensionum id est quod locus sextilis infortunarum vel hylech quando sit in signis longarum ascensionum est sicut quadratus et similiter habebit iudicium.

Similiter trinus quando fuerit in signis paucarum ascensionum iudicabitur per quadratum. Et hanc rationem docet nos quod ptolomeus facit semper radios planetarum gradus inequales. Quia si faceret eos per ascensiones commixtas sicut multi hominum credidissent non potuit tamen absolute dicere verum istud quod dicit sextilis in signis longarum ascensionum et trinus in signis paucarum per quadratum iudicetur.

Propter. Et quando luna fuerit interficiens sic locus solis similiter quia quando sol obviaverit locus istius medietatis hylech habebit posse interficiendi et salvandi quando est sol qui navigat ad locum hylech.

Hunc locus solis abscidit secundum lunam quando loca eorum dissona fuerint ut sit luna in loco humido et sit sol in sicco, vel quando sit luna in termino infortune et sol in termino fortune. aut quando in terminis infortunarum

sunt ibi id est in gradibus fortunarum vel in signis concordibus non abscidet sol secundum lunam. Et dicit ut intelligatur hec regula in hylegiis unde scilicet cum alio quod stelle contrarie semper abscidunt super hylech. Et si stella esset contraria per essentiam sicut saturnus est contrarius iovi et potest esse contraria per accidens sicut quando locus unius est contrarius loco alterius.

Propter. Et non dicit nobis intelligere quod hec loca abscidunt semper omnibus modis. Sed hec faciunt quando sunt in fortunata solummodo.

Hunc vult dicere quod omnes res que abscidunt non abscidunt secundum hylech nisi quando fuerint scilicet quod sit infortune cum hylech vel cum aspiciat vel quod sic in terminis infortunarum vel quod sit in locis in quibus debilitetur virtus hylech et ibi talia.

Propter. Quia res ista distribuet quando fuerint termini alicui fortune vel quod aliqua fortuna proiciat radios suos secundum eos de trino vel quadrato vel oppositione ad ipsum gradum interfectoris vel ad illum qui sequitur eum, dummodo non transeat ipsum in radiis iovis plus .12. gradibus et non transeat ipsum veneris plus .8. gradibus.

Hunc. Quoniam fecimus atazir hylech usque ad locum interfectoris dicit ut aspiciamus si fuerint termini alicui fortune et aspiciat cum aliqua fortuna que applicet ad gradum interficientem vel ad aliquem alium gradum eorum qui sunt ante eum et quod sit gradus iste qui fuerint antiqui gradus interfectoris si fuerit gradus iovis, quod sit ad .12. gradus vel minus et si sic fuerit sciemus quod abscisio non erit illo tempore sed prolongabitur donec aspiciat res alia secundum hylech. Et radii fortunarum quos narravit ptolomeus in hoc loco sunt .3. solummodo quia sunt quadratus trinus et oppositio quoniam quilibet eorum propter magnam virtutem quam habet potest defendere mortem. Sed quia sextilis est unus debilioris quam aliquis aliorum

unum non habet posse removendi mortem. Et propter hanc rationem ptolomeus eum noluit computare. Similiter intelligimus per ubi eius precedentia quod sextilis non habet posse quadrati nisi quando fuerit in signis longarum ascensionum et tunc iudicabitur sicut quadratus vel quando sit in signis obedientibus vel equalibus in virtute. Similiter quando accidit in omnibus aliis aspectibus quos narravimus in principio tantum, quod cuilibet eorum duplicetur numerus eius tali modo quod non valeat tamen quadratus vel trinus aut oppositio habebit posse removendi mortem et illud id faciet stella fixa que fuerit complexionis fortunate si latitudo eius hec habuerit zodiaci signorum. Et hanc docet ptolomeus plus dicendum quod hanc reputat quod numerus corporis iovis est .12. gradus et numerus corporis veneris .8. et sic intelligere convenit.

Propter. Similiter quando hylech obviaverit planete ita quod iungant corpora et non fuerit latitudo ab utrisque una eadem.

Hunc vult dicere quod gradus interficiens sic fuerit quod non interficiat nisi quando ibi est planeta infortuna et non proiciat radios eius et fuerit latitudo eius elongata a latitudine hylech cum tunc ad eam si ita fuerit gradus in quo moratur infortuna non interficiet in statu tali quia interficere non potest nisi quando hylech fuerit in uno circulo de circulis maioribus. Et si tu quoque de hoc interrogaveris intelligas scias quod in aliquibus locis quando fuerit hylech et tonalis azeducoi et infortuna meridionalis et latitudines ambarum equales una cum infortuna abscidit super hylech in statu tali qualis est iste quando accidit quod ambo sint secundum unum circulum.

Propter. Et si planete mortem removentes et adiuvantes vel interficientes fuerint duo planete vel plures in utroque duarum rerum dicit ut aspiciamus quod harum duarum maneriarum vincat secundum multitudinem rerum adiuvantium et posse suum ac secundum multitudinem

T gradus interficientes sunt radii quadrati et oppositionis vel quintio infortunarum vel radii sextiles in signis obedientibus.

Nota quod ptolomeus non procedit in directione per ascensiones commixtas in isto loco

Nota quod fortuna iovis prohibet gradum interfectoris aspiciens usque ad .12. gradus si fuerit post vel ante per .8.

Nota quod sextilis radius non potest prohibere nisi sit in signis obedientibus vel longarum ascensionum.

fui qn una manies e plus alta ine
bnte qntitate. Et ea que e sz posse q
do fuint plt adiuuates ul' infirmate
tes i locis ptanctibz adeos/ 1 alta n fuit
italj loco, ppe si fuint plte uni mane
rei orientales 1 plte altius manieri
accintales. H vult dec quod qn du
bitabimus de locis quibz inueniemus
pltas infortores 1 pltas remouentes
morte/ tuc aspiciemus statu cuilibet
duaz manierz ppo q bnt. 1 p illuz
que inueniim' alti uicere de iuuite
iudicabimus 1 sciemus quis eoz
uicat/ aspiciendo icai cuilz hoz pouas
manies/ vna e uiis rez affirmatiuz
qualz duaz manierz. qz ille q plurs
auxiliatores bnt ire bnte qntitatez
uicet/ alta e posse cuilz duaz manie
riez. qz manies q fuit ipa ul' res ad
iuuates ca i locis ptanctibz uicat altaz/
que no e sic i locis ptanctibz adeas. Si
milr aspiciemus i oibz alijs coz sta
tibz/ qua manie stant i opone muiol/
1 iuuat. v. g. plte orientales st in adois
posse q occintales 1 bn silia. P itaq
no ot nos gnalr iudicare per pltas
sub radijs existetes/ nec in infirmitate
nec i liberando/ n fuit luna yleg/ erit te
locus sol' inet infirmitatez 1 iudicabim'
p pltam i fortuna existete cu eo/ si dap
nauit ipm 1 n fuit plta fortuna/ qui
ipm adiuuet 1 curadat. H no ot nos
iudicare p pltam aliq sub sol' radi
is existete nec infirmitendo nec liberando
aliquo mo. n si sit luna yleg/ 1 sol' loc
infirmitat. qz qn fuint isto mo e aliq

i fortuna fuit sb radijs sol/ q n i spu
at aliq fortuna/ plta ipe erit infirmitor.
qm dapnat locus i quo sol morat.
1 pp hoc hebit iste locus mai posse i
firmadi. P Et numin annoz qui erit 1
cidbit p elloggatores que erit int loc
yleg 1 loc infirmitoris no ot solu modo
nos accipe/ nec quocq accidit/ sic mlti
homiz acceperut qui credixerut qd sep
ee dz p tpra ascensionu gduu ellon
gatois ipius/ nec opam pb aliquo
tpre n ascis inet fuit locus yleg/ uel
aliqs locus exbijs q uadit ad ascis.
H Postq psec nob onde loca yleg et
ipmmet yleg/ 1 res que infirmitauit/ 1 il
las que morte remouet/ incipit hic
ondere nob quo sciemus qntitatem
anoz uite/ 1 st sp sz niz ellogatois q
e int loci yleg 1 loci infirmitatis/ 1 qn
b face noluit/ icepit pmitus destrue
dca dicta ueritati i hoc fo donec i hac
re pnari 1 directa ueritate sequatur.
Qm mlti homiz credixerut q b sacent
semp anno qui e int yleg 1 infirmitore/
p gdus ascensionu ciuitat nati. Et
pto dic q b no e uicis/ nisi ipemet
gdus asci. fuit yleg/ ul' gdus alicui
loci exbijs qui uadit ad ascis/ 1 ista
st ylegia que st in . a. 1 . x. domo. qz ab
istis locis sciemus hoc ab ascensioibz
p oppoita sua donec ponat yleg i loci
dente sic an scimi. Tri qn yleg fuit i
gdu medij celi/ sciemi b p gd' ascesio
nu circli directi. Et qn silr fuit i gdu
io. ul' . ij. ul' in gdibz ascdis q st post
gdu ipm qui ascendit. sciem' hoc p

hic clare docet directiones ascenditis ul' 7° fieri p circulu obliquu/ 1 medij celi p circulu directu i 1 i° domus ul' similu p directione oppositi.

Nō. quō sciatur quantitas annorum ... ab alijs auctoribus

ascensiones oppoitas de hijs occi dente
1 1 de hijs ascendetis 1 hb st ideo 1 inse q
sequiit re nale. sic hoc ondit ideo
sequetia. P Et ot oibz mois uolenti
inte appone in hac re sz nam q' inte
tem apponat i una re 1 no q aspiciat ad
qt tpra de tpribz equinocij applicab
locus plte ul' figa antior i matutina
te. qz tpra equinocij ibuit toti orizonti
1 totam linea meridiei punii equale.
1 hec sut due res quibz pot ho inci
re ellogatioes signoz silantiu/ 1 acce
put quelz tps exceptribz equinocij in
uice unius ani solaris. H Qd dic
oibz mois ot uolenti in hac re inte
appone sz nam q aspiciat i hac re.
vult dic q sep dz face una mete re
ipam que no pmutat. Et totu ali
ud qd dic/ e q una res q no pmut
tat in hac re e accipe int yleg 1 int
fectore si fuit atazir rectu/ accipie per
ascensioes circli i quo acceptu fuit
yleg. Et si atazir fuit conuisuz/ accipie
illud p ascensioes oppoiti loci adque
applicare debibit yleg. qz b accidat
cum ab ascendo circli i quo acceptuz
e yleg. Et b totu decebit de an. Et si
aliquid itelligis i astrologia leuiter
potis itelli dem istud sine glo. Et q
dic accipiet quelz tpre atpribz eq
nocij iuice ani solaris/ uult dic qd
qn hoc fecimus/ accipiemus p qlz
gdu qui nobis euenerit de atazir
uniu anu solare. P Et ot qn locus
yleg fuit antior orizonti orietis/
q accipiant tpra ascensionu gduu

Nō dir̄ta

ab eade hora usz ad hora infirmitoris.
qz infirmitor applicabit ad loci yleg.
i. ad orizonti orietale pt hic tpus
equinocij qntitate circli i loco yloco yleg
qui e orietal' circlus orizotis erit inte
fector. Cuqz fuit yleg i linea medij ce
li 1 ascensioes circli directa sz qs erit
tps tnsitus illius ptis circli signoz
i cedo meridiei accipiant eqz. H vult
dec q qn fuit i ipomet gdu loci ac
cipiem' qd int ipm 1 loci infirmitoris
p ascensiones ciuitatis 1 tm qntum
fuit ibi ab equinoctio quousz ad locuz
i quo fuit yleg applicet infirmitor. Et si
hec yleg fuit in linea meridiei ot ut
accipiant ascensioes spe directe qz sz
eam erit tps inquo tnsibit ps ipa
zodiaci i linea medij celi accipiem'
ascensiones que st int ipm 1 loci in
fectoris p ascensioes circli directi. 1
qntum fuit tm ibit ab equinocio quo
usz ad loci i quo erit yleg applicet
infirmitor. P Et si yleg fuit i orizonte
occintis accipiemus num tpz i qbz
abussat quelz ellogationu ipaz
1 q accidit. Et b e tal' qual' nus gra
duu ascensionu ptiu zodiaci q fuit
eis oppoite. H vult dec q qn fuit
yleg in ipo gdu occintis / accipiem'
id qd e int ascensioes ascendetis de ciui
tate 1 int oppoiti loci in quo e inte
fectore 1 qntu fuit tm ibit de equinoctio/
quousz ad loci yleg applicet infirmitor.
P Et qn yleg q e ppoitaz no fuerit
in aliquo hoz triuz tminoz/ sz sit in
locis qui st int eos/ no erit tpra 3

Horizontis & in aliquibus temporibus sicut situs.

ascensionum precisē ul' tp̄a descensionū
aut tp̄a dū situs p medium celi ea q̄
applicant .1. loca sequētia locis .in tio
nib; & applicabunt i ipis .ad loca diuisa.
q; locus .ad quē applicat sequens dz̄ silis
loco inquo erat anterior. & q' tal' est
qual' ipe qñ situs eius suo silis fuit.
& ps eius tal' q̄lis ps sua i ꝑpetuitate ori
zontis & i ꝑpa inter .ascen. & gradus me
dij celi. & ipe inter gradus cadentis. Et id
qd dic. Et loca que sūt inter eos .iuxt
dicē ylegia q̄ fiunt i alijs q' uniformiter.
Quia dz̄ q' qui ibi fuit silr i illis ap
plicando interfectore .ad loca ylegi. sz qd
narrauit de equinoctio q' fiat silr sic in
alijs. Et pt h̄ sciri ꝑponē loca ylegi ad
lineā orizontis .1. ad lineā meridiei.
& ꝑpt h̄ oz ut sit .iuxta ibi ei .ascensionib;
commixtis de .ascensionib; illic in q̄ fuit
natus & de .ascensionib; celi directi .ita
ut ꝑpt h̄ fiat id qd narrauit .ab equinoctio q̄ in
tpe i quo applicat interfector .ad celum in q̄
stabat ylegi. P Et accidit q' sit cor .a hor
ꝑpo una inter qñ fuit ꝑpe loca q̄ st i me
dio celo de celis qui transeunt p ꝑfectionem
conale linee meridiei & orizontis & fuit
ille q; quel; facit unā horā tp̄alē. H Et
ptes horar st celi qui st elongati unius
ab alio tm̄ q̄ntū una hora de horis
tp̄alib; & nos absconditē sr unā i t'secati
dēm cor. Silr linea meridiei & medietati
arcuū hor arcuor appet sr terram. et alia
medietas ē absconsa sb terram excepto i
solo circulo orizontis .q; iste sepe ē positus
inter medietatē q̄ appet de firmamento &
aliam medietatē que nō appet sb tm

Et ꝑpter q' ita ē oz nos ꝑpetrē sroto ylegi
medietatē circuli i quo moratē sr tm
& q' accipiamus .iuxta sz ascensiones
medietatis h' circuli & q̄ntum fuit tm
erit id q' ibit de equinoctio quousq; ap
plicet interfector .ad locum i quo erat ylegi.
P Et qñ hui' medietatis inter celiq;
inter secantem conale q' diximus fuit ei
situs i aliquib; tp̄ib; sic situs linee
meridiei & fiet tp̄a in quib; ibunt ptes
zodiaci p istā duo loca, tp̄a equalia.
& fiet tp̄a in quib; ibunt ptes zodiaci
iste medius circulus qñ fuit in alijs
locis que sūt sup elongationes diuisas
tp̄a diuisa. H vult dīc q' qñ ymaginabimur
medium celum in quo moratē ylegi
aut interfector, qui mō ꝑtotū equotur;
quib; accidet ei celo orizontis & quib; acci
det ei celo meridiei. Et manifē ē q' ascensi
ones h' celi medij qñ inter ꝑpelongatio
nes diuisas que nō st in linea orizon
tis nec i linea meridiei silr st diuise.
Et ꝑpt mois oib; dz̄ q' qñ fuit ylegi in
alijs locis exceptō i ipis trib; timis o
mittatur sit de ascensionib; celi directi &
de ascensionib; circuli i quo fuit nat. Et
qui ego diximus i arte astrologie dñi
ē sz motum spere. P Et nūc pq' h' opa
bimur erit h' q' dic nolo .s. qñ anterior
hor duor locor fuit i ascendente i celo ucl
meridiei aut cadente aut i aliquo alio lo
co sequenti accipietur suū .iuxta usq;
ad locum anteriorē sz tp̄a que transeunt
p illum inter locum anteriorē. H locus anterior
ē locus ylegi & locus sequens ē locus in
terfectoris & applicabit h' locus sequens ad

locū anteriorē sz .ascensiones loci anterioris.
Et h' .1. determinatum ē si tu bñ intellexeris
sr q̄ntum tibi ꝑdiximus. P Ita q' qñ
ꝑpmittis facimus gradū zodiaci qui ē i
medio celi & facimus silr gradū antio
rem & gradū sequentē in quirem' ꝑpmittis
gradum loci anterioris & aspiciemus q̄t
horis tp̄alib; elongatus erit a linea
meridiei, numero ascensionis que erit sb
gradib; qui sūt inter istū gradū medij ce
li qui ē sup terram ul' ei qui sb tra in spe
rica. Et ꝑpter diuisionē eius ꝑ numerū tpor
horarū q̄ st gradus anterioris. Si tū fuerit
sup terram, erit ꝑ tp̄a horarū diei. et si
fuit sb tra, ē ꝑ tp̄a horarū noctis. & q̄t
inde exiuit tot erūt hore elongationis
eius a linea meridiei. H ꝑpter docet in q̄
in oib; [illegible] iuxta unā ul' inceptionē
q̄ ē ut ꝑpmittis facimus q̄t sūt hore
elongationis medij celi i quo moratur
ylegi a linea meridiei & totum numerū suum
i h' aptum ē & nō indiget glosa. P Et i
q̄ntum gradus zodiaci qui st elongatus
a linea meridiei una inter ipam q̄ntitatē de
ul' ab eo num horarū tp̄alium st posita sup
inter circulo de celis anterioris dz̄ ut sciaꝰ
quod tp̄a ꝑt tp̄a equotū, erit elonga
tio gradus sequentis a linea meridiei de
horis tp̄alib; tot ꝑ numerū quot hore
elongationis gradus anterioris a linea mi
diei. H vult dīc q' postq' ē ita oib;
gradual' gradib; zodiaci una cadētes & ē
q' qñ quilz mouebit a linea meridiei
i tot horis quot ille applicabit .sz ad
celum i quo stabat ꝑpmittis gradus & erūt
hore ille hore inter elongationis cuiuslz

cor a linea meridiei qñ fuit i medio
ꝑpmus celi. Et ꝑpter q' ita ē scire nos dz̄
q' qñ facimus horas elongationis gradus
anterioris a linea meridiei sciamus & q̄ntum
narrauit equotum quousq; sint hore elon
gationis gradus sequentis a linea meridiei
tot quot st hore elongationis gradus an
terioris & q̄ntum fuit tm erit q̄ntitas .iux
ta & h' ē modo regule .iuxta. Et ꝑpt lo
uult mō nob dicē quo numerabimus
eum. P Et qñ h' sciemus aspiciemus
quot tp̄a de tp̄ib; equotum fuit el
longatio gradus sequentis a gradu medij
celi sic ubi fuit sit gradus sequentis tal'
qual' ꝑpmus & faciemus h' ꝑ ascensiones
circuli directi & ꝑpter modū aspiciemus
q̄nta ē elongatio sua. Silr qñ fiet
nus horarū suarū tp̄alium cadētes .s. q̄ st
inter ipm & celum meridiei tot quot st
hore gradus anterioris & sciemus hec
multiplicando numerū istarū horarū ꝑ numerū
tpor gradus sequentis. tū si hore q̄ nob
exiuit accepte ꝑponē medij celi
sr terram, erit tp̄a horarū suarū diur
narū. Et si fuit illud i ꝑpone medij ce
li sub tra multiplicabimus ipm i tp̄ib;
horarū suarū nocturnarū & ꝑpter sr fluui
accipiemus q' hebit una elongatio sr
alteram & tm q̄ntum istud, erit numerus mo
rum que petimus. H Iam dic q' locus
anterior ē locus ylegi & gradus sequens ē
locus interfectoris i .iuxta recto & diuisa.
Et ꝑpter q' ita ē & faciūmi horas elongati
onis gradus anterioris celi directi & po
nemus ei aptē. ꝑpter modū multiplicabi
mus numerū horarū elongationis gradus

Marginal notes:

[illegible] one linee midiei i ipsis ab[illegible]. Tres [illegible] quos dic sit gd'

ascensionib' commixtis

Rano jp quā oportet opari p ascensiones co mixtas.

antioris a medio celi in partibus horarum
gradus sequentis. Sed si hore elongationis
accepte fuerint per oppositionem medii celi secun-
dum terram multiplicabimus eas in partibus hora-
rum diurnarum. Et si fuerint in opposito angu-
li, multiplicabimus eas in partibus horarum
nocturnarum, et quod exierit de ista multipli-
catione tantum erit quod ibi equinoctii donec
moveatur gradus sequens a medio celi.

quantum se movet gradus anterior a medio celi

Et postea accipiemus id quod exierit
de multiplicatione, et minuemus quod possumus
a parte una ab altero minuemus, si fuerint
ambo gradus in una parte medii celi. Si
tamen fuerint in duabus partibus divisis, addemus
unum super alterum, et quod inde exierit erit quod petimus.

P Et ut quicquid diximus melius et
clarius ostendatur, ponamus unum exemplum. Verbi gratia
sit locus antior primus gradus arietis
et sequens locus sit primus gradus geminorum,
et clima in quo sumus sit maior
dies 14 horarum, et secundum hoc erunt tempora horarum
capitis geminorum 16 tempora, quod primitus
ascendat caput arietis, ita quod sit caput
capricorni in medio celi, et erit elongatio ca-
pitis geminorum secundum terram 148 tempora de temporibus
equinoctii. Et quia caput arietis elongatum est
a medio celi, quod est linea meridiei, 6 horas
temporales, et quando multiplicabimus has horas
in 16 tempora, tot quot sunt hore capitis
geminorum, quia elongatio tempore est in oppositione me-
dii celi super terram, propterea erunt tempora elongatio-
nis 102 tempora. Et mutabitur locus sequens
ad locum antiorem per tempora residui rema-
nentis vel superflui quod est 96 temporum.
Et similiter tempora ascensionum arietis et tauri
sunt tot quot ista tempora vel quasi, et quod sit ibi

gradus significatoris

gradus ad quem dirigitur

in climate de alexandrios

ipse vocat gradus equinoctiales

positus locus ulterioris in gradu ascendentis. H Quando
ulterior fuerit in principio arietis, et ipsum sit gradus
ascendentis, et interior sit in principio geminorum, et sit in
climate alexandrie cuius hore sunt, sic maior
est elongationis ascendentis a 10 domo super
6 hore. Et maius est quod inter principium capricorni
quod est gradus medii celi, et principium geminorum quod est
interior, sunt 148 gradus ascensionum celi directi.
Similiter partes horarum diurnarum a principio gemino-
rum sunt 14. Et quando multiplicabimus 6 que
sunt hore gradus antioris in 14 exibunt
nobis 102, et quia gradus antior et gradus se-
quens sunt in una parte, minuemus ipsos 102
gradus de ipsis 148, remanebunt 46,
et tanta est quantitas atazir. Et si accepis-
semus id quod erat inter principium arietis quod
est ascendens et principium geminorum, invenissemus 46 per
ascensiones ville. P Ponamus quod medium
celi sit principium arietis, ita quod elongatio principii
geminorum a medio celi super terram, sic per nar-
rationem 49 tempora de temporibus equinoctii. Et
quia constat quod ab hoc loco sequenti aspiciamus
quando principium geminorum in medio celi erit, habebimus
de residuo quod habebit elongatio 49 tem-
pora, quia tot tempora ibunt aries et taurus
a linea meridiei, et accipimus in medium
celi, quia locus ulterior erit tunc celi medio. hic

H Quando ulterior fuerit principium arietis et gradus
medii celi, et interior in principio geminorum,
ulterior non habebit horas elongationis, et re-
mansit quod sit inter ipsum et locum interioris
celi directi tantum quantum habet atazir. P Pona-
mus quod sit ascendens principium arietis, hoc modo cor
ita quod medium celi sit principium cancri, et quod
sit elongatio principii geminorum super terram a medio
celi ad partem antiorem signorum 32 de temporibus

propter hoc dirigitur medium celi per ascensiones circuli directi.

equinoctii similiter, quia elongatio principii arietis
a linea meridiei versus occidentem est 6 ho-
ras temporales quas cum multiplicabimus in 14
fiunt 102 tempora, et tantum est elongatio principii
geminorum a linea meridiei, quando accidit. Et
iam erat elongatio eius quando erat in loco
posito versus hanc metam ipsam partem 32 tempora.
Et modo remanent quod appropinquant ad locum
occidentis linea meridiei, et hec duo
tempora. Et tot tempora sunt descensiones arietis
et tauri, et eorum ascensiones signorum op-
positorum que sunt libra et scorpio. H Quando
ulterior et interior fuerint in his duobus lo-
cis, mediet ipsis erit inter ulteriorem in gradu
occidentis, erit eius elongatio a gradu me-
dii celi 6 horas, et erit inter gradum interio-
ris et medium celi 32 gradus. Et quando multipli-
cabimus 6 in 14 fiet 102 gradus. Et quando
minuemus de ipsis 32 remanebunt 70
gradus, et tantum erit quantitas atazir. Et si ac-
ciperemus ascensiones ascendentis ad ascendens oppo-
siti principii geminorum, fuisset tantum quantum istud.

P Et ponamus quod non sit principium arietis in
aliquo angulorum. Verbi gratia quod sit ei elonga-
tio ad partem antiorem a linea medii celi
3 horarum temporalium, ita quod sit medietas
celi 49 gradus, ac quam erit elongatio quando
fuerit in suo loco posito a medio celi super
terram ad partem ordinationis signorum 13
tempora de temporibus equinoctii. Et si multipli-
cabimus 14 tempora in 3 temporibus, erit elon-
gatio geminorum quando fuerit in suo loco secundo
a linea medii celi ad partem antiorem sig-
norum 41 tempora, ab omnibus tempora erunt 68. H Quando
elongatio ulterioris crescentis a principio arietis
a medio celi fuerit tribus horis, et fuerit

tanti

inter gradum interioris et medii celi 13 gradus,
multiplicabimus 3 in partes horarum tem-
porum graduum interioris, et addemus super eos ipsos 13,
quia sunt in duabus maneriebus divisis, et erit
atazir 68 gradus. P Et iam movetur erat
locus ulterior, quando locus eius erat in ascendente 96
tempora, et quando erat locus eius in occidente 70 tempora.
Et invenimus quod nullus tempus est divisus ab hor-
is quando fuerit quando locus erat inter medium celi
et occidens cum hoc maior ab eo quod erat quando
fuit locus alio modo quod diximus, quia fuerunt
68 tempora, nec est divisum secundum 3 horas, quod sunt
de residuo. Quando quod magis est quod inter tempora
quando fuerint anguli sunt 12 tempora, et re-
siduum ubi erat elongatio erit 3 hora-
rum 5 tempora. Et propter hoc est tradimus hanc
regulam ut teneamus quod ita est in omnibus
modis. H Postea docet nos ibi ubi de
duabus viis quod quando fecimus atazir per
unam earum ponet nos in tribus divisis secundum
situm celi in quo movetur gradus ulterior. Et
postquam ita est malo modo erunt illi qui sp
acceperunt numerum atazir per ascensiones
civitatum vel per ascensiones celi directi
aut per gradus equales. Aliqui quidem res
est quia propter residuum est una eorum. Et postquam
ita est iam tradidit nobis regulam nostram
sicut antiqui probaverunt per omnes tempus sit certior
quo residuum sequitur unum modum proportio-
nis. Et iam similiter facere possumus atazir per hanc
proportionem que est proportio residui. P Et
ideo bene potuimus operari per hanc aliam viam
que est levior et magis declarata, que est quod quando
gradus antior fuerit in ascendente dirige-
mus eum per ascensiones que sunt a gradu illo
usque ad gradum sequentem. Et si fuerit in medio

1a

celi, faciemus illas ascensiones in ipsa directione. Et si fuerit accidens faciemus directiones ipsius gradus. H. Postquam nobis patefecit quomodo inveniemus, iterum per illam maneriem generaliter ostendit nobis modum habendi particularem regulam. Et quod dicit hic locus satis manifestus est pro eo quod ponit.

P. Et quando fuerint inter loca .x. gradus, ponamus quod sit super elongationem arietis que posita fuit, accipiemus primitus tempora que sunt residuum eadem cum duorum angulorum qui sunt duobus lateribus arietis scilicet altum, et in quo est aries inter angulum medii celi et angulum occidentis. quia primum arietis positum fuit prius in medium celi secundum tiam. Et propter hoc accipiemus tempora que ceciderint geminis, si aries esset in medio celi que sunt .48. tempora. Et postea accipiemus tempora que sibi tria verunt si esset aries in occidente et sunt .10. tempora. Et postquam hoc scivimus, accipiemus residuum quod est inter ea, et aspiciemus quot hore temporales erunt posite in elongatione spatii antiquioris cum duorum angulorum qui sunt duorum laterum suorum, et in quanta parte cadit de .6. horis temporalibus, que sunt unius quarte, et tantum accipiemus quantitate illa partis residui quod tenuimus in eo quod cadit. Et addemus vel minuemus illud ab eo quod cadit angulo a quo acceperimus operationem.

H. Vult dicere quod quando hyleg fuerit in aliis gradibus quam in gradibus angulorum, accipiemus horas elongationis ipsius ab uno angulorum et aspiciemus in quanta parte cadit de .6. horis, que sunt inter unum angulum et alterum; et quod inde cadit cum scivimus, aptabimus. Et postea accipiemus que sunt hyleg et interfectoris partium directionis cum civitatis, et unum ab altero minuemus, et accipiemus de residuo quod est inter eos tantum quod proportio residui sit sicut proportio horarum elongationis hyleg ad .6. horas, et erit ei secundum quantitates proportionaliter. Primo est scire que est proportio residui et illa est quam petimus. Secunda est residuum quod est inter .2. ascensiones et est sicut .3. est hore elongationis, .8. est hore. Et quando multiplicabimus residuum per horas elongationis et dividemus super ipsis .6., exibit illud quod non erat satum. Postea addemus illud super primum diminutum vel minuemus illud a residuo, et quod inde cadit tantum erit quantitas, scilicet quod petimus.

P. Verbi gratia, quia residuum erat inter has .6. horas posita .12. horarum, et posuimus quod elongatio loci antiquioris cum .2. angulorum erat hore .3. temporales et erat hec .3. hore medietas .6. horarum, accepimus medietatem .12. et addemus super .48. vel minuemus de .10. et inveniemus residuum .58. tempora. Et si elongatio huius loci fuerit ab illo angulo vel quovis duorum duarum horarum temporalium. Et hoc est .3. .6. horarum, accipiemus similiter .3. .12. temporum residui que sunt .4. Et si due hore elongationis fuerint elongate a medio celi, addemus ipsa .4. de .10. temporibus, et hoc modo convenit ut sciamus quantitatem temporum que diximus sicut expedit.

H. Hec verba iam patefacta sunt in glosis precedentibus. Et nos dicemus summam huius regule tali modo quod ea intelligat sciens aliquid de arismetica. Dicimus ei quod si hyleg fuerit in gradu ascendentis, accipiemus quod est inter eum et interfectorem per ascensiones civitatis. Et si fuerit in gradu .10. accipiemus quod est inter eum et interfectorem per ascensiones circuli directi. Et si fuerit in .1. accipiemus quod est inter ascendens et oppositum gradus in quo est interfector per ascensiones civitatis. Et si hyleg fuerit in alio loco extra angulos, accipiemus horas elongationis hyleg ab angulo et accipiemus quod est inter hyleg et interfectorem per ascensiones circuli directi et civitatis, et accipiemus residuum quod est inter eos, et quod inde exierit multiplicabimus in horis elongationis hyleg et quod inde exierit addemus super ascensiones diminutas aut minuemus de ascensionibus residuis, et quod exierit erit iterum quod petimus.

Nota hanc glosam que breviter colligit modum dirigendi. Sed exigit in fine aliam glosam.

P. Nunc restat distinguere unamquamque maneriem rerum obviantium hyleg, et earum ipsius per que prediximus de illis que sunt corporis huiusmodi que earum est interfectorum, et que earum est illa que gerit declinationem, et que res alie obviantes eis.

H. Res obviantes hyleg sunt planete et corpora radiorum qui cadunt inter hyleg et interfectorem vel partes planetarum. Et ideo quod dicit et earum eius planete vel radii vel partes earum cadentes inter hyleg et occidens. quia ille qui aspicit in tali nativitate, oportet ut cognoscat et sciat que res est interfectorum, vel que res facit pestilentiam magnam vel que res dabit fortunam et similia.

P. Hec cognitio erit in sciendo obviationem malam et nobilem vel bonam aut auxiliatricem que sunt in manerie suppositarum per introitum annorum venientium postea, que significat ille locus quem obviaverit hyleg. quia quando loca obviationis fuerint mala et infortunata, et loca planetarum et introitum annorum venientium postea fuerint nocentia locis principalibus, oportet ut perpendamus ut sciamus quia id quod tunc accidet erit mors.

H. Quando loca hyleg pervenerit ad loca infortunata et acciderit quod .8. loca hyleg sit infortunata quando anni nativitatis vel maior pars eorum vel prius hominis illius et sit hic introitus anni in quo applicant divisionem hyleg ad locum infortunarum, oportet ut intelligamus quod homo ille morietur ipso anno. Et si accidit cum hoc quod locus divisionis hylegiorum illius hominis sit omnino infortunata, oportet nos scire pro certo quod homo ille non evadet a morte modo aliquo illo anno.

P. Et si hee res fuerint una bona, oportet nos intelligere quod id quod erit accidet clima temperatum, et hoc sunt magne et periculose pestilentie.

H. Una harum rerum est locus divisionis hyleg et altera est status locorum alterius huius in introitu anni in quo erit divisio illa. Magne enim pestilentie sunt sicut cecitas, paralisis, epilensia, abscisio membri, mersio et similia.

P. Et si hee res ambe fuerint bone, oportet nos scire quod accidet debilitas et impedimentum infortunium et calumnia vel casura, et hominem recedere de loco suo.

H. Quando hyleg in aliquo anno pervenerit ad gradum qui fuerit infortunatus in radice parumque infortunatus ad inventionem fortune aliquе quando revolutionem possit ab sensionem illius anni accidit similiter illo anno quod loca hyleg fuerint complementis salute ab infortuniis, erit accidens fortuna pro illa infortunia de radice aliquam infirmitatis vel debilitatis aut necessitatis aut exibit de loco suo et ibit ad alium.

P. Et possumus scire per has manieres accidentes ad quas harum rerum pervenit concordia locorum rei obviantis rebus nativitatis.

H. Vult dicere quod possumus scire maneriem propriam cum hee res per concordantiam loci rei obviantis hyleg et de

Hom p[illegible]

q nacimenti

nā illius ru faciens b᷑ ꝙ ipse in aīa
b̄ oīa demōstrabit in hoc ca°. ¶ Et
si aliquib; in reb; dubitauim᷑ illo
rū accidentib; ꝛ iudicem bn̄ tib; in fine
dī/nō disturbat nos si pensantes
aspiciemus in reb; obuiātib; y/
logꝫ in qualꝫ rex natīt. Et sequim
in reb; que de ipis accidūt ꝛ accide
ri ꝙd accidit ꝛ appruit de accidētib; ꝛ q᷑
bn̄ mente apponamus ioib; ptꝫ
res ē in oplendo ꝙd de ipis accidat eq
le in uirtute pos/ꝛ ꝑquiremus pq᷑
modū crescant uel minuet. ſm hoc.
Hic vult dice ꝙ qn̄ iueniemus ꝙd res
diuise in diuisis ptib; ab ſcādant y
log/aspiciemus ꝙ accordat cū ꝯploēe
illius hoīs/ꝛ alia accīntia q̄ ſciam᷑ de
hēo ipius/ꝛ de reb; illib; ꝛ iudicabi
mus ſm illud ꝙd accordat cū eo. ꝛ̄.
g̃. ponamus ꝙ alicui hoī accidant
abscisiones diuise/ꝛ accidat silr᷑ ꝙ
aliq̄ cā ꝛ ſit in tpē mortalitatis ge
neralis/ōt tūc ut iudicem᷑ p illam
nātā nō p alias/ul᷑ accidet ꝙd erit
ꝯpō illius hoīs talis ꝙ plus durare
nō potit multis ānis/ꝛ ita ōt ū iu
dicemus p abscissionē q̄ accidet il
lo āno. Et si tu scies ꝯpōnes coꝛs a
regulis q̄s narrauit ī caplō coꝛ qui
nō recipiūt abū/ſm caplō. ij. ꝛ. ꝛ.
buī. ʒ. ptis. Et qn̄ intellexis has reg
ꝯs/ꝛ aspicies cū hoc silr ꝙ tam mag᷑
uī bt abscisoꝛ/ꝛ ꝙ tam magne ſūt
uires accīntiū que sibi iniūgūt. qm̄ qn̄
bn̄ mētē appositis augmta ꝛ decēmta/
itelliges quantitatē status qui

ōt. Et mā ē ꝙ ptō docet ī hoc reglās
solūmō ab ſcitēciū ut exēplum
assumami᷑ ab eis de reb; dantib;
fortiūꝫ. Et q̄ suffic̄ hic, tractatus in
prolixitate glose ōt ut in hoc loco
sumamus eum. Et q̄ glosem᷑ id
ꝙd restat de. ʒ. pte libri. ut. ʒ. tract᷑
glose nr̄e. Hic incipit. ʒ. tractatus
glose haly abenrudiam. Dixit haly.
Res quas nob ōminaūt
in hoc tcātu ē iudicare
accīntia q̄ accīnt cuilibet
hoī. Et ꝓpt᷑ hō ꝯpoitus
est de mā que ē corpus/ꝛ de forma
que ē aīa/ōt ut semp sciam᷑ hꝫ oīa
accīntia p statu coꝛs ꝛ aīe ꝓpt᷑ diuisit
ptō hūc in. 8. capla. pmū ē in q̄
posuit reglās p q̄s status coꝛs sciri
pōt. Scōm in quo posuit reglās qb;
sciri possumus pestilencias coꝛ ꝯtige
tes. In 3° posuit reglās quib; sci
re possumus statū aīe. In. 8°. posuit
reglās quib; scire possumus pesti
lentias aīe ꝯtingentes. ꝛ ad iūnct
h. 8. capla ij° pcedentib; ꝛ ita fit h᷑
ps. 3ª. cū istis. 10. caplā. Quoꝛ ij ia
glosauimus. Et nūc glosare uolu
mus ꝙd dixit in his. 8. caplis remā
tibus. C. ij. in forma ꝛ figura nati
et ptō. ꝛ eius ꝯplōne.
Postq̄ loqui pfecimus
de ꝯcemūte ꝓpnitus i
apere uolum᷑ ipt ciam in
reb; iudiciū fortune nati ꝛ eius fac
tum/ſꝫ ꝙd ōt ordinatōi huī lib. Et
qm̄ status coꝛs poꝛes ſūt q̄ status aīe

Status corporis sunt priores quam status anime

pn̄a aīa q̄ corpus ē mag᷑ spissiū ꝛ ds p
maioꝛ in tpō appētes ꝛ deo ꝙ ptinet
ad ꝯpōnē eius sūt nate cū eo. tū maīa
nō apparent res ei pronūciātes a pā cā/n
pt natiuitatē ꝛ gnōnē/ꝛ paulati ꝛ pau
lati. Hiam mētē dixim᷑ ꝙ tōa ptolō
patent nob᷑ demōstrant maximū itlleꝫ
ipius in phia/ꝛ bn̄ demōstrant eī uba/
qn̄ locutus fuit ī qn̄titate uite/q᷑ sapi
entioꝛ erat aliquo alio ī arte astrolo
gicorum. Et si uba eius itellexis ī hoc
loco/scies rē ualde nobilē. Sūt ei stat᷑
coꝛs poꝛes pn̄am q̄ status aīe. eo ꝙd
uirtutes aīe sequūt᷑ coꝛs ꝯplōne/sicut
sapientes antiq demōstrauīt. Et Gal᷑ ꝯpo
suit sr᷑ hac rē unū magnū tcātū sepa
tim. Et h᷑ rō uisibilis ē ꝛ maifā. qm̄ ui
demus ꝙ ille qui bt coꝛ calīm ē audaci
oꝛ ꝛ iraſcibilioꝛ eo qui bt ipm frīm.
Inueniemus ꝛ ꝙ ī cogitāe illius ī quo ui
at huioꝛ mlīc/ꝛ app; timoꝛ ꝛ luctoi/ ꝛ et
oīa alia accīntia de mlīa. Et ꝙd aliud
petis. Arist. patefec̄ ī libro suo de aīa/
ꝙ aīa ē ꝯplemtū coꝛs nāl artifitialis
uisibil᷑ p pō/ꝛ nō ōt ut status coꝛpis
pmitus poitꝫ sit q̄ status aīe. ꝛ uniu
ab alto nō sepet p tpē. Silr᷑ sibi coꝛs
spissioꝛ ē q̄ illa aīe. Sūt ꝛ accīntia coꝛ
ꝯtingētia appentioꝛa ad sensū q̄ ea
que ꝯtingunt aīe. Et mā ē ꝙ accīntia
ꝓpa coꝛs nascūt᷑ cū coꝛe. Et iam ōnsiꝫ
est ꝛ pbatū ī phīa ꝙ pā cā que ē deus
cui nom sit in sēpitna scla exaltatuꝫ
ordinauit aīam pt suas exītas ꝛ fec
eā nobilioꝛem ut sit uicinior uir
tutib; cœlib; sic ē aīa uegetabilis. et

Nota diffinitionē anime

bona que sūt in reb; uenīūt ex parte
dei. Et mala uenīūt ī reb; p suas nā
ꝛ et ꝓpias mās suas. Et ꝓpt᷑ bona
eueniūt aīe ex pte dei/mā ē ꝙ recipit
aīa p deū ꝛ p coꝛ ꝛ p suā m̄et nām/ſt
ſꝫ ꝙ opintur ī ea figure stellaꝛ hora
natiuitatis. Et h᷑ rō que ē ī hīs ptō
ꝛ que doceꝫ magnus itllcs ipī. ¶ Reg
cū que sūt ex coꝛ accīnt pt hoc in tpe
multo ꝙ ptea uenit. Hic ꝙ accidūt
ex coꝛ sunt que nō ptinet ad ꝯpōne
coꝛs/ꝛ nō ōt ut accidat mltu pt nat
in tpe ꝙd ptū nō uīct. ¶ Et ōt ut
gn̄alr᷑ mētē apponamus ī oriionta
orientalī/ꝛ ipīs eratias sequentib;
eī/aut nullus qui dñāt in coꝛꝫ
dispōnib;/ſꝫ ꝙ demōstrauim᷑. Hic vult
dicere ꝙ regla gn̄alis p qua scire pos
sumus statū coꝛs ē ut apponam᷑ mē
tem ad ascēs/ꝛ ad plītas exītes in eo/
ꝛ accipiamus silr᷑ cū eo plītas dispo
nentes ipm sic mōstrauim᷑. ¶ Oꝫ tamē
ut pre ptcīam mētē apponam᷑ ad lu
nā silr᷑. Hic vult dice ꝙ regla ptcīam
in hac rē quā nos oꝫ ad iūgere cum
regla illius ē/ut aspiciamus ad lunā
ī quo loco ē ꝛ quis plīta ē applicat. et
accipiemus cū hoc plītas disponētes
eam. ¶ Quia figura coꝛs ꝛ ei stat᷑
sciri pōt p nām signoꝛ hoꝛ dñoꝛ lo
coꝛ ꝛ a figīs plītaꝛ ea disponentiū
ꝛ ꝯmixtē que fit de qualꝫ hic ma
neneꝛ ꝛ silr᷑ a figīs stellaꝛ fixaꝛ q̄ ē
illis ascendūt. Hic vult dice ꝙ possim᷑
scire figam coꝛs ꝛ eē status eius ꝓpt᷑
pn̄am ascēs/ꝛ p nām loci lune/ꝛ p nām

bona in rebus proueniunt a deo.

sicut diuitie honores amicitie [illegible]
paupertas [illegible] odium [illegible]
sunt accidentia [illegible] processu temporum.

Nota quod gradus ascendens ꝛ luna ꝛ planeta ad
quem applicat luna ꝛ dispositores eius significat
statum corporis ꝛ cum hoc concordat hermes ꝛ aly.

planetarum disponentium ipsam .2. loca et pro
mittitur que fit de rebus istis: et de stell
fixis orientibus cum eis in uno circulo de circulis
quos antea narrauimus in capitulo ante. et quod
dixit. Et ille similiter que ascendunt cum illis.
vult dicere de stellis que sunt in ascendente. igitur in
orizonte. et de illis que sunt cum luna similiter
unum circulum. et de illis que sunt cum quolibet
planeta disponitore. Et possumus hoc scire
accipiendo horas elongationis eius similiter
horarum. id quod inuenimus concordare
cum horis elongationis alterius dicemus
esse cum eo super unum circulum de circulis quos
narrauimus. P Et meus horum qui se
extollunt super unum alterius est plus dis
ponitores. Et per modum adiuuat similiter sta
tus pertinens ad ipsa met loca. H Jam
determinatum est quod .3. sunt res in quibus debemus
in hoc capitulo intendere apponere scilicet casus et lo
cus lune scilicet planete disponitores horum locorum.
Tertium est commixtio que fit de istis et aliis stel
lis. et nunc nobis ostendit fortiorem earum et
cum signo est ascendente significatorem aliorum et
dicit quod horum potior est significatio planetarum disposito
rum. Secundum ipse met locus lune. Tertium est commixtio
que fit de istis et de stellis. Et secundum primum
dicendum est quod supponamus rem generalem predicam
et primum iudicabimus per significatorem ascen
et dispositoris ipsius. quod per locum lune et eius
dispositoris. P Res predicans quod in
dicere possumus simplices iudicium hab
ere est ita quam dicere nolumus. H Post
quod dedit nobis regulas de hoc, incipit nobis
narrare res simplices que in hoc sunt. id est
quod quando eas sciuimus possumus unam cum
altera commiscere et sciemus id quod componet

de ipsis. P Primum quod dicemus de planetis
est quod quando Saturnus fuerit orientalis, erit forma
nati mellei coloris spissi corporis nigrorum
capillorum et crisporum in capite et illi pectoris
spissi. Et oculi mediocris modi erunt. et
erit natus magnitudinis temperate. et uincet
tamen in eius complexione frigiditas et humiditas. Et si
fuerit occidentalis color nati erit niger
et humilis magis prout corporis, et lenium capil
lorum unctorum et totius bone compositionis, et oculorum
nigrorum. et uincet tamen in eius complexione siccitas.
H Si non es memor eius quod dixit ptolomeus
in prologo huius partis scilicet quod oportet ut iungamus
de genere et ciuitate et aliis hominis. Et quod
dixit in prologo huius partis de proprietatibus clima
tis oportet ut de hoc intelligas in hoc loco et in
quolibet. Quia non loquitur nisi de locis tempera
tis et de complexionibus temperatis. Quia de
Galien(us) [margin] monstrauit Galienus quod sunt regiones quibus potest homo
scire omnes alias complexiones. Dixerunt enim
philosophi quod talis mediana est calida in .2.
gradu in complexione rei temperate, quod non in
clinatur ad climate neque frigiditate. Unde similiter hic
intendit est frigida in suo gradu talis complexionis. Similiter
astrologi dicunt talis planeta significat spissitudinem
corporis in complexione spissitudinis corporis temperati
et talis color erit albus in complexione coloris
temperati et generis illius, et res alias determina
tas per hoc ubi oportet de patris in memoria te
nere tua. cum non oportet ut dicas de homine
de Siblia quod erit color mellis bazimo
dices quod erit minoris albedinis alto. Et non
dicas quod per ethiopiano quod erit albus. Sed
dices quod non erit sic niger et alia sic ortu de
rebus istis quod ptolomeus dicit in hoc capitulo et
similibus. Et tu scias per glosam nostram preceptum

Judica prius per ascendens quam per lunam.

Nota quod ptolomeus ponit colores et formas na
torum secundum naturam sui climatis. Unde si
volueris iudicare per tuum clima, opportebit ut
attendas naturam climatis, si producat homines
magis albos vel minus, maiores vel minores etc.,
et secundum mores et cibaria etc.

quod quanto plus

quod quanto plus altiores fuerint orientales
crescunt uires eorum et erit lux eorum maior.
Et quando fuerint occidentales, minuuntur uires
eorum et sua lux minor. Et propter hoc oportet ut sint
altius manifesti quando sunt orientales, quia quando
sunt occidentales erit inter eos diuisitas
tanta quanta erit diuisitas planete in hiis
duobus statibus. quia planeta semper habet res p
rimas proprietates, et diuisificatur secundum diuisitatem
statuum suorum. Ubi quidem ptolomeus compositionem scilicet quod
compositio membrorum suorum erit bone maneriei.
Demonstrat, nisi id quod dicit de bona [margin]
P Quando iupiter fuerit dominus dispositionis locorum
predictorum, et fuerit orientalis, erit forma na
ti albi coloris, bonorum capillorum medio
crium, in situ et oculorum bone magnitudinis,
et erit homo honoratus, seu ornatus.
uincet in eius complexione caliditas, et humi
ditas. Et si fuerit occidentalis erit natus i
albedinis mediocris non tamen quantum
diximus antea. capillorum subalbidorum et erit cal
uus a duabus partibus frontis. oculi sui et
corpus eius erit mediocris quantitatis. uin
cet in eius complexione humiditas. H Uolo te disti
guere in hac ptolomei, in hoc loco. et causa est tali
modo aptiam, quod inde potes accipere in aliis
planetis etc. Dico quod id quod dixit. quando iupiter
fuerit dominus dispositionis locorum predictorum, uult
dicere quod quando ipse solus significatorem habuerit, signi
ficabit sicut significat ciuitas temperata et
genus temperatum hominum. Et si sua non fuerit
significatio, separati erunt in maneriem quod significant
res simplices. et quod dixit fuerit orientalis erit
natus talis, et talis forme. id est quando iupiter
fuerit orientalis fortis significat talem colorem
et talem formam qualem dixit. Et quod dixit si
fuerit occidentalis, erit natus talis et talis hoc

dixit. id est quando iupiter fuerit occidentalis debilis
et modice apparentie ac splendoris uideb
mus tales quales significat quales dixit. Et quia natura
iouis est temperata inter caliditatem et frigiditatem et
magis tendit ad humiditatem oportet ut debet in
caliditatem quando fuerit orientalis, et quod non debet
caliditatem quando fuerit occidentalis. Ideo oportet ut
debet quando fuerit orientalis complexionem calidam
et humidam, et quod complexio que dedit quando fuerit oc
cidentalis fuerit humida solummodo. Et secundum in
hanc regulam in aliis iudicabis.
P Et si mars fuerit dominus dispositionis locorum
que diximus et fuerit orientalis erit
forma nati inter albi et rubei, et bone
magnitudinis spissi corporis. et oculorum rubeorum ca
pillorum spissorum et mediocrium inter crispos
et extensos. et uincet in eius complexione cali
ditas et siccitas. Et quando fuerit occidentalis
erit forma nati multe rubedinis in colore,
et magnitudinis corporis temperate, paruorum oculorum,
et rarorum capillorum ac extensorum et blan
dorum, et uincet in eius complexione siccitas.
H Quod nobis determinatum est per martis natura
est combustio et siccitas maxima. Et quando fu
erit orientalis recipit naturam calidam et
temperatam et multam humiditatem, uel quia igitur
sit corpus et oculi uenient cardines. id est
coloris celestis propter humiditatem que uenit.
et capilli fuerint spissi propter fumositates mul
tas que sunt in corpore ob magnam
caliditatem. Et quando intellexeris hoc intelliges
quod dicit ptolomeus de forma quam significat mars.
P Post quidem uenus similis est operibus
iouis, in quo pulcrius est quod ipsa operatur
placabilius ac delectabilius in similitu
dine et pulcritudo magis quod similiter pulcri

[illegible]

tudini mulierum et erit pulchritudinis figure et
melioris voluntatis et corporis grossioris,
et est propter eius oculos pilositas faciei et
mixture colorum. H. Id quod accidit propter …
est sicut id quod accidit propter Venerem quia est maioris
apparentie quam Iupiter et est feminina et nec sit diver-
sa ab operibus Iovis in hiis que narravimus.
P. Similiter si Mercurius fuerit orientalis erit
color nati sicut color mellis, magnitudo
sui corporis temperata, bone complexionis, parvorum
oculorum, mediocrium capillorum, et vincet in eius
complexione calitas. Et si fuerit occidentalis,
erit forma nati inter nigrum et rubeum
et croceum colorem, magis corporis et macies subtilis,
oculorum concavorum, pupilla colore eius
ad similitudinem pupille oculorum capre tenden-
tis ad rubedinem, et vincet in eius complexione sicci-
tas. H. Iam diximus quod planeta lucratur
per orientale bonam apparentiam et calitatem,
et si fuerit occidentalis contrarium. Quoniam proprium
nature Mercurii declinat aliquantulum ad sicci-
tatem et propter significatores partis. Et manifestum est quod si
coniunctus fuerit alicui planete inclinabuntur hee
res ad naturam ipsius planete. Et propter quod Mercu-
rius facit per eius naturam propriam in illa tempe-
rata calorem mediocrem inter nigrum rubeum
et croceum quando fuerit occidentalis, quanto magis
faciet in gradibus quando fuerit in illa combustione.
Et habet Mercurius hanc naturam inter omnes alios
planetas quia semper est combustus et sub radiis solis
sicut est nulla in alia. P. Et generaliter
horum planetarum adiuvat sol et luna quando participa-
tionem cum eis habuerint de figura. H. Hec est
dubietas quando fuerit sol dispositor nati vel
luna in ordine quo accipiemus significatorem
a … vel luna in formis. Et propterea ad

hoc est id quod … melius in eis decrevimus, quia
sol et luna sunt domini et principes super omnes stellas.
Et quando significatores fuerint aliqui eorum participes significatio-
nis nativitatis generis et nulle sine aliqua inclina-
tione ad aliquod capitulum et distinctio que est in
eius significatione in hiis est quod dicit Ptolomeus in hoc dicto
quod voluit dicere. P. Sol similiter adiuvat et
dat pulchram apparentiam et corporis spissitudinem.
Et luna generaliter adiuvat in omni tempore et ma-
credine ac humiditate complexionis humide.
Et hoc propter facit quando separatur a sole. Particulariter
tamen erit adiuvatio sua secundum proprietatem lunarem
que est in ea sicut narravimus in prin-
cipio libri. H. Causa est quod sol dat bonam apparen-
tiam pulchritudinem et corporis spissitudinem,
sive sol sit particeps significatorum sive participator
habeat in figura cum planeta dispositore. Et quod
luna generaliter dat temperantiam macredinis
et complexionem humidam, et hoc propter quando separatur a so-
le et apparet lux eius, et hoc facit quod dat filii
salsum … sive lucis et dat filii
accedens … post diminutionem sui luminis. Particula-
riter tamen dat in suis stationibus diversis, similiter stationes
diversas secundum participatores quos habet in figura
cum loco solis et cum angulis et talibus rebus
quales in glosa precedentis docuimus. P. Ge-
neraliter quando planete fuerint matutinales
et apparentes faciunt corpora grandiora. Et quando
fuerint in prima statione faciunt ea fortia et ca-
lida. Et quando fuerint anteriores faciunt ea
temperata, et quando in statione secunda faciunt ea de-
biliora. Et quando absconduntur sic ita quod
non apparent faciunt ea nulla quando accidit
eis et mise… H. Quoniam planete sunt matutina-
les sunt fortiores et maiores et ob hoc fa-
ciunt corpora fortiora et magis completa. Et

semper in hoc crescunt donec applicat ad
primam stationem et tunc perficit corpora nature
sue virtutis et propter faciunt corpora integra et for-
tia et durabilia. Et abinde incipit minu-
mento virtutis ipsa donec sit in oppositione
solis, et tunc faciunt corpora debiliora, et semper
crescat debilitas donec sit vespertina
quousque intrat sub radios solis, et tunc
faciunt corpora dolentia quia cadit eis accidit
mise… et pestilentie, et hic intelligitur de eorum in-
venie ac … et hoc modo secundum quod determinavimus
in glosa precedentis. P. Adiuvat similiter loca ipsi
quibus morantur quia corpora firmi eius figura
significat et ipsius complexione sic precepimus.
H. Vult dicere quod figure locorum in quibus sunt
planete dispositores et figure loci lune et ascen-
dentis adiuvat planetas similiter in significatione
firmi corporis et permutat firmi corporis ac
figuram et complexiones ipsius secundum naturas eorum
si fuerint de natura contraria planetarum dispositorum
ut in … determinabit. P. Vlterius quartum
quod est … usque ad solstitium estivale in
facit nati boni coloris boni status bo-
ne magnitudinis grossi corporis bonorum
oculorum et vincit in eo calitas et humiditas.
H. Hoc est quod illud quartum est temperatum et tendit
magis ad calitatem et humiditatem. P. Et quartum
a solstitio estivali usque ad equinoctium au-
tumpnale facit nati temperatum et mediocrem
in magnitudine spissi corporis nigrorum
oculorum et multorum ac crispi capillorum.
Et vincit in eo calitas et siccitas. H. Quoniam
hoc quartum est calidum et siccum naturaliter calitas et siccitas
faciunt ita temperata toti quod dicit Ptolomeus.
P. Et quartum quod est ab equinoctio autumpnali
ad solstitium hyemale facit colorem nati

sicut est color mellis et facit eum macrum
… subtilis amplarum spatularum medi-
ocrium capillorum oculorum pulchrorum et vin-
cit in eo siccitas et frigiditas. H. Quoniam quartum
istud est frigidum et siccum fit talis per calorem
et est propter quod significat amplas spatulas et ma-
gnitudinem membrorum superiorum. P. Et quartum
quod est a solstitio hyemali usque ad equinoctium
vernale facit nati nigri coloris et magni-
tudinis temperate capillorum extensorum et …
ni bone dispositionis. Et vincit in eo frigiditas et
humiditas. H. Quia quartum istud est frigidum et
humidum et magis color … a magnis ca-
lore sicut … Et quia venit post
magnum frigus. Quia quartum hoc est magne
frigiditatis colorem nigrum significat. quartum estivale *similiter significat
secundum pulchritudinem sol et lune … Et
id quod dicere noluit Ptolomeus est quod quodlibet horum
quatuor adiuvat planetam concordantem
cum eo et minuit de opere illius qui non con-
cordat cum eo secundum res particulares ad ipsum
et ipse noluit nobis determinare id quod oportuit
quodlibet signorum participare. Ita quod hoc adiun-
getur cum eo toto quod predixit. P. Res
autem particularis est ita quod loca quorum forme
sunt similes formis hominum de illis que sunt
in zodiaco et extra zodiacum faciunt corpora
bone complexionis temperata. H. Convenit
quod forme … est que sunt extra zodiacum,
quia ille que habent post … sunt que sunt
super unum circulum cum planeta dispositore
de circulis quos posuimus et has formas
iam determinavimus in glosa precedentis. P. Hec
tamen que non sunt de hac forma sed de aliis
mutant temperantiam corporum secundum quod est formis
suis et faciunt membra suis similia aliquid

tu vel similitudinis inclinando eos ad maiorem magnitudinem vel debilitatem ad bonam compositionem vel ad malam. H Homines quidem forme humane et temperantia sunt quod determinat Galienus in libro complexionum, quia quanto fortius quis est separate a formis hominum principaliter non habent cum planetis dispositoribus, mutant ea corpora et trahunt ea ad naturam suam, ita quod ea faciunt similia sibi aliquantulum et ubi predeclarata sunt et multo melius declarare pro quod dicet. P Et cum que magis tendunt ad magnitudinem sunt sicut leo virgo et sagittarius. Et que tendunt ad parvitatem sunt sicut pisces cancer et capricornus quia parve sunt in celo. H Cum signa leonis virginis et sagittarii sunt in celo magna significant magnitudinem. Similiter signa piscium cancri et capricorni quia parva significant parvitatem. P Similiter ille que sunt sicut aries taurus et leo, scilicet id quod est antius corporum faciunt in hominibus tendentiam versus grossitudinem. Et id quod est posterius corporum trahit membra ad macredinem et debilitatem. Et ille que sunt alterius manerie sicut est antius sagittarii geminorum et scorpionis tendunt ad macredinem, corporum posterius trahit membra ad grossitudinem. H Hec est alia similitudo quia signa que bestiis assimilantur trahunt figuras hominum ad figuras bestiarum, ita quod aries taurus leo quia anteriora ipsorum sunt maiora quam posteriora faciunt rem talem in corporibus hominum. Et per hanc glosam intelligere potes totum quod vult dicere Ptolomeus. P Similiter virgo et sagittarius inclinant corpora ad distemperantiam et malam compositionem. H Ille que in temperantia faciunt ea faciunt quia sunt de figura hominum

et ille que in tali elongate sunt a figuris hominum faciunt distemperantiam. P Convenit quod ut mente apponas in aliis figuris. H Vult dicere quod in mente apponere in figuris erit secundum hanc viam quam predixit Ptolomeus. P Secundum hec aspiciemus compositionem in toto, scilicet unum cum altero, et intelligemus in proprietates que attingunt per compositionem harum rerum in forma corporis et complexionis ipsius. H Hec est regula generalis possibilibus, ita quod quando invenerimus quod dispositor unus et quod omnes alie res concordant cum eo iudicabimus per dispositorem et si res alie huic contraria fuerint, inveniemus tamen quantum instruit de re illa pertinente ad ipsum. Et si invenerimus quod in dispositione indicet plus uno planeta aspiciemus illum qui fuerit maioris testimonii et omnes res alias concordantes et inveniemus et accedemus secundum hoc. Et cum hoc faciemus figuram corporis et eius complexionem et formam. C. 12. de pestilentiis et infirmitatibus corporis nati.

Dixit Haly. Postquam nos docuit in capitulo precedenti regulas per quas possumus scire figuram corporis et formam ac complexionem ipsius, vult nobis in hoc capitulo demonstrare per ordinationem rectam regulas quibus scire possumus pestilentias et infirmitates corporis contingentes. P Et postquam iudicavimus pestilentiarum et infirmitatum que accidunt corpori sequitur id quod predixiimus. Nec noluimus loqui et prosequimur in hac nostra re quod narrabimus. Dominus enim in hoc loco dicit quod scire voluerimus hanc rem generaliter ut aspiciamus ad duos angulos orizontis, qui sunt ascendens et occidens, et ad ipsum medium celi descendens, et ad domum occidentis precedentem. Et est illa

que non habet alligationem aliquam cum ascendente, quod aspiciamus ad 2 planetas infortunatos et cuiusmodi statum habent in compositione horoscopi, quia si fuerint hii 2 loca predicta in gradibus in quibus ambo locati vel unus eorum elevatus fuerit vel aliquis eorum, ita quod ipsemet sit in loco autem signorum vel in oppositione super unum duorum mentorum, dicit nobis accidere quod natum attingent pestilentie et infirmitates in corpore suo. Maxime si ambo luminaria aut aliquod horum fuerint in angulis manentes quod diximus, sive sit ambo in uno angulo, sive in duobus oppositis angulis. Et hec non solummodo dicit in planetis infortunis qui ad eos ascendunt per luminaria vel fortunam existente in angulo, faciet ille pestilentias et infirmitates, quas loca significant orizontis, et loca signorum, et naturam planetarum infortunatorum et stelle que habent participationem cum ipsis. Verum quod dabunt eis in fine hoc idem si fuerint ascendentes ambo luminaria. H Similiter appositis ibis et ad medias ibis capituli eorum qui ambo non recipiunt, intelliges ea bene. Et id quod in hoc capitulo nos docet Ptolomeus est regula generalis quam scire possumus pestilentias et infirmitates in nati corpore contingentes. Hec autem regula docet nos ut aspiciamus ad ascendens et ad 7 domum et 6 quia non habet cum ascendente aspectum et ad planetas in ipsis locis existentes et ad planetas aspicientes ipsa loca. Et si ea infortunata invenimus ab infortunis vel 2 loca solummodo infortunata et proprie 7 domum et 6, sciemus pro certo quod nato accident infirmitates et pestilentie in corpore. Et si unum horum infortunatum invenimus aspiciemus ad 2 luminaria si fuerint infortunata in angulis vel aliquod eorum sciemus

per hoc quod accidet nato pestilentia in corpore. Sic aspiciamus ipsis 4 locis que sunt ascendens 7 et 6 et locis solis et lune et si aliquis eorum separatur ab infortunio vel iungit ad eum, quia tamen est unum quantum aliud. Est tamen maioris nocumenti ille qui iungit quam ille qui separat ab infortunio sicut diximus in capitulo eorum qui ambo non recipiunt. Et ad id quod debemus mente apponere in hoc capitulo est ut sit in corporis planetarum omittere unum scilicet cum altero. Et debet scire quod pestilentie et infirmitates accidentes in corpore nati cum res predicte erunt secundum quod signum significat ascendens et signum 7 quorum sunt super orizontem et secundum quod significant signa in quibus stant significatores et naturam planetarum infortunatorum et loci infortunati et planete participationem habentes de significatione cum eis, quod totum docet ab hinc in antea Ptolomeus. P Ita quod gradus cuiuslibet signorum qui comprehenduntur gradum recipientem nocumentum gradum orizontis significant locum corporis in quo accidens illud contingeret vel si illud quod accidet in membro ipso erit pestilentia vel infirmitas aut utrumque. Nec tamen planete faciunt manieres earum suarum. H Vult dicere quod gradus qui recipit nocumentum a planetis infortunis sive sit de gradibus ascendentis sive de gradibus 7 signat membrum in quo accidet pestilentia vel infirmitas vel utrumque, quia semper erit ipse gradus in dominio alicuius planete et ut disponatur membrum quod est illius planete, tamen nec planete que faciunt manieres pestilentiarum et infirmitatum similiter faciunt eas harum manierum. Et postquam ita est quod sciamus membra propria planetarum sciemus totum quod contingit in huic capitulo. P Quoniam Saturnus habet de

planete applicant infortune [illegible] eo modo quo cum separantur ab infortunio vel eius iudicio. Sed in hoc differunt quia qui applicat est in augmento mali, qui separatur est in decremento mali usque quo fuerit eversus aut per gradum aut per 3 vel 4 gradus aut per [illegible] luminis [illegible].

Nota de egritudine nati iudicium.

Nota de loco corporis in quo erit egritudo.

Nota quod habent planete in corpore hominis

Saturnus

membra principalia hominis auditum dextrum et brachium et splenem vesicam et flegma. H Saturnus habet auditum dextrum, quia est de partibus solis imitans, sicut quod habet principalitatem in dispositione patris, et habet brachia et splenem propter similitudinem que est de natura eius, et vesicam, quia habet principalitatem in canalibus superfluitatum et flegmatis, quia quando facit magnum frigus et quando magnam humiditatem.

Iupiter

P Et Iupiter habet tactum et pulmonem et costas, pulsus et sperma. H Habet hec quia est calidus et humidus et temperatus, unus humiditate et hec res illis conveniunt, quia tactus est temperantie, et pulmo, coste et pulsus conveniunt calori et vite que est propter temperantiam, et sperma propter illud idem.

Mars

P Et Mars habet auditum sinistrum, renes, venas et membra virilia. H Hoc est quia mars militat principalitatem habet cum luna, et propter principalitatem habet in dispositione auditus sinistri. Et propter vilitates locorum per que transeunt superfluitates ad hec membra, sunt eius renes, vene et virilia membra.

Sol

P Sol habet visum, cerebrum, cor, nervos et omnia membra lateris dextri. H Quoniam sol nobilior est omnibus aliis stellis, decet eum habere nobiliora membra que sunt in homine, et illa de dextro, quia latus dextrum est nobilius quam sinistrum. Similiter quia sol habet principalitatem cum aliis planetis in terminis medietatis firmamenti.

Venus 10

P Venus habet odorem, epar et carnem. H Iam scis quia venus est secundum iovem et sequitur ab eo in quantitate, et femina, et quia ipsa dat corpulentiam, et propter hoc convenit ut habeat ista membra.

Mercurius

P Mercurius habet loquelam, linguam, cogitationem, fel et fundamentum a parte inferiori. H Iam scis quod mercurius per se tendit versus siccitatem et est dubitabilis nec est aliquo modo planeta misceatur, et scis quod semper vadit cum sole qui est princeps maior, et ideo convenit ut habeat loquelam, cogitationem et linguam, quia semper est cum sole et tendit ad naturam cuiuslibet planetarum, et habet fel et fundamentum propter commixtionem quam habet cum infortunis.

Luna

P Et luna habet gustum et guttur et stomachum et ventrem et matricem mulieris et omnia membra lateris sinistri. H Quoniam sol habet membra que maius habent de nobilitate, convenit ut luna habeat membra que sequuntur illa principalia et sunt eis proveniencia, et istorum matrix et guttur sunt de dominio lune. Similiter habet luna principalitatem cum planetis in dispositione membrorum que sunt in medietate minori firmamenti. Et nos determinavimus ubi predictum in libris istis ut arte sumas ex eis et ut accipias eorum planete quos oportet. P Accidens pestilentiarum generaliter erit quando planete infortunate fuerint orientales. Accidens tamen infirmitatum erit quando ipsi planete fuerint occidentales. Est enim inter unamquamque harum differentia, quia pestilentia accidit una vice et non durat tempus ipsius. Infirmitates spatium accipiunt et habent accessionem quando. H Planete infortunate cum fuerint orientales quando fortes fuerint dant pestilentias, et quando debiles infirmitates. Et hoc est quod vult dicere ptolomeus, dedit ei unum ex fortibus et aliis fortibus sumas ex. Et hoc exemplum est quia planete orientales sunt fortiores et occidentales debiliores, et est differentia inter pestilentiam et infirmitatem; propter hoc dixit quod pestilentia accidit una vice et quiescat dolor

eius, et ipsa recedit nec remanet, sicut accidit surditas, perditio unius lateris. In

Surditas

illo que accidit durat dolor quousque vivet vel paroxismus sicut podagra est. Et hic perficiuntur ubi in hac regula generali. Ab hic ... in particularibus vult loqui. P Et res cum quibus scire possumus accidentia particularia quando rectificata fuerint ... figuras et stantis significantes pestilentiam et infirmitatem sunt scire hec particularia que sequuntur et attingit in maiori parte secundum situm planetarum, quia sunt similiter ... H Postquam nobis determinavit res quibus scire possumus generaliter pestilentias et infirmitates que accidunt nato, vult ostendere quomodo cognoscemus qualiter particularia, et dicit sic: quando inquisitum habes et scire volumus aspectum et rectificavimus has res predictas et invenimus quod accidit cuilibet corpori propter figuram eius, et ipse distinguit hec in una. P Itaque amissio visus accidit uni oculo quando luna solummodo fuerit in predictis angulis et accidit illa hora quod sit coniunctio vel oppositio. Similiter quando fuerit in aliqua figura de figuris quas habet cum sole et applicuerit alicui stellarum nebulosarum que sunt in zodiaco, sicut est stella nebulosa que est in cancro, et pliades in tauro, et alia que est in sagittario, et capud scorpionis, et ille que sunt iuxta ... leonis et alia ... aquarii. H Hec est figura propria que facit cecitatem vel infirmitatem in uno oculo solummodo, et hoc est figuram ut sit luna in ascendente vel occidente infortunata, et quod sit sol cum ea vel in eius oppositione, et iam ... stella ... facit infirmitatem in uno oculo vel cecitatem

... Similiter si luna applicuerit soli existenti in aliquo angulorum qui sunt ascendens et occidens infortunata, et fuerit aliqua stella nebulosa cum ea super unum celum ... qui ad similitudinem orizontis ... nativitatis in capite vel conspectu, facit cecitatem in uno oculo vel infirmitatem in eo. P Et quando luna fuerit in aliquo angulo occidentali et mars et saturnus orientales et precedunt eam ... Et quando sol fuerit in aliquo angulo et hi duo planete fuerint ascendentes antequam ipse, et cum hoc acciderit quod habeant principatum de figura cum duobus luminaribus in uno signo vel opposita sint diametraliter, et fuerint matutinales in illa principalitate quod habent cum luna, erit accidens in duobus oculis. H Hec est alia regula oculos ... potimus eam scire ... per 3 figuras. Quarum prima est ut sit luna in aliquo angulo infortunata et cum marte vel cum marte et saturno et ipsis existentibus orientalibus, et luna vadat ut applicet eis. Secunda est quod sol sit infortunatus in aliquo angulo ab his duobus planetis et vadat applicando eis. Tertia est quod luna et sol ambo sint coniuncti vel oppositi, et ambo infortunati a saturno et marte, et quamvis infortunium soli sit matutinalis et luna infortunatus vespertinalis, et ... figura dat accidens ambobus oculis ... quod si fuerit pestilentia eveniet ... et si infirmitas accidet eis scabies vel ... P Per martem cum precedit ... amissio ex percussione aut ferro vel igne, et si mercurius est ipso particeps

partem habuerit in figura erit accidens fractionis
cum luctando vel ludendo vel equitando aut cur-
rendo aut proiciendo aliquid contra aliquem. Et
accidit propter saturnum descensio aque capitis
ad oculos aut propter magnum frigus sine
parte aque corrodentia existente ibi et hiis similia.
Hec postquam scivimus id quod accidit in aliquo
angulorum vel in ambobus de infirmitatibus et
aliis et scire voluerimus horum causam a-
spiciemus si mars est ille qui hoc facit
et si ipse fuerit erit illud propter ictum aut vul-
nus vel ferrum sive combustionem. Et si te-
stificabitur ei mercurius erit illud cum luctan-
do vel solaciando aut expulsione alicuius
hominis mali. Et si saturnus fuerit ille qui hoc
fecit erit hoc propter descensionem aque ad oculos
sive propter magnum frigus vel habitationem
propter ruinam que fiet super oculum et faciet
oculos caligines nebulosos. Et oportet ut
intelligas dominum eius quando dixi et hiis similia
si duo infortune fuerint participes in significatione
componentur ex duabus hiis naturis id quod est in
simplicibus. Et scias sola significatrix fuerit a-
spicies signum et dominum in quo fuerit et inve-
nies compositionem ipsius et dices accidens erit in
tale et tale sed quod competit illi compositioni. Verbi gratia si mars
fuerit in signo calido erit propter ignem. Et si
fuerit in terminis saturni erit propter ferrum et hoc modo
accipies in omnibus aliis rebus. Et oportet te
scire in hoc loco infirmitates oculorum
a planetis et occasione ... [illegible] et indicabis
qualibet secundum quod ad eam pertinet. Et oportet te habere in
memoria tua id quod diximus in capitulo
illorum qui non recipiunt. Nec quod si nocumentum
... in statu fuerit valde magnum erit ac-
cidens cum nativitate et si magnum non

fuerit prolongabitur. Similiter si aliqua fortuna
testificabitur ei. Et scias tempus in quo acci-
det per regulas quas scis sicut tempora quibus accidunt
pericula in hiis nativitatibus. Similiter hoc scias per revo-
lutiones annorum. ¶ Similiter si venus fuerit in
aliquo angulorum predictorum quamquam per se est recipiente
iuncta cum saturno vel aspiciat eum per quartum
de loco et mars altus fuerit super ipsos ambos
vel in eorum oppositione super diametrum accidet
propter virus quod non faciet filios et accidet mu-
lieribus quod movebunt corporis filii vel parient
ante tempus. Hec sunt alie regule que accepte
sunt per figuras veneris. Prima est ut sit venus
masculina vel occidentalis quod est fortius eo. et
sit sic saturno iuncta vel aspiciat. Altera
est ut sit saturnus in alto horum duorum locorum
angulorum veneris et iuncta vel ipsa aspiciente.
Et si in hiis duabus rebus mars aspexerit
venerem vel sit in eius opposito accidet ut non
concipiet ... nec faciet filios et mu-
lieribus quod movebunt filios vel parient ante
tempus. ¶ Accidit similiter eis quod absciduntur
creature in matricibus suis et hoc evenit propter
mercurio in cancro virgine et capricorno luna mar-
ti applicante a parte orientis. Et vult dicere
quod quando venus fuerit in hoc statu quem dixi
et accidit ipsi modo in cancro aut virgine
aut capricorno luna applicante marti
ex parte orientis accidet propter mulieribus dis-
membratio creaturarum. ¶ Similiter si venus
habuerit participationem cum mercurio existente
ipsi in hoc statu cum saturno et mars alt-
fuerit super eum vel in eius oppositione super diametrum
natus erit castratus vel femininus vel ve-
netus vel clausus de fundamento toto.
Et vult dicere quod quando venus fuerit cum saturno

vel in mane quod narravit quod mars altus
fuerit super eam et ipsa participationem habuerit cum
mercurio occidente in hoc statu natus erit ca-
stratus aut venereus vel clausus. ¶ Et quando
hee res sic fuerint et sol similiter participationem
habuerit in figura et ambo luminaria et venus fuerint
masculina et luna occidentalis et in forma
in gradibus qui sequuntur natus erit sine
membris virilibus. Vel si ea habuerit pestilentia
accidet in facie et mars sub fuerit in ariete vel
leone sive scorpione aut capricorno aut
aquario. et femina non pariet et erit mancta.
Et accidet pestilentia in hiis aliis in musi.
Et vult dicere quod quando venus fuerit in statu
predicto cum saturno et marte et aspexerit solem
et ipsa et ambo luminaria fuerint masculina
et luna occidentalis et venus in hoc statu appli-
cet infortunis erit masculus sine membris
virilibus. Vel si ea habuerit accidet pestilentia
in facie ita quod non poterit dare spinam. Et si
fuerit mulier non pariet et erit mammeta. Et
iste qui talem nativitatem habet alii amis
pestilentia non evadet et mars fuerit in tali
statu fuerit in ariete leone scorpione cap-
ricorno vel aquario. ¶ Et nati quorum
lingue detinentur vel qui ubi cor non habuerint
formati sunt illi qui habent in eorum nativi-
tatibus saturnum et mercurium cum sole in angulis
predictis et mars si mercurius fuerit occidentalis
ante ambo fuerint ipsi in parte cum sextum
signum cum luna. Et si accidit mars cum
hiis duobus plus dissolvit lingue
detentionem per maiori parte a tempore quo le
obviaverunt. Hec constellatio faciens
lingue detentionem est quando saturnus et mercurius
fuerint iuncti cum sole existente in ascendente vel in

occidente et luna aspiciente ipsos ambos. Et si
sic non fuerint et sed fuerint solus mercurius cum sole
habendo aspectum ad saturnum aut luna applicante
de saturno erit constellatio similiter detentionem
lingue faciens. Et si mars aspexerit lunam et
hos planetas dissolvet aliquantulum deten-
tionem lingue et faciet expeditam. Et tempus
in quo destruet lingue detentio erit secundum
gradus qui sunt inter martem et lunam vel inter
ipsum et inter istos alios planetas. Et hec est re-
gula in hiis rebus per quam scire poteris quod quo
accidet lingue sive ab hora nativitatis
sive alio tempore inter aspiciendo in hac re
sum aspectum eius cum fortunis et infortunis
et ad loca planetarum per revolutiones annorum et hiis
similia. ¶ Similiter si ambo luminaria applicaverint
infortunis in angulis existentibus vel in oppo-
sitione luminarium super diametrum et mars si fu-
erit luna in aliquo nodorum aut in cornu
vel in signis interrectis qui sunt aries tau-
rus cancer scorpio et capricornus in eorum nati
pestilentia gibbositates aut contractiones vel
ablatio ... [illegible]. Et si infortune fue-
rint cum luminaribus erit hec pestilentie ab
hora nativitatis ipsius. Et si fuerint in
medio celi vel altiori super luminaria et eis ap-
plicaverint in longitudine accidunt hec pestilen-
tie per magnas accidentibus et periculosis sicut qui
cadit ab alto et qui cadit in manus la-
tronum aut aliquarum ferarum. Et si mars fu-
erit ille qui dominatur accidunt hec pestilentie
propter ignem combustione vel per magnas calor-
es et mala aut quod cadet in manus ini-
micorum. Et si dominabitur saturnus erit hec pe-
stilentie per casum ab alto vel propter ruinam casu
in aqua vel integumentum de membro sub ... [illegible]

pupilla

abui

al' necatione

Casus contingentes oculi

de filiatione hominum
vel partu mulierum
de castratis vel perditis.

Detentio lingue:

Gibbositas
Casus ab alto et latrones vel ferre

ba concordat vel figura signis predictis aut secundi. Hec cum sint 2. infortune in angulis a loco lunari nativitatis ad coniunctionem vel oppositionem aut ad quartum accidit cum hoc quod sit luna cum capite draconis vel cauda aut in ascendente et hoc est loco in sit caput draconis aliquid plurium et quod sint signa intercisa sicut aries taurus cancer scorpio et capricornus tale signo qualiter ista signet unam istarum pestilentiarum vel plures una secundum loca in quibus morantur huius parte si fuerint signa duorum corporum vel unius. Et si aspexerint ipsarum fortune plaga habebit ipsius pestilentie. Et si non aspexerint erit pestilentia ab hora nativitatis. Et ego inveni et certificavi in una nativitate in qua luna erat iuncta cum marte in capite draconis et erant ipsi in decima 12. domus et a loco i.g. sol et iovis qui erant a loco ipsa tacti et accidit propter hoc gibbositas et elongata fuit pestilentia ipsa. 12. mensibus sicut est cursus maior iovis. Et propterea ita est illud quod nobis monuit ptolomeus. hic non est aliud in regione generaliter in hiis rebus ut non sumamus exempli in aliis rebus. Et id quod dixit si fuerint in medio celi vel altum supra luna eis applicantes in longitudine vult dicere quod si due infortune fuerint in medio celi et luna a loco circa a medio celi in oppositione infortuniorum aut vel ico... gradu per gradum tale status qualis iste signet quod pestilentie que accidunt erunt propter fortia accidentia et pericula magna sicut est cadere ab alto loco sive in manus inimicorum vel latronum aut per sensus aliquibus

Hora castellanorum gibbositatis

Accidentia corporis

ut sunt leones et ursi aut pro equi percussione vel huius similibus sicut est morsus colubri aut vipere. Et tu scire potes quod unam quamque istarum rerum iam narravit ptolomeus. quando invenies appositis in figuris stellarum fixarum que sunt plures. Et id quod si fuerit mars ille qui dominatur erit pestilentia per ignem indiget glosa. Et similiter id quod dixit de saturno Jo tamen quod est necesse cognoscere loca luminarium et infortuniorum. Et scias cum in manibus erit pestilentia quando si fuerint ipsi in signorum quorum pedes erit pestilentia in manibus et si in fine erit in pedibus. Et si alibi i erit in alio loco corporis. Horum autem omnium cognitio iam inventi sunt in glosis capitulorum que posuimus et tu facies in quolibet loco. quia ubi est necesse fuerit aspicere in aliis rebus que nominate fuerint in alio loco ad ingenium tuum cum alto et intelliges quolibet.

P Et in maiori parte accidunt pestilentie quando luna fuerit in duobus punctis equinoctii solstitiorum vel equinoctiorum. Et si fuerit in puncto equinoctii vernalis pestilentia que accidet erit albarae. Et si fuerit in puncto solstitii estivalis erit impetigo. Et si fuerit in puncto equinoctii autumpnalis erit accidens albarum proprie. Et si fuerit in solstitio estivali erit accidens emperimes. Et si fuerit in puncto solstitii hiemalis accidens erit prima iori parte rubedo et facies que dicitur rosa.

i. lep.

vel longum

Hec est alia regula in pestilentiis que comprehendunt corpus et stat ad deinceps generaliter. Et ubi ptolomeus manifesta fuit in hoc loco. Et hoc est quod equinoctium autumpnale assimilatur equinoctio vernali. Et quando luna fuerit infortunata in equinoctio vernali facit maculas

zielas albas. Et quando est in equinoctio autumpnali similiter dicit quod faciat albaras quod est multum peius ad recuperandum. Et propterea luna quando infortunata est in solstitio estivali facit emperimes dicit et quando fuerit in solstitio hyemali faciat rosam et similia scilicet in fortunam qui est capitanum infortunatorum ipsi.

P Et accidet infirmitates quando infortune steterint in marte quod dicitur huius dispositione de figura cum sole et luna. ... est alio modo quod precipuo infortunarum cum sole infortunis orientalibus matutinalibus et associantur luce quod sit matutinalis. Hanc regulam iam narravit ptolomeus in precedentibus. nec hoc volo mult repetere istud in hoc loco ut intelligam membra informer. Et est hec regula quod quando infortune iuncte fuerint cum duobus luminaribus vel cum uno aut quod sit in opposito eorum aut i.g. gradu per gradum accidunt infirmitates si matutinales fuerint infortune in oppositione solis aut vespertinales si fuerint in oppositione lune.

P Et infirmitates que generaliter accidet erunt ita. Quia facit saturnus de complexione ventris nati frigidum et erit multum flatus et humorum descendentium ad inferiora. mat... erit et infirmitatibus habebit colorem oculorum et cor multum crocei et in intestinis vulnera et tussi vomet quoque comedet et patietur dolorem renum qui dicitur colica et lepram. Et cum hoc accident mulieribus in matricibus dolores. Mars non facit nativitatem sanguinem spuere sed mihi in plone et scabiem et accidunt nisi quod dolebit propter combustiones que fient ei aut perforabit per locum cum hoc ptolomeus a ... mali exitus et si similiter et emorroydes aut res que nascuntur in corpore vel per vulneribus multum callis et combure

tibus vel per plagis et incidentibus carne. Et accidet cum hominibus motus fluxorum ques in ventribus defertur vel quod putrefiet aut dispergentur in eis. Nam scimus quod quando infortune fuerint potentes et dampnantes luminaria, id quod accidit in corpore erit pestilentia. Et quando fuerint debiles accidunt infirmitates. Et ptolomeus dixit nobis rem in hoc loco propter quod est et ipsius ibi declarata fuit. Et glosa quam indiget est hoc ut intelligas quod significent ubi ptolomeus. Id quod dixit venit rati vult dicere omnia loca vacua que sunt in cor sicut est venter cerebri et vacuitas pectoris et stomachi et intestinorum et matricis. Et humores qui descendunt vult dicere humores qui primum descendunt. Et quia flegma acetosum et salsum macerat cor et inbro ... nutrimenta intus accidunt propter humores qui descendunt ibi dicit ut ille qui fuerit in tali statu sit macie multum. Et macies est quod flegma quod descendit a capite ad pectus facit tussim et vomitum ... . Et colica accidit propter flegma quod comprimit in intestinis. Et lepra proprie accidit quando in corpore dicit complexio comburens humores et facit eos mixtos et hoc facit saturnus quando fuerit in aliquo locorum martis vel cuius dominio dampnat a 2. luminaribus vel ab uno. Et si tu aliquid intelligi tenemini ubi ptolomeus potes intelligere sine glosa.

P Et accidunt in maris fuis quos diximus propter participationem figure que est plurium quantum inbrais corporis infirmitates proprie. Et res iuvans cum adiungetur his res malas est maius quod iuvat saturnus concordat cum eo ad infirmitatem mar... in eo quod aut facit humores ad inferiora. Et de

locos per humiditatibus amaris que decurrunt ad guttur et pectus et ad stomachum. Et adiuvat martem in desiccando et quod accidit per desiccationem sicut sunt pustule que efflant in corticem arterias et variolas que faciunt icteritiam et excitatus que multi dicunt et a parte calida que sunt coloris rubei sicut sunt combustionis et lasempevines mole et impetigines malas et mania que amittere facit sensum et stultitia que facit hominem stultum multum et epilentia et his talia. Hoc cum marti miscebitur cum quarta infortuniorum augetur in opere suo. Si miscebitur cum saturno augetur in frigore et facit reuma ad guttur descendere et ad pectus ac stomachum plusquam si saturnus esset in capite suo id est solus per se. Et si fuerit cum marte augetur desiccando ita quod facit incurtitates in spatulis et caturnis et a parte calida et impetigines malas et male nec que fiunt peiores. facit multas stultitias ferire homines et res alias laboriosas. P[ar] habebit quod hec infirmitates procreantes secundum diversitates signorum in quibus erit principaliter significator quod portatum que sunt 2. angustia et carnem et capricornus et pisces et omnia signa que habent figuras aliud silvestrium que assimilant figuris piscatis faciunt propter infirmitates que spargunt per corpus et impetigines et infirmitatem que dicitur defectus cordis et dolorem ... et fistulam et lepram et his talia. Sagittarius tamen et gemini faciunt infirmitates de quibus cadit homo ad terram et epilentiam. Hoc vult dicere quod infirmitates quas facit quando est infortuna sunt divise secundum naturas signorum in quibus sunt et naturam ascendentis et ... Et hec quas faciunt cancer capricornus et pisces et omnia signa et loca habentia figuras aliud silvestrium et que sunt que vadunt per terram et comedunt carnem et quando dico est faciunt sic impetigines scabies siccas lupinellas fistule lepra et his talia. Et infirmitates quas faciunt sagittarius et gemini sunt que faciunt homines cadere et his que terre sponunt et amittunt sensum sicut paralisis totius corporis et suffocatio matricis mulierum et epilentia. Et propter ita est dicitur ut distinguas res que sunt in hac regula secundum quod fuerit natura planete infortune et iudica ab qualibet secundum hoc. verbi gratia si mars vel mercurius fuerint in sagittario vel geminis faciet epilentiam sat[urnus] minus in his 2. cum locis faciet paralisi totius corporis si aliquis corpori infirmitate corporis significat.

P[ar]. Et quando planete fuerint in ultimis gradibus signorum erit pestilentie et infirmitates quas faciet accidentalibus corporis propter et accidet propter dapnum eis eiciens ex decursu humorum ex quo fit lepra et podagra et cyragra in pedibus et manibus. Hoc est alia regula certificata a situ planetarum infortuniorum in signis. quod quando fuerint in finibus signorum erunt infirmitates que accidunt in extremitatibus corporis sicut est lepra et podagra. Et si fuerint in principiis signorum erunt infirmitates et pestilentie in membris principalibus aut in facie vel in tali loco. P[ar]. Et si hec sic se habuerint isto modo et aliquis planeta principaliter non habuerit cum planetis infortunis facientibus istud. Et luminaribus si fuerint in angulis erit pestilentie et infirmitates que accidunt nocentes multum ita quod numquam curabuntur. Similiter quando cum ipsis principalibus habuerint si planete fuerint altiores eis aut fuerint maioris posse. Hoc vult dicere quod quando infortune fecerint aliquas infirmitates in corpore et non testificabuntur fortune in illis luminaribus aliquam fortunam infirmitates ille nec pestilentie non habebuntur et erunt multum nocentes. Similiter si fortune testificabuntur et debiliter et infortune fuerint minus maioris quam ipse sunt.

P[ar]. Si fortune fuerint in signis orientalibus et elle nate sunt infortunias facientes rem illam tunc pestilentie non durabunt multum nec erunt turpes et infirmitates erunt leves et cito quiescent et quando leviunt mutabuntur. Similiter erit si orientales fuerint infortune. Hoc vult dicere quod quando testificabuntur fortune et fuerint in se fortes et infortune debiliores eis pestilentie tempus non erunt nec corpus peius minus valebit et infirmitates similiter leves erunt et cito quiescent et si cum hoc fuerint fortune orientales et quod erant ante solem cito sanabuntur.

P[ar]. Dicam. Iovis est cohoperire pestilentias et infirmitates removere vel mitigare cum auxilio quod propter custodiam bonam hominum patientes invant. Hoc vult dicere quando iupiter aspexerit cohoperit pestilentiam et egritudines mansuescat cum auxilio quo debilibus se iuvabunt et corpora aliqui se iuvabunt egritudinem mitigando.

P[ar]. Et si fuerint cum mercurio egritudines propter medicinas quiescent et bonorum custodia phisicorum. Et venus egritudines et pestilentias alleviat alleviamento gratioso divino miraculo. vel propter aliquam complexionem vel hominem sanum et egritudines mansuescat cum medicamentis vel custodia excepta dei providentia. Hoc vult dicere quod quando venus aspexerit affirmat aliquantulum pestilentias quas faciunt infortune. quia scilicet habent eas esse dei sunt ita quod bona opera eius faciunt cum hoc amore hominum. nec recedebit cum pestilentie illius. reputabunt tamen homines quod bonum ille primum habebit a deo ipsa. Et si accidens fuerit infirmitas et non pestilentia quiescet pro rebus que fient de incantationibus et caracteris que supponent ad collum et aliis talibus que accepta sunt ab antiquis divinis vel prosopopeia ab antiquis pervenientia.

P[ar]. Et si saturnus fuerit cum ea erit res illa parte secreta et occulta. Et si mercurius fuerit cum ea erit illud cum auxilio et perfectione que habebit ille qui pestilentiam vel egritudinem patitur per illa quam habet. Hoc vult dicere quod quando saturnus fuerit cum venere erunt pestilentie et egritudines et affirmatam et mansuetudo carum res dominatur et appetentes multas. Et si mercurius fuerit cum ea habebit perfectionem et utilitatem per egritudinem vel pestilentiam illam quare evadet homines quod auferre vel affirmare noluit eam secundum per amore que habuit cum eo. Et propter hoc capient homines secundum facere merchandise et bonum. C. 12. in facto motus anime nati. R[ubrica].

Oportet quod perfectas regulas quibus scire possumus statum vite hominis per res quibus corporis pestilentias et egritudines accidentes ei donec nobis multe regulas demonstrant quibus scire potuimus statum sensus quod est anima.

P[ar]. Per res et cum quibus scire perfectionem accidentia corporis est sicut posuimus. tamen anime status quod sunt in parte rationali semper scire possit a statu in quo mercurium invenimus. Hoc statu sunt homines mores qui virtutes dicuntur et malitie quibus moventia nunciant. Et propriis qui erunt percipientes unusquisque regis istius et sta

pro hominis

tum in quo mercurium invenimus esse
complexionem quam habuerit hora nativitatis et status istius
opponitur de signo in quo moratur mercu-
rius, et de omnis signi et de applicatione
vel separatione ipsius ab aliis planetis et rebus que
in hoc determinate sunt secundum regulam non quod scire pote-
rimus secundum animae rationalis et omnium suorum
statuum acceptionem de complexione mercurii que
composita est ex hiis rebus quas diximus. P Et quod
docet fuit ipse naturalis sicut ptolomeus dicit
quod est nam spissis corporibus quod est luna et ea
planetis cum quibus habet de figura participationem
per applicationem ad eos vel separationem ab
eis. H Quod dicit ipse sua natura vult
dicere de bonitatibus et aliis que sunt in
parte vegetabili et vitali. Et quod dicit
ptolomeus quod est mercurii spissis corpo-
ribus vult dicere de corporibus in quibus moratur
anima. Et bene docent verba sua quod regulam que
scire possumus secundum animae irrationalis et eius
statuus est, sicut debemus accipere a complexione
lunae, cum scilicet quod sit in ea dominatio eius et signum
in qua est et adversus dignitatum suarum et loco
in quo est in complexione angulorum et ab eius appli-
catione et separatione et ab omnibus aliis statibus
eius quos narravimus. Et per quam
ratio est regula quod scire possumus secundum totius
animae generaliter est a statu que habuit mer-
curius et luna hora nativitatis, et separabi-
liter anima rationalis a statu mercurii et irrationalis
vero a statu lunae. Et est notorium quod quando
hii duo planete applicantur invicem secundum al-
terius aliquam concordantia fuit inter eos secundum
animae ordinatum erit et concors. Et si mercu-
rius fortior fuerit anima naturalis obediet ir-
rationali. Et si luna fuerit fortior econverso. Similiter

ille qui fuerit in signo directo erit do-
minus ei qui fuerit in tortuoso. P Post-
quam res est in motu animae in statibus eius ma-
nentem multum; oportet ut inquisitio nostra in
eis non sit res simplex solummodo nec quo-
modocumque accidit, immo fiat cum maxima
diligentia et diversis rectificationibus propter
diversitates signorum in quibus fuerint
mercurius et luna et planete dispositores ea-
rum in multum adiuvat in statum propter taciturni-
tatem animae et magnum confert auxilium similiter parti-
cipationem signorum planetarum quam pariter
habent in eo quod diximus in participatione quam
habent ad solem et angulos. Similiter status ip-
sorum in orientem et occidentem planetarum adiuvat immo
in anima. H Hec tamen est glosa et interpretatio
status in quo erit mercurius et status
in quo erit luna hora nativitatis. Quoniam
postquam quilibet horum statuum esse potest in multis
et diversis signis, ita quod earum quodlibet significabit
de statibus animae aliam rem quam significet aliud
eorum quod inventum accidentium animae sit multum
manentium. Convenit quod ut inquisitio ac-
cidentium animae non sit solaris una que-
que modo accidit, sed sit cum maxima dilige-
ntia et rectificatione figurarum diversarum et diver-
sarum figurarum quas habebit mercurius et luna.
Quia diversitas naturarum signorum in quibus
erit unusquisque scilicet horum duorum planetarum
et id quod facit participatio unius eorum cum alio
et diversitas naturarum dispositorum suorum et partici-
patio quam habent cum eis et situs eorum in mundo
et situs eorum in nativitate, dat scilicet quelibet
harum rerum proprietatem suam animae sequitam. Et post-
quam ita est res accidentia animae determinantes sunt
quod status scire possumus apponendo mentem

ibi ipsis rebus omnibus sequentibus in qualibet earum, quia
quando sciemus simplices et iudicium quot earum
coniungantur 2 vel 3 unam cum alia componemus
et iudicabimus secundum compositionem inventam et sic
melius patefaciemus. Iam vidi aliquos
astrologos aliquid de hoc capitulo nescientes
et quando nunc apposui ad eos inveni quod nichil
intelligebant de toto eo quod est positum in hoc libro.
Et intellexi quod debilitas suorum intellectuum
erat in hoc capitulo, quia nichil intelligebant
de capitulis precedentibus; verbi gratia quis intelliget
id quod docuit ptolomeus in fine capituli dictionis
nativitatum et in fine capituli parentum
qui non possit intelligere res que sunt in hoc libro
que ptolomeus ordinavit, quoniam est sicut id quod est in
euclide et libris geometrie, quia in eo horum librorum
sunt nequit intelligi nisi pars primitus intellecta.
Et qui intellexerit primam obmiserit, sed intelliget
non valebit, verum talis est liber iste. Et sicut
ille qui silogismos non intelliget, non poterit omnino
demonstrationem intelligere. Et ille qui non intelligit
propositiones non intelliget silogismos. Et qui non in-
telliget partes propositionum non intelliget propositiones.
Similiter qui non intelligit particularia que accepimus
de anima, unam regulam generalem componit, non intelliget
regulam generalem. Et iam narravi has res. Capitulum 6.
Prima est natura signorum secundum statum que habebit mer-
curius in complexione lunae et eius participatio quam
ipsi ambo habebunt cum aliis planetis, scilicet natura
planetarum dispositorum. Quarta id quod facit status sui
situs in complexione mundi et in complexione solis. Quinta
id quod facit status sui situs in nativitate
in complexione angulorum. Et ptolomeus docet unamquamque
rerum istarum particularium et dicit. P Signorum
autem communiter mobilia faciunt animas
amatrices rerum plurium et civitatum et fa-

ciunt eas similiter amatrices laudis et rebus di-
vinis concordes subtiles bonorum morum et lau-
datum magnum bellum et magne inquisitionis
in rebus bonis factoris aliis bonum cogitatus di-
versi similitudine bona rebus sapientes divi-
torum astronomie et divinationum. H Vult
dicere de signis id quod dicit generaliter que sunt
de natura principali, quia propter hanc naturam quam
habent significant res proprias et eorum quodlibet habet sig-
nificationes proprias pertinentes ad ipsa. Et quia hec
signa mobilia significant primum scilicet temporum oportet ut
significent secundum hanc naturam de rebus populi et civi-
tatum et velle bonam famam habere et in rebus
acceptis excepto dei que docet fuerint in lege.
Et oportet ut significent secundum naturam subtilitatem
et omnia alia que narravit, quia prima sunt species
maioris fortitudinis quam ea que sequuntur.
P Signa vero duorum corporum animas diversorum
morum leves mutantes et gaudentes in aliis
hominibus quod voluerint stultas leves commo-
vendo sicut 2. maniebus amatrices res mi-
cas quo visas cupi facientes musice de-
lectatrices pigras turbatas et cito causas
quod faciunt penitentes. H Quia signa
duorum corporum significant secundum hanc participationem
naturam quam habent plus oportet similiter tale significationem
in anima qualem oportet ut hic ut narravit ptolomeus.
P Et signa fixa animas iustas faciunt que
sententiam ceperint firme ac firme et magne
maturitatis intelligibiles patientes la-
borum amatrices fatigationis duras et for-
tes viciis abstinentes et appetentes re-
tentrices determinantes bonorum consiliorum
pretiosas dulcia in obedientes et sic
modicum non monentes. H Natura omnis quam
habent signa est facere durabilitatem, scilicet temporum et

Nota varietatem animae natorum per signa mobilia communia sive fixa.

Nota supra circa capitulum 6 ... per quam ... scimus animas natorum.

De anima naturali, vegetabili et rationali

Marginalia: i; no.; appellat animam rationalem ex parte intellectus et irrationalem scilicet sensitivam et vegetativam; nam; pto.

quiescē in suis natiuis ꝯditionib; eius.
Et hec significat significator fixa in omni re significatorum concordi
tem cum sua natura com̄ni nō excedit ut signi
ficet istantibus aīe res concordantes cum natu
ra sua ꝯ sunt ille q̄s dixi prius. P Et statiuus
planetarum orientalium ꝯ eorum significatio dico quod
illi qui sunt orientales ascendentes matutinie
illi quando fuerint in suo aspectu facta ad se per
uenientes faciunt aīam liberam ꝯ simplicē se
paratam cum suo consilio fortem subtilem acu
tam ꝯ scientem nō permutatur. H Preterea
narrant nās eos significare sequitur id cum
significatore quod significat nec eos planetarum q̄s habent
per suum situm ad conponere mundi. Et dixerunt
quod omnis planeta qui orientalis fuerit ascendens
ꝯ matutinus si fuerit in aspectu sine facta pertinē
tis ad eum. Et tamen sias hoc totum anglō pe
ptus. Si talis planeta fuerit dispositor operans
aīe significabit quod erit ubi simplex separata cum
suo consilio fortis subtilis acuta nulli re
nus retrocedit. Quoniam talis status planetarum
significat uim magnam quam habent ꝯ quod sunt in bono
statu ꝯ propter hoc eos talem significationem habent.
P Et statio planetarum qui sunt matutinales
uel qui sunt in medio celi facit aīas cogita
tus magnos fortes nō permutabiles me
mores graues itelligibiles magis cor
dis immobiles nobiles sine fraude hoc
discretionis operatiuos ꝯ perquisitiuos ꝯ sa
pientes. H Id quod statio dixit planetarum
matutinalium. Uult dicere testatem prima.
Et la dementiam impedienti quod planete ib
statu erunt ꝯplete fortitudinis ꝯ propter hoc
quod significent rebus aīe res concordantes cum
tali re qualis ista. Et id quod dixit uel qui
sunt cum re medij celi. Uult dicere in eo do

mo. quoniam angulus iste est magis ꝯplete
fortitudinis omnibus alijs .12. domibus. Sic
determinauimus. Et propter hoc ut planete habent
in hoc loco talem statum qualem habent quando sunt
ꝯplete fortitudinis. Et quando planete fuerint in
alijs horum duorum locorum sine statuum.
In sua statione prima uel in medio celi significabit
in aīa id quod prius narrauit. P Planete
in occasu primi ascendentes ꝯ occidentales faciunt
aīas leues stultas debiles nō sufferen
tes laborem leuem permutabiles mendaces
felices dubitatiuos mobiles mente uali
ditate ex fortuna nō fessas pentolas du
ri motus. H Quoniam planeta ascendit nocte
media tunc fuit in opposito solis. Similiter
quando occidit in fine noctis ꝯ in tali statu
minuuntur uires sue quasi diceret quod in
tali statu significant in statibus aīe reā ad se
pertinentem. P Et statio planetarum uespertina
lium ꝯ illi qui in anglo fuerint sub terra. uel
quod sit uenus ꝯ mercurius uespertinales
ꝯ occidentales in natiuitatis nocturna opabitur
tur in aīa subtilitatem magnam bonum
sensum ꝯ bonum itellectum nō tamen in eo erit
bonitas nec laborator nec diliget fati
gationem tamen ꝯ erit cooperator ꝯ secretor
perquisitor ꝯ rerum absconditarum. Sic in
geomanticis rerum resiouarum scientia ar
tificialis faciendi ꝯ nouitates ꝯ transge
rentia astrologie nouita diliget i
plurimum augurium ꝯ erit sompni
orum interpretes ꝯ hys similia. H Statio plane
tarum uespertinalium est statio secunda. Et manifestum
est quod eorum uires erunt in hoc statu medio
cres inter fortitudinem ꝯ debilitatem.
Et quando planeta fuerit in medio celi sub terra erit

in anglo .4. domus. Et manifestum est quod uires
eorum in hoc statu erunt mediocres inter
fortitudinem ꝯ debilitatem. Et quia sunt
in anglo .4. habent posse. Et quia uires eorum
nō transit ad ea habent debilitatem. Et nō ꝯ
quod utrumque duarum rerum significat in aīa res con
tali statu concordantes. Et quia uenus ꝯ
mercurius nō habent opponi cum sole, sta
tum eorum reddidit in hoc loco. ꝯ narrauit
statum inter debilitatem ꝯ fortitudinem,
ut probabilius statuis itelli possumus.
Et dicit quod quando uenus ꝯ mercurius fuerint
occidentales uespertinales si de die fuerint
ꝯ uult dicere quando fuerint occidentales a sole in
natiuitatibus diurnis erunt mediocres
inter fortitudinem ꝯ debilitatem. Et dicit
quando fuerint occidentales si de nocte fuerint
uult dicere quod quando fuerint occidentales in na
tiuitatibus nocturnis sunt mediocres
inter fortitudinem ꝯ debilitatem ꝯ hoc con
uenit cum statione planetarum superiorum. Et docet
hoc dicens quod quando uenus ꝯ mercurius fuerint
occidentales in natiuitatibus nocturnis sunt
positi ꝯ similiter in natiuitatibus diurnis
si fuerint orientales ꝯ tunc significabit ista
tibus aīe res q̄s narrauit de planetis su
perioribus quando fuerint in suis stationibus
primis. Et secundum hoc exemplum accipies in alijs. Et
preterea hic perfecte dicit idem quod intelligitur quod planete
qui sunt mediocres inter fortitudinem
ꝯ debilitatem significant istantibus aīe res ꝯ
cordantes cum tali natura ꝯ sunt hec ut sit
aīa subtilis ꝯ boni sensus ꝯ nichilominus erit ri
dosa nec laboratrix nec laborem dili
git. Et licet sit ita erit perquisitor rerum
cooperator secretum postulans sicut magis

matice ꝯ res superiores facere ꝯ ista fuit
ꝯ insuta nāre mitare in manieris ex
nouitates ꝯ miracula petere nouitas
astrologie per plurimum diliget augurium
augurium sompniorum interpretes ꝯ hys
similia. Et horum statuum quos narrauit alij
sunt procedentes ex ꝯmediatate significationis
que sunt inter fortitudinem ꝯ debilitatem
sicut est acuitas ꝯ sensus quod est cum modica
recorditate ꝯ cum pigritia. Et horum sunt
quia hij significatores sub radijs sunt cooper
ti, uel narrauit ut cooperiant sub eis,
sicut petentes res coopertas secretas ꝯ hys
talia qualia prius narrauit, sicut hic intep
tatio in hoc sinorum. Modo hec cum itelligimus
quando nobis reddit status .5. planetarum. Primus est
id quod significant quando sunt orientales ascendentes
procedentes ex eo id quod significabit quando sunt in suo
aspectu facte ad se pertinentis procedentes ex
hoc tertius. Secundus est id quod significat quando sunt ponentes
in sua statione prima procedentes tamen quod significat in
quando sunt debiles. Tertius est id quod significat quando
sunt sub radijs. Quartus est id quod significat
quando sunt mediocres inter fortitudinem ꝯ de
bilitatem nec quando inuenimus aliquem planetarum
qui nō sit in istis .5. figuris nisi secundum
statum suum secundum suam ꝯponere. Ad duos fines
inter quos dat planeta ꝯ dabimus significationes
per id quod reddit ꝯ tamen sic itelligens ꝯ secundum hoc in
dicabis. P Similiter sic istis planetis gubernato
res fortes aīe fuerint in suis locis ad se per
tinentibus ꝯ quod concedent secum sicut supius
ondimus faciet aīam fortem, nec eam
aliquid disturbabit quoniam ꝯplet id quod ue
lit ꝯ sibi accidit regere ex se ipso ꝯ ponit aīa
id quod incipit ꝯ maxime si planete gubernantes

Notitia aīe per planetas orientales uel occidentales
stationarios etc.

duo loca fuūt ab eo unus q' hic pti
a pte orientis cū loco martis quecūq3 sit
et respicit aliud qn̄ applicuerit. Cū si h' nō
fuit sic diximus, aut q' sit illocis nō
ptinētib3 ad domus suas ꝓprias faciet
alias nō fortes/priuatis coopertas
nō cōpletas nec q' in pn̄ie posuit an.
Hoc modo ostēdit nobis in hoc dicto res 2. Dicit
ut duos status mediocres itelligam
p eas qui sūt in e ipsis. Illa mā ē sic
dicū nunc saluerimus q' aliud oppo
tū suū facere potuimus. Et hic cōuertas de q̄
loquit' ī hoc loco ē una quē ē mag' cō
pleta q' plā diximus sit i loco diur
no et nocturnis in nocturno. Et gn̄alr q' sit
i loco concordanti cū eo q̄nis n̄ sit sua
domus nec exaltatio nec eius trigoni
nec tīnn'. Et hec res una ex duobus
dixis q̄ dat in pte cū qua desbatorib3
aīe habet nī que ad ipm ptineat et ē q'
erit fortis ī suo facto et reget ī suo cōsilio
et quicqd incipiet ponet an. Aliud dictū
unū ē q' sit plā ī tali loco q' hay3 qd ad
ipm nō ptineat et h' dat plite debilita
tem ꝑ quā hebit ī statib3 aīe rē sibi
cōuenientē sic ostēdit nullū bonū inuitātes
inuitatē iōib3 suis manib3 et q' ī cap
nō cōplet et quicqd aliud dic ptō. ex
pedit nob' dicam. P. Et nō plitar ex
altatōr super eos faciūt fm aīar for
tia et nocua sup hn̄tes posse sic sup
bi et mali in quib3 h' accidit pp cōcordan
tiā plitar ī fortunar si fuīt guber
natores faciūt eos agiles et lēs ad ma
li faciendū sine disturbatōe aliqua
nī' labore quē in hoc hn̄t et hoc faciūt

discolo hopte. Et qn̄ plā alt' qui fuit
ī hay3 suo dn̄o diuat' sup hos plitas fa
ciet eos hic infertis aīc q' natus erit uili
pensus ī fortuīatus et penas et decacus
adsequet'. Hic uult dic q' plite gub
nātes ī gubnatōe martis et lune si fuīt
ī fortunē exaltate sup eos et fuīt pote
tes significāt q' natus erit supb3 et male
ꝑuatus et agilis p malo aliis. Si tn̄ fa
ciendo fideles fuīt ī fortuē significāt
aliud. Ita q' natus erit supb3 et mal'.
Super aūt ille qui fuīt elleuate fr̄ ex
fuīt cōcordate et si fuīt de hay3 dn̄io
una. f. aliq faciet natū uile ī fortunatū
pene pp malū qd faciet receptorem.
P. Sic boni et iusti qui fuīt pp cōcordan
tiam plitar fortunar si alius plā
nō fuīt sup eos elleuatus, erunt leti
et gauisi de bono qd aliis faciet et pro
fortunatis et laudatis sē in tenebut si
hebuīt ex h' uolūtate nec ī eis mali
eueniet, s3 magnus bonor et pficuū. sic
si dn̄abr sup hos plitas alius plā dn̄i
ei, res cōsil tn̄ eueniet. ꝓ mansuetudi
ne et pietate sua et pro amando et dando
dona et mitia, faciet ei ī uiā magnam.
Hec natiuitates bōr et iustor sē quib3
dn̄ant plite fortuē sup martū et lunā,
ut sup eos nō exaltetur alt' plā. nā3
tales natiuitates significāt q' natus erit
letus et cōtentus de bono qd aliis fiat
et laudabit' pro sine eo qd eius peni
teat et p suo bono faciendo eueniet sibi
proficuū magnū et bonor. tn̄ si plite
fortuē dn̄abunt sup martū et lunā
et se exaltauīt sup eos alti plite dn̄i

suo hay3 faciet natū mansuetū in ipe
rfsu3. ꝑ amore quē hebit ad hoīes et
pro bono q' eis faciet / de honestabit.
Simr multū fiet cō eū supbi nec poterit
deffendere se ab eis. Et ptō docuit nos ī
h' dctō et pcedenti quō scire potim' si na
tus erit bonus ul' malus et q' dignita
tem hebit in quolib3 suor statuū. Et si
bn̄ inspexis ī suis libris et ī hac glosa
plusq̄ diximus itelliges. P. Hec ē
regla gn̄al' et cōis q̄ scire potimus pte
hōis que ē ī morib3 et ī uītutib3, uolum'
gn̄alr nūare status ptīclares ꝑuenien
tes pp nrās plitar pp suas augmen
tatōes donec applicemus ad cōpōnēe
que appareat s3 regl'3 gn̄alē. Hec re
gula gn̄al' de qua loquit' uult dīe
regl'3 que cōpoit' de reglis q̄s nobis
dedit ī statu aīe. Et ideo qd dīc ptem
hōis que ē ī uirtutib3 et morib3, uult
dīe q' p aīa rōnali q' pit̄es spiales
fuīt ī hac pte solūmō sic docuit arista
totiles ī eth'. et ideo qd dīc uolum' dīe
status ptīclares/qui acciūt pp natōs
plitar/ et gn̄ali s3 cor dn̄ia/ donec ap
licemus ad cōpōnē que appuit s3 re
gn̄alē. uult dīe q' narrabit ideo qd fa
aciet nā auīt3 plitar qn̄ nō fuīt ī significatōe
sua p se ipm et qn̄ hn̄t ptīa pticipātē cū
eo alius plā/ pro eo qd eū pati tene
amus/ut accipiam' de eo qd nō ēē ha
buerimus/et q' eū iungamus cū signifi
catorib3 reglar et ad dīc gn̄alm̄ q̄s an
docuit ī eo q' pn̄it. pro eo qd sciam' dillo
nob' addicē statū ptinētē ad quēlib3 na
tū. et ōt ut h' tenias ī memoria tua pmp

tū in isto et aliis talib3 caplis. P. Et
si saturnus solus fuīt ī statu aīe gubna
tor et dn̄s loco martis et lune ī bono statu
ī cōpōne minori et ī cōpōne angior/ fa
ciet natū qd erit amator leuitatis magni
et firmi cōsilii et aboncōs' factar rer p
qui sitor et dīoitiar mag, amator
regnī et uiolator alienū suptuis' et tiranno
nū locator. Hic bonus status q' hn̄t
plite ī cōpōne minori ē ut plā sit in sua
domo ul' exaltatōe ī triplicitate dn̄io ul'
facie ad se ptinēte. Et q' status sol' sit
tal', ut plā sit potētior, sic qn̄ ē matuti
nalis aut directus ī cursu suo et ī mot'
festinū. Bonus uo status quē hn̄t ī cōpō
ne angior, ē ut plā sit ī anglo ī suo
hay3 ul' ī succedentib3 anglor ad h' bor
dinam s3 ordinationem uīnū x. domor.
q' iā h' patefecimus in lītē. Et mā ē q'
qn̄ martius fuit ī hac mā erit in
meliori statu quē hēe possit. Et pp h'
ōt q' sit ī rebus aīe ideo qd ad h' ptinet sic
dīc ptō. Ita q' si alie regle quas an
dīc significent res alias, adiungabis eas
cū reb3 istis. hec res q̄s ī meis dic
dites accipies, ut iudicabis s3 eū et s3
illud qd maiorē hēe significatōē ī uenies
iudicabīt ita faties ī quolib3 plitar ōt
tib3 itellige nec petis qualia me dicam
ē ī aliis plitis. P. Et si satius ei fuīt
qd diximus de cōtrario/ et nō ī bono statu/
faciet natū turpē uilē, p'uu corpis, si
ne discretōe, male agētis, reget se sine
cōsilio, ī locum solitariū, inmicabo oib3 se
parare, mēdacē, deceptorē, fl'm inculato.
diliget eum ī ebrietatis et placitis, et etc

[Nota] infelicitates planete.

Sūmarum, ſi planeta hēt potētiā de bono potētiam de malo ponderā utrumq; et ſi uincat bonitas, dic bonū. Si u' maioritas dic malū ſecūdū naturā planete, poſtea ſignum i quo fuerit, poſtea domū exaltationis ul' caſus, poſtea angulū i quo fuerit, poſtea retrogradatōis et diſpoſitionis cuz ſole et dando cuilibet ſtatui ſuā magnitudinē et ſignificationē.

reciuncius, i fortitudinis, laboris, amator/
amorē nulli hēbit, a bonis bilis et falſ
ſuis amicis, ſēp triſtis et doleš, ab bonē
bit bonos. P Plāc qui ſūt ɔiūcti a bco
qd diximus ſūt malū hntes ſitū in ɔ
pōne medi. ſitus qui ē oppoſitus do
mui, ɔcalē ſue, ul' i dignitatib; plāētaz
diſcordātib; ſe cū eo, et q ſit neſpernal/
ul' retrogradus, ul' cadēt motus et ſilr.
et q ſit i malo ſtatu i ɔpōne angulorz
ſic i. xii. ul' vi. domo, et q nō ſit in ſuo
bay et hys ſilia. Hec ei docet nos ptolo
ſcōo ſatis dno ſctia, ut excolligas qd
ſūt mt hec duo, ita qd ſi cū inueneris
mt hos duos ſtatus quos dix i ſpice
qs ſtatus ē mag' ɔc, et tunc ero ſtatū
natus poſſe q' alti, et minues ɔ ſuis
opib; tm q'tum aliud ɔiu inclinat.
et id qd intelligēs, retinebis. ptmodo aliud
accide cū regulis gnalib; hi rōnis et in
dicab' ſz ſignificatōe; nicentē, et ſz id qd
ei adueniet mag' dete minas et te indi
cabis rectitudine. nec errabis, et ſz h
fatices i quolz aliorz plāctaz. P Et ſi fu
erit ſaturnus cū ioue i mō que diximus
et i bono ſtatu faciet natū liberz, bono
ratorē bonorz, tutorē ſenū, boni ɔſilij
adiutorē ali' rei ſp ſtorē, nouū regum
magne orōnis, amatorē ſuorz pentū
māſuetū, intelligentē, ſufferentē, et ſa
pientē. H Et ſi cū ioue hūit concordi
tiam q i ipe et mp' ſit gubnatores, aū
q' unus ſit, et alt' cū aſpitiat bono a
ſpectu, ul' q' unus eorz ſit gubnator et
alt' gubnator gubnatoris i pmis, ita
q ſit dns domus ſue, aut exaltatōis ſuoi

ul' hys ſilr. hec ro concordātie et ɔtūc
hec intelligas ſic i alijs plāts. Et id q'
dicē et ſūt i bono ſtatu ɔt ut q' intel
ligas q ſit concordia bona mancīe
int eos, ita qd ſit int eos aſpectus bo
nus, aut receptio, et q utq; eorz ſit i ɔ
pōne medi et anglorz i bona manie.
P Et ſi ſtatus horz plātaz ſūt ɔ diſco
ci qd diximus, faciet natū nō ſſum
boni, male morigeratu, mali ſenſus, it
mittet ſe de diabolicis reb; et mali' ſp
ſtatu diliget i oratorijs dimina cōdis
diffamator filiorz ſuorz. nlm habebit
amicē, a hoib; ſepatus, i infidelis, mali
q'nt hoib, mali cordis, debil', tedioſū.
bonorē nō diliget. laborator receptu
onis, ɔtentus de oi re mala, et multū trā
ſitor rez et dillator. H vult dicē qd
mala concordantia q e int ſatni et ioue
q'n ſūt gubnatores ſtū aīc, q' q'n ipſi
ā bo ſt i aſpctu inimico, ul' q ſt i ɔpōne
medi aut āglorz i malo ſitu, ul' q' un'
eorz ſit gubnator aīc i tali ſtatu ex'is
et alt' aſpiciēs ſe cū eo de eod aſpctu ex
ſtens i alio tali ſtatu, et ſilia ſic oñ ſuz
ē i glo ſ pre ptis et alijs ſcedētib; gloſis.
ſcias q'n talē iudicēs ɔſtellatōez q nat'
erit talis ſic dix ptō, et ɔt, put diximus
qd accidamus his ſignificatōes cū regulis
pmis, ut ſciamus ppriū ſtatū nati. Et
ptō docuit nos ſtatus bonos concordātie
ſatni et iouis, et concordātie male ſilr, ita
q' q'n concordantiā mediocrē iuenies int
eos ſz q' ɔt in dicab', et opones indicium
rez qs dix illis duob; ſtatib;, et cū h
potis intellr totū h dcm ptō, et id q' i alijs

male

Saturnus cū Ioue.

plāts dicet. P Et ſi cū marte concor
ſūt et i bono ſtatu faciet natū male ɔ
ſtōis, laboratorē, et natiuitati oium alij
audacē, et q'nz remiſſu, male ſocietatis/
ſine pietate, et de honeſtatorē bonorz
ul' diuiz ſcatorē, ponet ſe i ꝑiclo ma
gno, amator rixaz, falſus, i fidelis, de
aſorz, detentor ire, male loquax, i ſtabi
lis in factis et dcis, oditor bonorz, ama
tor blanditie ac ſupbie, male uolūta
tis de ſufferendo fortis auſteri' et crudel'
hoib; fac— tor mali, q'rclos', malus mo
lator, robitor, dehoneſtator, nō cābiat
ſe nec mutat de malo, bellicoſ', audax.
horz oium malorz ɔpletor et fortia ac i cis.
H Aſpice ad nām dictaz i fortiaz, q'n p
ticipabūt i gubnatōe aīc, et ſūt concordā
tia int eos, exñtes i bono ſtatu, aut q'ndo
unus eorz ſūt gubnator, et ali' concordet
cū eo, exñtib; i bono ſtatu ābob; quod i
fatiūt aīc nati res iſte q mltū i clināt
ad mala. P Et ſi plāta ſūt ɔiūcti i
abco q' diximus erit natus robator i
ſidiator oium i alijs ɔplēte manice, ma
le mte, mali luci, dci nō timebit, nec
amorē hēbit ico, dehoneſtator, diſſo
nentor, inſectator, diffator, nigromātic
oratorior, robator, et altanū luxuriic
male, expoliator, mortaliū ɔfictor/
pditor et i alijs i oib; factis ſuis nequā.
H Hec ſcā ſigūt nām dictaz i fortiā
rū exñtiū cū malo ſtatu ſt mō malitie
mlte pluriq; i niuta mala. Et ſcias q' hē
bit mte natus q'n adiūgēs cū alijs re
gul' qs dix in ſtatu aīc. ptō. P Et ſi
ſaturnus cū uenie ſūt et i bono ſtatu erit

natus mltis ab hoībus, amator ſenū
et heremitarū, male receptōis. bonorē
nō diliget, nec res pulcras, amicus
male ſocietatis, ab oib; ſepatē, argēt ſe
ɔſilio ſuo. legit ſcā reta, ſacit leges, ſec
tor, amator, diuinator, amās deum
et legē ſuā, amator pe dei. caſti ama
tor innec; pro H ſilijs et bellis ſe
ponet, proſeſſione legis, amator phie.
ficet i egalis, abſtinētie magne et cogi
tatus, cuſtodiet ſe a mala fama, teſtis
ɔceloti p' mul. P Et ſi plāta ſūt ɔiūcti
a bco qd diximus, erit natus fornica
tor magne turpitudinis, ſine diſcretione
et i ſipioncē i luxuria ſua, decipiet p
mlicres mas p ɔſanguicib; ſuis, ma
le fame, dehoneſtatus i oib; reb; ſuis
ſequitor luxurie. cē bonū ſcām odi
bit, male ſcrinatus, ebriatus, ſecto
ri amator, adulterius ɔ nām cū ma
ioib; eo dicb;, et cū ulib; cē legē ſuā,
et cū beſtijs, deū nō timebit, irreligator
oratorior et religioſorz legis. diliget
nigromātiā et ſilia. H Simentor eu
ſtis gloſarz oium qs hic dico dicet
apte intellr potis dcm iſtud. ſz ſi hez
oblitus es nō inſpicias q regulas ſeri
bs et unū cū alio iūtare eorz q dixi;
tibi mlta inter. P Et ſi cū marte cō
cors ſūt inſtō aīc, exñtes i bono ſta
tu, erit natus p.mſitor et petitor eco
nicaz, reſtorator legū. amabit pbr
eam ſector, retentor, ſtudēs in ſcīis
miraclorz ſcōz, ſopbicator, i gerit ſua
agit, ppli gubnator, intelligēs i q'ſitōis
magne, exptus diliget oīe bonū;

Saturnus cū marte.

et erit in istis omnibus fortunatus. Et si planeta
fuerit ei quem diximus de coniunctione erit natus
inventor artis male voluntatis, superbus
laborator, suos abhorrebit parentes,
labores diliget, dolorosus, detentor o
merum magnum habebit, insidiator et temp
tator, per in nichil fuerit deceptor, sortilegi
orum cum hominibus non habebit, laudis inventor
nigromanticus, factor carminum, et ex
cantator ingeniosus, et cum hoc toto infortuna
tus. Hec vero similiter continuimus in capitulo
intentionum voluntatis, aperte per quam
declaravimus quod diximus quia saturnus
et mercurius quando gubernant fortunam anime quando sunt
in malo statu, si fuerit cum saturno elevatus
super eum significat quod natus erit proditor et
latro. Cum hoc toto erit sine fortuna.
Ideo posui prius secundum hunc modum in aliis
plus meliore potestate isto modo. ¶ Et si
Jupiter fuerit solus anime gubernator. Hic so
lus Jupiter erit anime gubernator, quod solus
virtutis locum tenet et sine ulla parte
partium cum aliquo planeta bonitatum. ¶ Si fu
erit in bono statu, erit natus magni cor
dis, liberalis, sapiens, honestus, delectabilis,
amator bonorum, artis bone, pietosus,
prestabit se multum, habens abstinentiam bonam,
spiritualis, acceptus potentibus, faciens bonum
hominibus, factor bonorum hominibus, se diliget facere
et cogitationis bone ac gubernationis rerum.
Nunc aspice quando planeta fortuna cum est potens
exhibet omnes bonas virtutes. ¶ Et si fu
erit coniunctus ab eo quod diximus, erit animus nati
similis stantibus quos posuimus, erit tamen
debiliores multum, sine discretione, tamen quod
in loco quod fuerit magis cordis erit devasta

tor. Et in loco quod fuerit Jupiter pius et iustus
erit furator diaboli aut credulitatis
vel secte male. Et in loco honesto si erit
vilis. Et in loco casti et bone abstinentie
erit fatuus. Et loco amatoris res pulcras
amabit multa sine abstinentia. Et lo
co amatoris bonorum erit bone volunta
tis et similia. Hic ptolomeus non dixit in quolibet
locorum dare nobis regulas vel quod eis ad
similantur, quia fortuna semper donat quod cum suam na
turam concordat. Si fuerit in bono statu bona sunt
hic virtutes. Et si fuerit in diverso dabit lo
co bonarum virtutum quod adsimulabitur virtutibus.
Et non est sicut res quas in hoc loco retulit ptolomeus.
Et dicere ita quod erit loco benivoli cor magnum
devastator, et loco Jupiter pii et iusti furator
ydolatrie aut heresis magne, ut est reli
giosi hereticorum et tenentium malas leges.
Et quod dicit loco amatoris bonorum erit bo
ne voluntatis, vult dicere tamen blandiens
et mansuetus quod nunquam irascetur et omnes ali
as res quas dicit. ¶ Et si fuerit coniunctus cum
marte in fortuna anime et fuerit in bono statu fa
ciet quod natus erit malus in corpore, rector
litigator, magni belli, gubernator
aliorum, inobediens, acutus, bestiarum caval
carum ductor, magne potentie, volet
ut se videant, fortior despectivus militis,
diliget semper vincere et super alios esse magister,
rerum victor, et fortificator in omnibus fu
is factis, lib(er) donator, semper victor, magni
cordis, amator honoris, iratus, precep
tor et inhibitor. Et si planeta fuerit de diverso
eius quod diximus, erit natus dehonesta
tor, crudelis multum, non parcet, irator et
blandiosus semper erit cum suo sensu in

Jupiter cum marte!

obediens, fatuus, robator et leccator, et mo
bilis, cito penitebit, nec erit stabilis in re
ulla, simplex, infidelis, sine discretione et dissi
pator, cito de omnibus malum dicet. Quod dicere
voluit dicit sicut insensatus, et generaliter
est diversarum manierum. Nam docuit nos
ideo quod conficiunt duas naturas concordantes
que sunt inter saturnum et iovem. Et habemus glosam
minus tali modo quod ptolomeus non dixit illa nec ad
alios reduxit planetas. Et ideo non habemus in hoc loco
glosare has duas naturas concordantias
que sunt inter iovem et martem. Nam verba ptolomei
in hoc toto manifesta sunt et declarata. Si posui
tas glosas memor causis et expedit
in hoc loco, si inveneris quod Jupiter sit guberna
tor et se concordaverit cum saturno et marte, quod
adiungas unam significationem cum alia, et quod
omnes adiungas et cognoscas secundum regulas
quas dixi in capitulo patrum, et adiunges omnes
regulas et iudicabis per eas. ¶ Et si fuerit
hic planeta cum venere concors existens in bono sta
tu, erit natus Jupiter pius alacer delectabi
lis, amabit se tenere Jupiter atque bene di
liget musicam, canet et acquiret res omnes can
tus instrumentum musicorum, bene comedere, erit le
tus voluntatis bone, hominibus factor boni,
pietosus, sani cordis, dei timens et
amator, diliget pro dei servitio guerreia
re, sensatus, diliget homines abstinen
tie bone, gratus fator et retributor, bo
ni amator, amabit illustres, servitores
bone discretionis, luxuriam temperatam. Et
bono modo suorum parentum amator, dilec
tor valitudinis et honoris, et generaliter bo
nus in bonitatibus et completus. Et si hic
planeta fuerit de diverso erit natus amator

Jupiter cum venere!

mutator cordis, feminarum voluntate inima
sua in filiis mirum, baculator, diffe
sator, amator mirum, deceptus magna
gne luxurie sine abstinentia, et diligi
get affaytatus, presumptuosus, erit sep
rinsor in suo sui devastator, gentium
reprehensor, sollicitabit de cantigulis se
sin minus habebit debilis cordis, diliget
oratoria et ea sequetur, amabit secta
et puritates, audire tamen fidelis sine reso
lutione aliqua, cui bone receptionis, socius
omnium bone voluntatis et ideo quod fecerit
laudabitur. Hic similiter si hy duo stat sunt
cum concordamento iovis cum venere si ambo
vel unus eorum fuit anime gubernator. Et
manifestum est quod si saturnus et mars ambo concorda
verint secundum eis significatio opposita erit, et
mutata secundum regulas premissas. Et secundum quod glo
savimus eas omnes et expedit ut mittas ap
ponas aperuimus hic capitulum ubi ad hec loca
et similiter appositionibus ideo quod subsequitur me
lius inveniens. ¶ Et si hic planeta con
cors fuerit cum mercurio existens in bono sta
tu, erit natus perquisitor et studens per
libros, doctrinatus, amator ac geometrie,
totius quadrivii sapiens, investigator et in
ventor, bene doctrinatus, subtilis ingenio
sus intelligens, abstinentie et consilii bo
nus laudator, largus omnibus, fortior bo
habebit virtutem et intellectum alios guberna
re, bone voluntatis, dona magna do
nabit, amator populi, boni intellectus membrorum
quicquid fecit adimplebit et quicquid inci
piet bonus et fidelis in lege sua, ama
tor et mandator suorum ab hominibus fiet, et se
amat, suos amabit parentes. Et cum

Jupiter cum mercurio.

Jupiter gubernator anime

nalis, doctus, diliget sapientiam et honorem
et ab omnibus preciatus. Et si planeta fuerit de-
orsum, natus erit stultus, contentiosus in-
grat[us], magis erroris in omnibus rebus suis melius.
Eiciet se de terris suis. Sequitur eloquium
magnum erit. Credet semper esse sapiens et nesci-
ent. Similiter erit fatuus in suis motibus, tur-
bulosus, mentitor, honorem narrator, et re-
missator rerum. Hoc autem est totum hoc quod per
glosas quas non diximus in hoc capitulo, nam quod
dicitur contentiosus est amissio sensus et res
dicendo futuras. Et si mars fuerit ani-
gubernator solus, existens in bono statu, erit
vir fortis in omnibus factis suis, aliorum capita-
neus, iratus, amator armorum, fortifica-
tus, victor bellorum. Ponet se sponte in vo-
luntate ad mortis periculum, inobediens, nulli
voluit obedire. Audax, invincibilis in omnibus
et dignosus, sollicitus, superbus, magni
cordis, sapiens ad alios gubernandos. Et si
hic planeta fuerit de contrario, erit natus crude-
lis militia, dehonestator, diliget interficere
homines, bellicosus, iniuriator et incisor,
mixtor mali et probator, ebriatus, sine
pietate, malorum factorum, malorum cogitatio-
num, laboriosus, stultus. Suos odibit pa-
rentes et homines inobedientes dei et man-
datorum suorum. Hoc totum habetur similiter et magis
per glosas positas in libris que dixi de Saturno
et inde accipe potius totum significationem martis
secundum suam naturam. Et si fuerit hic planeta cum ve-
nere ad coniunctionem, existens in bono statu, erit
natus receptionis et nobilitatis bone, amabit
suos socios et amicos, delectabile modum
habebit et letum, erit tributator et alacer, bone
operationis et formice, ioculator, amator le-

to capiet amore. Vir in omnibus suis rebus
ad luxuriam inhibitam cito movebitur et ad
peccatum meretricis, tamen fortunatus in omnibus suis
factis quae voluerit adimplebit, sensatus, sapi-
ens, in custodiendo se a meretricibus, homines
fornicatores reprehensor, bone discretionis, sotie-
tatem diliget plurium dominorum quam mulierum.
Cito irascetur et erit zelotipus. Et si planeta
fuerit de contrario, natus erit auctor luxuri-
osus et inceptor in eo bonum: dedignosus
statum dominorum suorum, dehonestator, mendax, fle-
xibilis, inimicum decipiet et amicum, ad
vitia corporis cito movebitur, et ipsum cito de-
debit, ceteri mulierum virginum et nupta-
rum amorabilis, tenebrosus sine labori-
osus, proditor in factis suis sacris primi-
tus, cito falsabit ea per ea ante fiorabit
mali sensus, et quia se diliget assistere
malo et turpi modo, letus et stultus erit.
Hoc totum hoc dictum declaratum est pro eo quod tam
sunt. Nichil volumus in hac parte glosare
ut acceptamus esse in eo quod accidit
de capitulo isto tibi. Dominus cum eo quod dici-
tur in omnibus suis rebus cito movebitur et ad
luxurias inhibitas et ad peccandi vi-
cis. Tamen faciet se meretricibus custodire in
totum. Hoc erit veritas si concordaverint secun-
dum hec regula quas ante diximus in prima huius capitu-
li. Si discordaverint, vel impedimentum huius testi-
ficabitur hec res quas narravit non erunt
sed secundum posse malia nati. Quia patiens erit ad vil-
las sed eis non faciet nec ad opus adu-
cet, et in aliis manibus intelligens isto
modo. Et si hic planeta mars fuerit cum
mercurio existendo in bono statu, natus erit
aliorum gubernator, magis sensus naturalis ab

stinentie bone, agilis, nominis honorati, sapi-
ens, miles diversarum rerum amator, tribu-
lator, curialis, bene doctus, bene rationatur. Tamen
deceptiosus cum diversis facietur, instabilis
fidelis, militor, artificiorum sapiens et malorum
operum mutabilis ad predicationem male sec-
te et male credulitatis, inquisitor et penitor
rerum, diliget rectis, erit fortunatus in toto
bone amicitie assilientibus et est recep-
tionis bone et erit generaliter suis necessariis in-
imicus, et perfectiosus amicis. Et si planeta in-
fuerit de contrario, erit iniuriator, inobediens ma-
gne credulitatis, fidelis, auctor, et in quo preceptibi-
cum, stultus, laboriosus in omnibus suis rebus,
mendax, latro, deum non cognoscet, a fidelitate
ruinabit. Testimonium falsum confirmabit, de-
lectabitur in omni malo, cognitus et nominatus
pro malo, dehonestator, divisionator, tunc
non accessor per multa desertia. Homines in fine
malo modo ferizator, deceptor, semper erit in
mundo per homines qui committet. Hic inspice
ad statum mercurii quod cum marte participi-
at vel mars cum eo, qualiter complexio erit ad hanc
acuitatem. Si concordantia bona erit et ambo
fuerint in bono statu, operabuntur in aliis nati in
mores firmos. Et quod harum rerum erit in nato
proprium est eo cum quo se per regulam concordavit
nisi sed virtute nocente. Et quando venus so-
la fuerit anime gubernatrix existens in bono statu
erit natus mansuetus, bene credens in lege
sua, delectabilis, alacer, ludibrio sine aliquo in-
stabilitate, bone cogitationis, amator psal-
lendi, militi zelotipus, omnem malum odibit et
omnem nocivum, ministriorum amator, deum diliget et
mandata eius. Erit bone figure, bona in dentitudine,
debit sopina, ab omnibus faciet se aman-

factorum boni, pietosus, fortunatus in toto
et generaliter se adversa luxurie dabit. Et si
hec planeta fuerit de contrario, erit natus piger,
amorativus feminarum in suo amore, cum sua
moribus adsumabunt in omnibus mulieribus. Non erit in eo
agilitas nec discretio, dehonestatus erit
et vilis, male fame, mutabilis omnibus rebus. Et
si planeta hec cum mercurio concors fuerit existendo in bo-
no statu, natus erit amator ministriorum
et scientiarum, sapiens, intelligens, inventor, musifica-
tor, diliget musicam et esse bonum et decentem pre-
pulcram. Erit bone nobilitatis et alacer, delec-
tabilis, letus. Suos amabit amicos. Bonus
erit in lege sua, bone cogitationis et intellectus,
dirigetur in omnibus rebus suis. Diliget addiscere et
addiscet per se multa. Ad sociabitur et reget per
bonos homines et completos in bono, bone recor-
dationis, bonus in ibi, hec receptionis, dilectus
ab omnibus, temperatur in omnibus suis moribus, in toto bonum
et discretionis bone, amorem diliget et genera-
tor per eo, magis cordis, magis cum pueris que
cum mulieribus amabit in actu, zelotipus erit
multum. Et si hic planeta fuerit de contrario, erit
falsus et de malis revolutus, rusticus, uborum fatue-
rum et aliquando dicitor, murmurator, malefici-
deceptor, disturbator, mendax, messelator in-
luminator in isto, malus in eo hoc proposito in omni malo sine
amore aliquo, nullum habebit amicum, ambo
deceptor, iacendo cum pueris affirmabit se
multum accidere hominibus male dicere et ad mala eos
trahet eos. Et potest esse quod facere voluerit res
istas incertitudine malefaciendi sicut aliquis po-
natur in opprobrie sua et incipiet eos et potest esse quod c[um]
faciet per se erit dehonestatus in manibus di-
visis. Hoc nominant concordantias veneris et mar-
tis in capitulo veneris et nominant concordantias suas

cum aliis pluribus quam dixit in capitulo cum
liber plurium. unum in capite ab initio. P Et si
in capite solus aliquis fuerit gubernator ciui-
tatis in bono statu, erit natus intelligens
boni sensus, narrator multorum gestorum
et euentuum, deceptiosus, sapiens in certi-
monijs, iocosus, sapiens in naturis, cau-
tus, doctus, factor boni hominibus, bone co-
gitationis, bone conuersationis, sciens quorum-
cumque aliorum, sapiens, tenens secta, fortunatus
in rebus suis. Et si hic planeta fuerit diuerso
erit fortis, tediosus, uanus in uerbis, sophi-
cus, suo regere consilio, leuis, mobilis
in rebus, et cito redibit, stultus, nesciens in
actionibus suis, inordinate mouetur, laboriosus
sine fidelitate et firmitate, inobediens,
tortuosus, et generaliter mutabilis et minutus erit.
H Cum uolueris intelligere quod narra-
uit ptolomeus oportet prius ut sciamus ad quemlibet planetarum
quando ipse solus fuerit gubernator loci men-
tis et lucis, aut participabit in gubernamen-
to cum alio, aspice ideo quod glosauimus
de [illegible] cum rebus aliis quas
ante docuimus in quolibet planetarum. Et quando
hoc feceris intelliges clare omnia uerba ptolomei.
Et propterea scire possumus sententiam eius per ista quattuor.
Quorum unum est natura signorum in quibus
stant mercurius et luna, et quibus stant
planete gubernatores. Secunda particula quam
habet mercurius cum luna est natura planete gu-
bernatoris. Tertia est participatio quam habent pla-
nete in gubernamento. Quarta est status eorum se-
cundum mundum et secundum natiuitatem. Et nos pate-
fecimus quemlibet horum per se et propter hoc
patefactum est totum dictum eius de mente
completa. Et quod id totum quod diximus an-
te accepit a quattuor. plus ostendit quod dicit in illo
loco quod significant luna et sol quando terminus quod luna et
sol dant significatores solum generale quod est
cuilibet centiloquialis sicut patefecimus
in glosis capituli istius precedentibus. Et propterea
dicit in hoc loco ab hic in anima quod utrique
luminare dant pluribus gubernatoribus adiu-
torium solum modo, et hoc est quod dicit in hac
re. P Et propterea ita est ostendit ut sciamus
quod status lune dat in hiis que diximus
aliquod adiutorium. Et quando fuerit in loco mo-
tus apte in [illegible] a [illegible] adiu-
uat in mutando mores anime ad motionem
diuersificato. C. H Et quando luna applicat
ad finem sue latitudinis inclinatur
ad partem zodiaci ostendit quod habet iste status
mores concordantes cum eo, et hic est mutando uo-
luntatis. Et mutatio secundum de uno in aliud.
P Et quando fuerit in duobus nodis in accidit
uoluntatis adiuuat et ad transcendendum
potenciam [?], et ut sit motus festinus.
H Cum luna fuerit in duobus nodis est in po-
zodiaco ubi sol est, et est manifestum quando recedit ab
loco quod mutat de zodiaco ad partem meri-
dionalem uel aquilonis. Et propterea hoc ostendit ut habeat iste
status manifestos concordantes cum eo et habet
accidentis motus festinus et cito muta-
re ad finem. P Sicut si luna fuerit ascendens et
aucta lumine adiuuat in augendo res
istas et magis apparendo ut plus sciantur.
H Vult dicere quod quando luna fuerit ascendens et auc-
ta lumine adiuuat in augendo lumine 2.
manifestos animos et ut sit fortiores et
magis scire. P Et si fuerit lumine diminuta
uel sub radijs abscondita adiuuat
ut sit debiliores et fessiores ac lapsa

H Vult dicere quod quando luna fuerit ascendens mi-
nuta lumine aut sub radijs uel sub terra
abscondita, adiuuat animam ut sit
nescia flacca id est lenta et debilis et fessa.
Et intentum est quod narrauit omnes status lune.
Et unum est quando fuerit in fine sue lati-
tudinis. Aliud quando nullam habet latitudi-
nem. Reliqua 2. [?] quando fuerit ascendens uel
apparens super terram orientalis. Et aliud sibi
oppositum quando fuerit occidentalis uel cooperta
sub terra. Sufficit ei quod dicit ascendens uel sub
radijs et non curauit dicere super terram uel sub
terra aut occidentalis quia bene intelligitur ab eo quod di-
cit et ita ostendit ut intelligas. Alia duo [?]
sunt augmentatio et minutio sue lucis.
Et quod dicit quando fuerit in radijs cooperta
potest intelligi de quod significabit luna quando fuerit
completa lumine. Et propterea ita est ostendit ut quando lu-
nam inueneris in quolibet istorum statuum contra-
rium oppositorum quod in secundis significatoribus duorum
capitulorum. P Sol et dat adiumentis in
rebus quas diximus quando se concordat est planetis
gubernatoribus secundum aliquam quod quando concordauit
se cum eo existendo in bono statu erit mores
nati magis directi, concordati et temperati
ac nobiliores et honestiores et magis
sine superbia. H Docet nos philosophus dicens
quod sol et luna tunc adiuuant quando fuerint
concordati cum planetis gubernatoribus anime. Et quod
sol fuerit concordatus cum planeta existente in bo-
no statu, adiuuat in moribus ut sit tem-
perati et directi et ab omni malitia derelicti
et eleganti. P Et si res fuerit de diuerso
et sol non habuit concordiam cum planeta erunt
mores anime uiliores ac debiliores et
separati in sua uoluntate ac modo diuerso
res peioris uoluntatis, et generaliter minus
fortes in mali ponendo. H Vult
quod quando planeta fuerit in malo statu et sol non
concordauit se cum eo significabit mores uili-
ores, et quicquid aliud ostendit, et docuit
nos philosophus dicens quod si sol concordauit cum planeta
gubernatore qui sit in malo statu malo-
minuet id de malicia morum tamen quando
cum fuerit concordia ipsa. Et iam ostendimus
quod concordia est quod sit inter eos aspectus bo-
nus sicut de trino uel quod sit receptio recep-
tio inter eos aut [?]. Et nobis
ad hoc est ostendere in illo loco summam totius regule
per quam iudicabis in natiuitate statum anime et eius mores
quibus nati cum natiuitate scias. Hoc est quando
aptaueris 12 domos et diuiseris planetas,
aspice ad mercurium et ad lunam et si fue-
runt in signis concordantibus, scribe apte mo-
res quos significabunt eadem signa. Et si fuerint in
signis solitarijs discordantibus, scribes a
parte quod significat quodlibet eorum, et facies no-
tam super mores signi mercurij [?] et
super mores signi lune [?] aspicies
planetam dispositorem cuiuslibet horum duorum. Et
si alter dispositor fuerit unus planeta ille
solus erit quem petemus et si habuerit signa duos
dispositores diuersos, scribes a parte cuiuslibet
eorum mores qui pertinent ad quemlibet dispo-
sitorem. Et si inueneris quod aliquis eorum habet
plus uno dispositore, accipies illum
eorum qui habuerit maiorem fortitudinem
et plures dignitates in loco suo. Et quando fueris
certus quis sit dispositor, aspice ad situm
eius secundum mundum et secundum angulos et secundum solem et scribes
mores quos significat quilibet horum statuum et
primo scribes mores quos significat in perne...

Quando luna multum declinat ab ecliptica secundum latitudinem suam, influit [?] est mutabile; quando ipsa fuerit penes caput uel caudam dat festinationem morum.

Nota de luna

plica eo eveniet in bono statu. Similiter scies
mores quos significat si fuerit in malo statu.
Et si in statu fuerit mediano aspicies
id quod significat in mediani status et que significant
significatorem planetarum et quod significat signum in quo est. Similiter
scies aspectus et si cum illo concordaverint alie
planete vel plus uno scies id quod incides
concordantium cum quibus eorum et quando hoc feceris
appones mentem in omnibus eis que scripsisti.
Et qui mores concordant in unum et scies a
parte rationales et irrationales in alia et parte mentem
appones ad componendum unius cum altero et quod
inveneris concordantium accipies et indicabis per
illud et in his que non concordabunt appones
mentem quando magis eveniunt cum eis complexioni et id accipies.
Et abicies id quod non concordant cum eo et quando hoc
feceris adiunges id quod accepisti in omnibus in quibus
adiuvat sol et luna et quod inveneris in eis erit mores
nati quos petis. Et quod ex his remanserit super
in eo complexio corporis et terminabit. Verumtamen non
apprehenditur ideo nisi operibus preceptis et tu operam in
potentis ponere regulam quando intellexeris que eo dixit
in aliis glosis. C. 19. In pestilentiis

Dixit Haly. Hoc intelligens anime nati et
magis innuat de Ptolomeo quando dixit in capitulo
sollicite et statuis de statu corporis nati et de pestilen-
tiis et infirmitatibus accidentibus in eodem. Et dixit in
capitulo pestilentias accidentes in anima solummodo.
Et modo dixit infirmitates quando infirmitates anime
cito recedunt et non durant cum moribus quia
homo habet cum quo se componit et cum hoc tamen sunt infirmi-
tates que non moribus opponuntur et ligantur
cum eis pestilentie solummodo. Et quia in
dictum pestilentiarum propterea anime sequuntur indictum
preceptum suarum sicut ut generaliter inspiciamus pro
sciendo hanc rem a statu mercurii et lune qualiter se habet
unus cum alio et quomodo stat secundum angulos et planete
infortunatos. Hec generalis regula in sciendo anime pe-
stilentias est inspicere ad statum mercurii et lune
quomodo se habet unus respectu alterius et qualiter
eveniunt respectu angulorum et planetarum infortunarum.

Et si mercurius et luna non se aspexerint unus
cum alio et elevatus fuerit super eos in oriente
orientalis vel occidentalis aut fuerit in eorum oppositione
planeta ex infortunis discordantibus accidunt ipsis
tantum in anime pestilentie multe multorum mane-
rierum. Hic vult dicere quod quando mercurius et luna
fuerint discordantes et aspectus non fuerit inter
unum et alium signum quia sunt 2 partes anime non concor-
dant una scilicet cum alia et propter hoc accidit ei pestile-
ntie magne. Similiter si se aspexerint scilicet unum cum alio
et elevati fuerint super eos planete infortunie non
habentes dominium in gubernamento suo quia sunt in
aliis vel quia cadunt eos aut quia sunt in eorum
oppositione significant quod accidunt anime similiter pestilentie
magne. Et pestilentie accidentes anime diverse
fuerint multe et quaerunt multorum modorum. Et Ptolomeus
docet nos regulam per quam scire possimus unam-
quamque earum ideo quod dicet. Cognitio huius rei
et distinctio eius erit a statibus propriis que
diximus ideo quod tunc sunt pestilentias debiles
anime quando loquuntur fuerint in propriis partibus anime. Et
possumus scire fortitudinem et augmentum huius
a magis operibus planetarum infortunarum. Sic hoc
dixit de vitiis non habentibus abstinentiam quod sunt
pestilentie dicetur nec sunt minui vel magis
mediocribus. Hec est regula generalis quod scire
possumus unamquamque earum ex his que sunt pestile-
ntia anime. Nam vult ideo quod dixit status proprios
quod intelligamus de planetis concordantibus et locis
propriis status planetarum gubernantium loca mercurii
et lune. Et addidit nobis hec status planetarum
infortunarum quaerit suorum planetarum et loca quae eveniunt
mercurii et lune et posuit est in mente vitia que
dixit in capitulo in mente istud et quae accidunt propter ma-
los status planetarum et quando illos invenimus non
volumus scire quantitatem augmenti ipsorum modo
nisi de modo quod se faciunt pestilentias possumus
hoc scire propter magis virtutes planetarum infortu-
narum. Post hoc autem divisit pestilentias in 2
partes. Una est mores qui sunt sine abstinen-
tia et mutantur de una manierie in aliam.
Et quod talia vitia sunt ista. Et sunt minui medi-
ocribus pestilentie sunt alia vitia que est
magis mediocribus. Tamen mores mediocres
sunt virtutes satis et quelibet virtus habet in
suis extremitatibus 2 vitia unum est minui-
cum aliud tamen sit magis et supererit. Verbi gratia patien-
tia est virtus et in homine de honestate est
patientie quod suum auferat ei est cordis de-
bilitas et mos malus. Similiter superbia transibit
mediocriter et est unum malum ex fortium. Similiter prudentia
est virtus et concordia est minor eorum est vi-
tium malum et stultitia transit hoc et est mos
malus. In libris autem morum determinant
philosophi.

Et de illo qui fuerit fortitudinis
magne et fuerit secundum infirmitatem et res ex
natura .i. accendo accidit in hoc parte rationali
anime et ipse recipiente operam potentiam scire
hac manierie qua dicere volumus. Quando
dixit de eo qui fuerit magne fortitudinis
dixit propter vitia mali si fuerint supprema. Et
quod dixit secundum infirmitatem dixit propter vitium si
fuerit malum. Et forte quod sit secundum infirmitatem
corporis. Et quod dixit res ex natura accendo
vult quod separatus est anima gubernante corpus. Et quod
dixit et accidit hoc in parte rationali anime et in ea que
recipit operam vult dicere quod cum istis statibus ipse
dixit rationale hominis et partem que non est rationalis.
Et propter hoc dicit ad partem que recipit operam
quia pars rationalis non recipit detrimentum in se
sicut dicunt philosophi. Quando pars recipiens mu-
tationem est pars animalis quia opus rationale non
mutatur sed sua substantia coniuncta cum ipsa
ipse non recipiat mutationem sicut philosophi
ostendunt. Et nos similiter ostendimus in tracta-
tibus quos composuimus de anima.

Et atque epilentia per maiori parte sunt quando non habent
in suis nativitatibus lunam in aspectu mercu-
rii sicut diximus nec unus cum alio nec
aliquis eorum cum orizonte orientis et est hoc quod sit
saturnus in aliquo angulorum de dicemus
de natura et quod sit dominus huius status. Epilentia
est colambrum innui capiens totum cor-
pus ad horam et statum destruit. Et corpus est quod ea
pit ad tempus cognitum et corpus quod omni hora quan-
do accidit et corpus quod liberari potest et quod numquam et cor-
pus quod capit totam vitam hominis et corpus quod accidit post-
quam natus transierint annis multis. Et corpus est
unum quod liberari potest et unum quod non potest. Et
eo unum omnes has manieres dicuntur et sunt
in pluribus determinate. Res autem huius infir-
mitatis propinqua secundum oppinionem Aristotelis est fumus
intrans ventriculos cerebri. Et secundum Galenum est
fumus qui se elevat de aliquo membro
sicut narravimus de puero qui se eleva-
bat de frigido ad suum cerebrum et est
alia manieres que est propter infirmitatem. Et de-
mentia est hoc totum quod sunt accidentia contingentia
in cerebro que operationes spirituales impediunt.
Et cum hoc ostensum est quod infirmitas que accidit cor-
pori manies hoc quam dixit Ptolomeus ambo loco est
que durant totam vitam hominis nec potest modo
aliquo liberari. Et ipse loquitur est de hac in

manie epilie, pro eo q qn saturni que
figure pitar fatuit re tale, et p ista
uiccbimus re aliam huic silem, faciam
et q accidet alia manies epilie. tn id
qd narrauit ptolomeus in hoc loco e magis
q esse pt. Et est q intelligamus qd ipse
iacebat id qd eet minus isto. ut si
gnum q dixit e mercurius et luna sise
no aspiciat unus s. cum alio. nec alios
cor cum ascendente. Et q saturnus sit o dic
in aliquo angulorum, et q ipediat locum
mercurij, aut lune, aut ambo in uno. et mars
similiter q sit de nocte in aliquo angulorum,
et q similiter locum ipediat superiorem illa tal
figura qualis ista e faciens epilentiam sp
durabilem. nec homo pot liberari ab ea. Et
si forte inuenerimus q mercurius no
aspiciat se cum luna, tamen unus eorum aspi
ciat ascendentem, et plura infortuna in aliquo
angulo existente, talis figura similiter facit epilentiam,
sed no tam fortem ut alia superior, et sim
hoc etiam malis maniebus superioris in
dicib. P Multi autem homines festino
si, fenentes, sunt quorum res ista in eorum
natiuitatibus fuit, de uiso ei q diximus
cum illo eode statum narrauimus, ita q
sit saturnus de nocte dns status, et mars
de die. Et mars qd sit in cancro, aut i
uirgine, aut piscibus. H Et qd dicit cum
illo statu que diximus. uult dicere
q mercurius et luna sunt discordes sine
ullo aspectu. nec eorum aliquis cum ascendente.
Et totum aliud qd dicit manifestum e. qn in
ueneris statum mercurij cum luna de hac ma
nerie, et accidit cum hoc q sit mars in aliquo
angulorum in natiuitate diurnus, q saturnus

in nocturnus. faces q natus ille stultus
erit tota uita sua, et q homines fenet
nec poterit liberari. Et manifestum e q hic e cors
infirmitas et e de mulis maniebus et
diuisis. Et ptolomeus dedit nob regulam
ut magis forti q esse possit de hac pe
stilentia ut addamus huic aliam
maiorem ista. v. g. q significet uolo
alicui anni, q accidet nato res talis
et significabit plerumque q secundum accidit in infirmitas
ipso anno. Postmodum iudicabimus q ho
mo ille infirmabitur illo anno tali infirmitate
de qua mutabitur sensus eius. Qd autem dicit
et mars si fuerit in cancro aut uirgine
ul piscibus. uult dicere q hec signa pprie
habent significare pestilentiam talem. Et si ac
ciderit q constellatio significet stultitiam
aut demoniacum in istis signis, erit pestilentia
ualde fortior atque peior. P Et illi
qui dicti sunt demoniati, et dnr gce i
egrotantes. Et uult dicere de illis q
habitas mittat in suis capitibus scientes
in suis natiuitatibus, sz q diximus infortu
nas dominantes super lunam. cum sub radijs sol
existente, et saturno dominante super eam hora co
niunctionis, et marte hora oppositionis, et mars
si fuerit in sagitario ul piscibus. H De
moniati sunt illi qui sunt desstruim ime
bris de hora qua nascuntur pp habitante
in mentem in suis capitibus, ita q eorum celebra
sunt sic habita, et no itelligunt rem de
mundo. Et regula significat plura qd faciet eos
tales esse e, q luna nec mercurius non
aspiciunt ascendentem, et q ille qui dnabitur
in fortiam lune existente de sub radijs i
post coniunctionem, sit saturnus, et qn ascendit

super terram post horam oppositionis sit mars et
sufficit q dicit ascendente sub radijs solis
quando oportuit dicere ascendente silr sub
terra qr hij duo status luce siles unius s.
alterius. Et hoc qd dicimus affirmat tum
sum dicens, si fuerit in hora oppositionis q sit
mars. qr manifestum e q hora oppositionis nec pt
opponere no pot esse luna sub radijs. Et
q dicit mars in sagittario ul piscibus.
uult dicere q hec .2. duo signa in tali statu
qualis e iste habent pprietatem separatam q alia
signa no habent, et ppter hoc adiuuant infor
tunas in tali re q sit fortiores. P Et
si hoc statu uenerint infortune in mane
q diximus, faciet q hec infirmitates ac
cidunt in parte rationali, aie, ut nullo tpr libe
rentur. tamen sic turpes no erunt, nec adeo
manifeste. H Iam cognouimus q hec infir
mitates tendunt ad cerebrum, ita q uir
tutes spirituales disturbant ne opa sua
faciant. tunc postquam ita e, tamen ualet qd i
ptolomeus dicat q in infirmitates iste accidit i
parte rationali aie, ul q accidunt in arufitijs
cum quibus ps ipsa sua opa opatur. Et quod
uult dicere in hoc dicto e q ille i quo dnatur
una infortuna ul ambe, sine aspectu
alicuius fortune, nunquam liberabit, et significatem
no habent aliam fortunem magis q istam q p
ui q ipse significet re istam no significat, pro
q hec infirmitates sunt turpes nec certe. qr
no demonstrat re talem, alia constellatio af
fuerit. P Si cum eis concordauerint due for
tune que sunt iuppiter et uenus, et fuerint in
fortune in angulo occidentis, et .2. fortune i
angulo orientis, faciet infirmitates que
poterunt curari. hec tamen infirmitates erunt

discolopte. Et si fuerit iuppiter qui se
accordauerit, ambitur infirmitates cum
phisice, potione ul medicinis. Et si fuerit
uenus, erit liberatio p phisica ul p pte dei.
Hic uult dicere q qn aliqua corporis signa
significant q infirmitates erunt in cerebro, et in
fortuna hoc faciens fuerit in centro, et una
fortuna ul ambe in ascendente, pp meliora
tionem uirtutis ascendentis q habet fra ascendens,
habebunt fortune melioratione sua in for
tunas, et ppter hoc possunt infirmitates ille
curari. Aliud uero q dicit manifestum e ita q n
oz glosari. P Et si infortune fuerint i
in angulo orientis et fortune in centro, infir
mitates que no poterunt liberari et erunt
discolopte et manifeste multum. Et si fuerit
epilia, erit continua q nunquam recedet et
erit cum clamoribus magnus et periculo
grauior de quo mors puenire pot. Et
si fuerit infirmitas stultitie q feruntur
homines ul q cecat suum sensum, faciet q
qui eam habuerit sit contra suos parentes et
dicet turpia et mala dicta. Et si fuerit i
firmitas que e fermentum demonum que e
pp magnam habitatem in mente in cerebro,
faciet eos angustos et stultitias faciet
discolopta. insultabunt in homines, et p
currunt, et tales faciet. H Qn infortune
fuerint in ascendente in angulo istorum statuum,
ul cum aliqua in centre fortune ul cum
aliqua uirtus, infortuna uincet et habebit ut
gubernans eorum pfortunas uirtute cum qua i
pellit eam in infirmitatis, et qr uincit infor
tune no poterit, et ppter hoc accidet his talis
mente infirmitate et insaniam, q oportebit
attendere res quas ptolomeus dicit q hoc nos do

Nota quod facit hominem stultum et furiosum

[Marginal glosses:] ... in quadam Epilentico · qui ... — nisi — exemplar — facit

cuit ut adiuuigant hijs que ponit.
ut qn̄ inueniunt ī fortunis ī signis uoi
cemus s(ecundu)m id qd ī(m)portat. Et qd si
fortuna fuit dn̄a sig(nifica)tōis ⁊ e(ius) d(omi)n(u)s fuit in
fortunā ⁊ fortuna fortior fuit iudica
bunt s(ecundu)m eā ⁊ h(oc) mo(do) ī oīb(us) alijs faciem(us).
Et qd dix(it) augustus ē i(n)firmitas q(ue) seq(ui)t(ur)
amittit ⁊ tales p(ro)uocauit fuit. p(ro)pt(er)ea aut(em)
nos dicimus ī h(oc) loco q(uod) h(oc) accidit p(ro)p(ter) ma
gnā humiditatē cerebri. P Et adiuuat
aliquo modo ... p(ro) aliq(ui)b(us) celestib(us) in
quib(us) fuerit iste status ita q(uod) loca sol
⁊ martis adiuuat p(ro)p(ter) ad stulticiam
cor(um) qui feriunt hoīes. loca iouis ⁊ m
ercurij adiuuat p(ro)p(ter) ad epilepsiam. loca
ueneris ad diuinandū ⁊ p(ro)phetizandum.
loca saturni ⁊ lune ad i(n)firmitatē humidi
tatis ad demoniacos. H Qd dix(it) ad
iuuat aliq(ui)b(us) locor(um) ī quib(us) fuerit iste sta
tus aliquo modo ... p(ro)pt(er)ea uoluit
dicere loca in quib(us) erit plus ī fortune
ille que eā fuerint illius rei ⁊ loca in
quib(us) erit ... ⁊ alia. Et p(ro)p(ter) hoc
dicat si fuerint h(ec) loca q(ue) h(abe)nt ī eis sol u(e)l
mars aliq(ua)m dignitatē aut de domo ī
exalt(atione) trigono u(e)l t(er)mino adiuuabit istud
ad faciendū malū ⁊ p(er) hoīes feriendo.
Et si iup(iter) h(ab)uerit dignitatē ī faciendo e
pilepsiam iuuabit. Et si fuerit ueneris ad
diuinādū ⁊ p(ro)phetizādū iuuabit ⁊ si
fuerit ī tali constellatōe qualē diximus
erit ydiuinatōe stulticia ⁊ si talis nō
fuerit sig(nifica)bit solūmō p(ro)phetizare. Et si
fuerit illis locis ī quib(us) h(abe)nt saturnus uel
luna aliq(ua)m dignitatē iuuabit ad necēdo
ut multi cuitat humores ⁊ h(ab)ebit ī firmi

tatē que dicit(ur) ē ferita demoniū. Et p(ro)p(ter)
ite(m) illi sil(ite)r ubi sunt q(uod) loca que dix(it) sunt
ī quib(us) stant ipsi plt(ra) hora natiuitatis.
P Et plures i(n)firmitates q(ue) accidunt
mo(rbi)b(us) p(ro)p(ter) p(ar)tis rōnalis aīe sunt ī hijs ma
nerieb(us) q(ua)s diximi ⁊ accīnt p(ar)tib(us) co
(n)stellatōib(us) s(ecundu)m suā naturā generale.
H uult dic(er)e q(uod) sig(nifica)t necessitas ad op(er)a p(ar)ti
rōnalis aīe s(i)c(ut) q(ua)s diximus ⁊ accēt simil(ite)r
huic p(ar)ti aīe concordia nec eius plus
cū illis sig(nifica)tis. P Et diuersitates que
p(ro)p(ter) accīnt ip(s)e ī incipiēte gubnamē
tū ⁊ app(ar)ent multū ī augmēto rei nal(ite)r
q(uod) fuit de g(e)n(er)atione masculina ⁊ femina
⁊ minutōe sua. H uult dic(er)e q(uod) pesti
lentie que accīnt ip(s)e bestiarū hoīs
plures sunt augmētis rei n(atur)aliū que
p(er)tinet ad masculū ⁊ femina ⁊ dimi
nutio h(uius) ⁊ res n(atur)ales q(ua)s h(abe)t hec p(ar)s
aīe ē eo q(uod) p(er)tinet ad sapores cor(um). P Et
possunt hec p(er)quirē p(ro)ut sunt solē ei q(uod)
diximus ponēdo solē ī h(oc) loco et
lunā loco mercurij cū lunā ī illo alio ī sp(iritu)
tiamus ad concordiā martis ⁊ ueneris
cū eis. H uult dic(er)e q(uod) regula h(uius) pesti
lentie tal(is) ē q(ua)lis regula p(ar)tis rōnal(is) ⁊ di
u(er)sitatis que ē int(er) ā(m)bas ē q(uod) sit sol in
isto loco mercurij p(ro) eo q(uod) sol ē sig(nifica)tor
rer(um) oīum n(atur)aliū ⁊ debes aspicē cū hoc ī
toto ad concordiā martis ⁊ ueneris cū
sole ⁊ luna ⁊ h(ec) regula ē q(uod) se nō aspiciat
sol ⁊ luna uni(us) s(cilicet) cū alio nec ā(m)bo cor(um)
cū ascēdēte ⁊ q(uod) aliq(ui)s ī fortunar(um) ī angulo
⁊ q(uod) ā(m)bus u(e)l aliq(ui)s cor(um) ī pediat h(ec) regula.
Et nā ē q(uod) regula ī fortunar(um) cū sole ⁊ l(un)a
q(ue) ē ita ut diximus ī hac eadē manerie.

Et pt(er)q(uam) res istas diximus. H uult
dic(er)e p(re)t(er)q(uam) docuit nos regulas ⁊ res p(er)tine
tes ad dicēdū p(re)dictis ī p(ar)te rōnali q(uod) mul
tū bn̄ ondit hec ⁊ clarē. P Volum(us)
dic(er)e q(uod) q(ua)n(do) fuerint duo lumīaria ī sig(nis) ma
sculinis ⁊ q(uod) uiri erunt suppini ī re n(atur)ali
p(ro)creationis ⁊ mulieres suppine ī re n(atur)ali p(ro)creationis
⁊ excedent naturā suā ut sint uiriles ⁊
fortes corde. H uult dic(er)e q(uod) q(ua)n(do) lumi
naria nō se aspexerint uni(us) s(cilicet) cū alio nec
aliq(ui)s cor(um) cū ascēdēte ⁊ fuerint ī angulo
aliq(ui)s ī fortunā necēs duob(us) lumīarib(us)
existētib(us) ī sig(nis) masculinis sig(nifica)buit ī na
tiuitatib(us) masculinor(um) q(uod) erunt n(atur)aliter
luxurie magne ualde ⁊ ī natiuitatib(us)
mulier(um) suppinā luxuriā in tm̄ q(uod) re
n(atur)alē transibunt q(uod) uiua ... ca(us)a alia
ac si essent cū uiris. P Et si fuerit sil(ite)r
mars aut ueneri u(e)l aliq(ui)s cor(um) ī signis
masculinis erunt uiri suppini multū
ī luxuria extra naturā ⁊ accipit ⁊ multū for
nicatores discoop(er)ti ⁊ excitati ac p(er)na
ti ualde p(ro)pt(er) p(ro)hibitūr ⁊ mulieres extraere
multū ī luxuriā extra naturā sic q(uod) iacebunt cū
mulierib(us) ac si uiri essent. Et si uenus
fuerit masculina sola faciet h(oc) coop(er)te
⁊ ex(em)plu(m) nō erunt. Et si mars fuerit ma
sculinus eo itaq(ue) sic sunt ille alie mu
lieres ac si essent ī p(ar)te sexū. H uult
dic(er)e q(uod) q(ua)n(do) sig(nifica)tiua lumīariū statū sig(nifica)nt
ut dicimus ⁊ cū eo accīt q(uod) mars ⁊ uenus
sit masculinus erunt sil(ite)r uiri de manerie
q(uod) dixit ⁊ mulieres. Et dix(it) q(uod) si uenus
sola fuerit masculina erit fem(inin)a ī ip(su)m co
op(er)tū. Et si mars fuerit solus mascu
linus erit discoop(er)tum ⁊ palā. Et

si ā(m)bo fuerint res nō discoop(er)ta nec
coop(er)ta ⁊ h(oc) ē glosa eius qd uult dic(er)e.
q(uod) ī hor(um) suor(um) decet uiuū aliud. r. g.
qd dix(it) de mulierib(us) q(uod) ueneri fuit ma
sculina aut mars. illud ītellig(er)e debem(us) d(e)
mulieribus ⁊ re n(atur)ali p(ro) uiris ī h(oc) loco iacēdo
cū alijs mulierib(us). P Et si plura fuerint
de sensu eius qd diximus ita qd sint
duo lumīaria ī signis femininis ⁊ cū eo
ī statu quē diximus sig(nifica)buit qd mulieres
suppine fient ī re n(atur)ali p(ro)creationis ⁊ transibunt
rē n(atur)alē ut sit lasciui ⁊ feminini corde.
H Statuis q(uod) dix(it) ē q(uod) duo lumīaria se n(on)
aspiciat nec cor(um) aliqd cū ascēdēte. et q(uod)
ī angulo sit aliq(ui)s ī fortunā necēs duob(us)
lumīarib(us) u(e)l alt(er)i cor(um) ⁊ q(uod) h(oc) accidit et
fuerint duo lumīaria soli ī sig(nis) femi(ni)s
sig(nifica)bit q(uod) mulieres diliget multū uiros et
iacēt cū eis ⁊ erunt gentes ⁊ uiri erunt mul
tum ī hac uoluntate suppina ita q(uod) tra(n)
sibunt statū n(atur)alem p(ro)creationis ad mulieres ē(n)
dū ⁊ diliget multū hāc maniē luxurie
ī n(atur)alē. P Simil(ite)r si uenus fuit femina, mulieres
erunt multū ī uerecūdie suppine ita q(uod)
ī re ista statū n(atur)alē excedent q(ua)n(do) hora eis
accidit ⁊ cū quo sit q(uod) ī uiuēdo se defēderet
de re que sit luxurie. ⁊ sic ualde t(em)p(or)is
⁊ contra legē. Et uiri feminini ⁊ lasciui erūt
⁊ uolent luxuriā contra naturā secū(n)dus
alijs nō defenderet iacē uolētib(us) ē eis d(e)
aut secū res turpes facere ⁊ h(abe)bent in co
op(er)to. Et si mars sil(ite)r fuerit femininus
erit ī qualib(us) h(uius) manier(um) malar(um) ⁊ tur
pium qd oīs multū discoop(er)tū ⁊ sine
uerecundia ⁊ erit extra op(er)a ⁊ noiati p(ro)p(ter)
re ista sic q(uod) erit p(ro)p(ter) de honestati.

luxuria.

Sodomiu(m)

Et p(re)t(er)q(uam) res

Hdorū hō dīn ē mā̃ ⁊ declarātū si bñ
inspexeris in glosis p̄titis. q̄ si figure
lunariū signūt illas perhibētias ex
stendo i signis femininis, signbūt q̄ mu
lieres erūt adeo meretrices q̄ cū quot
unus hic potuīt. ita q̄ petet luca
rā i lege p̄hibitā, ⁊ q̄ scia iaceāt exp̄te
innālī ⁊ turpi. Et qñ talis ostellatō
qual' istā i natiuitatib; uirorū accidit
erūt meretrices ⁊ feminīs appe
tūt simil' rē quālē dixī ⁊ erūt q̄ facient
mulieres ī uiū i absconditō ⁊ celato.
Cū si mars fuīt femin' i loco ueneris
signbit q̄ res ista erit publica ⁊ sine
uerecundia, nec timebūt pro eo q̄ sint
certā ita q̄ dehonestabūt ab oībus n̄
ī malū tenebūt. Et si i tali statu fuīt
mars ⁊ uenus ambo feminini, erit fem
uirorū ⁊ mulierū suspectū uit coīopti
⁊ discoloptū. P Et status orientāl'
martis ⁊ uenēris ⁊ quū sīt matutinales
adiuuāt ut sit iuniores et famosi.
H uult dīc' iuniores q̄ uiri erūt masch
niores ⁊ fortiores ⁊ mulieres erūt fricat
ces. s. una cū alia ⁊ cetē. ⁊ hō mā̃ ē de
statib; orientalib; martis ⁊ uenēris et
qū sīt matutinales. P Et status sin
cerentales ⁊ uespertinales adiuuāt ad
femininitatē ⁊ mulliatatē. H feminin
tas mulierū ē ut sit meretrices ⁊ uirorū ut
sit in hō uitio ōt nāam eis. P Siliter
qū saturnus cū eadē iuuabit i magna
pollutione ⁊ turpi ⁊ q̄ mā eius ē in statib;
reb; muare. H uult dīc q̄ si loca i q̄b'
ostāt luna ⁊ plāte dantes eis in for
tunū ⁊ loca in quib; stāt ueni ⁊ mars

ul' alt' eorū fuīt satū ul' hāt p̄ticipatōē
cū eis imag' pollutōē tp̄i ⁊ uilitate iu
uabit. P Et si fuīt iup̄r cū eis iuuab'
i regēdo res istas ⁊ hēndo iñ uerecundiā
ita q̄ hec pulāt fiāct. H uult dīc q̄
si loca signorū predictorū fuīnt iouis ul' q̄
ipse hāt aspēm cū eis iuuabit ad pulc
tūdinē huius rei ⁊ fiāct coloptē. P Et
si fuīt cū eis mercurius iuuabit adde
gendo res istas ⁊ ad magnū motū iu
uenū i mēbris manib; ⁊ ad magnū
usū ⁊ ad magnū augmētū de illis.
H uult dīc q̄ si loca signorū antedictorum
fuīnt mercurij ul' ipse hūīt p̄ticipatōem
cū eis iuuabit i exemplāmto rez signorū
pediū ⁊ ad magnū motū earū i multis ma
mebris. Et illo ōplet totū q̄ dīc i hoc cap.
⁊ ē mā̃ pro eo q̄d tn̄ sunt q̄ i fortūc si
fuīt i occidente ⁊ fortūc i ascēte significant
statū p̄ocuī q̄ hec i firitates libari possīt.
Silr si fortūc fuīnt potētiores i fortunis
tn̄ si fortūc fuīnt i ascēte ⁊ i fortune in
occidente, erūt hec i firitates durabiles. Silr
si fuīnt in fortūc potētiores fortunis.
Et p̄tq̄ hic ōplet .3. p̄s q̄drupartiti ptō.
plet' hic silr .ō. tractatus glose haly abe
rudiani phō s'r h' eorū q̄drupartito.
Hic incipit .1o. tractatus glose ha
ly abenrudiani ⁊ est huius pri
cipium glose super quarto quadrip
titi ptolomei. Dixit Egidius.
O ... it haly. Tres partes hi'
libri glosauim' i .9. tc
tatib; glo. minūdo et
declarādo q̄ huius potr
imus ⁊ nolūc glosare nolum' et di

stinguē hanc p̄tē sine abbreuiamto cō
plete ⁊ ap̄te talia reddiduim' ē q̄ lege
tem reducēt memorē eorū q̄ i aliis p̄tib'
dīi sūnt. ut magis hēat auxiliū i
i tellīndo huc librū. Alz uolēs i tellīre eū
forēt plūs dyalecticus i quadriuio sa
piens ⁊ nālū in p̄tica p̄hye q̄ sīt ethyce.
bñ possz sine glō nr̄a uiba intellīe ptō.
nichō' ualet i hoc studiū ⁊ labore. Et p̄t
q̄ ita ē glō nr̄a p̄bet auxiliū mag' i
tellīndo maiori p̄ti q̄ nō sīt i phȳa nec me
diāte sapiētes. Cū p̄mi' ei cīmaha ⁊
claudimus q̄s p̄to ācluisit i eo q̄ i hac
p̄te de phȳa fuīt loquut'. Et q̄uāq̄uā
sciant tabule ⁊ plātaz equatōēs nichō'
profūis ⁊ auxiliū magnū iacet i glo
sis nr̄is. tn̄ ei qui nūq̄ studuit i aliqua
p̄te phȳe ē melius ōsiliū ut n̄ labo
ret in re aliq̄ de toto q̄d dixim' ex quo
uoluntatis eius quiescet sine labore ⁊ i
glosa si istas nō fiām' ū sciētib; i hac
sciā ul' phȳa. q̄ ille qui nich' scūnt de h'
sciat q̄ eius nesciētia ē nō de sciā. Silr
intelligēs librū istū si errauīt in aliquo
iudicio astronoīe ōt ut sciat q̄ error ē.
q̄ nō bñ aspexit i eo q̄ expedit ea sciē.
ul' q̄ bñ nō itellexit illō q̄d ē i libro.
Et mā̃ ē i tellīia hē librū, q̄ iudiciū
p̄priū ei ōt. v. g. q̄ erit si iudicauīt aliq̄
q̄ natus nō trāsibit .2o. ānos. q̄ luc
bit diuitias a rege, aut p̄bonis mor
tuorū ul' p thesauro q̄ iueniet, si nō di
xerit p reb; p̄tinētib; ad regē ⁊ q̄ potis
lucam diuitias pro eo q̄ cū rege mer
cabit', aut p̄ hereditatib; uenientib; ei
ex parte regis. Silr nō ōt ei dīe q̄ qñ h'

natus applicauīt ad .2o. ānos, morieē
aut i firmabit' i firitate grāui. ul' ibit ō
una ciuā i alia. tn̄ ōt ei dīe morieē p̄
natus ⁊ q̄ i firmabit' oīb; moīs aū ac
cidet hō totū ul' q̄ i firmabit' ⁊ morieē.
ita q̄ i uba sua cogitā sit ⁊ uia ioī re. q̄
ille qui bñ nō distīguit dictū suū i iu
dicio n̄ bñ i tellīt id q̄ diximi'. Et si itel
lexit, n̄ bñ i spexit ad opa sic ōcebat. Et
si q̄s dixit q̄ natiū n̄ ē stabil' in natu
manie, ppq̄ nequit astrologus in iu
diciis certificare i aliquo i uba sua. Re
spondemi' ē q̄ mā sic aū oīdimi', incipit
a corib; sīt celestib; ⁊ ē p̄tīclarē ⁊ uile;
⁊ mā̃ ē q̄ p̄tīclarē sp̄ ē p̄uicatiō illi.
Et qui bñ sciūt astronoīc iudicia i
illi ope ⁊ p̄tīclān, delen errare n̄ pōt.
⁊ iā ido p̄t cadē i errorē. tn̄ nesciētis bñ
res istas sīt oīa iudicia i sorte. Et hō ia
certā. qñ astholog' iudicabit in nato
res aliq̄s ⁊ dicet q̄ eorū aliq̄ accident
incipite. qo. ānorū uite sue ⁊ dicet
maliis q̄d accident ad .1o. annos ⁊
potit accidē in utroq; hor' tp̄i dixo,
q̄ illud mutabit' iudiciū. Ad q̄ respō
demus dicentes q̄ ante diximus q̄
ouenit astrologo inspicere i reb; ūs
generalib; ⁊ p̄ticularib; ⁊ locis plāc
tarū ⁊ reuolutionib; ānorū ⁊ inspiciat
at bñ in his oīb; ⁊ dēt iudiciū hīta
maiorē quoē tpē; ⁊ dēt posse opi pti
nentiā ad illud tpē, iudicaē p̄tea. hec
eni totū p̄ticfecimus ⁊ declarauimus
in aliis tractatib; precedētib; ⁊ ad
huc multa que ḡnt iam ostendemus.
Explic' tractat' .3. q̄dripartiti ptō. Incip' .4.

C. pro lxxxiiii. Dixit ptolomeus.

In rebus hominis pertinentibus iudicium de hijs
que sunt ante natiuitatem et eius hora nati
uitatis, et res accidentes post natiui
tatem que sunt nati proprie que diriguntur
cum eis in seipsis et suis statibus, que iam
diximus. H Res de quibus
potest homo iudicare existentes ante natiui
tatem sunt iudicare de patribus et fratribus.
Et de quibus iudicare potest in ipsa hora
natiuitatis est sicut masculinum uel feminam uel
cum multitudine compositionis aut sunt incompleti a
bili. Et que accidunt post natiuitatem sunt duobus
modis et maneriebus. Vna est in nato proprie
in se ipso sicut iudicare uitam corporis et anime suam.
Et manifestum est quod pluribus omnibus possunt intelli
gi status nati per scientiam et plures eorum
sunt iam determinate ideo quod tam sunt. Et ex
hijs est que de hoc in maneria ordinetur.
Alia uero maneries rerum accidentium post nati
uitatem est iudicare status per accidentibus
contingentes, et sunt extra natum. Et iam in glo
patefecimus secundo tractatu que huiusmodi omnia sciri
possunt a 2a parte, que est hora qua existimari
erat de ueritate maneries. P Et res que acci
dit nato extra cum sequi sit id quod ante dic
tum fuit est primum iudicare fortunam
nati in diuitijs ualore. Et in diuitiis
fortune et bonitatis est similis rebus pertinenti
bus ad corpus. Et iudicare qualis erit
eius fortuna in ualore est similis rebus ad ani
mam pertinentibus. H Quod dixit quod tam
quod significat et plus quod pertinet ad homines
iam determinatum est eo quod transsumit uel intellige
de eo quod adhuc remansit aliquid de rebus
ad hominem pertinentibus quod expedit omnino

re. Dixit hic ubi fortunam nati in diuitijs
et ualore et ad inueniendum iudicium diuitia
rum cum iudicio corporis et iudicium ualoris
cum iudicio anime. quod diuitie sunt ualori
subiecte et ualor in compositione diuitiarum
est secundum fortunam. Sic corpus est sub anima
et anima est complementum corporis et forme. Et cum
sibi licet manifestum quod habens ualorem et honorem
habet in posse suo res multas. Et quod ius
diuitias nullas habet, potest habere res alias
hominum nobiles extra exteriori sicut magi
steria matrimonia filios et filias. Nam ec
non potest quod homo res tales habeat qui habet rem
aliquam. Et hoc est quod dixit noluit ptolomeus in pro
logo huius libri C. i. in fortuna nati
in diuitijs et ce.

Dixit hali: Quia
diuitie subiecte sunt ualori et ho
nori et cum istis duabus rebus potest habere ho
statuis omnes preter uenientes, posuit ptolomeus
post iudicium diuitiarum, pro eo quod sequitur
iudicium anime. P Et res pertinentes ad
lucrum sunt quando erunt continuo nobis perquirere
a parte fortune solum modo ab eo quod sciamus
semper pro eo quod est inter solem et lunam, et probatur
ab ascendente in ascendentibus de die, et in nascen
tibus de nocte, pro omnibus quos diximus in
quando fuimus loquuti de uita. H Iam
scias quod pars fortune a sole et luna semper accipitur
et addimus super hoc gradus ascendentis et proiciamus
ab ascendente. Et ideo propter quod hec portio habet in uita
sic magnitudinem, est quod hec portio est ascendens lunare sicut
luna est ascendens solare. Et hoc totum in iudicio
uite patefecimus diligenter. Et pro eo quod
hoc compositio huius portionis ad ascendens est secundum compositio
nem lune ad solem, sic ut proprie pertinet ad
diuitias sicut ascendens pertinet ad hominem et

talis ut compositio partis fortune in tractatus ascendens
et sicut ascendens pertinet ad significationem eius quod habet
pertinere ipsum. Sic diuitie sapientiam militia habe
ditates et filia. P Iudicia hoc est istius
manierei. volo dicere accipies planetas gub
natores significantes et aspicientes quod posse et qua
concordia habent in maneria quam diximus et aspi
cientes similiter planetas principantem significationem cum eis,
et illos qui elleuant sunt super eos si sit eius de
hac uel altius. H Vult dicere quod regula
quod scimus nati diuitias est accipere in
planetas gubernantes loci portionis fortune et
proponens illum qui habet ibi plures dignitates
et aspicientes statum suum in compositione iudici. et
sua ad angulos et ad solem ut philosophus scias
quod sic magis est uirtutis gubernatoris loci
partis fortune et in quantum maniere est concordantia
et significatio sua a quibus hic fecimus, et aspicientem
similiter ad planetas habentes principatum secundum in
significationem et eos qui secundum elleuant super eum. quod
fuerint concordes cum eo significatio maior erit
et firmior et si fuerint alio modo minor et de
bilior erit. P Et quando gubernatores partis
fortune fortes et potentiores fuerint, erit in
natiuitate omnis magnarum diuitiarum maxime si
2. luminaria testificabunt ibi testimonio ad
concordato. H Vult dicere quod quando planeta gu
bernator partis fortune fuerit fortis et potens
significabit quod natus est diuitiarum magnarum.
Et sic hoc accidit quod ibi testificent duo
luminaria testimonio concordi et sicut aspectus
trinus uel sextilis et in talibus dare intuitus,
significabit quod diuitie nati erunt multum ma
iores et ualde magne. Et propter hoc intelligimus
manifeste quod si gubernator partis fortune fuerit
debilis quod erit natus pauper diuitiarum.

et similiter si fuerit disposita sub radijs
et cadentes sub terra, natus nullas habebit diuiti
as nec aliquid aliquid. Et si cum hoc statim non re
sustineat ibi sol et luna erit natus pauper
omnino et ualde. Et si hec res mediocres
fuerint inter fortitudinem et debilitatem
erunt eiusdem manierei nati diuitie. Et
sit ut iudices diuitias quantitate na
a posse gubernatoris aut debilitate et
a testimonio luminarium ad concordato et discor
dato. P Scias quod saturnus significat quod diuitie
nati erunt ex parte multiplicantur per laborem et notic
aut per maneria. H Pro eo quod saturnus
accipitur uices solis in locis in quibus sol non
habet significationem in nullam diuitiarum ad solem
pertinentium in loco et significat sol matrimonium
mulierum, dant saturnus uices solis in significatione diui
tiarum propter laborem terre et quod significat similiter per
se ipsum aquas magis dat diuitias propter
marinarie. Et quando inuenimus saturnum
solum gubernatorem partis fortune et aspicientes
si fuerit fortuna, uel aspexerit saturnum ue
nerit in tale iudicabimus quod diuitie
nati erunt per laborem terrarum. Et si inueni
mus cum loco aliquo iudicabimus quod
diuitie erunt per aquas uel per marinaria.
Et hoc modo cognoscemus et distinguemus quod
statuum quos inuenerimus in predictis inue
nire. P Et iupiter significat quod diuitie fuerint
pro seneschalchia uel patronis bonorum
et religiosorum. H Vult dicere quod quando iu
piter solus fuerit gubernator partis fortune,
significabit quod diuitie erunt nati propter senes
calchie aut fiducitatis aut per alcaldia.
et tu cognosceres potius que harum statuum
arbitreris tenentibus secundum eis secundum quod inueneris,

propter multum si cum inuenerimus illum ita iudicabimus quod diuitie erunt in

fractus ... I huius dictionis ... uocabulum ... arabicum

ſtatus iouis. P. Et mars ſignificat q̄
diuitie erūt p̄ ducatū militū aut
gubernatio hoīes armoꝝ. H. Si mars
fuit p̄tis fortune dñs/ ſignificabit q̄ð erūt
nato diuitie p̄ dictam bꝫ gubernādis ſer
uitutis. Et ſi fuerit mini potens erūt
p̄ ductū mīcoꝝ. Et ſi in ſigno fuerit
fortunaꝝ aut in aliq̄ ſuaꝝ dignitatū
erūt p̄ gubernandis hoībꝫ ſicut in marui
et huic ſiles. P. Et uenus ſignificat q̄ di
uitie erūt p̄ donis amicoꝝ uel m̄rū.
H. Si uenus ibi ee fuerit gubernatrix
et hūit aſpectū amicitie cū dn̄o ſcīt/
et cū aliquo gubernatore nati/ ſignificat q̄
diuitie erūt ex parte amicoꝝ. Et ſi fuerit
aſpectus ſ cū aliquo ſignificatore in bē
nati/ ſignificat q̄ erūt eius diuitie p̄ parte
mulieꝝ. Et ut inſpicias in quo bō
ſtatu ū de quo ſtatu inciēm p̄ ltam
gubernatorē et ſm̄ ſ iudicabimus.
P. Et mercurius ſignificat q̄ diuitie erunt
pro ſcīis et mercimoniis. H. Quando mer
curius de ſū ſignificat ſtatus aīe ſcīal'
hēt ſignificationē ſciaꝝ. Et q̄ ſp̄ reuoluunt
cē ſolē ſignificat res huic ſiles/ et hoc ē re
uolutīe ſc̄ imercimoniis. Primo ſi fuerit
gubernator p̄tis fortune/ inſpicias / ſi
fuerit ī loco ſciaꝝ/ ſignificabit q̄ diuitie erūt
iſta p̄te. Et ſi uoluīs ſcire p̄ quas ſciā
erit diuitie/ inſpicias in quo ſtatu erit
mercurius et ad dñm ſui loci. Et ſi fuerit i
loco itineꝝ aut reuoluendi in luc̄a/
ſignificabit q̄ diuitie erūt p̄pter mercimoni
oꝝ ſcire potis cū inoi mercimoniā q̄n
inſpicies in toto eo q̄ diximus. P. Et ſi
ſaturnus p̄ſe ſignificatorem hūit cū fortuna

diuitiaꝝ et decrementū ſc̄ cū ioue/ ſignificabit
bona mortuoꝝ que hereditabit. Et mar
ſili fuit i anglis ſrioꝝ. aut ſi iupiter
fuit in ſigno duoꝝ coꝝ/ uel q̄ ſilr hēat
aſpectū cū luna/ tūc ſignificabit q̄ hereditā
bit bona p̄egrinoꝝ. H. Ptolomeus q̄ tradit nob
n̄as p̄ltaꝝ ſeparatas unā quāq; p̄ ſe u
uult nec dare nob regulam coꝝ q̄n pa
ticipationem hūint uni ſ. cū alio i guberna
tio loci p̄tis fortune q̄ nominauit partici
patiōem niſi ſaturni et iouis ut tantū ad
ſumamus ad oēs alias participatiōes eē
q̄ poit. q̄ð qui intelligent libꝛ ſuū
ap̄tiſ uſq; ad huc locū pot p̄ ſe itellīe
oēs participatiōes contingentes int alios 2
planetas. Nā q̄ poſuit ſup ſolā participati
onē unā ī hoc ſufficat et p̄ ſtq; ſufficiat
pro aliis narratio participatiōis ſaturni
et iouis. Ptolomeus. cū docet nos 2. participati
ones int ſaturnū et iouē q̄ ſignificat rem
unā gn̄alē/ ut accipiamus uī ſignificatōes
ad oēs alias participatiōes ſi erit participa
tio tuū ſignificationū q̄ diuitie nati
erūt p̄pter bonoꝝ mortuoꝝ et ē cauſa
p̄ ſtq; participat ſaturnus cū ioue i guber
nando p̄tem fortune. uel q̄ unus ſit gu
bernator et hēat aſpectū cū alio. uel q̄ð ſit
gubernator loci ſui et ſuiā. Secūda ē q̄ ſi
ſ participatio i anglis fuerit qui ſ ſup
t̄rā et maxīe ī medio celi erit ſignificatio ſer
mior et maioris fortitudinis. Tertia ē
q̄ iupiter ſit ī ſigno duoꝝ coꝝ. uel q̄ð i
aſpiciat ſc̄ cū luā. Et res p̄p q̄ ſignificat
participatio iouis cū ſaturno hēe diuiti
as de hoīs mortuoꝝ ē q̄ ſaturnus dat
infortunā et iupiter fortunā. nā hoc eſt

ſ ſtatu diuitiaꝝ

bona tribuēs mortuoꝝ. q̄ ſ infortunā
dat q̄ð moriē et fortunā dat q̄ hereditet
tat ſuaꝝ res. Similr̄ p̄ſentia i ſigno
duoꝝ coꝝ et p̄ aſpicientiā ſc̄ cū luā
ut dicitū ē hoīes ext̄nei de aliena t̄ra
uel q̄ð naſcetur ei filius de ext̄nea t̄
mlie p̄ quo hereditare hēbit. q̄ ſi
gnū bicorporeū ſignificat participatiōes re
rū duaꝝ et ſilr tūc aſpectus. Ptolomeus. aut
ſtabiliuit nob res iſtas ut ſit radi
ces a quibꝫ ſumam eē ī aliis p̄ltis.
q̄n unus cū alio participatiōē hūint.
Et ſi itellexiſti q̄ð q̄ð diximus bn̄ potens
ſcire oēs participatiōes et q̄ ſignificat q̄lꝫ haꝝ.
Et regulā hēc q̄ aſpicias q̄ hēt participa
tiōem cū quo p̄lta ē et q̄ ſignificat in nati
moribꝫ hic p̄lta et eius magiſtris et ſ
ſ iudicabis. v. g. ſi participauit cū mar
te ſaturnus/ et hūit ſignificatiōem aliq̄ nati
moribꝫ ut ſit latro et i ſtū miſtio ū q̄
ſit miles/ iudicabis q̄ð erit diuitie eō
rapina uel inſidiis itineꝝ et ſilibꝫ. Et
ſi hūit ſignificatiōem in nati moribꝫ q̄ð ſit
rectus et iuſtus/ et i ſuo miſtio cuſtodi
re infirmos/ et fuerint gubernatores p̄tis
fortune ſaturnus et mars/ iudicabis q̄
erūt eius diuitie p̄ eo q̄ ſit cuſtos
uel p̄ iunlibꝫ ſimandis et ſilibꝫ. Et ē
mā q̄ ſ oīa ſcire potes q̄n inſpicis in
oībꝫ ſtatibꝫ p̄ltaꝝ ideo q̄ ſignificat mores
et iuſticiā. Et q̄n res iſti uoluīs iudi
care/ expedit q̄ð inſpicias bn̄ i toto
q̄ð uſq; huc diximus i hoc libro et i ſ
q̄ð ſequetur. P. Et p̄lte qui ſūt ſ haꝝ
p̄ltaꝝ gubernatoꝝ ſi teſtificabūt eis
erit diuitie ille durabiles et cuſtodi

te nec mutabūt. Et ſi p̄lte qui ſūt de
cōuſo haꝝ elleuati fuint ſup loca p̄n
cipalia qui ſūt ſequentes ca ſꝫ q̄ cadat
ſignificat diuitiaꝝ amiſſionē. H. Non
hūit uirtutē teſtioīs p̄ltaꝝ cōtioꝝ ū
q̄n fuit ī dñe uel appōne. aut ꝗ. ſignifi
lit cū ſua cōiectate ſi t n. dectos et ī alio
aſpectu. loca cū p̄ncipalia iā oñdimus
ī capl̄o uite et diximus q̄ ſūt. ꝗ. loca ſolis
locus luc. aſcens et locus p̄tis fortune.
Et dē ut ſp̄ ordines et ponas p̄ hūte
manus poſſe ſic diximus ī multis locis
et ſ toti bn̄ potis iudicare ī ſpiciendo
ad capl̄m p̄mū p̄p̄ et ad illō q̄ diximus
ī aliis capl̄is de mō q̄ iō bn̄ itelligas.
P. Et gn̄alr̄ dixit q̄ uo cuicit p̄t ſan
aſtatu p̄ltaꝝ hoc fatietatū ī āglis et in
locis ad anglos aſtatibꝫ. H. Vult di
cere q̄ ſcire poſſumus t̄ps q̄uo nat
hēbit diuitias et bona q̄ p̄uenit ſ pdi
debuīnt a q̄ntitate ciuitatis hunc
p̄ltaꝝ fatietū unāq̄q; reꝝ iſtaꝝ. Et
iā gl̄omm ſ ī tertiū p̄tio. Similiter a
locis p̄ltaꝝ fatietū hoc q̄n inſpexim
ad anglos a ſcīentia loci ad āglos.
Et iā diximus hanc totā gloſā ī capl̄o
uite iō q̄ð ī capl̄is illis dixit oñdentem
tibi. Dico ideo q̄ p̄lte feſtim motus et q̄
ſūt orientales a ſole et illi qui ſūt in
medietate orientali celi et ſilia ſignificat
q̄ t̄pe rei erit citius et ordinab ſignifica
haꝝ reꝝ ut citius ſit ſ hos ſtatus q̄s
inicios illis p̄tis. Et p̄lte ſilr qui ſūt
tardi motus et occidentales ī medieta
te occidentali et ſilia ſignificat q̄ res iſte
tarde et p̄longabunt ordinabis ſignificatiōem

pletur ſʒ hos ſtatus i quibʒ eos inveni
es. Siliꝰ qñ ſaciemus qñ tũ fuerĩt ab
āgul' elõgati ⁊ ad quos vadũt ſicut
determinavim' in capło ante pat̃ʒ
pro eo ſciat potimus ⁊ ſi erit cad⁊ ſi pro
longabitur ⁊ quo tp̃e erit viens vel inv̄
ſio certe. **C. 2. in ſciendo fortunã**
[Q]ue habet qui in honore debet.
quã diximus q' honor ⁊ inaltitudo
eius de fortuna cũ introitu illius plet̃
in introitu divitiarũ. P honorẽ ⁊ for
tunã ad ſe ptinentẽ. H Quod dic for
tunã ad ſe ptinẽtẽ honoris oſtendit
dignitatem honoris. nã dicat p hono
re fortunã cõpleti. Et qñ dicẽ fortunã
ẽ fortunã p aliquẽ re ſola cogitã. P Cõ
venit nob aſpicẽ ſtatu dñoꝝ lumĩ
nariũ ⁊ ſtatu planetaꝝ cũ eis adiũctꝰ ⁊ ẽ
h ſuꝰ hẽm iſpicẽ ꝯditiõ ſua. H Vult
dicẽ q' regula gñal' q̃ faciẽ' reſpiciẽte
ad fortunã ẽ iſpicẽ in ſtatu ſol' ⁊ lune
⁊ planetaꝝ cũ eis ptiũ ipoꝝ. P Si ſigñ
duo lumĩaria fuerĩt i ſignis maſclinis
⁊ ābo i anglis vl' unus eoꝝ ⁊ maxĩe in
quo eoꝝ fuerit dñs hayʒ ⁊ .q. plãte fuerĩt
cũ eis ⁊ qui cũ ſole fuerĩt ſint matutinã
les ⁊ qui cũ luna veſptinales erit na
tus rex. H Figa faciẽs natũ regẽ ẽ
q' ſit ſol ⁊ luna i ſigñs maſclinis ⁊ in
anglis ⁊ ſi nõ ābo i anglis eoꝝ un'
i angło qui ſit dñs hayʒ ⁊ h ẽ ſol de
die ⁊ luna de nocte ⁊ q' .q. plãte fuerĩt cũ
luminaria ⁊ exntes cũ ſole ſit matutinã
les ⁊ cũ luna veſptinales. Et tũ ſcias
q' ẽ dicitur ẽ q' ſit unus planeta ante ⁊
alius retro eiũdẽ planetã vl' radios

ſuos. Et qñ in nativitate alicuius talẽ
figurã inveniem', dicemus quod erit
rex ⁊ ſm magnitudo regionis erit ſʒ
hoꝝ fortitudinẽ. Quia ſi ſol fuerit i
10. domo i ſigno maſclino ⁊ oẽs plãte
circũquaqʒ ipm aſpiciãt, dicem'
q' natus erit mirabil' ⁊ potẽs. Cũ aũt
figurã talẽ inveneris nõ oʒ te i qrere
a quo loco pcedit. Sʒ ſolũ ſi invẽit vel
ſenſũ habebit. C In nativitatibus filioꝝ
regũ cõt ut aſpicias ad ſignificatorẽ regni
⁊ gentis ac patris ⁊ videas i quolʒ hoꝝ
ſʒ ꝯcordantiã ⁊ diſcordantiã ſolũ m q'
hñt. Et qñ inveneris hanc figurã q' pro
dicẽ ⁊ inveneris nativitatẽ q' h poſſit cõ
plere ⁊ inveneris ipm habitur' vitã eoꝝ
⁊ aũt ꝯcordantẽ cũ eo ⁊ iudicab q' na
tus erit rex. lʒ ſit filius mercatoris vel
ſervi ⁊ ita cõt ut intelligas qr res ẽ ma
nifeſta. qm iã mltos invenim' mercato
res ⁊ ſuos qui i mltis tris reges fue
runt ⁊ ꝯſueverũt eẽ vulgus ſui ⁊ debiles
mercatores. Et cõt ut ſcias q' ſi cũ tali
figa ꝯcordaverit aliq̃ ex ſtell' fixis ita
q' ſit cũ duobʒ luminibʒ ſup uno an
gulo, erit natus pos mag' valde ⁊ altiu'
ac fortior erit ꝯtentibʒ illis fixis de
hayʒ facientibʒ fortunã. P Similiter ſi
plãte ariũ dñtes cũ i angul' fuerĩt ⁊ in
figurã pncipatores hñt cũ anglo
qui ẽ ſup terrã, erit natus mltũ mira
bilis, magni ſtatꝰ, magne potẽtie ⁊ rex
valde potẽs i tota tra. H Vult dicẽ q'
plãte ⁊ ſtelle fixe cariũ dñtes ſolẽ vel
lunã vl' ille qui ẽ ex eis dñs hayʒ ſi
fuerĩt i anglis ⁊ hñt pncipatores

cũ 10. domo in figurã ſignificabit regnũ ⁊ iu
dicab q' natus erit poſſe ⁊ ſtatu magni
i ſuo regno ⁊ regnabit i maiori pte
habitabil' terre aut i valde magna pte
illius. P Et augebitur mltũ i fortunã
ſua qñ fuerint plãte ariũ dñtes ſtellas ⁊
hñt pncipatũ figẽ cũ angulis
qui ſũt ſup trã. H Vult dicẽ q' qñ fi
gura planetaꝝ ſignificabit i aliqua nativita
te i anglis regnatũ q' augebitur i for
tuna natus ille i ſuo regnatu ⁊ poſſe.
⁊ ſi plãte ⁊ ſtelle fixe ariũ dñtes lumĩa
ria fuerĩt hñi potẽtes qr dextre ſunt
maioris poſſe q' ſiniſtre ſic dicitur
ſi tal' poſſe fuerĩt ⁊ ſe ꝯcordaverĩt cũ
aſcẽ. ⁊ 10. do. natus erit maioris poſſe
⁊ fortitudinis. P Et ſi ſtatus .q. planetaꝝ
fuerit iſto modo ⁊ ſol in ſigno maſculi
no ſolũ ⁊ luna in femino ⁊ unus eoꝝ i
anglo, natus erit ſolũmõ ppli gu
bernator vl' iudicator ⁊ mercatorũ
poſſeſſor hitũrus. H Quãdo oẽs plãte ſigniũt
q' natus erit rex ⁊ exẽs minuitur
ſolũ modo q' ſol ẽ in ſigno maſclino
⁊ luna i femino ⁊ unus eoꝝ i angulo
⁊ alius nõ, talis figa de tãta dimi
nuta ſignificat q' natus nõ ãplificabitur
ut ſit rex, ſʒ ut ſit tñ mõ guberna
tor potẽs de miſtitando mltos mer
ſitẽto ⁊ i cõmercio. Et h dicit ſil'
pto. lʒ natus nõ ſit de loco q' talis i
eẽ deberet. Nã vidi mltos qui erãt
valde cõmunibus ſuis ⁊ applicuerunt
ad hunc ſtatũ. Et vidi unũ qui erat
ſurgentẽ cũ dñi vilis ſui ⁊ ãnt ſcĩn
⁊ honor ſuus donec venit ad poſſe

habendi i maiori pte terre egipti, quod ha
buit vl' centũ milia hoĩm armige
roꝝ ad ſuũ mãdatũ ⁊ talia qualia
iſta invẽta ſũt hoĩbus. Quod aũt ẽ cõt i
h loco ẽ ut advigas ſignificatorẽ hñs
figẽ cũ ſignificatore vite ⁊ eoꝝ ꝯplõne ac
aliis moribʒ ⁊ divitiis. Et ſi rẽ paũ
volũus affirmare aſpice ꝯditionẽ
q' natus debebit cũ ſignificatoribʒ regis
i quo cãut cũ ſignificatoribʒ regis aũt cũ
aliquo ſignificatore qui direxerit i mũdo
accidentia gradiaria ſic cũ te intelligere.
qr talis fortuna qual' iſta ẽ fortuna
in minori regũ ⁊ ducũ exercituũ gub
natoꝝ ⁊ ſi intelligẽs ſi natus erit vi
carius regis aut dux exercituũ aut di
te in nativitate divitias ⁊ pp miſtũ
q' habebit ⁊ q' ſi divitie fuerint pp̃ter ſacẽ
ſacerdotẽ q̃s dat manu' erit vicarius
⁊ maxĩe ſi iup̃ hũit pncipatores cũ eo.
Et ſi hñit pp̃ter martis erit exercituũ
gubernator vl' dux magnus ⁊ maxĩe
ſi cũ eo hñit pncipatũ iupiter ⁊ mer
curius ⁊ apt pucĩt ad talẽ dignitatẽ
qual' iſta deſcẽdẽtes a ſtirpe nobili p
ſole qui hẽt aliquẽ cũ ſignificatoris talis
formẽ ⁊ fuerit ſignificatio planetaꝝ i ſua nati
vitate h maniẽ. P Et ſi cũ h plãte
ariũ dñtes i anglis nõ fuerĩt, nõ deſti
ficabunt anglis, erit natus honora
tus ſolũ de magno mõ ⁊ erit hono
ratus ſic hñtis magnũ poſſe ſi aliquẽ
nullã vl' habebit redditus regis vl' ter
aut erit dñs multarũ nõ q' hẽt talẽ
honorẽ qualẽ exercitus gubernator ⁊
totius regni. H Vult dicẽ q' qñ figa

figit regnu et fuit sol i signo ma
sculino et luna in feminino, et unus eorum
solis in angulo, et plte cruitates sole
et luna in angulo no fuerint, nec testifi
cabunt eis, talis qual' h' figura significat
q natus erit soli de magno modo, et erit
fortuna sua sicut eorum qui preparabit aliam
uille aut maior dominus regni, et sic
antianor super militias uel homines ar
mor non q pueniat ad fortunam q sit
dux magnus totius regni sicut regum
in eam in toto regno. P Et si luna
na no fuerint i angulis et maior ps
pltaru cu cruitatu fuerit in angulis
uel hac participationem cu angulis i fi
gura, honor suus no erit famosus
nec manifestus, tm erit antianus i
gubernatio aliaru uillaru mediocris i
uita bonum gubernato. H Si i sol et luna
no fuerint i anglis et maior ps pltaru
eos cruitatu in angul' fuerint aut p
ticipatore h'uerint cu anglis i figura,
significat q natus fortunatus erit me
diocris. tm si lunaria fuerint i suis dig
nitatibus et plte cu cruitates i dignita
tibus suis, significat q natus erit me
diocris i gubernando aliquas uillas.
Et si mars fuerit dns i isto ciuitati
suar natus erit meri uel ei filius. Et
si fuerit iupr loco martis, erit alcadi
uel iudex. Et si saturnus, erit ditior.
Et si uenus, erit gubnator legis. Et
si mercurius, erit scriptor medicus
honoris. et h' mo summas ce in oibus
regulis que dce sunt i capitulo isto. Et si
lunaria no fuerint i suis dignitatibus

et silr plte cruitates ea, erit medi
ocris inter homies ordinatois sue si fuerint
mercator erit mediocris. et si phisicus silr
et silia. P Et si plte lunaria cruitan
tes cu anglis no fuerint adcordati, erit
natus uel i suis fcis medice fortune
et i quacuq fuerit. H vult dice qndo
sol et luna no fuerint i anglis et silr plte
cruitates ea nec adcordauerint se
cu anglis, natus fuerit medice ac for
tune in qnto fecerit. P Et si lumi
na no fuerint i angulis, nec in signis
masculinis, et no accordauerint ea fortu
ne, natus erit multu plenus laboribus
depssus et uilificatus. H vult dice
q qn sol et luna no fuerint in angul' nec
in signis masculinis nec plte cruitate
ea fuerint i angul' nec adcordauerint se
cu anglis et nulla fortuna testificabit
aliam locor principaliu, natus erit i
multu laboriosus uilificatus paup
i fortunatus et silia. Et m'a e q ptolo
dedit nob regulam p q datur nato ma
gna et bona fortuna et eo. Silr dedit no
bis regulas dantes fortunas mediocres.
Et ptq ita e, ot ut aspiciam' sp i isto
fortune a statu solis et lune et pltaru eos
cruitatu, et opone q h'nt anguli
et ptolo, docet nos totu p hoc dictum.
P Et iua toti q debetis sumere ibi
rebus e sic diximus i augmento bono
ris et diminutoe ipius. H vult di
cere q regula gnalis qua scire possu
mus fcm fortune et qnta erit mediocri
uel multa dz accipi a statu sol' et lune
et pltaru eos cruitatu quo erit in

opone anglor et locor i quibus sunt.
P Et ot ut status dantes augmenti
fortune et decretum et sic multi, pqui
minus a rebus que erunt i ueniet i upa
marie de mutatoe ptulari qua h'
bunt lunaria i pltis ea cruitatu bus et gu
bernantibus ipos pltis. H status q sunt
inter augmentu et diminutionem fortune
sunt illi qui erunt inter gradu ualde ma
gni regis, et eius qui e ualde opssus
et fortune modice, qr homies h'nt mul
tos i fortuna gradus unus s. alio altio
rem. ita s. q augmentu applicabit ad
gradu ualde magni regis q nobilis.
et applicabit immutatoe ad fortuna
multu pauci nec multa. Et multo pa
darius q h'nt lunaria et plte ipa cruci
tantes, et gubernantes ipos pltas, et qd
sit lunaria i duobus signis masculinis
et q unu sit i angle et aliud no, l' q
sit duo bonorum de meliori statu i
alio, uel q aliquo sint i suis dignitatibus et
alia que i hac rone ostensa sunt. Silr et
status pltaru ea cruitatu et guber
nantiu ipos pltas. Et ptq ita e figre
pltaru sunt multe et diuisar maneriar,
quelz earu dat unu statu fortune pprium
ad eu ptinente qd scire pecto bu potes
si itellexisti q te ubi hic docuimus.
Et pce natiuitatu q tibi dabimus i
fine h'ui libri. P Ita q isti guberna
tores si fuerint dni hariz uel sit fortune,
ot q honor maior et firmior sit.
H vult dce q qn sciemus q o natus
h'ebit fortuna aliq, et sciemus q uo
erit pqnatitate altitudine acmo

nibus suis p stirpe uel pessit et a loco uel
h'ebit diuitias, et i spiciem' p'ti q pla
nete gubnantes loca solis et lune, et illi
qui gubnant pltas eos cruitantes
fuerint adcordati cu sole et luna et cu pltis
qui eos cruitant, uidebimus qd illa
fortuna erit altior nobilior firmior
et melioris status. Silr uidebim'
si plte gubnatores fortune fuerint sic
iupr uenus et mercurius qn fuit de
ploñe unius eorum h' ot silr ut accipi
amus aspectus suos alia significatione i
loco. qr si fuerint unius ecordi t
ficat q fortuna altior et dominatio
erit ac melioris status. P Et si
fuerint dni hariz uel fuerint i s
signit q erit cu uilificatoe q d
pret. H iam diximus q hariz adcor
datu e q sit plta de loco suo de nati
signu in quo morat, et ad q applicat.
Et e m'a q h' hariz diuisu in h' loco est
qndo plte gubnatores sol' et lune et eo
ru q eos cruitant fuerint discordi
cu eis gubnantibus et qn ita fuit, signi
q nati fortuna erit uilior et mio
temporis. Silr scias si plte gubnatores
fuerint i fortune. P Et qno erit fcm
honoris qui eueniet, i se erit ot ut
i spiciamus a statu pltaru lunaria cr
cruitatu. H vult dice q qn sciremus
uerum fcm fortune qua natus h'e
bit q uo erit in spicias h' ab asti
in quo iucta e pltas, et h' i spiciendo
illi maioris status et fortitudinis
et h'ntes plus dignitati i gubnando
et iudicans peri. P Ita q si scimus

nota q natiuitates posite i fine proprie fuerunt
commentatoris ali, q opinione aliquor qui
no credunt eas a commentatore procesisse.

dni ici fuerit gubernator erit nisi bono
ns ibi & multas hereditates et filia.
H vult dicere quod si saturnus huius status fuerit
gubernator erit virtus fortune nati in
habendo multas hereditates et bona mor
tuorum. Et est ratio quia si saturnus fuerit in bono
statu natus erit letus cum illis divitiis
et honore et si in malo statu erit sicut illi
qui sunt semper laboriosi licet sit dominus heredita
tum multarum. Et ratio est quia de suis fructibus et opera
quod de suo bono non faciet sibi ipsi et iterum
hos status sunt alii multi de plus et mi
nus que bene intelliget potius prout si bene
glosas intellexisti preteritas. P Et si fu
erit iupiter aut venus erit sua virtus
in gaudiis letitiis donis et nobilitati
bus. H Si iupiter aut venus gubernato
res fuerint erit sicut dicit. Et est ratio quia si
fuerint in bono statu quod bonum appetitus
erit et melius et si in malo statu mini
mum erit bonum et erit de honestate peccato.
P Et si mars fuerit significator erit dux in
exercitus in incendio et levitando metum ab
ipsum habitibus. H vult dicere quod si gubernator
huius status fuerit mars maior virtus
fortune erit in incendo exercitus et suos
inimicos vincendo et tollendo metum
ab ipso ubi vult imponere. Et est ratio quia si
mars fuerit in bono statu quod res erit ma
ioris virtutis et magis directa et recta
et si in malo statu erit debilior et cum su
perbia. P Et si fuerit mercurius erit in intel
lectu doctrinamento et sapientia et multis
rebus alienando. H Si mercurius fuerit
gubernator erit virtus fortune ut dicit
et si fuerit in bono statu hec nobilius erit

et melius et si in malo minus et minoris
pretii. Similiter si duo planete dominabuntur in hoc sta
tu vel plures erit fortuna de suis naturis
composita. Ad exemplum gratia aliquis erit sapiens ha
bens multas hereditates et erit amatus
et alter liber et magnum quod et aliquis dur
animo potest esse sapiens et intelligens et si
milia. Hic enim non expedit alia glosa quia
uno quoque tamen sunt docent hoc totum.

C. 3. in sciendo magisterium nati
Dixit haly quod opera que faciet.
Capitulum istud est completum capitulorum que
tam fuerit quod ministerium est declaratum in di
vitiis et fortuna. P Domus quippe o
peris nati erit secundum magisterium duobus
modis sciri potest a sole et luna et alia a signo
medii celi. H probat dicit in hoc loco per
fortunam et ministerio status et domus status
ministerii nati et sui officii sciri potest a duabus
rebus sole et luna et alia a signo in celi
medio existente. Quia sol est potentior et ma
ioris dominii ceteris planetis et in. 10. domus
similiter in respectu aliarum domorum et ministerium
hominis est res cum qua durat fortuna sua et
cum qua potest habere res alias et lucrari. Et ut
sciam officium teneat quod lucratur a sole et in. 10.
domo virtutem talem cum qua nam habet et
opera sua sint potentiora maioris vir
tutis et plus completa. P Itaque dicit nobis inspicere
a planeta qui apparet in mane super solem cum
eo et illum qui erit in medio celi et mane
si habuerit aspectum cum luna. H planeta matu
tinalis qui est magis ante solem et qui an
tecum subit partem et habet a sole maiorem vir
tutem aliis. Similiter planeta existens in. 10. do
mo habet maiorem virtutem quia 3 celi

in aliis angulis existentes et si habuerit parti
partem cum luna virtus eius erit maior
et maioris dominii. P Si invenimus hos
duos status in uno planeta dicit ut invi
cem nos per ipsum planetam solum et si inve
hos status invenimus in uno planeta et
alius status nullum habuerit ab aliis planetis
invidebimus per illum quod solum habuerit statum.
H Primus horum statuum est planeta existens ante
solem apparens mane ante radios. Alius
status est quod alter planeta in medio celi sit in
domo. 10. et aspiciat se cum luna. Quia
planeta qui fuerit in. 10. et habuerit aspectum cum luna
habebit virtutem sic magnam ut ille qui ap
paret mane ante radios. Cum autem habuerint
virtutes equales accipiemus per illum qui
habuerit plures dignitates et aliud per cum qui
participat in significatore. P Et si fuerit aliquis
planeta ante solem apparens mane alterum
medio celi aspiciens se cum luna in dica
bimus per ambos et proponemus illum quod
in loco quem diximus plures habuerit di
gnitates. H vult dicere quod quando virtus
amborum planetarum fuerit equalis accipie
mus significatorem ab ambobus et proponemus
fortiorem et alter iuvabit in opere primi
vel minuet deco. Et est ratio quod ille qui
fuerit ante eum et habuerit aspectum cum luna habebit
maiorem virtutem et hoc modo inspicies
in aliis planetis. P Et si nullum invenerimus
planetam qui mane appareat ante solem nec
nullum invenerimus in medio celi dicit ut ac
cipiamus dominum ipsum medii celi tamen iste
erit in operibus temporis vel tardus et
talis qualis iste status significat quod natus
erit per maiori parte sui temporis sine officio

nullo laborans. H vult dicere quod quando per
derimus dominum officii et non invenimus
nullum planetam qui sit matutinalis nec
nullum in medio celi accipiemus planetam
habentem maiorem dignitatem in medio. 10.
et hic erit in officiis que fuerit ad tempus quia per
maiori parte status laborans sui of
ficio. P Et est in cognoscendo fructum
planetarum gubernantium ministerii et officii cum
status ministerii et officii sciri potest nam
cum planetarum qui sunt mars venus et
mercurius et a statibus signorum in quibus
sunt. H vult dicere quod quando sciverimus quis
planeta est dominus officii et noluerimus sciri per
certo ministerium quale erit inspiciemus
qualis erit status illius planete cum illis tribus
quos dixi et que res opponit de sua natura
et natura signi in quo morantur et quando sciverimus
hoc inspiciemus cum modum condicionis erit
in te eos et quando sciemus coniunctionem nunc
que de illis composuerimus per certo ministerium
quale erit. P Ita quod si mercurius fuerit
qui dederit ministerium et officium natus erit
mercator laborator sapiens in multo aut
eius possessor vel divinator sapiens in doctrinis
astronomie scriptor scientificior. Et generaliter
erit homo qui intromittet se de libris et
de glosando dando et recipiendo. H Si
mercurius solus fuerit dominus officii significa
bit generaliter officium que dicit probando et significabit
quodlibet horum per se suam naturam significat modus erit
et sua natura tamen modus est. Exempli gratia si fuerit mercurius
in suis meis dignitatibus que erit mercator et
glosator et laborator et dando et recipie
ndo et similia. Et si fuerit in dignitatibus iovis
erit mercator vel eius possessor. Et si in dignitatibus

uenus, erit astrologus sapiens in iudi
ciis astronomie. P Et si testificabitur
saturnus, erit gubernator factor aliorum
expositor somniorum aut scrutator altari
um et sacrationum propter ydolatrarum.
H vult dicere quod quando saturnus fuerit dominus
ministerii vel officii et habuerit concordantiam
cum mercurio vel fuerit mercurius dominus officii
et habuerit concordantiam cum saturno. quando ita parti
cipabitur ambo in significatione, erit natus so
lutor somniorum, sequens altaria et predi
ces futuri. vel erit divinator bonorum aliorum.
Et est minus quod sciri possimus quodlibet horum
officiorum quale erit ex illis a statu quem
significabit saturnus et mercurius. P Si te
stificabitur ei iupiter, erit natus sapiens
legum et iudiciorum ac rectoricalis et cum
aliis iudicium habebit. H vult dicere quod quando
iupiter et mercurius fuerint significatores mi
nisterii, erit natus ordinator legum et
sapiens magnus in eis, bene ornatus.
iudicium habebit cum magis principibus. et hoc
totum intelligens a statu iovis et mercurii.
P Et si venus fuerit domina officii intro
mittet se natus de speciebus aromaticis et
bonorum odorum, aut de vino, vel tinctis
pulcris, aut de rebus pulsatis sicut pic
tor vel speciarius, vel sector pannorum pictu
torum, aut apotecarius, vel venditor vi
ni, aut tinctor vel venditor colorator
pannorum. H Quando venus sola dominabitur
in officio et aliud non oportet inspicere
quod ipsa sola dat officii significationem, et eius
significatio generalis in rebus pulcris pictatis
et habentibus bonum odorem. Et si fuerit in suis
met dignitatibus sol, erit natus venditor

significat pannos venditor pictos et si in digni
gnitatibus.

tor lapidum preciosorum vel anullorum aut
pannorum deauratorum. Et si in dignitatibus
lune, erit venditor pannorum pertinentium
ad reginas et nobiles mulieres. Et si in
dignitatibus iovis erit presbiter. Et si in
martis erit apotecharius. Et si in di
gnitatibus saturni erit textor et pannorum
pictator et pictator. Et si fuerit in digni
tatibus mercurii erit pictor, intaliator et
similia. Hec enim omnia componit una scilicet ars
alia sed componentur sunt. verbi gratia na
tivitas in qua dominatur venus in officio
suo existens in sua met domo et in trigono
et exaltatione saturni, et est similiter iuncta cum luna
et vadit ad sextile saturni et luna erat
debilis. Cum autem huic iudicii nativitate
iudicavi quod natus iste esset textor de
te vili. et ita fuit. quando accepi significationem
generalem aveniet significare res pictas et
pulcras. et inveni veneri coniunctionem
cum duobus saturni, quia erat cum et utrique eo
rum non erant plus .2. gradibus, unde intellexi
quod hec res essent picte et composite de natura
lune et saturni. et propter hoc fuit officium texere
quod est vilis. Similiter quod erant in fine libre et
in principio scorpionis in principio de
6. domus et ibi erant de sextus tamen
fuerunt hec res pictate quas texere se intro
mittebat ac lavare lintiamina pic
tata et similia. P Et si testificabitur ei
saturnus, erit natus mercator suo officio
rerum que fuerit pro vita et assartamenta
facturator et receptor et similia. H vult
dicere quando saturnus fuit dominus officii, ad con
cordavit se cum venere, vel fuit in suis digni
tatibus vel fuit domina officii venus, et fuit

in suis dignitatibus et si fuerit in bono statu,
erit cessor in rebus que fiunt per herbas que
omnia dicuntur et passavantibus. Et si non
fuerit in bono statu, erit officium defacturis
et receptoribus. tamen si sola venus fuerit
domina officii et fuerit in dignitatibus saturni,
erit signo sua sed quod adeo parum sicut di
vinum textore. P Et si testificabitur ei iu
piter, erit natus abbrachiator aut perve
niet ad magnos honores, et erit ei honor
propter mulieres. H vult dicere quod quando iupiter
fuerit dominus officii, et participabitur cum venere et
ambo sint gubernatores officii, si fuerint in
bono statu, erit natus parvus ut sit ma
gnus iudex vel princeps. et sibi per partem
mulierum eveniet honor iste. Et si ambo
fuerint in malo statu, erit abbrachiator.
In hoc autem loco ostendit ptolomeus nobis propter partici
pationem iovis et veneris in gubernatione offici
orum unam quam semper hec debemus invenire.
et erit adiungere res ad officium pertinentes
cum illis que dicte sunt in capitulis que quidem dixi
mus. nam debemus adiungere officium complexio
nis et cum moribus animi et cum fortuna substantie et
honoris. quia per omnia scire potes pro certo nativitatis
officium proprium. P Et si mars participabitur
in significatione cum sole, erit officium suum operis ignis.
sicut coquinarius vel accensor ignis et
calcinarius, aut aurifex vel operator
minerarum metallorum. Et si non habuerit parti
cipationem cum sole, erit officium suum in omni
re que sit de ferramento et ferro sicut carpe
tarius in faciendo naves et res similes de
carpentaria vel agulerii vel incidendo la
pides vel gemmas aut deferendi lapides
et similia. H Id totum quod docuit nos ptolomeus

autem saturni, martis et veneris est ideo quod utrique
eorum significat de sui natura propria, et ideo quod significant
quando participant cum sole et luna nec aliquo
participant aliorum. Tamen in hoc loco ubi loquitur
fuit de significatione martis, et dixit concordantiam
suam cum sole posuit in primo modo ideo quod significat ostensionem
naturam propriam ut per hoc doceat nobis intimare ideo quod do
cuit nos ipsa parte quod solet de complexione ca
lida ignis et martis de sicca combusti. sicut ut
ambo significant officium quod fuit pignem.
Et si fuerit in bono statu, erit fonditor vel
aurifex. Et si in malo statu erit accen
sor ignis in furnaces vel balneas. Et si fu
erit in dignitatibus veneris, erit coquinarius.
Et si in dignitatibus saturni, erit calcarius
aut calcinus et hoc modo quando participabitur cum
aliis iudicabis. hoc enim est quod significat martis
naturam, quando concordat cum sole, ideo tamen quod significat per se
ipsum est sicut ministeria que fuerit per ferra sicut
carpentaria navium, carnis et alcaneas.
Si accidit quod sit in dignitatibus saturni. Tamen
si fuerit in suis met dignitatibus significat lapi
des et cavitas incidere et distingere. Et si in
dignitatibus veneris significat lapides incidere pre
ciosos gemmas et talia. vel si in dignitatibus
mercurii vel lune significat sculpere sicut mado
nes vel caiciatore. Et ad talia dirigit
et docuit nos ptolomeus. quia semper debemus querere
significationem ministerii in complexione quam inveniemus
ipsi nato. P Et si testificabitur ei saturnus,
erit marinarius vel barcherius aut co
quinarius vel balneator vel receptator
in balneas moras vel portus aque. H vult
dicere quod quando saturnus vel mars fuerint domini in
officio. scilicet unus eorum et alter habens participati
onem cum eo. significabit utrique eorum ministeria que

cum saturno vel iove
et non docuit nos id
quod significant quando participant

dicit. Et sicut p(re)dicto q(uod) eo(rum) erit ab his q(ue)
p(re)dixi(mus). q(uia) saturnus p(ro)pter q(uod) signat diuturnitate(m)
fructus 7 odores putridos / 7 mars signat sic
citate(m) 7 sapores combustos 7 amaros co(m)po(nun)tur
de sua co(m)mixtione res q(ua)s dixi p(re)dicto. ¶ Et si
testificabit(ur) ei iup(iter) / erit miles / l(ite)ratus /
uel tenens apparatus domus / uel carnifex /
degulator a(n)i(m)alium / p(ro)duge(n)tis pontium
uel mare a(n)i(m)al(i)um decemarius. ¶ Iup(iter) signat
recti(tudin)e(m) 7 iusticia(m) 7 mars signat iram p(ro)p(ter) hoc
q(uan)n(do) co(m)plexiones co(m)miscent(ur) expedit ut significet
q(uod) officium nati erit aliq(uod) ex(is)tentium istis in quib(us)
est superbia ab una p(ar)te 7 ab alia rectitudo 7
iusticia sic(ut) est miles p(er)legatus 7 illi q(ui)
accipiunt p(ro)digia p(ro)pinas 7 pontes / 7 car-
nifices a(n)i(m)alia degulantes ad usum hominu(m)
7 filii. Et m(anifestu)m est q(uod) iam dedit nob(is) totu(m) id
q(uo)d signat quilib(et) .q. plan(et)a. q(uan)n(do) ip(s)e soluz dona-
bit officio nati. q(uia) si saturnus uel iup(iter) fuit
dominus officii / tunc pot(est) q(uod) officium erit s(ecundu)m statu(m)
uniuscuiusq(ue) eo(rum) in co(m)ponendo martis 7 ueneris ac
mercurii. hoc ei(us) usq(ue) huc nos docuit p(re)dicto.
¶ Et in alia nos docebit q(uo)d significat ista planeta
q(uan)n(do) .2. uel .3. eo(rum) dominabu(n)t(ur) in officio. ¶ Si ue(ro)
si dominabu(n)t(ur) duo planete / 7 fuerint mercurius
7 uenus / erit officium musice istoru(m) loco-
ru(m) canendi 7 iuciendi 7 opponendi sono.
¶ Iam docuit nos q(uod) officia p(ro)pria ueneris 7 mercurii
sunt ea que dixi(mus) ut arismetrica. Et offi-
p(ro)pria ueneris s(un)t q(ua)m dixi ut pulcri-
tudo. Et q(uan)n(do) in officio alicui(us) se co(m)miscent(ur) sig-
nificatores eo(rum) duo(rum) significabu(n)t arismetricam
7 musicam et affayta(men)tum sono(rum). ¶ Et
mar(tis) q(uan)n(do) sua loca mutabu(n)t / q(uia) q(ui) sic
erit natus erit ioculator / frat(er) truffator /
uenditor sua(rum) ioc(u)larum cantatrici(bus) 7

fr(atr)ibus istoru(m) delectabilium / tortor cor-
da(rum) p(er)cus pictor psallator / textor 7 co(m)-
positor cantionum. ¶ Vult dicere q(uod) q(uan)n(do)
uenus fuerit in dignitatib(us) mercurii / 7 mer-
curius in dignitatib(us) ueneris / ip(s)is existentib(us)
gubernatorib(us) officii / significat q(uod) nat(us) erit
ioculator truffator uenditor iocula-
torium / uel locator ca(rum). fr(ater) in istoru(m) p-
loco. saltator cantator / textor / tortor
corda(rum) pictor. Et sic(ut) quodlib(et) hor(um)
officio(rum) est s(ecundu)m statum hor(um) duor(um) planeta(rum) si
sic(ut) s(ecundu)m q(uod) fuerint. ¶ Et si testificabit(ur) eis
saturnus sui erit officium cu(m) his q(ue) diximi
mercatoris de coronis 7 apparatib(us) mulieru(m).
¶ Vult dicere q(uod) q(uan)n(do) dominabi(tur) saturnus in officio
7 p(ar)ticipabit cu(m) uenere uel mercurio. uel q(uan)n(do)
hor(um) .2. planeta(rum) fuerit dominus officii 7 p(ar)ticipabit
cu(m) aliis erit nati officium uniu(s) ex illis q(ue)
dixi p(re)dicto 7 miscet(ur) cu(m) eo in q(uan)tum de mica-
dando apparatu(um) mulier(um). ¶ Et si iup(iter)
testificabit(ur) ei erit ad uocatus ca(rum) re-
ceptor donor(um) 7 sequet(ur) loca ubi sunt homines
7 portas regu(m) doctor puer(orum) / 7 de nego-
tiis p(o)p(u)li habebit iuuare. ¶ Vult dicere q(uod) q(uan)n(do)
fuerit officii dominus sum(m)us unu(s) eo(rum) .3. planeta(rum)
in p(ar)ticipant uenus uel mercurius 7 p(ar)tici-
pabi(tur) cu(m) ceteris .2. officium nati in manere
q(ua)s p(re)dicto in hoc loco. Ita q(uod) q(uan)n(do) ista planeta fuerint
in dignitatib(us) martis erit natus ad uoca-
tus tenens c(aus)as aut aleatores. Et fuerint in
dignitatib(us) mercurii erit receptor donoru(m)
sic(ut) sunt seneschalchi 7 maior domus. Et
si fuerint in dignitatib(us) sol(is) uel lune erit secu-
tor locor(um) ubi sunt homines 7 portarum regu(m)
aut fr(atr)ibus p(o)p(u)li gubernator. habuit erit do-
cu(m) si fuerint in bono statu. s(ed) in malo erit

doctor puero(rum). ¶ Et si fuerint domini of-
ficii mercurius 7 mars erit formator y-
maginum 7 celsor 7 eo(rum) q(ue) fiunt paleti(s)
b(ur)ii 7 brachiator / phisic(us) cyrurgicus doc-
mali / o(mn)i(u)m op(er)um malo(rum) falsator ca(r)-
ta(rum). ¶ Iam scimus q(uod) signific(ati)o p(ro)pria
mercurii est nu(mer)us 7 arismetrica / 7 p(ro)pria ma(r)-
tis significatio est res in quib(us) est superbia uel
que fiunt ferro. Et q(uan)n(do) hii .2. planete co(m)mi-
scent(ur) opo(rte)t inde opus 7 erit officium
in ymagines incidendo 7 faciendo ar-
ma cu(m) sigillib(us) 7 figuris bestia(rum). Simil(ite)r si
hii .2. planete fuerint in dignitatib(us) ueneris
natus erit abrachiator. Et si erit in
dignitatib(us) iouis / erit phisic(us). Et si in di-
gnitatib(us) saturni / erit doctor mali. Et si
fuerint in malo statu / erit malor(um) op(er)um
7 falsator carta(rum). ¶ Et si testifica-
bit(ur) ei saturnus erit hominum interfector /
robator 7 spoliator / detentor ianuar(um) /
7 historia(rum) p(ro)ditor. ¶ Vult dicere q(uod) q(uan)n(do)
fuerit officii dominus aliq(ui)s hor(um) duor(um) planeta(rum)
qui s(un)t saturnus mars 7 mercurius 7 p(ar)ti-
cipatus fuerit cu(m) aliis duob(us) / erit nati
officium iniusticie 7 recti tudinis co(n)t(ra)riu(m). 7 h(ab)e(bi)t
homines inficere 7 robare / tene(r)e ianuam et
facere p(ro)dictionem 7 fraudem. ¶ Et si testi-
ficabit ei iup(iter) / erit natus amator ar-
mor(um) / bellator. abstinentie bone / decep-
tor / ingeret se de multis. habebit de ne-
gotiis peregrinor(um) iuuare 7 erit de talib(us)
lucrum suu(m). ¶ Arma diliget erit p(ro)p(ter)
p(ar)ticipatione(m) martis mercurii 7 iouis /
litigant silr 7 abstinentia est p(ro)p(ter) iouis /
finis 7 deceptio p(ro)p(ter) marte(m) 7 mercuriu(m) /
Et igitur sci(enti)a mitis erit q(uan)n(do) hii planete erit

in bono statu. 7 inde fieri peregrino(rum) 7 ex-
tra eo(rum) est q(uia) na(tur)a iouis est sperata in natu(ra)
martis 7 mercurii 7 q(uan)n(do) co(m)miscent(ur) sig-
nificat talia. ¶ Et si fuerint gubernato-
res officii uenus 7 mars erit natus
tinctor 7 speri laborator plumbi 7 stagni
auri fex auri 7 argenti laborator cre-
lusor cu(m) armis 7 potechanus phisic(us) /
op(er)ator cu(m) medicinis. ¶ Iam scim(us) q(uo)d
opus ueneris est totum tep(er)atu(m) 7 martis
est siccatis 7 que fiunt ferro. tu(n)c si ueneris
co(m)plexio uicerit significabit q(uod) erit tinctor aut
sperius 7 si uicerit co(m)plexio martis significabit
op(er)ari in stagno. Et si fuerit in dignitatib(us)
solis 7 iouis aurifex auri 7 argenti.
¶ Et si fuerit in dignitatib(us) saturni erit labo-
rator terra(rum). Et si martis erit lusor cu(m)
armis. Et si iouis erit phisic(us) op(er)ator
medicina(rum). ¶ Et testificabitur ei
saturnus / erit gubernator bestiar(um) que
degulant(ur) p(ro) sacrificium uel de mortuor(um) sepultor /
fr(ater) 7 mediator placitis sup(er) fonicis /
diuinator furtor(um) coniugii de suo med-
ia. mediator i(n) locis ubi s(un)t secta 7 in scia(n)ti-
a 7 iudicando 7 uertendo sanguinem.
¶ Q(uan)n(do) nati saturni martis 7 ueneris co(m)-
miscent(ur) signat officia 7 iniusticia infortuna-
ta / que tribuit ad p(ar)te(m) boni / 7 ab s(un)t mi-
sericordia q(uo)d dixi p(re)dicto / tu(n)c si mutat iure mar-
tis / erit cu(m) illis effusio sanguinis 7 si ui-
cit saturnus erit secreta 7 res colopte.
¶ Et si testificabit(ur) eis iup(iter) / erit seq(ue)ns
altaria / augurierius auium / frater in mar-
monio 7 iesus / 7 ad esse(n)ti(am) p(ro)ducet 7
in erit eius uita p(er)cis / de talib(us) iuuet /
7 erit delectiosus in quiete. ¶ Q(uan)n(do)

conjunctiones iovis martis et veneris cum
fortunis/fortune magis erunt quam infortune.
Et si venus fuerit cum eis faciat/ut prin-
cipem et famosum [illegible] facere scientias et
ministeria in quibus adiunguntur res iste scilicet
sequi [illegible] et augmentum [illegible]
pro [illegible] et alicuius in
ministerium in quo est delectatio et voluntas.
Hec autem est quod [illegible] docuit ptolomeus de com-
mixtione significatorum planetarum qui componuntur de
duobus vel tribus. Cum ergo fuerit mercurius
officii gubernator ac venus et mars
et non posuerit inmiscere/in principatus esset
cum eis saturnus et iupiter quia res declarata
et manifesta pro eo quod dixit et ostendit in .9.° quando
mars venus et mercurius dominantur in
officio/scimus quod opus martis fuerit quod
fuerit ferro/et illa veneris scilicet pulcra/et
compositionem mercurii que fuerit per [illegible] et quando
unum cum alio commiscebimus iudicabimus
quod officium nati erit in incidendo gemmas/
scilicet margaritas/et lapides [illegible] et composi-
tas mixtas et similia. Et principalibus [illegible]
saturnus/significabit ex hiis ea que per-
tinent ad mortuos agriculturam et man-
sionem. Et si principalibus iupiter/significabit ex
hiis que pertinent ad iuditium rectitu-
dinem et honestatem et dominationem hominum.
P. Et figure planetes ad signa in quibus
erunt planete gubernatores officii ad iu-
vant aliquid in diversitate officiorum. H. Vult
dicere quod figure signorum in quibus stant plane-
te significatores officii nati adiuvat astro-
logum in sciendo opus proprium nati.
P. Ita quod figure figuras humanas habentia in-
[illegible] magnum omnibus ministeriis

H de figuris humanis

Aristoteles

que sunt per sapientiam in quibus homines indi-
gent. H. Ministerium hominibus necessaria in sunt
prosapia scilicet composita duabus partibus/quarum
una est theorica et alia practica/sicut scilicet
phisica/medicina astronomie/et agricultura
que sapientes operantur per sapientiam/non ea
que sciunt laboratores per usum. quia la-
boratores in agricultura per usum sunt ita in
opere sapienti agricultore/sicut unus
phisicus et unus astronomie qui invenit
audaces de nullo in nullam in compone et
phisicorum sapientum et astronomicorum sa-
pientum. Aristoteles [illegible] de secta sua do-
cuerunt nos/quod ministeria sunt in .2. mani-
ebus. pars est per theoricam et est scire solummodo
et hec phisica. Secunda est practica/et hec est per quam
scire potest homo mores anime et quomodo debet di-
rigere et gubernare civitates et ma-
nutenere domum [illegible] que complet opera-
tionem/sicut phisica et agricultura. 2.ª est que [illegible]
git et affaytat sicut fabricatio domorum
et habitationum/et militia/et carpentaria
et textura et alia ministeria similia. Et hec docue-
runt nos quia unum ministeriorum hominum est ordi-
natum sub alio et unum sunt alii. Sicut
armentarii et frenarius qui faciunt militi.
et miles fuerit dux exercitus et dux ex-
ercitus fuerit officio regis et hec est gubernare
civitates et ita invenit officium ascenden-
do donec sit alia ordinata sub phisica. Et
propterea divisit ptolomeus ministeria in .2. partes. prima
est totum ministerium quod sequitur phisicam magis
[illegible] et hec est practica quod diximus que est per sapi-
entiam quod homines habent necesse. Et signa signifi-
cantia res tales sunt habentia figuras similes fi-
guris hominum/et iam diximus quod hoc ministerium

est sicut phisica et agricultura. P. Et signa ha-
bentia figuras quadrupedum adiuvant
in ministeriis que sunt opera metallorum [illegible]
[illegible] et carpentaria. H. Hec est se-
cunda pars ministeriorum et est omnis res in qua est [illegible]
et affaytamentum/et ministeria metallorum sicut
sunt opera auri argenti eris plumbi stan-
gnum lapides in arte et similia/et ministeria [illegible]
[illegible] scilicet [illegible] sicut gubernare pa-
nem olearum [illegible] et [illegible] cum illis et multa
alia. que de una re in aliam moventur.
P. Et signa solsticii et equinoctii adiuvant in
ministeriis que per [illegible] in [illegible]. per
geometriam per laboreriis terre et per [illegible] quod
pertinet ad [illegible]. H. Hec est pars .3.ª of-
ficiorum et est omnis res quam dant invicem pro aliqua
re et est secundum phisicam. Et signa .2.orum temporum significant
talia ministeria quod sunt per .2. temporum transferre
et interpretare de una lingua in aliam dicere
primum illis qui nesciunt illam linguam pro ea
sciencia. Et geometria est primum aliorum ministeriorum
mutationum sicut facere decurrere aquas de uno lo-
co ad alium/fontes et puteos aperire et
facere artificia et firmamenta [illegible] ministeriis.
Et generaliter facere artificia et figuras et cum
dixit omnium aliorum ministeriorum. Et nos facimus
hic tractatum unum cui nomen imposuimus liber
de [illegible] fabricationum. laborare terram
est primum habitationis. Et oratoria sunt in principio
aggregationis hominum ad [illegible]. P. Et
signa figuras habentia bestiarum silvestrium et aque
adiuvant in ministeriis que sunt in bestiis et in
que intrant herbe et in faciendo naviga
et laborando in rebus salsis vel in sale. H. Hec
est .4.ª pars officiorum et est omnis res in qua est bestiarum
et herbe. vel laborare in aqua sicut piscator

vel marinarius et laborare naviga et
facere decurrere aquas facere pisces et sale
salsare carnes et pisces [illegible]
[illegible] et talia. P. Et sic luna domina
loci officii et post coniunctionem fuerit [illegible] stans
cum mercurio fuerint in [illegible]
vel [illegible]
[illegible] aquarum.
H. Voluit dicere [illegible] quod aliquando scilicet pla-
netes super alios planetas et significatio sua naturalis
est dare proprie in rebus omnibus ideo quod dixit ptolomeus
propterea dominatur in ministeriis omnibus apparatum et
recipit omnia alia ministeria. Propter quod ideo est quod
sol nec luna non habent significationem propriam in
ministerio [illegible] cum et auxilium in
aliquibus ministeriis et non dat in aliis. quia
sol dat auxilium in omni ministerio quod est per pote-
statem et [illegible] per [illegible] apparentiam. Et
ptolomeus docuit nos isto quod dixit/si [illegible] parti-
cipabit cum marte/fiet in complexione una quod
dubitet [illegible] opus quod fit per ignem. ideo quod
nos intelligimus quod complexio que fit per solem
et lunam cum quolibet aliorum dat tale mi-
nisterium quale dat eorum complexio. Tamen docuit
nos in hoc loco quod luna dat auxilium in
ministeriis in quibus est divinatio et hoc
fecit in tantum in [illegible] quam habet cum mer-
curio cum quolibet signorum. Et nos no-
luimus ibi sua glosare/ut intelliga-
mus [illegible] quod [illegible] fuit ostendendo. Quod
dixit quod sit dominus officii vult dicere quod dominus
fuerit ideo. Et quando fuerit primus planeta apparens
sub radiis solis/et hoc est ideo quod dixit. Et si fu-
erit suum iter post coniunctionem cum mercurio.
et dixit mercurium prope inter eos planetas. quia
hic statim invenitur esse in mercurio magis.

Luna dna loci officii

Et ideo q dicitur. Et accidit hic itemo aut ea
pro modo vel eciam. Dicitur q ueri q significat
dignitates q luna hic plures dignitates ibi
signis dominationes sunt ppe de significatione tamen
ione nec nenus q luce. Et natura regulatoris
e ppa de natura capricorni de re saturni q mar
tis q inspicere meriui illis de aq e preuin
cance q signum e aq q formae bunt mi
tas dignitates ideo quae sunt impr q nenus.
Et similiter de aq sunt nasa i quibus poit aasp
tiue res multe icis q ecclesiis muta sunt
aspicientes i nubibus nunis q pluuiis q
silibus. Et tamen dominum q b offici p maioi
pte sunt pdicta. q de nos uoles otingere
leges dittes quae ibi bet aspicere in hijs
oibus q cui mutauit cor. ¶ Et si fuerit i
sagiptario vel piscibus dicitur dominator
de ispiritibus i mortuis q demoniacis
spc. ¶ Hic vult dicere q qn luna fuerit dna
officij q fuerit marcius ce oiunctae sic ac
cidit qd sit i sagipt vel i piscibus significat
q natus inspiciet i imbribus aliu mortu
orum q dicet multa futura. Silr monebit
sps qui dei sunt diaboli vel alios sps pp
qd diuinabit. Et hoc e qr sagiptarius
q piscis sunt dignitates iouis q marcius
male morat i hijs locis q sunt sui cam
q opposita suis domibus q pp hoc oit q qn
oiunxerit cu luna q marcio habent sig
ficatores tale. ¶ Et si fuerit i uirgine vel
scorpione erit nigromanticus q astronoi
cus dicens res no uisibiles q futuras an q
fuerint. ¶ Hic vult dicere q qn luna fuerit dna
officij q marcii fuerit ce oiunctae accipie
ni a sole existere i uirgine vel scorpione
natus erit nigromanticus q astronomicus

dominator rex no uisibilium facit res aut
q sunt. Sia nigromanticus e ille qui facit
pplo fascinamenta q facturas seu malefi
cia quibus credunt q acent p(er)ceptos sic ipi
credunt. Et astronoicus e ille q sit futura
p figuras stellarum. Et dominator e ille
qui i cui uoluntate res uenuit q dicat
res q no sunt apparentes q q facte sunt q ne
sat qua pte dicat eas nec q rec ipis
certbat. Sia in mai e q i ara istius tal uel
enim rex a significatoribus corporum celestium fati
unt eas imuroii uenire aliquo tpe
futuro q hora qua formant fortuna i uo
luntate illius diuinatoris illi rei futurae.
Et ego multos uidi tales. Et uidi ali
um q dix dum ecce i fini talis dic mori
ar q ptea qui erunt q inuti sic fuit dicq
dixi. ¶ Et si fuerit i libra vel ariete aut
leone erit pphta solutor sopniorum q in
cantator. ¶ Hic vult dicere q qn luna fuerit
dna officij q fuerit cu marcio ce oiunctae
q accidit q sit i libra vel ariete aut leone
erit natus pphta q si testificabitur ei ueri
existere i bono statu, s3 i malo erit solu
tor sopniorum. Et si iupiter testificabitur erit i
cantator. Et dix libra pp dignitates q s
hunt ideo saturnus marcius q ueneri q arie
te q leone pp dignitates q s hunt ideo sol q
iupiter qui hunt ideo trigonum. Reliqui fuit
ei ex oibus signis gemini q aquarius que no
nominauit q pco q signo hic pdicto ideo
q illa mariu fortificat sibi soli. q
iupiter nec uenus no hunt ideo aliquam
dignitatem que posse bat. ¶ Hec e una
pqua nos uero ut sciamus status
officiorum q cui maniei erit prima domus.

Hoc q dixit hoc e una q nos oportet dicere uult
dicere una de eminentia bij cit q sciat pos
simus cuiusmodi officii habebit natus ex
officiis humanis. ¶ Tamen oit ut inspi
ciamus q tutate sue in ituitis p uituter
planetarum gubernatorum. Qr qn fuerint orienta
les vel i anguli erit eius officium principa
le ac potens q habebit annos sub se. Et si fu
erint occidentales vel cadentes ab angulis
erit ei officium sub manu altius. ¶ Hic vult
dicere qn sciemus q manie erit status offij.
q uolumus scire si officium ille erit principa
lis p se vel sub manu altius q inspiciemus
planetam q plures qui fuerint domini offij si sit
potentes i suo situ i mundo. significabit q sit
nati erit i suo misterio principalis. Et iam
oinoimus iglo p mu tetatus q status
bonus planetarum i suo situ i mundo e q sit
i suis dignitatibus vel orientalis aut i an
gul q silibus. Et si fuerit dns offij po
tens i ariutate significabit q natus erit
i suo officio principalis. Tamen si dns offij
fuerit i hijs debilis q dixi natus erit
officialis sub manu altius. Qr aut dixit
pto. orientalis dicit pp po s3 mundi. Et
q dicitur i angulis e pp posse pute s3 uati
uitate. Et qn ccntales fuerint o onso
q no i angulis. ¶ Et si fortune ueniunt
i misterio erit misterium nobile q lucrosum.
q si re fitiet officialis ideo. Et si ueciunt
i fortune erit euil q pauci q ri lucebit ideo
officialis. ¶ Hic Sempta dat nobis i quo lo
co constitutis illos ut mediu itelligerent
pceps q ia dicit i hoc loco si domus misterij
fuerint i aspectu fortunarum vel i suis dignitati
bus aut salue uirtutis misterium nati q

erit nobile q lucrosum. Et si domina bunt
ideo i fortune vel fuerint i dignitatibus uel
fuerint i uirtutibus iteante vel i pedite significat
q misterium nati erit uile q poitiosum
q defitiet officialis ideo. Et hoc intelleti
ph uibi. q si domus misterij fuerit i statu i
medio bonorum dnorum q misterium erit me
diocre. ¶ Et si fuerit saturnus i pediens
acciit i misterio ellacatio et tarditas.
¶ Hic vult dicere q fuerit saturnus necessus dno
misterij fuerit de oplone sua natus erit
piger q tardus itim q suu uilesceret of
fitiu pcet q defitiet ideo. ¶ Et si fuerit
mars necessus dno misterij vel ipse dns fu
erit de oplone sua erit natus tamen a
pidus sic audax q tamen sine uerecundia
in suo offo q ad magis picla se ponet
pro eo imo q pcet illo uilesceret ipm
Et defitiet ideo. ¶ Et si ambo fuerint
necessus erit bona mitia mala tota m
ta sua umq ibit ad dnm p misterio.
Et e nota q pto. eminauit ibi loco ideo qd
significat domum misterij p.2. i for
tunas ut nos itelligamus ideo q sig
ficat .2. fortune q dominat dnm misterij.
Quia si iuuit iupiter erit misterium nobi
le q lucrosum q ideo no defitiet pp bonum
q fortunium bonum qd dat iupiter. Silr si
iuuit ipm uenus erit officialis i suo
offitio fortunatus lucrosus q letus. q
Et qr pto. tenet i multis locis q uenus
concordat cu ioue i sua natura dat eis i hoc
loco significationem una q e qd faciunt miste
rium nobile q lucrosum q int eos ambos
diuisionem no fecit. ¶ Et si acciui i aug
mitu q decrementu aliorum planetarum de illa

fiunt etiam quod stant ad angulos matuti
nales et ad vespertinales. Hoc vult dicere
quod quando scire volumus quando augebuntur
misteria vel minuentur vel debilitabuntur,
inspiciemus id quod significat elongationem planeta
rum ab angulis qui sunt magis de ipsis et
accipiemus in compositione de civitate
planetarum qui sunt matutinales et de civi
tate qui sunt vespertinales et comparabimus
id cum eo quod significat natura et cum eo quod significat
planete in omnibus annis nati et sciemus per eas
istas res quibus temporibus fortificabuntur
et augentur misteria et aliis quibus temporibus
minuentur et debilitabuntur. Dicit enim
completur totum quod compositum est per eo indebus (?) par
ticularibus ad hominem. Hic incipit secundus
decimus glose haly super libro ptolo.
Dixit haly volumus glosare id quod re
mansit de libris ptolomei in libro suo indi
ciorum. C. XI. in coniugiis. XX ca.

De hoc haly. partes de quibus composuit decimum
fuit. XI. enim ordinavit decimus primum
prima est divine, secunda mulieris, tertia
filii, quarta est fructus (?) nam aliud est divitia
rum minuit ptolomeus in quarto capitulo primus. Et
nunc ad hoc minuere in capitulo mulieris
facere. Et illud filiorum minuit in sexto capitulo
in fructibus non posuit capitula separatim
sic fecit aliis rebus. Tamen fecit mentionem de a
more vel hodio quod habent ad suos do
minos in hoc capitulo amicorum qui tamen
quod fuerat non sunt res que tenent se
cum homine quando res quae fuerunt ad ipsum
ad dignitates hominis. Qua (?) fuerunt huius bonitas
divitias et honores cum illis fuerunt in suis
divitiis numerandas secundum factum in quo

fiunt divitiae erunt sua et ab eodem loco
possit scire fortunam suam et similiter fortunam bestiarum
et hereditatum. Melius tamen et filii sunt naturales
hominis et quae tenent se cum eo et propter hoc di
ri utrique eorum capitulum separatim. Et
postquam divitiarum coniugis sequitur id quod di
ximus sunt ut inspiciamus ad hoc
in coniugio mulierum et virorum hoc modo quo ad
hunc volo dicere. Hoc vult dicere quod indi
tium officii sequitur iudicium coniugii et
iudicium divitiarum sequitur virtutem anime
hominis. Coniugium mulieris vult dicere coniu
gium discernentes inter homines secundum legem suam.
quod non est turpe nec tenere malum sic co
niugium vetule vel iuvencis pro filiis fa
ciendis. Convenit ut inspiciamus in
coniugio virorum statum lune hora nati
vitatis eorum. Ita quod postquam aspiciemus ad
lunam si fuerit in duobus quartis orientalibus erit
coniugium eius in sua pueritia aut copu
labitur cum puella postquam dies iuventutis.
Et si fuerit in duabus quartis occidentalibus
coniugium erit tardum aut copulabitur
cum vetula. Hoc vult dicere regulam per quam
sciemus secundum eum est accepta a statu
inventio lune hora nativitatis. Et de
dit nobis de statibus hunc duos de com
positione sua ad mundum et de sua compositione
ad nativitatem et adduxit totum et dixit
si fuerit in duabus quartis orientalibus vir co
pulabitur in sua pueritia cum quacumque se acci
dat vel copulabitur cum puella postquam in
dies processit. Et si fuerit in duabus quartis occi
dentalibus copulabitur vir cum vetula in
sua iuventute aut suum coniugium pro
longabitur donec procedat in dies et postea

Si copulabitur in pueritia
Si copulabitur in iuventute

copulabitur cum quacumque se acciderit vetula
vel puella. Illa via est quod duo quarta orien
talia secundum mundum que sunt ab hora orien
tis usque ad oppositionem et occidentalia sunt
contra scilicet ab oppositione ad coniunctionem. Que
occidentalia secundum figuram sunt ab ascendente ad me
dium celi et ab angulo terre usque ad angulum occidentis
quia duo occidentalia et secundum nativitatem
sunt duo quarta cadentia una quarta est a a-
domus. 8. et 9. et aliud casus 2. et 3.
Et postquam luna significat de coniugio virorum hoc quod
dixit ptolomeus quando fuerint in aliquo horum duorum
statuum sunt ut significet in coniugio virorum
secundum eos alios status. Et ptolomeus docet nos de
ista in aliis istis dictis suis. Et si
fuerit sub radiis et participatio fuerit cum saturno
in signo numquam copulabitur. Hoc iam sciunt quod planete
cum sunt sub radiis amittunt virtutem suam.
Et quod saturnus dat frigiditatem et tarditatem in rebus.
Et propter hoc si lunam fuerit sub radiis aut cum saturno
participata fuerit in figura aut fuerit in suis di
gnitatibus significat quod vir natus numquam copula
bitur. Et propter hoc inspiciemus si luna est in si
gno unius figure et si applicat uni pla
nete et si ita fuerit copulabitur uni soli mulieri.
Hic est alius status ex statibus lune et est
quod postquam vir significatorem habuit copulandi et
fuit luna in signo in signo unius figure
et applicavit soli planete dividat in illo
signo significat quod vir copulabitur cum una muliere
sola. Et si fuerit in signo bicorporeo aut
in signo multarum figurarum et in eodem signo pluribus
applicuit uno planeta multas habebit coniuges.
Hic est alius status lune et est quod si vir
habuit significatorem copulandi et fuit luna hora
nativitatis in signo bicorporeo aut in sig

Si numquam copulabitur
Si copulabitur uni vel pluribus

multarum figurarum et applicavit pluribus uno
planeta donec dimittit illo signo copu
labitur multis vicibus. Et potest scire quantitatis
a quantitate figurarum signi in quo stat luna
et a numero stellarum fixarum cum quibus iungit
lunam in signo illo in longitudine et latitudine.
Et si planete quibus applicat fuerint for
tune sive ponientem vel applicatorem
aliquem mulieribus quibus copulabitur erunt bone
et caste et cum eo si fuerint infortune. Hec
alia regula quod scire possumus si mulieres quibus
copulabitur vir erunt bone caste vel male.
Et ptolomeus dicunt nos 2. status omnes sic
facere consueverunt. Ita quod significator mulierum
est aptus fortunis et suis locis. Et significato
mulierum oculatur erunt aptus in fortunis et
locis suis. Et propter hoc intelligimus bene quod si illa
fuerint in dignitatibus fortiorum erunt meliores.
Et in dignitatibus fortiorum peiores. Et si
res omnis sceleribus erunt vel quod acciderit de ipsa
mane. Et ptolomeus docet nos propter hoc idem quod
significat quando planeta per se adhuc ut sciamus
ponere significatores si invenire significatores compositos.
Ita quod si applicavit saturno sciat mulierem
laboriosam et pravam. Hoc significat
saturnus si lunam ei applicavit vel fuerit in
dignitatibus suis erit in bono statu. Sed
si fuerit in malo statu significat quod mulier erit vel
et turpis et male voluntatis. Et si
applicavit iovi erit abstinentie bone
ac boni ordinamenti et retardi in domo
sua. Hoc. Et si fuerit in malo statu minu
itur hoc totum. Et si applicavit mar
tiem quando audiat et superba. Hoc si fuerit
in malo statu erit meretrix de bone
statu et mala. Et si applicavit vene

Si uxores erunt caste vel male
Si erunt prave vel bone

Domus (?) ... filiorum
[illegible] filiorum (?)

nerum erit pulchre lete et bono receptionis.

H. Et si fuerit in malo statu minuet hec fortuna.

P. Et si applicaverit marti, erit bona in celigentibus et bonorum virorum. H. Et si fuerit in malo statu, minuet hec fortuna et erit deceptiosa et falsa. Et dixit ut fatuas a tergiversatione, sicut aliorum ad vilegium. Et quando invenerimus quod applicet coniunctiones alicui planete vel ad aliquam stellam fixam, secundum hoc erit mulier cum quo copulabitur ipso anno. Et si nolumus scire si mulier erit libera vel serva, inspice ad planetam significantem coniugium: cum non fuerit in suis met dignitatibus, mulier erit libera, et si in dignitatibus alterius planete serva erit. P. Similiter si venus fuerit cum mercurio aut saturno vel marte, erit mulier perfectuosa amatrix virorum et filiorum suorum. Et si fuerit cum marte, erit mulier destructrix sui boni, male perfectionis, sine verecundia et sine ullo intellectu. H. Vult dicere quod regula que sciemus statum mulieris cum qua vir copulabitur, debemus accipere a statu veneris similiter. Et si venus fuerit cum planetis quos dixit vel in suis dignitatibus, significabit ea que dixit. Et dixit id ut petamus quod res significat lunam coniugium virorum et sol coniugium mulierum. Dico enim quod determinavimus in glosis precedentibus quod sol et luna principes et domini sunt omnium rerum terrenarum. Et ideo quod se concordant cum oppositis significat coniugium et propter hoc significat luna coniugium virorum et sol illud mulierum et hec erunt concordantes cum rebus naturalibus. P. Et dixit ut inspiciamus coniugium mulierum a statu solis hora sue nativitatis. H. Vult dicere quod possimus iudicare coniugium mulierum a statu solis in suis nativitatibus, quia si sol fuerit in bono statu, coniugium erit bonum et si in malo,

malum, et si fuerit in medio, erit tale. Et secundum modum generalem qualis fuerit status nativitatis mulieris, tale erit coniugium quod habebit. P. Ita quod si fuerit sol in domibus quartis orientalibus, coniugium mulieris habentis talem nativitatem erit in sua pueritia vel copulabitur puero propter iovis precessit. H. Ptolomeus notificavit nobis de statibus solis res quas debemus accipere pergratam sicut fecit in statibus lune prima subtiliter. Status quod dixit est si fuerit sol hora nativitatis in domibus quartis orientalibus secundum nativitatem significat quod mulier copulabitur in pueritia cum quocumque viro sive accidit puero vel seni aut cum puero propter dies inveniunt. Et iam diximus quod domus quarte orientalia secundum statum nativitatis est domus 10. 11. et 12. domini, et aliud quartam 4. 5. 6. domus. P. Et si fuerit in domibus quartis occidentalibus copulabitur tarde aut cum vetula propter iovis precessit. H. Domus quarte occidentalibus est ascendens 2. et 3. domus, et aliud est 7. 8. 9. domus. Hec quarta sunt in oppositione nativitatis, propter quod sol est maioris potestatis ac dominii cunctis rebus celestibus, sicut ut completum habent secundum, in mundo in opposito solis, et quod in his quartis sol non habet illam potestatem, et ut non intelligas in hoc loco quod quando accidit in nativitatibus viri et mulieris sit sol et luna in quartis orientalibus, ipse et ipsa copulabunt in sua pueritia vir cum puella et mulier cum puello. Et si ambo fuerint in quartis occidentalibus copulabuntur nati in senectute vir cum vetula et mulier cum sene. Et si luna fuerit in nativitate viri in aliquo quartarum occidentalium et sol in aliquo quartarum orientalium, copulabitur vir in senectute sua cum

[margin:] H. que sunt quarte orientales et occidentales

puella et puella cum sene. Et si luna in nativitate alicuius mulieris fuerit in aliquo quartarum orientalium et sol in aliquo occidentalium quartarum, copulabitur ipsa mulier propter quod precessit iovis in iuventute. Et hoc modo contingit in secundum nativitatem mea, et quod luna erat in quarta orientali, mulieres quibus copulatus fui omnes puelle erant. P. Et si fuerit in signo unius figure et venus in eo planetam matutinalem, copulabitur cum uno viro. H. Vult dicere quod quando sol fuerit in nativitate alicuius mulieris in signo unius figure et applicaverit in proprio suo signo uni planete soli, mulier numquam copulabitur plus quam uni viro. Et quod dixit et in veneris eo uni planetam matutinalem, vult dicere quod copulabitur cum puero. Et si cum veneris vespertinale, copulabitur cum uno magno diebus. Verbi gratia si accidit in nativitate alicuius viri quod luna iungatur duobus planetis, donec steterit in suo signo quorum unus sit vespertinalis et alius matutinalis, alterius sub radiis, ille qui fuerit matutinalis significat quod vir ille copulabitur cum puella. Et ille qui fuerit sub radiis significat quod numquam copulabitur. Et debes similiter intelligere per statum solis in nativitatibus mulierum. P. Et si fuerit in signis aliorum corporum vel figurarum multarum aut cum pluribus planetis conjunctis in nativitatibus participationem habuerit in figura, copulabitur vice multa. H. Vult dicere quod quando sol fuerit in nativitate mulieris in signis bicorporeis vel multarum figurarum aut participationis fuerit in suo signo aut pluribus planetis, significat quod mulier copulabitur multa vice. Et propter quod dixit: Et hiis qui sunt matutinales, notificavit nobis ideo quod glo

sam in capitulo quod fuit ante istud, et est quod significat ideo priorum et adhuc item aliam ultimo quod est glosam et quod planete matutinales qui sunt de radiis solis, significant magis multa dies. Similiter intelligimus per hoc quod planete vespertinales significant in nativitatibus virorum qui aspexerint scilicet lunam, mulieris in nativitatibus copulari. P. Similiter si participationis fuerit cum saturno erit mariti boni legis amator laboris. H. Concedit quod hec participatio sit de bono aspectu, quod si fuerit de contrario, nocebit. P. Et si habuerit participationem cum iove, erit abstinentie bone nobilis cordis. Et si cum marte, maritus erit fortis cordis sine ullo amore et superbus. Et si cum venere, erit pulcher et lepidus. Et si cum mercurio erit perfuriosus in suis factis et factor multarum rerum. H. Hec totum glosarum quod loquitur sunt minus de luna. P. Et si venus participationem habuerit cum saturno, maritus erit fessus et pauce luxurie. Et si cum iove erit bonus in lege sua et verecundus. Et si cum marte erit complexionis calide superinvio luxuria. H. Hoc totum determinatum in glosis precedentibus. P. Ideo quod dicit nolumus in hoc loco de 2. quartis orientalibus solis sunt 2. quarta anteriora a puncto ascendentis et a puncto occidentis zodiaci. Et in luna 2. quarta que sunt inter coniunctionem et oppositionem, donec sit dimidiata illuminatione et 2. quarta occidentalia sunt 2. quarta opposita 2. que posuit. H. Videtur quod aliquis addidit hoc in margine libri propter antique glose, et ille qui extraxit librum istum posuit in textu, et sic ita remansit. Quod propterea numquam consueverunt antiqui sua glosare in aliquo loco, immo semper fuit consuetudo sua includere rubricas suas, sicut fecit

[...]ionis quoniam cum alio cohopertus. Et
propterea ita est .2. quarta orientalis et .2. occi-
dentalis sunt in luna, secundum situm suum in nati-
vitate solis; secundum situm suum in nativitate,
et hec res ad similitudinem natura per solem habet statum
secundum nativitatem et non lunam. Et propter hoc intelligere
quod hec verba fuerunt scripta in margine libri
pro intentione glose et postea posita fuerunt
in textu. ¶ Perfectum huius coniugii erit ipsius
firmum et stabile si duo luminaria particip-
ationem habent in signis in ambabus nativitati-
bus tali participatione que sit concordie,
ita quod ambo sint de .3. vel .6. et maxime si
hoc acciderit cum cambiatione. Et eo magis
si luna participationem habuerit in nativitate
viri cum sole in nativitate mulieris partici-
patione concordie. ¶ Nam signum co-
niugii virorum est sicut luna in suis nati-
vitatibus et mulierum sicut sol in suis nativi-
tatibus. Et quod bonitas et malitia mu-
lieris et viri similiter est secundum statum in quo erit
venus. Et ideo quod nos diximus in hoc ideo non
ostendit quod si sese luna aspiciat se in
aliqua nativitatum de .3. vel .6. significat quod
ibi erit amor et amicitia. Et si accordet
cum hoc quod ibi sit cambiamentum et hoc est
quod luna sese concordat cum sole in nativitate
viri. Similiter quod concordat cum sole in nativita-
te mulieris de bono aspectu. Similiter quod
sol nativitatis mulieris se concordet cum
luna plus quod sol sue nativitatis con-
cordet cum luna nativitatis viri de bo-
no aspectu. Nam talis constellatio qualis
ista significat amorem et amicitiam magnus
inter virum et mulierem et quod numquam erunt
separati coniugii. Et propterea nobis dedit

regulam amoris et amicitie ac firma-
menti coniugii. Vult nobis dare regulam
disconvenientie et odii. ¶ Et destruit
et perdit coniugium pro eo quod accidit quando lo-
ca luminarium quorundam fuerint in signis discor-
dantibus vel fuerint in oppositione vel quarta.
¶ Hic vult dicere quod quando sol et luna in nativitate
viri vel mulieris fuerint discordati unum
cum alio vel fuerint in .4. vel oppositione
hoc significat viro quod erit solitarius et mulieri quod
non erit firma cum viris quibus fuerit co-
pulata. Et manifestum est quod pro eo quod superius dixit
quod quando cum tali statu locus lune in nativi-
tate viri participationem non habuerit loco
solis in nativitate mulieris, vir ipse mu-
lierem illam non abhorrebit nec erit fir-
mus nec stabilis ulla manerie circum-
cante. Et si fuerit locus solis in nativitate
mulieris discordatus cum loco lune in sua
met nativitate tali discordantia.
Et similiter per discordantiam ad locum lune in
nativitate mariti, mulier propterea illum ab-
horrebit maritum et non remanebit cum
eo. ¶ Et si planete fortune aspexerint lu-
minaria accordantia in participatione in signis,
remanebit illud coniugium cum volun-
tate amore et perfectione. Et si eam aspexerint
infortune erit perseverantia sua cum tristi-
tiis abhorrentia et perditione. ¶ Hoc propterea
scimus quod coniugium erit firmum et amica-
bile ut aspiciemus si fortune testificent
loco solis et lune. Et si ita fuerit erit illud
coniugium cum voluntate et amore et perfectione.
Et si testificabuntur solummodo loco solis
erit voluntas et amor viri et non mulieris.
Et si testificabuntur loco lune solummodo

erit amor et perfectio viro et non mulieri.
Et si testificabuntur infortune erit perseve-
rantia illius coniugii cum eius molestiis
abhorrentia et perditione. Et erit districtio
huius status secundum districtionem status primi.
Et manifestum est quod quando fortune et infortune
testificabuntur res similiter erit mixta. ¶ Et
secundum hoc similiter erit in statibus res in quibus non est
amicitia nec firmitas. Quoniam quando testi-
ficabuntur fortune duobus luminaribus non
separabitur coniugium nec destruetur totaliter
nec erit separatio ideo cum reditu remi-
niscentia et amore ambo perseverabunt in
bona voluntate. Et si testificabuntur
iis infortune erit separatio per res que
accident inter eos et fugiet unus ab alio.
¶ Nam scimus quod coniugium non erit sta-
bile nec remanebit aspicientium autem
et si testificabuntur fortune locis signifi-
catorum significabunt quod reditus erit et quod in-
ter eos durabit amor et bona voluntas.
Et si testificabuntur infortune sine ulla
fortuna erit separatio sine reditu cum
tristitiis et molestiis. Et bene intelligimus per
verba quod si fortune testificabuntur lune in na-
tivitate viri amor erit ex parte viri. Et
si testificabuntur soli in nativitate mulie-
ris amor erit ex parte mulieris. Similiter si infor-
tune testificabuntur illa viri, rixa
erit ex parte viri. Et si testificabuntur in
illa mulieris rixa erit ex parte mulieris.
¶ Et si mercurius fuerit cum eis erit sepa-
ratio infamata et detecta et malo dic-
tu. Et si fuerit venus cum eis erit
separatio propter fornicationem vel fraudulentiam, id est
fascinationes. ¶ Hic vult dicere quod quando mer-

curius testificabitur cum infortunis significato-
ribus separationis ostendit quod separatio erit multum
divulgata et infamata cum accusationi-
bus magnis. Et si venus cum infortunis te-
stificabitur significatoribus ipsis ostendit quod separatio
erit propter fornicationes et fascinationes et
similiter sectarum. Hoc enim est unum coniugium quod
accidit inter homines bone fame cum infor-
tunatione et luxuria bonorum unus cum alio
et mulier una cum alia et rebus omnibus per-
tinentibus ad luxuriam, id est hoc multum lo-
quuntur fuerunt pro eo quod loquuntur tantum in
moribus. Amen. Vult dare hic regulas, partes
quales ad hoc pertinent. ¶ Et coniunctiones quas
evenit qualitercumque manerie, ostendit nobis cognos-
cere ac scire aspicientes advenire
martem et saturnum. Et si fuerint cum luminaribus
in bono aspectu coniunctio erit cum recta
domine et cum lege, quia inter venerem et prop-
ter duos planetas est attinentia. Quando si aspe-
xerint se cum marte aspectu bono significabit
quod coniunctio erit cum puella. Et attinen-
tia que est inter venerem et martem est quod equali-
tatio amborum eorum est in signo de trigono alti-.
Et si aspectum habuerit cum saturno significat quod con-
iunctio erit cum vetula. Et attinentia
inter eos causa est quod res utriusque eorum est in
trigono altius. ¶ Nam determinavimus
quod coniugium quod est secundum legem debet videri secundum
statum lune et solis. Et ostendimus adhuc
autem quod coniunctio que est sine lege debet videri
in secundum statum veneris respectu martis et sa-
turni. Cum ratio est quia venus significat luxuriam
cum [illegible] et est inter eam saturnum et martem
attinentia quod dixi pro [illegible] istis. Et
propterea ita est ostendit quod mars et saturnus sunt

Nota attinentiam veneris cum marte et saturno

Si se amabunt vir et uxor

A quo provenient rixe

i luminaria significatorem. Et cum ita q̄ si hi 2ᵉ
plures principatum habuerint cum luna in bu-
ono aspectu erit coniugium secundum legem et si ini
fuerit bono aspectu significabit q̄ erit sibi for-
nicatio et filia. P Et propter hoc statuit ue-
nus et mars res que sunt in amore amicitie.

H venus est temperate complexionis tendens
parvo frigiditatem et humiditatem. et mars est
al' calide inequale complexionis et valde fortis siccita-
tis. et quando commiscentur componit excessus mixtio
una q̄ utriusque corporalitatem declinat. Et pro-
pter hoc q̄ exaltatio utriusque corporis est in gradu
non altius. Et dixerunt alii q̄ gradus exal-
tationis utriusque est in sextili exaltationis
altius. propter quod significat figura que fit de venere
et marte coniunctionem rei que est in amore amicitie.
P Et si fuerint mercurius cum eis res erit di-
vulgata et detecta. H Iam ostendimus q̄
mercurius significat detectorem rei q̄ decernit ui-
tute sol in signis. quia est de cum coniunctione ad ā
significat cum suo aspectu. quia separato non reddit cum
qualibet solem et propter hoc dixit q̄ quando cum venere et
marte principatum habuerit in signis significat
amorem publicum et detectum. P Et si i
signis fuerint in quibus principatum habent
sicut capricornus et pisces significat q̄ luxuria erit
cum sororibus et propinquis. H vult dicere
q̄ quando in nativitate principatibus venus
et mars et fuerint in signis in quibus ambo
habent dignitatem significabit q̄ luxuria fiet
cum sororibus et propinquabus: ita q̄ unus
sit in capricorno et alter in piscibus. quibus
duobus habent ambo dignitatem. P Et si i
nativitate uiri aspexerint se cum luna uir
ille iacebit cum duabus sororibus uel 2ᵇᵘˢ
propinquis. Et si se aspexerint in nativitate

mulieris iacebit cum muliere 2ᵃ fratres uel propi-
qui. H vult dicere q̄ quando venus et mars
in signis fuerint in quibus ambo principatum
habuerint et aspexerint se cum luna significabunt
q̄ uir iacebit cum duabus mulieribus q̄ sint
sorores uel propinque et si in nativitate mulieris aspe-
xerint se cum sole significabit q̄ iacebit cum
ipsa muliere uiri duo qui sint fratres uel p-
ropinqui. P Sed si fuerint venus cum sa-
turno erit coniunctio cum voluntate du-
rabilis. H Quia venus est femina et sat-
urnus masculus. et cum complexio temperatur cum ea.
est erit eos similiter participatio magis quia libra
est domus veneris et similiter est domus exalt-
ationis saturni. Et capricornus est domus saturni et tri-
gonum veneris. Et propter hoc saturnus cum venere
temperatur maiori temperamento illo martis
et iovis et veneris. quia domus martis sunt
opposite domibus veneris. Et preterquam ita se
habet in saturno contingit quando principatus fuerit
cum venere q̄ significet voluntatem coniunctionis
et quod durabit. P Et si hoc fuerit cum m-
arte res erit perfectuosa. H Hoc est quia
domus martis est in duo domorum vene-
ris et saturni. P Et si fuerint ibi cum marte
non erit firma nec stabilis sed notabilis cum
zelotipia. H vult dicere q̄ si venus ad
concordata fuerit cum saturno et similiter habet p-
rincipatum cum marte significat q̄ res erit no
stabilis nec durabit. et hoc quia domus mar-
tis domibus veneris sunt opposite et in 2ᵃ
domorum saturni. P Et si fuerit status fu-
nestalis sicut est ille sol erit coniunctio mulieris
cum magno uiro diviciis ipsa. H vult
dicere q̄ quando venus fuerit in suis dignitati-
bus et signis sibi convenientibus significat q̄ coniunctio

que erit inter uirum et mulierem erit simil-
citatis. P Et si fuerint magis orientalis
aliis planetis copulabitur mulier iuniori eam
copulabitur uir iuniori eo. Et si fuerint
mars occidentalis copulabitur mulier uiro pl-
uri dierum ea et uir iuniori eo. H Hoc est
regula q̄ scire possumus quorum dierum
erit uir uel mulier. Et uult dicere q̄ si ve-
nus fuerit orientalior aliis planetis copula-
bitur mulier iuniori ea et uir iuniori eo.
et si occidentalior eo. P Et si venus saturnique
in signis fuerint quibus principatum habent
sicut est capricornus et libra coniunctio inter propinquos
erit. Et si cum luna fuerit iste status et acci-
derit hoc in ascendente uel in medio celi uir ia-
cebit cum matre sua uel sorore sue ma-
tris aut cum muliere patris sui. mulier uero cum
prole propria uel cum filio sororis sue. seu
cum suo genere uenerium militabit. H vult
dicere q̄ quando saturnum q̄ coniunctio accidet
inter propinquos in speciem in nativitatibus
mirorum aliam. Et si cum venere principatum
habuerint mars cum venere et saturno et accidit
hoc in ascendente uel in 10ᵒ significat q̄ uir ille cum matre
sua iacebit uel cum amita sua seu cum muliere
patris sui. Et si hoc accidit in nativitate mulieris
iacebit cum muliere illa pater suus uel filii
sue sororis aut mariti filie sue.

P Et si sol fuerit cum statu q̄ diximus uel
fuerint plures occidentales uir cum filia sua ia-
cebit aut cum filia sue sororis aut cum
muliere sui filii et mulier iacebit cum patre
suo uel fratre sui patris aut cum marito
sue matris. H vult dicere q̄ quando saturni
prestat cum venus q̄ coniunctio erit inter propinquos
et invenimus q̄ sol de principatu fuerint

plures significatores in occidente tali constellatione
significat q̄ uir iacebit cum filia sua uel cum
filia sui fratris aut cum muliere sui filii.
Et mulier cum patre suo iacebit aut cum
fratre sui patris uel cum marito sue matris
(Et ego uidi quendam qui uidit ad terram
aliam dimissa quadam filia sua parvam
domo sua et post multos annos rediit ad
domum suam nec filiam suam cognoscebat
et petiit mulierem cum copulam possessa et contracto
matrimonio cum ea de filia sua uno non co-
gnoscente alium et post coniugium fratrem habuit
filios decem. Et post longum tempus cognoverunt
se q̄ erant pater et filia et propter legem oportuit
eos divortium celebrare. filii autem
remanserunt et ita completa fuit constellatio
nativitatum sue. P Et si status iste
quem diximus non fuerit in signis ne-
mini accidit q̄ sit in locis femininis ac-
cidit inimici luxuriosi sine uerecundia et de le-
ui in movebitur ad luxuriam fornicandi plures
cum propter quas potuit. H vult dicere quod quando
venus principatum habuerit cum saturno
uel marte aut ambobus aut acciderit
q̄ si venus altius non ab ea cum est
signum infortunie et fuerint loca in quibus
stat venus femina significat q̄ nativitas erit
fornicationis magne propinque et propter
potuit et quod sibi accidit. Et iam ostendimus
ideo q̄ tunc sunt. quia significat minus ne sunt
mobilia cum mobilibus et fixa cum fixis.
et masculina cum masculinis et similia. Et
bene intelligitur quod uult dicere hoc de unaquaque
q̄ est per masculino et femino pactis. sicut
est secundum signum ab ascendente et loca q̄ sunt dignita-
tes planetarum feminorum. P Et si q̄ figura ex

[illegible] accidit cum hic status significat quia natus erit magne pollutionis in luxuria.

Haly vult dicere quod quando significatio nati fuerit ut sit magne luxurie per quamcumque partem potest, et est hic ut iaceat vir cum viro vel cum muliere, vel alter iaceat cum eo, vel quod mulier veniat ut vir iaceat ab ambabus partibus et cetera, et quod ipsa similiter cum aliis mulieribus iaceat, fricacionis erit res talis fortior et virtutis maioris si significatores isti fuerint cum figuris stellarum fixarum quales dicetur. ¶ Et iste figure sunt anteriores leonis et arietis et quod dicitur, et alia que assimilantur lanterne, et est talis figura. Λ Et hec est in qua moratur stella fixa que dicitur albebaran, figura que dicitur in geminis(?), et est finis leonis et finis capricorni. Et si fuerint isti status in duobus angulis primis qui sunt oriens et medium celi, erit natus exercitans turpitudinem in feminis suis et deteget illud et a labe ipsam ducet publice. Et si fuerit iste status in aliis duobus angulis ultimis qui sunt occidentalis et terre angularis, erit castratus aliquo genere spadius vel mancus qui filium non habebit, aut erit clausus. Haly vult dicere quod quando status nati significant pollutionem magnam in luxuria et significatores fuerint in ascendente vel in .10. natus deteget factum suum mala publice et sine verecundia aliqua. Et si significatores in occidente fuerint vel in .4. domo erit res sic in cooperto et tamen pauca, quod natus erit castratus mancus. Et si fuerit mulier erit clausa. Et potest quod huius status fuit cum angulus isto modo bene intellige. Quando si fuerint significatores inter angulos quod erit detectio et coniunctio(?)

(margin:) [illegible]

(foot:) [illegible] mulier est clausa.

quod dixit, sed quod stat inter angulos super terram et illos stat subtus terram. Et hoc modo erit similiter in sua coniunctione ad solem in retrocessione et directione eius quod dixit. ¶ Et si fuerit mars cum eo vir habebit virilia rubea in se. Et si fuerit mulier erit fricatrix aliarum.

Haly vult dicere quod quando significatores minuunt quod natus castratus vel mancus erit clausus et testificabitur eis mars, si vir fuerit rubea virilia tunc habebit, et si fuerit mulier alias mulieres fricabit. ¶ Et oportet ut aspiciamus in statu nati qui vir fuit quando erit in luxuria propter martis isto modo. Ita quod quando principatus fuerit de venere et saturno sibi testificabitur, [illegible] erit natus [illegible] et bone abstinentie in luxuria, quia tamen diliget quantum non expedit et non magis. Haly vult dicere quod quando mars principatus fuerit a saturno et similiter venus ab eo et testificabitur super nativitatibus [illegible] res quas dixit. ¶ Et si accidit quod sit cum saturno solo, erit piger et frigidus in luxuria et abstinebit se de illa. Haly vult dicere quod quando mars separaverit se a iove et a venere et remansit ad coniunctionem cum saturno solo, significabit tali concordantia quod vir erit multum frigidus in luxuria nec eam voluit.

¶ Et si principatus fuerit in figura cum venere, movebitur cito ad luxuriam et tamen magnam voluntatem habebit, vincet eius voluntas et a turpibus se custodiet. Haly vult dicere quod quando mars aspexerit cum venere et iove in aliqua nativitate natus ille magnam habebit luxurie voluntatem, tamen vincet voluntatem suam et custodiet se a fama mala.

¶ Et si cum venere solum fuerit, vel cum iove stando cum ea et quod cum ipsa non sit saturnus, natus magnam voluntatem delectationum habebit et per quantam partem potest se trahet ad iudicia(?). Haly vult dicere quod quando mars adiunxerit se veneri soli aut cum venere et iove similiter vel cum iove solo et non testificabitur saturnus in hiis figuris, habebit natus magnam luxurie voluntatem et vincet et diliget cum mulieribus et faciet et vel curabit quamquam manie potest in faciendo vitia et delectationes, et hoc propter martem qui dat [illegible] in tali maneria qualis ista, et cessat cum mulieribus a proco(?) quod se iungit cum venere, magis est quia iungit cum iove qui impar est cum coniunctione veneris.

(margin:) al' venus

¶ Et si venus duorum planetarum vespertinalis fuerit et alius matutinalis, amabit luxuriam masculorum et feminarum, tamen non plus unum genus quam aliud diliget. Et si ambo vespertinales fuerint diliget multum luxuriam propter mulieres. Et si in signis fuerint femininis abstinebit quod res [illegible] fieret [illegible]. Et si ambo matutinales fuerint diliget pueros solummodo. Et si in signis masculinis diliget iacere cum viris cuiuscumque etatis fuerint. Haly vult dicere quod quando mars et venus fuerint accordati in nativitate alicuius viri significabunt malum luxurie appetitum. Et si eorum venus matutinalis fuerit et alius vespertinalis, natus diliget iacere cum pueris et mulieribus equaliter. Similiter secundum regulas predictas oportet ut sit quod quando unus planeta eorum fuerit in signo masculino et alius in signo feminino. Et si ambo fuerint vespertinales dabunt nato

(margin:) al' venus

(foot:) quando iungetur mars Iovi erit in ide(?) sicut cum iungetur veneri [illegible]

magnam luxurie voluntatem [illegible] propter cum mulieribus [illegible] erit si ambo fuerint in signis femininis. Et si in aliquo horum duorum statuum fuerint mars et venus in signis femininis, dabunt nato magnam superationem luxurie in voluntate, ita quod paciet fieri de se ipso id quod faciunt de mulieribus. Et si mars et venus fuerint matutinales, natus cum pueris amabit iacere solummodo, et si in signis fuerint masculinis. Et si in aliquo horum duorum statuum fuerint venus et mars in signis masculinis, natus diliget iacere cum viris cuiuscumque etatis fuerint, nec diliget mulieres. Et si venus fuerit occidentalior, iacere diliget cum [illegible] et servilibus que sint de eorum prosapia.

Haly vult dicere quod quando venus fuerit occidentalior marte hora nativitatis erit id quod dixit. Et id intelligas in nativitatibus in quibus erit venus debilior marte, verbi gratia si venus fuerit in signo declinante et mars in signo ascendente et fuerit magis impedita marte, significabit hoc idem. Et iam diximus multa in hoc quod omnia que dixit predicto sunt regule et radices secundum eas. ¶ Et si mars occidentalior fuerit, diliget iacere cum mulieribus nobilioribus eo aut cum sua matre vel domina sua. Haly. Quando mars occidentalior fuerit venere vel debiliori loco, significabit quod iacere diliget cum mulieribus nobilioribus eo aut cum sua domina vel nutrice. ¶ Modo convenit ut similiter inspiciamus in [illegible] mulierum ad venerem. Haly vult dicere quod regulam quam fecimus [illegible] minus vel pollutionem sua in luxuria

(margin:) P

ē q̄ ea accipiam ꝑ ꝑte aſtatu ueneris
a ſua natiuitate. P Ita q̄ ſi cū ioue
ꝗ marte ꝑticipationem hūit ī ſignum
erit mlr̄ hīpocra bona ꝗ abſtinentie
bone ī luxuria. Et ſi ſat. nō teſtificet
ei ꝗ ſe accordauit cū marte hama
bit mlr̄ luxuriā ꝗ ī magnā uolū
tatem hēbit. abſtinebit ſe tn̄ ꝗ cuſto
diet ſe a re turpi. Et ſi fuīt cū mar
te ſolo ul̄ ſc̄cū ꝑticipationem hūit in
figūa mlr̄ amabit mltū luxuriā ꝗ pe
tet ſuꝑ mltū eā. Et ſi fuīt ī ꝑpe ꝗ mas
ſub radijs eius mlr̄ iacebit cū ſuis
ſeruis ꝗ pauperibꝫ ī ſua ſtirpe. Et ſi fuīt
uenus ſub radijs iacebit cū uiris al
tis ul̄ dn̄o ſuo ꝑpt̄ fornicationis.
H Ec ſt̄ dn̄e regle docētes id q̄d am
dem fuit. Vna ē q̄ ſi ueīr cū marte fu
erit adcordati ī natiuitate. ꝗ ꝑticipatō
nē hūit ī ꝑpe cū eiſdē marte exīnte
ipis debilioꝝ alā hō ſigābit q̄ mlr̄ ia
cebit cū ſeruibꝫ ſuis. Alia ē q̄ ſi ueīr
fuīt ī hō ſtatu debilior marte ſigābit
cū altioribꝫ ea ul̄ cū ſuo dn̄o ꝑpt̄
fornicatōis. P Si hīj ꝑlt̄e fuīt fe
minī ī locis ſuis ul̄ ī ſuis ſignis ama
bit mltū iacē ſolū mō cum uiris.
H I ſi ꝑlt̄e quos dix̄ ſt̄ ueīr ꝗ mars
ꝗ q̄n fuīt ueſpertinales ul̄ ī occiis ca
dentibꝫ ul̄ ī ſignis femininis ꝑtinent
ad femininitatē ꝗ ſignt̄ q̄ diligent
mltū luxuriā uiroꝝ. ſic ſignt̄ ī ma
tiuitate uiroꝝ q̄ mltū diliget mlres.
P Et ſi fuīt maſculīn diliget mlr̄
fricari ꝗ ī magnā uolūtatē hēbūt.
Et ſi ſaturnus ſe accordauit iſtis ſtatibꝫ

amicās ī ſigā ꝗ fuīt feminī ſiḡ dabit
eorem ī pollutōe ꝗ mlt̄ate luxurie.
H Ꝑpter ſtatus ſt̄ quos dix̄ ꝑtō. ip̄a
a ꝑte ueneris cū marte ī natiuitate
mlr̄s. Q̄ q̄n accidit ſaturno q̄ aſpiciat
ī quolꝫ illoꝝ ſtatuū co exīnte femino
ſigt̄ q̄ ſtatus ille ē cū mag̃ pollutōe
ꝗ turpi ſic iacē ſcḋ ex ꝑte poſterioꝝ
aut fricari ſe cū alijs mlr̄bꝫ. ul̄ in
ſtrumentū facē ſic illi ūū. P Et ſi fu
erit orientalis maſculī erit mlr̄ aſpici
ens ad loca alta ꝗ ſuperiora. aut ea
piet amore qui ſurſū ī ſpiciēt ad ſo
laria. H Vult dīc q̄ q̄n ſaturnus fuīt
maſculīnus ꝗ accordauit ſe cū ueīr
ꝗ marte ī quolꝫ illoꝝ ſtatuū quos
dix̄ ſigābit ī illo ſtatu q̄ mlr̄es a ſola
rijs alijs aſpiciēt uiros ꝗ ītelligent
ſe ī eis ꝗ eos diliget eā ī ſpiculi ī altū.
Et ītelligunt plꝰ ubi q̄ ſignt̄ q̄ mlr̄
ſpando ſe ad ſolaria uult oñdere id
q̄d tenet ī uolūtate. P Et ſi ī ꝑpt̄
ſr̄ iuuat ad hō mala uitia eiūdem.
Et mercurius adiuuat ad ea detegen
da publicanda manifeſtanda ꝗ ſtupora
facienda. H Vult dīc q̄ q̄n ī ꝑpe aſpe
xerit ueneris ꝗ marte ī natiuitate alic̄
uiri ul̄ mlr̄is malitias ī luxuria mlt̄
tū eñtat. Et ſi aſpexit marti ſignt̄
detectōem ī ꝑte malitiæ ꝗ augmētū
ī illis. C. q̄. ī filijs. rubricha.
O Ꝑ at hīc: Jam dixim̄ q̄ ī hō caplo
oꝑ ꝑlet ī dictū coꝝ quibꝫ gub
natio dom̄ ꝯplet. P Et ꝑt̄q̄ ī dic
tū filioꝝ ſequit̄ ī dictū dingn̄ ꝯt
ut ī ſpiciam ad ꝑl̄tes eīntes in loco

cenith capitis ī uoꝝ ꝗ ad loca qui ſeqt̄
illū ꝗ ē locus fortune. aut ad locū ꝑti
cipantē ī ſigā cū illis. Et ſi hō nō ueīr
erim̄ dt̄ ut aſpiciamus ꝑl̄tes ī ſuo op
poſito ſr̄ dyametro eīntes. H Locus q̄
ē cenith capitis uroꝝ ē. 10. dom̄. Et
locus qui eā ſequit̄ ē. 11. dom̄ que ē
domus fortune. ꝗ regla qua ſciemus
fr̄m filioꝝ ē accepta a ꝑl̄tis eīntibꝫ ꝑ
ticipantibꝫ cū eiſdē ſic ē a ſolis ꝗ. 4. do.
q̄ ī ſtq̄ coꝝ ꝑticipat̄ cū. 10. ꝗ. 11. ꝗ ſi nō
ī ueīm̄ ī iſtis locis aliq̄ ꝑlt̄a aſpi
ciemus ſi quos ī ueīemus ī domo. 5.
ul̄. 4. a accipiem̄ ī filioꝝ ſignificatōem.
P Et lunā ueneris ꝗ ioue ī dicabiꝫ
ī dando filios. ſolē ꝗ marte ꝗ ſaturnū ī
auferendo. H Vult dīc q̄ q̄n fuīt
ī. 10. ul̄ ī. 11. aut ī loco ꝑticipāte cū
eis ut ī. 4. ul̄. 5. aliq̄ ex ꝑl̄tis ī fortu
nis qui ſt̄ ſol mars ꝗ ſaturnus. ſi for
tes fuīt ſignt̄ q̄ natus nllm̄ hēbit
filiū. ſi ſi [illegible] erit debiles ꝗ pauci
filij. P Et dabimus marti ꝑticipa
tōē cū quocūq; coꝝ qui ſcḋ ꝑticipet
ī ſigā. H Si mercurius ꝑticipatōem ha
buerit cū fortūis erit fortune ꝗ ſi cū ī
fortunis ī fortune. Et q̄n fuīt ī aliquo
ex locis filioꝝ ꝗ fortuna ſigābit filios.
ꝗ ſi ī fortuna eōs ul̄ morte coꝝ. P Et
ſi fuīt orientalis dabit filios. Et ſi occi
dentalis ſigābit filios nō hēre. H Vult
dīc q̄ mercurius q̄n fuīt orientalis
exīns ī locis filioꝝ dabit filios. Et ſi
occidentalis ī eis ſigābit filios non hēre.
Vn̄ ī intellr̄ debz q̄ ſi fortune ꝗ ī fortu
ne fuīt ī locis filioꝝ ſigābit dare ſi

lios ꝗ auferre ꝑtea. P Et ſi ꝑl̄te dātes
filios fuīt ſoli erit ei unus filius.
H Ꝑl̄te dantes filios ſt̄ luna ī ꝑpe ꝗ ue
nus ꝗ mercurius q̄n fuīt ī ꝯpōne for
tunaꝝ ꝗ orientalis. Et id q̄d dicit ꝗ fue
rint ſoli uult dīc q̄ q̄n nō ſuīt ī. 10.
ul̄. 11. ab alia ſcite. nec ī duabꝫ domibꝫ
oppoſitis. 10. ꝗ. 11. que ſt̄. 4. ꝗ. 5. ī ſigni
ficabit filios. ꝗ q̄ filios nō ſigābit nī
ꝯ ſignans ꝗ ſolus. P Et ſi fuīt ī ſi
gnis bicorporibꝫ ꝗ femininis erit due
filie. H Vult dīc q̄ q̄n aliqs ꝑl̄tāꝝ
dātū filios fuīt ī aliquo locoꝝ filioꝝ
ꝗ ī ſigno femino bicorpeo filij erit
femine due. P Et ſi ī fuīt ī ſignis
mlt̄ ſemīs. ſic ſuīt piſas cancē ꝗ ſcor
pio. filij erit. 2. ul̄ plures. Et ſi fuīt
ī ſignis ꝗ ſignis maſculīnis reſpcū erit
filij maſculīni. H Ꝑl̄ta dans filium
ſi fuīt ī ſigno uni ſigē ſigābit uniꝰ
filiū. Et ſi ī ſigno bicorpoꝝ ſigābit
duos. Et ſi ī ſigno femino filia ſig
ficabit. Et ſi ī ſigno maſculīno ſigfi
cabit maſculīni. Sicut ſi fuīt matu
tinal ꝗ ī. 4. maſculīno ſigābit maſcli
nū. Et ſi ueſpertinal ꝗ ī. 5. feminino
ſigābit femina. P Et ſi fuīt ī ſignis
femininis ul̄ ī ſignis femininis filij erit
femine. Et ſi ī eis ī uenīt ī fortune
ul̄ fuīt ī ſignis ſterilibꝫ ſic leo ꝗ uirgo.
naſcet̄ ei filius ꝗ nō durabit. H Vult
dīc q̄ ſi aliq̄ ī fortuna elleuatꝫ fuīt
ſr̄ ꝑl̄tes dantes filios ꝗ ſignātes uniꝰ
filiū ul̄ mag̃ uno. ul̄ fuīt ī ſignis
maniuens hēbit filiū. tn̄ erit ī fortu
natus ꝗ ī ſeruitus ac morietur. P Et

Biblioteca Nazionale Centrale Mss

si sol · in fortune dirigibunt isto pre
dictis locis · et fuerint in signis masculinis
vel in mancis et elevate sint super eos in
fortune non habebit filios ullo modo.
Hec autem dicta sunt in .10. et .11. domini et que
accordant cum eis quod est ascendens et .4. et cor
opposita que sunt .7. et .4. domus. quin
si infortune fuerint in hijs locis vel in sol
nulla cum eo existente fortuna significabit filios
non habere. Similiter si fuerint ibi mercurius existens
de compositione infortunarum et contra. Et do
cet nos philosophus dicens quod signa masculina si
gnificant paucos filios et feminina mul
tos. Et propter hoc dicit quod planete significantes non
habere filios sunt in signis masculinis et
... eis. ... aspiciant eos fortune.
... hec quando nocuerint .10. et .11. domini.
Et si fuerint in signis femininis aut mul
ti feminis. aut eas testificabunt for
tune significat natum habere filium pestilen
tiam habitum vel qui parum vivet. Hoc
totum determinatum est per glosas precedentes.
Et si duo horum fuerint in signis dua
bus filios duplicatum significabunt filios
ad hornibilos et delectos omnes vel ptes
eorum et qualitas habent secundum melioratione
et augmentum planete testificantium
unum horum magis quam alterum. si acciderit
post ... plures ... augmentum inveni
n. vel propter magnam fortitudinem quam habent
aut quod sit orientalis et maioris altitu
dinis vel quod sit ad ascendentes. Hoc verum
est horum est planete dantes filios. et illi q
auffertur. quoniam quando hij duo participanti
significationis significat quod unus dat filios et alius
aufert inspiciens secundum invenerimus quod planeta
dans testificatur auferenti filius erit ab
hornibilis et delectus. Et si invenerimus quod
ei non testificetur planeta auferens filius erit
dilectus. Similiter si testimonium auferentis fuit
contrarium significabit mortem filij. Et generaliter debes
inspicere augmentum et meliorationem quod
habet unus super alium in quantitate planetarum. aut
in fortitudine dicte potestatis vel in suo situ in mundo.
aut in suo situ in nativitate sicut multociens di
ximus et iudicabimus pullum qui magis
invenitur. et hoc est magis per glosas precedentes.
Et si fuerint planete dantes significatorem dantium
filios illi quos ante diximus orientales in
ipsis locis filius erit nobilis et magne potentie.
Hec vult dicere quod quando aliquis planeta dat significatione
in nativitate dandi filios et scire volumus
statum filiorum qui erunt inspiciemus gubernato
rem loci illorum planetarum dantium filios et videbimus
in quo statu est. et si fuerit fortis et orientalis filius
erit nobilis et magne potentie. et si ita non fuerint
erit filius secundum illud. Et si fuerint occidentales aut
in locis contrarijs suo horum filius erit vilis et modo
dica potentia. Et si fuerint accordati cum hora
et cum parte fortune filius erit a patre suo di
lectus et durabit donec mationum
faciat et hereditabit substantiam patris sui.
Hoc autem dicit si fuerint accordati dicti pro
prietas gubernatoribus locorum aliorum planetarum
dantium filios. Et dicit ita quod si isti gubernatores
se accordaverint cum ascendente et parte fortune
significabunt quod filius vivet et eum diliget pa
ter suus et copulabitur et hereditabit substantiam
patris sui. Dicit autem accordantia planetarum inter
ascendentes et partem fortune est quod se aspiciant de
trino vel sextili vel quod sint de horum convenientibus.
Et si discordati fuerint vel divisi filij
erunt contendentes cum suis parentibus et ipsis neque
civis nec bona hereditabit eorum. Hoc autem
planete gubernatores quos dixit non accor
daverint cum ascendente nec cum parte fortune
existenti concordia. vel fuerint ascendentis parti for
tune contrarium filius odibit patrem nec sua
hereditabit aliquid. Et postea tradit nobis hic
duas regulas contrarias ut sciamus id quod me
dicere fuerint inter has 2 res. Et similiter si
planete dantes filios participatorem habuerint
in significatione concordati fratres se diligent et unus
alium honorabit. Et si discordati fue
rint. vel oppositi sive diametro filius ab
horrebit fratres suos et perquiret qualiter ipsos
occidat. Hoc autem planete dantes filios fue
rint plures et se accordaverint in participatione
accordantia significat quod filij se diligent unus
scilicet alium. et si malo aspectu se aspexerint si
gnificat contrarium. Res particulares filiorum
potes scire per situationem quam habent in spere
nis in quolibet accordanti ad planetam dantem
filios. ita quod eum ponas loco ascendentis et
faces certam particularia filiorum generaliter sicut
per nativitatem. Hoc si intellexisti capitulum
patrum et secundum glosas quas tamen sunt non exigebat
glosam ibi quod dicit. Et si non intellexisti in
spiritualibus ad hijs glosas et intelliges. Quod
autem vult in hoc loco monstrare est id quod evenit
in nativitate mea. Inspexi et inveni io
vem in .10. et in .29. gradu capricorni aspicien
tem se cum luna et saturno. et hoc significabat quod
haberem filios et quod morientur. quia saturnus
erat cum iove in .10. domo. et iupiter erat
in signo feminino et luna similiter significabat quod
essent magis uno filio. et quod essent plures
femine. Et quia iupiter erat orientalis significabat
quod haberem ... masculum et sic
habui tres filios unum masculum et 2. filias
et omnes obierunt. Erat autem gradus ascendentis
nativitatis masculi de gradu saturni in
mea nativitate et propter hoc mortuus est
cito. Et erat gradus ascendentis unius femi
ne in piscibus in .6. domus in mea nativita
te et in trino meo luminare et erat sol vero in
signo capricorni. Et erat gradus ascendentis
alterius femine in capricorno et hoc est mirabile
propter hoc quod scias potest quod nativitates semper se accor
dant una cum alia. et dividuntur in par
ticularibus rebus. Et propter hoc dicit quod habeat unam
divisionem vel comparationem de eo quod dat
natura plus quam lex naturalis audies multa nec
quod dicere per homines pater meus fuit talis
et illa alter nec decepti modo nobili et ille
alius de tali et tali progenie et filia. Et
filius inventa est participatio ista in principijs
quod quelibet pars ista habet de firmamento locum
proprium existentem in suo directo qui dat
gratia ibi morantem aliquam participationem et
similitudinem in multis rebus. Et iam distinc
timus hec in glosis precedentibus per has scilicet
Dixit C. G. i. amicas et inimicas R.
Obaiz profectum qui iacet in hoc
capitulo cum hoc existens est assotiari et quod
retinendus est a societate per inimicitiam
eius. Status qui est de amore
et odio qui dicitur est amicitia et inimi
citia. et de hoc id quod est manus et maioris
temporis. et id est quod est minoris partis temporis
habere initium in uno. aut quod cito discordet
unum cum alio. Hoc postea divisit in nobis
istis amorem in duas partes et dixit quod
ille qui durat maiori tempore est deter

amicitia que est in diuturnitate temporis et in
societate. Quamuis sit similis ab hoc et a
duas partes ea que longo tempore durant
in amicitia et que durant modico tem
pore est in concordia. Hoc enim ut p
que modo est ut si fuerint in reb;
magis inspicientiam ad loca dominia mai
us prima 2 natiuitatib; ubi sunt loca
sol luc ascendens et partis fortune. Het
si in natiuitatibus amicorum inter hec ac
cordantia fuerit ut amicabiles erit amor
inseparabilis inter eos. Et si fuerint in eb
ino [illegible] amicorum contraria uel aspectus
malus inimicitia semper durabit et
hoc est id quod docet ptolomeus. Pita quod si
fuerint in uno eodem signo ut fuerint illo
cus mutatus hora uel plura eorum et
maxime si fuerint inter 2 ascendentia qui in.
gradus erit inter eos amicitia firma ual
de que nunquam tollet mutabile nec constr
et. Et si loca fuerint discordantis uel in
locis de oppositione super diametrum accor
inter eos inimicitia magna ualde et
contrarietas longo tempore durantium. Hec
hec res principales fuerint in natiuitati
b; duorum amicorum in uno eodem loco
g. quod non sit in medio celi.
quod [illegible] uel [illegible] locus altius et
ascendens [illegible] ascendens alt. Silr
ps [illegible] isto modo in eodem met
lo. Et si fuerint ut si cum cambiamento
hoc est quod locus sol unius in locus lune
altius [illegible] locus unius in locus sol
altius [illegible] ascendens unius in locus
pt [illegible] altius et locus partis fortune in
ascendens altius. quia quando hec res ita fue

rint sunt loca mutata. Et ptolomeus ponit
inimicum ibus rebus quando fuerint in uno
signo uel quando fuerint mutata quod sit
eleuatus unus ab alio usque ad 24
gradus uel minus quia tunc sic istud est res
[illegible] dant totum quod dicit ptolomeus cum tanta glo
intelligi non potest. Et si fuerint in aliq
manieribus q s dicimus cum sit prec
ipsius prinicipationem habentibus in signa.
Hyna manieres est quod dat ami
citia durabilis. Alia quod dat inimicitia
tia durabilis et hoc quando loca rerum princi
palium sunt concordia. Et sig principatia in
signa sunt que aspiciunt se de opposito
tino uel quarto aut sextili sic dicit ipse
per. Quia si habent principatiorem de
tino uel sextili amicitia erit minor
et inimicitia minor erit. Hec dic
de principatione dicit ptolomeus loca principa
lia que sunt sol luna ascendens pars for
tune quod non principationem habent in ab
b; natiuitatibus hic principatiorem quam
uolo glosare et est quod sit locus solis
in natiuitate unius in eo loco sol natiu
itatis alterius et sic de aliis.
2 que de sextili et illi qui sunt in
ipsius natiuitatibus uel sextili dant
minorem amicitiam quam si essent in eodem loco
uel locis mutatis sicut ante dixi. Et quod
est quarto uel de [illegible] natiuitatib;
dat minorem inimicitiam quam si essent [illegible]
in ambab; natiuitatib; uel quod se non aspi
ciant et hoc res crescat et minuit secundum sta
tum principationis. Et per hoc est minibit.
Pita quod accidit aliquando inimicitia in bo
nis habitis inter amicos et hoc erit quando

cum sibi uult in fortune per locum aspectus. Hec uult
dicere quod quando fecerint quod amicitia debilitate
inter amicos erit propter oblationem fortune
quando cum sibi erit per loca que dederit amici
tiam et si fuerit amicitia firmata non poterit
ei auferre. Similiter quando facerint quod inimicitia
est inter inimicos debilis et ad remouendum
debilis et in certum aliquando inter quod in fortune concur
rint per loca ipsius inimicitie inuicem
quod inimicitia ipsorum reuertetur in amorem et pacem.
Pet quod maniees amoris et inimicitie
sunt 3. Ita quod illi qui sunt in ipsis tribus sta
tib; per quibus se diliget unus alium pro
uoluntate quod ad se habebit. uel quia erit de
uno cum alio propter proficuum uel dampnum. aut p
delectatione se inuicem uel pro tristitia. Hylli
qui se diligunt et odiunt sunt tot manie
res quot sunt res quib; se amat uel odiunt.
Nam quilibet eorum habet rationem humanam quod diliget
uel odibit. Et res humane quib; amor
[illegible] et inimicitie ueniunt sunt 3. Prima est propter
uoluntatem quam habent concordantes in uno.
Secunda est propter proficuum uel dampnum. Tertia est propter dele
ctationem quam de alio unus habet. uel pro con
trario et propter hec maniees amoris et inimicia
tie sunt 3. Quando omnes res uel plures earum sunt
fuerint concordantes dabunt amorem et quando
fuerint discordantes una scilicet cum alia dabunt
inimicitiam et si fuerit concordia uel contrarium in
luminaria sola erit amor per concordiam et uo
luntatem et hec amicitia bona in qua confidere possunt
et est inimicitia mala multum que nullo
tempore destruet. Hloca quod dicit sunt loca lu
minarium et ascendens et partis fortune. Et si loca
duorum luminarium fuerint accordata in dua
b; natiuitatib; dabunt amicitiam inter ipsos

pro concordia ac per certo et hec est amici
tia bona de qua debet homo confidere. et erit
tantus amor quanta inter duo luminaria
fuerit concordantia. Et si loca luminarium fue
rint discordata uel contraria uel quod non se aspi
ciant dabunt inimicitiam et erit hec inimi
citia inter eos per discordiam et contraria et tal
inimicitia est mala multum. quia nunquam remo.
Et ptolomeus dedit nobis in hoc de omnibus maniebus amo
ris et inimicitie. Psilr quando fuerit concordia
uel contrarium inter loca partis fortune erit hec pro
ficuo uel dampnificatione. Hquando loca partis for
tune fuerint accordata in duab; natiuitatib;
amor erit inter eos tam plurimum quam pro amice
uel pro quam habebit unus de alio. Et quando hec
loca contraria uel discordata fuerint in duab;
natiuitatib; hoc dabit inimicitiam et ama
lam uoluntatem inter eos per dampno quod euenit
unum ab alio. uel pro perditione et hec est id amo
ris que erit de proficuo et inimicitie que p
dampno. Pet si fuerint inter 2 ascendentia erit
pro delectatione quam unus habebit de alio.
Hhec manifesta est in glosa non eget. Pet dicit
ut inspiciamus ad loca in quib; cadit prin
cipatio signorum et quod inspiciamus quis eorum
eleuatur super eumque supra ipsum aspiciat.
Hpostquam dedit nobis 3 res amicitie et
alias 3 inimicitie uult ad hunc dare
nobis quod status erit in qualibet earum dicens
ita. Regula hec est accepta a statu locorum
signorum. Pita quod natiuitates in quib;
erunt plus exaltati super loca signorum principa
te sint in uno signo uel celi uel in illo quod
eleuatur ei ad illum partem fortitudo amo
ris et inimicitie et sua firmitas et nati
uitates in quib; erit aspectus plurium bonum

et stabilis erit propter ipsos planetas iudicandum est per statum et bonitatem amicitie vel inimicitie. Haly. Vult dicere quod si planete qui fuerint super loca principalia et accidit quod sint in uno signo vel in eisdem in ambabus nativitatibus, ut illi qui sunt in nativitate unius fuerint in signo et quod elevent ad signum in quo stant planete in nativitate alterius, talis constellatio docet nos scire formam amicitie et inimicitie. Ita quod si fortes fuerint et potentes et concordati erit amicitia fortis et potens et similiter inimicitia, et si debiles fuerint similiter debiles. Stantibus ergo planetis aspicientibus loca principalia in ambabus nativitatibus si accidit in nativitatibus ambabus in signo uno vel eodem vel accidit quod illi qui sunt in nativitate unius sint in signo alterius quod elevent ad locum signi in quo stant planete nativitatis alterius, sic possumus in tali constellatione scire statum amicitie vel inimicitie. Ita quod si fortes fuerint secundum minorem [?] vel secundum nativitatem ita erit amicitia vel inimicitia fortis, et debiles si sint res similiter erunt debiles.

Ptolomeus. Et dixit ut cognoscamus formam societatis et separationis fiende aliquo tempore et perseverantiam prout motus planetarum qui erunt in duabus nativitatibus, et hoc erit per ascensiones ad quas applicat ylec unius nativitatis ad locum planetarum nativitatis alterius, quia propter hoc accidet particulans amor et inimicitia inter eos. Haly. Amicitia et inimicitia que tempore proprio durant debet iudicari in duabus nativitatibus per ylec utriusque nativitatis. Ita quod quando applicavit directio unius ad talem locum qualis stat in nativitatibus alterius vel ad locum qui se concordet cum eo. Similiter quando applicant aliud et hoc vel talis res sicut ista, si fuerint ibi concordantia accidet propter hoc amicitia particulans. Et si fuerint discordantia vel contraria accidet inimicitia particulans.

Ptolomeus. Et minus quod durabit est donec compleatur, et magis quod durare potest est donec attingat alium planetam ex planetis qui sequuntur. Haly. Amicitia particularis que dicta est societas, similiter particulans inimicitia quando aliquid contrarium accidit inter duos, durabit secundum tempus in quo applicant motus ylec unius nativitatis ad locum ylec alterius nativitatis. Et Ptolomeus dat nobis in hoc res 2 contrarias, et est minus quod durare potest ipsa societas et amor vel ipsa inimicitia, et hoc erit tam magnum tempus ut tempus quo movetur ylec quod diximus; et magis quod durare potest est a tempore quo applicat motus ylec nativitatis unius ad locum qui se concordat cum alio tali sicut ille in alia nativitate, et donec perveniet ad alium planetam qui ipsum abscindat. Et magis est quod dixit ut sit planeta contrarius.

Ptolomeus. Quando Saturnus vel Iupiter qualiscumque sit eorum transierit per locum alterius accidet inter eos amor per laborem rerum terre vel per bona mortuorum. Haly. Hoc erit quando unus eorum fuerit ylec in nativitate unius et alius ylec in nativitate alterius, et hoc modo est sicut loquimur cum aliis manieribus post istud. Saturnus et Iupiter significant rem talem quia sunt ambo concordes nisi sit masculinum et de hayz diurno, et quia domus cuiuslibet eorum est in sextili domus alterius. Quando Saturnus transierit per locum Martis vel Mars per locum Saturni, accidet inter eos inimicitia et nocumentum per voluntatem. Et accidet per Saturnum et Venerem societas pro parte parentum, tamen celeriter abscondetur. Et accidet per Saturnum et Mercurium societas in ceremoniis et iudicando [?]. Et accidet per Iovem et Venerem amor propter mulieres et rem oratoriorum vel dominarum vel prophetarum. Et accidet per Iovem et Martem amor rerum amoris vel gubernationis populi. Haly. Erit ideo quod accidit per Saturnum et Martem quia sunt contrarii complexionum; et quod accidit per Saturnum et Venerem est propter concordantiam coniunctionum que est inter eos, et propter hoc accidit societas pro parte parentum et celeriter abscindetur, quia unus est fortuna et alius infortuna. Illud Saturni et Mercurii est quia sunt concordantes nature, et quia domus utriusque eorum est in sextili domus alterius; et similiter quia habent in ipsis ambobus magnum posse quod est domus Iovis, et propter hoc dat talia qualia dixit. Illud Iovis et Martis est quia domus utriusque eorum est in trino domus alterius.

Ptolomeus. Et accidit per Iovem et Mercurium societas rerum scientiarum et loquele ac philosophie nemetis [?] a voluntate. Et accidit per Martem et Venerem societas propter luxuriam et meretricationis ac fornicationis, et hoc non multum durabit. Et accidit per Martem et Mercurium inimicitia, detractio, contentio et accusamenta per scientias et similibus. Et accidit per Venerem et Mercurium societas et amicitia hominum in uno suo pro magisterio aliquo vel per musica seu per sapientias vel mulieribus. Haly. Illud Iovis et Mercurii est quia Mercurius animam [?] talem significat et Iupiter [illegible] quod dixit per Martem et Venerem est quia quando Venus participat cum Marte dat in amorem amicitiam, fornicationem, luxuriam et talia. Et quando in suo dono significabunt in nativitatibus duabus amicitiam vel inimicitiam erit hoc propter res istas quas dixit Ptolomeus. Et quia sunt de naturis contrariis non est illa res stabilis nec durabit. Illud Martis et Mercurii est quia Mercurius significat res in sermone et fantasias et deceptiones, et quando commiscetur cum Marte fiet infortuna, et propter hoc non ab eis eveniet ullum bonum. Id quod dixit de Mercurio et Venere est quia Mercurius inclinatur ad naturam planete cum quo applicat, et iam scimus quod significat subtilitatem scire de musica et arismetrica. Et quia Venus significat omnem rem pulcram et delectabilem. Et quando commiscentur eorum nature in amicitia et inimicitia erit illud re aliqua illarum planetarum quas dixit Ptolomeus. Et non nominavit principalitatem aliorum ylec quia semper sunt in dignitatibus horum quatuor planetarum, et propter hoc erit illud quod significat necessario ylec inimicitia vel amicitia vel amor vel desamor. Et ideo quod significant domini locorum suorum una cum eis quas dixit Ptolomeus per stantibus quatuor planetis.

Ptolomeus. Et dixit ut sciamus augmentum et decrementum quod erit in amoris vel inimicitie a statu locorum que sunt accepta in dispositione quatuor locorum principalium. Haly. Vult dicere quod augmentum vel decrementum quod erit in amicitia vel inimicitia potest sciri a statu locorum partitionis que est patazir et per alyuthbiam [?] secundum quod datur locum quatuor ylec hora nativitatis

tacii . in libris. P ita q si fuerint in
angulis vel cum parte fortune . aut cum
duobus luminaribus erit quod significant appa
rentius et manifestius. H vult dicere quod
applicant partino immis dñaz nati
uitatum vel alyhthbia . ad aliquem angu
lum natiuitatis alterius . vel ad locum p
tis fortune illius . aut ad locum alicui
dñoz luminum erit sua significatio in inimi
citia vel in amicitia manifestior et aper
publica magis. P Et si ellongabunt
non erit manifesta . Et iudicant si nocebit
vel proderit post scam aspectum planetarum aspi
cientium loca partis qualiter erit in bo
no vel malo. H loca partium sunt . s . loca
signa amoris et desamoris amicitiarum
et inimicitiarum. P Inuidiarum suorum si dili
gent suos dños et odient . scam pot a
signo quod erit i loco laboris et a concor
dantia vel alii quam debuit planetarum aspi
cientes ad hec loca hora natiuitatis met.
vel horis quibus ad eum venient . vel quod erit
in opposito eius et maxime si planete dñantes in
signo fuerint concordantia cum locis princi
palibus sue natiuitatis cum eis in figura
vel quod sit ibi sui generis. H iam diximus
quod inuidiarum suorum est una earum quibus
componitur domus et ptolomeus non tradit in hoc
capitulo proprii . quod fuit pars una dicitur.
Et propterea narrauit in hoc capitulo res significantes
amorem vel desamorem narrant res que
significant amorem vel desamorem quem sui
debuit ad suum dñm. Et quoniam accidit quod
hoc quando erunt sui concordantes vel discordantes.
dicit quod regula hic accepta est a signo quod est
in loco laboris et hic est domus . 12 . similiter

aplus qui se applicat huic domui
hora natiuitatis. Et qui applicat alcozir
vel alyhthbia vel gradus ad hunc locum sui di
ligent dños suos et domini eos. Et si contrarii
fuerint erit contrarium. Et si intellexisti quomodo
ante glosauimus hoc capitulum intelligere poteris
totum sine nulla glosa. Tamen de . 6 . do
mo quod dicit multi esse domini suorum iam
diximus quod ptolomeus separauit virtutem eius totius
quod est substantia et diximus quod . 12 . domus est maioris
virtutis quam . 6 . et propterea inter est quod . 6 . domus
significet bestias solummodo. Et quando seruus i
buerit natiuitatem cognitam dicit ut aspi
ciat principium quod erit ascendens sue vel gradus
et gradus domini sui sed quod ptolomeus tibi tradit in
capitulo amicitie et inimicitie. C . ahu

O ixit haly. ptolomeus peregrinationibus.
O portet nos in capitulo isto facere indi
cium de nato si ibit viam vel non . et si
ea iuerit cuiusmodi statum habebit in illa . si
lucrabitur vel amittet . vel habebit periclita
tiones vel pacem. P Factum peregrinationis cum
nem post scam aspectum luminarium in oppone
s . anglorum et maxime aspectum lune . ita quod si
luna fuerit in cadente . vel inclinabitur ab an
gulis monstrat iter itineris et mutare
de uno loco ad alium. H a sole et luna s.
quod stant cum angulis est accepta regula
itinerum et magis a luna quam a sole . quod si luna
fuerit in cadente vel declinauerit a . 10 . vel
fuerit in locis cadentibus ab angulis generaliter
aut in tertiis cadentibus significabit quod natus
mutabit se de uno loco ad alium. P Et
quia facit mars idem quando fuerit in cadente . vel
declinauerit a zenith capitum nostrorum exi
stens ad duobus luminaribus ellongata ab op

positionibus vel . s . H Et hoc est quod mars concor
dat cum luminaribus uno modo et alio modo
discordat . martis que concordant cum illis
est quod domus lune tamen est . 9 . signum a scor
pione domo martis . Et leo domus
solis et aries qui est domus martis est . 9 .
signum a leone . Et martis que discordat illi
est quia aries est in . s . cancri et scorpio in .
s . leonis . Et ideo dicit quod quando mars fuerit
hora natiuitatis in cadente vel in toto .
s . cadenti que est . 3 . domus . s . 6 . et . 9 . et fuerit
in . s . solis et lune vel in oppositione eorum signifi
cat itinera et mutationes. P Si vero si
pars fortune acciderit quod sit in signis dictis iti
nera erunt tota vita illius et eius mutatio
in locis extraneis et alienis. H ptolomeus docet
nos res itinerum que est declinatio duorum
luminarium ab angulis et maxime lune et similiter
martis . et ostendit quod loca dicta tertia
fuit cadentia . s . 3 . et . 9 . domus . et generaliter lo
ca ab angulis cadentia et solummodo in angu
lis cadentis . ita quod quando inueniemus significatores iti
nerum que sunt sol luna et mars in locis iti
nerum . et inueniemus similiter partem fortune in istis
locis erit tota vita eius et eius labor in terris
alienis . Et bene ostendit hoc quod si duo lumina
ria et mars et pars fortune fuerint in locis aliis
non dictis iterum nunquam ibi itinerabit
ille nec de loco suo exibit . Et si cadentis
fuerit in locis itinerum et cadentis in locis mor
s . hic itinerabit natus. P Et si fortune
aspexerint loca que diximus vel fuerint
in eis quod illa sequitur erit opus de quibus
se intromittet in terris alienis nobilia
et gloriosa et sine turbatione aliqua ad locum
suum celeriter reuertetur. H vult dicere quod quando

fortune aspexerint loca significatorum itinerum
vel vacuitas ad eas propter motum suo . ante quod se
ponunt in suo situ propter motum equinoctii
vel gratia ita quod significator sit in . 9 . domo et
fortuna in . 10 . nam hoc modo vadit fortuna
ad locum significatoris a parte quod eorum attulit ca
bit fortunam in itineribus et saluus edi
ter reuertetur. P Et si infortune aspexerint
erit illa operatio cum labore predictorum ac pe
riculo et tarde redibit. H vult dicere quod
quando infortune aspexerint locum significatoris
itineris vel vacuitatem ad eum sequatur ipsa
per equinoctium siue per motum proprium in for
tune significat quod itinera erunt cum labore et
facta que ibi faciet erunt cum periculo et predic
tio et redibit tardius erit . Et hoc tradit
nobis ptolomeus res tantas fortunarum itine
ribus et infortuniorum . Et propter hoc intelligimus
quod si fortune et infortune commiscent res
erunt mixta et quod fortior erit. P Com
mixtio erit hic accepta semper in his locis
principalibus et planetis in signa sicut maxime iur.
H iam mixtionem magis in aliis et applica
tionibus quod hoc consistunt post commixtionem
fortunarum et infortuniorum et que predictis in
eorum acciderit et quantitatem eius quod comprobatur
fuit . vii sed nobis in isto ptolomeus non oportet glosare.
P Et quando fuerint luminaria in parte orientali
orientali vel in media erit itinera
eorum plena in suis partibus que sunt orientis et
meridiei . si fuerint in quartis occidentalibus vel
in postcedentibus erit itinera in suis partibus isto
rum occidentis. H Quartam orientalem quod
dicit ibi loco est medietas firmamenti quod
ascendit a . iiii . cuius . s . est . 10 . domus et . 11 .
et . 12 . et alio . s . est ascendens . 2 . et . 3 . et dona

g. centralis fuerit alia medietas.
Et ptque dicit uo quod intrant ipte
signorum .2. adiungam cum hoc quod
hic dixit. Ita quod signorum arietis signat
pte ardis et occitis. Et signum tauri
signat meridie et oues. Et signum geminorum
signat aroneo cum oriente. Et signorum
cancri signat meridie cum occidente. Et quod
libet horum signorum signat de medio
bitatois pte illam que est opposita sic
pti. Similiter si significatores itinerum applicant
aliquis plita aronali sic erit quod significabit
pro ardis. similiter si applicuant ei plita
meridionali sicut significabit pte meridei.
Et si applicuant eis plita occitalis sicut
mars signabit pte occitis. Et si fuerit
plita orientalis ut saturnus signabit pte
orientis. Et sol adiuuat ipum in orientalibus
et luna in occitalibus. Expedit ci
ut omnes res istas miscearis. sunt una cum
alia et te sacs pcto usus quod pte ibit
uel erit itinera. Et si magis signabit
iuna pte cum indicabis i statu quo
incedis. In hijs ubis pto. tacet
quod una. Iam dixi in primis huius capi quod
significatores itinerum sunt duo luna et
mars. et dixit ibi lecto quod si accordauint
ut luna in aliquo fuerint in dua
bus quartis orientalibus erit itinera usus
pte meridiei et orientis. Et ma est quod si fu
erit ipso quarto horum duorum non significabunt
itinera nullo modo. Ideo quod rendemus
dicentes quod significatores itinerum sunt 3.
fortiora. et est luna. ptmodo sol et ptca
mars. Et qualcunque horum significat iti
nera in spingos statum fui sed quam pte

signat et statum aliorum duorum et iudicabis
pillum quo habuit maiorem uirtutem. Et
ppter hoc dixit pto. in maiori pte et non dixit
absolute nam pos usus quod erit una
pot scire ab hijs que ante diximus. Et
quod dixit in hoc loco pto. fuit pto alio
documento. Et si significatores itinera
fuerint in uilis signatis ipamet. uel plite
ipa gubernantes accidit itinera aliquibus
temporibus. tamen si fuerint duorum corporum uel duarum
figurarum itinera erunt continua longo
tempore duratura. Hoc significat unius figure et
duarum facta sunt et pcta expedit quod est
plite unius et duarum figurarum. Et hoc est quod
plite qui sunt unius figure sunt alij aliqui
duarum sunt alij. nam uenus mars et saturnus
sunt unius figure. Mercurius et iupiter utrique dua
rum figurarum. Et ppter hoc dixerunt aliqui
astronomi quod iupiter signat legem in qua
est binitas uel trinitas. Et signat saturnus
legem in qua est in qua est unitas. Similiter
esse pot planeta unius figure si fuerit signi
in quo stat unius figure et erit duarum figura
rum si fuerit in signo 2 uel quod aspicit se
cum plus uno plita uel quod sit inter duo
signa uel inter 2 quasi similia. Significat ino dam
na itinera et pegrinatores de una terra
ad aliam sunt ea in quibus stat significatores
itinerum. Et quando domini locorum domini
terra uel loca itinerum fuerint iupiter et
uenus nullum in itineribus impedimentum
habebit et erit dilectus. uel itinera in loca
dominibus amicorum et adiuuabit eum. et
habebunt habundantiam rerum que expedie
runt. Hoc est alia regula cum qua se
opantur in hoc loco et alijs multis ita quod

quando domini loca signatoris alicui rei fuerint
ex fortunis non habebit periculum in terra illa
et erit dilectus. Verbi gratia si domini locorum
terrarum significatorum itineris fuerit aliquis ex fortu
nis in suis itineribus nullum periculum non ha
bebit et erit dilectus et cum uoluntate
et habundantia uictualium et ille qui a fe
cerit complebit. pro eo quod fuerit Et si
fuerit mercurius cum fortuna lucrabit rec
qua dixerit. lucra non complebit bene et
habebit honores et dona. Hoc uult dicere
quod si mercurius fuerit cum aliquo ex fortunis
uel in locis eorum dominio significatorum itine
rum fiet de complexione fortunarum et confirma
bit significationem suam et ppter hoc itinerans ille
habebit lucrum et bona que narrauit pto.
et hoc est una regula. Et ad hunc uult dicere
aliam contra istam ut sciamus medium inter istas.
Et si saturnus et mars dominabuntur sup
duo luminaria eo magis si unus alteri fuerit
oppositus in longitudine non proficiet in
itineribus illis et fortia pericula intrauerit
ea. Et si fuerint in signis huiusmodi pi
culum erit ppter situm aquarum et uecatoia
nema multa fortia et plocta deppla
et periculosa. Hoc uult dicere quod periculum quod
dat adiuuantibus infortunis in itineribus si
fuerint in signis huiusmodi erit ppter tempesta
tes maris et plationes et quod mare est
pplatum est quod non habitatum est sicut significat hoc
mirum significent loca depplita. Et
si fuerint in signis aereis erit periculum ppter casum
a locis altis ppter ruinam et ppter uentos i
fortes et malos. Hoc uult dicere quod peri
culum adiuuantibus infortunis in itineribus ca
sentibus in signis fixis erit si signum fi

rei fuerit periculum si huiusmodi ppter ruina
tectorum et si aereum erit ppter uentos
fortes. Et si fuerint in aliquo signorum
tropicorum erit periculum de facti inc
talium et rerum expedientium. uel ppter ma
lum aerem qui infirmitatem adducet.
Hoc est quod hec signa sunt principia temporum
dictorum rerum et uictualium quo indiget. Et
signum ex infortunis accidit ieiunus et signum fica
uerit periculum in itineribus. erit illud
periculum defectus aque uel eductus aliarum rerum
quibus homo indiget in itineribus. uel ppter
corruptum aerem egritudinem adducentem.
Et si fuerint in signis figurarum homi
num erit periculum plationes et malos
homines robatores et tenentes itinera.
Et si fuerint in signis figurarum siluanum erit
periculum ppter impetum bestiarum malarum
et ppter motus terre. Hoc dicunt totum hoc non
expedit glosa. quod pto. dedit rationem ei.
Et si fuerit ibi mercurius. erit periculum
ppter malam complexionem. uel ppter animalia in quibus
est periculum. siue ppter reptilia mala et ue
nenosa. Hoc uult dicere quod si mercurius
particapauerit hic cum infortunis cum
tibus significationem itinerum si fuerit in figura
hominis signabit id quod dixit de damnis et la
tronibus. Et si fuerit in signis bestiarum fera
rum significabit morsum bestiarum reptilium
uenenosarum. Et manifestum est quod hec figure
sciri possunt quando fuerunt cum plitis sicut uno
capitulo. Et bene intelligimus quod fortune
dabunt fortunam bonam si fuerint in istis
signis contra id quod dabunt infortune quando fue
rint cum ipsis signis. Et bona fortuna quod
fuerit in itineribus sequitur bona fortuna:

que dixi e in caplo diuitiar et honoris.
Et p(ar)ticula sequit(ur) ideo q(uo)d dictu(m) e in caplo
uite et pestilentiar corpis et aie et p(re)dictoib(us)
q(ue) acce(du)nt in diuitijs et honorib(us). Et p(ro)p(ter)ea
h(oc) itm non(?) rememorabit(ur). P. Et d(ic)it ut in
sp(e)ctamus i(n) p(ro)iectatib(us) ac(c)identi(bus) si fu(er)int
p(ro)stabiles ul' necc(ess)ar(ie) et la(?) teber(?) aspi
cere p(ro)iectib(us) a(?) sciatib(us) ad loca p(ri)ncipalia
significa(n)tia op(us) diuitias statu(m) corp(or)is et ho
noris s(ed) mediu(m) q(uo)d diximus tibi ante.
H(oc) docet nos p(ro)p(ter)ea in caplo isto bonu(m)
et malu(m) q(uo)d accidet in itin(er)ib(us) g(e)n(er)al(ite)r. v(er)b(i)
g(rati)a. si sciu(er)im(us) q(uo)d a(scen)d(en)s nat(iui)tatis itinerabit i(n) 30.
annis uite sue. et q(uo)d iam fuerit p(ro)iectum p(er) ipsum
iam ispitiemus si illo anno cu(m) absciss(ione)
o uite et iudicabim(us) o(mn)io q(uo)d p(ro)p(ter) illu(d) p(ro)iecu
lu(m) mouet(ur). In spitiem(us) s(uper) ad significatores
itiner(um) si bonu(m) ul' malu(m) significat et ad qui
h(oc) cu(m) significatore uite nat(iuitatis) et cu(m) off(ici)o suo et
cu(m) significatore diuitiar(um) suar(um) et itm de o(mn)ib(us)
alijs caplis q(ue) dicta sunt. Et q(uo)n(iam) ita fecim(us)
sciemus p(ro)p(ter)ea id q(uo)d accidet nato in co(r)p(or)e
suo. P. Et scire t(em)p(or)a quib(us) h(ec) accide(n)t
e(st) a(?) s(?)tatib(us) qui nato eueniu(n)t i(n) quolibet
t(em)p(o)re. ut tu(m) d(i)c(tu)m q(ua)n(tu)m i(n) isto sufficit in
caplo isto. H(ec) e(st) regula g(e)n(er)al(is) q(uam) op(or)t(et)
d(ic)i(?) in caplo isto et multis alijs s(imi)l(?)
ita q(uo)d q(uan)do sciemus p(er) radice(m) natiuita
tis p(ro)fectum ul' d(e)tri(men)tu(m) p(ro)p(ri)o certo et annu(m)
quo accidet hoc sciemus i(n)spitiemus
id q(uo)d significat loca dis(?) et al(?) ... illi
anni et loca p(er) que tra(n)sierit p(ro)iectio illo anno.
et cernemus q(ua)ntitatem illius boni uel
mali su(m)mu(n)t(ur) aut auget(ur) et sciemus
t(em)p(u)s cog(n)itu(m) quo accidere(n)t res illa de bono
ul' malo. C(apitulum) 8. i(n) q(ua)litate mortis nati.

Dixit haly. p(ro)p(ter) q(uo)d docuit o(mn)es regulas
quib(us) scire possum(us) statu(m) ho(min)is de
bono ul' malo. uult itm i(n) h(oc) caplo de
mo(n)strare regulas quib(us) statu(m) sue mortis
scire possum(us). P. P(ro)p(ter) q(uo)d n(on) remansit nobis
excep(t)o q(uo)d dicam(us) n(on) iudicare d(e) morte q(uo)
m(od)o(?) nc erit d(ic)it ut possciam(us) p(er) q(uod) a(n)te
diximus iuxta si erit p(er) obuiatore(m) radio
ru(m) aut q(uo)d h(ic)(?) rei gub(er)nator applicat ad
angulum occidentis. H(oc). Q(uo)d d(ic)it erit mors
p(er) obuiatorem radior(um) uult dicere p(ro)
morte que significat(ur) p(er) radio(s) ad t(er)ti(um) y
leg(?) donec applicet ad g(ra)du(m) anguli oc
cidentis. P. Ita q(uo)d si mors occidentis fu(er)it
p(er) proiectore(m) radior(um). aut p(er) obuiato
re(m) qui obuiat d(ic)it ut i(n)spitiam(us) q(ua)n(do)
uoluerim(us) statu(m) mortis ad loca que
obuiat. Et si mors fu(er)it p(ro)p(ter) applica
tione(m) ad angulum occidentis i(n)spitiamus
ad ip(su)m met locu(m) occidentis. H(oc). Hoc q(uo)d
d(ic)it ut inspitiamus. uult dic(er)e q(uo)d i(n)spi
tiamus ad illu(m) g(ra)du(m) qui abscisor eri(t)
mo(rt)i(?) statu(m) h(ab)ebit i(n) quo g(ra)du erit ab
scisio. P. Quia s(ed) planetas q(uo)d sequu(n)t(ur)
loca illa que d(ic)it si q(ui)s planeta ea seq(ui)t(ur)
aut s(ed) planetas applicantes ad ea ante q(uam)
ad alia si aliq(ui)s planeta illa n(on) sequit(ur)
erit mors ad ui genedo(?) sp(eci)ei suis na
turis que significat d(i)u(er)sitate(m) accidit(ur).
p(ro)p(ri)etates figurar(um) planetar(um) et ma(xime) statum
locor(um) que diximus que i(n)fixit ea q(ue)
sunt p(ro)p(ter) signor(um) et p(ro)p(ter) n(on) t(er)minor(um).
H(oc) p(ro)p(ter)ea docet nos in h(oc) de(?) statu(m) g(ra)du(s)
in t(er)minis ita q(uo)d status iste d(e) p(ro)p(ri)o ex
4. reb(us). p(ri)ma e(st) n(atu)ra planete stantis in illo
g(ra)du ul' qui p(ro)h(i)b(e)at radios suos illo

g(ra)du. s(ecund)a e(st) n(atu)ra planete stantis d(omi)n(us) illi(us) g(ra)du(s)
qui a(n)n(?) ia(?) d(ic)it ad eu(m). aut p(ro)p(ter) cursu(m)
suo. aut p(er) motu(m) eq(ua)t(i)o(n)i(s). T(er)tia e(st) n(atu)ra
signi que fiet p(er) m(u)tatio(ne)(?) h(uius) r(er)u(m)
unius a(n)i(m)alia. Quarta e(st) n(atu)ra sig(ni) in q(uo)
e(st) g(ra)dus ille. ul' i(n) quo e(st) planeta aspitiens
g(ra)du(m) ip(su)m. ul' qui n(on) d(ic)it ad eu(m). Qui(n)
ta e(st) n(atu)ra t(er)mini cui(us) e(st) ille g(ra)dus i(n) fi(n)ibus.
Et si accidit q(uo)d g(ra)dus ip(s)e h(ab)eat una(m) ex
his. 4. reb(us) erit status suus s(ed) q(uo)d
d(omi)n(u)s(?) fuerit solu(m)mo(do). ul' si co(m)ponet(ur)
status suus ex duab(us) reb(us) ex istis. 4.
siue ex trib(us). ul' 3. aut. 4. q(uo)d ex h(i)js
fuerit mors erit s(ecundu)m n(atu)ram status q(uo)d h(ab)uit
g(ra)dus in finibus. Et p(ro)p(ter)ea docuit nos p(ro)p(ri)e
tate(m) n(atu)ram cui(us)l(ibet) rei ex istis s(e)p(ar)atis i(n)
una(m)quamq(ue) p(er) se sic(ut) i(n) alijs p(ar)tib(us) face(re)
(con)sueuit. et nos sciam(us) (con)pone(re) res istas
ut sciamus statu(m) mortis qual(is) erit.
P. Ita q(uo)d si saturnus fu(er)it d(omi)n(u)s mortis
accidit(ur) p(ro)p(ter) infirmitates lo(n)gas. p(er) p(h)ti(s)i
cam p(er) reumata. p(er) defectu(m) n(atu)re. p(er) febres
que erunt cu(m) magno tremore. p(er) dolo
rem splenis. p. ydropisim. p(er) fluxum
aut p(er) infirmitates matricis. ul' que erit
p(ro)p(ter) nimietate(m) frigoris et cu(m) ... ...
H(oc). ptisica reumata et defectus s(un)t q(uia) sat(ur)
nus significat melancolicas h(umid)itates(?). Et febres
cu(m) tremore d(ic)it p(ro)p(ter) q(ua)rtanas et tertianas et
cottidianas. Et dolore(m) splenis quia
d(omi)n(a)t(ur) i(n) splene m(e)l(ancoli)a. Et ydropisim
et fluxu(m) q(uia) saturnus significat malas hum
iditates. Et i(n)firmitates matricis sunt
q(uia) matres sunt s(ed) t(ame)n i(n)q(uam) g(e)n(er)at(ur)
o(mn)es res et saturnus e(st) significator eoru(m) o(mn)ium
d(ic)tu(m) g(e)n(er)atione(m). P. Et si fu(er)it iupiter

d(omi)n(u)s mortis erit mors p(ro)p(ter) apostema
tione(m) gule et pulmonis et p(ro)p(ter) calibra(?) et p(er)
dolore(m) capitis infirmitatis cordis.
et p(ro)p(ter) infirmitates uentosas malu(m)
fetoris. H(oc). Hec e(st) q(uia) iupiter significat t(em)p(er)a
tiam g(e)n(er)at m(u)l(tu)m sanguis et q(uan)do san
guis nocet accidunt infirmitates iste p(ro)
uenientes a pulmone. Et si de phisica
intelligis ad h(oc) potes h(oc) totu(m) cog(n)osc(er)e.
Et malus fetor erit p(ro)p(ter) putrefacti
one(m) humor(um). P. Et si fu(er)it mars erit
mors p(ro)p(ter) febres (con)tinuas et acutas.
et p(er) eas que d(ic)e(re) s(un)t e(sse) continuas et e(st) me
diana t(er)tiana q(uam) accidit p(ro)p(ter) accessiones
uenientes ad hora(m) et p(er) dolore(m) renu(m)
et p(ro)p(ter) spuendo sangui(n)e(m) sil(ice) et fluendo
et mouendo filios et p(er) partu(m) et p(er) apo
stemate cole et p(ro)p(ter) infirmitates i(n)t
fi(n)ientes for(tes) febre(s) et calore(m) magno.
H(oc). Febres (con)tinue s(un)t (con)bure(n)tes mul
tum et acute. que d(icu)nt(ur) causon. et
fulces(?). media t(er)tiana e(st) que fit de flatu
et coli(ca). Et g(e)n(er)al(ite)r fac(it) mars infirmita
tes q(ue) s(un)t ex calore et sicci(tat)e et m(a)g(is).
P. Et si fu(er)it uenus accidet mors p(ro)p(ter)
infirmitate(m) stomachi epatis et cordis flu
xu(m) sanguinis et aperta cu(m) ea p(er) co(r)(?)
et fistulas et p(ro)h(i)b(e)ndo medicinas
et p(ro)p(ter) res p(ro)uenientes a multis humori
b(us) et corruptione cor(poris). H(oc). Hec e(st) q(uia) ue
nus fac(it) t(em)p(er)antia(m) tendere ad hum(idi)
tes. sic(ut) m(u)ltus sanguis mixtus cu(m)
humiditate. flegma dulce et res q(ue)s fac(it)
s(un)t (con)posite m(u)lta repulsione et humidi(tat)e.
P. Et si fu(er)it mercurius erit mors p(ro)p(ter)
epilia(m)(?) ul' p(ro)p(ter) stultitia(m) q(ue) ho(min)es ferit.

ul' pp amiſſionē ſ'ius p cogitatōe
mala cogitā. ul' caſuī ī ml'ta triſti
q uoītā. q pōs īfirmitates que fuīt
ex ſiccitate mag' aut p oāpnatiōē
tū q corruptōe illius. H Hec ē q
mani' ē ſigtor ſenſus q cebri et ei'
oplō iclinata ē ad ſiccitatē. Et q
ſimplicab; reb; q̄s dix ī ilis. q. plt'
de ſigtor nāz ſuaz. mā ē ſilr qd
ſigā tīnoz īquib; ſuit inteſtiōes
gdus. q ſigto aūt gdus ē talis
q̄lis ſigno plt aūt ē tīmīi ille ī q
moīat. P Et illi q moīit mortē
pſe duidut ſecām ūmō. qñ fuīt
plt qui gubnāt mortē īſuo ſtatu
nāli ppo q ducienti eis. nec elleuāt'
fuīt ſr eos. alt' plā ex illis qui dat
mortē excepte locā. H ptō. diuiſit
mortē ī duas maīes. vna ē pucieſ
ex īfirmitatib;. Alia ē ac īq ñ bt pbri'
qd mūe. ſic ei q moīit gladio lācea
caſu ignē. aut morſu beſtie fere. ul'
aq ſbmīſiōe. q alijs miūs occaſioib;
q ī q̄libet caz' exhibet mēm. mors at
puciēs īq bīit pbra qd mūe q dici
ē mors pſe. accid; qñ plt gubnato
res mortis ſalui ab īfortūis fuīnt
q ī ſuis mēt dignitatib; q potētes. et
qñ ſr eos nūs plā dīmis elleuatur.
mors aūt puciēs īnq ñ bīit pbra
qd uite. q dic ptō. mortē pptr lo
cā ē que accīt qñ fuīnt plt q dnāt
ī mortē īfortūā tā debiles ul' ī dignitā
tib; alienis cis dīnijs. Aūt alij plt
ipis dīnij elleuati fuīnt ſr eos. P Et
erit mors laboroſa cū penis q tra

baioſa qñ dnāntes ſr loco mortis
fuīnt. 2. īfortūe ſil' ſui ſic īcod loco
ſui ī ei. q. ul' oppone ilogtudie. ul'
q ſit qual' cozz uelit dnāte ſr ſolē
ul' lunā ī ſuā aboſ. H Mors penata q
trabuoſa. i. nexoſa ul' laboroſa pt
ec mors pſe ul' mors loci. Et ptolō
dedit nob ib loco idem de labore q
pena q erit p eo q. 2. īfortūe dnābt
ī gdu inteſtiōn. ul' q una dnābit
gdu q alia ſr aliqd exclimanb;. ul'
q abc ſr ālbo luiāria dnābit. Et
id ōt q tu itelligas de alijs vlēg.
Et res fortior erit qñ dnābit ābo
ſr vleg' dūi. ul' ſr gdū inteſtiōnte;
q ib dnūn; q oms ē dnūi īfortūāt.
P Et mors mala erit pp diuictōem
ī fortūaz duaz q magna mors ī
erit p teſtiōnia duoz luiarum.
H Mors mala ē illa quic ē cū pena
q ē ib pp diuictōe duaz īfortūaz in
dicto mortē. Et mag' mors erit qñ
duo luiāria teſtificabūt īfortūis
datib; mortē. ul' plīs mortē gub
nātib;. P Et erit ſilr ſtatus mortē
pa ſpēm alioz plāz q phīg' īquib;
ſtāt īfortūe. H Status mortis erit
ſz q ſigiūnt alij plt applicites ad
locū mortis q ad plāz inteſtiōnte;
q ſz ſignū īquo ſtāt plā īfortūa q
inteſtiōe q abſcidit vleg. P Jta q qñ
ſatinus fuīt ī. q. ſol' ul' ī oppone ſua
ul' lunaz diuiſa ſi fuīt ī ſigis fixis erit
mors p lapidationē ppli manuale.
aut p obruitōe ul' penā. q erit ſilr qñ
fuīt ī cadēte q eū ſeq̄t luā. H Qñ do

fuīt ſatinus bora natiuitatis ī. q. ſolis
ul' ei oppoito q fuīt ipe plā abſcides
vleg' ſigbit ſi fuīt īſigno fixo mor
tem p lapidationē de manu ppli. Et
id ſigbit ſi fuīt īſigno fixo q īcadente
bora natiuitatis q eū ſeq̄t luā. Et dīs
ſuffocatio ē ñ poſſe anelare q hec pp
accidē pp clauſurā uiaz uīi exit ane
litus. q ec pt pp huorē catētez ad pul
monē. ul' ſuffocatōe cū dīnēſtice et
potatōe. P Et ſi fuīt ī ſigis figuraz
beſtiaz feraz erit mors pp repatiōnē
beſtie fere. H Qñ ſatinus fuīt in. q.
ſol' ul' ei oppoito aut cadēte eū ſeqns
luā q fuīt abſciſio vleg' q ī ſigno be
ſtiaz feraz ſiluāiū erit mors pp rap
tū fere beſtie. P Et ſi teſtificabit ei
iupi' ex his īfortūatus eiacec natiū
illū ad beſtias feras ī locū ū ōt ppls
dieb; ſcīs ſoniūs q feſtiuis. H Qñ
ſatinus ſigūt beſtie rapi q teſtifica
bit ei iupit' īfortūāt' ex his ſigbit id
qd dix ptō. Et mā ē q teſtiōnia duo
rū luiāriū ſigāt bi mortes diuul
gatas q magēs. P Et ſi fuīt ī oppōe
qualcūq; ſit exclimanb; q id luiāre
ī aſcēte morīet ī carcēāt'. H vult
dic q qñ ſatinus fuīt abſciſor q acci
dēte uit aliq exclimanb; qlecūq; ſit
fuīt ī aſcēte natus ī carcē morīet.
P Et ſi cū marto būc ptāpatōe
in ſigā amat ſi fuīt ī ſigis ſpentūz
q ſt' ī ſpū ul' ſigs q ſt de ſigis aliūz
ſiluāiūz erit mors pp puſſiōnē aliū
reptiliū ueneñoſoz. H vult dic q'
qñ ſatinus ſigūt magnā mortē. p

eo q ñ occeo aliēm exclimanb; q pta
patōe būc cū marto ī ſigā q fuīt cū
eo aliq ſtella fixa ex hijs que ſt' ex ſi
guris ſpetū ſr uno cclo. ul' fuīt ī ſig
ſige beſtiaz ſiluāiū erit mors pp per
cuſſiōnē reptiliū ueneñoſoz. P Et
ſi uenus cū eis fuīt erit mors p tota
cū mortale inteſtiōes ipīa. ul' p beſtia
fera q eū inteſtiet. H Si dī ſtella do ſi
gnificauit ideo q dix de toxicas q teſti
cab; ōnenus erit toxica ea q dix. q
uenus ſigt res coloptas q ſecretas
q ſigtōe ſilr bt mlr. P Et ſi fuīt loc'
ipe ī ſigno ūgis ul' piſas ul' id qd ſi
gnū biudu q cū luā ptāpatōe būc
ī ſigā erit mors pp ſbmīſiōne ī aqua.
H Qñ ſatinus fuīt abſciſor q nocens
luc. q fuīt ī aliquo ex locis q dix ptō.
ſigbit q mors erit pp ſbmīſiōnē ī aq
q ib ē q multā bnitate ſigt ī mortem
grauitē. P Et ſi fuīt ib loco qui dō ē
nauit erit mors pp demtū mans. Et
ſi fuīt cū ſole ī aliquo duoz ſolſticiōz.
vel fuīt ī ſigs bimb; ſigas q̄drupediū.
aūt fuīt ī oppōe martis uice martis erit
mors pp aliqd qd decet ſr eū. H Qñ
ſatinus uictus fuīt cū ſole ul' oppone
martis q fuīt ī aliquo ex ſigs que dic
eo eade abſciſore erit mors p aliqd
cadēs ſup natū. P Et ſi fuīt ī medio
celi ſr tēra ul' de ſub eā mors erit pp
caſū ab alto. H Qñ ſatinus dīpnā
uenit ſolē cū his abſciſor fuīt in. 10.
ul'. q. erit mors pp caſū ab alto loco.
Hec ſt' mortes grauiores q ſigt ſatinus
qñ fuīt abſciſor q fuīt aliq exclimān

be; i[m]pediti a b eo. Et [secundum] h[oc] potes iudica
re o[mn]es mortes q[ue] accidu[n]t p[er] sa[tur]nu[m]. ¶ Et mars
q[ua]n[do] fu[er]it in opp[osi]tione sol[is] u[e]l lune u[e]l i[n] q[ua]dra[tura] cor[um]
i[n] domi[bus] so[rum] ha[b]e[n]t. ¶ Co[n]ue[n]it ut i[n]tellig[a]s do
mi[nu]m horar[um] i[n]i[ti]o que dica[tur] e[st] q[uo]d sol q[ua]n[do] ha[b]
ua[n]t in ea. Et q[ua]n[do] mars signu[m] ab[s]ci[s]sio[n]e
vl[tim]e q[ue] se asp[i]cia[n]t cu[m] aliquo eo[rum] alia[m]
vl[tim]e erit asp[e]ctu[s] i[n] domi[bus] so[rum] ha[b]e[n]t. ¶ Et si
fu[er]it i[n] signis fig[u]re ho[m]i[n]u[m] erit mors illi[us] p[ro]
delinq[ue]ntia p[ro]p[ter] guerra[m] q[ue] accidit i[n]t[er] un[am]
ge[n]te[m] [et] alia[m] aut p[ro]p[ter] bellu[m] u[e]l q[uod] i[n]t[er]ficiet
se manu sua cu[m] mul[ier]e. u[e]l q[uod] eu[m] i[n]t[er]ficiet
m[u]l[ie]res. Et h[oc] erit si is testificabi[tur] n[on] e[ri]t.
¶ Si fu[er]it mars d[omi]n[u]s soli u[e]l lune i[n] h[ora]
[et] fu[er]it i[n] signo fig[u]re ho[m]i[n]u[m] [et] mouebi[tur] ille
ille natus i[n]t[er] sp[iri]tu[m] tale q[uod] eos faciat p[er]
hanc i[n]t[er]fici [et] erit mors illi[us] i[n] bello. [et] p[ro]p[ter]
a[u]t[em] mouebi[tur] una nolu[n]tate tali ut
faciet q[uod] se occidet manu sua. Et si asp[ex]
erit se cu[m] u[e]n[er]e erit ca[usa] mortis illi[us] de
m[u]l[ie]r[e]s. ¶ Et si mar[tis] p[ar]ticipatores fu[er]i[n]t
i[n] fig[ur]a erit mors p[er] manu[m] latronu[m] in
ueni[en]tiu[m] p[er] ma[re] u[e]l t[er]ra[m]. ¶ Q[ua]n[do] mars
fu[er]it abscisor [et] d[omi]n[u]s p[ri]ncipa[n]t aliq[ui]d d[omi]nor[um]
lumi[n]u[m] [et] cu[m] eo p[ar]ticipatores fu[er]i[n]t i[n] fig[ur]a
m[ar]tis erit mors p[er] manus latronu[m] [et]
malor[um]. Et si fu[er]it i[n] sig[n]o aq[ua]tico erit mors
s[e]c[un]d[u]m mare. Et si fu[er]it i[n] sig[n]o t[er]reo erit i[n] t[er]ra.
¶ Et si fu[er]it mars i[n] sig[n]is p[ar]tis q[ua]n[do] su[n]t
fig[ur]a[rum] co[m]pletar[um]. aut cu[m] capite algol erit
mors p[er] i[n]cisione[m] capitis u[e]l me[m]bror[um].
¶ Q[ua]n[do] fu[er]it mars aliq[ui]s ex lumi[na]rib[us]
u[e]l fu[er]it i[n] aliquo ex locis q[ui]b[us] dix[i] p[ri]us. signi
ficabit q[uod] dix[i]. ¶ Et si i[n] scorpione fu[er]it
u[e]l i[n] tauro mars erit mors ex co[m]busti
one ignis u[e]l a[m]putatio[n]e me[m]bror[um]. aut p[er]

fortitud[in]e cor[um] si[c]ut calamitosa forte. Et
si fu[er]it i[n] medio celi suspe[n]deret [et] mar[tis] si
fu[er]it cu[m] tau[ro] fem[ina] u[e]l cu[m] eno[c]ma[r]i. Et si i[n]
signo fu[er]it ca[n]cri u[e]l opp[osi]tione a[u]ctis
co[m]bu[r]ret[ur] i[n]imicus [et] tal[ite]r morie[tur]. Et si fue
rit i[n] sig[n]is q[ua]drupedu[m] erit mors p[ro]p[ter] ca[n]i[s]
u[e]l p[ro]p[ter] fractura[m] seu cust[o]dia[m]. ¶ Hanc
manie[m] mortis sig[nifica]t mars q[ua]n[do] fu[er]it i[n] aliq[ua]
har[um] figur[arum] s[ecundu]m uno[m] q[uo]d d[ic]i [et] d[omi]n[u]s p[ri]ncipa[n]t ali
q[ui]s ex lumi[na]rib[us] cu[m] eis abscisor. ¶ Et si te
stificabi[tur] cu[m] n[ost]ri[s] eius i[n] fortu[n]atis erit
mors p[ro]p[ter] iustitia[m] excepla[ri] [et] diuulga
ta. in liamaq[ue] p[ro]p[ter] ui[m] regu[m] [et] p[ri]ncipu[m].
¶ Semp[er] q[ua]n[do] fortu[n]e testificabu[n]t sig[nifica]t
q[uod] natus erit cu[m] aliq[ua] iustitia [et] rectitu
dine. Et si fu[er]it mars abscisor [et] d[omi]n[u]s p[ri]ncipa
nerit aliq[ui]s ex lumi[na]rib[us] in natiuitate [et]
testificabi[tur] cu[m] n[ost]ri[s] i[n] fortu[n]atis ex[tr]a
sig[nifica]bit id q[uod] dix[i] p[ri]us. [et] n[on] m[ini]m[um] e[st] q[uod] d[omi]ne
i[n] fortu[n]e sig[nifica]nt q[uod] tales mortes g[ra]t[i]a
s[ecundu]m h[ec] e[ss]e fu[er]i[n]t abscisores [et] d[omi]n[u]s p[ri]ncipa[n]t
aliq[ui]s lumi[na]riu[m]. Tu[n]c si abscisores fu[er]i[n]t
[et] in d[omi]n[u]s p[ri]ncipa[n]t aliq[ui]s ex lumi[na]rib[us] mor[s]
cu[m] ta[n]ta pena n[on] erit. ¶ Et si d[omi]ne in
fortu[n]e co[n]iu[n]ge[n]t u[e]l una alt[er]i opp[osi]t[a] i[n]
una manie[r]a q[ua]s dixi[m]us tu[n]c m[or]te
i[n]m[un]do mala[m] morte[m] p[er]p[etu]e co[n]uin
bu[n]t. d[omi]n[u]s aut[em] manie[rum] mortis e[st] d[omi]n[u]s
illi[us] loci i[n]t[er]fici[en]tis. ¶ Q[ua]n[do] d[omi]ne i[n]for
tu[n]e co[n]iu[n]ge[n]t i[n] abscisio[n]e sig[nifica]bu[n]t ma
la[m] morte[m]. [et] mors mala e[st] i[n] q[ua] n[on] h[ab]u[er]it
phy[si]ci q[ui]d indere. [et] ia[m] o[m]n[ino] dixi[m]us h[oc] in eo
q[uo]d p[re]missu[m] fuit. Gubernator aut[em] mortis e[st]
d[omi]n[u]s gradus i[n]t[er]fici[en]tis. ¶ Et accidit q[ue]
mors p[er]ueniet erit duplicita[s] i[n] q[ua]ntitate
u[e]l q[ua]litate q[ua]n[do] d[omi]ne i[n]fortu[n]e d[omi]n[a]ntur

hu[er]i[n]t i[n] locis i[n]t[er]fice[n]tib[us]. Et ille i[n] cu[ius]
natiuitate fu[er]it is plur[ibus] fu[er]it isto mo
[do] n[on] co[o]p[er]ie[tur] nec sepellie[tur]. s[ed] comedet
eu[m] lupi ca[n]es u[e]l aues male. si i[n]fortu
ne fu[er]i[n]t i[n] locis taliu[m] figur[arum] qual[es] dixi nec
testificab[un]t aliq[ue] fortu[n]a locis i[n]t[er]ficie[n]tib[us]
ex[er]ceb[un]t s[ed] t[antu]m fortu[n]is. ¶ Duplicatio[n]e[m]
q[uam] dix[i] m[ini]ma e[st] q[ua]n[do] i[n]cide[n]t q[uod] res ta[n]ta sit
dupla. i. ad duo. u[e]l .3. ad .6. [et] q[ua]litas i[n]
q[ua]ntitas e[st] res i[n]finita. [et] q[ua]litas mult
dic[tu]r accide[n]tia q[ui]b[us] mors euenit [et] q[ua]ntitas
mult[ip]l[ic]e dic[tu]r penar[um] q[ua]ntitate. Jta q[uod] si una
i[n]fortu[n]ar[um] fu[er]it abscisores vl[tim]e i[n] aliq[uo] g[ra]du.
[et] fu[er]it ip[s]a gub[er]nat[ri]x ip[s]ius g[ra]d[us] sig[nifica]bit id
q[uo]d dix[i] p[ri]us. Ca[usa] aut[em] dix[i] [et] n[on] testificabit
aliq[ua] fortu[n]a locis i[n]t[er]ficie[n]tib[us] ex[er]ceb[un]t s[ed]
t[antu]m fortu[n]is. uult dic[er]e q[ua]n[do] fortu[n]e testifica
bu[n]t i[n]fortu[n]e ascende[n]ti q[uod] sig[nifica]t nati n[on] se
pelli[n]t. erit h[oc] q[ua]n[do] fortu[n]e fu[er]i[n]t s[ecundu]m t[antu]m cu[m]
sint testificabu[n]t ex[er]ceb[un]t s[ed] t[antu]m sig[nifica]bu[n]t q[uod] se
pellie[tur] [et] co[o]p[er]ie[tur]. ¶ Et erit mors i[n] t[er]ra
aliena q[ua]n[do] accidit q[uod] plures d[omi]n[a]ntes sup[er]
loca i[n]t[er]ficie[n]tia fit i[n] locis i[n]clinatis. et
ma[xime] luna i[n] illis locis q[uo]d dixim[us] u[e]l i[n] q[ua]dra .10.
cor[um] suor[um] u[e]l opp[osi]tione cor[um]. ¶ Q[ua]n[do] d[omi]n[u]s
fu[er]it mortis u[e]l abscisor q[ua]l[is]cu[n]q[ue] sit
eor[um] u[e]l a[m]bo i[n] locis i[n]t[er]ner[um] sig[nifica]bit q[uod] mor[s]
erit i[n] t[er]ra aliena. [et] affirmabit re[m] istam.
Et si luna fu[er]it i[n] locis itiner[um] u[e]l se asp[ic]iat
cu[m] eis de q[ua]dra u[e]l opp[osi]tione. n[on] expedit m[ihi] ultra
ut ad capitulu[m] istud redeas [et] i[n] sp[iritu] t[u]as i[n]
donec i[n]tellexeris i[n] o[mn]ib[us] suis d[omi]n[i]b[us] dilige[n]t[er].
[et] q[uod] possis o[mn]i[um] s[ecundu]m fig[ur]as ho[m]i[n]u[m] sci[enti]e
co[n]stellationes i[n]u[en]i[re]. s[ed] cu[m] alia ca[us]a d[icitu]r i[n] fa
tis i[n] quol[ibet] capitulo h[ui]us libri. [et] i[n] q[ua]n[do] h[ec] fe
ceris facies bona p[ar]te h[ui]us artis. tu[n]c si cu[m] h[oc]

facies. id est de nati[uita]tis [et] p[h]isica [et] sa[n]itas h[ab]e[n]t
co[n]t[ra] p[ro]l[ong]as [et] facies. id est de suis stat[i]b[us] [et] q[ua]
d[ra]tur[is] alib[i] s[ed] q[uo]d de t[er]mi[n]atu[m] e[st] i[n] almage
sto. nullus de uice potit ibi carte. nec i[n]
g[e]b[ra]is libro aliquo n[on] isto. ¶ Hic finit
s[ecundu]s tractatus glose. [et] [tractatus] [et] e[st] ultimus
tractatus glose. Hic i[n]cip[it] [tractatus] [et] tract[at] glo
se haly. [et] e[st] glose co[r]rupti p[ri]o.

Dixit haly minor mi[hi] mini
ster ill[e] q[ui] ausi n[on] fueru[n]t
mitte[re] i[n] p[ro]positione i[n] h[oc] lib[ro] tot
a[stro]nomis ex[er]ceb[un]t tota
uolu[n]tate h[ab]u[er]u[n]t i[n] hac arte [et] q[ui] eu[m] n[on]
glosaru[n]t nec feceru[n]t i[n]telligi i[n] accide
[n]t[i]o sic mag[is] p[ro]p[ter] facie[n]t illar[um] q[uod] m[ul]tu[m] n[e]c[essari]a
[et] p[ro]fitabile i[n]ter ho[m]i[n]is [et] o[mn]ib[us] fr[atr]is suis. [et] n[ost]ra
ph[ilosophi]a sa[n]itati posset res o[mn]is q[ue] e[ss]e debet. [et] n[on] q[uod] sit
sic[ut] q[uia] p[ro]p[ri]ab[us] q[uod] res crescit i[n] bono si boni
fu[er]it [et] si mali minue[tur] de malo. [et] n[on] tal[is]
res q[ua]l[is] e[st] ista i[n]uiat m[ul]tu[m] i[n] bono. [et] p[ro]pt[er]
ho[m]i[n]is nolu[n]tas quiescat. [et] i[n] laborabit d[omi]n[u]s
eo q[uod] h[ab]e[re] n[on] p[otes]t. [et] q[ua]n[do] nolu[n]tate n[on] h[ab]et
res sa[n]c[t]e fu[tur]is nec sc[ien]t[iis] delectau[er]it ma
gnu[m] e[st] sibi bonu[m] [et] quies q[ua]n[do] h[ab]ebit
p[ro] quo penar[e] de reb[us] q[ua]s nouit eu[m]
h[ab]itur[um]. nec laborabit plus q[uam] sat h[ab]e[re]
debe[t]. Et p[ro]pt[er] q[uod] magnu[m] e[st] p[ro]fect[us] i[n] sci[enti]a i[n] lib[ro]
h[oc] l[ite]ratu[r] magna h[abe]m[us] rec[ordatio] ut adiscer[em]
[et] sc[ie]ntia[m] ut m[ul]tu[m] nos delectet i[n]tellig[er]e
id q[uod] latet in eo. q[uia] q[ua]n[do] eu[m] i[n]tellige[re]m [et] i[n]
ueni[re]m t[ame]n p[er]cipia[m] [et] certificat[ur] c[er]ta
co[n]stitue[re]m mag[is] in h[ui]s q[uod] sig[nifica]t q[uod] fut[ur]a s[un]t.
[et] res g[e]n[er]ales facie[n]t q[ue] accidu[n]t p[ro]p[ter] plus co[n]t[ra].
[et] q[uod] p[ro]p[ter] se accidit u[n]icuiq[ue] de reb[us] p[ro]ued[unt]
b[us]. ¶ Ille ideo qui h[unc] libru[m] co[m]posuit collo
cauit ibi q[uo]d dix[it] i[n] q[ua]dra[n]talib[us] sic fac

ↄfaciūt ſapiētes āliq̄ ꝗ ut nō re
uellēt nec detegant ſcīe nobilē ill'
qui ſt' uiliū aīaꝝ ꝗ moꝝ maloꝝ ſicᷓ
dīc ꝑ ꝓuerbs. ꝗ̄nto magꝰ coꝝ ñ hypiā
gubnatiis tanto plus augeb' ī malo
ſuo. Et dīc ꝓuō. q̄to plus docuīs aīaſ
malas ſciām ac ſapiām tm̄ plus ī
ſuū maliū augeb. Et āliq̄ qui ſapiētes
qui fuīt añ ariſtotilē dicebāt ūba
ſciaꝝ añ p methaforā ut ea colopi
rēt ſicᷓ fecit plō. Et ꝑtq̄ uidit ariſto
tiles q̄ ūba ipā diuiſis ītellectibꝫ in
telligi poterāt placuit ei gloſare et
nō copulare ſciās coopte imo qō
eas ītelliḡ nō poſſet illi dēnal' aīabꝫ
ꝗ q̄ illi qui eēnt de bonis ītelligerēt
eas ꝑcō q̄ñ iſpeiaſſet. Et p̄t uenit
ꝓuō. p̄t oēs phios iſtos cepit una ari
ſtotilis ꝗ ꝯpilauit hāc artē multū
coopte. ꝗ nos apuim' res mltas ex
illis q̄s coopuit ꝗ mītauim' eas illi
qui ē phs mediani' ꝗ nō ſum' loquuti
ideo q̄ glouim' ſ. ē tal' ut illi qui ſcire
tant q' ſciūt hanc artē ꝗ ſtē mltū lo
quām abea. qꝛ ſtē malaꝝ nāꝝ ī tlles
mali. tm̄ loquuti ſumus ſicᷓ illi qui
hñt magnā uolūtatē ꝗ ſtudiū ilu
cidandi mores ꝗ ūtutes bonas que
cottidie magꝰ eſciūt. Et placet m̄ dīc
ī hoc loco ūba q̄ dīc Gall' in. q̄. tractatu
ſui libri de pulſu. Et dīc q̄ ꝑ mltū
magnū ſtudiū ſenſit ī pulſu res mltas
q̄s añ nō ſenſat. ꝗ dīc quō. ꝗ hec
ſuīt ūba ſua. Dīc Gallieñ hāc maniē
ſolā ſciui ī mltis āniis cū aliq̄ re eī q̄
eā ſequit ī ſaciendo forte pulſū. tm̄ re

aliā ex hijs que ptinēt ad pulſum
neſciebā bñ. ꝗ bñ ſtudui āniis mltis
laborādo cū magis diu bōnibꝫ incho
hoptis ceptis ſui. nō q̄ dimitterē
meū ſtudiū nec meā iquiſitōez. tm̄
q̄to plus ꝓcedebā tanto magꝰ auge
bāt uolūtas ī ꝓquirēdo ꝗ ſtudendo ꝗ
uiſū fuit m̄ q̄ ſentirē ī cogitāe pulſu
ꝗ ꝑtq̄ ſtudui ꝗ laboraui magꝰ ītel
lexi me ſentire ī cogitāe pulſus ñ ſcia
debili. ſꝫ bñ ēēt. ita ut ſciui extēſiōeꝫ
ad q' pot attingi ꝑtq̄ ītellexi cogitāe.
ꝗ q̄ cito cognoſcebā res ptinētes ad
pulſū oēs nō poſſū ēnarrare. ꝗ feci
me ſicᷓ hoīez ī lubdo ꝯmorātē ꝗ ꝯ lux
magꝰ occurrit ad horā. tenēs uo dām
meū ꝗ cardes q' ſit ūm ꝗ ñ ſit uacuū
magnū ſequit' īnde ꝑfām. qꝛ ſtatī
cū īcipiet res petē ñ diffidat qn̄ eas
attigat ꝑcō nō dimittat ſtare ut
adſciat ſi uelit lōgo tpe. qꝛ hoī ſtudē
ti ꝗ laborāti mltū ītēt aliq̄ creſcit ideo
tal' ūtus ꝗ ñ ītelligit qñ ꝗ ſp creſcet
ꝗ melliorabꝫ. ꝗ neſciet qñ īcepit ita
q' appebit ipā ūtus ad horā et dabit
cito fructū qui q̄tū laborauit leuiꝰ
reſtaurabit. Et ſi uolūs dīc quō di
cūt gētes q' capitale ꝗ lucrū reūtēt
ī unū. Dīc halv. Gallieñ docuit nos
ꝑ hō dām ꝗ q' laborātibꝫ ēt p ūtutibꝫ
bonis quō ſciēt gerē ī oībꝫ rebꝫ q̄s
uoluīt attigē. qꝛ magnū ſtudium
dat fructū talē ī rebꝫ bonis reſtaura
bit q̄tū laborꝰ hō hūīt ꝗ lucrū ma
gnū ꝗ magꝰ. qꝛ ſtudiū auget ī homie
ūtutē talē qua p̄t attigē res q̄s petit

ꝗ qñ ūtus uenit neſcit hō donec in
uenit ſe cū ea. Et ꝑp ego uolo magꝰ
caſtigare tm̄ īſtiō ut ipm meū ami
cas tribuā res bonas petētibꝫ ꝗ ūtu
tes ꝗ uolēti dare ꝗ petē hāc artē et
ſciam ꝯt ut īſpirat id q' dīc Gall'
ī hoc loco ꝗ q' ſtudeat ideo forte nec eū
redeat nec diffidat. qꝛ bñ potit ſci
re artē iſtā dū mō q̄ bñ ꝯſidat ī q̄
to iudicabit de rebꝫ futuris ſidu
tali q' dubiū nō hēbit. Et ſi aliq̄s
dubitauīt dicēs q̄ iſtiō ñ ē ꝑfcēs
ꝑtq̄ ſigūīt ī natiuitatis hoīs quid
futm ē ꝗ dēc nō pōt nec m̄ euadē. Et
ego reſpondeo dicēs q' ſi ītellexiſſes i
id q' phs determinauit ꝗ q' dīc ꝓuō in
prologo huiꝰ libri. ꝗ q' ī hoc caplō de
mināt de de libito eēmus. Et ideo de
mirātum' ē ideo q' traſiuit q' ibi ſuīt
opa talia p ītaꝝ in aſoꝝ ꝗ dēcē nō
poſſit ꝑuenientes ꝑp ūtute grātē mltū
ꝗ potentē ꝗ ex hijs q̄ mutantē ſuit.
ꝗ hec ſtē que ꝑueniūt ꝑp uirtutē dei
lē. ita q' qñ inueniemus ī natiuitate
alicuiꝰ uirtutē aliq̄ ſignātē qō erit
ſapiēs. ꝗ aliā ſignātē q' erit delitioſꝰ
ꝗ aliā q' erit ſcīatus. dico ad hec q'
ſtudiū lōgū ꝗ ꝯtinuū augebit in
ūtute ſignātē ſapiām ꝗ ſenſū ꝗ ūtē
delectatōis reducē ad hō bona. ita q̄
magnā delectatōem de illis ad ſu
met. Dām aut tuū ſꝫ qō dicis eē ñ
poſſꝫ ſi hō fortuātus eēt ad laborādo
de re aliq̄. Et ꝑtq̄ hoīs nā ē de labo
rando ꝗ ſtudēdo ꝯt ut laboret et
ſtudeat ī hijs que uult attingere.

Gall' aut mltū bñ expoſuit hāc
dēm īnno dō q' dīc ꝑmū. Dicat
Gall'. Et illi qui uenient p̄t me pro
q̄to ꝑueniet ſtudio ꝗ ꝑſciātōe ī ea
ad ſciendū ſcm̄ pulſus maniēꝫ q̄
poſſit ſcire q' tpe lōgo ꝑtia hāc mim̄
q̄ tpe ī quo ꝑp laboraui. ꝗ laboraui
ibi mim̄ q̄ ego laborauīꝫ. qm̄ uiā
dedo q̄ ibi recte ad ſciendū qō uo
luit. Leuius tm̄ ē adiceo una ibi nec
ceſſaria. ꝗ ē unū de capitibꝫ ītate lu
cidi diuitias ꝗ uanā gliāꝫ retinē.
qꝛ hō ſuīt duo que diligit hō mltūꝫ.
Et dīc itāpca q̄ hō de quo loquoꝛ in
iſto libro nō ſuffic hoībꝫ uolentibꝫ
hō audiſcē deponendo. ꝗ dico ad hoc
audiendū ꝗ ītēdñ. ſꝫ expedit ut
icaui ſicᷓ mltū ꝗ magne ꝑſcrutati
onis ideo ꝗ tales q̄les ſuīt iſti pauci.
Tñ ego fatiā ſicᷓ dīc ambraciteſ qꝛ
comēdo magꝰ unū q̄ dēcē milia. et
magꝰ deſido cū illo uiro q̄ cū ipis
dēcē milibꝫ qui tm̄ nō ualebūt q̄tū
unus. ꝗ illa ūtas cū magno ꝓplō in
dicari nō pōt. tm̄ pōt cū aliq̄bꝫ ītelli
gētibꝫ uidicari ꝗ ſenſū hñtibꝫ. Et
ego nō loquoꝛ ñ cū uno ſit qui uelit
q' diligat ūtutē ſit hō īmedo tpe uꝰ
ueniat p̄t me. Dīc halv. Si tu qui
legis hūc librū m̄m uolūs eē talis
ut dīc Gallieñ ꝑ hōs ſtudioſus ꝗ
amator ꝗ ꝑſciator ūtatis applica
res ad ſciendū futura oīa qñ ea ſci
re uoles ꝑ totū id qō ē gloſauim'
ꝗ m̄rauim' de ūbis ꝓuō. ꝗ hō ē mltum
magnū lucrū ꝗ m̄ potes hēre fructuꝫ

nalitate boni. tamen si volueris divinationes
ante divinare debet esse in p(ro)fundo animi
in memoria sensatus ille qui erit p(ro)pinquus
qui uiderit pater tunc. Tamen si volueris sapientia
et bonitatem et eam petere nolumus p(er)uenire
potes ad gravitatem rei si intellexisti Gal
lienum castigantem quod diximus in hac
scientia similiter et quod testificamus a Iamb
Gallienus philosophus castigavit me in hoc
aliis omnibus tradit ex quo scit generare
si aliquis rem nobilem scire voluerint. Ita
accidit homini eam accipere cum magno studio
et ipse scientia non studet una mente so
la sed multis. et ab ideo quod volumus appli
cabis. Tamen dixit ut res quam petet sit pos
sibilis timio. Et nos diximus in glosa
primi tractatus ea que per hoc attingere
p(er) hanc scientiam. Et similiter diximus in glosa
2. 3. et 4. tractatus et non remansit nobis
de alio ad loquendum in partibus temporis in
te quod crescit et minuitur in rebus quas dat
corpori celestia in nativitatibus et de hic
manu volumus hoc glorie. C. 9. in parti

tione temporum nati p(ro)pter vitam suam.

Quia vero vita diviuitur in partes et quo
libet planetarum gubernat partem suam
ut p(ro)pter ea coalius planeta gubernat
Ptolomeus ponit tota vitam ordinem in parte in modo
qualiter hanc maniera ita quod p(er)uenimus
ad faciendum omnes res suas naturaliter sed quod di
ximus in eo quod dixit. adhuc nob
ut adiungimus cum illo in hac arte manc
nec res suas p(er)tinentes ad iudicium nativita
tum p(ro)pter per tempora inter sed naturam et sed ut has quas dedi
mus in rebus particularibus. Haly dicit quod
via dicere in arte p(h)ysice res omnes quibus

ars istius oportet determinare generali quod dat
reglas et iudices totius artis huius.
Et quod dicit ita quod applicantur ad faciendum
omnes res suas utiles. vult dicere applicant
ad illas regulas et iudices quas dixit ad
complementum omnium partium quibus oportet habere res
totam illam. Et ideo quod dixit dixit ut idem ad iu
gamus cum illo in hac arte manic. vult
dicere sed magis philosophie et quod remaneat ad quod
est ideo quod corpora celestia in sunt in parte de mente.
Et ideo quod dicit naturam dicit sed naturam scientiarum que
dixit philosophie. Et modo quas dixit in rebus particulari
bus sunt regule et iudices quas dedit in na
tivitatibus. Ptolomeus. Et sic tamen sunt iudi
cia rerum particularium que sunt accepta a locis
quos diximus in iudiciis nativitatum. verum
tamen maius iudicium ideo quod acceptum est per re
giones et habitabilitates. quoniam ibi iudi
cio intrat modo generaliter res omnes particulares
pertinentes ad nativitates sicut forma corporum et
fructuosa sue status animi diversitates
morum legum et consuetudinem. Et dixit a
quod studeat in rebus istis sp(eciali) determinatione in
ratione p(ro)pria quae debet iudicium maius de circularitate
quam de omnibus aliis p(ro)pter eo quod nullus erret in
revolutionis nativitatum. verbi gratia dicemus
quod qui natus sunt in terra ethiopie et
erunt albi corpore et leni capillorum et
alius natus in terra germanie et gallie et
erit bruni et crispus et ista sunt de mori
bus mansuetis. et diligunt doctrinam et
scientiam rerum. Illum homo qui sunt in terris domini alio
sunt similes p(ro)uolutis tantibus et animabus et
male doctrinati. Ita possunt etiam in ta
libus rebus p(ro)petrates ut consuetudines
et leges pertinentes ad gentem aliquam

quod coniugis iudicabit et dicet hic homo
vitam copulabitur sorori sue et debebat in
dicere cum hic erit natus iste fuit de terra egy
pti. vel dicet p(ro)p(ter) hoc de egypto quod copulabi
mater sue tamen si natus iste erit de persia.
Et generaliter dico quod p(ro)p(ter)ea debemus accipere res
utiles in quanto volumus iudicare. et p(ro)p(ter)ea
ad iungemus particularia cum eis sed quod philosophus intelli
gemus eas rem quando augebitur et minuetur.
Haly. Quando modo iudicamus ut hic dicimus
mus et nos totum in glosis p(re)teritis. Ita do
cuit nos hic loco ea quae faciunt eos de hac
arte errare et voluit iudicare nativita
tes. Ita cum et significant res istas ut
quando ea scientiam custodiret facimus nos
a billis habebimus errorem quando res particula
res volumus iudicare ad nativitatem quam
libet pertinentes. quia via omnium est per p(ar)ticula p(ar)ti
ta quod ea quae veniunt a corporibus celestibus diui
dunt ea in partes p(ro)pterea est ut sic iudicatur
in sui re ideo quod p(ro)uenit a virtute magis multum
et potentiam quam alia accidentia veniant. Sed que hanc
sequitur sunt ea quae veniunt a virtute debiliori p(ro)p(ter)
Tertia que sequitur hanc est ea quae veniunt a virtute de
biliori sed. et hic est illa que potest cambiri et
mutari p(ro)p(ter) leges mores et consuetudines
et similia. Et p(ro)p(ter)ea hic dixit voleti aspicere in hac
arte ut ponat intentionem in 4. iudiciis
pertinentibus ad quem et huius virtutum et aspi
ciat unam significationem cum alia et iudicabit
vincentem hic facere potest sciant ea quae faciunt
errare. Et sunt hec in 6. maniebus. prima est
forma corporum. secunda figura corporum. 3. status animi. 4. mo
res. 5. leges et consuetudines. 6. nam innte
neit de p(ro)pria namque manie. 2 et 3. a me de
mmuit in sollicitatem quod perlit signa et omnes

alie figure celi dat unicuique genti cuiuslibet
climatis sui p(ro)prietatem. Et p(ro)pterea hic dixit inspi
ciendi in hac arte quando incipit quod corpora cele
stia significent aliquid nato forte p(ro)pri ut aspi
ciat forte illam cum alia generaliter pertinente
ad illam gentem illius climatis et alterius
climatis in quo natus fuit. et ideo dixit faciet
in 2. manie et 3. Ita manie est quod figure gentium
cuiuslibet climatis habent quedam similitudinem
generalem inter eam aliis. Et mores similiter. mo
ra. Ita iudicare debes ideo nato in ethiopia
quod erit albus. tamen dices quod erit minoris ni
gredinis illi de terra sua. nec iudices ali
cui ethiopiano nec alicui scoto quod
erit philosophus in transferat se ad aliud clima.
in glosa. Corpora celestium mutant virtutes
p. 8. et 4. que sunt mores leges et consuetu
dines quia fortior virtus mutat minorem et
virtutes fortiores p(ro)p(ter)ea mutant suas virtutes
debiliores. Corpora non celestia cambiunt et
mutant quantum manie de terra una in aliam
sic eorum qui in p(ro)pria maris nascitur vel in terra
agricultoris. Ita mos ille ponet eos ut
sit marinarii et laboratores terre. Similiter
natum inter sapientes adducet mos ille
ut habeat aliquid ex maniebus sapientum. Et quod
natus fuerit et nutritus inter latrones redu
cet ipso more ut aliquid faciat ex operibus
eorum. Similiter leges et consuetudines cambi
unt et mutant. verbi gratia iudicium datum est lex quod
copulet cum se placeat de suis p(ro)p(in)quis
significat planete quod copulabitur sorori sue iu
dicabimus p(ro)pterea quod copulabitur ei. Tamen si ei est
data est lex ex p(ro)p(in)quibus copulet p(ro)p(ter) p(er)sonis
exceptatis et significant planete quod p(ro)pinquis co
pulabitur iudicabimus quod p(ro)pinquis copulabitur

[illegible] plubit de lege sua. Sic hus le
ge no n [illegible] coplando. n pt
coplari nisi un. Sic quilege no
bt singui fatiendi no. Secta
manies debus q etiam faunt ex
ma ui pucit natis ita q bonum
et psperitas patru attigit filios. Nl
la filior patres et sz b ispites i oib
alys. ptol aut dedit nob reglaz
gnale ibys que faunt emitc. Et
id q dix ot ut ispitiam postati
gnales qn nolumus iudicare.
et ptea iugem ci eis alios ptucla
res ut sciam augmti et diminuti
one que ibi acent. vult dic qd po
debemus accipe sigficatoe gna
le signte quali: car res. G. et qn
ci sciuni ad iugem ci ea sigtoe
ptuclare et facimus p hac emistio
ne res ptinetes ad statu ipm i qb
statu. Ro nanq illar. G. manieru
e q gravis et potes uirtus sigint
q b car ita q e fors aulz climatis
et cor seyzones sigis manies et
mores nos mai sn e leges et ci mu
un ueit sigte fuiit pignes magis
et fortes eclipses et silr potietes i
gnales. Et mu e q uitus maior mio
re supat. v. g. qn uidebim aliquem
cuntem uellanti ispitiem sibt i nati
uitate sua absciso e aliciu exylegy
et si bu it uidebimus q mori potit i
ipo bello. et si nullu bniut absasione
ylegus hora belli ispitiem si testisi
cab ut fortuie et iudicabim q euia
det. et si testificabu t i fortuie iudica

bim q morit i bello. Et i ispicem
si uicent. et si debiles fuiint iudica
bimus q erit pussius et uulnatus.
b aut e manies qua iudicare debe
i ptuclanb adunu qoq ptinenab
ad iugendo ci gnalib ea po. P Co
ueit et oi mo ut faciamus adid ip
ti dic tpr uite nati. et debem ponere pt
diuisitate etatu tpralui. et q ot aulz
accitu q otingut. et ispitiam i eis de
mo q no errenus ulla i accitib
gnalib et siplab q aspiam i nati
uitatib. Ita q qn dicem i fans puus
faciet opa magna ul copulabit aut
faciet aliq ex opib qn pt face n ma
gnus. aut q senex hebit filiu ad bui
cantus. ul aliq faciet opes qn pot
face n puer. Tn ot ut huic doti adiu
gamus ea q itelligemus de uidiys
tpr ci hys q s o uit et posst acide in
illis etatib res s o entes. H ptol. de
dit nob mi b doo res faciete errare i
iudicio cor q accnt ipiab uite hois.
et regla q nos docuit e ut aspitiam
ea q signt stelle i quolz tpre uite et q
aptem ci reb duab. una ci gnali
b q sigtunt uitutes gnales. alia est
status planetes donati i oib suis
etatib. et sz q signt natitas sua. v.
g. qn uicienmus q stelle sigtet alic
q copla b e isto ano ul ibi i t in et silia.
ispitiem si b concordat ci sigtoe ra
dias natitatis et etatis sue et iudica
bimus sz ui maiore. Q aut dix ib
ptol. e si bu i speras ma P Na b e una
et regla una oib diusitatib tpralib

et uui et id cars q sequit nam ulcmq
ophendit oes hoies. ad silantes ordi
A. pltar. H vult dic q uita nalis
hois e q diuidit i. A. ptes ordinatas
sz ordine. A. pltar. P Cursus iste i
apit a pi etate et spi spi q e mag de
nos. et h e spi lune et applicat u sz. ad po
stremu etate et postremu speru pltar
q dici e spi satin. et acat pdo i qualib
etate id qd ot n e ipius plte ad sul. itor
id etati. Et h e res qua nos ispice ot
ut sciam statu aulz tpris. ulr tn di
uisitates ptuclares posst scari arcbus
ppis q st i uete. H vult dic q quilz
A. pltar. concordat ci na plte gubnati
etate ipam gnalr. et q i statu cuilbet
etatis acciont mlte diuisitates ptu
clares sz q sigt ex plis gubnatibus
quibzlibet. anos dies mses et horas q
suit illa etate. Et ptq ita e ot ut po
deceam scdm aulz. A. etatu. et ptea doce
bimus reglas quibz scire potim diui
sitates ptuclares. Et mu e q phici diui
dut uita hois in. 8. ptes. et posuerunt
pima pte pueritia toti et h diuidit ad
tpe i fantiu et ad alios. et posuerunt sz
tpe iuuetute toti. et posuert. 3. senec
tute toti. et posuert. 4. senii toti. Et
qn ho i specit ipatione uite ptu ir
nalr i. A. ptes sic astrologi diuisiue
tn diuisio ph icor concordat ci regla
ph icc. qz ars ph ice n i spiat n res ma
nifestas sciendo et uitendo. P Itaq
luna e gubnat etatis i fantiu. et h m
q tuor pmis anis i molliori pte. qz st
tales sic dici q dm e dc. 4. anis. app

h e cor i fans huidi et n bn oplerum
arses ato. et eius ab pimaiori pte
liquido. et mutat ato sui aspectus. et
aia sua n e adeo opleta nec ita fortis
ut patz. ad accidia q ueiut ppt opa
tne aic i fatis. H a ondim i capito
uite q aiu maiores lune st. 108. et mu
tu e p astrologia q lua currit sui ar
culu p firmamtu i. 2A. dieb ul cc.
Et qn diuisimus. 108. p. 2A. cadent
hic. 4. ani quos dix ptol. Et qz luna
adsula e statu i fatis i ceido de tim
imita huidita et mutido sc ato ot
ut lua sit gubnatr i fatis hys. 4. ani
silr. na uirtus cors i fatis n e fortis
qz e ppe natiuitate. et aia sua e liquida
et multa et aintes pp mlta huiditatem.
et ppb h e dixit mlti astrologor q no
ot ut nati natitas iudicet donec
cusuint. 4. huidi ani pmi. Et ptol.
tenz q ei iudicare debem ab hora. q
nascat. qz nato no ot ullu accidens
ullo tpre n psigtum pleraz ab bn i
telliges pot scire id q ei accidet quolz
tpre et quo i fas mori pt i hys. 4. anis
sine h q de h bit sigtoe i natiuitate
sua. P Pp hec gubnator. 10. anoru
q st pt istos q e etas pueritie et est sa
plata s qui e mairus dns medieta
tis. 20. ano pp in ap natis in hac
etate i tellit et idem hec sic rami sapie
i sua aia planterit et radices uirtutis
et appet i eis ppetates opu que opab
ptiiima. et ibi t itelligendo pma
manie etetu. H Etas pueritie e p or
to apuri. 4. ani donec ad mlre se po

nat. et pt hec ad cõplendũ .18. annoꝝ.
Et nos dicimus qd ãni minores circulis
mũdi sunt .20. et maior ptitio que pt
ibi ee ẽ medietas. et ꝓpt hoc marinus
cõcordit .18. 2. cũ etate pueritie. una
qꝛ ẽ sc̃dm spẽ dñis ẽt ut hoc sit sc̃dm etatẽ alia
qꝛ hȝ medietatẽ .10. annoꝝ et sunt .10. pt.
9. et tanta ẽ etas pueritie. et i hac etate
sumit uiã aiã et dat mãm et incipit tps
quo plantant̃ ĩ ea prĩi opiñ et ꝓprietates
ĩtuiti sue. et hec res q plantant̃ ĩ ea
erit hec ut sit sc̃dm usũ quo cõsuescit̃ i hac
etate et usus quo utet̃ erit sc̃dm aerem le
gis et morẽ cõgruentẽ gentĩ illi climati
et sc̃dm doctrinã q natus fuit doctrinatus.

Post qꝛ gubnator 3. etatis q ẽ etas
adolosc̃etie p̃ueniẽs i. 9. ãnis pt ista
quos diximus ẽ ueñ sc̃dm q sunt ãni ꝓprii
cursus sui ĩ ea p ꝓpt i hac etate mot
spmatis. ita q ab eo fugit̃ sua itinã
et mutat̃ ad fcã luxurie et i hac etate
aĩe carnne sũt et abstinentie modice.
et ẽ etas i amoꝝ dñti et diligendi q ago
luxurie decipit se et pdit dece talĩ q
usq̃ sit q suã uoluntatem intret.
Hvenus hȝ cũ hac 3. etate cõcordan
tiã cursus minoris q ẽ tot ãnoꝝ sic ẽ
etas. Invenimus ei q pto. posuit ĩ capło
ute q cõi ueneris ẽ cc. 9. 9. et cõi iouis
12. sic diximus ĩ loco illo. et iuenimꝰ h
q res ista sequit̃ q dat tot ãnos ut
qꝛ hoꝝ duoꝝ pliũ tot ãnos quot
tem ut nal̃r sigñcent tot ãnos. Et pt
q res una diuisas hȝ sigñtões ĩ aĩo est
hm̃oi sigñtões ĩ qualȝ cauꝛ sc̃dm q cuilibet
statu ẽt et ipse patefẽt ĩ cõtigioꝛ cap

q uenus p sua nãm ꝓpria ẽ dña doct̃
nẽ luxurie et ꝓpt h sigt ĩ hac etate res
q̃s dicit tali sigtce gñali. Post ma
dñs etatis. 9. q ẽ mediana ĩ ordina
tõe. et dñs mediane spẽ ẽ sol et ẽ nũs
annoꝝ suo .19. fac q aĩe ĩ istis oĩbz
dñant̃ et potẽtẽ sumũt de ill. et qd
trahit ad dingẽdũ et gubnãd res
uite necãas et ut sit direct̃ et quieti
ac mutati de tñslatõibz luxoris et ma
gno etnne ad abstinentiã et quete aĩe
et cũ honestate et honorẽ diligit.
Hsol hȝ ĩ hac etate cõcordantias 3.
pĩ ẽ cõcordantia sue spẽ. sc̃da cõcordantia
annoꝝ suoꝝ minoꝝ cũ q̃ntitate tpis
huĩ etatis. Tcia qꝛ sol ẽ oĩu plãtaꝝ
princeps. ĩ hac etate ẽ hõ fortior et
maioris ũtutis. qꝛ ẽ etas iuuentutis.
et qꝛ sol nal̃r sigt oẽs res nales ĩ ich
nãtes magĩ adiuua pte q ad aliaꝝ
iuẽt ĩ hac etate q sigt res q̃ nales
sũt hõi. qꝛ cũ aes et peis ẽ mũd iuuẽt̃.
et sunt res q̃s narraũt. Post mars ĩ
etate q̃nta dñat̃ pt solẽ et ẽ etas ĩ q
ẽ supbia et magnanimitas et sũt ãni
19. tot quot ꝓpius curs̃ suus. Accĩt
ei ĩ hac etate pestilẽtie mĩte et forti
tudo uite. accĩt ĩ aĩabz et corpibz anti
etates et tristitie mĩte et uadit ĩtelli
gẽdo ac sentẽdo cõis diminuti
one et fac ut hõ mag̃ opa opet̃ ĩ qbz
laboret ac penat̃ hȝ et aĩi q̃ mou
aẽ faci hȝ ista. Hmars hȝ ĩ ha eta
te cõcordantias duas. una ẽ cõcordantia
sue spẽ cũ. q. etate. alia ẽ cõcordantia
suis curs̃ minoris cũ q̃ntitate hĩ eta

tis. Et pto. dix magnimitatẽ ꝓp sẽ
sessũ et sapiẽtiã. qꝛ sat hõ et addiscat
ꝓp excipiẽ iẽ et qꝛ mars p sui nãz
qñ cũ sole pncipat iclinat ad sui
nãm opũ dt q opa et mores quos
hõ ĩ etate solis hȝ incl̃nent ad ea
q dix pto. de opibz martis. Post iuuẽ
nus q .6. plta qui ẽ imp etatẽ se
nectutis gubnat et sũt ãni. 12. tot ut
illi ꝓprii sui cursus et te trahit hõ ad
opinio res psẽ et nõ uult laborare i
nec penare nec ad picliũ se ponere.
et locõ et uicec huĩ trahit ad uitam et
ita bona et remouet aĩm suam
a rebz uanis et cũ existentia mala et
cogitat ĩ oĩbz rebz honestis et bonis.
et honestat et letificat se et reducat̃ in
hac etate ad uictoriõ honorẽ famã
et bonitatẽ cũ iucũdita et oĩ certitudia hõi.
Hiup hȝ ĩ etate senectutis q ẽ .6. eta
ipmi. 94. annoꝝ usq ad fine. Sc̃dm an
noꝝ cõcordantias duas. pĩ ẽ cõcordan
tia sue spẽ. sc̃da cõcordantia sui curs̃ mi
noris cũ q̃ntitate hĩ etatis. et sigt ista
itellexisti ptias hũ debes itelligẽ h
ubi pto. Post etas ultima ẽ satũ q ẽ
etas senij usq ad finẽ uite et hẽ ĩ q
accĩt fritas et grauedo motus corpi
et saporis delectationũ diminutio
et declinatio festina uẽ. an h ei statũ
uite cõpletur hũana. accĩt hõi ĩfir
mitates et tristitie et res sibi nõ
pot. qꝛ motus oẽs deficiendo uadit.
Hoc uita natur prima tuisceites annos
100. inter et qm ad dies istos puen
iunt sunt illi illi qm opa sua oĩa per

dicit tradit pto. 4. etatẽ saturno et non
tunt sunt ad plus. qꝛ qñ redderemus
cursũ minorẽ satũi q ẽ annoꝝ. 30. appli
cat nũs ad. 99. annos. pt quos redi
dem. ad uitã sigñcẽ cursũ huioꝝ de
bilitatẽ aĩe ĩ corpe. sic ĩ etate ĩfantiũ
sigt et luna mag̃ qꝛ mutat̃ nã satũi
frigiditates siccitatẽs et sup fluitates huioꝝ
ad nãm lune et humiditates et ẽ ita huio
ris. Et dt ut pt satũi uitã hȝ annos
24. tot ut illi sui cursus minoris et nõ
9. ãni. qꝛ nũs iste hoꝝ 9. annoꝝ poit̃
fuit ĩ etate ĩfantie qꝛ dixit. Et ꝓpt
hac rõem tenco hũ q dices uite alia
rem q sciũr tuisceitibz etatẽ satũi. et
qꝛ ualde pauci supueniẽtes ad hanc.
4. etatẽ sunt nõ fuit loquutus de ea
pto. et posuit ipam ĩ. 4. etate. Post hac
manẽ sunt tpꝛ status sc̃dm gñale uite
sc̃dm. Hvult dicere pto. q accĩtia gñ
pticula adqñ pt uite uniuscuiusq
hõis sunt ille quas narrauit pnãibz
plãtaꝝ. Post modũ ei statuit pticl. mui
q accĩt ptp̃a q dt ut sit sc̃dm nati
uitates. accipiẽ ultra ab ulq prima
p illis que pdiximus nec accipiẽ ea
ab uno cor sic fecimus ĩ uita. sc̃dm ab
oĩbz ulq. Hpostq pto. tradit nob
regtas accĩtiũ pticulariũ dixit sic
regtã ĩ duas ptes. una ẽ ulis. et alia
pticularis. ulis aũt accip̃ ab aeris
sp. 9. ulq. et pticularis sp p aliu' ubi et
p cursus plãtaꝝ ĩ annis mẽsibz et diebz.
Post opibimũ ei p ulq accepta ab a
feita ĩ accĩtibz ĩ corpibz et animibz cũctu
ns. Hvult dicere q gtũs ad q pinct

atazir .a signis in quo(rum) 3 ano sig(ni)ficato
q(uo)d accidit ei ex de salute (et) infirmitate. Et
q(uia) e(st) equal(is) gradu atazir centris sig(ni)fi
cantis vitam o(portet) ut accipiam(us) ab isto
gradu (et) ei(us) opposito sig(ni)ficatorem invenir(e).

P(ost) Et op(er)abim(ur) p(er) yleg acceptu(m) a p(ar)te
fortune accip(er)e sig(ni)ficato divitiarum (et) sub(stantie).
H(ec) vult dic(er)e q(uod) applicat atazir p(ar)tis
fortune accipit sig(ni)ficato divitiarum (et) sub(stantie).

P(ost) Et op(er)abim(ur) (et) p(ro)ut illo q(uo)d acceptu(m)
fuit a luna i(n) statib(us) a(n)i(m)e (et) co(n)iugio(rum). Et
p(ro) eo q(uo)d acceptu(m) fuit a sole i(n) honore
(et) nobilitate. Et p(ro) eo q(uo)d acceptu(m) fuit
a medio celi i(n) aliis statib(us) p(re)clarib(us)
sic offi(cium) filii fuit (et) amicitie. H(ec) vult
dic(er)e q(uod) grad(us) ad que(m) applicat atazir 4e
sig(ni)ficabit co(n)d(ition)e a(n)i(m)o status a(n)i(m)e (et) co(n)iugii.
Et solis i(n) honore (et) nobilitate (et) cor
(pori)s. q(uonia)m sol maior p(ri)nceps e(st) aliis
pla(neti)s. S(imi)l(ite)r q(uia) sic de(ter)minavim(us) .10. dom(us)
sig(ni)ficat offi(cium) (et) filios accip(er)e sig(ni)ficatio perti
nens ad ea a gradu ad que(m) p(er)venit ata
zir ei. Et p(ro)pt(er) q(uo)d ita e(st) o(portet) ut faciamus
atazir a .4. pl(ane)tis (et) a .10. domib(us) et
a p(ar)te fortune p(ro) accipiendo sig(ni)ficatore de
de his q(ue) de(ter)minavi(mus) i(n) radice nati
vitatis a loco ad que(m) p(er)venit atazir
uniu(s)cuiusq(ue) eo(rum). Et h(oc) e(st) q(uo)d p(tolome)o volunt i(n) h(oc)
loco de(ter)minare. Et h(er)mes ia(m) de(ter)minavit
s(imi)l(ite)r h(oc) in aliquo libro(rum) suo(rum). Et p(tolome)o
i(n) ista de(ter)minabit o(mn)ia h(ec) atazir et quo
accipit i(n) sig(ni)ficatio (et) q(ua)l(ite)r dividu(n)t p(ar)tes
vite. P(ost) Et q(uonia)m eo mo(do) quo p(re)dixim(us)
op(er)abim(ur) no(n) erit dispositor uni(us) rei
n(isi) pl(ane)ta unus solus ca(m) sit fortuna vel i(n)
fortuna (et) h(oc) rectu(m) e(st). H(ec) vult dic(er)e q(uod) q(uonia)m

faciemus atazir pl(ane)tarum (et) domuu(m)
ac p(ar)tis fortune quib(us) eo applicabit i(n)
ad gradu(m) qui sit i(n) dispo(siti)one uni(us) pl(ane)te
sive fortuna sit vel i(n)fortuna. Et p(tolome)o
dat rat(ion)em cur h(ab)emus face(re) atazir cui
libet p(re)dicto(rum) (et) eo(rum) aliq(ue)m p(re)termittere.

P(ost) Q(uonia)m m(u)ltis modis accidit uno eo
de(m)q(ue) t(em)p(o)re accide(n)tia d(ive)rsa ita q(uo)d p(er)det h(om)o
aliq(ue)m suu(m) co(n)sanguineu(m) (et) h(er)editabit e(um)
eo aliq(ui)s s(ub)st(anti)am. Et accidet ei i(n)firmitas
(et) t(ame)n eriget(ur) e(iu)s honor. Vel vacabit ei
ministeriu(m) (et) nascent(ur) ei filii. Et multa
alia accide(n)tia q(ue) co(n)tingu(n)t. q(uia) status co(rpori)s
(et) a(n)i(m)e divitiarum (et) honoris (et) accide(n)tia
bona (et) mala n(on) s(un)t o(mn)ia ex toto uni(us)
manie(re). Et h(ec) o(mn)ia i(n) h(om)i(n)e vel h(om)i(n)i co(m)ple
ant(ur) vel o(mn)ia desi(n)t. possibile t(ame)n est q(uo)d
accidant res aliqua q(ue) iuvent vel assimi
le(n)t(ur) tal(ibus) i(n) t(em)p(or)ib(us) q(ue) s(un)t multu(m) (et) sup(er)flue in
fortunata (et) m(u)ltu(m) fortunata. q(uonia)m acci
det o(mn)ib(us) yleg vel eo(rum) maiori p(ar)ti ut
p(er)veniat ad d(ive)rsos fortunas aut ad d(ive)rsos i(n)for
tunas (et) h(oc) raro accidit. q(uonia)m n(atur)a h(om)i(n)is n(on)
sufficit ad talia p(er)venire. eo q(uo)d cito icli
natur (et) recedet a t(em)p(o)re p(ro)pt(er) celerem p(er)
mutatio(n)em rerum bonarum (et) malarum. (et) h(oc)
mo(do) p(tolome)o videmus f(a)c(er)e i(n) ylegio(rum).

H(oc) Expedit ut i(n)tendam(us) i(n) h(oc) .10. vel .9. ca(pitulo)
q(uo)d q(uonia)m reddit(ur) yleg. vult dic(er)e p(ro)p(ter)ea vel
p(ro) eo mo(do) h(ab)it(i)b(us) sig(ni)ficatorib(us) i(n) aliq(ua) re p(ro)p(ri)a
i(n) radice nativitatis ille erit yleg illi(us)
rei (et) cu(rsu)s ubi fin(em) ca(piu)nt s(imi)l(ite)r r(ati)o(n)e una q(ue) e(st)
q(uo)d q(uonia)m fecim(us) atazir sig(ni)ficatoris cui(us)
rei i(n)venim(us) gradu(m) ad q(uem) applicabit sig
(ni)ficatore aliam re(m) q(uod) sig(ni)ficat alt(er) grad(us) ad q(uem) ap
plicabit sig(ni)ficator alt(er)i(us) rei .v(erbi) g(ratia). faciemus

atazir martis p(ro) sig(ni)ficatore a(n)i(m)e (et) moralis.
Et faciem(us) atazir martis p(ro) audacia
(et) magnanimitate cordis. Et invenie(m)
q(uo)d locus ad que(m) applicabit martis
(et) mars erit fortis (et) pote(n)s. Et locus
ad que(m) applicabit luna erit i(n) t(er)mino
fortune. tu(n)c i(ta) certe iudicabim(us) q(uo)d
d(omi)n(u)s talis nativitatis h(oc) t(em)p(o)re p(ro)bitate p(ro)
quiret (et) i(n) reb(us) vilib(us) erit abstine(n)
tie bone. Et addet ei mars fortitu
dine(m) cordis (et) ex fortunium p(er) eu(m).

P(ost) Et locus ei obviantib(us) ylegis n(on) o(portet)
ut accipiam(us) solu(m)mo(do) loca i(n)t(er)fictiva
sic faciemus i(n) t(em)p(o)re vite i(m)mo accipia(mus)
o(mn)ia. no(n) o(portet) q(uod) ut accipiam(us) solu(m)mo(do) lo
ca obviantia corp(or)ali aut de oppo(siti)one
vel q(uadrato) .i(m)mo accipiem(us) s(imi)l(ite)r obviantia de
.q(uadrato) a(spectu) .6. H(ec) iam o(ste)ndim(us) i(n) capitulo vite
q(uo)d loca i(n)t(er)fictiva s(un)t ea i(n) quib(us) sunt
i(n)fortune vel radii eo(rum) d(ive)rsi (et) grad(us) occi(den)tis.
Et p(tolome)o dic(it) q(uo)d no(n) sufficie(n)t i(n) atazir aliq(ui)b(us)
sig(ni)ficato(rum) aspice(re) solu(m)mo(do) ad loca i(n)t(er)fictiva
i(m)mo debem(us) aspice(re) i(n) aliis aspecti
b(us) q(ui)b(us) accidat (et) noce(n)t. ita q(uo)d sciamus p(er)
ip(su)m id q(uo)d accidet in t(em)p(o)re p(er) tota(m) vita(m).

P(ost) Et dabimus i(n) p(ri)mis i(n) quo(rum) yle
gio(rum) t(em)p(or)a pl(ane)te qui erit i(n) gradu met
ylegii. vel p(ar)ticipavit ei co(n)figu(ratione). Et si
nullus pl(ane)ta fuit in eode(m) gradu vel ei co(n)
n(on) p(ar)ticipavit i(n) figu(ratione) o(portet) ut dem(us) loca ei
gradui p(ro)pinquiore a(n)te eu(m) donec p(er)venia
m(us) ad illu(m) qui aspiciet gradu(m) seq(ue)nte(m)
ip(su)m gradu(m) (et) q(uo)d aspectus sit s(ecundu)m ordine(m) si
gno(rum). p(ost)ea h(ec) dabimus t(em)p(or)e q(uo)d p(er)tinet
ei q(uo)d dixim(us) donec p(er)veniam(us) ad
eu(m) qui venit ult(im)o (et) ita i(n) o(mn)ib(us) faciem(us).

H(oc) cau(sa) e(st) i(n) diebus istis .vult t(ame)n dic(er)e
q(uo)d aspicias si i(n) gradu yleg que(m) ius co(n)
tingere e(st) alius pl(ane)ta hora nativitatis.
vel radii alicui(us) pl(ane)te. q(uia) ipse erit semp(er)
dispositor donec p(er)veniat directio ad
aliu(m) gradu(m) i(n) quo sit a(lius) pl(ane)ta vel radii
pl(ane)te (et) erit ille s(ecundu)s pl(ane)ta dispositor yleg
donec p(er)veniat directio i(n) aliu(m) 3. pl(ane)tam
vel ad radios eius vel ille 3. pl(ane)ta erit
dispositor yleg. (et) h(oc) mo(do) facies. Et pl(ane)ta
qui obviabit ei .s(cilicet). atazir erit dispo
sitor yleg in illo t(em)p(o)re (et) h(ab)ebit de t(em)p(or)e
vite ta(n)tam p(ar)te(m) q(ua)nti gradus q(ui) s(un)t int(er)
gradu(m) n(on) i(n) ca(pite) dispo(siti)o(n)is eius ad gradu(m)
alt(er)ius dispositoris q(ui) erit subseq(ue)ns.

P(ost) Et accipiem(us) aliq(ue)m pl(ane)tarum p(ro) q(ue)m
op(er)abim(ur) loco dispositoris pl(ane)tarum q(ui) s(un)t
i(n) suis met t(er)minis. H(ec) vult dic(er)e q(uo)d d(omi)ni
t(er)mino(rum) disponunt de vita s(imi)l(ite)r t(em)p(or)a
vit(a)lia. q(uonia)m quilib(et) eo(rum) disponit yleg do
nec duraverint di(rec)tio i(n) t(er)mino suo. Et
q(uonia)m scire volu(er)is q(ua)ntu(m) durabit alicuiu(s)
suu(m) t(em)p(u)s aspiciemus q(ua)ntu(m) e(st) atazir
p(ro)pt(er) q(uo)d venit in t(er)mino illo suo usq(ue) ad ea(m)
cu(m) ei(us) vite (et) ille pl(ane)ta erit d(omi)n(u)s ip(so)rum
anno(rum). Et si accidit ut si i(n) ip(s)o eod(em) t(er)mino
vel aspiciat eu(m) erit dispositor yleg .s(cilicet).
eo p(er) 2. p(ar)tes. una q(uia) p(er)venit yleg ad
ip(su)m met .s(cilicet). t(er)minu(m). alia q(uia) e(st) d(omi)n(u)s t(er)
mini. Et h(oc) mo(do) faciemus i(n) t(er)minis
domo(rum) (et) exaltationu(m) (et) triplicitatu(m).

P(ost) D(ic)o(n)cit ut dem(us) nu(meru)m graduu(m) elo(n)
gatio(n)is nu(meru)m anno(rum) t(er)mini yleg q(uo)d accep
tu(m) e(st) ab ascende(n)te dabim(us) nu(meru)m anno(rum)
quot s(un)t t(em)p(or)a ascensionu(m) climatis i(n)
quo erit nativitas. Et i(n) yleg q(uo)d ac

cepta in medio celi dabimus dot
annos quot est unius temporis eius situs per medi
um celi. Et hec est res in aliis verbis ac
ceptis per alias res scilicet hanc quod scilicet per eminen
tiam eorum qui sunt propinqui angulis ad an
gulos accipiemus de numero ascensionum
et descensionum et de eius situ per medium
celi sic determinavimus in dictis que narravi
mus in tempore vite. Et tali modo sic est
scientia de positionibus illius temporis. Hic si
tu intellexisti quod narravimus in capitulo vi
te levius hoc intelligetis. Quia quod predictum est hic
vult dicere quod accidentium numerum annorum comple
torum qui transierunt sunt de vita supra ascen
siones significatoris in celi hora in quo est. Et
ponemus id totum in arcu ascensionum illius
arcu et quod pervenerit in eis locis divisionis
significatoris. Et modo qualiter hec numerum facimus
est quod si ascendens fuerit significator accidentium numerum
annorum preteritorum secundum ascensiones eius in illa quod
natus fuerit per se ponemus hoc in arcu. Et
si fuerit in medio celi accidentium numerum anno
rum preteritorum secundum ascensiones eius in circulo direc
to et ponemus id in arcu. Tamen si fuerit in aliis
locis significator numerabimus horas elongati
onis significatoris et deinde per modum accipiemus
ascensiones eius in circulo directo et ascensio
nes eius in illa et accidentium secundum quantitatem ascensi
onum numerum annorum preteritorum et ponemus id
in arcu secundum duo loca et exibit nobis duo
gradus divisi. Et accipiemus sextam partem eius quod est
inter ipsos duos gradus et multiplicabimus
id per horas elongationis significatoris et ad
demus id secundum gradum qui nobis exeunt per a
scensiones circuli directi si fuerint minus
gradu quem nobis exeunt per ascensiones circuli

nis. Et si plus fuerint minuemus ipsum ab
eo et quod post additionem vel minutionem ev
venit est locus divisionis significatoris. Et
manifestum est quod hore elongationis .6. domus ab
angulo medii celi sunt .2. et sunt tot hore
elongationis .5. domus. Et hore elongati
onis .12. domus ab angulo medii
celi sunt .4. et totidem .9. domus. Et preterito de
more oppositarum istis tale est quale hora
hec est in arte quam scire possumus loca ad que per
veniunt verba quolibet anno. Tamen quo per
veniunt verba ad planetam vel ad radios pla
nete patefecimus in capitulo vite. Et
scientia dispositoris firdarie annorum accipiendo
numerum annorum nativitatis si proiciemus eos a
quolibet locorum verborum secundum ordinationem
signorum unicuique signo annum unum et ac
cipiemus dispositorem a signo in quo appli
cavit numerus. Hanc tibi monstramus
quod omnia verba que narravimus in hoc capitulo
vult dicere significatores rerum que sunt ad significati
onem in nativitate. Et quod in hoc modo vult quod nar
ravit est alythbic. Ita quod quodlibet signum dispo
nit uno anno et sic ibi significat revolutionem quibuslibet
12. annis una vice usque ad finem vite. Et
hanc sciunt omnes astrologi. Et tale quale
isto in mensibus faciemus quando accipiemus
numerum mensium anni a se nativitatis a principio
cum a locis disponentibus illo anno et dabimus
cuilibet signo .29. dies. Hic vult dicere quod
quando sciemus signum alythbic cuius est signi
ficator et noluimus scire signum alythbic
mensis aspiciemus menses preteritos illius
anni donec quolibet mense .29. dierum et ex
ibimus numerum mensium a signo alythbic anni
dando cuilibet mensi unum signum et ubi ap

plicavit numerus est alythbic mensis et ita erit
numerus mensium alythbic .13. menses. quare dicere
alythbic unum cum alio continuum ut ca
dat alythbic mensis primi in fine anni in fine anni
quod est alythbic anni. Et hoc est .29. gradus habent ali
quam rationem. quare sunt medii inter numerum mensis
lunaris et numerum dierum in quibus luna per grad.
12. signorum convenit ut dies mensis alythbic
sit .29. et .2. hore et .3. tamen per hoc ordinis sit
.2. horis et .3. ut levior esset numerus. Similiter
faciemus in diebus accipiendo numerum dierum
a die nativitatis et exibimus a locis mensium
quod dabimus cuilibet signo duos dies et .3.
Hic convenit ut quodlibet signum sit duorum
dierum et .6. anni dierum ut alythbic dierum
sit continuum alythbic mensis. Et hoc tenemus
quod erravit scriptor qui primitus librum
scripsit et propterea remansit in illo errore. in
quam quod dabimus cuilibet signo .2. dies et .6.
parte unius diei erunt unum diei .12. grad.
et .52. minuta. Et hore .3. quanta unum grad.
vel circa et totus hic numerus levius est multa
convenit post quamquam in illis ipsum. Et
ostendit ut inspiciamus ad planetas errantes illo
rum temporum quibus mutari adiuvat res tempori
bus eventuras non mediate. Hic loca temporum
sunt loca in quibus mutant significatores radi
os suos et verborum divisio et ubi applicant
alythbic. Aspiciemus et quo cadunt
scilicet in locis illius temporis a quo cadunt in
temporibus in locis annorum a quo sol et mars
venerint et mutant in locis mensium. Et quomo
do sic et via planetarum dierum. Hic loca temporum
illorum sunt loca que cadunt medium sepiet
divisio verborum ab aliquo planeta vel radi
is eius donec applicet ad alium planetam

vel radios suos. Similiter sunt in quibus ca
dit divisio verborum. Et loca annorum sunt signa
alythbic verborum. Et loca mensium sunt
signa alythbic significatorum mensium. Et loca di
erum signa sunt et gradus alythbic significatorum cuiuslibet
diei et hore. Et iudicabimus per
planetas disponentes illa tempora in ac
cidentibus et in eius complemento. Hic vult dicere
quod significatores fortes habentes ipsa tempo
ribus vite possunt esse planete verba dispo
nentes et hoc plus duobus modis dispo
nit. unus est planeta a quo separatur verbum vel
ad quem applicat. Alter est dominus termini aly
thbic. Et iudicabimus dispositorem
temporum particularium in iuvando illum vel in no
cendo et secundum concordantiam nature rerum eve
nientium in locis fortificabunt accidentia vel ea
debilitabunt aut secundum discordantiam.
Hic vult dicere quod iudicabimus per dominos aly
thbic et per planetas qui fuerint in locis temporum et si
fuerint concordes cum dispositoribus temporum
illorum iuvabunt eos in significatione. Et si contrarii
fuerint nocebunt eis. Per illumque qui
significat illud statum ad qualitatem temporis est loci
verbi et dispositor illius temporis est dominus temporis.
quam quilibet planetarum hora fuerit concors in ea re
nativitatis aptum cum locis planetarum hora
fuerit. Hic vult dicere quod illius signo
accidentium temporum per eos partes vite accepte
sunt a locis verborum et a loco ubi applicant
et dispositore temporis illius in illo tempore.
Et manifestum est illo tempore quod intelliget quolibet hora re-
et loca verborum ad que patet ut applicet
est concordantia in radice nativitatis. Et quando
ibi applicaverint verba accidet pro illo quod
significant concordantia ipsa. Et sciemus si

... e boni uel ... p statum nec
dispositionis temporis et e9 oppone q' hnt
i opinione boni uel mali et per concor
dantia aspectuum cum illo qui disponit et
per eius discordantia. H Vult dicere q' sæc
in modo accidentis qui erit inqualibet parte
inter partes planetarum opinatum tempus illo.
et per commixtionem ipsius cum aliis et p
eo quod significant sz. principatores eorum q'
hnt cum dispositore in radice nativi
tatis. P Et scire potuit quo tempore accidit
illud ipse apparebit per statum significatoris dispo
nentium illo anno et mense. aut illo aspe
xerint cum locis accidentibus illo significantibus
et per statum qui erit quando planete ac sol qui
intraverint sig. disponentia tempora annorum
et mensium. quia planete concordantes cum locis p
tis aspectum nativitatis q' hec loca intra
verint si concordantia fuerint concedens boni si
gnificat ire illam in dura mali. H Quando
planete et eorum significatores concedentes fuerint et adiu
vantes aliquem significatorem radicis significabit
q' res illa complebitur sive boni sit sive
mali donec terminentur tempus concordan
tie. Tunc si planete et significatores radicis fuerint
concedentes fuerint cum eo q' significant vel eggen
in radice nativitatis erit accidens adiuillo
adiuvans et si dum erit nocivum. P Et
si principatia cum eis concordaverint ita q'
sint in opposito uel q. et fuerint in radio hnt
operabuntur malum. H Quando quod licet accidens ce
lestum fuit concordantie cum aliquo
significatorum veniet malum per ea. Et in omnibus
q' significatores annorum sunt planete et signa et gradus
ad quos applicant vel eggen et alii dixit.
P Nec non adiuvabo operabuntur in aliis statibus.

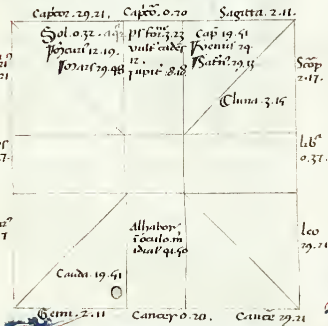
H Alii status qui michi operantur sunt
illi in quibus applicant significatores ad talia
loca que michi addunt in iura sua nec et
minuunt. P Et si dominabunt in temporibus
et locis id planete significabunt ita illi accidit
et fortificatores sive boni sit sive ma
li. Et hent fortunis qui non dominabunt
in tempore solo q' sit domini temporis annorum et non sit
dispositores in radice nativitatis. H Cum
dominante aliqui planete in dispositione alicuius
anni et acquiescunt in locis dispositionis. aut
aspexerint ea superabit et crescet multi
tudo illius accidentis boni sit aut mali.
et erit hec fortunis sicut mutet planete dispo
sitores fuerint in radice nativitatis.
P Ille natus perficiet res omnes. aut ieis
deficiet omnibus qui omnes maniès vel excelsior
uel maior pars eorum fuerint in eodem loco uel
excepisse uel accidit in uno eodem tempore. quia
omnes obviaverint fortunis uel omnes infortunis
uel maior pars earum. H Iam docuit nos
q' quilibet planetarum et .12. domus et pars fortune
hnt significationes proprias in omnibus statibus nati.
Et si omnes applicaverint uno tempore ad aliquam
fortunam uel fortunas omnes status nativi
complebuntur et hnt. ad bonum hec mel
lior fortuna que esse possit licet raro accidit.
Et si omnes applicaverint ad aliquam infortunam
uel infortunas deficiet in omnibus rebus nativ.
et hec est maius infortunium q' esse possit et ab
q' raro accidit. Et audivi pro certo q' quidam
homo erat habens divitias multas et habens
multos filios et vasallos et advenientes
quodam magno diluvio aquarum absor
buit ea omnes divitias filios et vasallos.
et ipse solus evasit super uno camelo

cum quodam filio suo parvo q' acceperat in
brachiis. et quando ipse exivit in loco salvi
diluvio descendit de camelo et cum
medus affugit. et ipse dimittens in filium
suum sequentis est camelum. et cum venit
quidam leo et accepit filium et comedit. hoc
non dum cepe nellet camelum percussit eum
camellus in caul' ita q' eius remansit
et parum de filiis et vasallis. P Ipse est una
pars q' debent perquirere res temporis sz. nativitatis. tunc
nunc preclares partes inquirere debemus
statum accidentium preclarum pro quod accidit
ideo sunt narrate multis modis et multis
maniebus et quedam ad doctrinam omnium et maxime
in hoc loco. quando preposuit hic liber contre opera
planetarum generaliter et quando cum rebus preclaris
b. concordant sz. extrantes immo omnium
dispositores huius rei. H Hec preclares
per inquirendo statum accidentium sunt in redde
nt' in unoquoque significatorum temporis nunc et in
annis mensibus et diebus. et q' nunciare vero q'
quod illi significatori fuit dedit est quando talis et talis
planeta fuit dominus alicubi et fuit in bono
statu significabit talem et talem rem. et si in malo
statu talem et talem rem. Et quando principavit
cum tali et tali planeta significabit talem et talem rem.
Et quia significatores temporis multa sunt in quolibet vice
gerentur sz. q' determinavit ptolemeus ut sunt res et
multis maniebus et cum hec toto generis est
ad narrandum propter placuit ptolemeo. pretermittere
rerum cum quando sufficiunt solummodo regule et
radices quas docuit sz. q' fecit in toto libro.
Et ego miror quod non intellexerint homines quod
hanc rem qui nos impediverunt cum multitudinem
dominum librorum quos compilaverunt in revo
lutionibus nativitatum. Immo tamen ideo q'

nunquam potuit aliquis facere revolutionem alicuius in q'
non posuit divisionem in eam et fortuna et narratione
2. significatorum divisas in una re et una hora
si tal' est hec scientia quelibet eum quando in dividit
de aliquo bono non dicamus aut erit in aliis aut
in dividendum. sunt dicat aliquis eorum dominus significa
ne significat bonum in hoc anno. pretermodo dicet dominus
alicubi hic significat malum in ipso anno. preterea di
cet dominus dominis significat statum mediocrem
inter bonum et malum. Et inter hoc ut dicta ponet
res alias et reputat q' multum dixit et q'
in dividit certum unidicium q' impossibile
est quando unum istorum accidat uel bonum uel malum.
Et ptolemeo displicet talis via quia non cognovit
alicuius artium. Et determinavit q' quando astrologi
intellexerint hunc librum suum et operabuntur per eum
potuit iudicare de eque re volunt et certe
tali' maniera cum tali tempore et sicut pro certo
qualis erit res et quo tempore. Et bene possit
uno eodem tempore accidere res diverse sicut dixit
ptolemeus. tamen res ille non erunt uni' maniera nec
in una re. v. g. sic quando homo lucrabitur scientiam
et perdet de ea eodem tempore. et accidit quando
principavit fortuna cum infortuna in aliqua
significatione. Et dixit astrologo ut dicat homo ille
lucrabitur sibi in tali tempore de tali re et perdet
de ea de tali re alia et cum hec certificabit
hic sunt in qualibet divare res. P Et pretermittere q' i
modo illi perfectam iudicium nativitatum sicut
in hoc loco hunc libro imponit concedens certam.
H Hoc dicit modo illi vult dicere q' quod ipse
posuit in hoc libro sunt regule et radi
ces quibus ars ista componitur.

Explicit comentum haly super libro
quarto tractatuum ptolomei pluldiani.

[V]olo de tribus natiuitatibus
in hoc loco tibi dare exempla na-
tiuitatum ut melius intel-
ligas que ego locutus sum in
eis. In primis est natiuitas mea. Ego natus
sum in terra egypti in loco in quo diuisit i-
pse terram egypti in duabus partibus quam
loquutus sunt de figura terre et latitudo il-
lius loci est .30. graduum et fuit in .396. an-
nis lxxx regum digit. Et anguli et loca
planetarum erant eadem hora sicut in figura presenti.

[A]spexi de statu patris per natiuitatis.
prinitus in statu patris mei secundum eius
et inueni solem in .ij. domo in aquario. Et quoniam
erat in .ij. domo ei non medium. Et quia erat
in opposito domus sue debilis erat et propter
significat quod pater erat status minoris quam me-
diocris inter socios suos. Et inueni radios
Saturni et lune cum eis luna coniuncte in .8. domo sine
aspectu ascendentis et hoc significabat debilitatem
patris. Aspexi quod saturnum gubernatorem solis
quem inueni in principatu .10. domus in suo gradu
me fortuna .2. significat hoc quod pater meus
post natum erat in romania in peregrinatione
et tenebat regulam religiosis. Et quia luna
erat in .10. domo a sole et in suo casu et se-
parata a fortuna et iens ad gradum mercurij et
martis significat quod acciderunt ei nocumenta
ex parte regis propter in iunctores scribe bonum.
Et quia lunam aspicit parte fortune patris signat
quod hoc nocumentum accidit ei in initijs cum
eius. Postmodum posui locum solis secundum a-
scensionem et quia erat ubi erat in sua similitudine ad
non applicauit ad martem. et erat cum eo in
domo sextilis veneris in .ij. patris propter quod non
abscisit. Dixi postmodum eius ad reg-
ionem sinistram lunae in signo piscium
et quia hoc erat in signo ex obedientibus et
ascensionum breuium luna erat in sigillo ipsius
longarum ascensionum et ipsa erat in medio et
natiuitatis inimica solis habuit ab
sciendere super solem. Et quia ipsa erat in .10. do-
mo fuit absciscio propter causam et quia erat in
signo bicorpore habuit cum hoc fluxum venis.
et obijt pater in capite .31. annorum et tunc fuit
post hoc omnia. De statu matris nati. Rec.

[P]ostmodum aspexi in statu matris et in-
ueni lunam in .8. et recedebant ei
ratio radij sextilis iouis et gradus solis.
et saturni gradus. mercurij et martis et lunam in suo
casu. Significat paratio iouis cum luna quod
mater inueniret multa et status suus durae-
bat paupertate eius et debilitate in suo
statu. quoniam luna erat in suo casu nec aspi-
ciebat ascensionem. Et quoniam natiuitas fuit
diurna aspexi venerem quam inueni in .9. do-
mo prope partem in .10. cuius ad fortu-
nas et hoc significat quod mater erat paup. Et
posui locum veneris secundum ascensionem et accidit
luna in .ij. abscisio et fuit apta ut esset
matris vlterius et quia iupiter significat ei longam
uitam tunc fuit tempus in quo applicauit ad ra-
dium lune ad gradum dextrum martis. nec remansit
sit ei aliud absciso non saturni et peruenit
mater eius ad plus de .90. annis post natiui-
tate. Feci atazir suum veneris et inueni quod perueni-
bat saturno solem in .74. annis et illo tempore acci-
dit abscisio super matrem et causa fuit mors
cum maxima infirmitate. Dixi filius veneris
venit ad gradum lune et accidit abscisio in .83.
annis et obijt propter multam urinam quam semper mi-
gebat et desiccatione corporis et durauit
ei multum ipsa infirmitas illo anno. De

[A]spexi postmodum statu fratrum. Rec.
ad statum fratrum et ego inueni iouem in
10. domo quod significat fratres solum maiores eta-
tis quam ego et quia iupiter erat in suo casu iunct-
us cum saturno significabat ei paupertatem et debilita-
tem status eius et quia nichil super prefatam faciebat
et iupiter significabat eum esse bonum et lytrox.
Et quia radius sextilis lune cadebat in .10.
sine aspectu infortune significat unam soro-
rem et .ij. non dedit fratrem aliquem quoniam sol erat
in ea propter hoc non habui nisi unam sororem et unum
fratrem. Volo autem dimittere de hijs loqui
in hac natiuitate loquuti sumus sic secundum quod si-
gnificauit et quod deus nobis tribuit per uirtute
quam imposuit in me. Si natus erit mascu-

[C]onsiderauit lus uel femina. Rec.
ascensionis quod erat masculinum et locus in
solis et locus lune quoniam natus erat mascu-
lus. Et quia hoc res et luna erat in signis unum
significant natus fuit solus sine alio. Et quia
iupiter erat dominus trini oppositionis in natiui-
tate et in .10. a loco principali erat saturni
ab infortunijs non fuit in me aliquem ...
defectus. Durauit in me ... bonis ...
ad saturnum quarta esset fortuna ... sol quia erat
in .ij. et inueni quod applicabat ad gradum sinistrum
saturni ipse sabbat in fine .42. annorum et fortune
aspiciebat locum ipsum in medio celi natiuitatis. Et
si nichil non offendit locum saturni hoc locum curaui
nisi ad gradum quod tunc perueniet vlterius ad gradum sui
ipsius. tamen si saturnus locum dominus offende-
ret in anno illo non curaui et hoc est in anima dominatio.

[A]spexi de statu corporis nati. Rec.
postmodum in statu corporis tunc et inueni quod
iupiter coniunctus cum saturno aspiciebat lunam
a .10. domo et mars erat dominus ascendentis
et lune in parte .ij. in sextili veneris dominan-
te hoc totum temperamentum mee complexionis in fri-
gore et calore propter iouem qui est orientalis et mar-
tem qui est occidentalis et inueni est hoc toto quod necabat
humiditas. Dominauerit hoc et corpore insinuatum
inter paruum et magnum et quod tales oculos. Et
iupiter remouit nocumentum saturni quod noce-
bat .10. domum. et nullum nocumentum erat in
8. nec quod in angulo contrarius et propter causam fuit ab
omni pestilentia in brachia mea. Et quia saturni erat
dominus loci martis et iouis et medij sunt erat
in angulis dominauit multum rennata et fre-
nesis et mihi flegma acetosum. De sta-

[P]ostmodum aspexi in tu aie nati. Rec.
statum anime et inueni mercurium aspicientem
ascensionem et lunam aspicientem parte fortune ita
quod unus aspiciebat alterum a domo suo gradu opposi-
tionis percurrens ascensionis. et in hoc omnia dominabat
liberatiuus anime mee realiter ab infirmitatibus
sensum et periculo ab hoc significat mercurij et
lune quod fixe erat significeret quod esse stabilis
sensus et bone sapientie et boni intellectus et quod esse

panes laboris et tedij. Aspexi ei iouis ad lunam et uenus cum mamo significant significata dicitur hys signis que ieiunare in lego tempore et receptam. Et quia mamius et mars erant occidentales dicitur marte omnino tunc significant anitate bonum intellectum et sum naturale. Significant et penam et laborem in qreto secta aphiam et saturni qui erat aliorum dominus significat honestatem et aptitudinem et qui me regerent meo consilio et opinet bonum opera et famosa et capiscerem. Iupiter tedit in bonitates et uirtutes domus. Veneris et mars decent in abstinentiam et bonos mores et alia que sit gloriosis precetibus determinata.

Aspexi de statu diuitiarum nati. Primo modo in statu diuitiarum mearum et inueni secundum mores significatoris quod saturnus iupiter mars uenus et lunam qui principabatur ignis natiuo partis fortune et iaspexi quod habebat cum ea quod diuitie puenirent ex domis amicorum et labore ac pena officiorum humanorum. Quia saturnus dabat laborem diuinum et mansionem natiuitatis in habere quia principabatur cum eo ne significat aliquid uiuum hereditatis mortuorum. Et quia mercurius est dominus diui fortune significat scias et mercatores et ubi sunt inde hec omnia. Fuit autem initium diuitiarum mearum post tempus scolas phisice et ab amicis amicorum meorum posuit me in officio et in tenui loco eius et quo utilitatem bonam perfectionem. Quia erat in 10. Fuit officium tale de quo traxi maximam utilitatem quod presbyteri quia sol erat in 11. mercurius eius erat mercurius quod medicos sic perducimus qui erat in oppone dominus sue et signum erat masculinum et iupiter aspiciebat lunam

in parte fortune existente cum saturno qui erat dominus loci solis in 10. domo ipsius caput cornu. Et iupiter sibi erat medicos stantis significat omnia prosperitatem medio circa urbes temporalibus et necessarius unde et se bys gaudia et letitie omnis salentum.

Et quia iupiter erat in 1. De officio nati.

Et quia uenus mauri dominus tantum luna omnis siccitatis iouis cum illa uenus et saturni et sibi illa uenus cum illa martis. Nunc iouis omnia cum illa lune. Eo quod se aspiciunt de sextili et uenus luce omnia eta sibi cum illa solis dominus sunt propter omnia quod sol mars saturni mauri et uenus dominus disponeret officium meum et mea dicitur concordat cum moribus et conuictus meis et propter hoc fuit mihi studium meum phisica et astronomia et in adolescentia mea feci alia opera debilia et cordialia ibus et reliqua post modo incepi augeri statui meus donec cepi tenere scolas phisice quoniam iupiter erat in 10. Et aspiciebat lunam existens dominus domus uenus et saturnus disponebat cum qui erat dominus cum uenere quia mars est dominus exaltationis 10. Et ipse occidentalis aspiciens uenerem et sibi in 10. Quecumque stella sita quoniam dicitur uultur cadens in pro eo quod dicitur 10. Opinio ex uita uenus et mercurius significant omnia mea officia quod narraui.

De statu coniugij nati.

Aspexi primo modo me et meum coniugium et inueni lunam in 8. occidentalis significantur hoc quod tarde uxorem et quia ioue aspicit existens in 8. occidentalis significat quod puellas amarem et quod uxores mee pulchre essent et numerus quod mediocres in pgenie

alias significat plures quibus uigebat lunam. Et quia minus uigebatur plus significat quod uxores mulieres habere et ...re plures essent uigiles et pudice. Et quia erat in 8. sol significat quod uiuitur me abesse et quia uenus radit ad marte et erat per saturnum significat quod multi dilige[...] et cum iciis abstinentiam me modice. Et quia iupiter erat ex uenere et dominus domus eius et sibi ex saturnum et iupiter erat ponens in 10. significat his priuatatem quod agerem legalium et sine lege et ego numerum quod mihi est cognum in 8. sine legem prima matrimonium et mane quia iupiter aspiciebat lunam et quia luna erat in loco in quo habebat aliquid dignitatem et mars erat dispositor eius dominus 8. significat quod uxorarer habere alias multis exceptis et quia luna solem aspicit de 8. significat quod non prestaret in ex mulieribus cum quibus coniungerer matrimonialiter nec et alijs quas habere.

De statu filiorum et filiorum nati.

Et de statu filio ... quia uenus ioue in 10. et quia tulatur unum filium masculum et quia erat cum saturno obijt in filiis ad paucos dies a natiuitate et quia luna aspiciebat 10. et principiabat radios suos ante solem et lunam femina in signo femino in 5. femina significat 2. filias feminas et quia sol erat in uno bonorum locorum et medium saturni in alto non interat aliquid eam Vna interat aliquid uiuum plus 4. annis et alia plus modico in uno anno et quia luna ibat uno celo cum parte fortune significat quod habere 3. filias ... aliam.

De statu parentum nati.

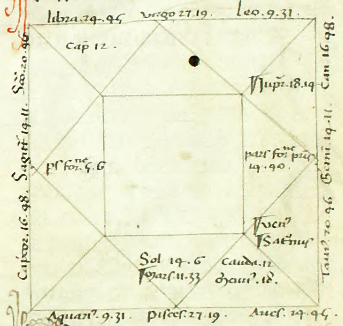
Postmodo aspexi de parentibus nati. Et inueni in uenus lunam in 8. cadenti quoniam significant uniua et quia luna erat in signo mirionali occidentali et ueneris sibi in 8. iungere

se cum marte significant quod uniua mea esset per maiorem partem a parte in uia. Et quia luna aspiciebat ionem existentem in 10. significat quod essent salua et pro propinquitate in meis ualia.

De statu mortis nati.

Aspexi primo modo quales esset mors mea et uenus quod saturnum dominabatur in iea et me mag quod esset per fluxum humorum a pro dissintiam. Et quia diue fortune cadit cum significat quod mors erit per se naturalis in domo mea et meos sanguineos et sibi illa quod narrabimus in alius natiuitatibus potius indicare. Et ego primitus ponere nolui natiuitatem meam quoniam totam in me plaui anno per auditum.

Nunc autem nolo noiare alias 2. Na[...] 21
natiuitates quas statui totum bene sciui quia pro me magna planii preiui. Et una earum fuit in alforzat cum tate egypti. Et loca planetarum erant secundum quod apparet in hac figura.

Posui de statu patris nati secundum natiuitatem.

Saturni in hac natiuitate alias partis et preciit patrem orisui ad solem

erunt cum marte in 36. annis significat pater tuus q̄
a gladio periret et moreretur. Et fecit aatzir
saturni oriens sub ad solem qui erat sub terra et ibat
ad locum non stabat sol. et quia mars erat sub
sole et saturnus cadens pater significat ruina q̄
ictus gladio moreretur. De statu substantie

Consideravi partem iecis sub patris nati.
patris aparte fortune et inveni quod erat in .8.
martis et in 3. lune et mercurii significat quod patres
sui parturirent post hanc nativitatem. Et quia mars
erat dominus exaltationis partis fortune et erat
combustio sub sole significat quod haberet pater esse post
nativitatem longo tempore. haberet tamen magnum et
honoratum fortunam statum post nativitatem et
propter lunam et mercurium qui aspiciebant de 3.
parte fortune. et quia albe fortune cadebat saturni
esset pater semper felix donec aatzir ei ōnisup
veniret ad partem arietis. et tunc incipiet perdere
statum eius. Aspexi in adparte fortune patris et
inveni eam in gemini in sextili iovis. significat hoc
quod perdiderunt quando sol erat dispositor amicitie.

Et aspexi in **De statu matris nati.**
statum matris in hac nativitate et quia la
cadit ici exaltatione cum mercurio et in equi
ari ei significat quod mater timeret multum. Et ne
natale longe plage nolo narrare de statu
huius nati res miraculosas. **De nati corpore**

Ideo quod sol et mars erat ipsa nati.
aparte .8. dominus sol aspiciebat an
gulos et mars parte fortune significat quod na
tus esset defectus. Et quia hic in fortuna cadit
in .8. significat quod esset factus ipsius inferioribus dentis.
et quia signum in quo erat fortuna erat de signis
quadrupedum accidit hic ipsa dubus et talis erunt
natus. habebat eum unum pedem rectum et alium
sic deflectum cum hoc toto membra in fiora no

erat completa sic superiora. **De statu anime**

Quia luna erat cum mercurio significat nati.
quod esset sensus completa correcta et bone
anime. et quia erat in signo fixo significat sciam in
tellectum. et quia erat sub terra significat perquisitorem rerum
secretarum et scientie et astrologie et filium. Et quia
veneris erat dispositor earum in complone iovis
et saturni significat pronosticatores et exponentes
somnia indicant bonos mores. amicitia
bona. legalitatem diligens bonos et abhorret
malos et occulta tristitia et laborare in bo
no et honore intellectum doctrina multo. ama
gna delectationem consummationem omnium rerum
similiter saturnus dabat anime diligentiam phisice et
astronomie et paritatem. Et si intellexisti
glosas precedentes levius potes intelligere hoc omnia
et scire quod iste nati debet esse ab omni pestile
tia liberata. nec umquam in vita sua patietur
capillum nec milia; nec huiusmodi similia.
Et quia huius significatores sunt sub terra et veneris est cum
saturno significat amicitiam et receptionem tamen hoc
erit in occulto propter magnum bonum quod dat
natus saturnum qui aspiciat venerem. **De statu**

Aspexi postmodum in **substantie nati.**
statu divitiarum et inveni partem fortune
cadentem ipsa de ascendente. nec dominum erat in
capricorno quod est domus saturni et exaltatio mar
tis et complexionis lune et domini mercurii luna
et mercurii ambo aspiciebat eam de 3. significant
hic quod eius divitie perveniret ex multis et diversis
rebus. quia mercurius significat quod eius divitie erunt
pro scribana et similibus. Aspectus saturni cum 2.
fortunis significat quod haberet de bonis mortuorum
et hereditates terre. **De statu honoris**

Aspexi postmodum in eius prospera nati.
te et honore et inveni solem in signo ma

sculino in angulo .8. dominus et lunam in signo
femino in .8. masculina succedente et p
tem fortune in ascendente. per quibus iudicavi
quod esset mediocriter prosperos. Et quia mars
disponebat solem et partem fortune iudicavi
quod bis contingeret amissio rei sue. De

Postmodum **officio et ministerio nati. R.**
aspexi in eius ministerio et inveni quod mercurii
erat eius dispositor quia erat dominus .10. et erat
iunctus cum luna deferente cum luna in solis
et significat scribaniam et donum mediocre. quia
iste significator erat in .8. orientali angulus
succedente et si esset debilis multum iudica
visse de eiusmodo tamen eius status mediocris
erat secundum insidium et secundum angelum. **De statu**

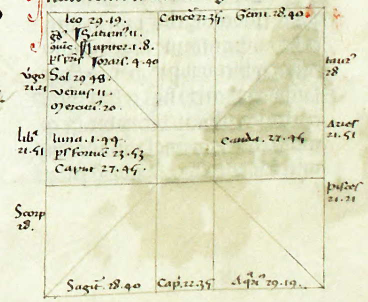
Aspexi postmodum in statu **coniugii. nati.**
coniugii et inveni lunam in .8. orientali ex quo
iudicavi quod haberet uxores in adolescentia.
Et quia lunam non aspiciebat sed cum sole iudica
vi quod ille mulieres essent fuere primatori pte
Quia lunam aspicit multos plures in illo signo
iudicavi quod uxorabitur cum multis mulieribus.
Et quia luna iuncta est cum mercurio iudicavi
quod faciet coniugium cum una muliere legaliter
quam cito moriet et postea accipiet alias
uxores suas. quia mercurii erat in complone
lune in fine anguli inveni postmodum venerem
cadentem esse saturnum et iupiter aspiciebat eam
vel iudicavi quod aliquibus malis diligeret
iacere cum pueris et alii faceret fornicationem
esse legem et hic penas malas. **De statu fi**

Et quia veneris saturnum et iupiter **liorum nati.**
aspiciebat. 10. et iupiter similiter aspiciebat.
q. significat veneris 2. filios. quorum unus staret
et alter aliquo tempore viveret et similiter moriretur et
essent de muliere antiqua et hic esset propter saturnum

quod disponebat significatorem veneris et tantum significat
iovis quod dabat 2. filios de una sua. Et quia
iupiter erat in .8. cadente significat quod hic plegaret
donec natus transiret terminum vite sue et tunc
haberet 2. filios bonos et salvos longo tempore
mansuros. Et quia post fortune huius nati cadebat
erat cum parte fortune nativitatis mee iudica
vi quod inter me et ipsum esset magnus et firmus amor
arte sortis sapientie. quia mercurii erat dominus
termini ibat post. **De termino vite nati. R.**

Aspexi in quantitate vite eius et fecit aatzir
a fine vite quod erat gradus ascendentis donec perveniret
ad .10. .8. dextrum saturni quod cadit in aquario et
applicabat ibi in 69. annis solaribus. 8.
mensibus. 8. diebus. et quia saturni est absciscor et significat
in qua absciscit est finis et et ut sit ex infirmitatibus
mors qualis significat saturnus. et quia iupiter est in 4. 8.
aspiciens saturnum. significat quod ipse morietur in domo
propria inter consanguineos suos honoratus. Et
in impedientibus terminum infirmitates sat
ur. et si fecissem revolutionem anni in quo obiit
scivissem diem et horam mortis et quomodo
infirmitas ex illo saturni finis mors perfecta.

Hec 2. nativitas fuit in insula a Afro
siaci civitate egypti et ego probavi
eum et vidi omnes status nati bonos et
malos ab eius principio usque ad finem. Ascendens eius et
loca planetarum erant hora nativitatis
sicut demonstrat hec figura.

De statu patris nati. 3 natiuitatis .x.

Bene demonstrat hec figura quod mars in
pte. et saturnus sunt coniuncta in .ij. do
mo. quod uenus est in parte .x. et luna ma
nifeste. Aspexi ergo iccirco patris et inueni sole ca
dente ab angulo in .12. domo. et iunctum est
ciuitatis cum uenere et parte atribus plus
fortioribus et saturnus in .12. quod totum significat
patris natiuitate coniunctas magis. Di
xi primo modo solem et inueni quod preciebat in
aduenere in .9. annis et uenus erat in
fortunata in parte .12. simul quod sol erat in
.12. obiit pater de collica fortissima. quando
constellatio significat quod nimis mediare.

De statu matris nati .x.

Aspexi primo modo iccirco matris et inueni uenere
in parte .10. domus sed ipsa. et luna
applicante in fortunis de sextili et existente
in suo casu. quod totum significat matris in for
tunium et quod male erat de persona. tamen
uixerit multum donec uiderit mortem fi
liorum. quod luna erat in ascendente. aspexi ei uene
ris et lune ad .10. significat quod natus haberet du
as sorores que maior cum quod alia mori
retur quod figurat uenere.

De statu nati.

Aspexi primo modo in statu nati et inueni
mercurium in ipso gradu ascendentis saturnum ibat
cum eis sunt duos celos equisitates. signifi
cant hec ergo quod impeditam haberet linguam. Et quia
3 plures fortiores uigebat in .ij. et mars quod
erat dominus partis fortune uigebat in om
significat quod haberet diuitias maxias. Et quia
saturnus erat cum eis significat quod haberet habita
tes partis et amicum habitabit. Et quia
mercurius erat de oppositione saturni et ibat sup
unum celum cum ascendente significat magis partate

et quod exponet corpus suum ad laborem et ad la
borandum suas terras et habitates cum aliis
opponibus. Et locus ueneris et lune et eius
aspectus ad .10. et .ij. significat quod haberet .2. filias.
causa est quod gradus ascendentis erat vlegam ei et quod la
ab sasor eius quod erat in parte ascendentis. in
casu suo et in signo aquaco. tamen mars et
iupiter aspiciebat eam de .6. et temperabat ma
gnam subtilitatem et habilitatem eius. propter quod ello
gatam est ab sasio donec perueniret dinatio
ad sextilem saturni in scorpione et quod minium ac
sceret fratris. Et hoc sextilis cadit in signo lo
garum ascensionum et propterea est ab sasor sine du
bio propter magnam firmitatem et habilitatem quam auge
bat suplicem lune. Et maxime est quod quando mouis
in fortunis fuit ab sasor et ipse exaltatus
quod significat casum et ruinam et quia luna erat ab sa
sor eius in ascendente et saturnus qui erat do
minus exaltationis et triplicitatis et uenus
domina .g. domus et ascendentis. significant quod ipse
meciunt. sed ascendit hoc omnia quod plus
cere sed ab alto loco in aquam et moriretur ibi.
Et quia cadebat ibi aspectus iouis plagat
hic .12. annis. mars autem et saturnus minuunt
de hiis .2. partes et quia mici sunt de ratione
et remanet .4. annis. Similiter est tamen quantum est et
sextilem saturni et gradum ascendentis. quoniam minuet
eum cum suis ascendentis. quod sunt gradus uiuat
natus iste .28. annis solaribus .4. mensibus
et .6. diebus. tunc cum natus fuit cum matre
occasione unius puelle et iuit ad pontem
et piceat se in tus multum et mortuus est. Et
ego ipsa hora accepi ascensionem et fuit .9. gra
dus uirginis in quo erat mars in radice
natiuitatis et facta reuolutione anni in quo
mortuus est et inueni quod alictibia perueniebat

ad locum sextilis saturni et scorpione et aly
tibia minus perueniebat ad pisces in oppositione
loci solis et aspiciebat cum saturno de .4.
de reuolutione et mercurius in ipso gradu corde .9.
saturni et mars ipsa die erat in .9. gradu ascendentis
radicis natiuitatis et mercurij. Similiter in hac
die erat saturnus in .9. gradu coniunctionis cum
mercurius et ei oppositione et erat infortunatus cum
saturno et saturnus in piscibus quod est signum
aquarii. Et erunt ab luminaria dispnata
et infortunata in reuolutione et fuit in illo anno
eclipsis solis in .9. loco lune in natiuitate.
marte existente in oppositione eius in .9. lune na
tiuitatis. Hec exempla satis sufficiunt
cum hiis que tibi quod narrare uolumus ut
ea melius intelligeres. unde expedit est
ut non labores in alio libro nisi isto. sed
omnes libros quos compilauerunt alij astro
logi in scientia ista inspexi et nec aliquis inueni
quod concordaret cum ueritate nisi liber iste. 9
partium primo.

De diuisione temporum uite nati

Nunc autem narrare uolo parti torum.
dictos temporum istorum uite natorum. Et primo
minus dicere uolo unum generale dictum.
Dico quod sicut ut operis in accidentibus generali
bus quod narrauimus in glo. ita tractatus p
atazir significatorum et alycthie hoc sed maniere
quod oportebis in significatoribus nati tanti et suorum
alycthie ponendo ascensionis illius ascentis t
unius salis secundum ascensionis natiuitatis. Et hoc
modo omnes fuit quod mouicare partitiones temporum
inter uite quod sunt accepti de ista figura quod p
diuinum apponas mente ad partitiones et gu
bernatores et ad .10. domum. quia quando peruene
runt ad corpus solis in .21. annis in partitione partis
fortune perueniet ad .9. lune peruenit fuit

in quod teneret . . . una anser . . .
de marason . . . propter hoc exaltat . . .
dominij et delectationem et bonum officium. quia
partitio solis fuit applicante ad .9. gradum
et .40. uita pisau quod erat locus . . .
lune et erat ibi radij sextilis iouis . . .
dicere et quando mars fuit coniunctus cum saturno
in capricorno gradum per gradum et iupiter erat
erat in uirgine in uno eorum gradum per gradum et
applicante lunam in radice precepitur fuit ut
sedere en la enfermana et sup crenit
laus et honor mihi benedictus deus donec
fui in mundo honorem bonorum famosorum qui
erant in afforseat. Et quando partitio ascendentis per
uenit ad .9. .29. gradum et .j. minuti tamen
et pagauit uenire per .10. domum radicis
et gubernatoris gradus partitionis solis et luna
in introitu anni aspiciebat eam de .3. aloco
non erat in radice in reuolutione lucratus fui
temporibus istis thesaurum magnum cum quo
fui letus et yllaris ualde. quia numquam in
ueni tale quod et ad hec regibus et habui
utilitatem ab eis. Iupiter . in .32. annis ad
ducit mihi lucem multa quando erat in reuo
lutione illius anni in gradu partitionis .10. domus.

De fine natiuitate .x.

Tunc autem ut multum
extendi uolo loqui de hiis aliis in
diuabus natiuitatibus ut in firmas exem
plum. Accidit nato se significat reuolutionem una
in uno anno in quo significat plus magis
partis uiui societati scribarum . . .
iste erat in .42. annis a natiuitate . . .
et applicante partitio sui vlegam qui erat
gradus ascendentis ad .10. gradus . .10. in tam
aquarij et mars erat ibi . . . reuolutionis
et erat oppositum signum alycthie. Et ac

noïe ipi nato coõ ãno magna tribulatio. q̃r erat unus de maioribꝫ coꝛ. ⁊ hora q̃ captus fuit erat marius ifortũatus ĩ 13 g̃du ai marte de 9 ⁊ ipi hora captus fuit cũ melioꝛi so netate sciabꝫ. n͂o tñ fuit ibi ifoꝛ tunia ĩ iudice ex quo ẽ acat iui⁹ ma li q̃ alijs ⁊ pp̃ h̃ ñ fuit pmissus nec ĩ mitari decoꝛatus ⁊ fecerũt pactum cũ eo p. 4000 mar̃ q̃s soluit nec ta le pretiũ alijs facẽ noluerũt q̃r aliq coꝛ soluerũt 200 mar̃ ⁊ aliq mag. ⁊ p̃t q̃ãnus ille ifortũatus fuit mĩs actus libatus fuit ⁊ rediuit ad eius offiũ sic erat añ. De eius natiuitate.

Iam narrauimus t̃ mitti de reuolone ⁊ tie natiuitatis illi⁹ ãni quo sibi nis⁹ fuit ĩ aq. Erat ei loca platarꝫ sic ĩ nei⁹ reuolone. Sol ĩ virgĩe 29.39. luna ĩ uirgĩe 3. Saturnus ĩ cancro 2.19. Jupr̃ ĩ uirgĩe 11.18. Mars ĩ capꝛicoꝛno 18. 48. Venus ĩ libra 11.2. Mercuri⁹ ĩ virgĩe 2.42. loca ñe platarꝫ erãt hora qua se ipm̃ sibi misit h̃ mõ. Sol ĩ piscibus 626. luna ĩ cancro 19.41. Saturnus ĩ geminis 23.46. Jupr̃ ĩ uirgĩe re trogradus 23.89. Mercuri⁹ ĩ piscibꝫ 28. g̃dus 10. minuta. Hec s̃t que ẽ glosam in quibus studium ⁊ m̃tem apponas ⁊ dõs te dirigat ĩ uiam rectam.

Volui probare utrũ auctor iste iudicaret s̃m nonã speram uel s̃cdm octauam. ⁊ inueni ploca ple netarum que ponit ĩ figura sue natiuitat̃ q̃ ipa fuit ãnus xp̃i p fcũs. 986.10. m̃sibꝫ 14. die ianua rij qua die equaui planetas s̃m tabulas math̃ ⁊ inueni sic.

Et ego volebam p̃bare ut ... esset albus uel niger et inueni q̃ sic

Cc. 204 con esatta numerazione antica, più una guardia prelimin. scritta. Sono bianche le cc. 23-24.

Genn. 1917

T. L.